

Anötö ndê Yom Lêñsêm
Wakuc

The New Testament in the Bukawa language of Papua New Guinea

Anötö ndê Yom Lêṅsêṁ Wakuc
The New Testament in the Bukawa language of Papua New
Guinea

Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini

copyright © 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bukawa

Translation by: Lutheran Bible Translators Australia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023
545e5ca3-1e95-59e4-8380-93951e023cf7

Contents

FRT	1
MATYU	3
MAK	57
LUK	90
JON	144
APOSEL	185
ROM	236
1 KORIN	262
2 KORIN	288
GALESIA	306
EPESAS	316
PILIPAI	325
KOLOSİ	332
1 TESALONIKA	338
2 TESALONIKA	344
1 TIMOTI	348
2 TIMOTI	356
TAITUS	361
PILEMON	365
HIBRU	367
JEMS	387
1 PITA	394
2 PITA	402
1 JON	407
2 JON	414
3 JON	416
JUD	418
REVELESEN	421
Read the New Testament	447
Yom Nātô Nahu	459

Anötö ndê Yom Lêŋsêŋ Wakuc

The New Testament in the Bukawa language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini

Lutheran Bible Translators Australia
197 Archer Street, Adelaide
South Australia 5006

Anötö ndê Yom Lêŋsêŋ Wakuc

The New Testament in the Bukawa language
in the Huon Gulf area of Morobe Province,
Papua New Guinea

Translation by Lutheran Bible Translators Australia

© 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Print publisher, 2000 by Lutheran Bible Translators Australia

Web version

2012, Wycliffe Bible Translators

www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

You are free to share – to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Lutheran Bible Translators Australia Inc.* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice – For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong *Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license*. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri**. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating**. Na tu, **yu no ken senisim Tok**.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa. Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Matyu ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-nga

Matyu inŋ Yisu ndê ñgacsêñjomi 12 si danŋ, ma inŋ ndê ñaê danŋ bu Liwai (Mak 2:14). Têñ ñamata-nga inŋ kôm gwelenŋ whinŋ gavman Rom-nga ma kôc mone takis-nga yêc lau Israel-nga. Ma tinjambu Yisu kêgalêm inŋ sa ti ndê ñgacsêñjom danŋ.

Matyu inŋ ñgac Israel-nga, ma inŋ to ñawaê ñayham dindéc gic inŋ dau ndê lau Israel-nga ñawaê. Inŋ to tu bu whê sa bu Mesaya nanŋ Anötô gic bata bu êñkinŋ têtñ lau Israel-nga, nanŋ Yisu dau. Matyu kôc yom daêsam yêc lau Israel si buku dabunŋ (nanŋ dasam bu Yom Lêñsêm Akwa) bu puc yom nanŋ inŋ to pi Yisu, nanŋ dôñ, ma bu tôc asê bu yom honŋ nanŋ propet akwa-kwa sêto pi Mesaya dau, nanŋ ñandô sa pi Yisu. Ma Matyu to yom daêsam pi yom nanŋ Yisu sôm ma kêdôhônŋ têtñ lau, ma pi gêtñ nanŋ inŋ kôm.

Ñawaê ñayham dindéc gic waê lau Israel-nga tawasê dom, magoc gic waê lau nom-nga honŋ. Ñahu bu Matyu to yom daêsam pi †Anötô ndê gôlinŋ (kingdom), ma whê sa bu Anötô tac whinŋ bu lau honŋ sêsôc inŋ ndê gôlinŋ ñapu, ma sêti inŋ ndê balêkoc. Tôm yom nanŋ Yisu sôm têtñ lau Israel-nga, ma Matyu to yêc 4:17, nanŋ yêc bocdec bu:

Anötô ndê gôlinŋ menŋ kêpinŋ su. Bocdinanŋ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac sinŋ.

*Yisu ndê apai ñadênanŋ
(Luk 3:22-38)*

¹ Yisu †Kilisi ndê apai si ñadênanŋ dindéc. Inŋ sa akêñ Dawid ndê, ma Dawid sa akêñ Abraham ndê.

² Abraham ndê atu inŋ Aisak. Ma Aisak ndê atu inŋ Jakob. Jakob ndê atu inŋ †Juda ti inŋ ndê asidôwai. ³ Juda gêm Tama ma inŋlu sêkwê balê lu asê, nanŋ Peres lu Sera. Peres ndê atu inŋ Hesron, ma Hesron ndê atu inŋ Ram. ⁴ Ram ndê atu inŋ Aminadab. Aminadab ndê atu inŋ Nason, ma Nason ndê atu inŋ Salmon. ⁵ Salmon gêm Rahab, ma inŋlu sêkwê Boas asê. Boas gêm Rut, ma inŋlu sêkwê Obed asê. Ma Obed inŋ Jessi damba. ⁶ Ma Jessi ndê atu inŋ Kinŋ Dawid.

Dawid gêm Betsiba, nanŋ munŋnga ti Uria ndê awhê, ma Dawid lu Betsiba sêkwê Solomon asê. ⁷ Solomon ndê atu inŋ Rehoboam. Ma Rehoboam ndê atu inŋ Abaisa. Abaisa ndê atu inŋ Asa. ⁸ Asa ndê atu Yehosapat, ma Yehosapat ndê atu inŋ Yehoram. Yehoram ndê atu inŋ Usiah. ⁹ Usiah ndê atu Yotam, ma Yotam ndê atu Ahas. Ahas ndê atu inŋ Hese kaya. ¹⁰ Hese kaya ndê atu inŋ Manase, ma Manase ndê atu Amon. Amon ndê atu inŋ Josaya. ¹¹ Ma Josaya ndê atu inŋ Yekonaya ti ndê asii. Têtñ Josaya ndê têm lau Babilon-nga sêñgaho lau †Israel-nga su, ma sêkôc ñac sa si sêndôc gameñ apa Babilon-nga gitôm lau gapocwalô-nga.

¹² Têtñ ndoc lau Israel-nga sêmbo gameñ Babilon-nga, nanŋ Yekonaya kwê Sealtial asê. Tinjambu lau Israel-nga sêmbo akêñ gameñ Babilon-nga sêmênŋ, ma Sealtial kwê Serubabel asê. ¹³ Serubabel ndê atu inŋ Abiud, ma Abiud ndê atu Eliakim. Eliakim ndê atu inŋ Aso. ¹⁴ Ma Aso ndê atu Sadok. Sadok ndê atu inŋ Akim, ma Akim ndê atu inŋ Eliud. ¹⁵ Eliud ndê atu inŋ Eleasa, ma Eleasa ndê

atu Matan. Matan ndê atu in Jakob, ¹⁶ ma Jakob ndê atu in Josep. Josep gêm Maria nanj kôc Yisu, ngac nanj sêsam bu Kilisi.

¹⁷ Bocdinañ, têñ Abraham ndê têm ma menj têñ Kin Dawid ndê têm, Yisu ndê apanğaci 14 sêmbo. Ma têñ Dawid ndê têm ma menj têñ ndoc lau Israel-nga sêndôc Babilon, nanj in ndê apai 14 tiyham sêmbo. Ma têñ ndoc lau Israel-nga sêndôc Babilon, e menj têñ ndoc Maria kôc Kilisi, nanj apai 14 tiyham sêmbo.

Yisu ndê dinda kôc in

¹⁸ Yisu Kilisi dinda kôc in naminj dau dec. Nac sêhê in dinda Maria têñ Josep su, magoc inlu sêmbo sêwhinj dau dom, ma sêlic bu Maria daê. In daê akêñ Nalau Dabuñ ndê. ¹⁹ Josep, nanj sêmasañ yom bu nem Maria, nanj ngac gitêñ, ma bu kôm in maya sa dom, dec gauc gêm bu hu in sinj gelec.

²⁰ In kôc gauc dinañ su, goc Pômdau ndê anjela danj hoc dau asê têñ in nambê, ma sôm, “Josep, Dawid ndê apanğac, tõe daôm dom bu kôc Maria sa ti am nem awhê, bu Nalau Dabuñ hau kêñ balêkoc nanj mbo in njatac njalôm. ²¹ Maria oc kôc balê danj, ma am oc sam in ndê njaê bu †Yisu, njahu bu in oc nem in ndê lau si yêc njac si sac njagêyô.”

²² Gêñ hoñ dinañ hôte asê ma bocdinañ Pômdau ndê yom nanj propet Aisaya hoc asê muñ su, nanj njandô sa. In hoc yom dau asê bocdec bu:

²³ Alic su nanj. Awhê akiñ danj oc daê e kôc balêkoc njac danj, ma njac oc sêsam in ndê njaê bu Imanuel. *[Ais 7:14]*

(Njaê ‘Immanuel’ dau njahu bu ‘Anötö mbo whinj yac.’)

²⁴ Têñ ndoc Josep tapo sa, nanj in kôm gitôm Pômdau ndê anjela gic atu in, ma kôc Maria sa menj mbo in ndê andu ti in ndê awhê. ²⁵ Inlu sêmbo sêwhinj dandi, magoc Josep gic ahê Maria mbo e gitôm in kôc balêkoc dau su. Ma in sam in ndê njaê bu Yisu.

2

Lau tigauc sêñsalê Yisu

¹ Yisu dinda kôc in yêc malac Betlehem yêc gameñ Judia-nga, têñ têm Kin †Herod gêm gôlinj mbo. Tinjambu lau apa njatô sêhôte asê Jerusalem. Nac lau tigauc tu sênyalê tata-nga, ma sêmenj akêñ gameñ ac pi-nga. ² Sêhôte asê ma sêndac, “Balêkoc nanj bu ti lau Israel si kin, nanj dinda kôc in yêc nde? Yac alic tata wakuc danj pô yac mba gameñ dec kêñ puc yac bu in hôte asê su. Ma yac amenj bu atoc in sa ti apôñ hanjduc têñ in.”

³ Nac si yom dinañ kôm Kin Herod sô ma gauc gêm yom daêsam. Ma lau Jerusalem-nga hoñ boc-dinañ. ⁴ Goc Herod kêgalêm lau Israel si †dabuñsiga atu-tu ti lau nanj sêndôhônj yomsu, nanj sa sêpitigenj, ma ndac njac, “Mac nem †Mesaya dinda oc kôc in yêc malac bocke?” ⁵ Ma sêo in ndê yom ma sêsôm, “In dinda oc kôc in yêc malac Betlehem yêc gameñ Judia-nga. Propet akwa danj to yom pi in muñ su bocdec bu:

⁶ O malac Betlehem yêc gameñ nanj †Juda ndê toñ sêwêkainj. Malac atu-tu hoñ nanj sêyêc Juda ndê gameñ, nanj njadanj hôte gêlêc am su dom, njahu bu gôlinjwaga nanj oc sa yêc am, nanj oc ti njac atu tu yob anej lau Israel-nga.” *[Mai 5:2]*

⁷ Herod njô yom hoñ dinañ su, ma kêñ njac sêsa si. Goc in gic lau tigauc dinañ sa tiyham gelec, ma kip yom sa yêc njac, bu bête bocke tata dau menj hôte asê ma njac sêlic. Nac sic miñ yom hoñ têñ in su, ⁸ ma in kêkinj njac bu sêtêñ malac Betlehem sêndi, ma sôm têñ njac, “Andi anjçalê balêkoc dau, ma têñ ndoc

mac atap in sa, nan goc ambu amen akêñ njavaê têtj aö bu aö dauñ waloc, ma watoc in sa.”

⁹ Lau dinan sêngô Herod ndê yom su, ma sêsa si. Ma tata nan sêlic su yêc ñac si gameñ ac pi-nga, nan wê ñac gi e kalhac andu nan balêkoc yêc, nan ñahô solop. ¹⁰ Ñac sêlic tata dau dec kôm ñac atac ñayham atu. ¹¹ Sêsoc andu dau si, ma sêlic balêkoc lu dinda Maria. Ma sêpôn haduc têtj balêkoc dau ma sêtoc in sa. Goc ñac sêkac si talhi sa, ma sêkêtj si awalauñ nan ñaöli atu-tu têtj in kain gitôm gol, ma a ñakwi ñamalu ti gêtj ñamalu ñayham. ¹² Têtj ndoc dinan Anötö kêtj puc ñac ña mbê bu sêmbu sêtêtj Herod sêndi dom. Bocdinañ sêlhö sêsa señ dan dau-nga dan, ma sêmbu sêtêtj ñac si gameñ si.

Josep lu Maria ma Yisu sêsip Isip si

¹³ Têtj têtj lau tigauc dinan sêhu ñac sin su, Pômdau ndê anjela dan sun mbê têtj Josep ma sôm, “Herod kêsälê balê dau bu ndic in ndu. Bocdinañ tisa, ma kôc balê lu dinda sa ma asip Isip andi. Ambo dinan e tôm aö wakêtj puc mac.” ¹⁴ Josep ngô anjela ndê yom su, goc tisa têtj öbwêc dinan ma kôc balê lu dinda sa, ma sêsip Isip si. ¹⁵ Ma ñac sêmo gameñ dinan, e Herod mbac ndu su. Ma ñalêtj dau dinan dec Pômdau ndê yom nan propet dan hoc asê mun su, nan ñandô sa. Yom dau bocdec bu:

Aö kagalêm aneñ atunğac sa akêñ gameñ Isip-nga meñ.

[Hos 11:1]

Herod gic balêkoc dedec ndu

¹⁶ Têtj ndoc Josep kôc Maria lu Yisu sa sêsip Isip si, nan Herod hön lau tigauc bu sêkêtj njavaê têtj in pi balê dau. Magoc ñac sêmeñ dom, dec in kêtjalê bu ñac sêñsau in, ma in tac ñandê atu. Goc kêtjin in ndê lau sin-nga sêtêtj Betlehem si, ma sic balêkoc ñac dedec hon ndu yêc malac Betlehem, ma yêc gameñ ñamakê-nga whin. In tap njavaê sa su yêc lau tigauc, pi bêt nan tata hóc asê ñac-nga, ma bocdinañ ñac sic balêkoc ñgac dedec e gi tap ñac nan si yala tilu, nan hon ndu. ¹⁷ Ma tu dinan-nga yom nan propet Jeremaya to, nan ñandô sa. In to yom bocdec bu:

¹⁸ Lau sêtañ danğibo atu yêc malac Rama.* Rakel ndê lau wakuc sêtañ ñac si balêkoc nan sinğa su. Ma lau dan sêtôm bu sênem malô ñac dom. [Jer 31:15]

Josep kôc Yisu lu dinda sêmbu sêmeñ

¹⁹ Tinjambu Herod mbac ndu, ma yêc Isip, Pômdau ndê anjela hoc dau asê têtj Josep ña mbê, ²⁰ ma sôm têtj in, “Tisa ma kôc balê lu dinda sa, ma ambu atêtj gameñ Israel-nga andi. Lau nan sêkôm bu sêndic balê dau ndu, nan hon sêmbac ndu su.” ²¹ Goc Josep tisa, kôc balê lu dinda sa, ma ñac sêmbu sêtêtj Israel si. ²² Tigeñ Josep ngô bu Akelaus gêm gölin gameñ Judia-nga ô damba Herod su, dec töc dau bu mbu têtj gameñ Judia-nga ndi. Ma Pômdau kêtj puc in ña mbê bu têtj gameñ Galili-nga ndi. ²³ Goc ñac sêtêtj Galili si, ma sêndöc malac dan ñaê Nasaret. Ma bocdinañ yom nan propet akwa-kwa sêto mun su, nan ñandô sa pi Yisu. Ñac sêto yom yêc bocdec bu, “Lau oc sêsam in bu ñgac Nasaret-nga.”

3

Jon, Nğac Kêku Lau-nga kêmasan Yisu ndê señ
(Mak 1:2-8; Luk 3:2-17)

* 2:18: Rama - malac sauñ dan nan yêc kêtjin Jerusalem.

¹ Tiŋambu Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga hôc asê gameŋ Judia-ŋga, ma gêm mêtê mbo gameŋ sawa. ² Inj sôm têtj lau, “Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. Bocdinaŋ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac siŋ.” ³ Gêŋ dau kêkuc yom naŋ propet Aisaya hoc asê muŋ su bocdec bu:

Ŋamalac daŋ ta yom mbo gameŋ sawa, bocdec bu, ‘Amasaŋ Pômdau ndê seŋ tisolop. Amasaŋ nem ŋalôm bu akôc inŋ sa.’ *[Ais 40:3]*

⁴ Jon sôc ŋakwê naŋ sêmasaŋ ŋa kamel ŋamliclu, ma kic piŋkap yêc inŋ ŋampêbalê. Ma inŋ gêtj gêtj bambaliŋ gitôm wakô ma lêp.

⁵ Lau daêsam sêsa sêtêtj Jon si. Ŋac lau akêtj malac atu Jerusalem ma malac hoŋ yêc gameŋ Judia-ŋga, ma lau naŋ sêndôc Bu Jordan ŋamakê. ⁶ Ŋac sêhoc si sac asê têtj Jon, ma inŋ kêku ŋac yêc Bu Jordan. ⁷ Ma lau †Palêsai ti lau †Sadiusi daêsam sêsa sêtêtj gameŋ naŋ Jon kêku lau mbo, naŋ si. Têtj ndoc Jon gêlic ŋac inŋ sôm ŋac bocdec bu, “Mac mboc ŋatui mac! Tu sake-ŋga mac alhô amenj? Mac akôc gauc pi Anötö ndê tac ŋandê naŋ lau propet sêkêtj puc yac bu oc meŋ sa, dec gauc gêm bu amenj ma aliŋ sanŋu ŋambwa, a? ⁸ Anŋô! Akôm mêtê ŋayham naŋ tôc asê bu mac am daôm kwi yomandô. ⁹ Ma asôm têtj daôm dom bu, ‘Abraham apai yac, ma tu dinaŋ-ŋga Anötö oc kôc yac sa.’ Aô wasôm têtj mac bu Anötö gitôm bu nem hoc hoŋ dindêc kwi sêti Abraham ndê atui sêô mac. ¹⁰ A hoŋ naŋ sem ŋandô ŋayham dom, naŋ kwahic dec Anötö kêŋ ki ŋamata têtj ŋawakac, ma inŋ oc lêtj su ma tuc pi ya ndi.

¹¹ “Aô wasôm têtj mac hoŋ bu ŋgac daŋ oc meŋ êŋkuc aô, naŋ ndê ŋaclai hôc gêlêc aneŋ su. Aô ŋgac ŋambwa, gitôm dom bu wati inŋ ndê ŋgac akiŋ tu wakenj inŋ ndê atapa-ŋga. Aô dec kaku mac ŋa bu ŋambwa, naŋ tôc asê bu mac am daôm kwi su. Tigeŋ inŋ ŋgac dau oc êŋku mac ŋa Ŋalau Dabuŋ ti ya. ¹² Inj meŋ bu êŋsahê lau, gitôm ŋgac naŋ whê wit ŋandô ti ŋapa kôc, goc gic ŋandô sa sôc andu gêtj ŋandô-ŋga gi, ma tuc ŋapa sip ya naŋ sa ŋapaŋ, naŋ gi.”

Jon kêku Yisu (Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)

¹³ Têtj dinaŋ Yisu meŋ akêtj gameŋ Galili-ŋga ma hôc asê Jon yêc Bu Jordan. Inj tac whiŋ bu Jon êŋku inŋ. ¹⁴ Magoc Jon gic yao dau têtj inŋ ma sôm, “Am bu êmku aô, oc ŋayham. Bocke dec am sôm bu aô waŋku am?” ¹⁵ Tigeŋ Yisu ô Jon ndê yom ma sôm, “Am tec dom. Kwahic dec am êmku aô, bu taŋkuc lêtj solop naŋ Anötö kêmasaŋ gwanaj su.” Yisu sôm su ma Jon gôlôc bu êŋku inŋ. ¹⁶ Yisu gêliŋ sanŋu su ma pi akêtj bu meŋ. Ma undambê kac sa, ma inŋ gêlic Anötö ndê Ŋalau sip meŋ gitôm balusi ma sac inŋ ŋahô. ¹⁷ Ma awha daŋ sa akêtj undambê, naŋ sôm bu, “Aô Atuŋgac atac whiŋ-ŋga dau dindêc. Aô gatisambuc inŋ ŋandô.”

4

Sadaŋ kêtôm Yisu (Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Tiŋambu Ŋalau Dabuŋ wê Yisu sa gameŋ sawa gi, bu †Sadaŋ êntôm inŋ. ² Yisu gêtj gêtj daŋ dom tôm acsalô 40 ma ôbwêc 40, ma tiŋambu gêtj yô inŋ ŋandô. ³ Ma têtj dinaŋ Sadaŋ hôc asê inŋ ma sôm têtj inŋ, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinaŋ sôm têtj hoc dindêc bu sênem dau kwi ti gêtj danaŋ-ŋga.” ⁴ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Gêtj danaŋ-ŋga ŋambwa kêŋ lau sêndôc tali dom. Ŋac daŋga wambu yom hoŋ naŋ Anötö sôm, dec ŋac oc sêndôc tali.’ ”

⁵ Goc Sadan kôc in sa pi malac dabun Jerusalem gi, ma kên in kallhac †lôm dabun n̄apoc lólôc. ⁶ Ma sôm têt in, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinar pwê sip ndi. Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pômdau oc êykin ndê anjela bu sêyob am, ma sêpê am sa lólôc bu am tin gahim pi hoc dan dom.’ ” ⁷ Magoc Yisu sôm têt in, “Mba! Sêto yom dan tiyham yêc bocdec bu, ‘Êmsahê Pômdau am nem Anötö dom.’ ”

⁸ Goc Sadan kôc in sa, ma lu sêpi lôc baliñ dan si. Ma gameñ hon nan kin nom-nga sem gôlin, ma kin dau si awa ti gêt n̄ayham-n̄ayham hon, nan Sadan tôc têt Yisu. ⁹ Ma sôm, “Am bu pôn hamduc têt aô ma nem akin aô, goc wakêt gêt hon dec sip am amam.” ¹⁰ Magoc Yisu sôm têt in, “Mba, Sadan! Am kôc daôm sa ndi! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pôn hamduc têt Pômdau am nem Anötö, ma nem akin in tawasê.’ ” ¹¹ Têt dinan Sadan hu in sin, ma anjela sêmen ma sem akin in.

Yisu gic hu ndê gwelen

¹² Tinambu †Herod kêkin ndê lau sin-nga si ma sêkôc Jon dôñ, ma sêkên in ndôc gapocwalô. Ma têt ndoc Yisu ngô n̄awaê, goc in mbu têt gameñ Galili-nga gi. ¹³ In gi ndôc malac Nasaret dom, magoc in gi ndôc Kapenaom, malac nan yêc kêkin Bugicton Galili-nga. Muñ-nga andô †Jakob ndê atu lu, Sebulun lu Naptali sêwêkain nom yêc gameñ dinan. ¹⁴ Nalên dinan yom nan propet Aisaya to muñ su, nan n̄andô sa. Yom dau bocdec bu:

¹⁵⁻¹⁶ N̄awê atu dan men pô lau nan sêndôc Sebulun lu Naptali si gameñ nan yêc kêkin bugicton, ma yêc Bu Jordan n̄amakê. Gameñ Galili-nga dinan sêsam bu lau apa si gameñ, ma lau nan sêndôc dinan, nan sêmo tôm lau nan n̄asac atu kôm n̄ac ahuc, ma tôm lau nan sêmpin bu sêmbac ndu. Magoc kwahic dec sêlic n̄awê atu su. *[Ais 9:1-2]*

¹⁷ Têt ndoc dinan Yisu gic hu ndê gwelen nem mêtê lau-nga, ma in hoc yom asê têt lau bocdec bu, “Anötö ndê gôlin men kêkin su. Bocdinar anem daôm kwi, ma ahu mêtê sac sin.”

Yisu mbwêc lau hale tu sênkuc in-nga (Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)

¹⁸ Têt bêc dan Yisu kêsêlên mbo Bugicton Galili-nga n̄amakê. Ma in gêlic Saimon nan ndê n̄aê dan Pita, lu asi Andru. Inlu sêkên wasan sêmo, bu inlu ngac sêkôc i-nga lu. ¹⁹ Goc Yisu sôm têt inlu, “Amlu amen n̄nkuc aô, ma aô wakêt amlu ahê n̄amalac sêmen sênkuc aô, tôm nan kwahic dec amlu ahê i.” ²⁰ Ma n̄agahô inlu sêtec si wasan yêc, ma sênkuc in.

²¹ Sêñsêlên si, ma Yisu gêlic Sebedi ndê atu lu, nan Jems lu Jon. Sêndôc wan sêwhin damba Sebedi, ma sêpô si wasan kic sêmo. Yisu mbwêc inlu bu sêmen sênkuc in, ²² ma n̄agahô inlu sêhu damba ti wan sin, ma sênkuc Yisu.

Yisu gêm lau gêmbac sa

²³ Dinan su, goc Yisu kêsêlên golom-golom malac yêc gameñ Galili-nga. In kêdôhôn lau mbo †lôm wê-nga, ma gêm mêtê n̄awaê n̄ayham pi Anötö ndê gôlin. Ma in kôm lau ti gêmbac tidau-tidau hon n̄ayham sa. ²⁴ N̄awaê pi gêt dau gêm gameñ Siria-nga hon ahuc, ma tu dinan-nga lau sêkôc n̄ac si lau gêmbac hon sêtên Yisu si, ma in kôm n̄ac n̄ayham sa. Lau nan sêhôn n̄andê atu, lau ti n̄alau sac, lau bôlin, ma lau denjen ti mboloctê, lau ti n̄awapac hon dinan in gêm n̄ac sa. ²⁵ Ma lau daêsam sêsa si ma sênkuc in. N̄atô sêmen akên gameñ Galili-nga,

ma ñatô akêñ gameñ Dekapolis-ña. * Ma ñatô sêmeñ akêñ malac Jerusalem ma malac hoñ yêc gameñ Judia-ña, ma ñatô sêmeñ akêñ Bu Jordan ñadaña.

5

Yisu gêm mêtê mbo lôc
(Luk 6:20-23)

- 1 Têñ bêc dañ Yisu gêlic bu lau daêsam sêñkuc in, goc pi lôc dañ gi. In ndôc sic, ma in ndê †sêñjomi sêtigasuc in. ²Ma in gic hu kêdôhôn ñac ma sôm,
- 3 “Anötô ndê mwasin gic waê lau nañ sêñgwiniñ dau yêc in anğô-ña. In gêlic ñayham bu kôc ñac sa sêmbô in ndê gôlin ñapu.
- 4 Anötô ndê mwasin gic waê lau nañ sêndôc ti ñalôm ñawapac. In oc kôm ñac si ñalôm timalô.
- 5 Anötô ndê mwasin gic waê lau ti lêñ malô ma yom malô. Bu ñac oc sêwêkain gameñ nom-ña sambob.
- 6 Anötô ndê mwasin gic waê lau nañ atac whin ndu andô bu sêsa lêñ gitêñ eñ. In oc nem ñac sa sêti lau gitêñ ñandô.
- 7 Anötô ndê mwasin gic waê lau nañ tawalô lau. In oc tawalô ñac.
- 8 Anötô ndê mwasin gic waê lau ti ñalôm ñawasi. Ñac oc sêlic Anötô.
- 9 Anötô ndê mwasin gic waê lau nañ sêñsalê lêñ tu sêmbô ti yom malô-ña. In oc sam ñac bu in dau atui awhê ma ñac.
- 10 Anötô ndê mwasin gic waê lau nañ sêtap kisa sa tu sêsa Anötô ndê lêñ gitêñ-ña. In gêlic ñayham bu kôc ñac sa sêmbô in ndê gôlin ñapu.
- 11 “Têñ ndoc lau sêkêñ kisa mac ma sêpu mac ti sêngôlin yom sac daêsam pi mac tu mac anğuc aô-ña, nañ ahêgo daôm dom. Bu Anötô oc êmwasin mac. ¹²Atac ñayham ma atasambuc, bu Anötô oc kêñ ñaôli ñayham têñ mac yêc undambê. Ma gauc nem bu ñalêñ tigen, lau sêkêñ kisa Anötô ndê lau propet nañ sêmbô munj su.”

Anötô ndê lau sêtôm gwêc so ma sêtôm ñawê

- 13 Ma Yisu sôm, “Dakêñ gwêc so sip gêñ daner-ña bu dakôm gêñ dau ñayham. Ma mac ambo lau nom-ña ñalôm atôm gwêc so. Tigen gwêc so bu ñamakic niña, oc dakôm ñamakic sa tiyham ñalêñ nde? In tisac su, ma tambalinj sin niña, ma lau sêkwê dôñ.
- 14 “Ma mac ambo nom atôm ñawê bu pô gameñ. Malac dañ bu yêc lôc, oc tôm dom bu sinj dau kwi. ¹⁵Ma têñ ndoc datuj lam asê, oc tanğatôc ña suc ahuc dom. Tanğin sa bu ñawê pô gameñ hoñ. ¹⁶Bocdinan, akôm mêtê ñayham yêc lau hoñ anğô-ña, nañ gitôm mac nem ñawê bu pô gameñ. Ma lau oc sêlic mac nem mêtê ñayham, ma sêmpin Damam undambê-ña.”

Yisu sôm yom pi yomsu ma propet si yom

- 17 “Gauc nem dom bu aô gameñ tu wasen Anötô ndê yom nañ Moses ti lau propet sêto yêc, nañ su-ña. Aô gameñ tu wasen su-ña dom, tigen tu wakôm yom dau ñandô sa-ña. ¹⁸Yomandô, aô wasôm têñ mac bu undambê ti nom bu niña, magoc yom ñalhô saun dañ oc niña yêc yomsu dom e aô dauñ wandic dabinj gêñ hoñ. ¹⁹Asa nañ kêgilil yomsu nañ hêganônj gêñ saun andô dañ, me kêdôhôn lau ñatô bu sêkôm bocdinan, nañ ti ñamalac waêmba yêc Anötô ndê gôlin ñapu. Magoc asa nañ daña wambu Anötô ndê yomsu, ma kêdôhôn lau ñatô bu sêkôm bocdinan, nañ ti ñamalac tiwaê yêc Anötô ndê

* 4:25: Dekapolis - ñaê dinan danem kwi bu ‘malac amanju.’ Malac amanju dinan sêyêc Bugicton Galili-ña ñagameñ têñ ac pi-ña.

gôliŋ ŋapu. ²⁰ Anġô! Lau Palêsai ti tkêdôhôn-waga yomsu-ŋga sêŋsahê ŋaŋga bu sêti lau gitêŋ, tigeŋ aô wasôm têŋ mac, bu mac bu ati lau gitêŋ ahôc gêlêc ŋac dom, dec oc tôm dom bu mac ambo Anôtô ndê gôliŋ ŋapu.”

Yomsu dandic ŋamalac ndu-ŋga ŋahu

²¹ Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Mac anyalê yom naŋ Anôtô kêŋ têŋ abanġi bocdec bu, ‘Ndic ŋamalac ndu dom.’ Ma ‘Asa naŋ bu ndic ŋamalac ndu, naŋ oc tap ŋagêyô sa.’ ²² Tigeŋ kwahic dec aô wasôm têŋ mac, bu asa naŋ tac ŋandê têŋ ŋamalac dan, naŋ oc tap ŋagêyô sa gitôm in naŋ gic ŋamalac ndu. Ma mac nem ŋagôliŋ dan sôm bu lau atu-tu sêmatôc ŋamalac naŋ sam ndê asidôwa bu ŋamalac gauc mbasi-ŋga. Magoc aô wasôm têŋ mac, bu asa naŋ sôm yom kainġ dinanġ, naŋ gitôm bu tap ŋagêyô lambwam-ŋga sa.

²³ “Bocdinanġ têŋ ndoc am bu lic om ma bu kêŋ nem da têŋ Anôtô, ma bu gauc nem yom danġ yêc amlu ŋamalac danġ ŋasawa, ²⁴ naŋ goc hu nem da siŋ yêc alta ŋamakê ma sa ndi tap ŋamalac dau sa. Gêŋ ŋamatata-ŋga amlu amasanġ yom naŋ yêc amlu ŋasawa, goc mbu ndi ma kêŋ nem da têŋ Anôtô.

²⁵ “Ma am nem tôp bu yêc ŋamalac danġ, ma inġ bu wê am têŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga ndi, naŋ êmasanġ yom têŋ inġ ŋgahô, têŋ ndoc amlu aŋsêlêŋ ambo seŋ. Ma bocdinanġ ŋgac dau oc kêŋ am têŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga dom. Bu mba, mboe ŋgac êmatôc yom-ŋga oc kêŋ am têŋ ŋgac yob gapocwalô-ŋga, ma inġ êmbaliŋ am sôc gapoc-walô ndi. ²⁶ Aô wasôm yom ŋandô têŋ am, am oc ndôc gapocwalô ŋapanġ e am ndic nem tôp hoŋ pacndê.”

Yomsu mockainġ-ŋga ŋahu

²⁷ “Ma mac anyalê yom naŋ Moses to bocdec bu, ‘Kôm gêŋ mockainġ-ŋga dom.’ ²⁸ Tigeŋ kwahic dec aô wasôm têŋ mac, ŋgac danġ bu tahê awhê danġ e ŋalôm ŋagalac, naŋ gitôm inġ kôm mêtê mockainġ-ŋga têŋ inġ su, yêc inġ ndê ŋalôm.

²⁹ “Am tanôm danġa bu hê am têŋ sac, goc kip tanôm dinanġ sa ma êmbaliŋ niŋga. Am tanôm danġ bu niŋga, naŋ hôc gêlêc am tanôm lu yêc ma hê am bu kôm sac, ma tiŋambu Anôtô kêŋ am sip ya lambwam-ŋga ti ŋamlic sambuc ndi. ³⁰ Ma amam danġa bu tim am, goc tim kic ma êmbaliŋ niŋga. Amam danġ bu niŋga, naŋ hôc gêlêc am mbo ti amam lu-lu ma kôm sac su, ma tiŋambu sip ya lambwam-ŋga ti ŋamlic sambuc ndi.”

Awhê lu ŋgac sêhu dau siŋ dom

³¹ “Ma Moses to yom danġ bocdec bu, ‘Ŋgac danġ naŋ gauc gêm bu hu nawhê siŋ, naŋ kêŋ bapia sêhu dau siŋ-ŋga têŋ nawhê, goc hu inġ siŋ.’ ³² Tigeŋ aô wasôm têŋ mac, bu yom tigeŋ yêc bu ŋgac hu inġ nawhê siŋ, naŋ awhê dau kôm mêtê mockainġ-ŋga whiŋ ŋgac danġ. Ŋgac danġ bu hu nawhê siŋ ŋambwa, naŋ kôm inġ ti awhê mockainġ-ŋga. Ma ŋgac wakuc danġ bu nem awhê dau, naŋ kôm mêtê mockainġ-ŋga* whiŋ.”

Dasôm yom tidôŋ goc dakôm ŋandô sa

³³ “Mac anyalê yom danġ tiyham naŋ Anôtô kêŋ têŋ abanġi bocdec bu, ‘Yom bocke naŋ mac amatinġ tidôŋ, naŋ akôm popoc dom,’ ma ‘Yom naŋ mac bu apuc

* **5:32:** Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec. Ŋgac danġ bu hu ndê nawhê siŋ ŋambwa, ma awhê dau bu mbo tawasê, dec lau ŋatô oc gauc nem bu inġ nakweŋ hu inġ siŋ tu inġ kôm mêtê mockainġ-ŋga whiŋ ŋgac danġ, ma bocdinanġ ŋac oc sêlic inġ tôm awhê mockainġ-ŋga. Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec. Têŋ ndoc awhê dinanġ nakweŋ hu inġ siŋ, goc inġ oc nem ŋgac wakuc. Tigeŋ Anôtô gêlic bu inġ nakweŋ hu inġ siŋ ŋambwa, dec inġ lu si yom sênem dau-ŋga gacgeŋ yêc. Bocdinanġ awhê dau lu nakweŋ wakuc sêkôm mêtê mockainġ-ŋga yêc Anôtô anġô-ŋga.

dôḡ bu yomandô yêc Pômdau aḡḡô-ḡga, naḡ akôm ḡandô sa. ³⁴⁻³⁵ Magoc aô wasôm têḡ mac, bu asôm yom daḡ tu apuc nem yom dôḡ-ḡga dom. Asôm yom pi undambê me pi nom tu bu apuc nem yom dôḡ-ḡga dom, ḡahu bu Anôtô iḡ undambê ti nom ḡadau. Ma asôm yom pi Jerusalem dom, bu Anôtô kêyalin malac dau sa ti iḡ ndê kin atu ndê malac. ³⁶ Ma asôm yom pi nem ḡaḡôlônḡ dom, bu mac atôm dom bu akôm nem kêclauḡ daḡ tisêp me tiyec. ³⁷ Asa bu lôc bu kôm ḡêḡ daḡ, naḡ sôm 'Aêc, aô wakôm,' ma bu kôm dom goc sôm, 'Mba, aô wakôm dom.' Yom ḡatô bocke naḡ mac asôm tu apuc yom dau dôḡ-ḡga, naḡ meḡ akêḡ Sadaḡ ndê."

Daô sac naḡ sêkôm têḡ yac, naḡ dom

³⁸ "Ma mac aḡyalê yom naḡ Moses to bocdec bu, '*ḡamalac daḡ bu ndic am tanôm tisac, naḡ ndic iḡ ndê ô. Ma asa naḡ tuc nem ḡalhôm daḡ dulu, naḡ tuc iḡ ndê dulu ô.*' ³⁹ Tigeḡ aô wasôm têḡ mac bu akôm mêtê sac ô mêtê sac naḡ lau sêkôm têḡ mac, naḡ dom. Daḡ bu tap am sip alim andô daḡga, naḡ kêḡ daḡga bu iḡ ndic whiḡ. ⁴⁰ Ma ḡgac daḡ bu wê am têḡ lau sêmatôc yom-ḡga, ma iḡ tac whiḡ bu am nemlhi iḡ ḡa am nem ḡêḡ sauḡ daḡ, goc kêḡ nem ḡêḡ atu têḡ iḡ whiḡ. ⁴¹ Ma lau †Rom-ḡga si ḡgac siḡ-ḡga daḡ bu kac yom am bu hoḡ iḡ ndê wapa seḡ ḡasawa apê, goc hoḡ wapa dau êmsêlêḡ seḡ ḡasawa baliḡ whiḡ iḡ ndi. ⁴² Êḡgamiḡ nem ḡêḡ têḡ lau naḡ sêteḡ ḡêḡ têḡ am, naḡ dom, ma daḡ bu ndac am bu nem iḡ sa ḡa ḡêḡ daḡ, naḡ puc dômwêm iḡ dom."

Atac whiḡ nem ḡacyo (Luk 6:27-36)

⁴³ "Ma mac aḡyalê yom naḡ Moses to bocdec bu, '*Atac whiḡ nem lau meḡpaḡ am-ḡga,*' ma yom naḡ lau sêsôm bocdec bu, '*Atac tec nem ḡacyo.*' ⁴⁴ Tigeḡ aô wasôm têḡ mac bu atac whiḡ nem ḡacyo, ma atêḡ mbec tu lau naḡ sêkêḡ kisa mac-ḡga. ⁴⁵ Mac bu akôm boc-dinaḡ, goc Damam undambê-ḡga oc sam mac bu iḡ atui awhê ma ḡgac. Iḡ dau kêḡ ndê ac pi pô lau sac ti lau ḡayham, ma kêḡ u gic lau gitêḡ ti lau naḡ sêsa lêḡ giso. ⁴⁶ Lau sac ma lau naḡ sêkôc takis-ḡga atac whiḡ lau naḡ atac whiḡ ḡac, ma sêtec lau naḡ sêtec ḡac. Mac bu aḡkuc ḡac si mêtê, dec tu sake-ḡga Anôtô oc lic mac ḡayham? ⁴⁷ Lau sambuc sêtoc dau si asidôwai sa, magoc sêtec lau ḡatô. Bocdinaḡ mac bu atoc nem asidôwai tawasê sa, dec tu sake-ḡga Anôtô oc lic mac ḡayham hôc ḡêlêc lau sambuc? ⁴⁸ Akôc gauc pi yom hoḡ dinaḡ, ma akôm mêtê solop eḡ, tôm Damam undambê-ḡga ndê mêtê."

6

Yom pi sakin ḡitêḡ ḡatô

¹ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, "Ayob daôm bu akôm nem sakin anem akin Anôtô-ḡga tu bu lau sêlic e sêmpiḡ mac-ḡga dom. Mac bu akôm tu bu lau sêmpiḡ mac-ḡga, oc atap nem ḡaôli daḡ sa yêc Damam undambê-ḡga dom."

Mêtê dakêḡ ḡêḡ têḡ lau-ḡga

² "Bocdinaḡ têḡ ndoc am bu nem lau ḡalôm sawa sa, naḡ goc sêc ḡêḡ dau ahuc. Ndic dahuc taḡ bu kêḡ puc lau dom. †Lau sêtim yom lau-ḡga naḡ sêtoc dau sa, naḡ sêkôm bocdinaḡ yêc lôm wê-ḡga ti malac lôm, bu lau sêlic e sêmpiḡ ḡac. Yomandô aô wasôm têḡ mac bu lau si sêmpiḡ ḡac, dinaḡ ti ḡac si ḡaôli sambuc naḡ sêkôc sa su. ³ Tigeḡ têḡ ndoc am bu kêḡ ḡêḡ têḡ lau ḡalôm sawa, naḡ siḡ ma kêḡ gelec têḡ ḡac, ma yob bu lau daḡ sêḡḡô ḡayom dom. ⁴ Bocdinaḡ

am nem mêtê kôm yác lau-nga oc yêc sinj dau. Ma Damam nanj gêlic gêj nanj yêc sinj, nanj oc kêj njaôli têtj am.”

*Mêtê datej mbec-nga
(Luk 11:2-4, 9-13)*

⁵ “Ma têtj ndoc am bu tenj mbec, nanj tenj tòm lau sêtim yom lau-nga dom. Njac atac whinj bu sêtenj mbec sêlhac lôm wê-nga ti senj namakê, tu bu lau sêlic ma sêmpinj nac-nga. Yomandô aô wasôm têtj mac bu lau si sêmpinj nac, dinanj ti nac si njaôli sambuc nanj sêkôc sa su. ⁶ Têtj têtj am bu tenj mbec, nanj goc sôc nem andu njaôm ma sêc gatam ahuc, ma tenj mbec têtj Damam yêc malam nanj lau danj sêlic dom. Ma Damam nanj kêyalê gêj nanj yêc sinj dau, nanj oc kêj njaôli têtj am.

⁷ “Ma têtj têtj mac bu atenj mbec, nanj atenj mbec baliñ tòm lau sambuc dom. Njac gauc gêm bu mbec dau oc njandô sa tu nac si yom njalhô daêsam-nga. ⁸ Anjuk njac si gêbôm dom, bu Damam kêyalê gwananj su, gêj nanj mac apônâ.

⁹ Bocdinañ atenj mbec bocdec bu:

Daman, am nanj mbo undambê. Am nem njaê lau sênem dabuj manj.

¹⁰ Mwerj ti lau honj si Pômdau. Kêj lau danja wambu nem yom njapep yêc nom, gitôm yêc undambê.

¹¹ Kêj yac mba gö têtj ac dindec.

¹² Suc yac mba sac njatôp kwi, tòm yac asuc lau nanj sêkôm sac têtj yac, nanj si sac njatôp kwi.

¹³ Job yac têtj létôm bu tap yac sa dom, ma têtj njac sac Sadañ bu kôm yac njayom dom.

¹⁴ Mac bu asuc lau nanj sêkôm sac têtj mac, nanj si sac kwi, goc Damam undambê-nga oc suc mac nem kwi bocdinañ. ¹⁵ Magoc mac bu asuc lau si sac kwi dom, dec Damam oc suc mac nem kwi dom bocdinañ.”

Mêtê dahu gêj danerj-nga sinj tu danem akinj Anötö-nga

¹⁶ “Ma têtj têtj mac bu ahu gêj danerj-nga sinj tu anem akinj Anötö-nga, nanj akôm anôm andô masinj-masinj tòm lau sêtim yom lau-nga sêkôm, nanj dom. Lau dinanj sêkôm anjô andô tisac, bu lau sêlic ma sênyalê bu nac sêhu gêj danerj-nga sinj ma tu dinanj-nga sêmpinj nac. Yomandô aô wasôm têtj mac bu lau si sêmpinj nac, dinanj ti nac si njaôli sambuc nanj sêkôc sa su. ¹⁷ Bocdinañ têtj têtj mac ahu gêj danerj-nga sinj tu anem akinj Anötö-nga, nanj alinj bu ma amasanj daôm njapep. ¹⁸ Ma njalêj dinanj lau danj oc sênyalê dom bu mac ahu gêj danerj-nga sinj. Tigenj mac nem Damam nanj mbo sinj dau, nanj kêyalê gêj honj nanj yêc sinj dau, ma bocdinañ oc kêj nem njaôli têtj mac.”

*Tanj salê awa njandô undambê-nga
(Luk 12:33-34)*

¹⁹ Ma Yisu sôm, “Andic nem awa ti wapa sa lhac nom dom, bu sop oc nenj, ma u oc nôm gêj dau tibalê, ma lau kanj oc sênem kanj sa. ²⁰ Apo gêj undambê-nga sa ti nem awa njandô, ma sop ti u oc senj su dom, ma gitôm dom bu lau kanj sêsôc sêndi bu sênem kanj. ²¹ Aô gasôm yom dinanj, njahu bu gameñ bocke nanj mac nem awa yêc, nanj mac nem njalôm ti gauc oc sap dôj njapanj.”

*Namalac si tandô gitôm ya njawê
(Luk 11:33-36)*

²² “Namalac si tandô gitôm ya njawê nanj tôc senj têtj nac. Bocdinañ mac nem tanôm bu wê mac asa lêtj njayham, goc mac nem njamlic njagêj honj oc yêc njawê

ɲalôm enj. ²³ Magoc tanôm bu wê mac asa lêɲ sac-ɲga, goc mac gacɲen ambo ɲasec ɲalôm. Bocdinaɲ mac bu gauc nem bu ambo ɲawê ɲalôm, magoc asa lêɲ ɲasec-ɲga, naɲ dec ɲasec gêm mac ahuc sambuc.”

Danem akiɲ ɲadau lu dom

²⁴ “ɲamalac daɲ gitôm dom bu nem akiɲ ɲadau lu, bu inɲ oc tec daɲ, ma atac whiɲ daɲ, me sap daɲ dôɲ ma pu daɲ. Ma mac bocdinaɲ, gitôm dom bu mac atoc Anötö ma awa nom-ɲga lu-lu sa ti mac nem ɲadau.”

Dahêgo dauɲ dom (Luk 12:22-32)

²⁵ “Tu dinaɲ-ɲga dec ahêgo daôm dom tu gêɲ aneɲ-ɲga ti anôm-ɲga, me tu ɲakwê asôc-ɲga. Anötö kêɲ mac ambo tamli, ma gêɲ dinaɲ inɲ gêɲ atu. Gêɲ daneɲ-ɲga inɲ gêɲ atu dom. Ma Anötö kêɲ mac nem ɲamlic ɲagêɲ hoɲ, ma gêɲ dinaɲ inɲ gêɲ atu. ɲakwê asôc-ɲga inɲ gêɲ atu dom.

²⁶ “Akôc gauc pi mbac. ɲac sêsô gêɲ dom, sêhoɲ gêɲ ɲandô ma sic sa sôc andu gêɲ ɲandô-ɲga dom. Tigeɲ Damam undambê-ɲga gôlôm ɲac. Ma inɲ tac whiɲ mac ɲamalac hôc gêlêc mbac hoɲ su. ²⁷ Ma mac nem asa bu hêgo dau, dec oc tôm bu ndic têku ndê têm mbo tali-ɲga?”

²⁸ “Tu sake-ɲga mac nem ɲalôm ɲawapac tu ɲakwê asôc-ɲga? Akôc gauc pi ɲaola ɲayham naɲ sêpo sêlhac kwanɲ ɲalôm, naɲ sêkôm gwelenɲ ti sêmasaɲ ɲakwê dom. ²⁹ Tigeɲ aô wasôm têɲ mac bu Kiɲ Solomon inɲ sôc ɲakwê ɲayham andô, magoc inɲ ndê gôlônɲ ti ɲawasi hôc gêlêc ɲaola dinaɲ daɲ su dom. ³⁰ O mac lau naɲ akêɲ whiɲ gwalec, angô! Kwanɲ ti ɲaola nom-ɲg a sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc sêkêɲ ya neɲ su. Magoc Anötö kêɲ gêɲ dau ti ɲadalô ɲayham, ma yob ɲapep. Ma bocdinaɲ anyalê bu yom ɲandô, inɲ oc yob mac, ma kêɲ ɲakwê têɲ mac whiɲ. ³¹ Bocdinaɲ ahêgo daôm dom ma asôm bu ‘Daneɲ sake?’ me ‘Danôm sake?’ me ‘Dasôc ɲakwê bocke?’ lec dom. ³² Lau sambuc naɲ sêɲyalê Anötö dom, naɲ sêhêgo dau tu gêɲ hoɲ dinaɲ-ɲga, tigeɲ Damam undambê-ɲga kêyalê su bu mac apônda gêɲ hoɲ dinaɲ. ³³ Gêɲ ɲamata-ɲga akôm ɲaɲga bu atap malam sa yêc Anötö ndê gôlinɲ ɲapu, ma bu asa inɲ ndê lêɲ gitêɲ. Ma inɲ oc yob mac tu gêɲ nom-ɲga-ɲga whiɲ.

³⁴ “Bocdinaɲ ambo ti nem ɲalôm ɲawapac tu gêɲ laɲsê-ɲga dom. Ahu siɲ yêc e laɲsê dau hôc asê. ɲawapac bêc tigeɲ-ɲga naɲ gitôm bêc tigeɲ dinaɲ.”

7

Dapu lau ɲambwa dom (Luk 6:37-42)

¹ Ma Yisu sôm, “Alic lau sac ɲambwa tu ɲac si lêɲ ti sakinɲ-ɲga dom, dec Anötö oc lic mac sac tu nem-ɲga dom. ² Bu Anötö oc êɲsahê mac tôm mac aɲsahê lau, ma nem dôhônɲ mac nem lêɲ ti sakinɲ tôm dôhônɲ naɲ mac am dôhônɲ lau si.

³ “Tu sake-ɲga am hêgo daôm tu gêɲ golop saunɲ naɲ yêc nem asidôwa tandô, tigeɲ gêɲ golop atu naɲ yêc am daôm tanôm, naɲ gélic apu? ⁴ Ma bocke am sôm têɲ nem asidôwa, ‘Aô bu wakôc gêɲ golop naɲ yêc am tanôm, naɲ sa.’ Tigeɲ gêɲ golop atu pôc daôm nem tanôm ahuc? ⁵ Am ɲgac tim yom lau-ɲga! Kôc gêɲ golop atu sa yêc daôm tanôm muɲ e tanôm ɲawa sa, naɲ goc kôc gêɲ golop saunɲ dinaɲ sa yêc nem asidôwa tandô.”

Dayob Anötö ndê gêɲ dabuɲ ɲapep

6 “Akêñ gêñ dabunj têtj giam dom, b u oc sêkac dau kwi ma sêserj mac. Ma ambalinj nem gôlônj ñayham têtj bôc dom, bu oc sêkwê popoc.”

Anötö inj ñadau bu kêtj gêtj têtj yac-nga

7 “Aterj gêtj têtj Anötö, dec oc akôc ñandô, anjalê inj ti ndê lêtj, ma oc atap sa, ma bu amati gatam oc léc su têtj mac. 8 Bu Anötö kêtj gêtj têtj lau hoñ nanj sêndac inj, ma lau hoñ nanj sêñsalê inj ti ndê lêtj, nanj oc sêtap sa, ma ñac nanj sêmati gatam nanj oc léc su têtj ñac.

9 “Mac dambai anjô! Nem balê danj bu tenj gö têtj am, dec am oc kêtj hoc têtj inj, a? 10 Ma bu tenj i oc kêtj mboc sac têtj inj, a? 11 Mba! Mac lau sac, tigenj atoc nem balêkoc sa ña gêtj ñayham. Magoc Damam nanj mbo undambê inj gitêñ enj, ma oc kêtj gêtj ñayham-ñayham enj têtj lau nanj sêtenj inj. 12 Akôm mêtê ñayham têtj lau hoñ, gitôm mêtê ñayham nanj mac atac whinj bu sêkôm têtj mac. Yom hoñ nanj Moses ti lau propet sêto, nanj hêganônj yac dakôm mêtê ñayham bocdinanj.”

Yom serj lu-nga

13 “Anjahê ñanja bu atap gameñ andôc tamli ñapanj-nga sa, magoc anjalê bu gatam gameñ dinanj-nga inj gatam saunj. Bu gameñ andinjam-nga dê yêc, ma serj têtj gameñ dau inj serj atu, ma ñagatam atu bocdinanj. Lau daêsam sêsa serj atu dinanj, ma oc sêsôc gatam atu dau. 14 Magoc gameñ dandôc tanji ñapanj-nga ñagatam inj gatam saunj, ma serj têtj gameñ dinanj inj serj atu dom, ma lau daêsam oc sêtap sa dom.”

Yom pi propet tasanj

15 “Ayob daôm tu propet tasanj-nga. Ñac sêtôm giam pôm nanj sêmpanj dau ahuc ña domba ñamlic, tu bu sêti gasuc domba-nga ma sêserj ñac su. Ñalêñ tigenj propet tasanj oc sêtêñ mac sêloc tu sêñsau mac-nga. 16 Anjahê ñac si lêtj dec tôm bu mac anjalê bu ñac lau tasanj. Ñalêñ tigenj, yac dalic a ñandô ma tanjalê a dau bu ñayham me sac. Oc tôm dom bu dahinj ñandô ñayham yêc a sac. 17 Yomandô! A ñayham sem ñandô ñayham, ma a sac sem ñandô sac. 18 A ñayham danj gitôm dom bu nem ñandô sac, ma a sac gitôm dom bu nem ñandô ñayham. 19 Ma a hoñ nanj sem ñandô sac, nanj oc sêlêñ su ma sêtuc pi ya ndi, ma ya nenj su. 20 Bocdinanj anjahê propet si lêtj, ma anjalê ñac bu propet ñayham me sac.”

Pômdau kêyalê inj ndê lau su

21 “Lau daêsam sêsam aô bu, ‘Pômdau,’ tigenj ñac hoñ oc sêtap gameñ undambê-nga sa dom. Mba! Lau nanj danja wambu Damanj undambê-nga ñapep, ma sêkôm mêtê tôm inj atac whinj, nanj oc sêtap undambê sa. 22 Têtj Anötö ndê bêc êmatôc lau-nga, nanj lau tasanj daêsam oc sêsôm têtj aô bu, ‘Pômdau, Pômdau! Yac ahoc yom asê atôm propet, ma atinj ñalau sac su ma akôm gêtj dalô daêsam am am anjôm. Bocdinanj kôc yac sa.’ 23 Tigenj aô wasôm têtj ñac bu, ‘Aô kayalê mac dom sambuc mac lau sac. Alhõ su yêc aô!’ ”

*Yom gôlinj pi ñgac lu nanj sêkwê andu
(Luk 6:46-49)*

24 “Lau nanj sêñgô anenj yom ma sêkôm ñandô sa, nanj sêtôm ñgac tiguaç nanj kwê ndê andu kalhac nom ñanja ma kêtj hoc kêgapiñ alhõ dôñ. 25 Têtj ndoc u gic e bu hêc, ma mbu puc ñadinda hôc pi andu dau, nanj andu dau ku sa dom bu hoc kêgapiñ dôñ. 26 Magoc lau nanj sêñgô anenj yom ma sêkôm ñandô sa dom,

nanj sêtmô ngac gauc mba nanj kwê ndê andu kalhac nom babalê. ²⁷ Ma u gic ti bu hêc, ma mbu puc ñadinda hôc pi andu dau, goc ku sa ma tisac sambuc.”

²⁸ Yisu gic bata ndê yom dinañ, ma lau honj sêhêdaê tu inñ ndê yom-nga. ²⁹ Ñahu bu yom nanj inñ kêdôhônñ têtñ ñac nanj yom ti ñaclai, hôc gêlêc lau Israel-nga si kêdôhônñwaga yomsu-nga si yom honj su.

8

Yisu kôm ngac ti gêmbac leprasi ñayham sa (Mak 1:40-45; Luk 5:12-14)

¹ Yisu sip akêñ lôc menñ, ma lau daêsam sêñkuc inñ. ² Ma ngac danj ti gêmbac ñleprasi têtñ inñ gi, goc pônñ haduc ma sôm, “Pômdau. Am bu tac whinñ dec gitôm bu am oc kôm aô ñamlic ñawasi sa.” ³ Yisu kêmâtôc amba sa gi ma kêmasec inñ, ma sôm, “Aô atac whinñ, dec wasôm têtñ am bu ñamlic ñawasi sa.” Ma ñagahô enñ gêmbac hu inñ sinñ, ma inñ ñamlic ñayham sa. ⁴ Ma Yisu sôm têtñ inñ, “Am ngô! Gêñ nanj kwahic dec hôc asê am, nanj sôm asê têtñ lau danj dom. Tigenñ têtñ †dabuñsiga ndi, tôc daôm têtñ inñ bu lic bu am nem ñamlic ñawasi sa su. Ma kêtñ da tôm yomsu nanj Moses kêtñ têtñ yac. Ma ñalêñ dinañ lau honj oc sêñyalê bu am ñamlic ñayham sa.”

Ñgac bata sinñ-nga danj kêtñ whinñ ñannga (Luk 7:1-10)

⁵ Tiñambu Yisu sôc malac Kapenaom gi. Ma ngac bata Rom-nga danj, nanj gêm gôlinñ lau sinñ-nga 100, nanj têtñ inñ gi ma ndac inñ bu nem inñ sa. ⁶ Inñ sôm, “Pômdau, aneñ ngac akiñ danj ndôc bôlinñ. Inñ yêc andu ñapanñ ma kêsahê ñandê atu.” ⁷ Ma Yisu sôm têtñ inñ, “Aô oc waloc ma wakôm inñ ñayham sa.” ⁸ Tigenñ ngac bata dau ô yom ma sôm, “Pômdau, am ngac atu ma aô ngac apa, dec mayanñ dauñ bu am sôc aneñ andu. Tigenñ aô kayalê su bu am ngac ti ñaclai atu, ma bocdinañ dec am bu ndic atu yom, goc aneñ ngac akiñ oc ñayham sa. ⁹ Bu aô dauñ danñ wambu lau nanj si ñaclai hôc gêlêc aô neñ, ma aneñ lau sinñ-nga danñ wambu aô. Aô bu wasôm têtñ danñ, ‘Am ndi!’ goc inñ oc ndi. Ma bu wasôm têtñ danñ, ‘Am mwenñ,’ goc inñ oc menñ. Ma bu wasôm têtñ aneñ ngac akiñ bu kôm gêtñ danñ, goc inñ oc kôm.”

¹⁰ Yisu ngô ngac bata ndê yom ma hêdaê, ma sôm têtñ lau nanj sêñkuc inñ bu, “Yomandô wasôm têtñ mac, bu yêc lau Israel honj aô gatap ñac si danñ nanj kêtñ whinñ ñannga gitôm ngac Rom-nga dindéc, nanj sa dom. ¹¹ Anğô! Lau daêsam nanj lau Israel dom, nanj oc sêmeñ akêñ nom ñabatij honj, ma sêtap mwasiñ atu sa yêc undambê sêwhinñ Abraham, Aisak ma Jakob. ¹² Tigenñ lau Israel daêsam nanj gauc gêm bu sic waê bu sêndôc undambê, nanj Anôtô oc êmasuc ñac su sêndôc gameñ ñasec-nga, ma sêtanñ ti lhô êñsinñ pi dau.”

¹³ Yisu sôm yom dinañ têtñ lau honj su, goc sôm têtñ ngac bata, “Am lhô mbu ndi. Aô oc wakôm am nem ngac akiñ dinañ ñayham sa, tôm am kêtñ whinñ.” Ma têtñ ndoc dau dinañ gêmbac hu ngac akiñ dau sinñ, ma inñ ñayham sa.

Yisu kôm lau daêsam ñayham sa (Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Tiñambu Yisu têtñ Pita ndê andu gi ma gêlic Pita lawawê gêmbac lic ñandê atu ma yêc. ¹⁵ Yisu têtñ inñ gi ma kêmasec inñ amba, goc gêmbac hu inñ sinñ. Ma inñ tisa, ma ndê gêtñ danenñ-nga ma kêtñ têtñ Yisu.

¹⁶ Têñ telha dinañ ac gi sip su, g oc lau malac-nga sêkôc lau daêsam nanñ ñalau sac sêmo ñac si ñalôm, nanñ sa sêtêñ Yisu si. Ma inñ gic atu yom, goc ñalau sac sêhu lau dau sinñ, ma inñ kôm lau gêmbac honñ ñayham sa.

¹⁷ Ñalêñ dau dinañ yom nanñ propet Aisaya sôm su nanñ dec ñandô sa. Muñ-nga inñ to yom pi Mesaya bocdec bu:

Inñ hóc yac neñ ñawapac tu nem yac sa-nga.

[Ais 53:4]

Lêñ tarñkuc Yisu-nga
(Luk 9:57-62)

¹⁸ Têñ bêc danñ Yisu gêlic lau daêsam sêñgihi inñ ahuc, goc sôm têñ ndê ñngacsêñomi bu sêlom bugictonñ ma sêpi danña sêndi. ¹⁹ S êmasañ dau sêmo ma kêdôhôn-waga yomsu-nga danñ meñ ma sôm têñ inñ, “Kêdôhôn-waga, aô bu wanñkuc am, wawhinñ am watêñ gameñ bocke nanñ am oc ndi.” ²⁰ Ma Yisu ô inñ ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hocsuñ yêc, ma mbac lôlôc-nga si ñaic yêc, tigenñ †Ñamalac ndê Atu dau ndê mala yêc bêc-nga mba.”

²¹ Ma sêñjom danñ sôm têñ inñ, “P ômdau, aô bu wanñkuc am, magoc gêñ ñamata-nga aô wandi wambo wawhinñ aneñ lau e anñsuhunñ damañ su nanñ.” ²² Tigenñ Yisu sôm, “Mba! Am bu gauc nem bu êmkuc aô, nanñ gêñ ñamata-nga. Tec lau batê sêñsuhunñ lau batê.”

Yisu kôm bu ñamponñ timalô
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Yisu sôm yom dinañ su, goc pi wanñ danñ gi. Ma inñ ndê ñgac-sêñomi sêñkuc inñ ma sêpi wanñ sêwhinñ. ²⁴ Sêlac si, ma mbu puc atu ma gêli bu ñamponñ sa gic sip wanñ, e kêpiñ bu wanñ pac. Tigenñ Yisu yêc bêc yêc wanñ. ²⁵ Dec sêtêñ inñ si, sêunñ inñ sa ma sêsôm, “Pômdau, nem yac sa, bu yac oc dapac dandinñ.” ²⁶ Magoc Yisu sôm têñ ñac, “O mac lau nanñ akêñ whinñ gwalec. Tu sake-nga mac atôc daôm?” Goc inñ tisa ma sôm yom ñanña têñ mbu ti bu ñamponñ, ma gameñ ñanñ sa. ²⁷ Ma ñac honñ sêhêdaê ma sêsôm têñ dandi, “Ei! Inñ ñgac kainñ bocke? Bu gêñ honñ sêsôc inñ ndê yom ñapu, ma mbu ti bu sêwhinñ.”

Yisu soc ñalau sac su yêc ñgac lu
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ Ñac sêhóc asê bugictonñ ñadanña ma sêsôc lau Gadala-nga si gameñ si. Ma yêc dindê ñgac lu sêsa akêñ ôm sêhôn-nga ma sêtêñ Yisu si. Inñ ñgac lu nanñ ñalau sac sêmo inñ ñalôm, ma sêkôm inñ sêti ñgac pôm. Ma bocdinañ lau honñ sêtôc inñ ma sêmo ahê inñ, ma inñ sêndôc ôm sêhôn-nga ñapanñ. ²⁹ Têñ ndoc inñ sêhóc asê Yisu, nanñ ñalau sac nanñ sêmo inñ ñalôm, nanñ sêmbwêc bocdec bu, “O Anôtô ndê Atu! Am bu kôm sake têñ yac? Têmbu Anôtô êmatôc yac-nga yêc donñ yêc. Ma bocke am kwahic dec mwenñ bu kôm yac ñayom?”

³⁰ Bôc tonñ atu danñ señ gêñ sêmo ahê gameñ nanñ ñac sêlhac. ³¹ Goc ñalau sac sêteñ Yisu bu, “Am bu soc yac su, nanñ kêñ yac asip bôc ñalôm.” ³² Ma inñ sôm têñ ñac, “Andi!” Goc sêhu ñgac lu dinañ sinñ ma sêsôc bôc ñalôm si. Ma bôc honñ sêti sêsip salic sac, sêsip bugictonñ ñalôm si, ma bu kô ñac sêmbac ndu. ³³ Lau sêyob bôc-nga sêlic gêñ dau, goc sêlhô sêsa malac si, ma sic minñ têñ lau malac-nga pi gêñ honñ dinañ, ma pi gêñ nanñ Yisu kôm têñ ñgac lu ti ñalau sac. ³⁴ Ma lau malac-nga honñ sêsa sêtêñ Yisu si, ma têñ ndoc sêlic inñ, nanñ sêteñ inñ bu hu ñac si gameñ sinñ.

9

*Yisu kôm ngac bôlinj danj nayham sa
(Mak 2:3-12; Luk 5:17-26)*

¹ Goc Yisu pi wanj gi ma gic bugictonj kic, ma têj inj ndê malac Kapenaom gi. ² Ma lau gamej dinanj-nga sêmbalaj ngac bôlinj danj yêc sac danj ma sêtêj Yisu si. Inj gêlic bu nac sêkêj whinj inj, dec sôm têj ngac bôlinj dau, “Anej balê, atac nayham sa. Kwahic dec aô oc wasuc am nem sac kwi.”

³ Kêdôhôngwaga yomsu-nga njatô s êngô Yisu ndê yom dau, goc sêsôm têj dandi, “Ngac dê ndê yom sac sambuc! Anötô tigenj gitôm bu suc sac kwi.”

⁴ Yisu kêyalê nac si gauc, goc ndac nac, “Tu sake-nga mac gauc gêm yom sac yêc nem njalôm?” ⁵ Mac akêj whinj dom bu anej njac lai yêc bu wasôm têj ngac dau bu, ‘Aô wasuc am nem sac kwi.’ Bocdinaj aô wasôm têj inj bu, ‘Tisa ma êmsêlêj.’ ⁶ Ma têj ndoc mac alic bu anej yom dinanj njandô sa, goc anyalê bu Anötô kêj njac lai têj Njamalac ndê Atu yêc nom, bu suc njamalac si sac kwi whinj.” Goc Yisu sôm têj ngac bôlinj bu, “Tisa ma hóc nem mbô sa, ma lhô têj nem andu ndi!” ⁷ Goc ngac dau tisa ma kôlhô têj ndê andu gi. ⁸ Ma lau daêsam nanj sêlic gêj dau sêhêdaê njandô, ma sêmpinj Anötô nanj kêj njac lai bocdinaj têj njamalac.

*Yisu kêgalêm Matyu bu êjkuc inj
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Yisu kêsêlêj gi ma gêlic ngac danj naê Matyu nanj ndöc ndê mala kôc takis-nga. Ma inj sôm têj inj, “Êmkuc aô!” Goc Matyu tisa ma kêkuc inj.

¹⁰ Tinjambu Yisu gêj inj ndöc Matyu ndê andu njalôm, ma lau daêsam sêmerj ma senj gêj sêndöc sêwhinj Yisu ti ndê ngacsêjomi. Nac lau sêkôc takis-nga ti lau njatô nanj lau Palêsai sêsam nac bu lau sac. ¹¹ Ma lau Palêsai njatô sêlic gêj dinanj, goc sêndac inj ndê ngacsêjomi bocdec bu, “Tu sake-nga mac nem kêdôhôngwaga gêj inj ndöc whinj lau sac dindê?” ¹² Yisu ngô nac si yom dau ma sôm, “Lau nanj sêlic dau bu gêmbac mba, nanj oc sêjnsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêjnsalê dokta. ¹³ Gauc nem Anötô ndê yom nanj propet akwa danj to yêc bocdec bu, ‘Gêj atu nanj aô atac whinj, nanj bu mac tamwalô lau, hóc gêlêc domba horj nanj mac bu andic ndu ma akêj ti da, nanj su.’ Andi ma akôc gauc pi yom dau e anyalê njahu njapep. Bu aô gamej bu wanjalêm lau nanj sêlic dau bu lau gitêj, nanj sa dom. Aô gamej bu wanjalêm lau sac sa, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötô ndê gôlinj njapu.”

*Yao gêj danenj-nga-nga
(Mak 2:18-20; Luk 5:33-35)*

¹⁴ Ma Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê sêjomi njatô sêtêj Yisu si ma sêndac inj bu, “Bocke dec yac ti lau Palêsai akêj béc njatô bu anej gêj dom tu gauc nem Anötô-nga, tigenj am nem ngacsêjomi senj gêj tôm béc horj?” ¹⁵ Ma Yisu sôm têj nac, “Ngac nem awhê-nga danj bu êngalêm lau sa sêmbô sêwhinj inj tu sênej mwasinj nem awhê-nga, dec oc tôm dom bu sêhu gêj danenj-nga siinj ma sêndöc ti njalôm njawapac têj ndoc ngac dau mbo whinj nac. Mba! Ma bocdinaj anej ngacsêjomi sêmbô sêwhinj aô ti atac nayham, ma sêhu gêj danenj-nga siinj dom. Tigenj ndoc oc menj nanj lau oc sêkôc aô su yêc nac, ma têj têm dinanj nac oc njalôm njawapac ma sêjkuc lêj dahu gêj danenj-nga siinj-nga.”

*Yisu ndê yom gitôm gêj wakuc
(Mak 2:21-22; Luk 5:36-39)*

¹⁶ Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi ñakwê akwa nan kic, nan dom. Bu po wakuc oc hôc ñakwê akwa kic e tisac sambuc. ¹⁷ Ma têt ndoc lau sêmasan wain wakuc, nan sêkêc sip bôc ñamlic wain-nga akwa dom. Mba! Ñac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ñamlic akwa kôc. Ma wain oc wê niŋga, ma ñamlic dau oc tisac. Bocdinaŋ lau sêkêc wain wakuc sip bôc ñamlic wakuc, ma lu-lu oc sêyêc ñayham.”

*Yisu kôm awhê lu ñayham sa
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)*

¹⁸ Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma ñgac bata dan menj pôn haduc têt in ma sôm, “Aneŋ atuŋwê kwahic dec mbac ndu su, magoc am bu mweŋ ma kêŋ amam sac in, dec in oc mbo tali tiyham.” ¹⁹ Goc Yisu tisa ma in ti ndê ñgacsêŋomi sêwhiŋ ñgac dau si.

²⁰ Sêŋsêlêŋ sêmbo, ma awhê dan tigasuc in kalhac in dômbwê ma kêmasac in ndê ñakwê ñadali. Awhê dau hôc ñawapac gêm dac-nga ñapaŋ gitôm yala 12 su, dec ²¹ gauc gêm yêc dau bu, “Aô bu wamasec in ndê ñakwê ñambwa, dec oc kôm aô ñayham sa tiyham.” ²² Yisu kac dau kwi e gêlic in, goc sôm, “Aneŋ bawhê, atac pa su. Am ñayham sa tiyham tu am nem kêŋ whiŋ aô-nga.” Ma têt ndoc dau dinaŋ awhê dau ñayham sa.

²³ Ma tiŋambu Yisu gi e hôc asê ñgac bata dau ndê andu, ma gêlic bu lau toŋ atu sêmbo. Ñatô sêyu gasuc ma ñatô sêtaŋ ti ñanta atu. ²⁴ Goc sôm, “Alhô su, bu bawhê dau mbac ndu dom. In yêc bêc nan yêc.” Magoc ñac sêmbwac in, ²⁵ Dec Yisu sôm bu sêsoc ñac sêsa sêndi, goc sôc gi kêmbawhê sip amba, ma in tisa. ²⁶ Ma yom dau ñawaê tiapa sambuc yêc gameŋ dinaŋ.

Yisu kôm ñgac tapec lu ñayham sa

²⁷ Dinaŋ su, goc Yisu kêsêlêŋ gi. Ma ñgac tapec lu sêŋkuc in ma sêmbwêc, “O †Dawid ndê Atu, tamwalô alu!” ²⁸ Magoc Yisu kêsêlêŋ gi sôc andu dan, dec ñgac lu dinaŋ sêtêŋ in si, ma in ndac, “Amlu akêŋ whiŋ bu aneŋ ñaclai yêc bu wakôm amlu ñayham sa, me mba?” Ma inlu sêsôm, “Aêc, Pômdau!” ²⁹ Goc Yisu kêmasac inlu tandô, ma sôm bu, “Tu amlu akêŋ whiŋ aô-nga, dec gêŋ nan amlu andac, nan oc ñandô sa.” ³⁰ Ma inlu tandô po asê. Goc Yisu gic yao inlu bu sêsôm gêŋ dau ñayom asê têt lau dan dom. ³¹ Magoc inlu sêsa si, ma sêkôm in ndê waê sa e tiapa gêm gameŋ dinaŋ ahuc.

Yisu kôm ñgac awha mba sôm yom asê

³² Ñac sêsa si ma lau ñatô sêtêŋ Yisu sêmenj. Ñac sêkôc ñgac dan, nan ñalau sac kôm in awha mba. ³³ Yisu soc ñalau sac sa awê gi su, goc awha mba dau sôm yom asê. Lau daêsam dinaŋ sêsenj amba ma sêsôm bu, “Yac dalic gêŋ dan bocdec yêc Israel dom andô.” ³⁴ Magoc lau Palêsai sêsôm bu, “In kôc ñaclai yêc ñalau sac si ñadau Sadaŋ, dec tiŋ ñalau sac su.”

Yisu tawalô lau

³⁵ Ma Yisu kêsêlêŋ golom-golom malac atu ti sauŋ. In kêdôhôn lau mbo lôm wê-nga, ma hoc ñawaê ñayham pi Anôtô ndê gôlin asê. Ma in kôm lau ti gêmbac tidau-tidau hor ñayham sa.

³⁶ Magoc têt ndoc in gêlic lau daêsam nan sêŋkuc in, nan tawalô ñac. Ñahu bu in gêlic ñac sêtôm domba nan si ñgac yob ñac-nga mba, dec giam pôm sêtê ñac salin-salin ñapaŋ. ³⁷ Goc in sôm têt in ndê ñgacsêŋomi, “Gêŋ ñandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic ñandô sa-nga daêsam dom. ³⁸ Bocdinaŋ aten mbec

têḡ ôḡ ḡadau bu êḡkiḡ lau gwelen-ḡga sêsoç inḡ ndê ôḡ ma sêḡdic ḡêḡ ḡandô sa.”

10

Yisu kêyalinḡ †aposel 12 sa

(Mak 3:16-19; Luk 6:12-16)

¹ Yisu ta inḡ ndê ḡgac-sêḡomi 12 sêtêḡ inḡ si, ma kêḡ ḡaclai têḡ ḡac bu sêsoç ḡalau sac su yêç lau, ma bu sêkôm ḡêḡbac hoḡ ḡayham sa. ² Aposel 12 dau si ḡaê bocdec. ḡgac ḡamata-ḡga inḡ Saimon naḡ sêsam bu Pita, lu inḡ asi Andru, ma Sebedi ndê atu lu Jems lu Jon, ³ P ilip ma Batolomeas, Tomas ma ḡgac kôç takis-ḡga Matyu, ma Alpayas ndê atu Jems, Tadaus, ⁴ Saimon naḡ sêsam bu ‘ḡgac †Selot,’ ma Judas Iskeriot naḡ tiḡambu hoc Yisu asê.

Yisu kêkinḡ aposel 12 sêsa si bu sênem mêtê lau

(Mak 6:7-11; Luk 9:1-5)

⁵ Yisu kêkinḡ lau 12 dinaḡ sêsa si bu sênem mêtê, ma ḡic yomso ḡac bocdec bu, “Asôç lau apa ti lau †Samarita-ḡga si malac daḡ dom, ⁶ tigeḡ ḡêḡ ḡamata-ḡga atêḡ domba Israel-ḡga naḡ siḡga su, naḡ andi. ⁷ Anem mêtê ma asôm têḡ lau bu Anôtô ndê ḡôlinḡ meḡ kêpinḡ su. ⁸ Akôm lau ḡêḡbac ḡayham sa, ma akôm lau ti ḡêḡbac leprasi ḡamlic ḡawasi sa. Auḡ lau batê sêtisa, ma asoc ḡalau sac su yêç lau. Anôtô kêḡ ḡaclai têḡ mac ḡaôli mba, ma bocdinaḡ anem lau sa ḡambwa. ⁹⁻¹⁰ Ma têḡ ndoc mac aḡsêlêḡ andi, naḡ ḡauc nem wapa seḡ-ḡga dom. Aḡsêlêḡ amam sawa, akôç mone dom, ampwic talhi dom, akôç ḡakwê aô daôm-ḡga ti atapa dom, ma ahôç tôç dom. ḡalêḡ solop bu lau sêlôm lau naḡ sem gwelenḡ mêtê-ḡga ma sêpuc ḡac dôḡ ḡa ḡêḡ dinaḡ, naḡ ti ḡac si ḡaôli ô gwelenḡ.

¹¹ “Malac bocke mac bu asôç andi, naḡ aḡsalê ḡamalac ḡayham naḡ toc Anôtô sa ḡapep, bu ambo awhinḡ inḡ e mac ahu malac dau siḡ. ¹² Têḡ ndoc mac api inḡ ndê andu andi, naḡ anem mbec inḡ ndê lau ḡa mbec yom malô-ḡga. ¹³ Ma ḡac lau dau bu lau ḡitêḡ, ḡoc yom malô oc yêç ḡac. Ma ḡac bu lau ḡitêḡ dom, ḡoc mac nem mbec yom malô-ḡga oc ḡacgeḡ yêç mac-ḡga. ¹⁴ Ma lau malac daḡ bu sêkôç mac ti nem yom sa dom, ḡoc ahu malac me andu dinaḡ siḡ ma atoḡ kop su yêç ḡahim. ¹⁵ Aô wasôm têḡ mac bu têḡ Anôtô ndê bêç êmatôç lau-ḡga, lau malac dinaḡ-ḡga oc sêtap ḡagêyô sac sambuc sa, hôç ḡêlêç ḡagêyô naḡ inḡ oc kêḡ têḡ lau Sodom ti Gomora-ḡga têḡ têm ḡambu-ḡga, naḡ su.”

Yisu ndê lau oc sêtap kisa sa

(Mak 13:11-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ “A ḡgô su naḡ! Aô waḡkiḡ mac asa andi, atôm domba naḡ sêsip ḡiam pôm si gameḡ. Bocdinaḡ akôç ḡauc ḡapep ma akôm nem gwelenḡ, ma akôm mêtê ḡayham eḡ e lau daḡ ḡitôm dom bu sêpu mac. ¹⁷ Ayob daôm têḡ lau naḡ sêkêḡ whinḡ aô dom, bu ḡac oc sêkêḡ mac atêḡ lau sêmatôç yom-ḡga andi, ma sêhi mac ḡa sô yêç ḡac si lôḡ wê-ḡga. ¹⁸ Tu mac aḡkuc aô-ḡga dec ḡac oc sêkêḡ mac alhac ḡôlinḡwaga ti kiḡ si aḡgô-ḡga. Ndoc dinaḡ ti mac nem ndoc bu awhê aneḡ yom sa têḡ lau atu-tu dinaḡ, ma têḡ lau akêḡ gameḡ hoḡ, naḡ whinḡ. ¹⁹ Ma têḡ ndoc sêkôç mac dôḡ, naḡ ahêgo daôm dom tu yom asôm-ḡga. Anôtô oc nem mac sa tu asôm yom-ḡga. ²⁰ Ma yom naḡ mac bu asôm, naḡ mac nem yom dom. Damam undambê-ḡga oc kêḡ inḡ ndê ḡalau puc mac dôḡ, ma hôç nem awham sa.

²¹ “Têḡ ndoc ḡawapac-ḡga dinaḡ, lau naḡ sêkêḡ whinḡ dom oc sêhoc si asidôwai sêkêḡ whinḡ aô-ḡga asê bu sêḡdic ḡac ndu, ma dambai oc sêkôm têḡ

atui boc-dinañ. Balêkoc oc sêli dau sa têtj damba ti dindai, ma sêkêñ ñac sêtêtj lau bu sêndic ñac ndu. ²² Ma lau sambob oc atac tec mac tu aõ-nga. Magoc asa nañ bu lhac nañga ma hu aõ siñ dom, nañ oc tap Anötö ndê mwasinñ nem inñ si-nga sa. ²³ Ma lau bu sêkêñ kisa mac, goc ahu ñac si malac siñ ma atêtj malac dañ andi. Yom ñandô aõ wasôm têtj mac! Mac nem gwelenñ anem mêtê ñawaê ñayham-nga yêc malac Israel-nga honñ oc pacndê dom, e Ñamalac ndê Atu meñ sa tiawê.”

Lau nañ sêñkuc Yisu oc sêhóc ñawapac gitôm inñ dau

(Luk 6:40)

²⁴ “Kwapuc dañ oc hôc gêlêc gwalam akwa nañ kêdôhôn inñ, nañ dom. Ma ñgac akinñ oc hôc gêlêc inñ ndê ñadau dom. ²⁵ Kwapuc bu tôm ndê gwalam akwa ma ñgac akinñ bu tôm ndê ñadau, goc tôm. Lau sêpu gôlôwac ñadau aõ ma sêsam aõ bu †Belsebal, ma bocdinañ ñac oc sêkôm têtj ñadau ndê lau mac, hôc gêlêc su.”

Atôc lau nom-nga dom

(Luk 12:2-7)

²⁶ “Magoc atôc daôm tu lau nañ sêkêñ kisa mac-nga dom. Ñahu bu gêtj honñ nañ lau sem ahuc, me yêc siñ dau, nañ oc meñ sa tiawê. ²⁷ Yom nañ aõ gasôm têtj mac têtj ôbwêc, nañ asôm asê têtj accsalô, ma yom nañ aõ gac yom sec têtj mac, nañ asôm tiatu alhac malac lôm. ²⁸ Atôc lau nañ bu sêndic mac ndu-nga dom, bu ñac gitôm dom bu sêseñ mac gatôm su whinñ. Atôc lau dom, magoc atôc Anötö ma asôc inñ ñapu. Bu mba, goc inñ gitôm bu kêtj mac ñamlic ti gatôm lu-lu sêsip lambwam sêndi e sêninga gacgeñ.

²⁹ “Akôc gauc pi mbac kecsoc nañ lau sêlic bu gêtj ñambwa. Tigenñ Anötö gêlic gêtj sauñ dinañ bu gêtj ñambwa dom, ma inñ bu lôc dom, dec dañ oc ñinga dom. ³⁰⁻³¹ Bocdinañ ahêgo daôm dom, bu Anötö tac whinñ mac hôc gêlêc mbac kecsoc daêsam su. Inñ kêyalê mac e pi sa, gitôm inñ sê mac nem kêclauñ honñ sa timala.”

Dasêc Yisu ahuc dom

(Luk 12:8-9)

³² “Asa nañ sôm asê yêc ñamalac anğô-nga bu inñ kêtj whinñ aõ, nañ aõ wasôm inñ ndê ñaê asê yêc Damañ undambê-nga anğô-nga. ³³ Tigenñ asa nañ sêc inñ ndê kêtj whinñ aõ-nga ahuc yêc ñamalac anğô-nga, nañ wasêc inñ ahuc yêc Damañ anğô-nga bocdinañ.”

Tañkuc Yisu ti dahôc ñawapac

(Luk 12:49-53; 14:26-27; 9:48)

³⁴ “Gauc nem bu aõ gameñ bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aõ-nga dec lau oc sêwhê dau kôc ma sêkêñ kisa dau. ³⁵ Tu aõ-nga dec damba lu atunğac oc sêkêñ kisa dau, ma dinda lu atuwê, ma lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêñ kisa dau bocdinañ. ³⁶ Ñgac dañ oc tap inñ ndê ñacyo sa yêc inñ dau ndê lau.

³⁷ “Asa nañ tac whinñ damba me dinda me atunğac me atuwê hôc gêlêc inñ ndê atac whinñ aõ su, nañ oc tôm dom bu ti aneñ dañ. ³⁸ Ma asa nañ tec bu hôc inñ ndê a gicso dau* ma êñkuc aõ, nañ tôm dom bu ti aneñ dañ bocdinañ. ³⁹ Lau nañ takwê gêtj nom-nga ñapañ tu puc ñac si ñamlic dôn-nga, nañ oc sêninga. Magoc asa nañ bu hu gêtj nom-nga siñ tu aõ-nga, nañ oc mbo tali ñapañ.

* **10:38:** Yisu ndê yom pi a gicso dau, nañ ñahu bu tamasañ daunñ tôm bêc honñ bu dahôc ñandê ti ñawapac tu inñ-nga e tôm dambac ndu tôm inñ dau mbac ndu.

40 “Lau nanj sêkôc mac sa, nanj gitôm sêkôc aô dauj sa, ma njac nanj sêkôc aô sa, nanj sêkôc Anötö nanj kêkinj aô gamej, nanj sa. 41 Asa nanj toc anej propet danj sa, ma kôc inj sa tu inj ti propet gêm aô anjôn-nga, nanj Anötö oc kênj njagêyô njayham têtj inj gitôm inj kênj têtj propet dau. Ma asa nanj toc njamalac gitêtj danj sa, ma kôc inj sa tu anej njae-nga, nanj Anötö oc kênj njagêyô njayham têtj inj gitôm inj kênj têtj njac gitêtj dau. 42 Ma asa nanj kôm gêtj sauj bocke bu nem lau nanj sêjkuc aô, nanj sa, tôm inj kênj bu njahuc têtj njac sênôm, nanj Anötö oc ênjliinj inj sinj dom. Inj oc kênj njagêyô njayham têtj inj yomandô.”

11

1 Yom honj dinanj Yisu sôm têtj inj ndê njacsênjomi 12 tu êndôhônj njac-nga. Inj gic bata yom dau, goc kêsêlêj golom-golom malac nanj sêyêc gamej Galili-nga dinanj, ma gêm mêtê ti kêdôhônj lau.

*Yisu sôm yom pi Jon, Njac Kêku Lau-nga
(Luk 7:18-35)*

2 Têtj ndoc dinanj Jon, Njac Kêku Lau-nga ndoc gapocwalô, ma inj ngô njawaê pi gêtj honj nanj Kilisi kôm. Bocdinaj inj kêkinj inj ndê sênjomi njatô sêtêtj Yisu si, 3 ma sêndac inj bocdec bu, “Anötö gic bata têtj yac bu oc ênjkinj Mesaya. Am daôm dinanj, me yac oc akênj batanj njac danj tiyham?” 4 Yisu ô yom ma sôm, “Ambu andi ma asôm yom têtj Jon pi mêtê nanj mac anjô aô gahoc asê, ma pi gêtj nanj mac alic aô gakôm. 5 Lau tapec sêlic gamej tiyham, lau bôliinj sêjnsêlêj tiyham, lau ti gêmbac leprasi njamlic njawasi sa, lau danjgasuj bic sêjngô yom, lau batê sêtisa, ma lau njalôm sawa sêjngô njawaê njayham. 6 A ngô! Lau nanj atac lu-lu tu aô-nga dom, nanj oc sêtaj Anötö ndê mwasinj sa.”

7 Jon ndê sênjomi sêsa si, ma Yisu sôm yom pi Jon têtj lau tonj atu nanj sêmbo sêwhinj inj. Inj ndac njac bocdec bu, “Têtj ndoc mac asa atêtj Jon yêc gamej sawa a, dec gauc gêm bu ataj njamalac kainj bocke sa? Mac bu alic njac gauc babalê gitôm gakoc nanj mbu kêtjic, a? 8 Mac asa a bu alic njac danj nanj sôc njakwê njayham, a? Mba! Lau nanj sêsôc njakwê njayham, nanj sêmbo gamej njayham gitôm kinj si andu. 9 Bocdinaj aô wandac mac, mac asa a bu alic sake? Bu alic propet danj? Yomandô! Inj propet danj, ma inj hôc gêlêc propet honj su. 10 Propet akwa danj to yom nanj Anötö sôm têtj Mesaya bocdec bu, ‘Aô wajkinj anej njac ahenj-nga munj am, bu êmasanj am nem senj.’ Y om pi njac ahenj-nga dau hêganônj Jon solop. 11 Yêc njamalac nom-nga, danj hôc gêlêc Jon, Njac Kêku Lau-nga su dom. Tigerj aô wasôm yom njandô têtj mac, bu lau honj nanj sêmbo Anötö ndê gôliinj njapu, lau tiwaê, ma lau waêmba boc-dinaj, nanj honj sêhóc gêlêc Jon su yêc Anötö anjô-nga.

12-13 “Munj-nga, Moses ti propet akwa-kwa sêhoc yom asê gwananj pi Anötö ndê gôliinj. Ma njac si yom njandô sa dom, e Jon menj ma gêm mêtê bu Anötö ndê gôliinj mejj kêpinj. Têtj ndoc Jon gic hu yom dau e menj têtj kwahic dec, Anötö ndê gôliinj kêsôwec gi tiatu, ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anötö ndê gôliinj njapu. 14 Anötö gic bata bu ênjkinj propet danj munj Mesaya, nanj gitôm propet Elaija. Ma aô wasôm têtj mac bu yomandô, Jon inj propet dau dinanj. Mac akênj whinj yom dinanj, me mba? 15 Mac bu danjamsuj yêc, nanj anjô anej yom!

16 “Lau têtj dindêc-nga njac lau kainj bocke? Njac sêtôm balêkoc nanj sêkôc whê sêmbo malac lôm, nanj sêtucdinj njac si silip njatô ma sêsôm, 17 ‘Têtj ndoc nanj yac ac onj bu datê wê, nanj mac atec. Ma têtj ndoc yac am wê danjgibo-nga, nanj mac atec bu atanj ahwinj.’ 18 Ma lau têtj dindêc-nga bocdinaj. Jon menj

ma gêḅ gêḅ ti nôḡ gêḅ ḡayham dom, ma sêsôm bu ḡalau sac mbo inḅ ndê ḡalôm.
¹⁹ Ma ḡamalac ndê Atu meḅ nôḡ ti gêḅ gêḅ ḡayham, tigeḅ sêsôm bu inḅ ḡgac gêḅ gêḅ ti nôḡ wain ḡawahô-ḡga, ma bu inḅ hé silip têḅ lau sac ti lau sêkôc takis-ḡga. Bocdinaḅ, mac lau têm dindêc-ḡga atôm balêkoc naḅ sêkôm tô anḡḡ ḡapaḅ. Tigeḅ Anôtô ndê gauc hôc gêlêc gêḅ hoḅ, ma inḅ ndê lau sêḅyalê bu inḅ ndê lêḅ inḅ lêḅ solop.”

Yisu sôm yom pi lau naḅ sem dau kwi dom
(Luk 10:13-15)

²⁰ Têḅ dinaḅ Yisu gic hu pu lau naḅ sêḅdôc malac ḡatô. ḡahu bu inḅ k ôḡ gêḅ dalô daêsam yêc ḡac anḡô-ḡga, tigeḅ ḡac sem si ḡalôm kwi dom. ²¹ Inḅ sôm, “Oyaê mac lau Korasin ti lau Betsaida-ḡga. Mac ac waê bu atap Anôtô ndê atac ḡandê sa. Lau apa naḅ sêḅdôc Taya ma Saidon, naḅ bu sêlic gêḅ dalô naḅ aô gakôm yêc mac anôm-ḡga, dec oc tôm sêḅnem dau kwi wandêc su, ma sêḅdôc ti sêtaḅ si sac. ²² Tigeḅ mac akôm dom, dec wasôm têḅ mac bu têḅ ndoc Anôtô êmatôc lau-ḡga, naḅ inḅ oc kêḅ ḡagêyô sac sambuc têḅ mac, hôc gêlêc ḡagêyô naḅ inḅ oc kêḅ têḅ lau Taya ti Saidon-ḡga, naḅ su.

²³ “Ma mac lau Kapenaom-ḡga. Mac gauc gêm bu Anôtô oc kôc mac sa andôc undambê, a? Aô wasôm mba! Inḅ oc êmasuc mac su asip lambwam andi. Lau Sodom bu sêlic gêḅ dalô gitôm mac alic su, dec oc tôm sêḅhu si sac siḅ ma sêḅdôc ḡayham e kwahic dec. ²⁴ Aô wasôm têḅ mac bu Anôtô oc kêḅ ḡagêyô sac têḅ mac, hôc gêlêc ḡagêyô naḅ inḅ oc kêḅ têḅ lau Sodom-ḡga.”

Yisu kêḅḡ Damba
(Luk 10:21-22)

²⁵ T êḅ ndoc dinaḅ Yisu teḅ mbec ma sôm, “O Damaḅ, undambê ti nom ḡadau. Aô wampinḅ am bu am tôc nem yom ḡa-ḡandô asê têḅ lau naḅ sêḅḡwininḅ dau, ma siḅ kwi têḅ lau naḅ gauc gêm bu ḡac lau tiguauc ma sêḅyalê gêḅ hoḅ. ²⁶ Aêc, Damaḅ, am kôm bocdinaḅ kêkuc am daôm nem atac whinḅ.”

²⁷ Goc Yisu sôm, “Damaḅ kêḅ gêḅ hoḅ sip aô amaḅ. Lau daḅ sêḅyalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê inḅ. Ma lau daḅ sêḅyalê Damba dom, tigeḅ inḅ ndê Atu kêyalê inḅ, ma lau naḅ Atu dau atac whinḅ bu tôc inḅ asê têḅ ḡac, naḅ sêḅyalê Damba.”

Yisu gêm malô lau kwapac

²⁸ “Mac lau hoḅ naḅ ahôc ḡawapac ma kwampac, naḅ atêḅ aô amêḅ, ma aô wakêḅ mac asê awham su. ²⁹ Amêḅ ma akôm aô neḅ ḡwelenḅ awhinḅ aô, ma aô oc wandôhônḅ mac. Aô ḡgac malô ma gatoc dauḅ sa dom, ma mac oc atap malam anḅwhaḅ daôm-ḡga sa yêc aô. ³⁰ ḡahu bu ḡwelenḅ naḅ mac akôm awhinḅ aô, naḅ ḡadehe dom, ma aô wakêḅ mac ahôc ḡawapac atu dom.”

12

Yisu inḅ Pômdau bêc Sabat-ḡga
(Mak 2:23-3:6; Luk 6:1-11)

¹ Têḅ têm dinaḅ ḡabêc †Sabat-ḡga daḅ, naḅ Yisu ti ndê ḡgacsêḅḡomi sêḅsêlêḅ sêḅbo lôcwha naḅ gic ôḡ wit-ḡga daḅ kic. Ma gêḅ yô ḡgacsêḅḡomi, dec sêkôc wit ḡandô ma seḅ. ² Lau Palêsai ḡatô sêlic, goc sêsôm têḅ inḅ, “Lic su naḅ. Am nem ḡgacsêḅḡomi sêkôc wit ḡandô ma yomsu gic yao bu dakôm ḡwelenḅ kain dinaḅ têḅ bêc Sabat-ḡga dom.” ³ Goc Yisu ô ḡac si yom ma sôm, “Gauc nem yom naḅ sêto yêc, pi gêḅ naḅ Kin Dawid ti ndê lau sêkôm têḅ ndoc gêḅ yô ḡac. Mac asam su, me? ⁴ Dawid sôc Anôtô ndê andu gi, ma kôc bolom dabuḅ naḅ lau sêkêḅ

ti da, naŋ Moses kêŋ yao bu dabuŋsiga tawasê sêneŋ, ma lau bambaliŋ sêneŋ dom. Ma Dawid ti ndê lau seŋ, magoc lau daŋ sêŋgôliŋ yom pi Dawid ma sêsôm bu iŋ kégili yomsu lec dom.

⁵ “Ma gêŋ daŋ tiyham, naŋ mac asam su yêc Moses ndê yomsu. Têŋ bêc Sabat-ŋga hoŋ dabuŋsiga sêkôm gwelen yêc lôm dabuŋ, ma gwelen dinaŋ kégili yomsu Sabat-ŋga. Magoc lau sêŋgôliŋ yom pi ŋac dom.

⁶ “A ò wasôm têŋ mac, bu gwelen naŋ aô gameŋ tu wakôm-ŋga, naŋ hôc gêlêc sakin lôm dabuŋ-ŋga hoŋ su. ⁷ Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec, ‘*Gêŋ atu naŋ aô atac whiŋ, naŋ hôc gêlêc mac nem da hoŋ su, naŋ bu mac tamwalô lau.*’ Mac anyalê yom dau ŋahu dom. Mac bu anyalê, dec gitôm dom bu mac aŋgôliŋ yom pi lau naŋ sêkôm gêŋ so daŋ dom. ⁸ Bu Ŋamalac ndê Atu iŋ gêŋ hoŋ ŋadau, ma iŋ Pômdau bêc Sabat-ŋga whiŋ.”

Yisu kôm ŋgac amba balê ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Yisu kêsêlêŋ gi, ma sôc ŋac si lôm wê-ŋga gi. ¹⁰ Ma yêc dinaŋ, ŋgac amba tibalê daŋ ndöc. Lau Palêsai sêŋsalê yom tu sêŋgôliŋ pi Yisu-ŋga, goc sêndac iŋ, “Yac bu dakôm ŋamalac daŋ ŋamlic ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga, oc taŋgili yomsu Sabat-ŋga, me mba?” ¹¹ Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Mac nem domba daŋ, bu peŋ sip sê ŋalôm têŋ bêc Sabat-ŋga, naŋ mac oc akôm sake? Mac oc akôc sa. ¹² Aêc! Ma ŋamalac sêhóc gêlêc domba su! Bocdinaŋ yac bu dakôm ŋayham ma danem lau sa têŋ bêc Sabat-ŋga, oc daso yomsu Sabat-ŋga dom.” ¹³ Goc Yisu sôm têŋ ŋgac dau, “Êmatôc amam!” Ma iŋ kêmatôc amba, ma amba daŋ ŋayham sa tiyham, gitôm iŋ amba daŋga. ¹⁴ Tigeŋ lau Palêsai sêsa si ma sem yomgalôm pi lêŋ sêndic Yisu ndu-ŋga.

Yisu iŋ Anötö ndê Ŋgac Akiŋ

¹⁵ Yisu kêyalê lau Palêsai si gauc, goc hu gameŋ dinaŋ siŋ. Lau daêsam sêŋkuc iŋ, ma iŋ kôm ŋac si gêmbac hoŋ ŋayham sa. ¹⁶ Tigeŋ iŋ gic yao bu sêsôm iŋ ŋahu asê dom. ¹⁷ Ŋalêŋ dinaŋ yom naŋ propet Aisaya sôm pi Mesaya muŋ su, naŋ ŋandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

¹⁸ Alic aneŋ ŋgac akiŋ indêc, naŋ aô kayaliŋ iŋ sa. Aô atac whiŋ iŋ kêlêc, ma aneŋ ŋalôm tisambuc iŋ. Wakêŋ aneŋ Ŋalau nem iŋ ahuc, ma iŋ oc hoc yom gitêŋ matôc-ŋga asê têŋ lau akêŋ gameŋ nom-ŋga hoŋ.

¹⁹ Iŋ oc sôm yom tac ŋandê-ŋga me mbwêc ŋaŋga dom. Ma lau daŋ oc sêŋgô iŋ whasuŋ yêc malac lôm dom.

²⁰ Gakoc timdec iŋ oc pôŋ dulu dom, ma ya ŋawê naŋ tisauŋ, naŋ iŋ oc yu ndu dom.* Ma iŋ oc kôm bocdinaŋ e nditôm iŋ ndê yom gitêŋ matôc-ŋga nem nom sambuc ahuc.

²¹ Ma lau akêŋ gameŋ nom-ŋga hoŋ oc sêkêŋ bata bu Anötö nem ŋac si tu iŋ ndê ŋaê-ŋga. *[Ais 42:1-4]*

Yisu ndê ŋaclai ŋahu

(Mak 3:23-27; Luk 11:14-22)

²² Têŋ têm dinaŋ lau sêwê ŋgac daŋ naŋ ŋalau sac kôm iŋ tandô t ipec ma awha mba, naŋ sêtêŋ Yisu sêmeŋ. Yisu soc ŋalau sac dinaŋ su, goc kôm ŋgac dau ŋayham sa, ma iŋ gêlic gameŋ ma sôm yom asê. ²³ Lau hoŋ sêhêdaê tu Yisu-ŋga, ma sêsôm, “Mboe †Dawid ndê Atu iŋ ŋgac dau dec, me?” ²⁴ Tigeŋ lau Palêsai sêŋgô ŋawaê, dec sêpu Yisu ma sêsôm, “Iŋ kôc ŋaclai yêc ŋalau sac si

* **12:20:** Yom pi gakoc timdec ma ya ŋawê naŋ mbac, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋaŋga dom.

ɲadau †Belsebal, dec inɲ soc ɲalau sac su.” ²⁵ Yisu kɛyalɛ ɲac si gauc, ma sôm, “Lau gameɲ daɲ, me malac daɲ, me gôlôwac daɲ, bu sêwhê dau kôc, dec ɲac oc sêlhac ɲaɲga dom, ma ɲac si ɲacyo oc sêku ɲac dulu. ²⁶ Ma Sadaɲ boc-dinaɲ. Inɲ bu soc dau ndê ɲalau sac su, dec inɲ kɛɲ kisa dau, ma inɲ ndê ɲaclai oc ɲiɲga.

²⁷ “Mac asôm bu aô gakôc ɲaclai yêc Belsebal, dec gasoc ɲalau sac su. Ma bocke? Mac nem sêɲomi naɲ sêsoc ɲalau sac sêwhiɲ, naɲ mac aɲgôliɲ yom dau pi ɲac whiɲ, a? ɲac oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac! ²⁸ Tigeɲ aô gasoc ɲalau sac ɲa ɲalau Dabuɲ ndê ɲaclai, dec aɲyalê bu Anôtô ndê ɲaclai bu nem gôliɲ gêɲ hoɲ, naɲ hóc asê mac su.

²⁹ “Ngac daɲ oc sôc ɲgac ti licwalô atu daɲ ndê andu ma êɲgaho inɲ ndê wapa su ɲalêɲ bocke? Gêɲ ɲamata-ɲga inɲ sô ɲgac dau dôɲ, goc kôc inɲ ndê wapa su. Ma Sadaɲ inɲ gitôm ɲgac ti licwalô atu.

³⁰ “Asa naɲ kalhac whiɲ aô dom, naɲ ti aneɲ ɲacyo. Ma asa naɲ gic lau sa sêtêɲ aô sêmeɲ dom, naɲ soc ɲac su yêc aô. ³¹ Tu dinaɲ-ɲga aô wasôm têɲ mac bu ɲamalac naɲ kac ndê ɲalôm kwi ma hu ndê sac siɲ, naɲ Anôtô oc suc inɲ ndê sac ti yom sac-sac hoɲ kwi. Tigeɲ yom sac naɲ ɲamalac daɲ bu sôm pi ɲalau Dabuɲ, naɲ Anôtô oc suc kwi dom.† ³² Asa naɲ bu sôm yom sac pi ɲamalac ndê Atu, tigeɲ tiɲambu kac ndê ɲalôm kwi, naɲ Anôtô oc suc inɲ ndê sac kwi. Magoc asa naɲ bu sôm yom sac pi ɲalau Dabuɲ, naɲ Anôtô oc suc inɲ ndê sac kwi têɲ têm dindec-ɲga dom, ma têɲ têm ɲambu-ɲga dom bocdinaɲ.”

Lau si mêtê whê ɲac sa bu ɲayham me sac

(Luk 6:43-45)

³³ Ma Yisu sôm, “A ɲayham sem ɲandô ɲayham. Ma a sac sem ɲandô sac. Dalic a ɲandô, dec taɲyalê a bu ɲayham me sac. ³⁴ Mac lau sac atôm mboc ɲatui! Mac atôm bu asôm yom ɲayham daɲ dom! Bu lau sêsôm yom kékuc gauc ti mêtê naɲ hóc ɲac si ɲalôm ahuc. ³⁵ Gauc ti mêtê ɲayham hóc lau ɲayham si ɲalôm ahuc, dec sêsôm yom ɲayham. Ma gauc ti mêtê sac hóc lau sac si ɲalôm ahuc, dec sêsôm yom sac. ³⁶ Aô wasôm yom ɲandô têɲ mac. Tiɲambu Anôtô oc êmatôc lau pi yom sac ti yom ɲambwa hoɲ naɲ ɲac sêsôm. ³⁷ Lau naɲ si yom ɲayham, naɲ inɲ oc sam ɲac bu lau gitêɲ, magoc ɲac naɲ si yom sac, naɲ oc sêtap inɲ ndê matôc sa.”

Lau sêndac Yisu bu kôm gêɲ dalô

(Luk 11:29-32)

³⁸ Goc lau Palêsai ti kêdôhônɲ-waga yomsu-ɲga ɲatô sêsôm têɲ Yisu, “Kêdôhônɲwaga, yac bu alic am kôm gêɲ dalô atu bu whê nem ɲahu sa.” ³⁹ Ma Yisu sôm, “Mac lau têm dindec-ɲga, mac lau sac naɲ apuc dômwêm Anôtô, ma asa nem lêɲ bambaliɲ gitôm lau mockaiɲ-ɲga. Mac andac bu alic gêɲ dalô, magoc Anôtô oc kêɲ gêɲ dalô tigeɲ têɲ mac alic, tôm gêɲ dalô naɲ inɲ kôm pi propet Jona. ⁴⁰ Jona mbo i atu ɲalôm gitôm acsalô tó ti ôbwêc tó. Ma bocdinaɲ ɲamalac ndê Atu oc yêc nom ɲalôm nditôm acsalô tó ti ôbwêc tó. ⁴¹ Têɲ ndoc Jona gêm mêtê lau Ninewa, naɲ sêkac si ɲalôm kwi. Ma ɲgac naɲ hóc gêlêc Jona su dec mbo, tigeɲ mac am daôm kwi dom. Tu dinaɲ-ɲga têɲ bêc matôc-ɲga, lau Ninewa oc sêtsisa akêɲ lau batê sêwhiɲ mac lau têm dindec-ɲga, ma ɲac oc sêhoc mac nem sac asê. ⁴² Muɲɲga, Kwin Siba-ɲga‡ kêsêlêɲ seɲ baliɲ

† **12:31:** Lau Palêsai sêsôm bu Yisu kôc ɲaclai yêc Sadaɲ ndê ma soc ɲalau sac su, ma Yisu tó asê bu yom dau gitôm yom sac sambuc naɲ sêsôm pi ɲalau Dabuɲ. ‡ **12:42:** Matyu to yom pi Kwin akêɲ gameɲ ɲapu-ɲga (South). Yom dau hêganônɲ Kwin Siba-ɲga, naɲ ndê miɲ sêto yêc 1 Kiɲ 10:1-13. Kwahic dec dasam gameɲ Siba-ɲga bu ‘Arabia.’

bu ngô Kirj Solomon ndê yom ti gauc atu. Ma kwahic dec ngac nanj hôc gêlêc Solomon su, nanj mbo dec. Magoc mac akêj danjam inj dom. Tu dinanj-nga, têtj bêc matôc-nga, Kwin dau oc tisa whinj mac lau têtj dindec-nga, ma hoc mac nem sac asê.”

Nalau sac sêhsalê mala nanj yêc nambwa

(Luk 11:24-26)

⁴³ “Têtj ndoc nalau sac danj sa yêc namlac danj, nanj gitôm inj kêgihi mbo gamej sawa ma kêsâlê mala êjwhanj dau-nga. Tigej têtj ndoc inj tap sa dom, ⁴⁴ nanj inj oc sôm têtj dau, ‘Aô wambu wandi wasôc andu nanj aô gahu sinj su.’ Ma inj oc mbu ndi ma tap sa bu namlac dau ndê nalôm yêc nambwa, gitôm andu nanj sêmasanj nawasi sa. ⁴⁵ Dec inj oc sa ndi, wê j alau 7 nanj sac sambuc sêhêc gêlêc inj su, nanj sêmej, ma horj sêsôc namlac dau ndê nalôm sêndi, ma sêmbo dinanj. Bocdinaj nawapac nanj tap namlac dau sa, nanj hôc gêlêc nawapac namata-nga-nga su. Ma nalêj tigej mac lau sac têtj dindec-nga, oc atap nawapac atu sa têtj têtj nambu-nga.”

Yisu dinda ti asii

(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Lau daêsam sêmbo andu danj sêwhinj Yisu têtj ndoc inj sôm yom dinanj mbo, ma inj dinda ti asii sêmej sêlhac awê, ma bu sêsôm yom têtj inj. ⁴⁷ Goc namlac danj kêj njawê têtj inj ma sôm, “Am dinam ti asimi sêlhac awê ma bu sêsôm yom têtj am.” ⁴⁸ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Anej dinanj asa, ma asinji njac lau asa?” ⁴⁹ Goc inj tôc amba têtj ndê ngacsêjnomi, ma sôm, “Aô dinanj ti asinji dau dindec. ⁵⁰ Bu lau nanj danja wambu Damanj undambê-nga ndê yom, nanj njac aô asinji ti lhuwjêi ma dinanj.”

13

Yom gôlinj pi ngac kêbalip wit njawhê

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Têtj bêc dinanj Yisu hu andu sinj ma sa gi ndôc Bugictonj Galili-nga njamakê. ² Ma lau daêsam sêkac sa sêjgihij inj ahuc e njasawa mbasi. Tu dinanj-nga dec inj pi gi ndôc wanj danj nanj poc kêpij baô. Ma lau horj dinanj sêlhac baô. ³ Goc Yisu sôm yom gôlinj daêsam têtj njac. Inj sôm yom gôlinj danj bocdec bu, “Ngac danj sa gi bu êmbalip wit njawhê yêc inj ndê ôm. ⁴ Ma têtj ndoc inj kêbalip gêtj dau, nanj njatô sêpej sêsip sej, dec mbac sêmej ma sej su. ⁵ Ma njawhê njatô sêpej sêsip gamej hoc-hoc, nanj nom njagac sac hoc njahô nambwa. Njawhê dau sêsip nom nalôm gacgej si dom, dec sêpo sêpi sêmej njagahô. ⁶ Magoc tinjambu ac pec njagatôm ma gêm bôlinj. Nahu bu nom njayham mba tu njawakac sip ndi-nga. ⁷ Ma wit njawhê njatô sêpej sêsip kwanj ti njakwa nalôm, magoc têtj ndoc sêpo sêpi sêmej, nanj kwanj pi whinj e yanj ndu. ⁸ Ma njatô sêpej sêsip nom njayham ma sêpo sêpi njayham e sem njandô. Njatô sem njandô 30, ma njatô sem 60 ma njatô sem njandô 100. ⁹ Asa bu danjasuj yêc, nanj ngô anej yom.”

Yom gôlinj njahu

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Tinjambu Yisu ndê ngac-sêjnomi sêtigasuc inj ma sêndac, “Tu sake-nga am sôm yom têtj lau na yom gôlinj?” ¹¹ Ma inj ô yom ma sôm, “Anötô ndê gôlinj njalêj njahu sip njalôm gi. Inj kêyalinj mac sa bu anjyalê njahu dau, magoc lau nanj sêkêj whinj aô dom, nanj oc tôm dom bu sênyalê. ¹² Asa nanj kôc Anötô ndê yom sa sip ndê njalôm e tidôn, nanj Anötô oc kêj gauc têtj inj êjêc, e inj êjyalê yom dau

timala enj. Magoc asa nanj yom dau tidônj inj dom, nanj Anötö oc kôc gêj honj su yêc inj. ¹³ Tu dinanj-nga aô wasôm yom têj lau na yom gôlinj. Nac sêlic gêj njapanj, tigenj nac si gauc sa dom, ma nac sêngô yom njapanj, tigenj nac sênyalê njahu dom. ¹⁴ Yom nanj propet Aisaya hoc asê munj su, nanj dec njandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

Nac sêngô anenj yom njapanj, magoc sênyalê njahu dom. Ma sêlic gêj nanj aô gakôm nanj njapanj, tigenj nac si gauc sa dom.

¹⁵ Lau dau si njalôm njadandi. Nac si danjasunj hôc ahuc, ma nac sêpôc si tandô ahuc. Bu bocdinanj dom, dec oc tôm bu tandô sêlic ma danjasunj sêngô, ma sênyalê aô tidônj yêc nac si njalôm e sênem dau kwi, ma aô wakôm nac njayham sa.” *[Ais 6:9-10]*

¹⁶ Ma Yisu sôm têj njacêsênomi, “Aô wampinj mac nem tanôm ti danjamsunj, bu mac alic gêj atu-tu nanj aô gakôm, ti anjô anenj yom. ¹⁷ Aô wasôm yom njandô têj mac bu propet ti lau gitêj daêsam nanj sêmbu munj su, nanj sêkêj bata bu sêlic gêj nanj mac alic su, magoc sêlic dom. Ma sêkêj bata bu sêngô yom nanj mac anjô su, tigenj sêngô dom.”

*Yisu whê yom gôlinj wit njawhê-nga njahu sa
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

¹⁸ Ma Yisu sôm, “Dec akêj danjam ma wawhê yom gôlinj njac kêbalip wit njawhê-nga sa. ¹⁹ Yom pi njawhê nanj sêpej sêsip senj, nanj hêganônj lau nanj sêngô yom pi Anötö ndê gôlinj, magoc sênyalê njahu dom. Bocdinanj Sadanj dau menj kêgaho yom dau su yêc nac si njalôm. ²⁰ Ma yom pi njawhê nanj sêpej sêsip gamenj hoc-hoc, nanj hêganônj lau nanj sêngô Anötö ndê yom, ma sêkôc sa njagahô ma ti atac njayham. ²¹ Magoc tôm njawhê dinanj njawakac sip gi dom, nanj yom dau tidônj yêc lau dinanj si njalôm dom. Sêlhac njasawa saunj, tigenj têj ndoc sêtap njawapac sa me lau sêkêj kisa nac tu Anötö ndê yom-nga, nanj sêhu si sêkêj whinj sinj njagahô enj. ²² Ma yom pi njawhê nanj sêpej sêsip kwanj ti njakwa njalôm, nanj hêganônj lau nanj sêngô Anötö ndê yom, magoc yom dau gêm njandô yêc nac si njalôm dom. Nahu bu nac sêhêgo dau pi gêj nom-nga njapanj, ma sêsa lêj atac whinj mone-nga e gêj kainj dinanj kôm Anötö ndê yom ahuc. ²³ Ma yom pi njawhê nanj sêpej sêsip nom njayham ma sem njandô 30, me 60, me 100, nanj hêganônj lau nanj sêngô yom ma sênyalê njahu, ma sem njandô daêsam.”

Yom gôlinj pi wahô

²⁴ Yisu sôm yom gôlinj danj tiyham bocdec bu, “Aô bu wawhê Anötö ndê gôlinj sa njalêj bocdec. Njag danj kêbalip wit njawhê njayham sip ndê ôm. ²⁵ Magoc têj ndoc lau sêyêc bêc, nanj inj ndê njacyo menj, ma kêbalip wahô njawhê sip ôm dau whinj wit njawhê njayham, goc kôlhô gi. ²⁶ Tinjambu wit njawhê po pi menj, ma têj ndoc njandô sa, nanj lau sêlic bu wahô pi menj whinj. ²⁷ Goc ôm njadau ndê lau akinj sêtêj inj si ma sêsôm, ‘Njadau, yac alic bu am kêbalip njawhê njayham sip nem ôm. Magoc wahô dec menj akêj nde?’ ²⁸ Ma inj ô yom ma sôm, ‘Njacyo danj kôm gêj dau.’ Ma sêndac inj, ‘Am tac whinj bu yac asa andi ayê wahô dau sa, me?’ ²⁹ Ma inj sôm, ‘Mba! Bu mboe mac ayê wahô ma apuc wit sa whinj. ³⁰ Atec lu-lu sêlhac sêwhinj dau ma sêtiatu e ndoc sêndic gêj njandô sa-nga. Têj dinanj aô oc wasôm têj lau sêndic gêj njandô sa-nga bu sêndic wahô sa munj, goc sêlic dôj ma sêkêj pi ya ndi. Ma tinjambu sêndic wit njandô sa pi anenj andu gêj njandô-nga.’”

Yom gôlinj pi gêj ñawhê sauj
(Mak 4:31-32; Luk 13:18-19)

³¹ Ma inj sôm yom gôlinj danj têj ñac bocdec, “Anötö ndê gôlinj gitôm a soc ñawhê, nanj ñgac danj sô sip inj ndê ôm. ³² Ñawhê dau inj gêj sauj-têc, tigerj tiñambu oc po pi menj e ti a atu hôc gêlêc gêj ôm-ñga honj, ma mbac lolôc-ñga oc sêmenj sêhê si ñaic yêc ñasañgac.”

Yom gôlinj pi yist
(Luk 13:20-21)

³³ Ma inj sôm yom gôlinj danj tiyham bocdec, “Anötö ndê gôlinj gitôm yist, nanj awhê danj kêj sip plawa lôj atu danj ma kêgaluj e kôm plawa honj sunj.”

Yisu sôm yom gôlinj daêsam
(Mak 4:33-34)

³⁴ Yom honj nanj Yisu sôm têj lau tonj atu dinanj, nanj inj sôm ña yom gôlinj ñambwa. Ma inj sôm yom ñalêj danj dom. ³⁵ Ma boc-dinanj propet ndê yom bocdec ñandô sa:

Aô wasôm anej yom ña yom gôlinj, ma gêj nanj yêc sinj dau têj têm Anötö kêj undambê ti nom e menj, nanj kwahic dec wasôm asê. [BW 78:2]

Yom gôlinj wahô-ñga ñahu

³⁶ Goc Yisu hu lau honj sinj ma sôc andu gi. Ma inj ndê ñgacsêjnomi sêtêj inj si ma sêndac, “Gitôm bu am whê yom gôlinj wahô-ñga ñahu sa têj yac?” ³⁷ Ma Yisu sôm, “Ñgac nanj kêbalip ñawhê ñayham, nanj Ñamalac ndê Atu. ³⁸ Ma inj ndê ôm, nanj nom sambuc lec. Yom pi ñawhê ñayham hêganôj lau nanj sêmba Anötö ndê gôlinj ñapu, ma wahô hêganôj ñalau sac si ñadau ndê lau. ³⁹ Ma ñacyo nanj kêbalip wahô ñawhê, nanj Sadanj dau. Ndoc sêndic gêj ñandô sa-ñga, nanj tôm bêc ñambu-ñga, ma lau sêndic gêj ñandô sa-ñga, nanj Anötö ndê anela. ⁴⁰ Têj bêc ñambu-ñga, lau sac oc sêsip ya atu ñalôm sêndi, ñalêj tigerj tôm wahô nanj lau sic sa ma sêkêj pi ya gi. ⁴¹ Ñamalac ndê Atu oc êjkinj ndê anela, ma ñac oc sêkôc gêj lêtôm-ñga ti lau honj nanj sêkôm sac, nanj su yêc Anötö ndê lau. ⁴² Ma ñac oc sêmbalinj ñac sêsip ya atu ñalôm sêndi, ma ñac oc sêtanj atu ti lhô êjsinj pi dau. ⁴³ Têj dinanj lau gitêj si ñawasi ti ñawê oc pô gamej gitôm ac, yêc ñac si Damba ndê gamej undambê-ñga. Mac bu danjamsuj yêc, nanj anjô anej yom.”

Yom gôlinj lu pi Anötö ndê gôlinj

⁴⁴ “Anötö ndê gôlinj ñamwasinj gitôm awa ñayham andô danj nanj yêc sinj dau yêc nom danj ñalôm. Ñamalac nanj tap awa dau sa, nanj oc sinj kwi tiyham, ma lhô ndi ti atac ñayham atu ma kêj ndê gêj honj têj lau sênemlhi, goc nemlhi nom dinanj bu kôc awa dau sa.

⁴⁵⁻⁴⁶ “Ma Anötö ndê gôlinj ñamwasinj gitôm yac ñapa ñaôli atu. Ñgac tidulu gêj-ñga nanj kêsalê yac ñapa ñayham tu êmasanj gôlôj-ñga, nanj bu tap yac ñapa ñayham andô dau sa, dec inj oc lhô ndi ma kêj ndê gêj honj têj lau sênemlhi, goc nemlhi yac ñayham dau.”

Yom gôlinj pi wasanj

⁴⁷⁻⁴⁸ “Ma yom gôlinj danj tiyham. Ñalêj nanj Anötö kêgalêm lau sa bu s êmba inj ndê gôlinj ñapu, nanj gitôm wasanj nanj lau sêkêj sip gwêc, ma i tidau-tidau sêsip wasanj dau si e menju. Goc lau sêhê sa pi baô gi. Ma sêndôc sic ma sêjyalinj i ñayham-ñayham sa sip dalu, ma i sac-sac, nanj sêmbalinj sinja. ⁴⁹ Ma ñalêj tigerj têj bêc ñambu-ñga, anela oc sêmenj ma sêwhê lau sac ti lau gitêj kôc.

50 Nac oc sêmbaliŋ lau sac sêsip ya atu ŋalôm sêndi, ma ŋac oc sêtaŋ ti lhô êŋsiŋ pi dau.”

Awa akwa ma awa wakuc

51 Yisu gic bata yom dinan, goc ndac iŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Mac aŋyalê aneŋ yom hoŋ dindac ŋahu, me mba?” Ma sêlôc, “Aêc.” 52 Goc iŋ sôm têŋ ŋac, “Kêdôhôngwaga yomso-ŋga naŋ sêŋyalê Anôtô ndê gôliŋ ŋahu tidôŋ whiŋ, naŋ sêtôm bu sêwhê yom akwa sa têŋ lau, ma yom wakuc whiŋ. Ma bocdinaŋ ŋac sêtôm andu ŋadau dan naŋ gic awa daêsam sa, dec tôte awa akwa ti awa wakuc asê têŋ lau.”

Yisu ndê lau sêkôc iŋ sa dom

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

53 Yisu sôm yom gôliŋ hoŋ dinan pacndê, goc hu gameŋ dinan siŋ. 54 Iŋ mbu têŋ iŋ ndê malachu gi, ma kêdôhông lau mbo ŋac si lôm wê-ŋga. Dec ŋac sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ei! Gauc ŋayham ti ŋaclai bu kôm gêŋ dalô atu-tu, naŋ ŋgac dec tap sa yêc nde?” 55 Iŋ k apenta ndê atu! Iŋ dinda iŋ Maria, ma iŋ asii Jems, Josep, Saimon, ma Judas. 56 Ma iŋ ndê lhuwêi sêmbô sêwhiŋ yac. Bocdinaŋ gêŋ hoŋ dindac iŋ kôc sa yêc nde?” 57 Ma ŋac atac lu-lu tu iŋ-ŋga. Magoc Yisu sôm têŋ ŋac, “Lau hoŋ sêtoc propet dan sa, tigen yêc propet dau ndê malachu, iŋ dau ndê lau sêtoc iŋ sa dom.” 58 Ma tu ŋac sêkêŋ whiŋ iŋ dom-ŋga, dec iŋ kôm gêŋ dalô atu-tu daêsam yêc ŋac si gameŋ dom.

14

Herod Antipas ŋgô ŋawaê pi Yisu

(Mak 6:14-16; Luk 9:7-9)

1 Têŋ ndoc dinaŋ †Herod, naŋ gêm gôliŋ gameŋ Galili-ŋga, naŋ ŋgô ŋawaê pi Yisu. 2 Ma iŋ sôm têŋ iŋ ndê lau akiŋ bu, “Ŋgac dê mboe Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga iŋ kôc ŋaclai bu kôm gêŋ dalô atu-tu dinaŋ.”

Herod gic Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndu ŋamiŋ

(Mak 6:17-29)

3-4 Muŋ-ŋga, Herod gêm iŋ ndê asi Pilip ndê awê Herodias ti ndê awê, dec Jon sôm têŋ iŋ, “Am kôm gêŋ so sambuc.” Tu dinaŋ-ŋga Herod kêkiŋ ndê lau bu sêkôc Jon dôŋ ma sêkêŋ iŋ ndôc gapocwalô. 5 Herod tac whiŋ bu ndic Jon ndu, tigen iŋ tôte lau daêsam naŋ sêlic Jon bu propet dan. 6 Têŋ ndoc dan sêndê mwasin tu Herod ndê bêc dinda kôc iŋ-ŋga, ma Herodias atuwê tê wê yêc mwasin dau ŋalôm. Herod gêlic ma tac ŋayham atu, 7 dec iŋ kêmatin yom têŋ iŋ ma sôm, “Yomandô aô wasôm têŋ am. Gêŋ bocke am bu tac whiŋ naŋ sôm, ma aô oc wakêŋ têŋ am.” 8 Goc bawhê dau sa gi gêlic dinda Herodias. Iŋ dinda tec Jon, dec sôm têŋ bawhê bu ndac Herod bocdec bu, “Aô tac whiŋ bu am tim Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê kachu kic, ma kêŋ iŋ ndê ŋagôlôn sip pele dan ma kêŋ têŋ aô, bu walic pi tanôŋ bu iŋ mbac ndu ŋandô.” 9 Têŋ ndoc Herod ŋgô yom dinaŋ, iŋ ndê ŋalôm ŋawapac atu. Tigen tu iŋ kêmatin yom yêc lau hoŋ ŋgô-ŋga, dec iŋ sôm têŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêkôm tôm bawhê dau tenj. 10 Iŋ kêkiŋ ŋac sêsôc gapoc-walô si, ma sêtim Jon ndê kachu kic. 11 Ma sêkêŋ ŋagôlôn sip pele dan, ma sêkôc sêmen ma sêkêŋ têŋ bawhê. Goc bawhê dau kôc sa gi kêŋ têŋ dinda gêlic. 12 Tinambu Jon ndê sêŋomi sêmen sêkôc iŋ ŋamlan sa ma si sêŋsuhun. Goc sêtêŋ Yisu si ma sic min têŋ iŋ.

*Yisu gôlôm lau 5,000
(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)*

¹³ Têj ndoc Yisu ngô njawaê pi Jon, nan in pi wan dan gi bu pi bugicton njadanga, ma lhô têj gamej sawa dan ndi ma mbo tawasê. Magoc lau malac-nga sêngô njawaê bu in pi wan dau gi, ma daêsam sêwê sêmbo baô ma sênguc in. ¹⁴ Têj ndoc Yisu sôc baô gi, nan gêlic lau daêsam dinanj ma tawalô njac. Ma in kôm njac si gêm bac njayham sa.

¹⁵ Têj telha, kêpij bu ac ndi sip, goc njacsêjomi sêtêj in sêmey ma sêsôm, "Gamej dec gamej sawa, ma ac gi su. Kêj lau sêlhô sêtêj malac sêndi bu sênemli si gêj sêney-nga." ¹⁶ Magoc Yisu sôm, "Mba! Oc tôm bu sêney gêj yêc dec. Mac daôm akêj gêj têj njac sêney." ¹⁷ Ma sêsôm, "Yac oc akôm njalêj nde, bu yac mba bolom amandanj ma i lu solop dec yêc." ¹⁸ Goc in sôm, "Akôc gêj dau sa amey." ¹⁹ Ma in sôm têj lau bu sêndôc sic sêndôc kwanj. In kôm bolom amandanj ma i lu, tatac undambê goc gêm mbec ma pô bolom kôc-kôc. Ma in kêj têj njacsêjomi, ma sic sam têj lau. ²⁰ Njac honj sej gitôm, ma njac-sêjomi sic gêj njadêlê sa sip gatop 12 e mejh. ²¹ Lau nanj sej gêj dau, nanj si laungac njanamba gitôm 5,000. Ma lauwhê ti balêkoc daêsam sêmbo sêwhinj.

*Yisu kêsêlêj mbo bu njahô
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)*

²² Dinanj su, goc Yisu kêkiñ ndê njacsêjomi sêpi wan bu sêmuy in sêmbu sêpi bugicton njadanga sêndi. Ma in dau gacgej mbo, bu kêj lau sêlhô sêndi. ²³ Sêlhô si su, goc in pi lôc tawasê gi bu tenj mbec. Njasec sa, ma in tawasê mbo. ²⁴ Magoc wanj dau sa awê tibalinj gi su, ma mbu njadinda gêli bu sa e gic sip wanj.

²⁵ Têj ôbwêc lôm, Yisu kêsêlêj mbo bu njahô têj njac gi. ²⁶ Magoc têj ndoc njacsêjomi sêlic in kêsêlêj mbo bu njahô, nanj sêtôc dau ti sêmbwêc, ma sêsôm, "Êê! Njalau danj!" ²⁷ Goc Yisu sôm têj njac, "Atôc daôm dom! Njalôm pêj dôj, bu aô dauj dec." ²⁸ Goc Pita sôm, "Pômdu, bu am daôm dinanj, nanj goc sôm aô wanjêlêj wambo bu njahô watêj am waloc." ²⁹ Ma Yisu sôm, "Mwenj!" Goc Pita sip yêc wanj, ma kêsêlêj mbo bu njahô têj in gi. ³⁰ Magoc mbu njadinda kôm in tóç dau atu ma in kwê bu solonj tigenj. Goc in mbwêc, "Pômdu, nem aô sa!" ³¹ Njagahô Yisu kêmatôc amba gi, hê in sa ma sôm, "O am njac kêj whinj babalê-nga. Bocke ma am atac lu-lu tu anej njac lai-nga?" ³² Goc injlu sêpi wanj si, ma mbu timalô. ³³ Ma njacsêjomi nanj sêndôc wanj sêpôj haduc ma sêmpiñ in ma sêsôm, "Yomandô, am Anôtô ndê Atu!"

*Yisu gêm lau gêm bac sa yêc malac Genesaret
(Mak 6:53-56; Jon 6:22-25)*

³⁴ Sêlac wanj si e sêsôc baô yêc malac Genesaret. ³⁵ Ma têj ndoc lau malac-nga sêlic bu Yisu mej, nanj sêkêj njawaê têj gamej njamakê-nga honj, ma lau sêkôc si lau gêm bac honj sa sêtêj in sêmey. ³⁶ Njac sêtej bu sêmasec in ndê njakwê njadali njambwa, ma lau honj nanj sêmasec in, nanj njayham sa.

15

*Gêj nanj kôm njamalac njadômbwi sa yêc Anôtô anjô-nga
(Mak 7:1-23)*

¹ Têj dinanj lau Palêsai ti kêdôhônjwaga yomsu-nga njatô sêmey akêj Jerusalem sêtêj Yisu si, ma sêndac in, ² "Tu sake-nga am nem njacsêjomi sêkôm njagôlinj nanj lau andô sic dulu têj yac, nanj popoc? Têj ndoc sêney

gêj, nanj sêjngwasinj amba munj su dom.”³ Ma Yisu ô njac si yom bocdec bu, “Ma bocke? Tu sake-njga mac atoc lau andô si njagôlinj sa ma akôm Anötö ndê yomsu popoc?”⁴ Anötö dau sôm, ‘*Toc damam lu dinam sa,*’ ma inj sôm tiyham bu, ‘*Asa nanj sôm yom sac pi inj damba me dinda, nanj oc sêndic inj ndu.*’⁵ Tigenj mac anjuc yomsu dau dom. Njag danj ndê awa me gêj bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc inj sôm têtj injlu, ‘Oc tôm dom bu wanem amlu sa, bu gêj dindec aô wakêtj ti da têtj Anötö,’⁶ goc mac alic njayham bu inj toc damba sa dom. Bocdinaj mac asenj Anötö ndê yom nanj sôm bu atoc damam lu dinam sa, nanj popoc, tu bu anjuc lau andô si njagôlinj.⁷ Mac lau atim yom lau-njga! Yom nanj propet Aisaya hoc asê munj su, nanj hêganônj mac solop. Inj sôm bu,⁸ ‘*Lau dindec sêtoc aô sa nj whasuj njambwa, tigenj njac si njalôm yêc danj dau-njga.*’⁹ *Njac sem akij aô njandô dom, ma yom nanj sêndôhônj têtj lau, nanj njamalac si yomsu njambwa.*”

¹⁰ Goc Yisu ta lau honj ma sôm, “Anjô ma anyalê njapep. ¹¹ Gêj danej-njga nanj sip njamalac whasuj, nanj kôm njac njadômbwi sa yêc Anötö anjô-njga dom. Tigenj yom nanj sa akêtj njamalac whasuj, nanj kôm njac njadômbwi sa.”¹² Têtj dinaj Yisu ndê njgacsêjnomi sêtigasuc inj ma sêsôm têtj inj, “Lau Palêsai sêngô am nem yom dinaj, dec kôm njac sêlic sac. Am kêyalê, me mba?”¹³⁻¹⁴ Goc inj sôm têtj njac, “Ahêgo daôm tu njac-njga dom! Atec njac. Lau honj nanj danja wambu Damanj undambê-njga ndê yom dom, nanj sêtôm wahô nanj inj oc puc sa ti njawakac. Njac bu sêtoc senj têtj lau njatô, magoc njac tandô pec. Ma njac tapec danj bu wê tapec danj, injlu lu-lu oc sêpej sêsip sê.”

¹⁵ Dec Pita sôm, “Gitôm bu am whê yom gôlinj dinaj njahu sa têtj yac?”¹⁶ Goc Yisu ndac, “Ma bocke? Têtj nde mac oc anyalê?”¹⁷ Alic! Gêj nanj sip njamalac whasuj, nanj sip inj njatac njalôm gi, ma tinjambu sa menj tiyham. ¹⁸ Tigenj yom sac nanj sa njamalac whasuj, nanj sa akêtj inj ndê njalôm, ma sac nanj yêc njamalac njalôm, dec kôm inj njadômbwi sa yêc Anötö anjô-njga. ¹⁹ Gauc sac, mêtê sêndic njamalac ndu-njga, mêtê mockainj-njga nanj lau nanj sem dau sa, ma lau nanj sem dau sa su dom, nanj sêkôm, mêtê sênem kanj gêj-njga, yom tasanj, ma yom sêpu lau-njga,²⁰ nanj yêc njamalac njalôm, nanj kôm njac njadômbwi sa. Tigenj yac bu tanjwasinj amanj dom ma danej gêj, dec oc kôm yac njadômbwi sa yêc Anötö anjô-njga dom.”

Awhê Kanan-njga kêj whinj njanja (Mak 7:24-30)

²¹ Yisu hu malac dinaj sinj, ma inj ti ndê njgacsêjnomi sêtêtj malac Taya ma Saidon njagamenj njamakê-njga si.²² Ma awhê Kanan-njga danj, nanj ndôc gamej dinaj, nanj têtj inj menj ma mbwêc, “O Pômdau, †Dawid ndê Atu, tamwalô aô. Njalau sac kêj njawapac atu têtj aô atunwê, ma kôm inj tisac.”²³ Yisu gêm dôj ma ô yom danj dom, goc njgacsêjnomi sêtigasuc inj ma sêsôm, “Kêj inj lhô ndi, bu inj kêkuc yac ma mbwêc yom njapanj.”²⁴ Ma inj sôm, “Awhê dau inj awhê Israel-njga dom. Anötö kêkinj aô bu wanem lau Israel-njga sa, bu njac sêtôm domba nanj sinja su.”

²⁵ Têtj dinaj awhê dau menj pôj haduc têtj inj ma ndac tiyham, “Pômdau, nem aô sa.”²⁶ Ma Yisu sôm, “Solop dom bu dakôc balêkoc si gêj danej-njga su ma tambalinj têtj giam sênenj.”²⁷ Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, tigenj giam nanj sêndôc njadau ndê tebo njapu, nanj senj gêj njapopoc nanj penj yêc tebo.”²⁸ Yisu njô yom dinaj ma sôm, “O awhê, am kêj whinj njanja. Aô oc

wakôm tòm am ndac.” Ma têtj acgatu ñasawa dau dinan, awhê dau ndê atuwê ñayham sa.

*Yisu gôlôm lau 4,000
(Mak 8:1-10)*

²⁹ Yisu kôlhô gi ma kêsêlêj whiñ ndê ñgacsêjomi mbo Bugicton Galili-nga ñamakê. Goc in pi lôc dan gi ma ndöc sic. ³⁰ Ma lau daêsam sêwê sêtêj in sêmen. Ñac sêkôc lau gahi sac, lau tapec, l au bôlin, awha mba, ti lau gêmbac daêsam, ma sêkêj ñac sêyêc Yisu anjô-nga. Ma in kôm ñac hon ñayham sa. ³¹ Têtj ndoc lau sêlic awha mba sêsôm yom asê, ma lau gahi sac ti lau bôlin sênsêlêj tiyham, ma tapec si tandô ñawa sa, nan sêhêdaê ñandô. Ma sêmpin Anôtô Israel-nga.

³² Yisu ta in ndê ñgacsêjomi sêmen, goc sôm têtj ñac, “Aô tarwalô lau dindec, bu sêmbô sêwhiñ aô gitôm bêc tō su. Ñac si gêj danen-nga pacndê, ma aô gatec bu wakêj ñac sêlhô sêndi ti gêj yô ñac, mbo ñac tagôlô yêc senj.” ³³ Magoc ñgacsêjomi sêsôm, “Bocke? Gamej dec gamej sawa, ma danemli bolom yêc nde, bu dakêj têtj ñac sênen?” ³⁴ Ma Yisu ndac, “Mac nem bolom hinga ndöc?” Ma sêsôm, “Bolom 7 ma i mwambwa ñatô.” ³⁵ Goc Yisu sôm têtj lau bu sêndöc sic. ³⁶ Dec in k ôc bolom 7 ma i sa ma gêm dange, p ô kôc-kôc, ma kêtj têtj ñgacsêjomi, ma ñac sic sam têtj lau. ³⁷ Ñac hon senj e gitôm, ma tiñambu ñgacsêjomi sic gêj ñadêlê sa sip gatop 7 e menju. ³⁸ Lau daêsam senj gêj dinan e gitôm. Ñac si launac ñanamba gitôm 4,000, ma lauwhê ti balêkoc sêmbô sêwhiñ.

³⁹ Tiñambu Yisu kêtj lau hon sêlhô si, goc in ti ndê ñgacsêjomi sêpi wan dan ma sêtêj malac Magadan ñagamej si.

16

*Lau Palêsai sêndac gêj dalô
(Mak 8:11-13)*

¹ Lau Palêsai ti lau Sadiusi ñatô sêtêj Yisu sêmen bu sêñsahê in. Ñac sêndac in bu kôm gêj dalô bu tōc asê bu in kôm ñaclai yêc Anôtô ndê. ² Dec in sôm, “Mac bu alic umbon tikoc, goc mac asôm bu ‘Ac oc pi ñayham.’” ³ Ma mac bu alic umbon tiyec, goc mac asôm, ‘U oc ndic.’ Mac alic gêj dalô umbon-nga dinan, ma anyalê ñahu. Ma bocke dec mac anyalê gêj dalô daêsam nan aô gakôm têtj ñasawa dindec, nan ñahu dom? ⁴ Mac lau sac nan apuc dômwêm Anôtô, ma asa nem lêj bambalin gitôm lau mockain-nga. Mac anjalê gêj dalô, tigen Anôtô oc kêtj gêj dalô tigen têtj mac alic, gitôm gêj dalô nan in kôm pi Jona.” Yisu sôm yom dinan su, goc hu ñac sin ma kôlhô gi.

*Yisu puc lau Palêsai ti lau Sadiusi si giso asê
(Mak 8:14-21)*

⁵ Têtj ndoc Yisu ti ñgacsêjomi sêmbu akêj bugicton ñadannga sêmen, nan ñgacsêjomi sêkôc bolom dom, sêñliñ dau sin. ⁶ Ma Yisu sôm têtj ñac, “Ayob daôm ñapep tu lau Palêsai ti lau Sadiusi si yist.” ⁷ Goc ñac sem yomgalôm sêwhiñ dandi ma sêsôm, “In sôm yom dinan ñahu bu yac dakôc bolom dom.” ⁸ Magoc Yisu kêyalê ñac si yom dau, dec sôm, “O mac lau nan akêj whiñ gwalec! Tu sake-nga mac am yomgalôm awhiñ daôm, ma gauc gêm bu aô gasôm yom pi yist, ñahu bu mac nem bolom mba?” ⁹ Bocke mac nem gauc sa pi gêj hon nan aô gakôm, nan dom? Gauc nem bolom amanjan nan gakêj têtj lau 5,000 senj. Tiñambu mac ahon ñadêlê sa sip gatop hinga? ¹⁰ Ma têtj ndoc lau 4,000 senj bolom amanjan ñandôlu, nan ñadêlê sip gatop hinga? ¹¹ Aô

gasôm yom pi bolom kainj dinanj dom, ma bocke dec mac anyalê aneñ yom ñahu dom? Ayob daôm ñapep pi lau Sadiusi ti lau Palêesai si yist.”¹² Têñ dinanj ñac si gauc sa. Ma sênyalê bu inñ ndê yom hêganônñ yist bolom-ñga dom. Sênyalê bu inñ kênñ puc ñac bu sêyob dau pi yom nanñ lau Sadiusi ti lau Palêesai sêndôhônñ têtñ lau.

*Pita hoc Yisu ñahu asê
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)*

¹³ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhóc asê gameñ nanñ sêsam bu Sisaria Pilipai, ma inñ ndac ñac, “Lau sêsôm sake pi ñamalac ndê Atu? Sêsôm bu inñ asa?”¹⁴ Ma sêsôm, “Lau ñatô sêsôm bu am Jon, ñgac Kêku Lau-ñga, ma ñatô sêsôm bu am Elaija, ma ñatô sêsôm bu am Jeremaya me propet akwa-kwa si danñ.”

¹⁵ Goc Yisu ndac ñac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aô asa?”¹⁶ Ma Saimon Pita ô yom ma sôm, “Am Mesaya, Anötô Tali ñadau ndê Atu am.”¹⁷ Dec Yisu sôm, “O Saimon, Jona ndê atu, aô awhañ hóc am, bu ñamalac danñ hoc yom dau asê têtñ am dom. Damanñ undambê-ñga kênñ gauc dinanj têtñ am.¹⁸ Aô wasôm têtñ am, bu am Pita, ma aô wandic aneñ gôlôwac dabunñ sa sêlhac hoc dau ñahô.* Ma ñaclai lambwam-ñga gitôm dom bu ku ñac dulu.¹⁹ Ma aô wakênñ ki têtñ am bu yob gatam lau sêsôc Anötô ndê gôliñ ñapu-ñga. Ma gêñ bocke nanñ am bu êmbwala su yêc nom, nanñ wambwala su yêc undambê. Ma gêñ bocke nanñ am bu sô dôñ yêc nom, nanñ wasô dôñ yêc undambê bocdinanj.”²⁰ Yisu sôm yom dinanj su, goc gic yao inñ ndê ñgacsêñomi ti ñanña, bu sêsôm asê têtñ lau bu inñ Mesaya dau dom.

*Yisu sôm gwananñ bu inñ oc hóc ñandê
(Mak 8:31-33; Luk 9:22)*

²¹ Têtñ têtñ dinanj Yisu gic hu sôm yom têtñ ndê ñgacsêñomi, pi gêñ nanñ oc hóc asê inñ. Inñ whê sa bu inñ gic waê bu têtñ Jerusalem ndi, ma lau bata Israel-ñga ti dabunñsiga atu-tu, ma kêdôhônñwaga yomsu-ñga oc sêkênñ ñawapac daêsam têtñ inñ e lau sêndic inñ ndu. Ma têtñ bêc titô-ñga Anötô oc unñ inñ sa mbo tali tiyham.²² Goc Pita kôc inñ sa ñasawa saunñ gi, ma sôm inñ bocdec bu, “Pômdau, mba! Tu Anötô-ñga, oc mba! Gêñ dinanj oc tap am sa dom andô!”²³ Yisu kac dau kwi ma sôm têtñ Pita, “Sadanj, kôc daôm sa lhô su! Am gauc gêm bu lhac aô ahuc, a? Am kêyalê Anötô ndê lêñ dom, am bu êmkuc ñamalac si gauc ñambwa.”

*Lau nanñ sêñkuc Yisu oc sêhóc ñawapac
(Mak 8:34-9:1; Luk 9:23-27)*

²⁴ Goc inñ sôm têtñ inñ ndê ñgac-sêñomi, “Asa nanñ tac whinñ bu êñkuc aô, nanñ êngwininñ dau ma hóc ndê a gicso dau sa, ma êñkuc aô.²⁵ Bu asa nanñ tac whinñ bu sap gêñ nom-ñga dôñ ñapanñ tu mbo tali-ñga, nanñ oc ninña. Magoc asa nanñ bu hu gêñ nom-ñga sinñ tu êñkuc aô-ñga, nanñ oc ninña dom.²⁶ ñamalac danñ bu po gêñ nom-ñga honñ sa, magoc inñ dau gatu bu ninña, dec gêñ nom-ñga honñ dinanj oc tôm dom bu nem inñ sa. Gêñ ñayham bocke yêc, nanñ gitôm bu dakênñ têtñ Anötô ô yac neñ gatuñ? ²⁷ Tinjambu ñamalac ndê Atu oc mbu meñ ti Damba ndê ñaclai ti ñawasi undambê-ñga, ma whinñ anjela honñ. Têtñ dinanj inñ oc kênñ ñagêyô têtñ ñamalac honñ tôm ndi, êñkuc métê nanñ ñac sêkôm.²⁸ Aô wasôm

* **16:18:** Yêc Yom Grik Pita ndê ñaê sêsam bu ‘Petros,’ ma hoc sêsam bu ‘petra.’ Lau ñatô gauc gêm bu Yisu ndê yom pi hoc nanñ inñ ndê gôlôwac dabunñ oc sêlhac ñahô, nanñ hêganônñ yom nanñ Pita hoc asê pi Yisu. Bu Pita hoc yom asê ma sôm bu Yisu inñ Mesaya, Anötô Atu, ma yom dau ti gôlôwac dabunñ honñ si yom sêkênñ whinñ-ñga ñahu.

yom ñandô têtj mac! Lau ñatô nañ sêlhac dec, nañ oc gacgeñ sêmbo tali e sêlic ñamalac ndê Atu menj ti ndê ñaclai nem gôliñ-nga.”

17

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ñawasi

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Bêc 6 giñga su, goc Yisu kôc Pita, ma Jems lu asi Jon sêwhiñ inj, ma ñac tawasê sêpi lôc baliñ dañ si. ² Yêc dindê sêlic Yisu ndê ñamlic kaiñ dañ sa. Inj aņgô andô ñawê sa gitôm ac pô gameñ, ma inj ndê ñakwê ñawasi sêp sambuc. ³ Ma sêlic Moses lu Elaija sêhoc dau asê ma inļu sem yomgalôm sêwhiñ Yisu. ⁴ Goc Pita sôm têtj Yisu, “Pômdau, ñayham kêlêc bu dambo dec. Am bu tac whiñ, goc aô wakwê bac tö bu mac ambo-nga, am nem bac dañ, Moses ndê dañ, ma Elaija ndê bac dañ.” ⁵ Inj sôm yom dau mbo, ma dao ti ñawê atu dañ sip meñ ma kêgatôc ñac ahuc. Ma awha dañ sa yêc dao ñalôm, nañ sôm, “Aô neñ atuñgac dau dindêc. Aô gatisambuc inj, ma atac whiñ inj ndu andô. Aņgô inj ndê yom mañ!” ⁶ Têtj ndoc ñgac-sêñomi tö sêñgô awha dinañ, nañ sêtôc dau ñalêñ sac, ma sêhu dau aņgô andô sip nom. ⁷ Magoc Yisu têtj ñac gi, kêmasec ñac ma sôm, “Atisa ma atôc daôm dom.” ⁸ Ma sêhóc tandô sa ma sêlic bu Yisu tawasê mbo.

Gêndac pi Elaija

(Mak 9:11-13)

⁹ Tiñambu ñac sêsip akêñ lôc dau sêmeñ, ma Yisu kêtj yao ñac bocdec bu, “Andic miñ pi gêtj nañ mac alic nañ dom, e ñamalac ndê Atu tisa akêñ lau batê-nga.” ¹⁰ Ma ñgacsêñomi tö dinañ sêndac inj bocdec bu, “Lau †Skraib nañ sêndôhôn yomsu, nañ sêsôm bu Elaija oc meñ hóc asê munj, ma tiñambu Mesaya oc meñ. Yom dau ñahu bocke?” ¹¹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Elaija gic waê bu meñ ma êmasañ gêtj hoñ tisolop. ¹² Ma aô wasôm têtj mac, bu Elaija meñ su, tigeñ lau sêñyalê inj dom. Ma sêkôm mêtê sac têtj inj tôm ñac atac whiñ. Ma ñalêñ tigeñ ñamalac ndê Atu oc sip ñac si amba, ma sêkêñ ñandê atu têtj inj.” ¹³ Têtj dinañ ñac si gauc sa bu Yisu ndê yom pi Elaija hêganônj Jon, Ngac Kêku Lau-nga.

Yisu soc ñalau sac su yêc balê dañ

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43)

¹⁴ Têtj têm ñac sêmbu sêmeñ, nañ sêtap lau toñ atu sa, ma ñgac dañ têtj Yisu gi ma pôn haduc. ¹⁵ Ma inj sôm, “Pômdau, tamwalô aneñ balê ma nem inj sa. Inj hóc ñawapac atu dañ, ma ndoc daêsam kôm inj titonj e peñ sip ya me bu. ¹⁶ Aô gakôc inj gatêñ nem ñgac-sêñomi ga, magoc ñac sêtôm dom bu sêkôm inj ñayham sa.” ¹⁷ Ma Yisu sôm, “O mac lau sac! Aô gambo gawhiñ mac ñasawa hic baliñ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêtj dañ? Aô wambo wawhiñ mac tu wanem mac sa-nga ñapanj dom! Mac nem akêñ whiñ mbasi. Akôc balê dau sa amêñ.” ¹⁸ Goc Yisu hec yom ñalau sac nañ mbo balê dau ñalôm, ma soc inj sa awê gi, ma ñgahô eñ balê dau ñayham sa.

¹⁹ Tiñambu ñgacsêñomi sêtêñ Yisu si, ma sêndac inj gelec, “Tu sake-nga yac atôm dom bu asêñ ñalau sac dinañ su?” ²⁰ Ma inj ô yom ma sôm, “Mac atôm dom, bu mac akêñ whiñ Anôtô ndê ñaclai gitôm dom. Yomandô aô wasôm têtj mac, bu mac nem akêñ whiñ bu nditôm gêtj saunj andô dañ, tôm soc ñamatu saunj, dec oc tôm bu mac asôm têtj lôc dañ bu puc dau sa ma têtj gameñ wakuc ndi, goc lôc dau oc ndi. Akêñ whiñ, ma mac oc atôm bu akôm gêtj hoñ. [²¹ Yac

bu dasoc n̄alau sac kain̄ dinan̄ su, goc ḡêj n̄amata-n̄ga dahu ḡêj danen̄-n̄ga sin̄ tu gauc nem Anõtõ-n̄ga, ma daten̄ mbec n̄an̄ga.]”

Yisu sôm tiyham bu in̄ oc mbac ndu ma tisa tiyham

(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Tin̄ambu Yisu ndê n̄gac-s̄ênjomi s̄êkac dau sa yêc gamen̄ Galili-n̄ga, ma in̄ sôm t̄ên̄ n̄ac, “Tin̄ambu oc s̄êkên̄ N̄amalac ndê Atu sip lau n̄atõ amba. ²³ N̄ac oc s̄êdic in̄ ndu, magoc t̄ên̄ b̄êc titõ-n̄ga Anõtõ oc un̄ in̄ sa ma to tali tiyham.” Yisu ndê yom dinan̄ kôm n̄gacs̄ênjomi si n̄jalôm n̄awapac n̄andõ.

Takis Lôm Dabu-n̄ga

²⁴ Tin̄ambu Yisu ti ndê n̄gac-s̄ênjomi s̄êhõc asê malac Kapenaom, ma lau nan̄ s̄êkõc takis lôm dabu-n̄ga,* nan̄ s̄êtên̄ Pita si ma s̄êndac in̄ bocdec bu, “Bocke? Mac nem k̄êdõhõn̄waga oc k̄ên̄ mone nemlhi takis lôm dabu-n̄ga, me mba?”

²⁵ Ma Pita sôm, “Hecen̄, in̄ oc nemlhi.”

T̄ên̄ ndoc Pita s̄oc andu gi, nan̄ in̄ gic min̄ yom dau t̄ên̄ Yisu dom, magoc Yisu dau ndac in̄, “Saimon, am gauc ḡêm sake? Kin̄ nom-n̄ga s̄êkõc takis yêc lau asa? S̄êkõc yêc n̄ac dau si atui, me s̄êkõc yêc lau n̄atõ?” ²⁶ Goc Pita õ yom ma sôm, “N̄ac s̄êkõc takis yêc lau n̄atõ.” Ma Yisu sôm, “Bocdinan̄ yomsu takis-n̄ga h̄êganõj Kin̄ ndê atui dom. ²⁷ Tigen̄ yham dom bu n̄ac s̄êlic yac sac. Bocdinan̄ sa ndi ma k̄ên̄ gam yêc bugicton̄. Ma i n̄amata-n̄ga nan̄ am h̄ê sa, nan̄ kac i dau whasun̄ sa, ma am oc tap mone sa gitõm bu nemlhi h̄êclu nen̄ takis lôm dabu-n̄ga. Kõc sa, ma k̄ên̄ t̄ên̄ n̄ac.”

18

Asa ti n̄amalac n̄amata-n̄ga?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ T̄ên̄ ndoc dinan̄ n̄gac-s̄ênjomi s̄êtên̄ Yisu si, ma s̄êndac in̄ bocdec bu, “Lau nan̄ s̄êmbo Anõtõ ndê ḡolin̄ n̄apu, nan̄ si asa ti n̄amalac n̄amata-n̄ga?” ² Goc Yisu ta balêkoc saun̄ dan̄ men̄, ma k̄ên̄ in̄ kalhac n̄ac n̄alhu. ³ Ma in̄ sôm, “Anem daõm kwi ma an̄gwinin̄ daõm e atõm balêkoc saun̄. Bu mba, nan̄ wasõm yom n̄andõ t̄ên̄ mac bu mac atõm dom bu asõc Anõtõ ndê ḡolin̄ n̄apu. ⁴ Asa nan̄ bu êngwinin̄ dau nditõm balêkoc d̄indec, nan̄ ti n̄amalac n̄amata-n̄ga yêc Anõtõ ndê ḡolin̄ n̄apu. ⁵ Ma asa nan̄ k̄oc balêkoc saun̄ dan̄ gitõm in̄ d̄indec, nan̄ sa tu anen̄ n̄aê-n̄ga, nan̄ gitõm in̄ k̄oc aõ daun̄ sa.”

Puc pi lêtõm

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Ma Yisu sôm, “N̄amalac dan̄ bu tim balêkoc saun̄ d̄indec si dan̄ nan̄ k̄ên̄ whin̄ aõ bu kôm mêtê sac, nan̄ kôm giso atu. Oc n̄ayham bu dasõ hoc atu dan̄ pi in̄ kachu, ma tambalin̄ in̄ sip gwêc tim ndi, ma gwêc k̄õ in̄ mbac ndu. Ma boc-dinan̄ oc tõm dom bu in̄ tim balêkoc dau, ma tin̄ambu tap Anõtõ ndê matõc sa.

⁷ “Aõ wasõm t̄ên̄ mac, bu ḡêj lêtõm-n̄ga oc s̄êmen̄, ma s̄êkên̄ n̄awapac t̄ên̄ lau nom-n̄ga. Tigen̄ asa nan̄ bu k̄oc ḡêj lêtõm-n̄ga dan̄ men̄, nan̄ oc tap Anõtõ ndê matõc sa. Oyaê! ⁸ Bocdinan̄ am amam me gahim dan̄ bu wê am bu kôm sac, goc tim kic. Oc n̄ayham bu am s̄oc undambê ma ndõc tamli ti amam gatuc me gahim gatuc, h̄oc ḡêlêc nan̄ am kôm sac ti lic sambuc e Anõtõ tuc am sip ya

* **17:24:** Tõm yala tigen̄-tigen̄ laun̄gac Israel-n̄ga hon̄ nan̄ si yala h̄oc ḡêlêc 20, nan̄ semlhi takis lôm dabu-n̄ga. Takis dau gitõm lau Grik si mone drakma lu, gitõm n̄aõli nan̄ s̄êkõc tu gwelen̄ b̄êc lu-n̄ga. Alic Eks 30:13; ma 38:26.

nañ sa ñapañ, nañ ndi. ⁹ Ma am nem tanôm bu wê am bu kôm sac, goc kip sa ma êmbaliñ niñga. Am bu mbo tamli ndöc undambê ti tanôm tigen, nañ hóc gêlêc am mbo ti tanôm lu ma kôm sac, dec tiñambu Anötö tuc am sip ya lambwam-ñga ndi.”

Yom gôliñ pi domba nañ giñga

(Luk 15:4-7)

¹⁰ “Ma ayob daôm ñapep bu alic lau sauñ dindéc gitôm gêñ ñambwa dom. Aö wasôm têtñ mac, bu ñac si añela nañ sêmbo undambê, nañ sêlhac Damañ undambê-ñga ndê anjô andô-ñga. [¹¹ Ñamalac ndê Atu meñ bu nem lau nañ siñga su, nañ si.]

¹² “Akóc gauc pi ñgac dañ nañ yob domba 100. Têtñ ndoc domba dañ bu êñsêlêñ bambaliñ e ndi niñga, nañ iñ oc kôm sake? Iñ oc hu 99 siñ sêmbo, ma sa ndi êñsalê dañ nañ giñga. ¹³ Aö wasôm têtñ mac bu têtñ ndoc iñ tap sa, nañ iñ ndê atac ñayham tu domba tigen dinañ-ñga oc hóc gêlêc iñ ndê atac ñayham pi 99 nañ sêmbo, nañ su. ¹⁴ Ma bocdinañ, mac nem Damam undambê-ñga tec bu lau sauñ dañ sêniñga.”

Lêñ tamatôc asidôwai si yom-ñga

¹⁵ “Am nem asidôwa dañ bu kôm sac têtñ am, goc am tamwasêm têtñ iñ ndi, ma sôm iñ ndê giso asê têtñ iñ. Iñ bu ñgô am nem yom ma kac ndê ñalôm kwi, dec amlu apitigen tiyham ma ambo ti yom malô. ¹⁶ Magoc iñ bu ñgô dom, dec kôm tôm yac neñ ñagôliñ, nañ sôm bu yom nañ lau lu me tö sêpuc dôñ, nañ dakôc sa ti yom ñandô. Boc-dinañ kôc ñamalac tigen me lu sêwhiñ am, tu bu sêpuc am nem yom dôñ-ñga, ma atêtñ nem asidôwa dau andi. ¹⁷ Ma asidôwa dau bu sôc lau dinañ si yom ñapu dom, nañ sôm yom dau asê têtñ gôlôwac dabuñ hoñ. Ma iñ bu tec bu sôc gôlôwac dabuñ si yom ñapu, nañ goc alic iñ gitôm ñgac sambuc me ñgac kôc takis-ñga nañ kêyalê Anötö dom.

¹⁸ “Aö wasôm yom ñandô têtñ mac. Gêñ bocke nañ mac ambwala su yêc nom, nañ wambwala su yêc undambê. Ma gêñ bocke nañ mac asô dôñ yêc nom, nañ wasô dôñ yêc undambê bocdinañ.

¹⁹ “Ma gêñ dañ tiyham. Mac nem ñamalac lu me tö bu ñalôm tigen bu atêñ gêñ dañ têtñ Damañ undambê-ñga, nañ iñ oc kêñ têtñ mac. ²⁰ Ñahu bu gameñ bocke nañ mac nem ñamalac lu me tö akac daôm sa tu aneñ ñaê-ñga, nañ aö oc wambo wawhiñ mac.”

Dasuc asidôwai si sac kwi mañ

²¹ Pita têtñ Yisu gi, ma ndac iñ bocdec bu, “Pômdau, sôm têtñ aö. Aneñ asidôwa dañ bu kôm sac têtñ aö ñapañ, nañ wasuc iñ ndê sac kwi tidim hiñga? Nditôm 7, me tidim hiñga?” ²² Goc Yisu sôm, “Aö wasôm têtñ am, bu tidim 7 dom. Suc iñ ndê sac kwi tidim 77 ma hóc gêlêc. Sê sa dom!

²³ “Anjô su nañ! Aö bu wawhê sa têtñ mac, lêtñ dasuc sac kwi-ñga nañ gic waê lau nañ sêmbo Anötö ndê gôliñ ñapu. Kiñ dañ mbo, ma iñ tac whiñ bu êmasañ yom whiñ iñ ndê lau akiñ nañ si têtñ yêc iñ. ²⁴ Iñ gic hu gwelen dau, ma sêkêñ ñgac dañ kalhac iñ anjô-ñga, nañ ndê têtñ atu andô, gitôm mone talent 10,000.* ²⁵ Ñgac dinañ gitôm dom bu ô ndê têtñ, goc Kiñ dau sôm bu sêkêñ iñ ti iñ ndê awhê ma balêkoc ma iñ ndê gêñ hoñ bu lau sênemliñ ô têtñ dau. ²⁶ Dec ñgac akiñ dau hu dau sip gi pôtñ haduc têtñ Kiñ, ma teñ iñ bocdec bu,

* **18:24:** Lau Grik si mone nañ sêsam bu talent, nañ ñaôli atu andô - talent tigen gitôm K5-6,000. Bocdinañ ñgac dau ndê têtñ hóc gêlêc 5 milien kina.

'Kêñ ñasawa têtñ aô, ma waô gêñ honj!' ²⁷ Goc Kin tawalô in, ma hu yom tốp-nga sin, ma kêñ in sa gi.

²⁸ "Tigen tinambu ñgac dau tap ñgac akin dan sa, nan ndê tốp sauñ yêc in, gitôm mone †denarii 100.† In gôlô ñgac dau dôñ, hôt in sip kachu, ma sôm, 'Am ndic nem tốp têtñ aô!' ²⁹ Ma ñgac dau hu dau sip gi pôñ haduc ma ten in bocdec bu, 'Kêñ ñasawa têtñ aô ma waô neñ tốp.' ³⁰ Tigen in tec, ma kêñ ñgac dau ndôc gapocwalô e in ô tốp honj pacndê. ³¹ Lau akin ñatô sêlic gêñ dinan, dec ñalôm ñawapac ñandô, ma sêtêtñ Kin si ma sic miñ gêñ honj têtñ in. ³² Goc in ta ñgac akin dau ma sôm têtñ in, 'Am ñgac sac! Am ten aô bu tanwalô am, dec aô gahu am nem yom tốp-nga sin. ³³ Tu sake-nga am tamwalô ñgac dinan dom, gitôm aô tanwalô am?' ³⁴ Goc in tac ñandê atu, ma kêñ ñgac akin dau têtñ lau gapocwalô-nga, bu sêndic in ñamlic ñandê ma ndôc gapocwalô e in ndic ndê tốp sambuc su."

³⁵ Yisu gic bata yom gôlin dau, goc sôm, "Mac bocdinan, asuc nem asidôwai si sac kwi ma gauc nem tiyham dom. Bu mba, dec aneñ Daman undambê-nga oc kôm têtñ mac gitôm Kin dinan kôm têtñ ndê ñgac akin."

19

Anötö tec bu awhê lu ñgac sêhu dau sin (Mak 10:1-12)

¹ Yisu sôm yom dau su, goc hu gameñ Galili-nga sin, ma têtñ gameñ Judia-nga nan yêc Bu Jordan ñadanga têtñ ac pi-nga, nan gi. ² Lau daêsam sêñkuc in, ma yêc gameñ dinan in kôm ñac si gêmbac ñayham sa.

³ Ma lau Palêsai ñatô sêtêtñ in si bu sêtim in, dec sêndac in bocdec bu, "Yom dan yêc, nan tôm bu ñgac dan hu ndê awhê sin, me mba? In oc êngil yomsu, me mba?" ⁴ Goc in sôm, "Mac anjalê Anötö ndê yom nan sêto yêc, me mba? Yom dau sôm bu, 'Têtñ têtñ ñamata-nga Anötö kêmasañ ñamalac awhê ma ñgac.' ⁵ Ma yom dan tiyham sôm, 'Tu dinan-nga ñgac dan oc hu damba lu dinda sin, ma sap in ndê awhê dôñ. Ma inlu sêti gêñ tigen.' ⁶ Yom dau whê sa bu inlu sêmbo sêtôm ñamalac lu dom, inlu sêti gêñ tigen yêc Anötö anğô-nga. Bocdinan yham dom andô bu ñamalac sêkac gêñ nan Anötö dau kêñ pitigen, nan su."

⁷ Goc sêndac in, "Bocdinan dec tu sake-nga Moses to yomsu dan, nan sôm bu ñgac dan gitôm bu to bapia hu nawhê sin-nga, goc hu in sin?" ⁸ Ma Yisu ô yom bocdec bu, "Moses kêyalê bu mac nem ñalôm ñadandi, dec sôm bu ñgac dan gitôm bu hu ndê awhê sin. Tigen têtñ têtñ ñamata-nga Anötö kêmasañ ñamalac awhê ma ñgac tu bu sêhu dau sin-nga dom. ⁹ Aô wasôm têtñ mac, bu yom tigen yêc bu ñgac dan hu ndê awhê sin, nan awhê dau kôm mêtê mockain-nga whin ñgac dan. Ma ñgac dan bu hu ndê awhê sin tu gêñ dau-nga dan-nga, ma nem awhê wakuc, nan kôm mêtê mockain-nga yêc Anötö anğô-nga."

¹⁰ Têtñ dinan Yisu ndê ñgac-sêñomi sêsôm têtñ in, "Bu bocdinan, dec mboe oc ñayham bu lau sênem dau dom, a? Oc ñawapac atu bu awhê lu ñgac sêsôc yom dau ñapu." ¹¹ Magoc in sôm, "Mba! Anötö kêmasañ awhê lu ñgac bu sênem dau. Magoc lau tigen-tigen in kêmasañ ñac bu sênem awhê me ñgac dom. ¹² Lauñgac ñatô dindai sêkôc ñac, nan sêtôm dom bu sênem awhê. Ma lauñgac ñatô nan sêsê ñac bu sênem awhê dom. Ma ñatô sêkêñ dau sambuc tu gweler ñawaé ñayham-nga tu bu sêpo Anötö ndê gôlin sa, ma tu dinan-nga dec sem awhê dom. Am asa nan gitôm bu kôc yom dindac sa ma sôc ñapu, nan kôc sa."

† 18:28: Ñgac dau ndê tốp gitôm K5-600.

Yisu gêm mbec balêkoc
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Lau ñatô sêkôc si balêkoc sêtêj Yisu si. Ñac tac whiñ bu inñ kênj amba sac ñac, ma tenj mbec pi ñac. Tigenj ñgacsêjomi sêsôm dinda ti dambai. ¹⁴ Goc Yisu sôm, “Atec balêkoc sêtêj aô sêmej. Ahac ñac ahuc dom, bu Anötô ndê gôlinj gic lau nañ sêtôm balêkoc sauj dindéc, nañ ñawaê.” ¹⁵ Ma inñ kênj amba sac ñac hoñ ma gêm mbec ñac, goc tisa ma kôlhô gi.

Ñgac ti lêlôm
(Mak 10:17-22; Luk 18:18-23)

¹⁶ Ma ñgac dañ têtj Yisu gi, ma ndac inñ bocdec bu, “Kêdôhônwaga, aô wakôm gêj ñayham bocke, dec tiñambu Anötô oc kôc aô sa wandôc tanji yêc undambê?” ¹⁷ Yisu ô yom ma sôm, “Tu sake-ñga am ndac aô bu gêj sake inñ gêj ñayham? Anötô tawasê inñ ñayham. Am bu ndôc tamli yêc undambê, nañ dañam wambu yomsu nañ Anötô kênj têtj Moses.” ¹⁸ Goc ñgac dau ndac, “Yomsu hoñ, me yomsu bocke?” Ma Yisu sôm, “Yomsu bocdec bu, ‘*Ndic ñamalac ndu dom. Kôm gêj mockaiñ-ñga dom. Nem kanj gêj dom. Sôm yom tasanj pi lau dom.*’ ¹⁹ *Toc damam lu dinam sa,*’ ma ‘*Tac whiñ lau ñatô gitôm am tac whiñ daôm.*’” ²⁰ Goc inñ sôm, “Yomsu hoñ dinañ aô kakuc gambo. Ma gêj sake yêc tu wakôm-ñga?” ²¹ Ma Yisu sôm, “Am bu ti ñgac gitêj, nañ sa ndi ma kênj nem gêj hoñ têtj lau sênemli, ma kênj ña-awa têtj lau ñalôm sawa. Ma bocdinañ dec êmyalê bu am nem awa ñandô yêc undambê. Ma tiñambu mweñ ma êmkuc aô.” ²² Ñgac dau inñ ndê yala daêsam dom, ma têtj ndoc inñ ñgô Yisu ndê yom dinañ, goc inñ kôlhô ti ñalôm ñawapac gi. Ñahu bu inñ ñgac ti lêlôm.

Puc pi awa ti wapa
(Mak 10:23-31; Luk 18:24-30)

²³ Goc Yisu sôm têtj ndê ñgac-s êjomi, “Yomandô wasôm têtj mac, b u lau ti lêlôm oc tôm dom bu sêsôc Anötô ndê gôlinj ñapu ñgahô, ñahu bu ñac si awa ti wapa hê ñac kwi. ²⁴ Anjô! Bôc atu dañ gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ñalasê ñgahô hêc gêlêc ñgac ti lêlôm dañ, nañ bu sôc Anötô ndê gôlinj ñapu.” ²⁵ Têtj ndoc ñgacsêjomi sêñgô yom dinañ dec sêhêdaê ñandô, ma sêndac Yisu, “Bu bocdinañ dec asa oc tôm bu tap Anötô ndê mwasiñ nem lau si-ñga sa? Oc ñawapac atu!” ²⁶ Magoc Yisu tahê ñac ma sôm, “Gêj nañ ñamalac sêtôm dom bu sêkôm, nañ Anötô gitôm bu kôm.”

²⁷ Ma Pita ô yom ma sôm, “Yac ahu gêj hoñ siñ tu anjuc am-ñga. Bocdinañ yac oc atap mwasiñ bocke sa?” ²⁸ Dec Yisu sôm têtj ñac hoñ, “Yomandô wasôm têtj mac, bu têtj ndoc ñambu-ñga nañ gêj hoñ sêtiwakuc, nañ ñamalac ndê Atu oc ndôc inñ ndê pônj Kij-ñga ti ñaclai ma ñawasi atu. Ma mac lau nañ anjuc aô, nañ oc andôc pônj 12, ma anem gôlinj lau Israel-ñga si toñ 12. ²⁹ Ma lau hoñ nañ sêhu andu me damba lu dinda, me asidôwai ma balêkoc, me nom siñ tu aô-ñga, nañ Anötô oc kênj gêj kairj dinañ daêsam têtj ñac ô. Ma tiñambu inñ oc kênj ñac sêwêkairj gamenj sêndôc tali ñapanj-ñga.

³⁰ “Magoc lau daêsam nañ sêti lau ñamata-ñga têtj têtj kwahic dec-ñga, nañ oc sêti lau ñambu-ñga, ma lau ñambu-ñga oc sêti lau ñamata-ñga.”

20

Yom gôlinj pi lau nañ sem gwelêj yêc ôm wain-ñga.

¹ Goc Yisu sôm, “Anjô yom gôlinj dindéc pi Anötô ndê gôlinj, oc whê anenj yom dinañ sa. Ñgac dañ mbo, nañ wêkairj ôm wain-ñga atu dañ. Inñ tisa têtj

bêbêc ganduc ma sôc malac lôm gi, ma kêsalê lau tu sênem gwelenj yêc inj ndê ôm-nga. ² Inj tap lau ñatô sa, ma sôm bu inj oc nemlhi ñac ña mone gitôm ñdenarias tigenj tu gwelenj bêc tigenj-nga. Goc inj kêkinj ñac sêsôc inj ndê ôm si. ³ Ma têtj acgatu gitôm 9 kilok, inj sa gi gêlic lau ñatô sêlhac ñambwa sêlhac malac lôm. ⁴ Ma inj sôm têtj ñac, ‘Andi akôm gwelenj yêc anej ôm wain-nga, ma aô oc wakênj ñaôli solop têtj mac ô nem gwelenj.’ ⁵ Goc sêsôc ôm si ma sem gwelenj. Ma inj kôm bocdinaj têtj ac kalthac lhu ma têtj 3 kilok telha-nga. Inj gi tap lau sa, ma kêkinj ñac si sêkôm gwelenj. ⁶ Ma têtj 5 kilok telha-nga inj sa gi tap lau ñatô sa, nanj sêlhac ñambwa. Ma inj sôm têtj ñac, ‘Tu sake-nga mac ambo ñambwa têtj acsalô sambuc dindec?’ ⁷ Ma sêsôm, ‘Lau danj sêmenj sêkênj gwelenj têtj yac tu akôm-nga dom.’ Goc inj sôm, ‘Mac andi anem gwelenj yêc anej ôm.’

⁸ “Têtj ac gi sip, goc ôm ñadau sôm têtj inj ndê ñgac ñamata-nga, ‘M bwêc lau nanj sem gwelenj sêmbu, nanj sêmenj, ma kênj ñac si ñaôli têtj ñac. Nemlhi lau nanj sêmenj têtj 5 kilok telha-nga nanj munj, goc tinjambu nemlhi lau nanj sêmenj têtj bêbêc.’ ⁹ Ma lau nanj ñadau kôc ñac sa têtj 5 kilok, nanj sêkôc denarias tigenj-tigenj ti ñac si ñaôli tôm gi. ¹⁰ Tu dinaj-nga dec lau nanj sic hu gwelenj têtj bêbêc, sêkênj bata bu oc sêkôc ñaôli hôc gêlêc denarias tigenj su. Magoc ñac honj sêkôc denarias tigenj. ¹¹ Têtj dinaj ñac sic hu sêtucinj ñadau, ¹² ma sêsôm, ‘Lau nanj sêmenj tinjambu, nanj sem gwelenj gitôm ñasawa apê, ma yac am gwelenj atu ma ac pec yac acsalô sambuc dindec. Magoc yac honj akôc ñaôli kainj tigenj.’ ¹³ Magoc ñadau sôm têtj ñac si danj, ‘O anej silip! Bocke dec am sôm bu aô gakôm gêtj so têtj am? Bêbêc lec am gôlôc bu kôc denarias tigenj ti am nem ñaôli gwelenj-nga. ¹⁴ Boc-dinaj kôc nem ñaôli sa, ma lhô ndi. Aô tac whinj bu wakênj ñaôli têtj lau ñambu-nga gitôm aô gakênj têtj am. ¹⁵ Mone dindec anej gêtj, ma wakôm tôm aô atac whinj. Bocke dec am gêlic sac bu aô ñgac wamwasinj lau-nga.’”

¹⁶ Goc Yisu sôm têtj ndê ñgac-sêñomi, “Bocdinaj, lau ñambu-nga oc sêti lau ñamata-nga, ma lau ñ amata-nga oc sêti lau ñambu-nga.”

*Yisu sôm tiyham bu inj oc mbac ndu
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)*

¹⁷ Tinjambu Yisu ma lau nanj sêñkuc inj, sêñsêlênj sêmbu senj bu sêpi malac Jerusalem sêndi. Ma Yisu wê ñgacsêñomi 12 sêsa si sêmbu dau-nga, ma sôm têtj ñac, ¹⁸ “Kwahic dec yac oc dapi malac Jerusalem dandi, ma ñgac danj oc kênj ñamalac ndê Atu sip dabunj-siga atu-tu ti kêdôhônjwaga yomsu-nga amba. ñac oc sêkic yom bu sêndic inj ndu, ¹⁹ ma sêkênj inj sip lau Rom-nga amba. Ma lau Rom-nga oc sêsu inj susu, ma sêndic inj ñamlic ñandê atu, goc sêndic inj ndu pi a gicso dau. Ma têtj bêc titô-nga, Anötô oc unj inj sa mbo tali tiyham.”

*Jems lu Jon bu sêhóc gêlêc ñgac-sêñomi ñatô
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Têtj ndoc dinaj Jems lu Jon dinda bu tenj gêtj danj têtj Yisu nem injlu awha, goc kôc Sebedi ndê atu lu dinaj sa sêtênj Yisu si, ma pônj haduc yêc inj anjô-nga. ²¹ Ma Yisu ndac, “Am tac whinj sake?” Goc awê dau sôm, “Aô tac whinj bu am toc anej atunj lu dindec sa, ma sôm bu injlu sêndôc sêwhinj am têtj ndoc am ndôc nem pônj kinj-nga ma nem gôlinj lau. Kênj danj ndôc amam andô-nga, ma danj ndôc gasê-nga.” ²² Dec Yisu sôm têtj injlu, “Amlu anjyalê gêtj nanj amlu andac, nanj dom. Amlu atôm bu anôm gêtj sip laclhu ñawapac-nga nanj aô wanôm, a?” Ma injlu sêsôm, “Aêc, alu atôm.” ²³ Ma Yisu sôm, “Yomandô, amlu oc ahôc ñawapac gitôm aô wahôc. Magoc aô dec oc wanjalinj lau sa bu sêndôc aô amanj

andô-nga me gasê-nga, nanj dom. Aneŋ Damanj ti ŋadau bu ênyalinj lau sa bu sêndôc dinanj.”

²⁴ Têŋ ndoc ngacsêŋomi amanjlu sêŋgô yom dau ŋawaê, dec kôm ŋac atac ŋandê têŋ Jems lu Jon. ²⁵ Goc Yisu mbwêc ŋac sêtêŋ inj si, ma sôm, “Mac anyalê bu lau sambuc si gôlinjwaga sêtoc dau sa têŋ ŋac si lau, ma ŋac si lau bata sêŋgwininj lau nanj sêmbô ŋac ŋapu. ²⁶ Tigeŋ mac anjuc ŋac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa nanj tac whinj bu ti ŋamalac tiwaê yêc Anôtô anjô-nga, nanj nem akinj mac. ²⁷ Aêc! Asa nanj bu ti mac nem ŋamalac ŋamata-nga, nanj êŋgwininj dau ma ti mac nem ŋac akinj ŋambwa. ²⁸ Nalêŋ tigeŋ ŋamalac ndê Atu meŋ bu lau sênem akinj inj dom. Inj meŋ bu nem akinj lau, ma bu kêŋ dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ŋatôp.”

*Yisu kôm ŋac tapec lu ŋayham sa
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Têŋ ndoc Yisu ti inj ndê ŋac-sêŋomi sêhu malac Jeriko sinj, nanj lau daêsam sêŋkuc inj. ³⁰ Ŋac tapec lu sêndôc seŋ ŋamakê, ma sêŋgô ŋawaê bu Yisu kêsêlêŋ meŋ, goc sêmbwêc, “Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.” ³¹ Goc lau sêsôm injlu bu sênem dau dôŋ. Magoc injlu sêmbwêc ti ŋanŋa, “Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.” ³² Yisu kwê dôŋ kalhac ma ta injlu sêmeŋ. Ma inj ndac, “Amlu atac whinj bu wakôm sake têŋ amlu?” ³³ Ma sêô yom ma sêsôm, “Pômdau, alu atac whinj bu tanôŋ ŋayham sa.” ³⁴ Dec Yisu tawalô injlu, ma kêmasac injlu tandô. Ma ŋagahô injlu tandô ŋayham sa, ma sêŋkuc inj.

21

*Yisu hôc asê Jerusalem
(Mak 11:1-10; Luk 19:29-38; Jon 12:12-15)*

¹ Ŋac sêsunj sa Jerusalem ma sêhôc asê malac Betpaji yêc Lôc Olib. Ma Yisu kêkinj ndê ngacsêŋomi si ŋac lu, ² ma sôm têŋ injlu, “Amlu asôc malac dindê andi, ma amlu oc atap doŋki dinda danj sa, nanj sêsô dôŋ kalhac, whinj doŋki dau ŋatu. Anŋapwêc su, ma akôc sa atêŋ aô amenj. ³ Ma ŋamalac danj bu ndac amlu pi gêŋ dau, nanj asôm têŋ inj bu, ‘Pômdau tac whinj bu doŋki lu dindec sênem inj sa,’ ma ŋagahô inj oc kêŋ doŋki lu dau têŋ amlu.”

⁴ Nalêŋ dinanj dec yom nanj propet akwa danj sôm, nanj ŋandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec:

⁵ Asôm têŋ lau +Sayon-nga bu, “Alic su nanj! Mac nem Kinj têŋ mac meŋ. Inj ŋac malô, ma inj meŋ ndôc doŋki ŋatu danj ŋahô.” [Sêk 9:9; Ais 62:11]

⁶ Ngacsêŋom lu dinanj sêsôc malac si, ma sêkôm tôm Yisu sôm. ⁷ Sêwê doŋki dinda lu ŋatu sêtêŋ Yisu si, ma sêkêŋ ŋac si ŋakwê awê-nga sac doŋki, ma Yisu pi gi ndôc ŋahô. ⁸ Ma lau daêsam sêhê si ŋakwê yêc seŋ, ma sêhêako a ŋalaunj ma sêkêŋ yêc seŋ. ⁹ Ma lau toŋ atu nanj sêŋsêlêŋ sêmuŋ Yisu, ti lau nanj sêŋkuc inj, nanj sêmbwêc, “Hosana têŋ Dawid ndê Atu. Anôtô nem mbec inj nanj meŋ gêm Pômdau anjô. Hosana têŋ Anôtô lôlôc-nga.”

¹⁰ Têŋ ndoc Yisu sôc malac Jerusalem gi, nanj lau malac-nga hoŋ gauc gêm yom daêsam ma sêndac, “Inj asa dê?” ¹¹ Ma lau daêsam sêŋgô ŋac si yom ma sêsôm, “Inj Yisu, propet atu nanj meŋ akêŋ malac Nasaret yêc gameŋ Galili-nga.”

*Yisu soc lau su yêc lôm dabun
(Mak 11:15-18; Luk 19:45-46)*

¹² Yisu sôc lôm dabun̄ ṅabatêm-ndö gi, ma soc lau nan̄ sic dulu gêṅ ti semlhi gêṅ, nan̄ su. Ma in̄ tac lau nan̄ sêô mone,* nan̄ si tebo sa, ma lau nan̄ sêkêṅ balusi† tu lau sênemlhi-ṅga, nan̄ in̄ kêbalip ṅac si gêṅ hon̄ giṅga. ¹³ Ma in̄ sôm, “Sêto Anötö ndê yom yêc, nan̄ sôm, ‘Aneṅ andu gic waê bu lau sêteṅ mbec sêmbo-ṅga.’ Tigeṅ mac akôm Anötö ndê andu ti lau kan̄ si gameṅ.”

¹⁴ Lau bôliṅ ti lau tapec sêtêṅ Yisu si yêc lôm dabun̄ ṅamakê, ma in̄ kôm ṅac ṅayham sa. ¹⁵ Ma balêkoc nan̄ sêmbo gameṅ dinaṅ, n̄ aṅ sêmbwêc yom bocdec, “Hosana têṅ Dawid ndê Atu!” Magoc têṅ ndoc dabun̄siga atu-tu ma kêdôhôn̄waga yomsu-ṅga sêlic gêṅ dalô nan̄ Yisu kôm, ma sêṅgô balêkoc dau si yom, dec kôm ṅac atac ṅandê atu. ¹⁶ Ma sêndac in̄, “Am ṅgô balêkoc dindêc sêmbwêc yom so, me?” Ma in̄ sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Anötö kêyalih̄ balêkoc ti lau saur̄ sa, tu bu sêhoc in̄ ndê waê asê-ṅga.’”

¹⁷ Tiṅambu Yisu hu ṅac siṅ ma sa yêc malac Jerusalem gi, ma têṅ ôbwêc dinaṅ in̄ yêc malac Betani.

*Yisu pucbo a kiṅ dan̄
(Mak 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Têṅ bêbêc ganduc Yisu kêsêlêṅ bu mbu têṅ Jerusalem ndi, ma gêṅ yô in̄. ¹⁹ Ma in̄ gêlic a kiṅ dan̄ kalhac seṅ ṅamakê, goc têṅ a dau gi ma kêsalê a ṅandô. Tigeṅ a dau ṅandô mba, in̄ tap ṅalaun̄ ṅambwa sa. Dec in̄ pucbo a dau ma sôm, “Am oc nem ṅandô tiyham dom!” Ma ṅagahô a dau mbac. ²⁰ Têṅ ndoc ṅgacêsṅomi sêlic gêṅ dau, dec sêhêdaê ma sêndac dandi, “Bocke dec a dindê mbac ṅagahô?” ²¹ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yom ṅandô têṅ mac. Akêṅ whin̄, ma atac lu-lu pi Anötö ndê ṅaclai dom. Ma mac oc atôm bu akôm tôm nan̄ aô gakôm têṅ a dindê. Ma mac oc atôm bu akôm gêṅ dalô atu-tu ṅatô whin̄. Oc nditôm mac asôm têṅ lôc dindê bu, ‘Puc daôm sa, ma sip gwêc ṅalôm ndi,’ ma gêṅ dau oc ṅandô sa. ²² Mac bu akêṅ whin̄, goc gêṅ nan̄ mac atêṅ têṅ Anötö, nan̄ in̄ oc kêṅ têṅ mac.”

*Gêndac pi Yisu ndê ṅaclai ṅahu
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

²³ Yisu têṅ lôm dabun̄ gi, ma kêdôhôn̄ lau mbo lôm ṅamakê, ma dabun̄siga atu-tu ti lau bata Israel-ṅga sêtêṅ in̄ si. Ma sêndac in̄, “Am kôc ṅaclai yêc nde, bu kôm gêṅ hon̄ nan̄ am kôm? Asa kêṅ têṅ am?” ²⁴ Ma in̄ sôm, “Gêṅ ṅamata-ṅga aô wakêṅ gêndac dan̄ têṅ mac. Mac aô aneṅ yom muṅ, goc wasôm aneṅ ṅaclai ṅahu asê têṅ mac. ²⁵ Mac asôm têṅ aô, asa kêṅ ṅaclai têṅ Jon, dec in̄ kêku lau? Anötö kêṅ ṅaclai têṅ in̄, me mba?”

Goc ṅac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac, ma sêsôm têṅ dandi, “Yac bu dasôm bu Anötö kêṅ ṅaclai têṅ Jon, goc in̄ oc ndac yac, ‘Tu sake-ṅga mac akêṅ whin̄ Jon dom?’ ²⁶ Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc ṅamalac nom-ṅga si gauc ṅambwa, dec lau oc sêkôm yac ṅayom, ṅahu bu sêlic Jon bu Anötö ndê propet dan̄.” ²⁷ Bocdinaṅ sêsôm têṅ Yisu, “Yac aṅyalê dom.” Ma in̄ sôm têṅ ṅac, “Ma bocdinaṅ aô wasôm aneṅ ṅaclai ṅahu asê têṅ mac dom.”

Yom gôliṅ pi balê lu

* **21:12:** Lau sêṅen akêṅ gameṅ baliṅ bu sêlic om atu-atu yêc malac Jerusalem, ma bu sêkêṅ da ya ti sêtoc Anötö sa yêc lôm dabun̄. Giac gitôm dom bu sênemlhi gêṅ bu sêkêṅ ti da, me sênemlhi takis lôm dabun̄-ṅga ṅa mone akêṅ ṅac si gameṅ, ma bocdinaṅ lau ṅatô sêkôm gweleṅ yêc lôm dabun̄ ma sêô ṅac si mone ṅa mone nan̄ gitôm bu sênemlhi gêṅ-ṅga. † **21:12:** Lau ṅalôm sawa nan̄ gitôm dom bu sênemlhi domba bu sêkêṅ ti da, nan̄ semlhi balusi bu sêkêṅ ti da. (Alic Lev 5:7; 12:6; 14:22; ma Luk 2:22-24).

²⁸ Goc Yisu sôm têtj ñac, “Akôc gauc pi yom dindec. Nğac dañ ti inñ ndê atu lau sêmbo. Têtj bêc dañ inñ ndac balê dañ bocdec bu, ‘Anetj balê, kwahic dec aô bu wandac am bu sôc ôm wain-ñga ndi ma nem gwelenj.’ ²⁹ Ma balê dau sôm, ‘Mba, aô gatec!’ Tigenj tinjambu inñ kac ndê ñalôm kwi, ma sôc ôm gi ma gêm gwelenj. ³⁰ Ma damba gi tap balê tilu-ñga sa, ma ndac inñ bu nem gwelenj ôm-ñga. Ma inñ sôm, ‘Aêc, oc wandi.’ Tigenj tinjambu inñ tec ma gi dom.”

³¹ Dec Yisu ndac ñac, “Mac gauc gêm sake? Balê lu si asa kôm tôm damba tac whin?” Ma sêsôm, “Balê ñamata-ñga.” Goc inñ sôm têtj ñac, “Yomandô aô wasôm têtj mac. Lau nanj sêkôc takis ma lauwhê senj-ñga sêsôc Anötö ndê gôlinj ñapu, sêhóc gêlêc mac lau dabuñsiga ti lau bata su. ³² Bu Jon hóc asê mac bu tóc lêtj gitêtj têtj mac, tigenj mac akêtj whin inñ dom. Lau nanj sêkôc takis ma lauwhê senj-ñga sêkêtj whin inñ ndê yom ma sem dau kwi. Ma têtj têtj mac alic gêtj nanj lau dau sêkôm, nanj mac am daôm kwi dom, ma akêtj whin inñ dom.”

Yom gôlinj pi lau sêyob ôm wain-ñga

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ Ma Yisu sôm, “Anğô yom gôlinj dañ tiyham. Nğac dañ sô ôm wain-ñga dañ, sô turj kêgihî, kêmasanj gameñ sêmasanj wain ñakwi-ñga, ma kwê andu baliñ dañ, bu lau sêlhac ma sêtîp lau kañ. Goc inñ kêtj ôm dau têtj lau ñatô sêyob, ma kôlhô gi mbo gameñ dañ. ³⁴ Têtj ndoc sêhoñ ôm dau ñandô sa-ñga, nanj inñ kêkinj lau akinj ñatô sêtêtj lau sêyob ôm-ñga si, bu sêkêtj wain ñandô ñatô têtj ñac. ³⁵ Magoc ñac sêlô lau akinj dau dôñ. Sic ñgac akinj dañ ñamlic ñandê, sic dañ ndu, ma sêtuc dañ ña hoc. ³⁶ Ma tinjambu ôm ñadau kêkinj lau akinj toñ hic atu tiyham, magoc lau nanj sêyob inñ ndê ôm, nanj sêkôm mêtê kainj tigenj têtj ñac. ³⁷ Tinjambu inñ kêkinj inñ ndê atuñgac têtj ñac gi, bu inñ gauc gêm bu ñac oc sêtoc inñ ndê atu dau sa. ³⁸ Tigenj têtj têtj lau sêyob ôm-ñga sêlic ñadau ndê atu dau kêsêlêtj meñ, nanj sêsôm têtj dandi, ‘Balê kêlê oc wêkainj ôm dindec ti ndê gêtj lêtj sêm. Bocdinañ dandic inñ ndu, ma dakôc ôm dindec su ti yac neñ.’ ³⁹ Goc sêlô inñ dôñ ma sêhê inñ sa awê gi, ma sic inñ ndu.”

⁴⁰ Yisu gic bata yom gôlinj dau, ma ndac, “Têtj ndoc ôm ñadau mbu meñ, nanj inñ oc kôm sake?” ⁴¹ Ma sêsôm têtj inñ, “Ôm ñadau oc ndic lau sac dinañ ndu, ma kêtj ndê ôm têtj lau ñatô sêyob. Ma ñac oc sêkêtj ôm ñandô têtj inñ têtj ndoc sêhoñ ñandô sa-ñga.” ⁴² Goc Yisu sôm têtj ñac, “Gauc nem yom nanj sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc nanj lau sêkwê andu-ñga sêtêc, nanj kwahic dec ti hoc ñamata-ñga yêc andu dau. Pômdau kôm gêtj dau, ma yac alic ñayham.’ Mac asam yom dau su, me mba? ⁴³⁻⁴⁴ [Asa nanj peñ tu hoc dinañ-ñga, nanj oc ninjga, ma hoc dau bu peñ pi ñamalac, dec oc sec inñ popoc.] Bocdinañ aô wasôm têtj mac, bu Anötö oc senj mac su bu ayob lau nanj sêmbo inñ ndê gôlinj ñapu, nanj tiyham dom. Ma inñ oc ênyalinj lau ñatô sa bu sêyob inñ ndê lau, nanj oc sêkôm gwelenj ñapep ma sênem ñandô ñayham.”

⁴⁵ Dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sêngô Yisu ndê yom gôlinj dinañ, ma sênyalê bu yom dau hêganôñ ñac. ⁴⁶ Dec sêñsalê lêtj bu sêkôc inñ dôñ, magoc sêtoc lau, bu lau honj sêlic inñ bu propet dañ.

22

Yom gôlinj pi mwasinj atu

(Luk 14:16-24)

¹ Ma Yisu sôm yom gôlinj dañ tiyham têtj ñac bocdec bu, ² “Nalêtj nanj Anötö kêgalêm lau sa bu sêmbo inñ ndê gôlinj ñapu, nanj bocdec. Kinj dañ kêmasanj

mwasin̄ atu dan̄ tu in̄ ndê atun̄gac nan̄ bu nem awhê-nga. ³ Ma in̄ kêkin̄ in̄ ndê lau akin̄ bu sêkên̄ ahen̄ lau nan̄ sic waê bu sênen̄ mwasin̄ dau. Magoc ñac hon̄ sêtec bu sêmen̄. ⁴ Goc in̄ kêkin̄ lau akin̄ ñatô ma sôm, ‘Mac asa andi asôm têt̄ lau nan̄ aô kagalêm ñac sa su, bu aô kamasan̄ gêt̄ hon̄ pacndê su. Anen̄ lau sic makao tôp ñayham ndu su, bocdinan̄ dec amen̄ anen̄ mwasin̄ dau.’ ⁵ Tigen̄ lau hon̄ sêtec in̄ ndê yom dau, ma sêmo si gêt̄. Ñatô sêsôc ôm si, ma ñatô sem si gwelen̄ awa-nga. ⁶ Ma ñatô sêlô Kin̄ ndê lau akin̄ dôñ, sêkôm ñatô ñayom, ma sic ñatô ndu. ⁷ Goc Kin̄ dau tac ñandê atu. Ma in̄ kêkin̄ in̄ ndê lau sin̄-nga ma ñac sic lau sac dinan̄ ndu. Ma sêkên̄ ya gêt̄ ñac si malac hon̄ su.

⁸ “Goc in̄ sôm têt̄ ndê lau akin̄, ‘Aô kamasan̄ gêt̄ hon̄ su. Magoc aô galic lau nan̄ aô kagalêm ñac sa, nan̄ gitôm dom bu sênen̄ mwasin̄ dau. ⁹ Bocdinan̄ asa sen̄ malac-nga andi, ma an̄galêm lau bocke nan̄ mac bu atap sa, nan̄ sa sêmen̄ ma sênen̄ mwasin̄ dau.’ ¹⁰ Goc ñac sêsa sen̄ si ma sêñsalê lau, ma sêhon̄ lau daêsam sa, lau ñayham ma lau sac sêwhin̄ sêmen̄, e andu ñalôm atu sênen̄ mwasin̄-nga men̄hu.

¹¹ “Têt̄ ndoc Kin̄ men̄ bu lic in̄ ndê ñaclen̄ dinan̄, dec in̄ gêlic ñgac dan̄ nan̄ sôc ñakwê mwasin̄-nga dom. ¹² Ma in̄ ndac, ‘Bocke dec am sôc mwen̄, magoc am sôc ñakwê mwasin̄-nga dom?’ Ma ñgac dau ndê yom mba. ¹³ Goc Kin̄ sôm têt̄ in̄ ndê lau akin̄, ‘Mac asô in̄ ndê amba ti gahi dôñ, ma atuc in̄ sa awê ndi mbo gamen̄ ñasec-nga. Yêc dê lau oc sêtan̄ atu ti lhô êñsin̄ pi dau.’”

¹⁴ Goc Yisu gic bata yom dau ma sôm, “Anôtô kêgalêm lau daêsam sa, magoc in̄ oc kôc ñac hon̄ sa dom.”

*Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-nga
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)*

¹⁵ Têt̄ dinan̄ lau Palêsai sêsa si, ma sêmasan̄ yom bu sêtim Yisu bu sôm yom so dan̄. ¹⁶ Goc sêñkin̄ ñac si lau ñatô sêwhin̄ lau Israel-nga ñatô nan̄ sêpuc Herod ma lau Rom-nga si gôlin̄ dôñ, nan̄ sêtêt̄ in̄ si, ma sêsôm têt̄ in̄, “Kêdôhôn̄waga, yac an̄yalê bu am ñgac sôm yom ñandô-nga, ma bu am whê Anôtô ndê lêt̄ sa ti yom ñandô. Ma am gauc gêm lau si waê dom, magoc toc ñac hon̄ sa ñalên̄ tigen̄. ¹⁷ Boc-dinan̄ sôm asê têt̄ yac. Solop bu dakên̄ takis têt̄ †Sisa, me mba?”

¹⁸ Yisu kêyalê su bu ñac bu sêtim in̄, dec sôm, “Mac lau daêtim-nga! Tu sake-nga mac bu atim aô? ¹⁹ Atôc mone anemlhi takis-nga dan̄ têt̄ aô.” Goc sêkên̄ denarias tigen̄ têt̄ in̄. ²⁰ Ma in̄ ndac ñac, “Asa ndê ñagatu ti ñaê yêc mone dindec?” ²¹ Ma sêsôm, “Sisa ndê.” Goc in̄ sôm, “Bocdinan̄ atoc Sisa sa ña gêt̄ nan̄ gic in̄ ñawaê, ma atoc Anôtô sa ña gêt̄ nan̄ gic in̄ ñawaê.” ²² Têt̄ ndoc sêñgô Yisu ndê yom dinan̄, nan̄ sêhêdaê tu in̄ ndê gauc-nga, ma sêhu in̄ sin̄ ma sêlhô si.

*Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akên̄ lau batê-nga
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)*

²³ Têt̄ bêc dinan̄ lau ñatô akên̄ Sadiusi si ton̄ sêtêt̄ Yisu si bu sêkên̄ gêndac têt̄ in̄. Lau dau sêkên̄ whin̄ bu dom lau batê oc sêtisa tiyham. ²⁴ Ma sêsôm têt̄ in̄, “Kêdôhôn̄waga, Moses to yom pi ñgac nan̄ gêm awhê sa su magoc mbac ndu ma in̄ ndê balêkoc mba. Moses ndê yom sôm têt̄ yac bu ñgac dau ndê asi nem awhê sawa dau, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-nga. ²⁵ Têt̄ ndoc dan̄, asidôwa 7 sêmo sêwhin̄ yac. Ñgac ñamata-nga gêm awhê sa magoc in̄ mbac ndu ma balêkoc mba. Ma ñgac tilu-nga gêm dôwa ndê awhê sawa. ²⁶ Magoc in̄ mbac ndu, ma ñalên̄ tigen̄ ñgac titô-nga sip e gi têt̄ ñgac ñambu-nga ñac sem awhê sawa, magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba. ²⁷ Ma tin̄ambu awhê dau mbac ndu.

²⁸ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tiyham tôm lau ñatô sêsôm, goc awhê dau oc ti asidôwa 7 dinan si asa nawhê? Bu ñac hoñ sem in j su têtñ ndoc sêmbo tali.”

²⁹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac akôc gauc so, bu mac anyalê Anötô ndê yom ti in ndê ñaclai dom. ³⁰ Têtñ têtñ ñambu-ñga nan lau batê sêtisa, nan lau oc sênem dau dom. Ñac oc sêmbo sêtôm añela undambê-ñga. ³¹ Ma yom dan tiyham tôc asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem Anötô dau ndê yom, nan mac asam su. ³² In sam dau bu Abraham, ma Aisak, ma Jakob si Anötô. Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-ñga Anötô sam dau bu lau tô dinan si Anötô? In lau batê si Anötô dom, in lau tali si Anötô.” ³³ Ñalêtñ dinan Yisu kédôhôn lau, ma lau hoñ nan sêngô in ndê yom dinan sêhêdaê.

Yomsu ñamata-ñga

(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Lau Sadiusi sêngô Yisu ndê yom dinan ma ñac si yom mba. Ma lau Palêsai sêngô gêtñ dau ñawaê, goc ñac si lau ñatô sêtêtñ Yisu si. ³⁵ Ñac si dan in gwalam akwa yomsu-ñga ma in bu êñsahê Yisu dec ndac in bocdec bu, ³⁶ “Kédôhôn-waga, yêc Moses ndê buku, yomsu bocke ti yomsu ñamata-ñga?” ³⁷ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yomsu nan sôm, ‘Am atac whiñ Pômdau am nem Anötô, ti nem ñalôm sambuc, ma ti gatôm sambuc, ma ti nem gauc sambuc.’ ³⁸ Yomsu dinan tinjamata ma hôc gêlêc yomsu ñatô hoñ su. ³⁹ Ma yomsu tilu-ñga nan gitôm ñamata-ñga, nan sôm, ‘Atac whiñ nem asidôwai gitôm am atac whiñ daôm.’ ⁴⁰ Yomsu lu dinan sêpiñ yom hoñ nan Moses ti lau propet sêto, nan dôñ sêpitigen.”

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Lau ñatô akêtñ Palêsai si ton sêlhac dinan, dec Yisu ndac ñac, ⁴² “Mac asôm sake pi Mesaya? In asa ndê atuñgac?” Ma sêsôm têtñ in bu, “Mesaya in Dawid ndê Atu.” ⁴³ Goc Yisu sôm, “Ma bocke Dawid dau sam Mesaya bu in dau ndê Pômdau? Ñalau Dabuñ puc Dawid dôñ, dec in to yom yêc bocdec bu, ⁴⁴ ‘Anötô sôm têtñ aneñ Pômdau, ‘Am ndôc aô aman andô-ñga e nditôm aô wakêtñ nem ñacyo sêsôc am gahim ñapu.’ ” ⁴⁵ Bocdinan Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke mac asam Mesaya bu Dawid ndê Atu?” ⁴⁶ Ma ñac si dan gitôm dom bu ô in ndê yom. Ma tinjamau lau hoñ sêtôc dau bu sêkêtñ gêndac têtñ in tiyham.

23

Yisu pu lau bata Israel-ñga

(Mak 12:38-39; Luk 13:34-35; 20:45-46)

¹ Goc Yisu sôm têtñ lau daêsam nan sêkac dau sa sêmbo, ma têtñ in ndê ñgacsêyomi bu, ² “Lau Palêsai ti lau †Skraib sêndôhôn Anötô ndê yomsu têtñ lau, tôm Moses kôm têtñ têtñ ñamata-ñga. ³ Bocdinan asôc ñac ñapu, ma anğô ñac si yom. Magoc ankcuc ñac si mêtê dom, bu ñac lau sêtim yom lau-ñga. Sêsôm yom ñayham-ñayham, magoc ñac dau sêñkuc si yom dau dom. ⁴ Ma yomsu daêsam nan sêkêtñ têtñ lau, nan kêtñ ñawapac atu têtñ ñac, magoc ñac dau sêkôm gêtñ dan tu sênem lau dau sa-ñga dom.

⁵ “Ma gêtñ hoñ nan ñac sêkôm, nan sêkôm yêc lau si anğô-ñga tu sêtoc dau sa-ñga. Yomsu ti apañ nan sêkic pi dau, nan sêmasañ atu-tu tu lau sêlic-ñga,

ma sêsôc ñakwê ti ñabala baliñ. * 6 Ñac atac whiñ bu sêndôc lau tiwaê si pôn yêc lau si mwasiñ ñalôm, ma yêc lôm wê-ña. 7 Ñac tac whiñ bu lau sêhê mwalêc ñac yêc malac lôm, ma bu lau hoñ sêtoc ñac sa ma sêsam ñac bu 'Kêdôhônwaga.'

8 "Magoc ankcuc ñac si mêtê dom. Mac hoñ ambo nom atôm asidôwai, ma mac nem kêdôhônwaga tigen mbo. Tu dinañ-ña solop dom bu lau sêsam mac bu 'Kêdôhônwaga.' 9 Ma asam lau nom-ña bu mac nem damami dom, bu mac nem Damam tigen mbo undambê. 10 Ma mac nem ñadau tigen mbo, nañ Mesaya, dec solop dom bu lau sêsam mac bu ñac si ñadau. 11 Asa nañ gêm akiñ maya, nañ ti ñamalac ñamata-ña yêc Anötô anğô-ña. 12 Bu asa nañ toc dau sa, nañ Anötô oc êñgwinin in, ma asa nañ kêgwinin dau, nañ Anötô oc toc in sa.

13 "Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-ña! Mac nem lên kalhac lau ahuc bu sêsôc Anötô ndê gôlin ñapu dom. Mac daôm asôc in ñapu dom, ma lau nañ tac whiñ bu sêsôc in ñapu, nañ mac alhac ñac ahuc. [14 Oyaê mac lau Skraib ti lau Palêsai, mac lau atim yom lau-ña. Mac aten mbec baliñ bu atoc daôm sa yêc lau si anğô-ña, magoc têt ndoc lau sêlic mac dom, nañ mac anşau lauwhê sawa bu anğaho ñac si andu su. Tu dinañ-ña Anötô oc kêñ ñagêyô sac sambuc têt mac.]

15 "Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-ña! Mac anşêlên sen baliñ yêc b aô ma yêc gwêc, bu atap sênom dan sa tu êñkcuc mac-ña. Mac Sadan ndê lau mac! Ma têt ndoc mac ahê sênom dan kêkcuc mac, nañ mac akôm in ti Sadan ndê balêkoc dan, hóc gêlêc mac daôm su.

16 "Oyaê! Mac bu atôc sen têt lau ñatô, magoc mac daôm tampec. Têt ndoc lau sêsôm yom pi lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôn-ña, nañ mac asôm bu ñac si yom in yom ñambwa. Magoc têt ndoc sêsôm yom pi gôlôn gol nañ yêc lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôn-ña, nañ mac asôm bu yom dau tidôn su, ma gitôm dom bu sêsen su. 17 Mac lau tampec, gauc mbasi. Gêñ sake hóc gêlêc su? Gol, me lôm dabuñ nañ kôm gol dau ti gêñ dabuñ? 18 Ma lau bu sêsôm yom pi alta nañ kalhac lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôn-ña, nañ mac asôm bu ñac si yom in yom ñambwa. Magoc ñac bu sêsôm yom pi da nañ kalhac alta ñahô, nañ mac asôm bu yom dau tidôn. 19 Mac lau tampec! Gêñ sake ti gêñ ñamata-ña? Da, me alta nañ kôm da dau ti dabuñ? 20 Asa nañ sôm yom pi alta, nañ sôm pi alta ma pi gêñ hoñ nañ kalhac alta ñahô whiñ. 21 Ma asa nañ sôm yom pi lôm dabuñ, nañ sôm pi lôm dau, ma pi Anötô nañ ti lôm dabuñ ñadau, nañ whiñ. 22 Ma asa nañ sôm yom pi undambê, nañ sôm pi Anötô ndê pôn atu, ma pi Anötô nañ ndôc pôn ñahô, nañ whiñ.

23 "Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai. Mac lau atim yom lau-ña! Mac awhê gêñ saun-saun ôm-ña hoñ kôc gi toñ amanlu, ma akên toñ dan ti da. Magoc mac ahu mêtê ñandô yomsu-ña sin. Mêtê atu hêganôn mac tamwalô lau, ma amatôc lau si yom ñalên gitên, ma akôm nem yom ñandô sa. Mêtê hoñ dinañ in gêñ atu! Solop bu mac akôm gêñ saun-saun tôm yomsu sôm, magoc akôm gêñ atu-tu whiñ.

* 23:5: Lau Palêsai sêto yomsu ñatô sip bapia ma sêkên sip apañ saun, goc sêkic pi si sêcbala ti amba têt ndoc sêten mbec. Ñac gauc gêm bu Anötô gic yomsu ñac bu sêkôm bocdinañ - alic Eks 13:9, 16; Diut 6:4-9; ma 11:13-21. Ma sêsôc ñakwê ti ñabala bu sêtoc asê bu ñac lau sem akiñ Anötô-ña - alic Nam 15:37-41. Magoc lau Palêsai ti lau Skraib sêmasañ apañ atu, ma ñakwê ti ñabala baliñ, tu bu sêtoc dau sa ma sêhóc gêlêc lau ñatô su-ña.

24 “Mac lau tampec nanj akôm bu atôc senj têtj lau njatô. Mac atôm lau nanj sêhêgo dau bu sêngati gêtj golop atêc nanj poc bu njahô, nanj sa, magoc gêtj njadômbwi atu nanj poc bu dau njalôm, nanj sêlic apu.

25 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-nga! Mêtê tamgatu gêtj ti anerj gêtj njawahô-nga hôc mac nem njalôm ahuc. Bocdinarj mac atôm laclhu ti pele nanj sêngwasinj njadômbwê-nga njambwa njawasi sa. 26 O lau Palêsai, mac lau tampec! Gêtj njamata-nga anjwasinj laclhu ti pele njalôm njawasi sa, goc gêtj awê-nga oc njawasi sa bocdinarj.

27 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-nga! Mac atôm sêhô nanj sêsê pen pi gi e njawasi sêp sambuc ma lau sêlic njayham. Magoc yêc sêhô dau njalôm lau batê si njakwa ti gêtj mbôp menjhu. 28 Ma mac lau daôm bocdinarj. Lau sêlic gêtj awê-nga nanj mac akôm, dec gauc gêm bu mac lau gitêtj. Magoc yêc mac nem njalôm, mêtê tasanj ma mêtê anjgih yomso-nga hôc mac ahuc.

29 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom-nga! Mac amasanj sêhô ti gôlônj atu, tu bu atoc lau propet ti lau gitêtj nanj mac apami sic ndu munj su, nanj sa. 30 Ma mac asôm bu mac bu ambo têtj apami si têtj, dec mac oc anjkcuc njac si lêtj sêkêc propet dau si dac sinj-nga dom. 31 Mac nem yom dinanj tôc asê bu mac asa akêtj lau Israel-nga nanj sic lau propet ndu. 32 Bocdinarj dec mac akôm mêtê sac tôm apami sêkôm. 33 Mac mboc, ma mboc njatui mac! Gitôm dom bu mac awê Anôtô ndê matôc sa. Inj oc ênjkiñ mac asip lambwam andi.

34 “Anjgô! Aô wanjkiñ lau propet ma lau tigauc, ma lau njatô bu sêndôhônj mac. Magoc mac oc andic njac lic njandê yêc mac nem lôm wê-nga, ma ambulou njac alom-alom malac. Ma njac si lau njatô mac oc andic ndu, ma andic njatô pi a gicso dau sêndi. 35 Bocdinarj mac oc atap njagêyô sa tu lau gitêtj honj si dac, nanj apami sêkêc sinj-nga. Abel inj njac njamata-nga, ma Berekaya ndê atu Sekaria inj njac njambu-nga.† Sekaria inj njac nanj sic ndu yêc lôm dabunj ma alta nanj kalhac lôm dau njasactô, nanj njalhu. 36 Yomandô wasôm têtj mac. Mac lau têtj dindêc-nga oc atap matôc sa pi lau honj dinanj si dac.

37 “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anôtô ndê lau propet ndu, ma lau gitêtj nanj inj kêkiñ têtj mac, nanj mac atuc nja hoc ndu. Ndoc daêsam aô tac whinj bu wandic mac sa asôc Anôtô ndê gôlinj njapu tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic njatu sa sêsôc njamakê njapu. Tigenj mac atec. 38 Bocdinarj Anôtô oc hu mac ti mac nem andu sinj. 39 Aô wasôm têtj mac, bu mac oc alic aô tiyham dom e mac asôm, ‘Tampinj Mesaya nanj menj gêm Pômdau anjgô.’ ”

24

Yisu sôm yom pi lôm dabunj Jerusalem-nga (Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

1 Yisu hu lôm dabunj njagamenj sinj ma bu ênjêlêh ndi, ma inj ndê njacêsêh nomi sêtêh inj si. Ma sêsôm yom pi lôm dabunj ma pi gêtj njayham honj nanj lau sêkwê yêc gameñ dinanj. 2 Magoc inj sôm, “Mac alic gêtj honj dindêc. Aô wasôm yom njandô têtj mac, bu njacyo oc sêsêh hoc honj dindêc su e hoc danj ndôc hoc danj njahô tiyham dom.”

† 23:35: Yisu sôm yom dinanj hêganônj lau gitêtj honj nanj lau Israel sic ndu, nanj sêto njamin yêc Yom Lêhnsêm Akwa. Abel inj njac njamata-nga - alic Gen 4:8, ma Sekaria inj njac njambu-nga - alic 2 Kr 24:20-22.

Gêñ wapac tēm ñambu-ñga-ñga
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Tiñambu Yisu ndôc Lôc Olib, ma in ndê ñgacsêñomi tawasê sêtêñ in si, ma sêndac, “Sôm têtñ yac, ñawapac nanñ am sôm yom pi, nanñ oc hôc asê Jerusalem têtñ tēm bocke? Ma gêñ sake oc kêñ puc yac bu am oc mbu mwên, ma bu bêc ñambu-ñga oc hôc asê?” ⁴ Goc in sôm, “Ayob daôm ñapep bu lau danñ sêñsau mac dom. ⁵ Bu lau daêsam oc sêñsau bu sênem aô anjôn ma sêsôm, ‘Aô Mesaya dauñ dec!’ Ma ñac oc sêñsau lau daêsam. ⁶ Ma têtñ ndoc mac anjô ñawaê bu lau sic sinñ têtñ dau me sêmasañ dau tu sêndic sinñ-ñga, nanñ asô dom. Bu gêñ honñ dinañ gic waê bu meñ hôc asê, magoc tēm ñambu-ñga yêc dôñ yêc. ⁷ Kinñ nom-ñga oc sêkêñ kisa dau, ma lau gameñ danñ oc sêndic sinñ têtñ lau gameñ danñ. Ma tôbôm ti tiyhô atu oc sêkôm gameñ ñatô tisac. ⁸ Gêñ honñ dinañ oc ndic hu ñawapac tēm ñambu-ñga-ñga gitôm awhê nanñ kêsahê balêkoc tunñ in ma gêñ dau gic hu ñandê atu nanñ in oc hôc tu kôc balêkoc-ñga.

⁹ “Têtñ ndoc dinañ lau oc sêkôc mac dôñ ma sêkôm mac ñayom, ma sêndic mac nem ñatô ndu. Lau nom-ñga honñ oc atac tec mac tu mac anjuc aô-ñga. ¹⁰ Têtñ tēm dinañ lau daêsam oc sêhu si sêkêñ whinñ aô sinñ, ma ñac oc sêhoc si lau ñatô asê ma sêtec dandi. ¹¹ Ma propet tasanñ daêsam oc sêhoc asê ma sêñsau lau daêsam. ¹² Mêtê sac oc êñsôwec tiatu e lau daêsam oc sêhu mêtê atac whinñ asidôwai-ñga sinñ. ¹³ Magoc asa nanñ bu lhac ñanña ma hu aô sinñ dom e ndê tēm pacndê, nanñ oc tap Anötô ndê mwasiñ nem in si-ñga sa. ¹⁴ Ma bêc ñambu-ñga oc hôc asê dom, e lau sêhoc ñawaê ñayham pi Anötô ndê gôlinñ asê, tôm nom ñagameñ sambob, ma lau honñ sêñgô su.”

Ñawapac gameñ Judia-ñga
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Propet Daniel hoc yom asê gwananñ su, pi gêñ sac sambuc* nanñ lau oc sêkêñ lhac lôm dabunñ, nanñ oc kôm gameñ tisac.” (Asa nanñ sam yom dindec, nanñ kôc gauc pi ñapep, bu ñahu yêc sinñ dau.) ¹⁶ “Têtñ ndoc mac alic gêñ sac dinañ, nanñ mac lau honñ nanñ ambo gameñ Judia-ñga alhô api gameñ lôc-ñga andi. ¹⁷ Alhô ñagahô, ma gauc nem mac nem gêñ danñ dom. Lau nanñ sêndôc andu ñsactô, nanñ sêsôc andu ñalôm bu sêkôc ñac si gêñ danñ sa dom. ¹⁸ Ma ñac nanñ sêmbo ôm, nanñ bocdinañ. Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêñ ñatô dom. ¹⁹ Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ñac nanñ sêkêñ su têtñ balêkoc, nanñ oc sêtap ñawapac atu sa têtñ tēm dinañ. ²⁰ Ateñ mbec bu tēm ñawapac-ñga dinañ tap ma sa têtñ ndoc uhô-ñga me têtñ bêc Sabat-ñga danñ dom. ²¹ Bu ñawapac tēm dinañ-ñga oc hôc gêlêc ñawapac honñ su. Têtñ tēm ñamata-ñga e meñ têtñ kwahic dec, ñawapac atu kainñ dinañ danñ hôc asê su dom. Ma tiñambu ñawapac kainñ dinañ oc hôc asê tiyham dom. ²² Anötô oc tawalô lau nanñ in kêtaliñ ñac sa su, ma tu dinañ-ñga in oc kêñ tēm ñawapac-ñga dau tiapê. Bu mba, ma tēm d au tibalinñ, goc lau honñ oc sêninga.

²³ “Têtñ tēm dinañ, lau danñ bu sêsôm têtñ mac bu, ‘Alic, Mesaya dec meñ,’ me ‘Mesaya dau dê,’ nanñ akêñ whinñ ñac dom. ²⁴ Bu lau nanñ sêñsau bu ñac Mesaya, ma propet tasanñ oc sêhoc asê sêmeñ, ma sêkôm gêñ dalô atu-tu bu sêñsau lau.

* **24:15:** Alic Dan 9:27; 11:31; ma 12:11. Daniel ndê yom hêganôn anötô tasanñ Seus ndê gwam nanñ Antioqus Epipanes kêñ kalhac lôm dabunñ têtñ yala 168BC. Yisu ndê yom tôc asê bu gêñ kainñ dinañ oc hôc asê tiyham têtñ tēm ñambu-ñga. Lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganôn lau Rom-ñga nanñ señ lôm dabunñ popoc têtñ yala 70AD. Ma lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganôn gêñ nanñ sêto yom pi yêc 2 Tes 2:4; ma Rev 13:14-15.

Ma ñac oc sêñsahê bu sêtim lau nañ Anötö kêyalij ñac sa, nañ sêwhiñ. ²⁵ Anğô ñapep, bu aö gasôm gêñ hoñ dindec têtñ mac gwanañ. ²⁶ Bocdinañ, lau bu sêsôm, 'Mesaya kêlê mbo gameñ sawa,' nañ asa andi dom. Ma bu sêsôm, 'Mesaya kelec mbo andu danñ ñalôm,' nañ akêñ whiñ dom. ²⁷ Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ ñagahô eñ, gitôm sickac nañ gic hep tigeñ, ma umboñ ñasawa sambuc ñawê sa. ²⁸ Mac bu alic macmponñ sêñgihî sêmbo, nañ anyalê bu gêñ danñ mbac ndu yêc. Ma bocdinañ gêñ hoñ dindec kêtñ puc mac pi ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meñ-ñga."

Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-ñga
(Mak 13:24-31; Luk 21:25-33)

²⁹ "T êñ ndoc ñawapac-ñga dinañ pacndê, goc ac oc nem ganduc, ma ayô oc ñawê sa dom. Gêñ ti ñaclai nañ sêlhac umboñ oc wiwic sa, ma tata oc sêpeñ akêñ umboñ. ³⁰ Têtñ ndoc dinañ lau titorñ-titorñ nom-ñga hoñ oc sêlic gêñ dalô yêc umboñ, nañ kêtñ puc ñac bu Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, ma ñac hoñ oc sêtanj danñgibo atu. Ma ñac oc sêlic Ñamalac ndê Atu dau meñ ndôc dao ñahô ti ñawasi ma ñaclai atu. ³¹ Goc inñ oc êñkiñ inñ ndê anjela sêndic dahuc tanñ atu, ma sêsa sêtêtñ nom ñabatinñ ti undambê ñabatinñ hoñ, bu sêndic lau nañ inñ kêyalij ñac sa su, nañ sa.

³² "Gauc nem a lanñ. Têtñ ndoc mac alic ñalauñ wakuc bu lêc, nañ anyalê bu ndoc ac-ñga meñ kêpiñ. ³³ Ma bocdinañ têtñ ndoc mac alic gêñ nañ aö gasôm yom pi, nañ anyalê bu Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-ñga meñ kêpiñ su, gitôm inñ meñ kalhac gatam nem andu-ñga. ³⁴ Yomandô! Lau têtñ dinañ-ñga oc sêmbac ndu dom e gêñ hoñ dinañ hêc asê. ³⁵ Undambê ti nom oc niñga, magoc aneñ yom danñ oc niñga dom. Gêñ hoñ oc ñandô sa tôm aö gasôm."

Lau danñ sêñyalê Yisu ndê bêc mbu meñ-ñga dom
(Luk 17:26-36)

³⁶ Ma Yisu sôm, "Ñamalac danñ kêyalê bêc me acgatu nañ Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, nañ dom. Anjela undambê-ñga sêñyalê dom, ma Anötö ndê Atu kêyalê dom. Damba tawasê kêyalê. ³⁷ Têtñ ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meñ, nañ lau oc sêmbo tôm lau sêmbo têtñ Noa ndê têtñ. ³⁸⁻³⁹ Têtñ ndoc dinañ, lau sêñlhiññ dau siñ ma señ ti sênôm gêñ, ma sem dandi e Noa sôc wanñ gi, ma bu suñ meñ ma señ ñac hoñ su siñga. Ma lau nom-ñga oc sêmbo ñalêñ tigeñ dinañ, têtñ Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-ñga. ⁴⁰ Ngac lu oc sêkôm gwelenñ sêmbo ôm, ma Anötö oc kôc inñ lu si danñ sa, ma hu danñ siñ. ⁴¹ Ma awê lu oc sêndê gêñ sêmbo, ma inñ oc kôc danñ sa, ma hu danñ siñ.

⁴² "Bocdinañ amasanñ daôm ñapep, bu mac am gauc bêc bocke mac nem Pômdau oc mbu meñ. ⁴³ Gauc nem yom dindec. Andu ñadau danñ, bu êñyalê ndoc nañ ñgac kanñ danñ oc meñ, nañ inñ oc yob inñ ndê andu bu ñgac kanñ dau sôc meñ dom. ⁴⁴ Ma bocdinañ, amasanñ daôm tôm bêc hoñ, bu Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ têtñ ndoc nañ mac akêñ batam, nañ dom."

Yom gôliñ pi ñgac akiñ ñayham ma sac
(Luk 12:42-46)

⁴⁵ Ma Yisu sôm, "Ngac akiñ ñayham ma ti gauc, inñ ñgac kainñ bocdec. Inñ ndê ñadau bu lhô têtñ gameñ danñ ndi, goc inñ oc kêtñ inñ yob lau akiñ ñatô, ma kêtñ gêñ danenñ-ñga têtñ ñac tôm ñandoc. ⁴⁶ Ma têtñ ndoc ñadau mbu meñ, ma tap inñ sa kôm inñ ndê gwelenñ ñapep mbo, nañ inñ oc lic inñ ñayham ma kôm ñayham têtñ inñ. ⁴⁷ Yomandô! Ñadau oc kêtñ inñ yob inñ ndê wapa hoñ. ⁴⁸ Magoc ñgac akiñ sac oc sôm têtñ dau, 'Aneñ ñadau oc mbu meñ ñagahô dom.' ⁴⁹ Goc inñ oc ndic

lau aking natô, ma sa ndi nôm ti neŋ gêŋ whiŋ lau nan sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga ŋapan. ⁵⁰ Nċadau oc mbu meŋ hôc asê têŋ bêc ti acgatu nan ŋac aking dau kêŋ bata, nan dom. ⁵¹ Ma iŋ oc kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ iŋ, ma soc iŋ su ndi mbo whiŋ lau sêtim yom lau-ŋga. Yêc dindê lau oc sêŋsahê ŋandê atu e sêtan ma lhô êŋsiŋ pi dau ŋapan.”

25

Yom gôliŋ pi lauwê aking amanlu

¹ Ma Yisu sôm yom gôliŋ dan bocdec bu, “Têŋ ndoc Nċamalac ndê Atu mbu meŋ bu nem gôliŋ gêŋ hon, nan lau natô oc sêmasan dau ŋapep, ma lau natô oc mba. Oc tôm lauwê aking amanlu nan sêkôc si lam ma sêsa si bu sêhônŋ ŋgac nem awhê-ŋga, nan sêkêŋ bata bu oc meŋ. ² Nċac si aman dan ŋac lauwê tigauc, ma aman dan ŋac lauwê gauc mbasi. ³ Lauwê gauc mbasi dinan sêkôc si lam, magoc sêkôc buya natô whiŋ dom. ⁴ Ma lauwê tigauc sêkôc si lam, ma sêkôc buya natô sip bu akôp tôhônŋ. ⁵ Nċac sêhônŋ ŋgac nem awhê-ŋga sêmbu, magoc iŋ hôc asê ŋagahô dom e ŋac kwapac sa, ma sêyêc bêc.

⁶ “Timaniŋhu goc ŋac aheŋ-ŋga dan ta yom bocdec bu, ‘Oê! Nċac dau meŋ! Asa andi ma akôc iŋ sa.’ ⁷ Goc lauwê aking sêtiŋ, ma sêmasan ŋac si lam. ⁸ Ma aman dan gauc mbasi dinan sêndac lauwê tigauc bocdec, ‘Akêŋ buya natô têŋ yac, bu yac mba lam sêmbac.’ ⁹ Magoc ŋac sêo yom ma sêsôm, ‘Mba! Mboe buya oc tôm yac hon dom. Magoc mac andi alic lau nan sêkêŋ buya tu lau sênemli-ŋga, ma anemli nem.’ ¹⁰ Magoc têŋ ndoc sêlhô si bu sênemli buya, goc ŋac nem awhê-ŋga meŋ hôc asê. Ma lauwê aking nan sêmasan dau gwanan, nan sêwhiŋ iŋ sêsôc iŋ ndê gameŋ si, bu sêneŋ mwasin awhê-ŋga. Goc iŋ gic gatam ahuc. ¹¹ Tiŋambu lauwê aking gauc mbasi dinan sêmbu sêmeŋ ma sêmbwêc, ‘Nċadau! Nċadau! Lêc gatam su têŋ yac.’ ¹² Magoc ŋadau sôm, ‘Mba! Aô wasôm yomandô bu kayalê mac dom!’ ” ¹³ Yisu gic bata yom gôliŋ dinan ma sôm, “Boc-dinan anem ali ma ayob daôm ŋapep, bu mac anyalê bêc ti acgatu nan aô oc wambu wameŋ, nan dom.”

Yom gôliŋ pi mone gol (Luk 19:12-27)

¹⁴ Ma Yisu sôm yom gôliŋ dan tiyham pi têm ŋambu-ŋga bocdec bu, “Nċac tiwaê dan bu sa têŋ gameŋ baliŋ dan ndi. Bocdinan iŋ mbwêc iŋ ndê lau aking, ma kêŋ ndê gêŋ natô têŋ ŋac bu sêyob e iŋ mbu meŋ. ¹⁵ Iŋ kêŋ mone gol nan sêsam bu talent* têŋ ŋac, kêkuc ŋac si licwalô ti ŋac si gauc. Iŋ kêŋ talent aman dan têŋ ŋac dan, ma talent lu têŋ dan, ma talent tigen têŋ dan. Goc iŋ hu ŋac sin ma kôlhô gi. ¹⁶ Ma ŋac aking nan kôc mone aman dan, nan gi kôm gwelen pi mone dau e t ap mone aman dan tiyham sa. ¹⁷ Ma iŋ nan kôc mone lu nan kôm boc-dinan, ma tap mone lu tiyham sa. ¹⁸ Magoc ŋac nan kôc mone tigen, nan sa gi kwê sê dan ma sin ŋadau ndê mone kwi yêc sê dau ŋalôm.

¹⁹ “Nċasau hic baliŋ gi su, goc lau aking dinan si ŋadau mbu meŋ, ma bu ŋgô ŋac si yom pi mone dau. ²⁰ Ma ŋac nan kôc mone aman dan, nan kôc aman dan nan iŋ tap sa, nan whiŋ ma sôm, ‘Pômdau, am kêŋ mone aman dan têŋ aô gayob, ma lic, aô gakôc aman dan tiyham.’ ²¹ Goc ŋadau sôm, ‘O aneŋ ŋac ŋayham, am kôm ŋayham. Am yob gêŋ aman dan ŋapep, dec wakêŋ am yob gêŋ daêsam. Mweŋ ma mbo whiŋ aô ti atac ŋayham.’ ²² Ma ŋac aking nan kôc

* 25:15: Alic yom pi talent yêc Mat 18:24.

mone lu, nanj meŋ ma sôm, 'Pômdau, am kêŋ mone lu têtj aô gayob, ma aô gakôc mone lu tiyham whiŋ.' ²³ Ma ŋadau sôm, 'O aneŋ ŋgac akiŋ ŋayham, am kôm ŋayham. Am yob gêtj lu ŋapep, dec wakêtj am yob gêtj daêsam. Mweŋ ma mbo whiŋ aô ti atac ŋayham.'

²⁴ "Têtj dinaŋ ŋgac nanj kôc mone tigerj, nanj meŋ ma sôm, 'Pômdau, aô kayalê bu am ŋgac lêlê-ŋga dom, ma bu am oc kêŋ batam bu ndic gêtj ŋandô sa yêc gameŋ nanj am daôm kêbalip gêtj ŋawhê me sô gêtj dom. ²⁵ Bocdinaŋ aô gatôc dauŋ ma kasalê lêŋ bu am nem mone niŋga dom, dec gasa ga gasiŋ kwi yêc nom ŋalôm. Lic, gêtj dau kelec.' ²⁶ Goc ŋadau ô yom ma sôm, 'Am ŋgac sac solop! Am ŋgac oyom. Am kêyalê su bu aô oc wandic gêtj ŋandô sa yêc gameŋ nanj aô gasô gêtj dom. ²⁷ Bocdinaŋ am gitôm bu kêŋ aneŋ mone têtj lau sêyob mone-ŋga bu sêyob e aô wambu wameŋ, dec oc tôm bu sêkêtj mone ŋagec sac mone dau ŋahô, ma aô wakôc hoŋ sa.' ²⁸ Goc ŋadau sôm têtj iŋ ndê lau ŋatô, 'Akôc mone su yêc iŋ, ma akêtj têtj ŋgac nanj kôc mone amanlu. ²⁹⁻³⁰ Ma atin ŋgac akiŋ sac dindêc sa awê ndi bu mbo gameŋ ŋasec-ŋga nanj lau sêtaŋ, ma ŋalhô êŋsiŋ pi dau. Bu asa nanj yob gêtj nanj gakêtj sip iŋ amba, nanj ŋapep, nanj wakêtj gêtj ŋatô tiyham têtj iŋ whiŋ, ma iŋ ndê gêtj oc ti daêsam. Magoc asa nanj yob ndê gêtj ŋapep dom, nanj wakôc iŋ ndê gêtj hoŋ su.' "

Pômdau oc whê lau kôc têtj bêc ŋambu-ŋga

³¹ Goc Yisu sôm, "Têtj ndoc ŋamalac ndê Atu mbu meŋ whiŋ aŋela hoŋ, nanj iŋ oc ndôc iŋ ndê pôtj kiŋ-ŋga ti iŋ ndê ŋaclai ma ŋawasi atu undambê-ŋga. ³² Ŋac oc sêndic ŋamalac hoŋ sa sêlhac iŋ aŋgô-ŋga. Ma iŋ oc whê ŋac kôc gitôm ŋgac yob domba-ŋga, nanj whê iŋ ndê domba ti naniŋ kôc. ³³ Iŋ oc kêŋ domba sêlhac iŋ amba andô-ŋga, ma naniŋ sêlhac gasê-ŋga.

³⁴ "Dec Kiŋ atu dau oc sôm têtj lau nanj sêlhac iŋ amba andô-ŋga, 'Ameŋ mac lau nanj Damaŋ gêlic mac ŋayham. Ma andôc mac nem malam yêc gameŋ undambê-ŋga, nanj Damaŋ kêmasaŋ tu mac-ŋga têtj ndoc iŋ kêŋ undambê ma nom. Dinaŋ ti mac nem gêtj lêŋsêm. ³⁵ Yom dinaŋ ŋa-ŋandô iŋ bocdec. Têtj ndoc aô gêtj yô aô, nanj mac akêtj gêtj aô ganj. Ma têtj ndoc bu yô aô, nanj mac akêtj bu têtj aô ganôm. Aô ŋgac apa, ma mac akôc aô sa ma ayob aô. ³⁶ Aneŋ ŋakwê mba, ma mac akêtj têtj aô. Aô gêmbac, ma mac am yaom aô. Aô gandôc gapocwalô, ma mac ameŋ ac aô kêsi.'

³⁷ "Ma têtj dinaŋ lau gitêtj oc sêô yom ma sêndac, 'Pômdau, bocke? Têtj nde yac alic am gêtj yô am me bu yô am, ma yac akêtj gêtj daneŋ-ŋga me bu têtj am? ³⁸ Ma têtj nde yac alic am ŋgac apa, ma akôc am sa, me am pônâda ŋakwê, ma akêtj têtj am? ³⁹ Ma têtj nde yac alic am gêmbac me am ndôc gapocwalô, dec yac ameŋ alic am?" ⁴⁰ Goc Kiŋ atu dau oc ô yom ma sôm, 'Alic lau sêkêtj whiŋ-ŋga hoŋ nanj sêti aneŋ asiŋi ti lhuŋwêi. Yomandô wasôm têtj mac, bu gêtj bocke nanj mac akôm têtj ŋac si ŋamalac tiwaê me ŋamalac waê-mba danj, nanj gitôm mac akôm têtj aô dauŋ.'

⁴¹ "Goc iŋ oc sôm têtj lau nanj sêlhac iŋ amba gasê-ŋga, 'Mac lau atap Anötô ndê atac ŋandê sa-ŋga! Alhô su yêc aô, asip ya nanj sa ŋapaŋ andi. Ya dau, Anötô kêmasaŋ gic Sadaŋ ti iŋ ndê aŋela sac ŋawaê. ⁴² Yom dinaŋ ŋa-ŋandô iŋ bocdec. Aô gêtj yô aô, magoc mac akêtj gêtj daneŋ-ŋga têtj aô dom. Ma bu yô aô, magoc mac akêtj têtj aô dom. ⁴³ Aô ŋgac apa, magoc mac akôc aô sa dom. Aô gapônâda ŋakwê, ma mac akêtj têtj aô dom. Aô gêmbac, ma gandôc gapocwalô, magoc mac ameŋ alic aô dom.'

⁴⁴ “Ma ñac oc sêndac, ‘Pômdau, bocke? Têñ nde yac alic am gêñ yô am, bu yô am, am ñac apa, am pônâ ñakwê, gêmbac kôm am, me am ndôc gapocwalô, ma yac am am sa dom?’ ⁴⁵ Ma in oc sôm, ‘Yomandô wasôm têt mac, bu têt ndoc mac alic anet lau tiwaê me lau waêmâ dan nan pônâ dau, magoc am in sa dom, nan gitôm mac am aô dau sa dom.’

⁴⁶ “Têt dinan in oc êñkin ñac sêtêt gameñ sêhóc ñandê-nga sêndi, bu sêmbo ñapan. Magoc lau gitêt in oc kôc ñac sa sêndôc tali ñapan.”

26

Lau bata sêlic yom bu sêndic Yisu ndu

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

¹ Yisu sôm yom hon dinan su, goc sôm têt in ndê ñgacsêñomi, ² “Bêc lu yêc dôn yêc tu lau Israel-nga sêlic om atu †Pasowa-nga. Ma lau oc sêkêt ñamalac ndê Atu sip lau amba, bu sêndic in ndu pi a gicso dau.”

³ Têt ndoc dinan dabuñsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sic dau sa sêmbo †dabuñsiga ñamata-nga Kayapas ndê andu. ⁴ M a ñac sêñsalê lêt bu sêkôc Yisu dôn gelec ma sêndic in ndu. ⁵ Magoc ñac sêsôm, “Dakôm têt Mwasin Pasowa-nga ñandoc dom, mbo lau daêsam nan sêmbo Jerusalem tu Pasowa-nga, nan oc sêlic ma sêli dau sa.”

Awhê dan gêm oso Yisu

(Mak 14:3, 9; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

⁶ Tinambu Yisu mbo whin ñac dan ñaê Saimon yêc malac Betani. Muñ-nga in ñac ti gêmbac leprasi. ⁷ Yisu ndôc tebo, ma awhê dan men kôc bu ñamalu ñayham nan ñaôli atu sip kac dan, ma kêc pi in ñagôlôn. ⁸ Yisu ndê ñgacsêñomi sêlic gêt dinan ma tac ñandê. Ma sêsôm têt dandi, “Tu sake-nga in kêyain gêt ñamalu ñayham dinan?” ⁹ Gitôm bu dakêt têt lau sênemlihi ña-awa atu, goc dakêt têt lau ñalôm sawa.”

¹⁰ Yi su kêyalê bu ñac sêsôm yom dinan, goc sôm, “Akêt ñawapac têt in dom! In kôm gêt ñayham kêlêc têt aô. ¹¹ Lau ñalôm sawa oc sêmbo sêwhin mac ñapan. Tiger aô oc wambo wawhin mac ñapan dom. ¹² In kêc gêt ñamalu dec pi aô, tôm in kêmasan aô neñ ñamlic gwanan tu sêñsuhun aô-nga. ¹³ Yomandô aô wasôm têt mac, bu tinambu lau oc sêhoc ñawaê ñayham asê yêc gameñ hon, ma têt dinan ñac oc sêsôm yom pi gêt nan awhê dindêc kôm, ma lau oc gauc nem in.”

Judas sôm tidôn bu hoc Yisu asê

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Têt dinan ñgacsêñomi 12 si dan, ñac nan sêsam bu Judas Iskeriot, nan têt dabuñsiga atu-tu gi, ¹⁵ ma ndac, “Aô bu wahoc Yisu asê têt mac, goc mac oc akêt sake têt aô?” Dec sêlic ñayham ma semlihi in ña mone silba 30. ¹⁶ Ma Judas gic hu kêsalê lêt tu bu hoc Yisu asê-nga.

Sêmasan Mwasin Pasowa-nga

(Mak 14:12-16; Luk 22:7-13)

¹⁷ Têt †Mwasin Bolom Yist Mba-nga ñabêc ñamata-nga, nan ñgacsêñomi sêtêt Yisu si, ma sêndac in bocdec bu, “Am tac whin bu yac amasan gameñ tu danet Mwasin Pasowa-nga yêc nde?” ¹⁸ Goc in sôm yom pi ñac malac Jerusalem-nga dan, ma kêkin ñac sêtêt in si ma sôm, “Asôc malac ma atêt ñac dau andi, ma asôm têt in, ‘Yac mba kédôhônwaga sôm bu in ndê têt men kêpin su. Ma

in bu neŋ Mwasin Pasowa-ŋga whin in ndê ŋgacsêŋomi yêc am nem andu.’”
 19 Bocdinaŋ ŋgacsêŋomi sêkôm tôm in sôm têtŋ ŋac, ma sêmasaŋ Pasowa.

Yisu sôm bu ŋgac daŋ oc hoc in asê
 (Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

20 Têtŋ ôbwêc dinaŋ, Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi 12 sêtêtŋ andu dau si, ma sêndôc sêwhin dau. 21 Ŋac seŋ gêtŋ sêmbô, ma in sôm, “Yomandô aô wasôm têtŋ mac bu mac nem daŋ oc hoc aô asê.” 22 Yom dau kôm ŋac sêsô ma ŋalôm ŋawapac atu, ma ŋac tigen-tigen sêsôm têtŋ in, “Pômdau, mboe aô, a?” 23 Ma Yisu ô yom ma sôm, “In ŋgac naŋ alu aŋ gêtŋ sip pele tigen, naŋ oc hoc aô asê. 24 Gêtŋ dau oc ŋandô sa pi Ŋamalac ndê Atu, tôm yom naŋ sêto yêc. Tigen ŋgac naŋ bu hoc aô asê, naŋ oc tap ŋawapac atu sa, ma tu dinaŋ-ŋga in dinda bu kôc in dom, dec oc ŋayham.” 25 Goc Judas, naŋ oc hoc in asê, naŋ sôm, “Kêdôhôn-waga, mboe aô, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm naŋ am daôm sôm.”

Yisu gic hu Mwasin Dabu
 (Mak 14:22-26; Luk 22:15-20)

26 Têtŋ ndoc ŋac seŋ gêtŋ sêndôc, naŋ Yisu kôc bolom, gêm danje ma pô kôc-kôc. Goc in kêtŋ têtŋ ŋgac-sêŋomi ma sôm, “Akôc loc ma aneŋ. Aô neŋ ŋandô dau dec.” 27 Goc in kôc laclhu wain-ŋga daŋ ma gêm danje, ma kêtŋ têtŋ ŋac ma sôm, “Mac hoŋ akôc loc anôm. 28 Aneŋ dac wamatiŋ pwac-ŋga dau dec. Wakêc sin tu wasuc lau daêsam si sac kwi-ŋga. 29 Aô wasôm têtŋ mac bu aô oc wanôm wain tiyham dom e wanôm wawhin mac têtŋ ndoc Damaŋ ndê gôlin meŋ sa tiawê.”

30 Tinjambu ŋac sem wê daŋ ma sêsa sêtêtŋ Lôc Olib si.

Yisu sôm gwanaj bu Pita oc sêc in ahuc
 (Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

31 Ma Yisu sôm têtŋ ŋac, “Tu gêtŋ naŋ oc hôc asê aô têtŋ ôbwêc dindec-ŋga, dec mac hoŋ oc ahu aô sin, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu, ‘Aô wandic ŋgac yob domba-ŋga, ma domba oc sêlhô babalip.’” 32 Magoc tinjambu aô oc watisa tiyham, ma wamuŋ mac watêtŋ gameŋ Galili-ŋga wandi.” 33 Ma Pita ô yom ma sôm, “Lau hoŋ bu sêhu am sin, magoc aô oc wahu am sin dom.” 34 Goc Yisu sôm, “Aô wasôm yom ŋandô têtŋ am, têtŋ ôbwêc dec am oc sêc aô ahuc tidim tô muŋ, naŋ goc dalec oc taŋ.” 35 Magoc Pita sôm têtŋ in, “Mba! Gitôm sêndic aô ndu wawhin am, aô oc wasêc am ahuc dom!” Ma ŋgacsêŋomi hoŋ sêsôm yom kain tigen.

Yisu teŋ mbec mbo ôm Getsemani
 (Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

36 Goc Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêtêtŋ gameŋ naŋ sêsam bu Getsemani, naŋ si. Ma in sôm têtŋ ŋac, “Andôc dec ma aô wasa dê wandi ma wateŋ mbec.” 37 Goc in kôc Pita, ma Sebedi ndê atu lu sêwhin in si. Têtŋ ndoc dinaŋ in ndê ŋalôm ŋawapac atu ma kedehe in. 38 Ma in sôm têtŋ ŋac, “Aô neŋ ŋalôm kêsahê ŋawapac atu, kêtŋ in bu oc wambac ndu. Andôc dec ma anem ali awhin aô.” 39 Goc in hu ŋac sin ma sa ahic gi, ma hu dau angô andô têtŋ nom, ma teŋ mbec bocdec bu, “Damaŋ, aô wandac am bu nditôm, naŋ goc kôc laclhu ŋawapac-ŋga dindec su yêc aô. Magoc êmkuc aô neŋ atac whin dom, kôm tôm am daôm nem atac whin bu kôm.”

40 In teŋ mbec su, goc tisa ma mbu têtŋ ŋgacsêŋomi tô dinaŋ gi, ma gêlic ŋac sêyêc bêc sêyêc. In uŋ ŋac sa, ma ndac Pita, “Bocke? Mac atôm dom bu anem ali awhin aô gitôm acgatu ŋasawa daŋ, a?” 41 A nem ali, ma ateŋ mbec bu lêtôm

tap mac sa dom. Mac nem gatôm lichalê, tigen ñamlic kwapac.”⁴² Goc in̄ sa gi ma teñ mbec tiyham ma sôm, “Daman̄, am bu kôc ñawapac dindéc su yêc aô dom, nan̄ aô wahôc, ma wakôm am nem yom ñandô sa.”⁴³ In̄ teñ mbec dau pacndê, ma mbu gi tiyham ma gêlic ñac sêyêc bêc sêyêc. Ñac tandô hê ñac sa ñandô.⁴⁴ Dec in̄ hu ñac sin̄ ma sa gi teñ mbec tidim tō-ñga, ma sôm yom tigen ñamin̄ tiyham.

⁴⁵ Pacndê, ma in̄ mbu têñ ñgac-sêñomi gi, ma sôm têñ ñac, “Tu sake-ñga mac ayêc bêc ma an̄whañ daôm ñapan̄? An̄gô su nan̄! Sêhoc Ñamalac ndê Atu asê su, ma ndoc meñ sa bu sêkêñ in̄ sip lau sac amba.⁴⁶ Atisa ma dandi, bu ñgac nan̄ hoc aô asê dec meñ su.”

Sêkôc Yisu dôñ

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:1-11)

⁴⁷ Yisu sôm yom dinan̄ mbo, ma Judas, ñgacsêñomi 12 si dan̄, meñ hóc asê whin̄ lau daêsam nan̄ sêkôc bien̄ balin̄ ti sin̄. Dabuñsiga atu-tu ti lau bata Israel-ñga sêñkin̄ lau dau sêwhin̄ Judas.⁴⁸ Judas kêñ puc ñac gwanan̄ su bocdec bu, “Ñgac nan̄ mac an̄salê, nan̄ aô wan̄gutô in̄ tu bu watôc in̄ asê, ma mac akôc in̄ dôñ.”⁴⁹ Bocdinan̄ in̄ têñ Yisu gi, ma sôm, “Ôbwêc, Kêdôhôn̄waga,” ma ñgutô in̄.⁵⁰ Ma Yisu sôm, “Aneñ silip, gêñ nan̄ am gauc gêm bu kôm, nan̄ kôm.” Têñ dinan̄ lau nan̄ sêwhin̄ Judas, nan̄ sêtêñ Yisu si ma sêkôc in̄ dôñ.⁵¹ Goc Yisu ndê ñgacsêñom dan̄ puc in̄ ndê bien̄ sa, ma pa dabuñ-siga ñamata-ñga ndê ñgac akin̄ ndê dan̄galaun̄ dan̄ su.⁵² Magoc Yisu sôm têñ in̄, “Kêñ nem bien̄ mbu sip ñapan̄ tiyham. Asa nan̄ kôc bien̄ sa tu ndic lau-ñga, nan̄ oc sêndic in̄ ndu ña bien̄.⁵³ An̄yalê ñapep bu oc tôm bu aô water̄ Daman̄ ma in̄ oc kêñ an̄ela tausen ma tausen sêmeñ ñagahô ma sênem aô sa.⁵⁴ Tigen̄ aô bu water̄ bocdinan̄, dec gêñ nan̄ sêto yêc mun̄ su, nan̄ oc ñandô sa ñalêñ nde?”

⁵⁵ Goc Yisu sôm têñ lau daêsam dinan̄, “Bocke dec mac akôc bien̄ ti wapa sin̄-ñga, ma asa ameneñ bu akôc aô dôñ gitôm ñgac kan̄ dan̄? Tôm bêc hon̄ aô gandôc ti kadôhôn̄ lau gambo lôm dabuñ ñabatêmdô, magoc mac akôc aô dôñ dom.⁵⁶ Tigen̄ gêñ hon̄ dindéc hóc asê bu kôm yom nan̄ lau propet sêto pi aô mun̄ su, nan̄ ñandô sa.” Têñ dinan̄ Yisu ndê ñgacsêñomi hon̄ sêhu in̄ sin̄ ma sêlhô si.

Lau bata Israel-ñga sêmatôc Yisu

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

⁵⁷ Lau nan̄ sêndôhôn̄ yomsu ti lau bata Israel-ñga sêkac dau sa su ma sêhôn̄ sêmbô dabuñsiga ñamata-ñga Kayapas ndê andu. Ma lau nan̄ sêkôc Yisu dôñ, nan̄ sêwê in̄ sêtêñ andu dau si.⁵⁸ Pita kêsêlêñ kékuc Yisu mbo ahê e hóc asê dabuñsiga ñamata-ñga ndê andu. Goc in̄ sôc gi ndôc andu ñatun̄lôm whin̄ lau sin̄ sêyob lôm dabuñ-ñga ñatô, bu lic gêñ bocke oc hóc asê Yisu.

⁵⁹ Dabuñsiga atu-tu ma lau bata hon̄ nan̄ sêndôc †Sanedrin si ton̄, nan̄ sêñsalê yom tu sêñgôlin̄ pi Yisu-ñga ma sêkêñ in̄ sip lau Rom-ñga amba bu sêndic in̄ ndu.⁶⁰ Lau tasan̄ daêsam sêtisa ma sêsôm yom tasan̄ pi in̄, magoc yom ñandô bu sêngôlin̄ pi in̄, nan̄ sêtap dan̄ sa dom. Tin̄ambu ñac si lu sêtisa,⁶¹ ma sêsôm, “In̄ ñgac dec sôm bu in̄ gitôm bu sen̄ Anôtô ndê lôm dabuñ su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tō.”⁶² Goc dabuñsiga ñamata-ñga tisa ma sôm têñ Yisu, “Am ñgô yom dê sêñgôlin̄ pi am, me? Am bu ô yom, me mba?”⁶³ Magoc Yisu gêm dôñ. Ma dabuñsiga dau sôm, “Sôm yom ñandô yêc Anôtô Tali an̄gô-ñga! Sôm asê têñ yac bu am Mesaya, Anôtô ndê Atu, me mba?”⁶⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm nan̄ am sôm. Tigen̄ aô wasôm têñ mac hon̄, tin̄ambu mac oc alic

Ŋamalac ndê Atu ndöc Anötö Ŋaclai Ŋadau ndê andô-ŋga, ma sip menj ndöc dao ŋahô.”

⁶⁵ Têŋ ndoc dabuŋsiga ŋamata-ŋga ŋgô yom dinaŋ, naŋ tac ŋandê atu dec kêc dau ndê ŋakwê kic ma sôm, “Inj ndê yom pi dau dê sac sambuc. Mac hoŋ aŋgô su. Yac dapônda yom danj tu taŋgôlinj pi in-ŋga dom. ⁶⁶ Mac gauc gêm sake?” Ma sêo yom ma sêsôm, “Inj mbac ndu maŋ.” ⁶⁷ Ma sêhê gasôp p i in aŋgô andô, ma sêŋguluŋ amba ma sêpêŋ in. Ma lau ŋatô sêtap in, ⁶⁸ ma sêsôm, “Am Mesaya, a? Am bu propet, dec sôm asê bu asa tap am?”

Pita sêc Yisu ahuc

(Mak 14:66-72; Luk 22:55-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Têŋ têm dinaŋ Pita ndöc andu dau ŋamakê, ma awhê akinj danj têŋ in gi, ma sôm, “Am ŋgac naŋ kêkuc Yisu Galili-ŋga whin.” ⁷⁰ Magoc in pa dau yêc ŋac hoŋ aŋgô-ŋga ma sôm, “Mba! Aô kayalê am nem yom ŋahu dom.”

⁷¹ Goc in sa gi kalhac gatam. Ma bawhê danj gêlic in ma sôm têŋ lau, “Inj ŋgac dê, in ŋgac danj naŋ kêkuc Yisu Nasaret-ŋga.” ⁷² Ma Pita pa dau tiyham ma sôm yom ŋaŋga, “Yom ŋandô! Aô kayalê in dom!” ⁷³ Ŋasawa sauŋ ma lau naŋ sêlhac dinaŋ, sêtêŋ Pita si ma sêsôm, “Lau naŋ sêŋkuc in, naŋ si danj am! Yomandô! Am sôm yom ŋa awha naŋ gi tap lau Galili-ŋga dinaŋ si sa.” ⁷⁴ Goc in sôm, “Mba! A ô bu wasôm yom tasanj, naŋ Anötö ndic aô. Aô kayalê in dom andô!” Ma ŋagahô dalec taŋ. ⁷⁵ Dec Pita gauc gêm Yisu ndê yom bocdec, “Am oc sêc aô ahuc tidim tö, goc dalec oc taŋ.” Goc in kôlhô sa awê gi, ma taŋ dau ndu.

27

Sêwê Yisu têŋ Pailot gi

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Têŋ bêbêc ganduc dabuŋ-siga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga hoŋ si ŋalôm pitigeŋ bu sêndic Yisu ndu. ² Goc sêsô in amba dôn, ma sêwê in gi ma sêkêŋ in sip Pailot amba. Pailot in Rom si gôlinjwaga naŋ gêm gôlinj gamenj Judia-ŋga.

Judas kinj dau ndu

³ Têŋ ndoc Judas gêlic gêŋ dinaŋ, ma ŋgô bu sêsôm tidôn bu sêndic Yisu ndu, naŋ in ŋalôm ŋawapac bu in hoc in asê. Goc in kêŋ mone silba 30 dinaŋ mbu têŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau bata gi. ⁴ Ma in sôm, “Aô gakôm so, bu aô gahoc ŋgac gitêŋ danj asê, ma oc sêkêc in ndê dac sinj.” Ma ŋac sêô in awha ma sêsôm, “Tu sake-ŋga am sôm têŋ yac? Am daôm nem ŋawapac!”

⁵ Dec Judas kêbaliŋ mone dau yêc lôm dabuŋ ŋamakê, ma sa gi kinj dau ndu. ⁶ Ma lau dabuŋsiga dau sêsôm, “Dac hi mone dindec ahuc, ma yac bu dakêŋ sip apa da-ŋga yêc lôm dabuŋ, dec oc daso yomsu.” ⁷ Goc sêsôm yom tidôn bu sêkôc mone dau ma sênemlihi ŋgac pec lôŋ-ŋga ndê nom danj, ma sêŋyaliŋ nom dau sa ti lau apa si ôm sêhôn-ŋga. ⁸ Tu dinaŋ-ŋga lau têm dindec-ŋga sêsam gamenj dau bu ‘Nom ti Dac.’ ⁹ Bocdinaŋ yom naŋ propet Jeremaya sôm, naŋ dec ŋandô sa. Sêto yom dau yêc bocdec bu:

Lau Israel-ŋga sêkôc mone silba 30 naŋ sêŋyaliŋ sa ti in ndê ŋaôli, naŋ sa,

¹⁰ ma semlihi ŋgac pec lôŋ-ŋga ndê nom, tôm Pômdau kêŋ yatu aô. [Sek 11:12-13]

Pailot kêsü Yisu

(Mak 15:2-15; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29-19:16)

11 Sêkêŋ Yisu kalhac gôliŋwaga Pailot aŋgô-ŋga, ma iŋ ndac Yisu, “Am lau Israel si Kiŋ, a?” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm naŋ am daôm sôm.” 12 Têŋ dinaŋ dabuŋsiga atu-tu ma lau bata Israel-ŋga sêŋgôliŋ yom pi iŋ, magoc iŋ ô ŋac si yom dom. 13 Goc Pailot ndac iŋ, “Am ŋgô yom naŋ sêŋgôliŋ pi am, me mba?” 14 Magoc Yisu ô yom naŋ sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ daŋ dom. Ma tu dinaŋ-ŋga Pailot hêdaê ŋandô.

15 Tôm yala hoŋ, têtŋ ndoc lau Israel sêndê Mwasinŋ Pasowa-ŋga, naŋ Pailot kêkuc lêtŋ daŋ bocdec bu. Lau Israel-ŋga oc sêndac ŋgac gapocwalô-ŋga daŋ, dec iŋ oc êŋgapwêc iŋ su têtŋ ŋac. 16 Têtŋ ndoc dinaŋ ŋgac daŋ ndöc gapocwalô. Iŋ ndê ŋaê Barabas, ma lau hoŋ sêŋyalê bu iŋ ŋgac sac sambuc. 17 Goc Pailot ndac lau daêsam dinaŋ bu, “Mac atac whiŋ bu wahu asa siŋ têtŋ mac? Barabas, me Yisu naŋ sêsam bu Kilisi?”

18 Pailot kêyalê bu lau dabuŋsiga dau sem lêmunŋ Yisu ŋambwa, ma tu dinaŋ-ŋga dec sêkêŋ Yisu têtŋ iŋ. Bocdinaŋ iŋ gauc gêm bu êŋgapwêc Yisu su. 19 Ma gêtŋ daŋ tiyham. Têtŋ n doc Pailot ndöc iŋ ndê pônê êmatôc yom-ŋga, naŋ iŋ ndê awê kêtŋ yom têtŋ iŋ bocdec bu, “Kôm gêtŋ daŋ têtŋ ŋgac gitêtŋ dinaŋ dom, bu kwahic dec aô gayêc mbê pi iŋ, naŋ kôm aneŋ ŋalôm ŋawapac ŋandô.”

20 Magoc dabuŋsiga atu-tu ti lau bata sêli lau ŋalôm sa, ma sêndac Pailot bu hu Barabas siŋ têtŋ ŋac, ma ndic Yisu ndu. 21 Dec Pailot ndac ŋac tiyham, “Mac atac whiŋ bu wahu ŋgac lu dec si asa siŋ têtŋ mac?” Ma sêsôm, “Barabas!” 22 Goc iŋ ndac, “Bocdinaŋ aô wakôm sake têtŋ Yisu naŋ sêsam bu Kilisi?” Ma ŋac hoŋ sêsôm bu, “Ndic iŋ pi a gicso dau ndi.” 23 Magoc Pailot ndac, “Tu sake-ŋga? Iŋ kôm giso bocke?” Tigeŋ ŋac sêmbwêc atu, “Ndic iŋ pi a gicso dau!”

24 Pailot kêyalê bu ŋac oc sêsôc iŋ ndê yom ŋapu dom, ma ŋac sêli dau sa ŋandô. Bocdinaŋ iŋ kôc bu, ma kêgwasinŋ amba yêc ŋac hoŋ aŋgô-ŋga, ma sôm, “Gêŋ dec sip mac amam. Aô wawêkainŋ ŋgac dindec ndê dac ŋagêyô wawhiŋ mac dom.” 25 Ma lau hoŋ sêsôm, “Iŋ ndê dac ŋagêyô meŋ pi yac ti yac mba balêkoc.”

26 Goc Pailot kêgapwêc Barabas su têtŋ ŋac, ma kêtŋ Yisu têtŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêhi iŋ ŋamlic ŋandê, ma sêndic iŋ ndu pi a gicso dau.

Lau siŋ-ŋga sêsu Yisu susu

(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)

27 Pailot ndê lau siŋ-ŋga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu ŋa-malac lôm si, goc sêta lau siŋ-ŋga hoŋ sêkac sa sêmeŋ, ma sêŋgihi iŋ ahuc. 28 Sêkôc iŋ ndê ŋakwê baliŋ su, ma sêkêŋ iŋ sôc ŋakwê kokoc baliŋ tôm kiŋ sêsôm. 29 Ma sêwhê wac kêm ma sêkêŋ iŋ uŋ gitôm sunsun. Ma sêkêŋ a daŋ iŋ gêm kôm yêc amba andô-ŋga gitôm kiŋ si tôc. Goc sêpônê haduc têtŋ iŋ, ma sêsu iŋ susu ma sêsôm, “Ei! Datoc lau Israel si kiŋ dindec sa maŋ!” 30 Sêhê gasôp pi iŋ, ma sêkôc a dau su yêc iŋ, ma sic iŋ pi ŋagôlônê tidim daêsam. 31 Sêsu iŋ susu pacndê, goc sêkac ŋakwê dinaŋ su, ma sêkêŋ iŋ sôc dau ndê ŋakwê sa tiyham. Goc sêwê iŋ sêsa malac Jerusalem ŋamakê si, bu sêndic iŋ ndu pi a gicso dau.

Sic Yisu pi a gicso dau

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

32 Têtŋ ndoc sêwê Yisu sêsa si, naŋ sêtap ŋgac apa daŋ sa, naŋ meŋ akêtŋ malac Sairin. Iŋ ndê ŋaê Saimon. Ma sêkac iŋ bu êmbalaŋ Yisu ndê a gicso dau. 33 Ma ŋac si e sêhóc asê gameŋ naŋ sêsam bu Golgota. (Ŋaê dau danem kwi bu ‘Gameŋ Ŋakêcyha-ŋga.’) 34 Lau siŋ-ŋga sêkêŋ bu ŋamakic sip laclhu daŋ whiŋ wain, ma sêkêŋ têtŋ Yisu nôm. Iŋ kêsahê ma tec. 35 Goc ŋac sic iŋ pi a

gicso dau. Ma tiŋambu sêwhê in ndê ñakwê kôc, ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ñakwê bocke. ³⁶ Pacndê su, goc sêndôc sic ma tatiŋ in. ³⁷ Ma yom naŋ lau bata Israel-ŋga sêŋgôlin pi in, naŋ sêto ma sêkêŋ kalhac a gicso dau ñahô. Yom dau sôm bu, “Ŋgac dindec in Yisu, lau Israel-ŋga si Kiŋ.”

³⁸ Têŋ bêc dinan ɲac sic ɲgac kaŋ lu sêpi a gicso dau sêwhiŋ Yisu, dan kêgalêŋ Yisu ndê andô-ŋga, ma dan kêgalêŋ gasê-ŋga. ³⁹ Lau naŋ sêŋsêlêŋ si sêmen sêndahiŋ ɲasu ma sêtaŋ bôlê Yisu. ⁴⁰ Ma sêsôm, “Am ɲgac naŋ sôm bu senj lôm dabuŋ su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tō. Am bu Anötô ndê Atu, naŋ goc nem daôm si ma sip mweŋ!” ⁴¹ Ma ɲalêŋ tigen dinan dabuŋsiga atu-tu ti lau naŋ sêndôhôn yomsu ma lau bata senjgec in. ⁴² Ma sêsôm têŋ dau, “In gêm lau ɲatô sa, magoc gitôm dom bu nem dau sa! In lau Israel-ŋga si Kiŋ, a? In bu sip meŋ akêŋ a gicso dau meŋ, dec yac oc dakêŋ whiŋ in. ⁴³ In kêŋ whiŋ Anötô ma sam dau bu Anötô ndê Atu. Anötô bu tac whiŋ in, dec oc nem in si.” ⁴⁴ Ma ɲgac kaŋ lu naŋ sic inlu sêpi a gicso, naŋ sêsôm yom kaiŋ tigen dinan pi Yisu.

Yisu mbac ndu

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Têŋ ac kac lhu, ɲasec atu gêm gameŋ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-ŋga. ⁴⁶ Ma têŋ 3 kilok Yisu mbwêc awha atu, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Yom dau danem kwi bu ‘Aneŋ Anötô, aneŋ Anötô, tu sake-ŋga am hu aô siŋ?’) ⁴⁷ Lau naŋ sêlhac sêmpin, naŋ sêŋgô in ɲapep dom ma sêsôm, “In ta Elaija.” ⁴⁸ Ma ɲgac dan kêtî gi ma kêŋ sôwam dan sip wain ɲamakic, goc sô dôŋ pi a baliŋ dan, ma puc pi Yisu whasuŋ bu in nôm. ⁴⁹ Ma lau ɲatô sêsôm, “Hu in siŋ ma dalic. Elaija oc meŋ nem in sa, me mba?”

⁵⁰ Têŋ dinan Yisu mbwêc awha atu tiyham, ma mbac ndu. ⁵¹ Têŋ ndoc dinan po baliŋ naŋ kêgalêŋ lôm dabuŋ ɲalôm, naŋ dau kic gi lu, kalhac ɲahô-ŋga e gi têŋ ɲapu-ŋga. Ma tiyhô gêm ma hoc atu-tu daêsam popoc. ⁵² Ma sêhô sêhôt kôc, ma lau dabuŋ daêsam naŋ sêmbac ndu su, naŋ sêtisa sêmbô tali tiyham. ⁵³ ɲac sêsa akêŋ sêhôt sêmen, ma tiŋambu têŋ ndoc Yisu tisa su, goc sêsôt malac dabuŋ Jerusalem si, ma sêhoc dau asê têŋ lau daêsam sêlic.

⁵⁴ Têŋ ndoc ɲgac bata siŋ-ŋga ti in ndê lau naŋ sêyob Yisu sêmbô, naŋ sêlic tiyhô ti gêŋ hoŋ dinan, dec sêtôt dau atu, ma sêsôm, “Yomandô! ɲgac dec in Anötô Atu!” ⁵⁵ Ma lauwhê daêsam sêlhac ahê ma sêlic gêŋ hoŋ dinan. ɲac lauwhê naŋ sêŋkuc Yisu akêŋ gameŋ Galili-ŋga sêmen, ma sem akiŋ in. ⁵⁶ Maria Magadala, ti Jems lu Joses dinda Maria, ma Sebedi nawhê (Jon lu Jems dinda) sêmbô sêwhiŋ lauwhê dinan.

Josep kêŋ Yisu ndê ɲamlan yêc hoc ɲasuŋ

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Lau naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ si dan in ɲgac ti lêlôm naŋ ndê ɲaê Josep, ma in meŋ akêŋ malac Arimatiya. Têŋ telha dinan, ⁵⁸ in têŋ Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ɲamlan. Pailot gôlôt ma kêŋ yom têŋ in ndê lau siŋ-ŋga bu sêhu Yisu ndê ɲamlan siŋ têŋ Josep. ⁵⁹ Dec Josep sa gi, kôc Yisu ndê ɲamlan ma kêpaŋ si ɲa po ɲawasi dan. ⁶⁰ Ma in kôc sa gi ma kêŋ yêc in dau ndê sêhôt, naŋ sêlêŋ gwanan su yêc hoc ɲalôm. Ma Josep kêpi hoc atu dan gi ndôc sê awha ahuc, goc kôllhô gi. ⁶¹ Têŋ ndoc dinan Maria Magadala lu awhê dan ɲaê Maria, sêndôc sêhôt ɲamakê ma sêlic.

Lau siŋ-ŋga sêyob sêhôt

⁶² Sic Yisu pi a gicso dau têtj bêc nanj lau Israel sêmasan dau tu Sabat-nga, ma têtj ngalanjê dabunjsiga atu-tu ti lau Palêsai sêtêtj Pailot si. ⁶³ Ma sêsôm, “Ngac atu. Yac gauc gêm yom danj nanj ngac tasanj dau sôm têtj ndoc inj mbo tali. Inj sôm bu mbac ndu ma tinjambu bêc tō ninja inj oc tisa tiyham. ⁶⁴ Bocdinañ ndic atu lau bu sêyob sêhō e bêc tō ninja su. Mboe inj ndê ngacsêñomi oc sêmenj ma sêmenj kanj inj ndê ñamlan, ma sêsôm têtj lau bu inj tisa su. Inj kêsau lau ma sôm bu inj Mesaya dau, magoc ñac bu sêkôm tasanj dau, oc hōc gêlêc tasanj nanj inj kôm ñamata-nga, nanj su.” ⁶⁵ Goc Pailot sôm têtj ñac, “Akôc lau sinj-nga sa andi, ma akêtj ñac sêyob sêhō ñanja.” ⁶⁶ Goc sêsa si ma sêsap hoc nanj ti gatam sêhō-nga, nanj dôñ ñanja ña a ñakwi bu lau danj sêkac sa dom. Ma sêkêtj lau sinj-nga sêyob.

28

Yisu tisa

(Mak 16:1-13; Luk 24:1-12)

¹ Bêc Sabat-nga menj gi su, ma têtj wake ñabêc ñamata-nga, Maria Magadala lu awhê danj ñaê Maria sêti têtj bêbêc ganduc ma sêsa si bu sêlic sêhō dau. ² Têtj ndoc dinañ tiyhō gêm atu, ma Pômdau ndê anjela danj sip akêtj undambê menj, ma kêpi hoc nanj ndôc sê awha ahuc, nanj su, goc pi gi ndôc ñahō. ³ Inj ndê ñawasi pô gameñ gitôm sickac, ma inj ndê ñakwê sêp sambuc. ⁴ Têtj ndoc lau sinj-nga sêlic inj, nanj sêtöc dau atu ma sêntitec. Ma ñac tagôlô ma sêhu dau sêyêc gitôm lau batê. ⁵ Ma anjela dau sôm têtj awhê lu, “Atôc daôm dom. Aô kayalê bu amlu anjalê Yisu nanj sic inj ndu pi a gicso dau. ⁶ Inj mbo lec dom. Inj tisa su tôm inj sôm gwanan su. Amenj alic gameñ nanj sêkêtj inj yêc nanj. ⁷ Goc ambu andi ñagahō, ma asôm têtj inj ndê ngacsêñomi bu inj tisa akêtj lau batê-nga su. Ma inj oc muñ mac ndi mbo gameñ Galili-nga. Yêc dindê mac oc alic inj. Kwahic dec aô gahoc yom dindêc asê têtj amlu, ma amlu angô su.”

⁸ Têtj ndoc dinañ awhê lu dau sêlhō si bu sêkêtj ñawaê dau têtj Yisu ndê ngacsêñomi. Inju si ti atac ñayham atu, magoc ñalôm lu-lu ma sêtöc dau. Sênti sêmbō senj, ⁹ ma ñagahō Yisu hoc dau asê têtj injlu ma hê mwalêc injlu. Goc injlu sêtigasuc inj ma sêhu dau sêyêc nom. Ma sêkôc inj sip gahi ma sêmpin inj. ¹⁰ Goc Yisu sôm têtj injlu, “Atôc daôm dom. Andi ma asôm têtj anenj asidôwai honj bu sêtêtj Galili sêndi, ma ñac oc sêlic aô yêc dindê.”

Lau sinj-nga sêsôm Yisu tisa ñawaê

¹¹ Têtj ndoc nanj awhê lu dinañ sêmbō senj, nanj lau sinj-nga ñatō nanj sêyob sêhō dau, nanj sêmbu sêtêtj Jerusalem si. Ma sêkêtj ñawaê têtj dabunjsiga atu-tu, pi gêtj honj nanj sêlic. ¹² Goc lau dabunjsiga dau sêkac lau bata sa, ma sêmasan yom pi gêtj dau. Ñac semlhi lau sinj-nga ña mone atu, ¹³ ma sêsôm têtj ñac, “Mac asôm têtj lau bu, ‘Têtj ôbwêc yac ayêc bêc ayêc. Ma inj ndê ngacsêñomi sêmenj, ma sem kanj inj ndê ñamlan.’ ¹⁴ Ma Pailot bu ngô bu mac ayêc bêc, dec yac oc amasan yom awhin inj, bu mac atap matôc sa dom.” ¹⁵ Bocdinañ lau sinj-nga sêkôc mone dau sa, ma sêkôm tôm lau bata Israel-nga sêsôm têtj ñac. Ma yom dau tisa yêc lau Israel-nga ñalôm, ma lau ñatō sêsôm e menj têtj kwahic dec.

Yisu hoc dau asê têtj ngacsêñomi

¹⁶ Têtj ndoc dinañ ngacsêñomi ¹¹ sêsa sêtêtj lôc nanj yêc gameñ Galili-nga si, gitôm Yisu sôm têtj ñac muñ su. ¹⁷ Têtj ndoc sêlic inj, nanj sêpôñ haduc ma sêmpin inj. Magoc ñac si lau ñatō atac lu-lu. ¹⁸ Goc Yisu tigasuc ñac ma sôm, “Anötō kêtj ñaclai têtj aô pi gêtj undambê ti nom-nga honj. ¹⁹ Bocdinañ

atêḡ gameḡ hoḡ andi ma andôhôn lau e sêḡyalê aô ma sêkêḡ whiḡ aô. Anku ḡac anem Damba, Atu, ma ḡalau Dabuḡ anḡô. ²⁰ Ma andôhôn ḡac bu danḡa wambu yom hoḡ naḡ aô gac atu mac. Ma anyalê pi ḡandô bu aô oc wambo wawhiḡ mac ḡapaḡ, e nom ḡatêm pacndê.”

Mak ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-nga

Mak in Yisu ndê ñgacsêñomi 12 si dan dom, magoc in tiatu yêc Jerusalem ma gêlic gêñ hon nan Yisu kôm têñ ndoc dinan. Tinjambu Mak kêsêlêñ whin Pita têñ ndoc Pita gêm mêtê, ma to ñawaê ñayham pi Yisu kêkuc mêtê nan Pita gêm. Lau ñatô gauc gêm bu yom nan Mak to yêc 14:51-52 nan hêganôñ in dau. Tinjambu in gêm Pol lu Banabas sa tu inlu si gwelen-nga. Alic yom ñatô pi in yêc Apo 12:12, 25; 13:5, 13; 15:36-39, ma yêc Kol 4:10 ma 2 Tim 4:11.

Mak to yom daêsam pi gwelen nan Yisu kôm, magoc yom daêsam nan Yisu sôm tu bu êndôhôn lau-nga, nan in to dom.

Jon kêmasan Yisu ndê señ (Mat 3:1-12; Luk 3:2-16)

¹ Yom dindéc gic hu ñawaê ñayham pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi.

² Muñ-nga, propet dan to yom nan Anötö sôm têñ in ndê Atu bocdec bu:

Aô wakêñ aneñ ñgac aheñ-nga muñ am. In oc êmasan am nem señ. *[Mal 3:1]*

Ma propet Aisaya to Anötö ndê yom pi ñgac aheñ-nga dau bocdec bu:

³ Ñamalac dan ta yom mbo gameñ sawa bocdec bu, ‘Amasan Pômdau ndê señ tisolop. Amasan nem ñalôm bu akôc in sa.’ *[Ais 40:3]*

⁴ Yom dau ñandô sa pi Jon, Ñgac Kêku Lau-nga, nan tinjambu hôc asê ma gêm mêtê mbo gameñ sawa. In sôm têñ lau bu sêlin sanju tu bu sêtôc asê bu sêkac si ñalôm kwi ma sêhu mêtê sac sin, dec Anötö oc suc ñac si sac kwi. ⁵ Lau daêsam akêñ malac Jerusalem, ma akêñ malac hon yêc gameñ Judia-nga, sêsa sêtêñ Jon si. Ñac sêhoc si sac asê, ma in kêku ñac yêc Bu Jordan.

⁶ Jon sôc ñakwê nan sêmasan ña kamel ñamlichu, ma kic pinkap yêc in ñampêbalê. Ma in gêñ gêñ bambalin gitôm wakô ma lêp. ⁷ In gêm mêtê ma sôm têñ lau bocdec bu, “Ñgac dan oc meñ êñkuc aô, nan ndê ñaclai hôc gêlêc aô neñ su. Aô ñgac ñambwa dec gitôm dom bu wati in ndê ñgac akin nan pôn sic ma kêgapwêc in ndê atapa ñawalô. ⁸ Aô kaku mac ña bu ñambwa, tigen in oc êñku mac ña Ñalau Dabuñ.”

Jon kêku Yisu (Mat 3:13-17; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)

⁹ Têñ têm dinan Yisu meñ akêñ malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga, ma hôc asê Jon. Ma Jon kêku in yêc Bu Jordan. ¹⁰ Têñ ndoc Yisu pi akêñ bu meñ, in gêlic undambê kac sa, ma Ñalau Dabuñ gêm balusi anğô, ma sip têñ in meñ. ¹¹ Goc awha dan sa akêñ undambê, nan sôm, “Aô Atunğac atac whin-nga am. Aô gatisambuc am ñandô.”

Sadan kêsahê Yisu (Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Dinan su, goc Ñalau wê Yisu sa gameñ sawa gi, ma in mbo tawasê. ¹³ Tôm bêc 40 in mbo gameñ sawa, ma Sadan kêsahê bu êntôm in. In mbo whin bôc gameñ sawa-nga, ma anjela sem akin in.

Yisu gic hu in ndê gwelen

¹⁴ Tinjambu †Herod kêkinj in ndê lau sin-nga bu sêkôc Jon dôñ, ma sêkêñ in ndöc gapocwalô. Têñ tèm dinañ Yisu gêm mêtê ma hoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têtñ lau yêc gameñ Galili-nga. ¹⁵ In sôm, “Tèm nanñ Anötö kêyalinñ sa, nanñ meñ sa su. †Anötö ndê gôlinñ meñ kêpinñ su. Bocdinañ anem nem ñalôm kwi, ma akêñ whinñ Anötö ndê ñawaê ñayham.”

Yisu mbwêc launñgac hale tu sêñkuc in-nga
(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)

¹⁶ Têñ bêt danñ Yisu kêsêlêñ mbo Bugictonñ Galili ñamakê, ma gêlic Saimon lu asi Andru. Inlu ñgac lu sêkôc i-nga, ma sem gwelenñ sêkêñ wasañ sip bu sêmbo. ¹⁷ Ma Yisu sôm têtñ inlu, “Amlu amenñ anñkuc aô, ma aô wakêñ amlu ahê ñamalac sêmeñ sêñkuc aô, tôm nanñ kwahic dec amlu ahê i.” ¹⁸ Ma ñagahô inlu sêtec si wasañ yêc, ma sêñkuc inñ.

¹⁹ In kêsêlêñ ñasawa sawñ, ma gêlic Sebedi ndê atu lu, Jems lu Jon. Sêndöc wasañ danñ ma sêmasañ si wasañ nanñ kic. ²⁰ Yisu mbwêc inlu bu sêmeñ sêñkuc inñ, goc sêhu damba Sebedi ti lau nanñ sêkôm gwelenñ sêwhinñ inñ, nanñ sinñ sêmbo wanñ, ma sêñkuc Yisu.

Yisu kédôhônñ lau ma soc ñalau sac yêc malac Kapenaom
(Luk 4:31-37)

²¹ Yisu kôc lau hale dinañ ma sêñsêlêñ sêtêtñ malac Kapenaom si. Sêhôt asê têtñ bêt Sabat-nga danñ, ma Yisu sôc flôm wê-nga gi, ma gic hu kédôhônñ lau. ²² Ma lau Kapenaom-nga sêhêdaê tu inñ ndê yom-nga, bu inñ kédôhônñ ñac gitôm kédôhônñwaga ti ñaclai atu, hôt gêlêc lau Israel si †kédôhônñwaga yomso-nga honñ su.

²³ Ngac danñ ndöc lôm wê-nga dinañ, nanñ ñalau sac mbo inñ ndê ñalôm. In ta yom bocdec bu, ²⁴ “Ei! Yisu Nasaret-nga. Aô kayalê am, am ñgac dabunñ nanñ Anötö kêkinj. Am bu kôm sake têtñ yac? Am mwenñ bu senñ yac su, a?” ²⁵ Magoc Yisu hec yom ñalau sac ma sôm, “Am mamanñ ma hu inñ sinñ!” ²⁶ Goc ñalau sac kêmwananñ ñgac dau ti ñanñga ma hu inñ sinñ ti mbwêc atu.

²⁷ Tu dinañ-nga lau honñ sêhêdaê ma sêndac dandi, “Gêñ bocke dec? Inñ kédôhônñ yac ña lêñ wakuc ma ti ñaclai atu. Ma inñ kôt ñaclai pi ñalau sac whinñ, bu inñ kêñ yatu ñac, ma sêsôt inñ ndê yom ñapu.” ²⁸ Ma tinjambu lau sic minñ yom pi gêñ dau, e ñagahô enñ inñ ndê waê gêm gameñ Galili-nga honñ ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-43)

²⁹ ñac sêhu lôm wê-nga dinañ sinñ, ma Saimon lu Andru sêkôc Yisu, Jems ma Jon ma sêtêtñ inlu si andu si. ³⁰ Saimon ndê lawawê gêmbac lic ñandê ma yêc andu dau ñalôm, ma lau sêkêñ ñawaê têtñ Yisu. ³¹ Bocdinañ Yisu têtñ inñ gi, kêm inñ sip amba ma kenñ inñ sa. Ma gêmbac hu awê dau sinñ, ma inñ gêm akinj ñac.

³² Têtñ telha dinañ têtñ ndoc ac gi sip, nanñ lau malac-nga sêhonñ lau gêmbac daêsam ti lau nanñ ñalau sac sêmbo si ñalôm, ma sêkôc ñac sêtêtñ Yisu sêmeñ.* ³³ Lau malac-nga honñ sêkac dau sa, sêmbo andu dau ñamakê. ³⁴ Ma Yisu gêm lau ti gêmbac tidau-tidau daêsam dinañ sa, ma soc ñalau sac daêsam su yêc lau. Tigerñ inñ kêñ yao ñalau sac bu sêsôm inñ asê dom, ñahu bu ñac sêñyalê bu inñ †Mesaya dau.

* **1:32:** Lau Israel si yomso Sabat-nga gic yao lau bu sêñsêlêñ senñ balinñ me sêkôm gwelenñ têtñ bêt Sabat-nga dom. Magoc bêt Sabat-nga ña-yao pacndê têtñ ndoc ac gi sip. Tu dinañ-nga dec lau sêhônñ e ac gi sip su, goc sêkôc si lau gêmbac sêtêtñ Yisu si.

Yisu hu malac Kapenaom siŋ

(Luk 4:42-44)

³⁵ Têŋ ŋagalaŋsê ac pi meŋ su dom ma Yisu tisa ma hu malac dau siŋ. In sa gi bu mbo tawasê ma teŋ mbec. ³⁶ Saimon ma lau ŋatô naŋ sêwhiŋ in, naŋ sêsa si bu sêŋsalê in. ³⁷ Ma têŋ ndoc sêtap in sa, naŋ sêsôm têŋ in bu, “Lau hoŋ sêŋsalê am.” ³⁸ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Aô oc wambo malac tigeŋ dinaŋ dom. Dalhõ datêŋ malac naŋ sêyêc gameŋ ŋamakê-ŋga dandi, bu wanem mêtê wambo dinaŋ. Tu gwelenŋ dinaŋ-ŋga dec aô gameŋ.”

³⁹ Ma tiŋambu in kêsêlêŋ golom-golom malac hoŋ yêc gameŋ Galili-ŋga. In gêm mêtê mbo lau si lôm wê-ŋga, ma soc ŋalau sac daêsam su yêc lau.

Yisu kôm ŋgac ti gêmbac leprasi ŋayham sa

(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Têŋ bêc danŋ, ŋgac ti gêmbac fleprasi danŋ têŋ Yisu gi. In pôn haduc ma teŋ Yisu bu nem in sa. In sôm, “Am bu tac whiŋ, dec gitôm bu am oc kôm aô ŋamlic ŋawasi sa.” ⁴¹ Yisu tawalô in, dec kêmatôc amba sa gi ma kêmasac in, ma sôm, “Aô atac whiŋ, dec wasôm têŋ am bu ŋamlic ŋawasi sa.” ⁴² Ma ŋagahô eŋ gêmbac dau hu in siŋ, ma in ndê ŋamlic ŋawasi sa. ⁴³⁻⁴⁴ Goc Yisu kêkiŋ in têŋ †dabuŋ-siga gi, ma sôm ti ŋaŋga têŋ in, “Am ŋgô! Gêŋ naŋ kwahic dec hóc asê am, naŋ sôm asê têŋ lau danŋ dom. Tigeŋ têŋ dabuŋsiga ndi, ma tóc daôm têŋ in bu lic bu am nem ŋamlic ŋawasi sa su. Ma kêŋ da tu am ŋamlic ŋawasi sa-ŋga tôm yomsu naŋ Moses kêŋ têŋ yac. Ma ŋalêŋ dinaŋ lau hoŋ oc sêŋyalê bu am ŋamlic ŋayham sa.” ⁴⁵ Ma ŋgac dau sa gi ma gic miŋ pi gêŋ dau e yom dau tiapa. Tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ takwê Yisu, dec in tec bu sôc malac danŋ yêc lhu. In mbo gameŋ ŋamakê-ŋga, magoc lau akêŋ gameŋ hoŋ sêwê sêtêŋ in si ŋapaŋ.

2

Yisu kôm ŋgac bôliŋ danŋ ŋayham sa

(Mat 9:1-8; Luk 5:18-26)

¹ Bêc ŋatô giŋga su, goc Yisu sôc malac Kapenaom tiyham. Ma lau malac-ŋga sêŋgô ŋawaê bu in mbu meŋ ndôc andu danŋ. ² Goc lau daêsam sêkac dau sa, ma Yisu gêm mêtê ŋac. Lau daêsam andô sêkac sa e ŋasawa mba yêc andu ŋalôm ma yêc ŋasactô bocdinaŋ. ³ Ma launŋac hale sêmbalaŋ ŋgac bôliŋ danŋ yêc sac danŋ sêmeŋ, ma bu sêtêŋ Yisu sêndi. ⁴ Magoc lau daêsam dinaŋ sem gameŋ ahuc, ma tu dinaŋ-ŋga dec ŋac sêpi andu ŋapoc lôlôc si, ma sêkac poc sa ma sêmasaŋ ŋalasê danŋ yêc gameŋ naŋ Yisu kalhac, naŋ ŋahô-ŋga. Goc sêŋwhaŋ sac ti ŋgac bôliŋ sip têŋ Yisu gi. ⁵ Yisu gêlic gêŋ dinaŋ ma kêyalê bu ŋac sêkêŋ whiŋ in, goc sôm têŋ ŋgac bôliŋ, “Aneŋ balê, kwahic dec aô wasuc am nem sac kwi.”

⁶ Têŋ ndoc dinaŋ kêdôhônŋwaga yomsu-ŋga ŋatô sêndôc andu dau. Sêŋgô Yisu ndê yom dau, ma gauc gêm yêc ŋac si ŋalôm, ⁷ “Anötö tigeŋ gitôm bu suc sac kwi. Ma bocke ŋgac dindê sôm yom kaiŋ dinaŋ? In ndê yom sac sambuc.”

⁸ Yisu kêyalê ŋagahô bu ŋac gauc gêm yom bocdinaŋ, dec in sôm têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac gauc gêm yom bocdinaŋ? ⁹ Mac akêŋ whiŋ dom bu aneŋ ŋaclai yêc bu wasôm têŋ ŋgac bôliŋ dindec bu wasuc in ndê sac kwi. Bocdinaŋ aô wasôm têŋ in, ‘Tisa, kôc nem mbô sa ma êmsêlêŋ.’ ¹⁰ Ma têŋ tèm mac alic aneŋ yom dau ŋandô sa, dec aŋyalê bu Anötö kêŋ ŋaclai têŋ †ŋamalac ndê Atu yêc nom, bu suc ŋamalac si sac kwi whiŋ.” Goc Yisu sôm têŋ ŋgac bôliŋ, ¹¹ “Aô wasôm têŋ am bu tisa, kôc nem mbô sa, ma lhõ têŋ nem andu ndi.” ¹² Ma

ngac dau tisa yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, kôc ndê mbô sa ma kôlhô gi. Gêŋ dau kôm lau hoŋ sêhêdaê ŋandô. Sêmpinŋ Anôtô ma sêsôm, “Gêŋ kainŋ dindec, yac alic danŋ su dom.”

Yisu kêgalêm Liwai bu êŋkuc inŋ
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Tinjambu Yisu sa gi mbo bugictorŋ ŋamakê tiyham. Lau daêsam sêsa si sêŋkuc inŋ, ma inŋ kêdôhônŋ ŋac. ¹⁴ Ma tinjambu inŋ kêsêlêŋ gi e gêlic †Liwai, Alpayas ndê atunŋac ndôc ndê mala kôc takis-ŋga. Goc Yisu sôm têŋ inŋ, “Êmkuc aô.” Ma Liwai tisa ma kêkuc inŋ.

¹⁵ Têŋ bêc danŋ Yisu ti inŋ ndê ŋgacsêŋomi serŋ gêŋ sêndôc Liwai ndê andu. Ma lau sêkôc takis-ŋga ma lau daêsam nanŋ lau bata Israel-ŋga sêsam bu lau sac nanŋ sêndôc sêwhinŋ ŋac, bu lau kainŋ dinanŋ sêŋkuc Yisu tôm bêc hoŋ. ¹⁶ Ma lau †Palêsai si kêdôhônŋwaga yomsu-ŋga ŋatô sêlic bu Yisu gêŋ gêŋ ndôc whinŋ lau takis-ŋga ti lau sac dinanŋ. Goc sêsôm têŋ inŋ ndê ŋgac-sêŋomi, “Tu sake-ŋga inŋ gêŋ gêŋ whinŋ lau takis-ŋga ti lau sac?” ¹⁷ Yisu ŋgô yom dau, ma sôm têŋ ŋac, “Lau nanŋ sêlic dau bu gêmbac mba, nanŋ oc sêŋsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêŋsalê dokta. Aô gameŋ bu wanŋalêm lau nanŋ sêlic dau bu lau gitêŋ, nanŋ sa dom, aô gameŋ bu wanŋalêm lau sac sa.”

Yao gêŋ danenŋ-ŋga-ŋga
(Mat 9:14-15; Luk 5:33-35)

¹⁸ Jon, ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê †sêŋomi ti lau Palêsai sêkêŋ bêc ŋatô bu sêneŋ gêŋ dom tu gauc nem Anôtô-ŋga, magoc Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêkôm dom. Ma lau ŋatô sêmeŋ ma sêndac Yisu bocdec bu, “Tu sake-ŋga Jon ndê sêŋomi ma lau Palêsai si sêŋomi sêhu gêŋ danenŋ-ŋga sinŋ tu gauc nem Anôtô-ŋga, magoc am nem ŋgacsêŋomi sêkôm dom?” ¹⁹ Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Ŋgac nem awhê-ŋga danŋ bu êŋgalêm lau sa sêmo sêwhinŋ inŋ bu sêneŋ mwasiŋ nem awhê-ŋga, dec oc tôm dom bu sêhu gêŋ danenŋ-ŋga sinŋ têŋ ndoc ŋgac dau mbo whinŋ ŋac. Ŋalêŋ tigenŋ kwahic dec aô gambo gawhinŋ anenŋ ŋgacsêŋomi ma oc tôm dom bu sêhu gêŋ danenŋ-ŋga sinŋ. ²⁰ Tigenŋ ndoc oc meŋ nanŋ lau oc sêkôc aô su yêc ŋac, ma têŋ ndoc dinanŋ ŋac oc ŋalôm ŋawapac, ma sêŋkuc lêŋ dahu gêŋ danenŋ-ŋga sinŋ-ŋga.”

Yisu ndê yom gitôm gêŋ wakuc
(Mat 9:16-17; Luk 5:36-39)

²¹ Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi ŋakwê akwa nanŋ kic, nanŋ dom. Bu po wakuc oc hôc ŋakwê akwa kic, ma gêŋ dau oc tisac sambuc. ²² Ma têŋ ndoc lau s êmasanŋ wain wakuc, nanŋ sêkêc sip bôc ŋamlic wain-ŋga akwa dom. Mba! Ŋac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ŋamlic akwa kôc ma wê sa ninŋga. Ma bôc ŋamlic oc tisac bocdinanŋ. Wain wakuc dakêc sip bôc ŋamlic wakuc.”

Yisu inŋ Pômdau bêc Sabat-ŋga
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Têŋ bêc Sabat-ŋga danŋ Yisu ti ndê †ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ sêmo lôcwha danŋ nanŋ gic ôm wit-ŋga danŋ kic. Ma inŋ ndê ŋgacsêŋomi sêkôc wit ŋandô ŋatô bu sêneŋ. ²⁴ Ma lau Palêsai ŋatô sêlic gêŋ dau ma sêsôm têŋ inŋ, “Lic gêŋ nanŋ am nem ŋgacsêŋomi sêkôm. Tu sake-ŋga ŋac sêkôm gwelenŋ nanŋ yac neŋ yomsu gic yao bu dakôm têŋ bêc Sabat-ŋga dom?” ²⁵⁻²⁶ Yisu ô ŋac si yom ma sôm, “Gauc nem yom nanŋ sêto pi gêŋ nanŋ Kinŋ Dawid kôm. Mac asam su, me? Têŋ ndoc nanŋ Abiata inŋ †dabuŋsiga ŋamata-ŋga, nanŋ Dawid ti lau nanŋ sêwhinŋ inŋ, nanŋ

sêpônda dau ma gêñ yô ñac. Goc Dawid sôc Anôtô ndê andu gi, ma gêñ bolom dabuñ nan lau sêkêñ ti da, nan Moses kêñ yao bu lau dabuñsiga tawasê oc sêneñ. Ma in kêñ têñ lau nan sêmbô sêwhin in, ma ñac sen. Magoc lau dan sêngôlin yom pi Dawid ma sêsôm bu in kêgili yomsu lec dom.”

²⁷ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Bocdinañ akôc gauc ñapep pi yomsu. Anôtô kêñ bêc Sabat-nga bu nem ñamalac sa. In kêñ ñamalac tu bêc Sabat-nga dom. ²⁸ Ñamalac ndê Atu in gêñ hoñ ñadau, ma in Pômdau Sabat-nga whin.”

3

Yisu kôm ñgac amba balê ñayham sa têñ bêc Sabat-nga

(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Têñ bêc dan tiyham Yisu sôc lôm wê-nga gi. Ma ñgac amba tibalê dan ndôc. ² Palêsai ñatô sêñsalê yom bu sêngôlin pi Yisu, dec sêtip in ñapep bu mboe in oc kôm ñgac dau ñayham sa têñ bêc Sabat-nga, dec ñac oc sêsôm bu in kêgili yomsu Sabat-nga. ³ Yisu sôm têñ ñgac nan amba tibalê, “Tisa, ma lhac ñalhu whin aô.” ⁴ Dec in ndac lau hoñ bocdec bu, “Gêñ bocke oc êñgili yomsu Sabat-nga? Dakôm ñayham têñ lau, me dakôm sac têñ lau? Danem ñamalac sa, me datec ñac sêmbac ndu?” Magoc ñac hoñ sem dôñ. ⁵ In tahê ñac ma tac ñandê sa, ma ñalôm ñawapac tu ñac si ñalôm ñadandi-nga. Goc in sôm têñ ñgac dau, “Êmatôc amam.” Ma ñgac dau kêmatôc amba, ma amba dau ñayham sa tiyham.

⁶ Têñ dinañ lau Palêsai sêhu lôm wê-nga dau sin ma sêsa si. Ma ñac sêndôc sêwhin lau Israel-nga nan tac whin Herod ma lau Rom-nga si gôlin, ma ñac hoñ sêkôc gauc pi lêñ sêndic Yisu ndu-nga.

Yisu kêdôhôn lau ma kôm gêmbac ñayham sa

(Luk 6:17-19)

⁷ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêtêñ bugicton si, ma lau daêsam sêñkuc ñac. Ñac lau akêñ gameñ Galili-nga ma gameñ Judia-nga, ⁸ ma akêñ malac Jerusalem ma akêñ gameñ Judia ma Idumia-nga ma akêñ Bu Jordan ñadañga, ma akêñ malac Taya ma Saidon ñagameñ. Lau daêsam dinañ sêngô ñawaê pi gêñ nan Yisu kôm, dec sêsa sêtêñ in si.

⁹ Yisu gêlic lau ton atu nan bu sêñgapiñ in sa, dec sôm têñ ndê ñgacsêñomi bu sêmasañ wan saun dan tu in pi ndi ndôc-nga. ¹⁰ In sôm yom dinañ ñahu bu in kôm lau gêmbac daêsam ñayham sa su e lau daêsam ti gêmbac sêkôm mwasac bu sêmasac in. ¹¹ Ma têñ ndoc lau ti ñalau sac sêlic in, nan sêhu dau sêyêc in anğô-nga, ma ñalau dau sêmbwêc yom asê bocdec bu, “Am Anôtô ndê Atu.” ¹² Tigen Yisu kêñ gic yao ñanğa bu sêsôm in ñahu asê dom.

Yisu kêyalin ñgacsêñomi 12 sa

(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Tinambu Yisu pi lôc dan gi ma mbwêc lau nan in atac whin, nan sêtêñ in sêmen. ¹⁴ Goc in kêyalin ñac si lau 12 sa, ma sam ñac bu †Aposel, bu ñac oc sêmbô sêwhin in, ma in oc kêñ ñac sêsa sêndi bu sênem mêtê. ¹⁵ Ma in kêñ ñaclai têñ ñac bu sêsoc ñalau sac su. ¹⁶ Aposel 12 nan Yisu kêyalin ñac sa, nan bocdec: Saimon (nan in sam bu Pita), ¹⁷ Jems lu Jon (Sebedi ndê atu lu nan Yisu sam bu ‘wapap atui’), ¹⁸ Andru, Pilip, Batolomeas, Matyu, Tomas, Jems (Alpayas ndê atu), Tadaus, Saimon (nan sêsam bu ‘Ñgac †Selot’), ¹⁹ ma Judas Iskeriot, ñgac nan tinambu hoc Yisu asê.

Lau sêngihi Yisu ahuc ñapan

²⁰ Yisu sôc andu dan gi, magoc lau tonj atu sêsap inj dônj napanj e njasawa mba bu inj ti ndê ngac-sêngomi sênenj gêj. ²¹ Gêj dau njaawê tap Yisu dinda ti asii sa, dec ngac sêsôm, “Inj ndê gauc tisac.” Bocdinañ dec sêtêj inj si bu sêkôc inj sa ndi.

*Yisu ndê njaclai njahu
(Mat 12:22-32; Luk 11:14-22)*

²² Têj têm dinañ kêdôhôngwaga yomsu-nga natô sêmenj akêj Jerusalem ma sêngôlinj yom pi Yisu bocdec bu, “Njalau sac si njadau †Belsebal gêm gôlinj inj, ma kêj njaclai têtj inj bu soc njalau sac su.” ²³ Goc Yisu mbwêc ngac sêtigasuc inj, ma ô ngac si yom nja yom gôlinj danj bocdec bu, “Bocke ma Sadanj oc soc Sadanj? ²⁴ Gôlinjwaga danj ndê lau bu sêkêj kisa dau, dec inj ndê gôlinj oc pacndê. ²⁵ Ma gôlôwac danj bu sêwhê dau kôc, dec oc sêlhac nanja dom. ²⁶ Ma Sadanj bu kêj kisa têtj dau ma whê dau kôc, dec inj oc lhac nanja dom, inj ndê njaclai oc pacndê. ²⁷ Angô! Sadanj inj gitôm ngac ti licwalô atu, ma yac bu dasôc ngac ti licwalô atu danj ndê andu bu tanjaho inj ndê gêj, nanj gêj njamata-nga dasô inj dônj, goc tanjaho inj ndê gêj.

²⁸ “Yomandô aô wasôm têtj mac. Njamalac nanj kac ndê njalôm kwi ma hu ndê sac sinj, nanj Anötö oc suc inj ndê sac ti yom sac-sac honj kwi. ²⁹ Tiger njamalac danj bu sôm yom sac pi Njalau Dabuñ, nanj Anötö oc suc inj ndê sac kwi dom andô. Inj kôm gêj sac sambuc, ma inj ndê giso oc yêc napanj.”

³⁰ Yom honj dinañ Yisu sôm, njahu bu ngac sêsôm bu njalau sac danj mbo inj njalôm.

*Yisu dinda ti asii
(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Têj têm dinañ Yisu dinda ti ndê asii sêhóc asê andu dau. Sêlhac awê ma sêjkinj njamalac danj sôc gi bu kôc inj sa sa menj. ³² Lau daêsam nanj sêndöc sêngihi Yisu ahuc, nanj sêsôm têtj inj bu, “Am dinam ti nem asimi dec sêmenj sêlhac awê ma sêndac am.” ³³ Goc inj ndac ngac, “Aneñ dinañ ti asinji nanj asa?” ³⁴ Ma inj tahê lau nanj sêndöc sêngihi inj ahuc, ma sôm, “Aneñ dinañ ti asinji dau dindac. ³⁵ Bu lau nanj danja wambu Anötö ndê yom, nanj ngac sêti aô asinji ti lhuñwêi ma dinañi.”

4

*Yom gôlinj pi ngac kêbalip wit njawhé
(Mat 13:1-12; Luk 8:4-8)*

¹ Tinjambu Yisu sa gi mbo bugictonj njamakê, ma gic hu kêdôhông lau tiyham. Ma lau sêwê-sêwê sêmenj e ti tonj atu andô. Tu dinañ-nga inj pi wanj danj gi poc bugictonj kêpiñ baô, ma lau daêsam dinañ sêlhac baô.

² Yisu sôm yom gôlinj daêsam bu êndôhông lau dinañ. Inj sôm yom gôlinj danj têtj ngac bocdec bu, ³ “Angô! Ngac danj sa gi bu êmbalip wit njawhé yêc inj ndê ôm. ⁴ Têj ndoc inj kêbalip gêj dau, nanj njawhé natô sêpenj sêsip senj, ma mbac sêsip sêmenj ma senj su. ⁵ Ma njawhé natô sêpenj sêsip gameñ hoc-hoc, nanj nom ngec sac hoc njahô njambwa. Njawhé dau sêsip nom njalôm gacgenj si dom, dec sêpo sêpi sêmenj ngahô. ⁶ Tiger tinjambu ac pec ngagatôm ma gêm bôlinj. Njahu bu nom njayham mba tu njawakac sip ndi-nga. ⁷ Ma wit njawhé natô sêpenj sêsip kwanj ti njakwa njalôm, ma kwanj lu wit sêpi sêwhinj dau e kwanj yanj wit ndu ma gêm njandô danj dom. ⁸ Ma wit njawhé natô sêpenj sêsip nom njayham, ma tinjambu sem njandô daêsam, natô sem njandô 30, natô sem njandô 60, ma natô sem njandô 100.”

⁹ Goc Yisu sôm, “Asa bu danġa-sunġ yêc, nanġ ngô aneġ yom.”

*Yisu whê yom gôlinġ wit nġawhê-nġa nġahu sa
(Mat 13:10-23; Luk 8:9-15)*

¹⁰ Tinġambu lau daêsam sêmbo dom, ma lau nanġ sêmbo sêwhinġ Yisu, ti nġacsêġnômi 12 sêndac Yisu pi yom gôlinġ dau nġahu. ¹¹ Ma inġ whê sa têġ nġac bocdec bu, “Anôtô ndê gôlinġ nġalêġ nġahu sip nġalôm gi. Inġ kêyalinġ mac sa bu anyalê nġahu dau, magoc lau nanġ sêmbo Anôtô ndê gôlinġ nġalôm dom, nanġ wasôm yom têġ nġac nġa yom gôlinġ nġambwa. ¹² Aisaya to yom pi lau kainġ dinanġ, nanġ yêc bocdec bu:

Nġac sêlic ġêġ nanġ aô ġakôm, nanġ nġapanġ, magoc nġac si ġauc sa dom. Ma nġac sêġġô aneġ yom nġapanġ, magoc sêġġyalê nġahu dom.

Nġac bu sêġġyalê, dec oc tôm bu sênem dau kwi, ma Anôtô oc suc nġac si sac kwi.” *[Ais 6:9-10]*

¹³ Goc Yisu sôm têġ nġac, “Bocke dec mac anyalê yom gôlinġ dinanġ nġahu dom? Bocdinanġ nġalêġ bocke mac oc anyalê yom gôlinġ natô nġahu? ¹⁴ Anġô! Yom pi nġac nanġ kêbalip wit nġawhê, nanġ hêġanônġ nġac nanġ hoc Anôtô ndê yom asê.

¹⁵ Ma yom pi wit nġawhê nanġ sêpeġ sêsip seġ, nanġ hêġanônġ lau nanġ sêġġô Anôtô ndê yom, magoc nġaġahô Sadanġ meġ ma kêġaho yom dau su yêc nġac si nġalôm.

¹⁶ Ma wit nġawhê nanġ sêpeġ sêsip ġameġ hoc-hoc, nanġ hêġanônġ lau nanġ sêġġô A nôtô ndê yom ma sêkôc sa nġaġahô ti atac nġayham. ¹⁷ Tigeġ tôm wit nanġ nġawakac mbasi, nanġ lau dau sêlhac nġasawa baliġ dom. Têġ ndoc sêtap nġawapac sa, me lau sêkêġ kisa nġac tu Anôtô ndê yom-nġa, nanġ sêhu si sêkêġ whinġ sinġ nġaġahô eġ. ¹⁸ Ma wit nġawhê nanġ sêpeġ sêsip kwanġ ti nġakwa nġalôm, nanġ hêġanônġ lau nanġ sêġġô Anôtô ndê yom, ¹⁹ tigeġ sêhêġo dau pi ġêġ nom-nġa kêlêc, ma lêġ atac whinġ mone ti wapa nom-nġa hê nġac si ġauc nġapanġ e kôm Anôtô ndê yom ahuc, ma nġandô mbasi. ²⁰ Ma wit nġawhê nanġ sêpeġ sêsip nom nġayham, ma sem nġandô 30, me 60, me 100, nanġ hêġanônġ lau nanġ sêġġô Anôtô ndê yom, sêkôc sa e tidônġ, ma sem nġandô daêsam.”

*Dasiġ lam nġawê kwi dom
(Luk 8:16-18)*

²¹ Ma Yisu sôm têġ nġac, “Lam inġ ġêġ pô ġameġ-nġa, ma bocdinanġ yac tanġatôc nġa suc ahuc me dasiġ kwi sôc sasac nġapu dom. Mba! Tanġkinġ êġġalêġ nġalhu bu nġawê pô ġameġ. ²² Ma nġalêġ tigeġ, yom nanġ yêc sinġ dau me nġahu sip nġalôm gi, nanġ oc meġ sa tiawê. ²³ Asa nanġ dangasunġ bu yêc, nanġ ngô.”

²⁴ Ma inġ ġic têku yom ma sôm, “Akôc ġauc nġapep pi Anôtô ndê yom nanġ mac anġô. Mac bu atac whinġ bu anyalê nġahu, dec Anôtô oc kêġ ġauc têġ mac, ma inġ oc kôm mac nem ġauc êġsôwec tiatu. ²⁵ Bu asa nanġ kôm Anôtô ndê yom sa sip ndê nġalôm e tidônġ, nanġ Anôtô oc kêġ ġauc têġ inġ êġlêc. Magoc asa nanġ kôc sa tidônġ dom, nanġ Anôtô oc kôc inġ ndê yom hoġ su yêc inġ.”

Yom gôlinġ pi ġêġ nġawhê nanġ po pi meġ

²⁶ Ma Yisu sôm, “Nġalêġ nanġ Anôtô ndê gôlinġ kêsôwec, nanġ ġitôm ġêġ nġawhê nanġ nġamalac danġ sô sip ndê ôm. ²⁷ Ma tinġambu inġ yêc bêc ôbwêc ma tisa têġ acsalô, ma nġawhê dau po pi meġ. Magoc nġamalac dau kêyalê nġalêġ dom. ²⁸ Têġ nġamata-nġa nġawhê dau hôc nom kôc ma nġaġatôm pi meġ, malô ġoc nġamilha sa ma tinġambu ġêm nġandô. ²⁹ Magoc têġ ndoc ġêġ nġandô dau tilôwê inġ oc ndic su, bu bêc sêhoġ ġêġ nġandô sa-nġa meġ sa.”

*Yom gôliņ pi gêņ ņawhê sauņ
(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)*

³⁰ Ma Yisu sôm, “Aô wasôm yom gôliņ bocke tu bu wawhê ņalêņ naņ Anötö ndê gôliņ kêsôwec, naņ sa? Aô wanem dôhôn pi gêņ sake bu wawhê sa? ³¹ Anötö ndê gôliņ gitôm gêņ ņawhê sauņ andô daņ naņ dasô sip nom, gitôm a soc ņawhê. ³² Gêņ dau gêņ sauņ andô, tigeņ yac bu dasô sip nom ndi, dec oc po tiatu e hôc gêlêc gêņ ôm-ņga hoņ su. Ma ņasangac oc sêhê baliņ e mbac lôlôc-ņga sêmeņ sêhê si ņaic yêc ayuņ ņayham dau.”

³³ Yom gôliņ kaiņ dinaņ Yisu sôm têņ lau ņapaņ. In kêdôhôn ņac tôm ņac si gauc. ³⁴ Yom hoņ naņ in sôm têņ ņac, naņ in sôm ņa yom gôliņ. Ma têņ têm naņ in ti ndê ņgacsêņomi sêmbo tawasê, naņ in whê gêņ hoņ sa têņ ņac.

*Yisu kôm bu ņamponj timalô
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)*

³⁵ Têņ acsalô dinaņ kêpiņ bu ņasec sa, naņ Yisu sôm têņ in ndê ņgacsêņomi, “Yac dalhô, dapi bugictonj ņadaņga dandi.” ³⁶ Goc sêhu lau toņ atu dinaņ siņ ma sêkôc Yisu whiņ ņac sêpi waņ daņ ma sêlhô si. Ma waņ ņatô sêlac sêwhiņ. ³⁷ Sêlac si ma mbu puc atu ma gêli bu ņamponj sa gic sip waņ e kêpiņ bu waņ pac. ³⁸ Magoc Yisu teņ gwalim ma yêc bêc yêc waņku-ņga. ņgacsêņomi sêuņ in sa, ma sêsôm têņ in, “Kêdôhônwaga, bocke? Am hêgo daôm dom bu yac oc dandiņaņ, a?” ³⁹ Goc in tisa, ma sôm yom ņaņga têņ mbu ti bu ņamponj bocdec bu, “Naņ gitôm! Timalô!” Goc mbu timalô ma gameņ ņaņeņ sa. ⁴⁰ Ma in sôm têņ ņac bu, “Tu sake-ņga mac atôc daôm kêlêc? Bocke? Mac akêņ whiņ aô dom, a?” ⁴¹ Magoc ņac sêsô ti sêtôc dau ņandô ma sêndac dandi, “In asa dec? Gêņ hoņ sêsôc in ndê yom ņapu, ma mbu ti bu ņamponj sêwhiņ!”

5

*Yisu kôm ņgac ti ņalau sac ņayham sa
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)*

¹ Yisu ti ndê ņgacsêņomi sêhôn acê Bugictonj Galili-ņga ņadaņga têņ gameņ ac pi-ņga, ma sêsôc baô yêc lau Gerasa-ņga si gameņ. ² Sêpi baô si, ma ņgac daņ naņ ņalau sac mbo in ndê ņalôm, naņ sa akêņ ôm sêhôn-ņga ma têņ Yisu gi. ³ In ņgac dau êlême ndôc ôm sêhôn-ņga, ma têm daêsam lau sêņsahê bu sêsô in dôņ ņa wac me ņa sen, magoc gitôm dom. ⁴ Têm daêsam sêsô in amba ti gahi dôņ ņa sen, magoc in hê sen kic ma seņ gapocwalô gahi-ņga su. Lau daņ sêtôm dom bu sêkôm in timalô. ⁵ Têņ acsalô ti ôbwêc, in mbo ôm sêhôn-ņga ti gameņ ņabaô, ma taņ asê ma kôc hoc ma tuc-tuc dau ņamlic tisac.

⁶ Têņ têm dinaņ in gêlic Yisu kalhac ahê, goc kêti gi ma pôn haduc yêc in aņgô-ņga. ⁷⁻⁸ Ma Yisu sôm têņ in, “ņalau sac, am hu ņgac dinaņ siņ.” Dec ņalau dau mbwêc atu ma sôm, “Yisu, Anötö ņaclai ti ņawasi ņadau ndê Atu, am bu kôm sake têņ aô? Tu Anötö ndê ņaê-ņga, aô wateņ am bu kôm aô ņayom dom.” ⁹ Goc Yisu ndac in, “Am nem ņaê asa?” Ma ņalau sac ô yom ma sôm, “Aneņ ņaê ‘Toņ Atu,’ bu yac ņalau daêsam.” ¹⁰ Ma ņalau dau teņ Yisu tidim daêsam, bu soc ņa yu yêc gameņ dinaņ dom.

¹¹ Têņ têm dinaņ bôc toņ atu seņ gêņ sêmbo lôc ņapu yêc gameņ dinaņ. ¹² Goc ņalau sac sêteņ Yisu ma sêsôm, “Êmkiņ yac atêņ bôc dindê andi, bu yac asôc bôc si ņalôm.” ¹³ Yisu gôlôc goc ņalau sac sêhu ņgac dinaņ siņ, ma sêsôc bôc ņalôm si. Goc bôc hoņ sênti si e sêsip salic sac, ma sêsip bugictonj e bu kô ņac sêmbac ndu. Bôc dau toņ atu, ņanamba gitôm 2,000. ¹⁴ Goc lau sêyob bôc-ņga sênti si,

ma sic miñ yom dinan têtj lau nan sêmbu malac atu ti gameñ ñamakê-nga. Ma lau dau sêsa si bu sêlic gêtj nan Yisu kôm. ¹⁵ Sêhóc asê in ma sêlic ñgac nan Yisu soc ñalau sac toñ atu dinan su yêc in, nan ndôc ti gauc ñawa ma sôc ñakwê, dec ñac sêtôc dau. ¹⁶ Ma lau nan sêlic gêtj dau, nan sic miñ pi gêtj nan Yisu kôm têtj ñgac ti ñalau sac, ma têtj bôc. ¹⁷ Goc lau gameñ dinan-nga sêten Yisu ñanğa bu hu ñac si gameñ sinj.

¹⁸ Têtj ndoc Yisu bu pi wan ndi, nan ñgac nan in soc ñalau sac su yêc in, nan ten in ñanğa bu whin in ndi. ¹⁹ Magoc Yisu sôm, “Mba! Am mbu têtj nem lau ndi, ma ndic miñ têtj ñac pi ñalêtj nan Pômdau tawalô am, ma pi gêtj hon nan in kôm têtj am.” ²⁰ Goc ñgac dau kôlhô gi, ma kêtgihi gameñ nan sêsam bu Dekapolis,* ma gic miñ yom pi gêtj atu nan Yisu kôm têtj in. Ma lau hon sêhêdaê.

*Yisu kôm awhê lu ñayham sa
(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)*

²¹ Yisu ti ndê ñgacsênjomi sêpi wan ma sêmbu sêpi bugicton ñadanğa si. Ma têtj ndoc in sip baô gi, nan lau toñ atu sêkac sa e sênghi in ahuc. ²² Ma ñgac dan ñaê Jairas, nan yob lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc gameñ dinan, nan men hóc asê. In gêlic Yisu goc hu dau sip nom yêc in gahi-nga. ²³ Ma in ten in ñanğa bocdec bu, “Aneñ bawhê sauñ gêmbac atu kêtjin bu oc mbac ndu. Aô tac whin bu am mwen, kêtj amam sac in tu bu in mbac ndu dom, ma ñayham sa tiyham.” ²⁴ Goc Yisu whin in gi.

Yisu kêsêlêtj mbo, ma lau daêsam sênkuc in ma sênghi in ahuc. ²⁵ Lau toñ dinan si dan in awhê nan gêm dac ñapan tôm yala 12. ²⁶ In kêsâlê dokta daêsam bu sênem in sa, ma gêmlihi ñac e in ndê mone hon pacndê. Magoc ñac sêtôm dom bu sênem in sa. In hóc ñandê atu tu ñac-nga, ma gêmbac dau hóc gêlêc su. ²⁷⁻²⁸ Awhê dau ngô Yisu ñawaê su, dec gauc gêm têtj dau bu, “Aô bu wamasec in ndê ñakwê, dec oc kôm aô ñayham sa.” Tu dinan-nga in kêsêlêtj yêc lau toñ atu ñalôm kêtuc in, ma kêmasec in ndê ñakwê. ²⁹ Ma ñagahô en in ndê dac sa tiyham dom, ma in kêsahê bu in ndê gêmbac pacndê su.

³⁰ Yisu kêyalê bu ñaclai sa yêc in, goc ñagahô in kac dau kwi yêc lau toñ atu ñalôm ma ndac, “Asa kêmasec aô neñ ñakwê?” ³¹ Magoc in ndê ñgacsênjomi sêo yom ma sêsôm, “Lic lau daêsam dindec s êkôm am si. Bocke dec am ndac bu ñac si asa kêmasec am?” ³² Magoc Yisu taso lau hon, ma kêsâlê ñamalac nan kôm gêtj dau. ³³ Awhê dau kêyalê bu in ñayham sa su, dec têtj Yisu gi ma pôtj haduc yêc in angô-nga. In tôc dau ti kêtitec mbo, ma hoc yom asê pi gêtj nan in kôm. ³⁴ Goc Yisu sôm ten in, “O aneñ bawhê, am nem kêtj whin aô dec kôm am ñayham sa. Am ndi ti atac malô, kwahic dec am nem ñawapac pacndê su.”

³⁵ Yisu sôm yom dinan mbo, ma lau ñatô sêmen akêtj Jairas ndê andu, ma sêsôm têtj in, “Am atômwê mbac ndu su. Tu sake-nga am bu kêtj ñawapac têtj Kêdôhôn-waga? Sôm têtj in bu men dom.” ³⁶ Tigen Yisu hêgo dau tu ñac si yom-nga dom, ma sôm têtj Jairas, “Tôc daôm dom, kêtj whin.” ³⁷ Goc Yisu kalhac lau hon ahuc, ma kôc Pita, ma Jems lu ndê asidôwa Jon, ma sêwhin Jairas si. ³⁸ Sênjêlêtj si e sêhóc asê Jairas ndê andu, ma Yisu gêlic lau sêkôm ñanta atu, ñac sêhu danjibo asê ma sêtan. ³⁹ Goc in sôc gi ma ndac ñac, “Mac akôm ñanta ti danjibo atu dindec tu sake-nga? Bawhê dau mbac ndu dom, in yêc bêc nan yêc.” ⁴⁰ Magoc ñac sêmbwac in. Yisu kêtj ñac sêsa awê si, ma kôc bawhê ñadamba

* **5:20:** Dekapolis - ñaê dinan danem kwi bu ‘malac amanju.’ Malac amanju dinan sêyêc Bugicton Galili-nga ñagamen têtj ac pi-nga.

lu dinda ti ngacsêñomi tö dinan sêwhin in si, ma sêsôc ñalôm nan bawhê yêc. ⁴¹ In kêm bawhê dau sip amba ma sôm têt in, “Talita, k umi.” (Yom Hibru dau danem kwi bu, ‘Bawhê sauñ, am tisa.’) ⁴² Ma ñagahô en bawhê dau, nan ndê yala ti 12, nan tisa ma kêsêlêñ. Ma lau hon nan sêlic gêt dau, nan sêhêdaê ñandô. ⁴³ Magoc Yisu kêt yao ñanña bu sêsôm gêt dau asê têt lau ñatô dom. Ma in sôm bu sêkêt gêt danen-ña têt bawhê dau neñ.

6

Yisu ndê lau sêkôc in sa dom (Mat 13:54-58; Luk 4:16-30)

¹ Yisu mbu têt in ndê malac-hu gi, ma in ndê ngacsêñomi sêñkuc in. ² Têt béc Sabat-ña dan in sôc lôm wê-ña gi, ma gic hu kêdôhôn lau. Ma lau daêsam nan sêñgô in ndê yom, nan sêhêdaê ma sêsôm têt dandi, “Aluê! In ñgac dec tap gêt hon dindac sa yêc nde? Asa kêt gauc atu-tu dinan têt in, ma ñaclai tu kôm gêt dalô-ña?” ³ In yac neñ ñgac nan mun-ña kôm gwelen kapenta-ña. In Maria ndê atungac, ma Jems, Josep, Judas ma Saimon dôwa! Ma in ndê lhuwêi sêmbo sêwhin yac.” Ma ñac atac lu-lu tu in-ña. ⁴ Goc Yisu sôm têt ñac, “Lau hon sêtoc propet dan sa, tigen yêc in ndê malachu, in ndê asidôwai ma in dau ndê lau sêtoc in sa dom.” ⁵ Ma yêc gameñ dinan in gitôm dom bu kôm gêt dalô daêsam. In kêt amba sac lau gêmbac tigen-tigen, ma kôm ñac ñayham sa. ⁶ Ma in hêdaê bu ñac sêkêt whin in dom.

Tinambu in kêsêlêñ golom-golom malac, ma kêdôhôn lau.

Yisu kêkin ngacsêñomi 12 sêsa si (Mat 10:7-11; Luk 9:1-5)

⁷ Yisu mbwêc ndê ngacsêñomi 12 sêtêt in sêmên, ma in kêkin ñac lu-lu sêsa sêtêt malac ñatô si, bu sênem mêtê lau. Ma in kêt ñaclai têt ñac bu sêsoc ñalau sac su yêc lau. ⁸⁻⁹ In kêkin ñac ti sôm yom têt ñac bocdec bu, “Anselêñ andi, magoc akôc wapa daêsam dom. Asôc nem atapa ma akôc nem tôc, dec tôm. Ampwic hacgêlê dom, ma akôc gêt danen-ña me awa me ñakwê aô daôm-ña dom. ¹⁰ Têt ndoc mac asôc malac dan andi, ma lau sêkôc mac sa asôc ñac si andu, nan ambo whin ñac e mac ahu malac dau sin. ¹¹ Ma lau malac dan-ña bu sêkôc mac ti nem yom sa dom, goc aton kop su yêc gahim têt ndoc mac ahu ñac sin, bu atôc ñac si giso asê.”

¹² Goc ñac sêlhô si ma sem mêtê bu lau sênem si ñalôm kwi ma sêhu mêtê sac sin. ¹³ Sêsoc ñalau sac daêsam su yêc lau, ma sêmbac olib ñakwi pi lau gêmbac daêsam ma sêkôm ñac ñayham sa.

Herod gauc gêm yom daêsam pi Yisu (Mat 14:1-2; Luk 9:7-9)

¹⁴ Lau sic miñ pi Yisu ñapan e in ndê waê tiapa, ma Kin Herod ngô ñawaê pi in whin. Lau ñatô sêsôm bu, “Yisu in Jon, ñgac Kêku Lau-ña, nan tisa akêt lau batê-ña, ma bocdinan in kôc ñaclai bu kôm gêt dalô.” ¹⁵ Ma ñatô sêsôm, “Mba! In ñgac dec in propet Elaija nan tisa akêt lau batê-ña.” Ma ñatô sêsôm, “Mba! In propet dan tôm propet akwa-kwa.” ¹⁶ Magoc têt têt Herod ngô yom dinan pi Yisu, nan in sôm, “Ñgac dê mboe Jon, ñgac nan aô gatim in kachu kic, nan tisa akêt lau batê-ña.”

Herod gic Jon, ñgac Kêku Lau-ña ndu ñamin (Mat 14:3-12)

17-18 Muñ-nga, Herod kôc in asi Pilip ndê awhê Herodias ma gêm ti ndê awhê. Dec Jon hoc Herod ndê giso asê ma sôm têt in, “Am gêm nem asim ndê awhê, dec kôm gêt so sambuc.” Tu dinañ-nga Herod kêkin ndê lau sin-nga bu sêkôc Jon dôñ, ma sêkêt in ndôc gapocwalô. ¹⁹ Tu Jon ndê yom-nga, Herodias êlêmê tac ñandê têt in ma tac whin bu sêndic in ndu. Magoc in gitôm dom, ²⁰ bu Herod kêyalê bu Jon in ñgac gitêt ti dabuñ, dec töt Jon ma yob in ñapep. Herod tac whin bu ñgô Jon ndê yom, magoc Jon ndê yom kôm in gauc gêm yom daêsam. ²¹ Tinambu Herodias tap lêt dan sa bu lau sêndic Jon ndu. Têt Herod ndê bêc dinda kôc in-nga, nañ Herod ndê mwasin dan ma kêgalêm in ndê lau atu-tu, ti lau bata sin-nga, ma lau bata Galili-nga. ²² Ñac sêndôc mwasin dau ñalôm ma Herodias atuwê sôc meñ ma tê wê. Gêt dau kôm Kin Herod ti ndê ñaclen hon atac ñayham kêlêc. Goc in sôm têt bawhê dau, “Am ndac gêt bocke nañ am atac whin, ma wakêt têt am.” ²³ Ma in kêmatin yom têt in bocdec bu, “Gêt nañ am bu ndac, nañ aô wakêt têt am, tôm aô wawhê neñ wapa hon kôc ndi ton lu ma wakêt ton dan têt am.” ²⁴ Goc bawhê dau sa gi ma ndac dinda, “Aô wandac gêt sake?” Ma dinda ô yom ma sôm, “Am ndac Jon, Ñgac Kêku Lau-nga ndê ñagôlôn.” ²⁵ Goc bawhê dau kac dau kwi ma kêti mbu têt Kin Herod gi, ma sôm têt in bu, “Aô tac whin bu kwahic dec, am tim Jon, Ñgac Kêku Lau-nga ndê kachu kic, goc kêt in ndê ñagôlôn sip pele dan ma kêt têt aô, bu walic pi tanôn bu in mbac ndu ñandô.” ²⁶ Yom dau kôm Kin Herod ñalôm ñawapac atu, tigen tu in kêmatin yom yêc ñaclen hon anğô-nga, dec kôm tôm bawhê dau ndac. ²⁷ Ma ñagahô in kêkin ñgac dan bu ndic Jon ndu ma kôc in ñagôlôn mbu meñ. Ñgac dau sôc gapocwalô gi, tim Jon ndê kachu kic, ²⁸ ma kêt ñagôlôn sip pele dan. Goc kôc sa gi kêt têt bawhê, ma bawhê kêt têt dinda gêlic.

²⁹ Têt têt Jon ndê sêñomi sêñgô gêt dau ñawaê, nañ sêmeñ ma sêkôc in ndê ñamlan sa, ma si sêñsuhun.

Yisu ndê ñgacsêñomi sêmbu sêmeñ

³⁰ Ñgacsêñomi nañ Yisu kêkin ñac sêsa si, nañ sêmbu sêtêt in sêmeñ, ma sic miñ pi gêt hon nañ sêkôm, ma yom nañ sêndôhôn têt lau. ³¹ Têt têt dinañ lau daêsam sêwê sêtêt Yisu sêmeñ ñapan, dec ñasawa mba bu in ti ndê lau sêneñ gêt. Tu dinañ-nga dec in sôm têt ñac, “Mac tamwasêm awhin aô, ma yac dasa gameñ sawa dan dandi, ma tanwhar daun.”

Yisu gôlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

³² Bocdinañ ñac sêpi wan dan bu sêlhô sêtêt in gameñ sawa dan sêndi. ³³ Magoc lau daêsam sêlic ñac sêpi wan ma sêñyalê bu Yisu ti ndê lau. Bocdinañ lau akêt malac hon yêc gameñ dinañ sêñkuc ñac, sênti sêmbu baô ma sêhôt gêlêc ñac. ³⁴ Têt têt Yisu ti ndê ñgac-sêñomi sêsôt baô si, in gêlic lau daêsam dinañ ma tawalô ñac, bu ñac sêtôm domba nañ si ñgac yob ñac-nga mba. Dec in gic hu kêdôhôn yom daêsam têt ñac.

³⁵ Sêmbu e telha sa, goc Yisu ndê ñgacsêñomi sêtêt in si ma sêsôm, “Gameñ dindec gameñ sawa, ma ac pacndê. ³⁶ Kêt lau dau sêlhô sêtêt in malac ti gameñ ñamakê-nga sêndi, bu sênemlhi gêt sêneñ-nga.” ³⁷ Magoc Yisu sôm, “Mba! Mac daôm akêt gêt têt ñac sêneñ.” Ma ñac sêô yom ma sêsôm, “Lau dindec ñac lau daêsam andô! Yac bu anemlhi bolom ña mone atu gitôm ñdenarii 200, dec oc tôm bu ñac hon sêneñ ñagec-ñagec. Yac akôm bocdinañ, a?” ³⁸ M a in ndac,

“Mac nem bolom hinga ndöc? Andi alic.” Ma ñac si sêlic goc sêmbu sêmen ma sêsôm, “Yac mba bolom limdan, ma i lu sêndöc.”

³⁹ Goc Yisu sôm têtj ñac bu sêkêtj lau hoj sêndöc sic titoj-titoj sêndöc kwanj. ⁴⁰ Ma lau hoj sêndöc sic titoj-titoj, toj ñatô gitôm lau 100, ma ñatô gitôm 50. ⁴¹ Goc Yisu kôc bolom limdan ma i lu sa, tatac undambê ma gêm mbec, goc pö bolom kôc-kôc, ma kêtj têtj ñgacsêjomi bu sêndic sam têtj lau. Goc inj kôm bocdinan pi i lu. ⁴² Lau hoj sej gêtj e hóc ñac dôj. ⁴³ Ma tinjambu ñgacsêjomi sic bolom ti i ñadêlê sa sip gatop 12 e menju.

⁴⁴ Yisu gôlôm lau toj atu dinan, ma laungac nanj sêmbu toj dau ñalôm ma sej gêtj, nanj si namba gitôm 5,000.

Yisu kêsêlêj mbo bu ñahô
(Mat 14:22-33; Jon 6:16-21)

⁴⁵ Têtj têtj dinan Yisu kêtj ndê ñ gacsêjomi sêpi wanj danj si, ma kêtj ñac sêmunj inj sêpi bugictoj ñadanga, bu sêtêj malac Betsaida sêndi. Ma inj dau mbo baö bu kêtj lau toj atu dinanj sêlhö si. ⁴⁶ Inj hu ñac sinj su, goc pi lôc danj gi bu teñ mbec.

⁴⁷ Ñasec sa su, ma wanj dau sa bugictoj ñalhu, ma Yisu tawasê mbo baö. ⁴⁸ Inj gêlic ndê ñgac-sêjomi sêhêc wanj ñanja, bu mbu atu kêsêlêj ma puc ñac dôj. Têtj ôbwêc lôm inj kêsêlêj mbo bu ñahô, ma sa têtj ñac gi. Inj bu hóc gêlêc ñac, ⁴⁹ magoc têtj ndoc sêlic inj kêsêlêj mbo bu ñahô, ñac gauc gêm bu sêlic ñalau danj. Ñac sêmbwêc atu, ⁵⁰ bu ñac hoj sêlic inj ma sêtöc dau. Magoc ñagahô inj sôm yom têtj ñac bu, “Ñalôm pêj dôj ma atöc daôm dom, bu aö dauj dindec!” ⁵¹ Goc inj kêsêlêj têtj ñac ma pi wanj gi. Ma mbu timalô ma binôj sip. Ñac sêhêdaê ñandô, ⁵² ñahu bu ñac sêlic gêtj nanj inj kôm pi bolom ti i, magoc ñac si gauc sa dom pi inj ndê ñaclai. Ñac si ñalôm ñadandi.

Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret
(Mat 14:34-36; Jon 6:22-25)

⁵³ Ñac sêhóc asê malac Genesaret yêc bugictoj ñadanga, ma sêsô wanj dôj. ⁵⁴ Ñac sêsip baö si ma ñagahô lau sênyalê bu Yisu. ⁵⁵ Goc sênti sêtêj malac hoj yêc gamen dinan, ma sêkêtj Yisu ñawaê. Ma tinjambu lau sêmbalanj si lau gêmbac sêtêj malac bocke nanj sêngô bu Yisu mbo. ⁵⁶ Ma malac atu ti saun, me gamen ñamakê-ñga bocke nanj Yisu mbo, nanj lau sêtoc si lau gêmbac sêyêc maket ñamala, ma sêtenj Yisu bu ñac sêmasêc inj me bu sêmasêc inj ndê ñakwê ñambwa. Ma lau hoj nanj sêmasêc inj, nanj ñamlic ñayham sa.

7

Gêj nanj kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-ñga
(Mat 15:1-20)

¹ Lau Palêsai ti kêdôhônjwaga yomsu-ñga ñatô akêtj Jerusalem sêtêj Yisu si. ² Ma ñac sêlic bu inj ndê ñgacsêjomi ñatô sêngwasinj amba dom ma sej gêtj. Bocdinan ñac gauc gêm bu ñgac-sêjomi si amba ñadômbwi. ³ Ñac gauc gêm yom dinan, ñahu bu lau Palêsai ti lau Israel-ñga daêsam sêjkcuc mêtê nanj lau andô sic dulu têtj ñac, bu sêngwasinj amba munj su, goc sênenj gêtj. ⁴ Ma têtj ndoc sêmbu akêtj maket sêmen,* nanj sêngwasinj amba munj, goc sênenj gêtj. Ma ñac

* **7:4:** Têtj ndoc lau Palêsai ma lau †Skraib sêmbu maket, nanj semlhi gêtj yêc lau Israel ñatô nanj sêhêgo dau tu Moses ndê yomsu-ñga dom, ma †lau gamenj apa-ñga nanj sêmbu maket ñamala. Ñac gauc gêm bu lau dau oc sêkôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-ñga, ma bocdinan sêngwasinj amba têtj ndoc sêmbu akêtj maket sêmen.

sêngwasinj laclhu ti akôp ma suc, ma sêngkuc mêtê kainj dinanj daêsam, nanj lau andô Israel-nga sic dulu têtj nac.

⁵ Bocdinarj lau Palêsai ti kédôhônj-waga yom-su-nga dinanj sêndac Yisu, “Tu sake-nga am nem ngac-sêngomi sêngkuc ngagôlinj nanj lau andô sic dulu têtj yac, nanj dom, ma seŋ gêtj ti amba ñadômbwi?” ⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Propet Aisaya hoc yom asê munj su, nanj hêganônj mac lau atim yom lau-nga solop. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

Lau dindêc sêtoc aô sa ña whasunj ñambwa, tigenj nac si ñalôm yêc danj dau-ŋga.

⁷ Ñac sem akinj aô ñandô dom, ma yom nanj sêndôhônj têtj lau, nanj ñamalac si yom-su ñambwa.” *[Ais 29:13]*

⁸ Goc Yisu gic têtju yom ma sôm, “Mac ahu Anôtô ndê yom-su sinj, ma asap ñamalac ñambwa si ñagôlinj dôŋ. ⁹ Mac alic ñayham bu asap mac daôm nem ñagôlinj dôŋ, magoc atec Anôtô ndê yom-su, a? ¹⁰ Bu Moses to Anôtô ndê yom-su bocdec bu, ‘*Toc damam lu dinam sa.*’ Ma inj to yom danj whinj bocdec bu, ‘*Ñgac danj bu sôm yom sac pi inj damba lu dinda, nanj lau sêndic inj ndu manj.*’ ¹¹ Tigenj mac andôhônj lau bu sênggili yom-su dinanj. Ñamalac danj ndê awa me gêtj bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc inj bu ndic yao gêtj dau ma sôm têtj inju, ‘Gêtj nanj bu nem amlu sa, nanj gasam bu Koban.’ (Yom Koban dinanj ñahu bu inj kêyalinj gêtj dau sa bu kêtj ti da têtj Anôtô.) ¹² Tu dinanj-nga inj gêm inj damba lu dinda sa dom, ma mac alic ñayham. ¹³ Ñalêtj dinanj mac aserj Anôtô ndê yom popoc ma anjuc lau andô si ñagôlinj nanj apami sic dulu têtj mac. Mac akôm mêtê daêsam gitôm dinanj.”

¹⁴ Goc Yisu ta lau honj sêtêtj inj sêmenj tiyham, ma sôm, “Mac lau honj, anjô ma anjyalê. ¹⁵⁻¹⁶ Gêtj honj nanj yêc awê ma sip ñamalac ñatac ñalôm, nanj ñadanj kôm inj ñadômbwi sa yêc Anôtô anjô-nga dom. Magoc mêtê ti gauc sac nanj meŋ akêtj ñamalac ñalôm, nanj kôm inj ñadômbwi sa yêc Anôtô anjô-nga.”

¹⁷ Tinjambu Yisu hu lau dinanj sinj ma inj ti ndê ngacsêngomi sêsôc andu danj si. Goc sêndac inj pi yom gôlinj dinanj ñahu. ¹⁸ Ma inj ndac nac, “Bocke dec mac atôm lau ñatô nanj si gauc sa dom? Alic bu gêtj n anj yêc awê, ma sip ñamalac ñatac ñalôm, nanj oc kôm inj ñadômbwi sa dom. ¹⁹ Ñahu bu gêtj dinanj sip inj ñalôm ti gauc dom, magoc sip inj ñatac ñalôm goc tinjambu sa meŋ tiyham.” (Yisu ndê yom dinanj tôc asê bu Anôtô gic yao gêtj danen-nga danj bu gêtj ñadômbwi dom.)

²⁰ Ma inj gic têtju yom ma sôm, “Gêtj sac bocke nanj sa yêc ñamalac si ñalôm me whasunj, nanj kôm inj ñadômbwi sa yêc Anôtô anjô-nga. ²¹⁻²² Mêtê sac daêsam ñahu yêc ñamalac si ñalôm. Gauc sac, mêtê sênem kanj gêtj-nga, sêndic ñamalac ndu-nga, mêtê mockainj-nga nanj lau nanj sem dau sa su, ma lau nanj sem dau sa su dom nanj sêkôm, lêtj atac whinj awa ti wapa-nga, mêtê sêlic lau sac-nga ti sênsau lau-nga, mêtê sênenj gêtj ñawahô-nga, mêtê ñalôm ñagalac-nga ti mêtê lêmun-nga, ma sêsôm yom sac-sac-nga, mêtê sêtoc dau sa-nga, ma lêtj gauc mbasi-nga. ²³ Mêtê sac kainj dinanj honj ñahu yêc ñamalac si ñalôm, ma kôm nac ñadômbwi sa yêc Anôtô anjô-nga.”

Awhê Kanan-nga danj kêtj whinj ñanja
(*Mat 15:21-28*)

²⁴ Yisu ti ndê ngacsêngomi sêhu gamenj dinanj sinj, ma sêtêtj gamenj nanj yêc kêpiŋ malac Taya ma sêsôc andu danj si. Inj tec bu lau danj sênyalê gamenj nanj inj mbo, magoc inj gitôm dom bu sinj dau. ²⁵⁻²⁶ Awhê danj mbo gamenj dinanj,

naŋ ŋalau sac daŋ mbo iŋ atuwê ŋalôm. Iŋ awhê Grik-ŋga naŋ dinda kôc iŋ yêc gameŋ Sairo-Pionisia-ŋga. Têŋ ndoc awhê dau ŋgô ŋawaê pi Yisu, naŋ têtŋ iŋ gi, ma hu dau sip nom yêc iŋ gahi-ŋga. Ma iŋ ten Yisu ŋaŋga bu iŋ soc ŋalau sac dau su yêc iŋ atuwê.

²⁷ Ma Yisu sôm têtŋ iŋ, “Gêŋ ŋamata-ŋga dakêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têtŋ balêkoc bu sêneŋ e hôc ŋac dôŋ. Solop dom bu dakôc balêkoc si gêŋ daneŋ-ŋga, ma tambaliŋ têtŋ giam sêneŋ.” ²⁸ Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Yomandô Pômdau, magoc giam naŋ sêndôc tebo ŋapu, naŋ seŋ gêŋ ŋapopoc naŋ balêkoc sêŋyain sip nom.” ²⁹ Goc Yisu sôm, “Tu am nem yom dinaŋ-ŋga dec aô wanem am sa. Am mbu ndi ma am oc lic bu ŋalau sac dau hu am atômwê siŋ su.” ³⁰ Goc awhê dau mbu têtŋ ndê andu gi, ma tap sa bu ŋalau sac dau hu iŋ atuwê siŋ ma bawhê dau yêc bêc yêc ndê mbô.

Ŋgac awha mba ma daŋgasuŋ bic

³¹ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu malac Taya ŋagameŋ siŋ. Ŋac sêŋsêlêŋ sêmbô seŋ têtŋ malac Saidon goc sêtêŋ bugictonŋ Galili-ŋga, ma sêpi bugictonŋ ŋadaŋga ma sêtêŋ gameŋ Dekapolis-ŋga si. ³² Yêc gameŋ dinaŋ lau ŋatô sêkôc ŋgac daŋ daŋgasuŋ bic ma awha mba ma sêtêŋ Yisu si, ma sêteŋ iŋ bu kêŋ amba sac iŋ. ³³ Lau daêsam sêlhac dindê, goc Yisu kôc ŋgac dau ma iŋlu sêsa ŋasawa sauŋ si sêlhac dau-ŋga. Ma iŋ kêŋ amba-atu sôc ŋgac dau daŋgasuŋ, ma iŋ hu gasôp pi amba-atu ma kêŋ pi ŋgac dau êmbala. ³⁴ Goc iŋ tatac undambê, sê awha atu, ma sôm têtŋ iŋ bu, “Epata.” (Yom dau danem kwi bu ‘Po asê.’) ³⁵ Ma ŋagahô iŋ daŋgasuŋ po asê, êmbala tigolonŋ, ma iŋ sôm yom yêc awê.

³⁶ Yisu gic yao lau bu sêndic miŋ pi gêŋ dinaŋ têtŋ lau ŋatô dom, magoc sêsôc iŋ ndê yom ŋapu dom. Iŋ gic yao ŋac tidim daêsam, magoc ŋac sic miŋ pi iŋ hôc gêlêc su. ³⁷ Ma lau hoŋ naŋ sêŋgô, naŋ sêhêdaê ŋandô ma sêsôm, “Iŋ kôm gêŋ hoŋ ŋapep eŋ, ma gitôm bu kôm lau daŋgasuŋ bic sêŋgô yom, ma lau awha mba sêsôm yom asê.”

8

Yisu gôlôm lau 4,000 (Mat 15:29-39)

¹ Têtŋ têtŋ dinaŋ lau daêsam sêkac sa tiyham e lau tonŋ atu sêmbô sêwhiŋ Yisu. Iŋ gêlic bu ŋac si gêŋ sêneŋ-ŋga mba, goc ta ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ iŋ sêmeŋ, ma sôm têtŋ ŋac bu, ² “Aô taŋwalô lau dindêc, bu sêmbô sêwhiŋ aô gitôm bêc tō su, ma ŋac si gêŋ sêneŋ-ŋga pacndê. ³ Ma aô bu wakêŋ ŋac sêlhô ti gêŋ yô ŋac, dec ŋac oc tagôlô yêc seŋ. Ŋac si lau ŋatô sêmeŋ akêŋ gameŋ baliŋ.” ⁴ Magoc iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêô iŋ ndê yom ma sêsôm, “Yac dambo gameŋ sawa, ma oc dakôc gêŋ daneŋ-ŋga y êc nde, naŋ tôm bu lau hoŋ dindêc sêneŋ?” ⁵ Ma Yisu ndac ŋac, “Mac nem bolom hiŋga ndôc?” Ma ŋac sêsôm, “Yac mba bolom 7 sêndôc.”

⁶ Goc Yisu sôm têtŋ lau bu sêndôc sic sêndôc nom. Ma iŋ kôc bolom 7 dinaŋ ma gêm daŋge, pô kôc-kôc, ma kêŋ têtŋ ndê ŋgac-sêŋomi bu sêndic sam têtŋ lau, dec sic sam. ⁷ Ma ŋac si i mwambwa ŋatô sêndôc, naŋ Yisu gêm mbec whiŋ, ma sôm bu sêndic sam têtŋ lau. ⁸ Ma lau hoŋ seŋ e hôc ŋac dôŋ, goc ŋgacsêŋomi sic ŋadêlê sa sip gatop 7 e meŋhu. ⁹ Lauŋgac naŋ seŋ gêŋ dau, naŋ si namba gitôm 4,000. Tiŋambu Yisu kêŋ ŋac sêlhô si, ¹⁰ ma iŋ ti ndê ŋgac-sêŋomi sêpi waŋ daŋ ma sêtêŋ gameŋ naŋ sêsam bu Dalmanuta, naŋ si.

Lau Palêsai sêndac Yisu bu kôm gêŋ dalô (Mat 16:1-4)

¹¹ Lau Palêσαι ηατô sêêtêη Yisu si, ma sic hu sêηsu inη. Nac bu sêηsahê inη, dec sêndac inη bu kôm gêη dalô danη bu tôc asê bu inη kôc ηaclai yêc Anôtô ndê. ¹² Magoc Yisu h ulai ma sôm têη ηac, “Tu sake-ηga mac lau têm dindêc-ηga anηsalê gêη dalô? Yomandô wasôm t êη mac bu aô wakôm gêη dalô tôm mac andac, nanη danη dom.” ¹³ Goc inη hu ηac sinη ma pi wanη tiyham whinη ndê ηgac-sêηjomi ma sêlhô bu sêmbu sêpi bugictonη ηadanηga sêndi.

*Yisu puc lau Palêσαι ti Herod si giso asê
(Mat 16:5-12)*

¹⁴ Têη ndoc ηgac-sêηjomi sêpi wanη dau si, nanη sêηlhinη dau sinη bu sêkôc bolom ηatô, ma ηac si bolom tigenη yêc wanη dau ηalôm. ¹⁵ Ma Yisu sôm yom ti ηanηa têη ηac bu, “Ayob daôm ηapep pi lau Palêσαι si yist ma Herod ndê yist.” ¹⁶ Ma ηac sem yomgalôm sêwhinη dandi ma sêsôm, “Inη sôm yom dinanη ηahu bu yac neη bolom mbasi.” ¹⁷ Yisu kêyalê yom nanη ηac sêsôm, dec sôm têη ηac, “Tu sake-ηga mac am yomgalôm ma gauc gêm bu yom nanη aô gasôm pi yist, nanη ηahu bu mac nem bolom mba? Bocke mac nem gauc sa pi gêη honη nanη aô gakôm, nanη dom? Mac nem ηalôm ηadandi sa, a? ¹⁸ Tanôm yêc, magoc mac alic gêη danη ηapep dom. Danηamsunη yêc, magoc mac anηô yom dom. Gauc nem gêη nanη aô gakôm su. ¹⁹ Têη têm nanη aô gac sam bolom amanηanη têη lau 5,000, nanη mac ahonη ηadêlê sa sip gatop hinηa?” Ma sêsôm, “Gatop 12.” ²⁰ Goc Yisu sôm, “Ma têη têm nanη aô gac sam bolom 7 têη lau 4,000, nanη mac ahonη ηadêlê sa sip gatop hinηa?” Ma sêsôm “Gatop 7.” ²¹ Goc inη sôm têη ηac, “Ma bocke dec mac nem gauc sa su dom?”

Yisu kôm ηgac tapec ηayham sa

²² Nac sêlac wanη si e sêhêc asê malac Betsaida. Ma lau ηatô sêkôc ηgac tapec danη sêêtêη Yisu si, ma sêndac Yisu bu kêη amba sac inη. ²³ Goc Yisu kêem inη sip amba, ma wê inη sa malac ηamakê gi. Inη hê gasôp pi inη tandô ma kêη amba sac inη, ma ndac, “Am gêlic gêη danη me mba?” ²⁴ Ma ηgac dau hêc tandô sa ma sôm, “Aêc, aô galic ηamalac sêηsêlêη sêmbo, magoc galic ηac ηadaunη-dauη. Aô galic ηac sêtôm a.” ²⁵ Goc Yisu kêη amba sac inη tandô tiyham, ma inη tandô po asê ma ηayham sa. Ma inη gêlic gêη honη ηawa ηayham. ²⁶ Goc Yisu kêη inη kôlhô gi ma sôm, “Am lhô solop têη nem andu ndi. Mbu sôc malac dec ndi dom.”

*Pita hoc Yisu ηahu asê
(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)*

²⁷ Tinηambu Yisu ti ndê ηgac-sêηjomi sêlhô bu sêêtêη malac ηatô nanη yêc kêpinη Sisaria-Pilipai sêndi. Sêηsêlêη sêmbo seη ma Yisu ndac ηac bocdec bu, “Lau sêsôm bu aô asa?” ²⁸ Ma ηac sêsôm têη inη, “Lau ηatô sêsôm bu am Jon, Nηac Kêku Lau-ηga, ma ηatô sêsôm bu am Elaija, ma ηatô sêsôm bu am propet akwa-kwa si danη.” ²⁹ Dec inη ndac ηac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aô asa?” Ma Pita ô inη awha ma sôm, “Am Mesaya dau.” ³⁰ Goc Yisu gic yao ηac bu sêsôm inη asê têη lau danη dom.

*Yisu sôm gwananη bu inη oc hêc ηandê
(Mat 16:21-23; Luk 9:22)*

³¹ Têη têm dinanη Yisu gic hu kêdôhônη ηac pi gêη nanη oc hêc asê Nηamalac ndê Atu. Inη oc hêc ηawapac daêsam, ma lau bata Israel-ηga ti †dabuηsiga atu-tu ma lau nanη sêndôhônη yomsu oc sêtec inη. Lau oc sêndic inη ndu, ma tinηambu bêc tō ninηa su inη oc tisa tiyham. ³² Inη sôm yom dinanη yêc awê, dec Pita kôc inη sa ηasawa saunη gi, ma sôm inη. ³³ Magoc Yisu kac dau kwi, tahê ndê ηgac-sêηjomi

ma sôm Pita bocdec bu, “Sadaŋ, kôc daôm sa lhô su! Bu am kêyalê Anötö ndê lêŋ dom, am bu êmkuc ŋamalac si gauc ŋambwa.”

Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhóc ŋawapac
(Mat 16:24-28; Luk 9:23-27)

³⁴ Goc in mbwêc ndê ŋgac-sêŋomi ti lau daêsam naŋ sêŋkuc in, naŋ sêtêŋ in sêmeŋ, ma sôm têŋ ŋac, “Asa naŋ tac whin bu êŋkuc aô, naŋ êŋgwiniŋ dau ma hóc ndê a gicso dau sa, ma êŋkuc aô. ³⁵ Bu asa naŋ tac whin bu sap gêŋ nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ oc niŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom-ŋga sin tu êŋkuc aô-ŋga ma tu ŋawaê ŋayham-ŋga, naŋ oc niŋga dom. ³⁶ Ŋamalac daŋ bu po gêŋ nom-ŋga hoŋ sa, magoc in dau gatu bu niŋga, dec gêŋ nom-ŋga hoŋ dinaŋ oc tôm dom bu nem in sa. ³⁷ Bu gêŋ ŋayham bocke yêc, naŋ gitôm bu dakêŋ têŋ Anötö ô yac neŋ gatunŋ?”

³⁸ “Lau têm dindéc-ŋga ŋac lau sac, ma sêpuc dômbwê Anötö ma sêsa si lêŋ bambaliŋ tôm lau mockaiŋ-ŋga. Asa naŋ kwahic dec maya tu aô ti aneŋ yom-ŋga, naŋ ŋamalac ndê Atu oc maya tu in-ŋga têŋ ndoc ŋambu-ŋga naŋ in mbu meŋ ti Damba Anötö ndê ŋawasi, ma aŋela dabun sêwhinŋ.”

9

¹ Ma in sôm têŋ ŋac, “Yomandô aô wasôm têŋ mac! Lau ŋatô kwahic dec sêmbo, naŋ oc gacgeŋ sêmbo tali e sêlic Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê ma ti ŋaclai atu.”

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ŋawasi
(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Bêc 6 giŋga su goc Yisu kôc Pita, Jems ma Jon sêwhin in, ma ŋac tawasê sêpi lôc baliŋ daŋ si. Têŋ têm dinaŋ Yisu ndê ŋamlic kaiŋ daŋ sa, ma sêlic in ndê ŋawasi. ³ In ndê ŋakwê sêp sambuc ma ŋawasi atu, hóc gêlêc gêŋ sêsêp nom-ŋga hoŋ. ⁴ Ma sêlic Elaija lu Moses sêhoc dau asê, ma inlu sem yomgalôm sêwhin Yisu. ⁵ Goc Pita sôm têŋ Yisu, “Kêdôhônŋwaga, ŋayham kêlêc bu yac dambo lec. Yac oc akwê bac tó tu mac ambo-ŋga, am nem bac daŋ, Moses nde daŋ, ma Elaija ndê bac daŋ.” ⁶ Ŋgacsêŋomi tó dinaŋ sêtôc dau atu, ma bocdinaŋ Pita gêm gauc yom tu sôm-ŋga. ⁷ Têŋ dinaŋ dao daŋ meŋ kêgatôc ŋac ahuc, ma awha daŋ sa yêc dao ŋalôm, naŋ sôm, “Aô neŋ atunŋac dau dindéc, naŋ aô atac whin ndu andô. Anŋô in ndê yom maŋ.” ⁸ Ma ŋagahô ŋac tahê gameŋ dau, ma sêlic bu Yisu tawasê mbo whin ŋac.

Gêndac pi Elaija
(Mat 17:10-13)

⁹ Tiŋambu ŋac sêsip akêŋ lôc dau sêmeŋ, ma Yisu kêŋ yao bu sêsôm yom pi gêŋ naŋ sêlic yêc lôc, naŋ asê dom e tôm Ŋamalac ndê Atu tisa akêŋ lau batê-ŋga. ¹⁰ Tu dinaŋ-ŋga ŋac sem yom dinaŋ ahuc yêc ŋac dau, magoc sem yomgalôm sêwhin dandi ŋapaŋ pi gêŋ dau. Ŋahu bu Yisu ndê yom pi in tisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ sêŋyalê ŋahu dom.

¹¹ Ma sêndac Yisu, “Lau Skraib naŋ sêndôhônŋ yomso, naŋ sêsôm bu Elaija oc meŋ hóc asê muŋ, ma tiŋambu Mesaya oc meŋ. Yom dau ŋahu bocke?” ¹²⁻¹³ Ma Yisu sôm, “Elaija gic waê bu hóc asê muŋ Mesaya, bu êmasaŋ gêŋ hoŋ tisolop. Ma aô wasôm têŋ mac, bu Elaija meŋ hóc asê su. Ma lau sêkôm mêtê sac têŋ in tôm ŋac atac whin, tôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc gwanan su. Ma yom naŋ sêto yêc pi Ŋamalac ndê Atu naŋ sôm bu in gic waê bu hóc ŋandê atu, ma lau oc sêpu in ma sêtec in. Mac aŋyalê yom dau ŋahu, me mba?”

*Yisu soc ñalau sac su yêc balê danj
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Yisu ma ñgacsêñomi tō dinanj sêsip akêñ lôc dau sêmenj ma sêlic bu kêdôhônwaga yomsu-nga ñatō ma Yisu ndê ñgacsêñomi ñatō sêsôm dau sêmbō, ma lau toñ atu sêñgihi ñac ahuc. ¹⁵ Têñ ndoc lau hoñ dinanj sêlic Yisu nan sêhêdaê ñandō, ma sênti sêtêñ inj si ti sêhê mwalêc inj. ¹⁶ Ma Yisu ndac ñac bu, “Mac asôm daôm pi yom bocke?” ¹⁷ Ma ñamalac danj nanj mbo lau toñ atu ñalôm, nanj ô yom ma sôm, “Kêdôhônwaga, aô gakôc anej balê dindêc gamenj, bu ñalau sac danj mbo inj ñalôm ma kôm inj awha mba. ¹⁸ Têm ñatō ñalau sac dau kôc inj dôñ ma tuc inj sip nom gi, kôm inj whapwic sa ma serj lhô, ma inj amba ti gahi ñanğa sa. Aô gandac am nem ñgacsêñomi bu sêsoc ñalau dau su, magoc ñac sêtôm dom.” ¹⁹ Yisu ñgô yom dau ma sôm, “O mac lau, aô gambo gawhiñ mac ñasawa hic baliñ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêñ danj? Aô wambo wawhiñ mac ñapanj dom! Mac nem akêñ whiñ mbasi. Akôc balê dau sa amenj.”

²⁰ Dec sêkôc balê dau sêtêñ Yisu sêmenj, ma têtj têtj ñalau sac gêlic inj, nanj ñagahô inj kêmwananj balê dau ti ñanğa, goc tuc inj sip nom gi, ma inj kêpi ti whapwic sa yêc nom. ²¹ G oc Yisu ndac balê dau ñadamba, “Ñalau sac kôm inj bocdinañ tôm yala hinga?” Ma damba sôm, “Inj mbo bocdinañ têtj têtj inj balêkoc sauj ñapanj e kwahic dec. ²² Ma ndoc daêsam ñalau sac dau tuc inj peñ sip bu me sip ya, ma kôm bu ndic inj ndu ñinğa. Tigenj am bu nditôm, dec tamwalô alu ma nem alu sa.” ²³ Goc Yisu sôm têtj inj, “Bocke dec am sôm têtj aô, ‘Am bu nditôm?’ Mac bu akêñ whiñ, dec gêtj hoñ oc nditôm.” ²⁴ Ma ñagahô balê ñadamba ta yom ma sôm, “Aô gakêñ whiñ. Nem aô sa bu wakêñ whiñ ñanğa.”

²⁵ Yisu gêlic bu lau daêsam sênti sêmenj, dec hec yom ñalau sac ma sôm, “Am ñalau danğasuj bic ma awha mba-nga, aô wandic atu am bu hu balê dindêc sinj, ma sôc inj ñalôm tiyham dom!” ²⁶ Goc ñalau sac dau mbwêc asê ma kêmwananj balê dau ñalêñ sac, goc sa awê gi. Ma balê dau yêc gitôm ñac batê danj, dec lau daêsam sêsôm, “Inj mbac ndu su.” ²⁷ Tigenj Yisu kêm inj sip amba, keñ inj sa, ma inj tisa kalhac.

²⁸ Tinjambu Yisu sôc andu danj gi, ma inj ndê ñgacsêñomi sêndac inj gelec, “Bocke dec yac atôm dom bu asoc ñalau dinanj su?” ²⁹ Ma inj sôm, “Mac bu asoc ñalau kainj dinanj su, nanj atenj mbec ñanğa. Ñalêñ danj mba.”

*Yisu sôm tiyham bu inj oc mbac ndu ma tisa
(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)*

³⁰⁻³¹ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhu gamenj dinanj sinj, ma sêñsêlêñ sêmbō gamenj Galili-nga. Yisu bu êndôhônj ñac têtj têtj dinanj, dec tec bu lau sêñyalê gamenj nanj ñac sêmbō. Inj sôm têtj ñac, “Tinjambu oc sêkêñ ñamalac ndê Atu sip lau ñatō amba. Ñac oc sêndic inj ndu, magoc têtj bêc tō ñinğa su, inj oc tisa tiyham.” ³² Magoc ñac si gauc sa pi inj ndê yom dom, ma sêtôc dau bu sêndac inj pi yom dau ñahu.

*Asa ti ñamalac ñamata-nga?
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)*

³³ Ñac sêñsêlêñ e sêhôc asê malac Kapenaom, goc si sêndôc andu danj. Ma Yisu ndac ñac, “Mac asenj daôm pi gêtj sake yêc serj?” ³⁴ Magoc ñac sem dôñ, bu yêc serj ñac sem yomgalôm sêwhiñ dandi pi ñac si asa inj ñgac ñamata-nga. ³⁵ Yisu ndôc sic ma ta ñgacsêñomi 12 sêtêñ inj si, ma sôm têtj ñac, “A sa nanj

bu ti ñamalac ñamata-nga yêc Anötö anğô-nga, nañ êñgwiniñ dau ti ñgac ñambu-nga, ma nem akind lau hoñ.”³⁶ Goc in kôc balêkoc saun dan ma kên in kalhac ñac ñalhu. Ma in kêgape in ma sôm,³⁷ “Asa nañ bu kôc balêkoc saun dan tòm in dindec, nañ sa tu aô neñ ñaê-nga, nañ gitôm in kôc aô dauñ sa. Ma asa nañ kôc aô sa, nañ kôc aô tanwasêñ sa dom, magoc kôc Damañ nañ kêkin aô gameñ, nañ sa bocdinañ.”

Lau nañ sêkôm gweleñ tu Yisu-nga, nañ sêwhê dau kôc dom

(Luk 9:49-50)

³⁸ Têñ bêc dan Jon sôm têñ Yisu bu, “Kêdôhônwaga, yac alic ñgac dan kôm gweleñ ma soc ñalau sac su yêc lau ña am nem ñaê. Yac ac yao in, bu in kêkuc am whin yac dom.”³⁹ Magoc Yisu sôm, “Alhac in ahuc dom, bu ñamalac nañ kôm gêñ dalô ña aneñ ñaê, nañ gitôm dom bu kac ndê awha kwi ñagahô, ma sôm yom sac pi aô.⁴⁰ Asa nañ kên kisa yac dom, nañ yac neñ dan.⁴¹ Yomandô aô wasôm têñ mac bu asa nañ kôm gêñ saun dan bu nem mac sa tu mac ankc aô Kilisi-nga, gitôm in kên bu laclhu dan têñ mac anôm, nañ Anötö oc êñlin in sin dom. In oc kên ñagêyô ñayham têñ in.”

Puc pi létôm

(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Ma Yisu sôm, “Ñamalac dan bu tim balêkoc saun dan nañ kên whin aô bu kôm mêtê sac, nañ kôm giso atu. Oc ñayham bu dasô hoc atu dan pi in kachu, ma tambalin in sip gwêc ndi ninnga. Ma bocdinañ oc tòm dom bu in tim balêkoc dau, ma tinjambu tap Anötö ndê matôc sa.

⁴³⁻⁴⁴ “Am amam bu kôm sac, nañ tim kic. Am bu tap undambê sa, ma ndöc tamli ti amam gatuc, nañ ñayham hôc gêlêc am kôm sac ña amam lu-lu e am sip ya lambwam-nga nañ sa ñapañ, nañ ndi.⁴⁵⁻⁴⁶ Ma gahim bu kôm sac, nañ tim kic. A m bu tap undambê sa, ma ndöc tamli ti gahim gatuc, nañ ñayham hôc gêlêc am kôm sac ti gahim lu-lu e Anötö tuc am sip ya lambwam-nga nañ sa ñapañ, nañ ndi.⁴⁷ Ma am nem tanôm bu kôm sac, nañ kip sa. Am bu ndöc Anötö ndê gameñ undambê-nga ti tanôm tigen, nañ ñayham hôc gêlêc am kôm sac ti tanôm lu-lu e Anötö tuc am sip lambwam ndi.⁴⁸ Yêc gameñ dinañ lau oc sêhóc ñandê ñapañ, tòm yom nañ Aisaya to yêc bocdec bu, ‘*Dombo oc mbac ndu dom, ma ya oc sa ñapañ.*’

⁴⁹ “Bocdinañ ayob daôm tu létôm-nga, bu Anötö oc kên ya êmbô lau hoñ,* gitôm lau sêkên gwêc so pi wata tu bu yêc ñayham ñasawa baliñ.⁵⁰ Gwêc so dau in gêñ ñayham, magoc ñamakic bu ninnga, oc dakôm ñamakic sa tiyham ñalêñ nde? Bocdinañ ambo lau nom-nga ñalôm atôm gwêc so, ma ambo awhin daôm ti yom malô.”

10

Anötö tec bu awê lu ñgac sêhu dau sin

(Mat 19:1-12)

¹ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhu gameñ dinañ sin, ma sêtêñ gameñ Judia-nga si. Goc sêpi Bu Jordan ñadanga nañ yêc têñ gameñ ac pi-nga, nañ si. Yêc gameñ

* **9:49:** Yom nañ yêc ñabatijn 49 nañ ñahu yêc awê dom, magoc lau ñatô gauc gêm bocdec bu. Anötö tac whin bu lau sêkên whin Yisu-nga sêhu mêtê sac hoñ sin ma sêsa lêñ gitên en. Gêñ bocke nañ bu lhac ñac ahuc tu sêtap gameñ undambê-nga sa, nañ sêhu sin tòm yom nañ yêc ñabatijn 43-47 whê sa. Ma Anötö oc kên ya êmbô lau gitôm lau sêpec gol ña ya tu bu ñadômbwi ninnga ma gol ñawasi solop yêc.

dinaŋ lau daêsam sêkac sa tiyham ma sêtêŋ inŋ si, ma inŋ kêkuc inŋ ndê mêtê ma kêdôhônŋ ŋac.

² Ma lau Palêsai ŋatô sêmenŋ ma bu sêtîm Yisu, dec sêndac inŋ bocdec bu, “Ŋgac danŋ bu hu ndê awhê siŋ, naŋ oc êŋgîlîl yomsu, me mba?” ³ Ma Yisu ndac ŋac ô, “Moses to yomsu bocke?” ⁴ Goc sêsôm, “Moses sôm bu ŋgac danŋ gitôm bu to bapia hu nawhê siŋ-ŋga, goc hu ndê awhê siŋ.” ⁵ Ma Yisu sôm, “Aêc. Moses to yomsu dinaŋ tu mac nem ŋalôm ŋadandi-ŋga. ⁶ Magoc têtê têtê Anötô kêŋ undambê ti nom, naŋ inŋ kêmasaŋ ŋamalac ŋgac ti awhê. ⁷ Ma tu dinaŋ-ŋga ‘*ŋgac danŋ oc hu damba lu dinda siŋ, ma sap inŋ nawhê dôŋ, ma inŋlu sêti gêŋ tigenŋ.*’ Yom dau whê sa bu inŋlu sêmbo sêtôm ŋamalac lu dom, inŋlu sêti gêŋ tigenŋ yêc Anötô aŋgô-ŋga. ⁹ Bocdinaŋ yham dom andô bu ŋamalac sêkac gêŋ naŋ Anötô dau kêŋ pitigenŋ, naŋ su.”

¹⁰ Tiŋambu Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi sêndöc andu danŋ, ma sêndac inŋ pi yom dinaŋ ŋahu. ¹¹ Ma inŋ sôm, “Ŋgac naŋ hu inŋ ndê awhê siŋ ma gêm awhê wakuc, naŋ kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga têtê inŋ yêc Anötô aŋgô-ŋga. ¹² Ma awhê naŋ hu nakweŋ siŋ ma gêm ŋgac wakuc, naŋ kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga bocdinaŋ.”

Yisu gêm mbec balêkoc

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Têtê béc danŋ lau sêhoŋ si balêkoc sêtêŋ Yisu si, bu inŋ kêŋ amba sac ŋac. Magoc inŋ ndê ŋgac-sêŋomi sêsôm dinda ti dambai. ¹⁴ Têtê têtê Yisu gêlic gêŋ dau inŋ tac ŋandê, ma sôm têtê ŋac, “Atec balêkoc dinaŋ sêtêŋ aô sêmenŋ. Alhac ŋac ahuc dom, bu Anötô ndê gôliŋ gic lau naŋ sêtôm balêkoc saur dindê, naŋ ŋawaê. ¹⁵ Aô wasôm yomandô têtê mac bu asa naŋ bu sôc Anötô ndê gôliŋ ŋapu gitôm balêkoc saur danŋ dom, naŋ oc nditôm dom bu sôc ndi.” ¹⁶ Goc inŋ kôc balêkoc dau sa ma kêgape ŋac. Ma inŋ kêŋ amba sac ŋac, ma gêm mbec ŋac.

Ŋgac ti lêlôm

(Mat 19:16-22; Luk 18:18-23)

¹⁷ Yisu ti ma kêsêlêŋ mbo senŋ whiŋ ndê ŋgacsêŋomi. Ma ŋgac danŋ kêti menŋ ma pônŋ haduc yêc inŋ aŋgô-ŋga, ma ndac inŋ bocdec bu, “K êdôhônŋwaga ŋayham, aô wakôm bocke dec tiŋambu Anötô oc kôc aô sa wandöc taŋli ŋapaŋ.” ¹⁸ Goc Yisu sôm têtê inŋ, “Tu sake-ŋga am sam aô bu ŋayham? Anötô tigenŋ inŋ ŋayham. ¹⁹ Am kêyalê yomsu naŋ Anötô kêŋ têtê Moses, ‘*Ndic ŋamalac ndu dom. Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom. Nem kaŋ gêŋ dom. Sôm yom tasaŋ pi lau dom. Êmsau lau bu kôc ŋac si gêŋ dom,*’ ma ‘*Toc damam lu dinam sa.*’” ²⁰ Ma inŋ sôm, “Kêdôhônŋwaga, aô kakuc yomsu hoŋ dinaŋ, têtê ndoc aô gambo balê ŋapaŋ e kwahic dec.” ²¹ Yisu tahê inŋ ma tac whiŋ inŋ kêlêc. Ma inŋ sôm, “Gêŋ tigenŋ yêc tu am kôm-ŋga. Am ndi, kêŋ am nem gêŋ hoŋ têtê lau sênemlihi, ma kêŋ ŋa-awa têtê lau ŋalôm sawa. Ma bocdinaŋ am nem awa ŋandô oc yêc undambê. Ma tiŋambu am mweŋ ma êmkuc aô.” ²² Magoc têtê têtê ŋgac dau ŋgô Yisu ndê yom dinaŋ inŋ wec, ma kôlhô ti ŋalôm ŋawapac gi. Ŋahu bu inŋ ŋgac ti lêlôm.

Puc pi awa ti wapa

(Mat 19:23-30; Luk 18:24-30)

²³ Goc Yisu tahê lau hoŋ, ma sôm têtê inŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Lau ti lêlôm si awa ti wapa kalhac ŋac ahuc e gitôm dom bu sêsôc Anötô ndê gôliŋ ŋapu ŋagahô.” ²⁴ Ŋac sêŋgô inŋ ndê yom dinaŋ e sêhêdaê. Ma Yisu sôm têtê ŋac tiyham, “O aneŋ balêkoc atac whiŋ-ŋga, ŋamalac bu sêsôc Anötô ndê gôliŋ ŋapu, naŋ gêŋ saur dom. ²⁵ Bôc atu danŋ gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ŋalasê ŋagahô, hóc gêlêc ŋgac ti lêlôm danŋ bu sôc Anötô ndê gôliŋ ŋapu.” ²⁶ Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêŋgô yom

dinan̄ ma sêhêdaê n̄andô. Ma sêsôm têt̄ dandi, “Bu bocdinan̄ dec asa oc tôm bu tap Anötô ndê mwasin̄ nem lau si-nga sa? Oc n̄awapac atu!” ²⁷ Yisu tahê nac ma sôm, “Gê̄n nan̄ n̄amalac sêtôm dom bu sêkôm, nan̄ Anötô gitôm bu kôm, bu Anötô gitôm bu kôm gê̄n hon̄.”

²⁸ Goc Pita sôm têt̄ in̄, “Yac oc bocke? Yac ahu gê̄n hon̄ sin̄ tu an̄kuc am-nga.” ²⁹ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yomandô têt̄ mac. Asa nan̄ bu hu andu, me asidôwai, me lhuwêi, me dinda lu damba, me balêkoc, me nom sin̄ tu aô-nga ma tu gwelê̄n n̄awaê n̄ayham-nga, ³⁰ nan̄ Anötô oc kê̄n gê̄n kain̄ dinan̄ daêsam têt̄ in̄ ô, têt̄ ndoc in̄ mbo nom. Ma in̄ oc tap kisa ti n̄awapac sa tu aô-nga whin̄. Ma têt̄ têt̄ n̄ambu-nga, Anötô oc kôc in̄ sa, ma kê̄n in̄ ndôc tali n̄apan̄ yêc undambê. ³¹ Tigēn lau daêsam nan̄ kwahic dec sêti lau n̄amata-nga, nan̄ oc sêti lau n̄ambu-nga, ma lau n̄ambu-nga oc sêti lau n̄amata-nga.”

*Yisu sôm tiyham bu in̄ oc mbac ndu
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)*

³² Yisu wê in̄ ndê ngacsê̄n̄omi ma sê̄nsêlê̄n̄ sêmbo sēn̄ bu sêtê̄n̄ Jerusalem sê̄ndi. In̄ ndê ngac-sê̄n̄omi sê̄nsêlê̄n̄ ti sêhêdaê, ma lau n̄atô nan̄ sê̄nsêlê̄n̄ sêwhin̄ nac, nan̄ sêtôc dau. * Bocdinan̄ Yisu kôc ngacsê̄n̄omi 12 sêsa si sêlhac dau-nga, ma sôm yom tiyham pi gê̄n nan̄ oc hóc asê in̄. ³³ In̄ sôm, “Kwahic dec yac bu dapi malac Jerusalem dandi, ma ngac dan̄ oc hoc n̄amalac ndê Atu asê ma kê̄n in̄ sip dabun̄siga atu-tu ti kêdôhôn̄-waga yomsu-nga amba. Nac oc sêkic yom bu sê̄ndic in̄ ndu, ma sêkê̄n̄ in̄ sip lau Rom-nga amba. ³⁴ Nac oc sêsu in̄ susu, sêhê gasôp pi in̄, sê̄ndic in̄ n̄amlic n̄andê ma sê̄ndic in̄ ndu. Magoc tin̄ambu bêc tó n̄inga su, goc in̄ oc tisa tiyham.”

*Jems lu Jon bu sêhêc gêlêc ngacsê̄n̄omi n̄atô
(Mat 20:20-28)*

³⁵ Jems lu Jon, Sebedi ndê atun̄gac lu, sêtê̄n̄ Yisu si ma sêsôm, “Kêdôhôn̄waga, alu atac whin̄ gê̄n dan̄, ma bu andac am bu kôm gê̄n dau n̄andô sa.” ³⁶ Goc Yisu ndac, “Amlu atac whin̄ bu aô wakôm sake?” ³⁷ Ma sêsôm, “Alu atac whin̄ bu têt̄ ndoc am ndôc nem pôn̄ kin̄-nga ti n̄awasi atu, nan̄ am kê̄n alu andôc awhin̄ am, dan̄ ndôc amam andô-nga ma dan̄ ndôc gasê-nga.” ³⁸ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Amlu an̄yalê gê̄n nan̄ amlu andac, nan̄ dom. Amlu atôm bu anôm gê̄n sip laclhu n̄awapac-nga nan̄ aô wanôm, a? Ma atôm bu alin̄ san̄gu† nan̄ aô oc walīn̄, a?” ³⁹ Ma in̄lu sêsôm, “Aêc, alu atôm.” Goc Yisu sôm, “Yomandô! Amlu oc anôm gê̄n sip laclhu tôm aô wanôm, ma alin̄ san̄gu tôm nan̄ aô walīn̄. ⁴⁰ Magoc aô dec oc wan̄yalin̄ lau sa bu sê̄ndôc aô aman̄ andô-nga ti aman̄ gasê-nga, nan̄ dom. Anötô ti n̄adau bu ê̄nyalin̄ lau sa bu sê̄ndôc dinan̄.”

⁴¹ Têt̄ ndoc ngacsê̄n̄omi 10 sê̄ngô yom dau n̄awaê, nan̄ nac tac n̄andê têt̄ Jems lu Jon. ⁴² Goc Yisu mbwêc nac sêtê̄n̄ in̄ si, ma sôm, “Mac an̄yalê bu lau sambuc si gôlin̄waga sêtoc dau sa têt̄ nac si lau, ma nac si lau bata sê̄ngwinin̄ lau nan̄ sêmbo nac n̄apu. ⁴³ Tigēn mac an̄kuc nac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa bu ti n̄amalac tiwaê yêc Anötô an̄gô-nga, nan̄ nem akin̄ mac. ⁴⁴ Aêc! Asa bu ti mac nem n̄amalac n̄amata-nga, nan̄ ê̄ngwinin̄ dau ma ti mac hon̄ nem ngac akin̄ n̄ambwa. ⁴⁵ Nahu bu lêt̄n̄ dau ti anēn̄ lêt̄n̄. N̄amalac ndê Atu mēn̄ tu bu lau

* **10:32:** Lau nan̄ sê̄nkuc Yisu nan̄ sêhêdaê ti sêtôc dau, n̄ahu bu nac gauc gêm yom nan̄ Yisu sôm têt̄ nac su, pi gê̄n nan̄ oc hóc asê in̄ têt̄ têt̄ in̄ bu pi Jerusalem ndi. Alic Mak 8:31; ma 9:30. † **10:38:** Yisu ndê yom pi laclhu nan̄ in̄ oc nôm, ma san̄gu nan̄ in̄ oc lin̄, nan̄ n̄ahu sip n̄awapac daêsam nan̄ oc hóc asê in̄.

sênem akind in-nga dom. Mba. In men bu nem akind lau, ma bu kênj dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac natôp.”

*Yisu kôm ngac tapec Batimeas nayaham sa
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)*

⁴⁶ Yisu ti ndê ngacsênjomi sênjsêlêj e sêhóc asê malac Jeriko, ma lau tonj atu sênjkuc njac. Têj ndoc njac bu sêhu Jeriko sinj, nanj sêtap ngac tapec danj sa, nanj ndóc seŋ njamakê ma teŋ gêj. In Batimeas, ngac danj njâê Timeas ndê atungac. ⁴⁷ Têj têm inj ngô bu Yisu Nasaret-nga kêsêlêj mbo seŋ, nanj gic hu mbwêc yom asê bocdec bu, “Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aô!” ⁴⁸ Goc lau daêsam sêhec yom inj ma sêsôm bu inj nem dôj. Magoc inj mbwêc ti njanja, “Dawid ndê Atu, tamwalô aô.” ⁴⁹ Yisu ngô njac si yom ma kwê dôj kalhac, goc sôm têj lau, “Mac asôm têj inj bu menj.” Goc sêta yom têj ngac tapec dau ma sêsôm, “Tisa ti atac nayaham! Inj ta am bu mwenj.” ⁵⁰ Goc ngac dau kac ndê njakwê andô-nga baliŋ su yêc nom, ma tisa njagahô ma têj Yisu gi. ⁵¹ Ma Yisu ndac inj, “Am tac whin bu aô wakôm sake têj am?” Ma ngac tapec dau sôm, “Kêdôhôn-waga, aô tac whin bu tanônj nayaham sa.” ⁵² Goc Yisu sôm, “Am ndi! Am nem kênj whin aô dec kôm am nayaham sa.” Ma njagahô inj tandô njawa sa, ma inj kêkuc Yisu mbo seŋ.

11

*Yisu sôc Jerusalem gi
(Mat 21:1-9; Luk 19:28-40; Jon 12:12-15)*

¹ Yisu ti ndê sênjomi sênjsêlêj sêhêganônj Jerusalem e sêsuj sa malac Betani ma malac Betpaji yêc Lôc Olib. Goc Yisu kênj inj ndê ngacsênjom lu, ² ma sôm têj inju, “Asôc malac dindê andi, ma yêc dindê amlu oc atap donji danj sa, nanj sêsô dôj kalhac. Inj donji njatu wakuc, nanj njamalac danj ndóc njahô munj su dom. Anjgapwêc su ma akôc sa amenj.” ³ Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma amlu anjgapwêc donji dau, nanj asôm têj njac bu, “Pômdau tac whin bu donji dindêc nem inj sa njasawa saun, goc inj oc kênj mbu menj.”

⁴ Bocdinaŋ dec inju sêsôc malac dau si ma sêtap donji danj sa, nanj lau sêsô dôj kalhac seŋ njadali k êpiŋ andu danj. Inju bu sênjgapwêc su, ⁵ ma lau njatô nanj sêlhac sêmpiŋ, nanj sêndac inju, “Amlu akôm sake, dec bu anjgapwêc donji dau su?” ⁶ Ma inju sêô njac si yom tôm Yisu sôm têj inju, dec sêhu donji dau sinj têj inju. ⁷ Sêwê inj sa sêtêj Yisu si, ma sêhu si njakwê awê-nga sac donji, goc Yisu pi gi ndóc njahô. ⁸ Ma lau daêsam sêhê si njakwê yêc seŋ. Ma lau njatô sêhêako a njalaun yêc seŋ njamakê ma sêkênj yêc seŋ. ⁹ Lau nanj sêmunj Yisu ti lau nanj sênjkuc inj, nanj sêmbwêc “Hosana! Anôtô nem mbec njac nanj menj gêm Pômdau anjgô. ¹⁰ Anôtô nem mbec inj nanj menj bu puc aban Dawid ndê gôlinj dôj. Hosana têj Anôtô lôlôc-nga.”

¹¹ Yisu hóc asê Jerusalem, goc sôc lôm dabunj njabatêmdö gi, ma gêlic gêj sambob nanj yêc dindê. Magoc ac gi su dec inj ti ndê ngacsênjomi 12 sêmbu sêsa malac Betani si bu sêyêc dindê.

*Yisu pucbo a kind danj
(Mat 21:18-19)*

¹² Têj bêbêc Yisu ti ndê ngac-s ênjomi sêhu Betani sinj ma sênjsêlêj sêmbu seŋ, ma gêj yô Yisu. ¹³ Inj gêlic a kind danj nanj kalhac ahê, goc têj a dau gi. Têm dinaŋ inj têm nanj a kind sem njandô dom, magoc Yisu gêlic bu a dinaŋ njalaun kêsôlô su dec kênj bata bu mboe kind njandô oc sênjgalêj. Magoc njandô mbasi, inj

tap njalaun njambwa sa. ¹⁴ Goc in pucbo a dau ma sôm, “Lau dan oc sênen njandô yêc a dindec tiyham dom.” Ma in ndê njacsênjomi sêngô yom dau.

*Yisu soc lau su yêc lôm dabun
(Mat 21:12-17; Luk 19:45-46)*

¹⁵ Yisu ti ndê sênjomi sênsêlêj si e sêhóc asê Jerusalem, ma sêtêj lôm dabun si. Yêc lôm dabun njabatêmdô lau sêtidulu gêj ti semlhi gêj sêmbo, ma Yisu gic hu soc njac sêsa awê. In kac lau sêd mone-nja si tebo sa, ma kac lau nan sêyob balusi bu lau sênemlhi, * nan si pôj sa whin. ¹⁶ Ma in gic yao lau bu sêkôc wapa sêtidulu-nja sôc lôm dabun njagamej tiyham dom. ¹⁷ Ma in kédôhônj lau ma sôm, “Sêto Anôtô ndê yom yêc bocdec bu, ‘Aô nej andu gic waê bu lau akêj gamej honj sêtenj mbec sêmbo-nja.’ Mac anyalê yom dau, ma bocke dec mac akôm Anôtô ndê andu ti lau kanj si gamej?”

¹⁸ Tinjambu dabunjsiga atu-tu ma lau nan sêndôhônj yomsu, nan sêngô njawaê pi gêj nanj Yisu kôm, ma sênjalê bu lau sambob sêhêdaê tu in ndê yom-nja. Tu dinan-nja dec sêtôc Yisu, ma sênjalê lêj bu sêndic in ndu. ¹⁹ Yisu ti ndê njac-sênjomi sêmbo Jerusalem e ac gi sip, dec sêmbu sêsa si.

*Yom pi lêj dakêj whin ti daten mbec-nja
(Mat 21:20-22)*

²⁰ Njagalanjê bêtêc Yisu ti ndê njacsênjomi sênsêlêj bu sêmbu sêtêj Jerusalem sêndi, ma sêhóc asê a kin nanj Yisu pucbo. Njac sêlic bu a dau mbac, njasanjac ti njawakac honj tibasô. ²¹ Ma Pita gauc gêm Yisu ndê yom, dec sôm têtj in, “Kédôhônjwaga, lic a kin nanj am pucbo, nanj mbac su.” ²² Goc Yisu ô yom ma sôm têtj njac, “Akêj whin Anôtô. ²³ Aô wasôm yomandô têtj mac, bu asa nanj bu sôm têtj lôc danj bu, ‘Puc daôm sa ma sip gwêc njalôm ndi,’ ma atac lu-lu dom magoc kêtj whin bu Anôtô oc kôm yom dau njandô sa, dec gêtj dau oc njandô sa. ²⁴ Boc-dinanj aô bu wasôm têtj mac bu gêtj bocke nanj mac bu atenj Anôtô bu kêtj têtj mac, nanj akêj whin bu mac akôc su, ma aô wasôm yom njandô, in oc kêtj têtj mac. ²⁵⁻²⁶ Ma têtj ndoc mac bu atenj mbec, ma bu gauc nem lau nanj sêkôm sac têtj mac, nanj goc asuc njac si sac kwi. Ma mac nem Damam nanj mbo undambê, oc suc mac nem sac kwi bocdinanj.”

*Gêndac pi Yisu ndê njacjai njahu
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)*

²⁷ Yisu ti in ndê njacsênjomi sêhóc asê malac Jerusalem tiyham ma sêtêj lôm dabun si. Yisu kêsêlêj mbo lôm dabun njabatêmdô, ma dabunjsiga atu-tu ti kédôhônjwaga yomsu-nja ma lau bata sêtigasuc in. ²⁸ Ma sêndac in, “Am kôc njacjai yêc nde, bu kôm gêtj honj nanj am kôm? Asa kêtj têtj am?” ²⁹ Goc Yisu sôm têtj njac, “Gên njamata-nja aô wakêj gêndac danj têtj mac. Mac bu aô anenj yom, dec wasôm anenj njacjai njahu asê têtj mac. ³⁰ Asa kêtj njacjai têtj Jon dec in kêtj lau? Anôtô kêtj njacjai têtj in, me mba? Asôm têtj aô.”

³¹ Njac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac, ma sêsôm têtj dau, “Yac bu dasôm bu Anôtô kêtj njacjai têtj Jon, goc Yisu oc ndac yac, ‘Tu sake-nja mac akêj whin Jon dom?’ ³² Magoc yac bu dasôm bu Jon kêtj lau kêtjuc njamalak nom-nja si gauc njambwa, goc lau oc sêlic yac sac.” Njac sênjalê bu lau daêsam sêlic Jon bu propet danj, dec sêtôc dau. ³³ Bocdinanj sêsôm têtj Yisu, “Yac anyalê dom.” Ma in sôm têtj njac, “Bocdinanj aô wasôm anenj njacjai njahu asê têtj mac dom.”

* **11:15:** Alic yom njapu-nja (footnote) yêc Mat 21:12.

12

Yom gôlinj pi lau sêyob òm wain-nga (*Mat 21:33-46; Luk 20:9-19*)

¹Ma inj gic hu yom gôlinj danj ma sòm têtj lau bata Israel-nga dinanj, “Ngac danj sô òm wain-nga danj. Inj sô tunj sa, kêmasanj gamej tu lau sêmasanj wain njakwi-nga, ma kwê andu baliñ danj bu lau sêlhac ma sêtij lau kanj. Tinjambu inj kêtj òm dau têtj lau njatô sêyob, ma kôlhô gi mbo gamej danj. ²Têtj têtj sêndic wain njandô sa-nga, nanj njadau kêtjnj ngac akijñ danj têtj lau sêyob òm-nga, tu bu sêkêtj wain njandô njatô têtj inj. ³Tigetj njac sêlô inj dôñ, sic inj njamlic njandê, ma sêkêtj inj kôlhô amba sawa gi. ⁴Goc njadau kêtjnj ngac akijñ danj tiyham, tigetj njac sic inj pi njagôlôñ, ma sêkôm mêtê sac têtj inj. ⁵Tinjambu njadau kêtjnj ngac titô-nga, magoc njac sic inj ndu. Ma inj kêtjnj lau daêsam tiyham, ma njac sic njatô njamlic njandê, ma sic njatô ndu. ⁶Tinjambu njac tigetj mbo, nanj njadau ndê atunjang, nanj inj tac waiñ ndu andô. Goc njadau kêtjnj ndê atu dau têtj njac gi, ma gauc gêm têtj danj, ‘Lau nanj sêyob anejñ òm, nanj oc sêtoc anejñ atunjang dindec sa.’ ⁷Tigetj têtj njadau ndê atu hôc asê, nanj lau sêyob òm-nga sêsôm têtj dau, ‘Ngac dinanj inj njadau ndê atunjang nanj oc wêkaiñ òm dindec ti ndê gêtj lêtjnsêm. Bocdinañ dandic inj ndu ma dakôc òm dindec su ti yac neñ.’ ⁸Ma sêkôc atunjang, sic inj ndu ma sêtuc inj sa awê gi.”

⁹Goc Yisu ndac, “Mac gauc gêm bu òm njadau oc kôm sake têtj lau nanj sêyob inj ndê òm? Inj oc meñ ma ndic njac ndu, ma kêtj òm dau têtj lau njatô sêyob. ¹⁰Gauc nem yom nanj sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc nanj lau sêkwê andu-nga sêtuc, nanj kwahic ti hoc njamata-nga yêc andu dau. ¹¹Pômdau kôm gêtj dau, ma yac alic njayham.’ Mac asam yom dau su, me?”

¹²Têtj dinañ lau bata Israel-nga sêñyalê bu Yisu sòm yom gôlinj dau hêganôñ njac, dec sêñyalê lêtj bu sêkôc inj dôñ. Magoc sêtôc lau toñ atu nanj sêmbo sêwhiñ Yisu, ma tu dinañ-nga sêhu inj siñ ma sêlhô si.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-nga (*Mat 22:15-22; Luk 20:20-26*)

¹³Tinjambu lau bata dinañ sêñyalê lêtj bu sêtim Yisu bu sòm yom so danj. Nac sêñkiñ lau Palêsai njatô sêwhiñ lau Israel-nga njatô nanj sêpuc Herod ma lau Rom-nga si gôlinj dôñ, nanj sêtêtj Yisu si. ¹⁴Nac sêhóc asê inj ma sêsôm, “Kêdôhônj-waga, yac anyalê bu am njac sòm yom njandô-nga. Am gauc gêm lau si waê dom, ma toc njac hoñ sa njalêtj tigetj. Ma am kêdôhônj Anôtô ndê lêtj têtj lau kêtjuc yom njandô solop. Kwahic dec yac bu andac am bu inj solop bu yac dakêtj takis t êñ †Sisa, me mba? Yac oc danemlhi takis, me mba?”

¹⁵Yisu ngô yom dau, tigetj inj kêyalê bu njac gauc gêm bu sêtim inj, dec sòm, “Tu sake-nga mac bu atim aô? Akôc mone silba danj ma atôc têtj aô.” ¹⁶Goc sêkêtj mone danj têtj inj, ma inj ndac njac, “Asa ndê njagatu ti njâ yêc mone dindec?” Ma sêo yom ma sêsôm, “Sisa ndê.” ¹⁷Dec Yisu sòm, “Bocdinañ atoc Sisa sa ña gêtj nanj gic inj njawaê, ma atoc Anôtô sa ña gêtj nanj gic inj njawaê.” Nac sêngô Yisu ndê yom dau, ma sêhêdaê tu inj ndê gauc-nga.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêtj lau batê-nga (*Mat 22:23-33; Luk 20:27-38*)

¹⁸Ma lau †Sadiusi njatô sêtêtj Yisu si, bu sêkêtj gêndac danj têtj inj. Nac lau Israel si toñ danj, nanj sêkêtj whiñ dom bu lau batê oc sêtisa tiyham. ¹⁹Ma njac sêndac inj bocdec bu, “Kêdôhônj-waga, Moses to yac neñ yomso danj bocdec bu. Njagac danj bu ndê dôwa nem awê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc mbasi, nanj

ngac dau oc nem dôwa ndê awhê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-nga. ²⁰Têñ ndoc danj asidôwai 7 sêmbô. Ngac ñamata-nga gêm awhê sa, magoc mbac ndu, ma balêkoc mba. ²¹Goc inj asi, ngac tilu-nga, gêm awhê sawa dau, magoc mbac ndu ma balêkoc mba. Ngac titô-nga bocdinañ, ²²ma asidôwa hale bocdinañ, hoñ sem awhê sawa dau sa, magoc sêmbac ndu, ma balêkoc mba. Ma tiñambu awhê dau mbac ndu. ²³Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tòm lau ñatô sêsôm, dec awhê dau oc ti asidôwa asa ndê awhê? Bu asidôwai 7 dinañ hoñ sem awhê tiger dinañ su têñ ndoc sêmbô tali.”*

²⁴Ma Yisu sôm têñ ñac, “Mac akôc gauc so, bu mac anyalê Anötô ndê yom ti inj ndê ñaclai dom. ²⁵Têñ têm lau batê sêtisa, nañ lau oc sênem dau dom. Ñac oc sêmbô sêtôm anjela undambê-nga. ²⁶Ma yom danj tiyham tôc asê bu lau batê oc sêtisa. Mac asam su yêc Moses ndê buku. Têñ ndoc Moses gêlic ya golom a danj, nañ Anötô sôm têñ inj bu, ‘*Aô Abraham ndê Anötô, Aisak ndê Anötô ma Jakob ndê Anötô.*’ ²⁷Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anötô sam dau bu lau têtô dinañ si Anötô? Inj lau batê si Anötô dom, inj lau tali si Anötô. Mac nem gauc inj so sambuc.”

*Yomsu ñamata-nga
(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)*

²⁸Kêdôhônjwaga yomsu-nga danj kalhac whinj lau nañ sêkêñ danja Yisu ma lau Sadiusi si yom, ma inj gêlic bu Yisu ô lau Sadiusi si yom ñapep. Bocdinañ inj ndac Yisu, “Anötô ndê yomsu bocke ti yomsu ñamata-nga?” ²⁹Ma Yisu sôm, “Yomsu ñamata-nga nañ hóc gêlêc yomsu hoñ nañ bocdec, ‘*Mac lau Israel-nga anjô! Pômdau yac neñ Anötô inj Pômdau tiger.*’ ³⁰Atac whinj Pômdau am nem Anötô ti am nem ñalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc.’ ³¹Ma yomsu tilu-nga bocdec yêc, ‘*Atac whinj lau menñarj am-nga, tòm am atac whinj am daôm.*’ Yomsu lu dinañ sêhóc gêlêc yomsu hoñ su.”

³²Goc kêdôhônjwaga yomsu-nga dau sôm têñ Yisu, “Kêdôhônjwaga, am sôm solop. Yomandô, Anötô tiger mbo, ma anötô ñandô danj mbo dom. ³³Ma yac bu atac whinj A nôtô ti neñ ñalôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc, ma yac bu atac whinj lau menñarj yac-nga tòm yac atac whinj yac dauñ, nañ hóc gêlêc bu yac dakêñ wata ti da pi ya ndi, me bu dakêñ gêñ ñatô ti da.” ³⁴Yisu gêlic bu ngac dau ô yom ti gauc ñayham, dec sôm têñ inj, “Êmkuc gauc ñayham dinañ dec am oc tòm bu mbo Anötô ndê gôlinj ñalôm.”

Yisu sôm yom dinañ, ma tiñambu lau sêtôc bu sêkêñ gêndac têñ inj tiyham.

*Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)*

³⁵Yisu kêdôhônj lau mbo lôm dabunj ñamakê, ma ndac ñac, “Bocke ma lau †Skraib sêsam Mesaya bu Dawid ndê Atu? ³⁶Dawid dau hoc yom asê tòm Ñalau Dabunj puc inj dôñ, ma to yom pi Mesaya bocdec bu, ‘*Anötô sôm têñ anej Pômdau, “Am ndôc aô amanj andô-nga e nditôm aô wakêñ nem ñacyo sêsôc am gahim ñapu.”*’ ³⁷Dawid dau sam Mesaya bu inj ndê Pômdau, ma bocke dec lau sêsam inj bu Dawid ndê Atu?” Ma lau hoñ sêngô Yisu ndê yom ti atac ñayham atu.

*Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac
(Mat 23:1-7; Luk 20:45-47)*

* **12:23:** Lau Sadiusi gauc gêm bu ñac si gêndac dau tôc asê bu lau batê oc sêtisa tiyham dom.

³⁸ Ma Yisu kédôhông lau ma sôm, “Ayob daôm napep bu an̄kuc lau Skraib si gêbôm dom. N̄ac sêsôc n̄akwê baliñ ma sêñsêlêñ sêmbo malac lôm, bu n̄ac atac whiñ bu lau sêtoc n̄ac sa ma sêhê mwalêc n̄ac. ³⁹ N̄ac atac whiñ bu sêndôc mala n̄amata-n̄ga yêc lôm wê-n̄ga, ma sêndôc lau tiwaê si mala têtñ ndoc sêney mwasiñ. ⁴⁰ Yêc lau hon̄ an̄gô-n̄ga lau dau sêteñ mbec baliñ. Magoc têtñ ndoc lau sêlic n̄ac dom, nan̄ sêñsau lauwhê sawa bu sêñgaho n̄ac si andu su. Anôtô oc êmatôc n̄ac, ma kêtñ n̄agêyô sac sambuc têtñ n̄ac.”

Awhê tuc dan̄ kêtñ da dan̄ge

(Luk 21:1-4)

⁴¹ Tiñambu Yisu ndôc sic ndôc lôm dabun̄ n̄abatêmdô kêtñ apa nan̄ lau sêkêtñ si da sip-n̄ga, ma tahê lau hon̄ nan̄ sêkêtñ si da sip apa dau. Lau ti lêlôm daêsam sêkêtñ awa atu. ⁴² Tigeñ awhê tuc n̄alôm sawa dan̄ meñ ma kêtñ awa sauñ lu gitôm wan toea lu sip apa da-n̄ga. ⁴³ Goc Yisu ta ndê n̄gac-sêñomi sêmeñ ma sôm, “Yomandô, aô wasôm têtñ mac bu yêc Anôtô an̄gô-n̄ga awhê tuc n̄alôm sawa dindec kêtñ da nan̄ hôc gêlêc lau hon̄ si da su. ⁴⁴ N̄ahu bu lau ti lêlôm hon̄ sêkêtñ si da, magoc n̄ac si awa daêsam gacgeñ yêc n̄ac-n̄ga. Magoc awhê dindec in̄ awhê n̄alôm sawa, ma in̄ kêtñ ndê gêtñ hon̄ ti da.”

13

Yisu sôm yom pi lôm dabun̄ Jerusalem-n̄ga

(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Têtñ ndoc Yisu bu hu lôm dabun̄ n̄agameñ siñ, nan̄ in̄ ndê n̄gacsêñom dan̄ sôm têtñ in̄, “Kêdôhôngwaga, lic hoc atu-tu ma andu n̄ayham kêlêc nan̄ sêkwê sa sêlhac dec.” ² Magoc Yisu ô yom ma sôm têtñ in̄, “Am lic andu atu-tu ti lôm dabun̄ dindec! Aô wasôm têtñ am, bu tiñambu n̄acyo oc sêseñ hoc atu-tu hon̄ dindec su e hoc dan̄ oc ndôc hoc dan̄ n̄ahô tiyham dom.”

Gêtñ wapac têm n̄ambu-n̄ga-n̄ga

(Mat 24:3-14; 10:17-22; Luk 21:7-19)

³ N̄ac sêsa sêtêtñ Lôc Olib si, ma tiñambu Pita, Jems, Jon ma Andru tawasê sêtêtñ Yisu si ma sêndôc an̄gô têtñ lôm dabun̄ yêc malac Jerusalem. Ma n̄ac sêndac in̄ bocdec bu, ⁴ “Sôm têtñ yac bu n̄awapac nan̄ am sôm yom pi, nan̄ oc hôt asê Jerusalem têtñ têm bocke, ma gêtñ sake oc kêtñ puc yac bu têm dau meñ kêtñ?” ⁵ Goc Yisu sôm têtñ n̄ac, “Ayob daôm napep bu lau dan̄ sêñsau mac dom. ⁶ Bu lau daêsam oc sêmeñ sênem aô an̄ôñ ma sêsôm, ‘Aô Mesaya dauñ dec,’ ma oc sêñsau lau daêsam. ⁷ Ma têtñ ndoc mac an̄gô n̄awaê bu lau sic siñ têtñ dau me sêmasañ dau tu sêndic siñ-n̄ga, nan̄ asô dom. Bu gêtñ hon̄ dinañ gic waê bu meñ sa, m agoc têm n̄ambu-n̄ga yêc dôñ yêc. ⁸ Kin̄ nom-n̄ga oc sêkêtñ kisa dau, ma lau gameñ dan̄ oc sêndic siñ têtñ lau gameñ dan̄. Tiyhô oc nem yêc gameñ hon̄, ma tôbôm oc sa. Gêtñ hon̄ dinañ oc ndic hu n̄awapac têm n̄ambu-n̄ga-n̄ga, gitôm awhê nan̄ kêsahê balêkoc tun̄ in̄ ma gêtñ dau gic hu n̄andê atu nan̄ in̄ oc hôt tu kôc balêkoc-n̄ga.

⁹⁻¹⁰ “Gêtñ n̄amata-n̄ga lau oc sêhoc n̄awaê n̄ayham asê têtñ lau sambob, ma têtñ dinañ têm n̄ambu-n̄ga oc meñ hôt asê. Ayob daôm napep. Lau oc sêwê mac atêtñ lau sêmatôc yom-n̄ga andi, ma sêhi mac n̄a sô yêc lôm wê-n̄ga. Tu aô-n̄ga dec lau oc sêkêtñ mac alhac gôliñwaga ti kin̄ an̄gô-n̄ga, magoc ndoc dinañ ti têm bu mac ahoc yom n̄andô asê têtñ n̄ac. ¹¹ Têtñ têm nan̄ sêkôc mac dôñ ma sêwê mac atêtñ lau sêmatôc mac-n̄ga andi, nan̄ ahêgo daôm tu yom asôm-n̄ga dom. Asôm

yom nanj Anötö oc kêñ têt mac têt ndoc dinanj, bu mac daôm oc asôm yom dom, Njalau Dabuñ oc sôm.

¹² “Têt ndoc ñawapac-nga dinanj, lau nanj sêkêt whiñ dom oc sêhoc si asidôwai sêkêt whiñ aô-nga asê bu sêndic ñac ndu, ma dambai oc sêkôm têt atui boc-dinanj. Balêkoc oc sêli dau sa têt damba ti dindai, ma sêkêt ñac sêtêt lau bu sêndic ñac ndu. ¹³ Lau honj oc sêtec mac tu aô nenj ñaê-nga. Magoc asa nanj bu lhac ñanga ma hu aô siñ dom e ndê têt pacndê, nanj oc tap Anötö ndê mwasiñ nem inñ si-nga sa.”

Nawapac gameñ Judia-nga
(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ “Gêt sac sambuc nanj oc kôm gameñ tisac, nanj lau oc sêkêt lhac gameñ nanj gic inñ ñawaê dom. (Asa nanj sam yom dindec, nanj kôc gauc ñapep, bu ñahu yêc siñ dau.) Mac lau asa nanj ambo gameñ Judia-nga ma alic gêt dau, nanj honj alhô api gameñ lôc-nga andi. ¹⁵ Alhô ñagahô ma gauc nem mac nem gêt danj dom. Lau nanj sêtwhañ dau sêndöc andu ñasactô, nanj sêsöc andu ñalôm bu sêkôc si gêt danj tôhônj dom. ¹⁶ Ma ñac nanj sêmbo ôm, nanj bocdinanj. Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêt ñatô dom. ¹⁷ Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ñac nanj sêkêt su têt balêkoc, nanj oc sêtap ñawapac atu sa têt têt dinanj. ¹⁸ Ateñ mbec bu gêt dinanj tap mac sa têt ndoc uhô-nga dom. ¹⁹ Ñahu bu ñawapac ñandô nanj bu sa têt têt dinanj, nanj oc hôc gêlêc ñawapac honj nanj sêhoc asê nom têt têt nanj Anötö kêñ undambê ti nom e kwahic dec, ma tiñambu oc sa bocdinanj tiyham dom. ²⁰ Magoc Pômdu oc kêñ ndoc dinanj tiapê tu bu nem lau nanj inñ kêyalin sa su, nanj sa-nga. Bu mba, goc lau honj oc sêniñga.

²¹ “Têt ndoc dinanj ñgac danj bu sôm têt mac bu, ‘Alic, Mesaya dau dindec,’ me ‘Alic, Mesaya dau dindê,’ nanj akêt whiñ ñac dom. ²² Lau nanj sêtñsau bu ñac Mesaya, ma propet tasanj oc sêmênj ma sêkôm gêt dalô ti gêt atu-tu bu sêtñsau lau. Ma ñac oc sêtñsahê bu sêtim lau nanj Anötö kêyalin ñac sa, nanj sêwhiñ. ²³ Aô gakêt puc mac gwananj, ma bocdinanj ayob daôm ñapep.”

Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-nga
(Mat 24:29-36; Luk 21:25-33)

²⁴ Ma Yisu sôm, “Ndoc ñawapac-nga dinanj oc pacndê, ma tiñambu lau oc sêlic gêt dalô atu-tu. Ac oc nem ganduc ma ayô oc ñawê tiyham dom. ²⁵ Ma tata oc sêpeñ akêt umbonj, ma gêt ti ñaclai nanj sêlhac umbonj oc wiwic sa. ²⁶ Ma tiñambu lau oc sêlic Ñamalac ndê Atu meñ ndöc dao ñahô ti ndê ñaclai ma ñawasi atu. ²⁷ Ma inñ oc êñkin ndê anjela sêsa sêtêt nom ñabatinj ti undambê ñabatinj honj sêndi, bu sêndic lau nanj inñ kêyalin ñac sa su, nanj sa.

²⁸ “Gauc nem a lanj. Têt ndoc mac alic ñalauñ wakuc bu lêt, nanj mac anyalê bu ndoc ac-nga meñ kêpiñ. ²⁹ Ma bocdinanj têt ndoc mac alic gêt nanj aô gasôm yom pi, nanj hôc asê, dec anyalê bu Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-nga meñ kêpiñ su, gitôm inñ meñ kalhac gatam. ³⁰ Yomandô! Lau têt dinanj-nga oc sêniñga dom e gêt honj dinanj hôc asê. ³¹ Undambê ti nom oc niñga, magoc anej yom oc niñga dom. Gêt honj oc ñandô sa tôm aô gasôm.”

Lau danj sêtñyalê Yisu ndê bêc mbu meñ-nga dom
(Mat 25:13-15)

³² Ma Yisu sôm, “Lau danj sêtñyalê bêc me acgatu nanj Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, nanj dom. Anjela undambê-nga sêtñyalê dom, Anötö ndê Atu kêyalê dom, Damanj tawasê kêyalê. ³³ Bocdinanj anem ali ma ayob daôm ñapep! Mac am gauc têt nanj bêc ñambu-nga dau oc meñ sa. ³⁴ Gitôm andu ñadau danj nanj

bu sa ndi lic gameŋ ɲatô. In hu ndê andu siŋ ma kêŋ in ndê lau akiŋ sêwêkair si gwelen têtêŋ. Ma in oc sôm têt ɲgac yob gatam-ɲga, bu in nem ali ma tatiŋ gameŋ ɲapep e in mbu meŋ. ³⁵ Bocdinaŋ anem ali, bu mac aŋyalê ndoc naŋ andu ɲadau oc mbu meŋ, naŋ dom. In oc hôc asê têt telha me timaniŋhu, me dalec taŋ, me bêbêc ganduc, naŋ mac aŋyalê dom. ³⁶ Ayob daôm ɲapep, mboe in oc mbu meŋ ɲagahô, ma tap mac sa ayêc bêc ayêc. ³⁷ Yom naŋ aô gasôm têt mac, naŋ dec wasôm têt lau hoŋ bocdinaŋ. Anem ali!”

14

Sêkic yom bu sêndic Yisu ndu

(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2)

¹ Lau Israel si †Mwasin Pasowa ti †Mwasin Bolom Yist Mba-ɲga ɲandoc meŋ kêpiŋ, ma bêc lu yêc dôn yêc. Ma dabuŋ-siga atu-tu ti lau naŋ sêndôhôn yomsu-ɲga sêŋsalê lêŋ daŋ bu sêkôc Yisu dôŋ gelec ma sêndic in ndu. ² Tigeŋ sêhêgo dau ma sêsôm, “Dakôm têt Mwasin Pasowa-ɲga ɲandoc dom, mboe lau daêsam naŋ sêmbô Jerusalem tu om atu Pasowa-ɲga, naŋ oc sêlic ma sêli dau sa.”

Awhê daŋ gêm oso Yisu

(Mat 26:6-13; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

³ Têt têt dinaŋ Yisu mbo malac Betani, ma gêŋ gêŋ ndôc whiŋ ɲgac daŋ ɲaê Saimon. Muŋ-ɲga in ɲgac ti gêmbac leprasi. Yisu ndôc tebo ma awhê daŋ meŋ, naŋ kôc bu ɲamalu ɲayham ɲaôli atu sip kac daŋ. In kac gêŋ dau sa, ma kêc gêŋ malu dau pi Yisu ndê ɲagôlôn. ⁴ Lau ɲatô sêlic dec tac ɲandê têt awhê dau, ma sêsôm, “Tu sake-ɲga in kêyaiŋ gêŋ ɲamalu dinaŋ? ⁵ Gitôm bu dakêŋ têt lau sênemli ma datap awa atu sa, ma dakêŋ têt lau ɲalôm sawa. ɲaôli dau oc hôc gêlêc ɲaôli tu gwelen yala sambuc-ɲga su.” Ma sêhec yom in ɲalêŋ sac.

⁶ Magoc Yisu sôm, “Ahu in siŋ ma akêŋ ɲawapac têt in dom. In kôm gêŋ ɲayham solop têt aô. ⁷ Lau ɲalôm sawa oc sêmbô sêwhiŋ mac ɲapaŋ, ma bocdinaŋ dec têt bocke mac bu atac whiŋ, naŋ oc tôm bu mac anem ɲac sa. Tigeŋ aô oc wambo wawhiŋ mac ɲapaŋ dom. ⁸ Awhê dindêc gitôm bu êmwasin aô ɲalêŋ dinaŋ, dec kôm. In kêc gêŋ ɲamalu pi aô, dec tôm in kêmasaŋ aô neŋ ɲamlic gwanan tu sêŋsuhun aô-ɲga. ⁹ Yomandô aô wasôm têt mac, bu tiŋambu lau oc sêhoc ɲawaê ɲayham asê yêc gameŋ hoŋ, ma têt dinaŋ ɲac oc sêsôm yom pi awhê dindêc ma lau oc gauc nem in.”

Judas sôm tidôn bu hoc Yisu asê

(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Têt ndoc dinaŋ Judas Iskeriot, ɲgacsêŋomi 12 si daŋ, têt dabuŋsiga atu-tu gi ma sôm bu in oc hoc Yisu asê têt ɲac. ¹¹ ɲac sêŋgô in ndê yom ti atac ɲayham, ma sêsôm tidôn bu sênemli in. Bocdinaŋ in kêsalê lêŋ tu bu hoc Yisu asê-ɲga.

Yisu ndê ɲgacsêŋomi sêmasaŋ Mwasin Pasowa-ɲga

(Mat 26:17-19; Luk 22:7-13)

¹² Têt Mwasin Bolom Yist Mba-ɲga ɲabêc ɲamata-ɲga, bêc naŋ lau Israel-ɲga sic domba Pasowa-ɲga ndu, naŋ ɲgacsêŋomi sêsôm têt Yisu bu, “Am tac whiŋ bu yac amasaŋ Mwasin Pasowa bu am neŋ whiŋ yac-ɲga yêc nde?” ¹³ Dec Yisu kêkiŋ ndê ɲgacsêŋom lu ma sôm têt inlu, “Asôc malac Jerusalem andi, ma amlu oc atap ɲgac daŋ sa naŋ kêbalan bu lôn daŋ. Awhiŋ in atêŋ in ndê ɲadau ndê andu andi. ¹⁴ Ma asôm têt andu ɲadau, ‘Alu mba kêdôhônɲaga ndac am tu andu ɲalôm ɲacleŋ-ɲga, bu in ti ndê ɲgacsêŋomi bu sêneŋ Mwasin Pasowa-ɲga yêc am nem andu.’ ¹⁵ Ma in oc tôc ɲalôm atu daŋ yêc andu dau ɲahô-ɲga têt

amlu. Tebo ti gêŋ hoŋ tu yac danerj Mwasinj Pasowa-ŋga yêc ŋalôm dau, goc amasarj gêŋ yêc dinarj.” ¹⁶ Goc sêŋom lu dinarj sêsôc malac si, ma sêtap gêŋ hoŋ sa tôm Yisu sôm su, ma sêmasarj Pasowa.

Yisu sôm asê bu ŋgac danj oc hoc inj asê

(Mat 26:20-25; Luk 22:21-23)

¹⁷ Têŋ ac gi su Yisu ti ŋgacsêŋomi 12 sêtêŋ andu dau si. ¹⁸ Ŋac sêndôc ti serj gêŋ sêmo, ma Yisu sôm, “Yomandô aô wasôm têŋ mac, bu mac nem danj oc hoc aô asê. Ŋgac dau kwahic dec ndôc ma gêŋ gêŋ whinj aô.” ¹⁹ Yom dau kôm ŋac sêsô, ma ŋalôm ŋawapac atu, ma ŋac tigerj-tigerj sêsôm têŋ inj, “Mboe aô, a? Mba!” ²⁰ Goc inj sôm têŋ ŋac, “Ŋgac dau inj mac lau 12 nem danj, ma kwahic dec alu anj gêŋ sip pele tigerj. ²¹ Gêŋ dau oc ŋandô sa pi Ŋamalac ndê Atu, tôm yom narj sêto yêc. Tigerj ŋgac narj hoc aô asê, narj oc tap ŋawapac atu sa, ma tu dinarj-ŋga inj dinda bu kôc inj dom, dec oc ŋayham.”

Yisu gic hu Mwasinj Dabuj

(Mat 26:26-29; Luk 22:15-20)

²² Têŋ têm ŋac serj gêŋ sêmo, narj Yisu kôc bolom, gêm mbec, pô kôc-kôc, ma gic sam têŋ ŋac. Ma inj sôm, “Akôc sa loc, aô nerj ŋandô dau dindêc.” ²³ Ma inj kôc laclhu wain-ŋga danj ma gêm danje, goc kêŋ têŋ ŋac ma ŋac hoŋ sênôm. ²⁴ Inj sôm têŋ ŋac, “Aô nerj dac wamatinj pwac-ŋga dau dec, narj wakêc sinj tu lau daêsam-ŋga. ²⁵ Yomandô aô wasôm têŋ mac bu aô oc wanôm wain tiyham dom e Damarj ndê gôlij meŋ sa tiawê, ma têŋ ndoc dinarj aô wanôm tiyham.” ²⁶ Tinjambu ŋac sem wê danj, ma sêlhô sêsa sêtêŋ Lôc Olib si.

Yisu sôm bu Pita oc sêc inj ahuc

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34)

²⁷ Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Mac hoŋ oc ahu aô sinj, tôm yom narj sêto yêc bocdec bu, ‘Aô oc waserj ŋgac yob domba-ŋga, ma domba oc sêlhô babalip.’” ²⁸ Magoc tinjambu aô watisa tiyham, ma wamurj mac watêŋ gamerj Galili-ŋga wandi.” ²⁹ Dec Pita sôm têŋ inj, “Ŋac hoŋ bu sêhu am sinj, tigerj aô wahu am sinj dom.” ³⁰ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yomandô bu ôbwêc dau dindêc am oc sêc aô ahuc tidim tó su, goc dalec oc tarj tidim lu-ŋga.” ³¹ Tigerj Pita sôm yom ti ŋarja, “Mba! Gitôm sêndic aô ndu wawhiŋ am, aô oc wasêc am ahuc dom.” Ma ŋac hoŋ sêsôm yom kainj tigerj.

Yisu teŋ mbec mbo ôm Getsemani

(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Ŋac sêsa si e sêhóc asê ôm †olib-ŋga danj, ôm narj sêsam bu Getsemani, ma Yisu sôm têŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Andôc dec ma aô waterj mbec.” ³³ Goc inj kôc Pita, Jems ma Jon sêwhinj inj si, ma sêhu ŋgacsêŋomi ŋatô sinj. Têŋ ndoc dinarj Yisu ndê ŋalôm ŋawapac atu ma inj pô sim dau ŋandô. ³⁴ Inj sôm têŋ ŋac, “Aô nerj ŋalôm kêsahê ŋawapac atu, kêpiŋ bu oc wambac ndu. Mac andôc dec ma anem ali.” ³⁵ Goc inj hu ŋac sinj ma sa ŋasawa sauŋ gi. Inj hu dau sip nom gi ma teŋ mbec, bu nditôm goc Anôtô nem inj sa bu êŋlêc têm hóc ŋandê-ŋga narj oc hóc asê inj. ³⁶ Inj sôm, “Damarj, O Damarj, am gitôm bu kôm gêŋ hoŋ. Kôc laclhu ŋawapac-ŋ ga dindêc su yêc aô. Magoc êmkuc aô nerj atac whinj dom, kôm tôm am daôm nem atac whinj bu kôm.”

³⁷ Inj teŋ mbec su, dec mbu gi ma tap sa bu ŋgacsêŋomi sêyêc bêc sêyêc. Goc inj urj ŋac sa ma sôm têŋ Pita, “Saimon, bocke dec am yêc bêc? Am gitôm dom bu nem ali tôm acgatu ŋasawa tigerj, a? ³⁸ A nem ali ma aterj mbec bu lêtôm tap mac sa dom. Mac nem gatôm licbalê, tigerj ŋamlic kwapac.”

³⁹ Goc Yisu sa gi, ma ten mbec tigen dinan tiyham. ⁴⁰ Pacndê, goc in mbu gi ma gêlic nac sêyêc bêc, bu nac tandô hê nac sa njandô. Ma nac sêpônda yom tu sêsôm têt in-nga. ⁴¹ Goc in gi ma ten mbec tidim tô-nga. Ma têt ndoc in mbu têt nac tiyham, nan in sôm, “Tu sake-nga mac ayêc bêc ti anwhan daôm napan? Gitôm! Ndoc men hêc asê su bu sêhoc Namalac ndê Atu asê ma sêkên in sip lau sac amba. ⁴² Atisa ma dandi! Alic nac nan hoc aô asê dec men su.”

Sêkôc Yisu dôj

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-11)

⁴³ Yisu sôm yom dinan mbo, ma Judas, ngacsênjomi 12 si dan hêc asê whin lau daêsam nan sêhoc bien ti sijn. †Dabujsiga atu-tu ti kêdôhônwaga yomsu-nga ma lau bata sênjin lau ton dinan sêwhin Judas sêmen. ⁴⁴ Judas kên puc lau d au gwanan su, ma sôm, “Ngac nan mac anjalê, nan aô oc wanjutô in bu watôc in asê têt mac. Akôc in dôj ma akên lau sêyob in, goc awê in sa andi.” ⁴⁵ Bocdinan têt ndoc Judas hêc asê, nan in têt Yisu solop gi ma sôm, “Kêdôhônwaga,” ma ngutô in. ⁴⁶ Dec lau nan sêwhin Judas, nan sêkôc Yisu dôj. ⁴⁷ Yisu ndê lau sêlhac sêmpin in, ma nac si dan puc ndê bien sa ma pa dabujsiga atu ndê nac akin ndê danjalau dan su.

⁴⁸ Goc Yisu sôm, “Bocke dec mac akôc bien ti gêt sin-nga ma asa amen bu akôc aô dôj gitôm ngac kan dan? ⁴⁹ Tôm bêc hon aô gambo gawhin mac ma kadôhôn lau yêc lôm dabu njabatêmdô, magoc mac akôc aô dôj dom. Tigen gêt nan mac akôm kwahic dec, nan kôm Anôtô ndê yom nan sêto yêc, nan njandô sa.”

⁵⁰ Têt dinan Yisu ndê lau hon sêhu in sijn ma sêlhô si. ⁵¹ Ngac batat dan kêkuc Yisu ma mbo whin in ti ndê lau têt ôbwêc dinan, ma in puc po njambwa. Lau sijn bu sêlô in dôj, ⁵² tigen in hu ndê po sijn yêc nac si amba, ma kôlhô namlic njambwa gi.

Lau bata Israel-nga sêmatôc Yisu

(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

⁵³ Dabujsiga atu-tu Israel-nga, ti lau bata ma kêdôhônwaga yomsu-nga hon sêkac sa sêmo dabujsiga namata-nga ndê andu. Ma lau nan sêkôc Yisu dôj sêwê in sêtên andu dau si. ⁵⁴ Pita kêsêlêj kêkuc Yisu mbo ahê, e gi sôc dabujsiga namata-nga ndê andu natunlôm gi. Ma in ndôc sic whin lau sijn sêyob lôm dabu-nga natô ma kêsulu ya.

⁵⁵ Dabujsiga atu-tu ma lau bata hon nan sêndôc Sanedrin si ton, nan sênsalê yom bu sêngôlin pi Yisu ma sêkên in sip lau Rom-nga amba bu sêndic in ndu. Magoc sêtap yom dan sa dom. ⁵⁶ Bu lau daêsam sêtisa bu sêhoc yom tasan asê pi Yisu, magoc nac hon si yom so dau. ⁵⁷ Tinambu lau natô sêtisa, ma sêkên yom tasan pi in bocdec bu, ⁵⁸ “Yac angô ngac dau sôm, ‘Lôm dabu nan namalac sêkwê sa, nan aô oc wasen su. Ma têt bêc titô-nga aô oc wakwê andu wakuc dan sa, nan gitôm andu nan namalac sêkwê, nan dom.’ ” ⁵⁹ Magoc nac tigen-tigen si yom so dau tiyham.

⁶⁰ Goc dabujsiga namata-nga tisa kalhac njalhu, ma ndac Yisu, “Am ngô yom dê sêngôlin pi am, me? Am bu ô yom, me mba?” ⁶¹ Tigen Yisu gêm dau dôj ma ô yom dom. Goc dabujsiga dau ndac in tiyham, “Am Mesaya dau, Anôtô Atunjac, me mba?” ⁶² Ma Yisu sôm, “Aêc, aô dauj dindec. Ma tinambu mac oc alic Namalac ndê Atu ndôc Anôtô Nac lai Ndadu ndê amba andô-nga, ma sip men ndôc dao njahô.”

⁶³ Têḡ ndoc dabuḡsiga ḡamata-ḡga ḡḡô yom dinaḡ, naḡ tac ḡandê atu dec kêc dau ndê ḡakwê kic ma sôm, “Yac dapônda yom danḡ tu tanḡôliḡ pi in-ḡga dom. ⁶⁴ Yom naḡ inḡ sôm pi dau, naḡ sac sambuc! Mac anḡô su, ma mac gauc gêm bocke?” Ma ḡac hoḡ sêsôm pitigeḡ bu inḡ mbac ndu. ⁶⁵ Lau ḡatô sêhu gasôp pi inḡ. ḡac sêkic inḡ tandô ahuc ḡa po, goc sêtap inḡ ma sêsôm, “Am bu propet, naḡ sôm asê bu asa gi c am.” Ma lau siḡ-ḡga sêkôc inḡ sêsa si, ma sêhi inḡ ḡa sô.

Pita sêc Yisu ahuc

(Mat 26:69-75; Luk 22:54-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Têḡ têm dinaḡ Pita mbo andu dau ḡamakê, ma dabuḡsiga ḡamata-ḡga ndê awhê akiḡ danḡ kêselêḡ meḡ. ⁶⁷ Inḡ gêlic Pita kêsulu ya mbo, goc tahê inḡ ma sôm, “Am ḡgac naḡ kêkuc Yisu Nasaret-ḡga whiḡ.” ⁶⁸ Magoc Pita pa dau ma sôm, “Mba, aô kayalê am nem yom ḡahu dom.” Dec inḡ tisa gi kalhac kêpiḡ tunḡlôm ḡagatam.

⁶⁹ Malô goc awhê akiḡ dau gêlic inḡ tiyham, ma sôm yom kaiḡ tigeḡ têḡ lau naḡ sêlhac sêmpinḡ, “Alic ḡgac kêlê. Inḡ Yisu ndê lau si danḡ.” ⁷⁰ Magoc Pita pa dau tiyham. ḡasawa saun ma lau naḡ sêlhac dindê, naḡ sêsôm, “Am ḡgac Galili-ḡga. Yomandô, am ḡac si danḡ.” ⁷¹ Magoc Pita sôm ti ḡaḡga, “Mba! Aô bu wasôm yom tasanḡ, naḡ goc Anôto ndic aô. Aô kayalê ḡgac naḡ mac asôm yom pi inḡ, naḡ dom andô!” ⁷² Ma ḡgahô dalec taḡ tilu-ḡga, dec Pita gauc gêm Yisu ndê yom bu inḡ oc sêc inḡ ahuc tidim tō su, goc dalec oc taḡ tidim lu-ḡga. Ma inḡ taḡ dau ndu-ndu.

15

Pailot kêsu Yisu

(Mat 27:11-26; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29-19:16)

¹ Têḡ bêbêc ganduc, dabuḡsiga atu-tu ti lau bata ma lau naḡ sêndôhônḡ yomsu ti lau †Sanedrin-ḡga hoḡ si ḡalôm tigeḡ tu gêḡ bocke bu sêkôm têḡ Yisu-ḡga. Goc sêsô inḡ amba dôḡ ma sêwê inḡ sêtêḡ Pailot si. ² Ma Pailot ndac inḡ, “Am lau Israel-ḡga si kiḡ, a?” Goc Yisu ô yom ma sôm, “Tôm naḡ am daôm sôm.” ³ Têḡ dinaḡ dabuḡsiga atu-tu sêḡḡôliḡ yom daêsam pi inḡ. ⁴ Dec Pailot ndac inḡ tiyham, “Am oc ô ḡac si yom, me mba? ḡac sêḡḡôliḡ yom daêsam pi am.” ⁵ Tigeḡ Yisu ô yom dom, dec Pailot hêdaê.

⁶⁻⁷ Têḡ têm dinaḡ ḡgac danḡ ndôc gapocwalô, naḡ ndê ḡaê Barabas. Muḡ-ḡga lau ḡatô sêli dau sa têḡ lau Rom-ḡga naḡ sem ḡôliḡ lau Israel-ḡga, ma sic lau ḡatô ndu. Magoc lau Rom-ḡga sêkôc ḡac dôḡ ma sêkêḡ ḡac sêndôc gapocwalô. Ma Barabas inḡ ḡac si danḡ.

Tôm yala hoḡ têḡ ndoc lau Israel-ḡga si om atu Mwasinḡ Pasowa-ḡga hôc asê, naḡ Pailot kêkuc lêḡ danḡ bocdec bu. Lau Israel-ḡga oc sêndac ḡgac gapocwalô-ḡga danḡ, dec inḡ oc êḡgapwêc inḡ su têḡ ḡac. ⁸ Lau daêsam naḡ sêkac dau sa têḡ ndoc Pailot kêsahê Yisu, naḡ sêndac inḡ bu êḡgapwêc ḡgac gapocwalô-ḡga danḡ su êḡkuc ḡagôliḡ dinaḡ. ⁹⁻¹⁰ Pailot kêyalê bu dabuḡsiga atu-tu sem lêmuḡ Yisu ḡambwa, ma tu dinaḡ-ḡga dec sêwê Yisu sêtêḡ inḡ sêmeḡ. Bocdinaḡ inḡ gauc gêm bu êḡgapwêc Yisu su, dec ndac ḡac, “Mac atac whiḡ bu aô wahu Kiḡ Israel-ḡga siḡ têḡ mac, me mba?” ¹¹ Tigeḡ dabuḡsiga atu-tu sêḡḡalôm lau toḡ atu dinaḡ e sêndac Pailot bu hu Barabas siḡ têḡ ḡac. ¹² Goc Pailot ndac ḡac, “Bocdinaḡ aô oc wakôm sake têḡ ḡgac dindêc, naḡ mac asam bu lau Israel-ḡga si Kiḡ?” ¹³ Ma sêmbwêc, “Ndic inḡ pi a gicso dau!” ¹⁴ Magoc Pailot ndac ḡac, “Tu sake-ḡga? Inḡ kôm giso bocke?” Magoc sêmbwêc ti ḡaḡga, “Ndic inḡ pi a!”

¹⁵ P ailot bu kôm lau atac ñayham sa, dec gôlôc bu êngapwêc Barabas su têtj ñac. Ma inj kêkinj Yisu têtj lau sinj-nga bu sêhi inj ña sô, ma sêndic inj ndu pi a gicso dau.

Lau sinj-nga sêsu Yisu susu
(*Mat 27:27-31; Jon 19:2-3*)

¹⁶ Lau sinj-nga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu ñamalacôm si, ma sêta yom bu lau sinj-nga honj sêkac sa. ¹⁷ Goc sêkêj Yisu sôc ñakwê kokoc baliñ tôm kinj sêsôc, ma sêwhê wac kêm ma sêkêj inj unj gitôm surj. ¹⁸ Goc ñac sic hu sêmbwêc inj, “Ei! Datoc lau Israel-nga si kinj dindec sa manj!” ¹⁹ Ma ñac sêkôc a danj ma sic inj pi ñagôlônj tidim daêsam, ma sêhê gasôp pi inj. Sêpônj haduc têtj inj, ma sênsau bu sêtoc inj sa. ²⁰ Sêsu inj susu pacndê, goc sêkôc ñakwê baliñ dinanj su, ma sêkêj inj sôc dau ndê ñakwê sa tiyham. Ma sêwê inj sêsa malac Jerusalem ñamakê si, bu sêndic inj ndu pi a gicso dau.

Sic Yisu pi a gicso dau
(*Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27*)

²¹ Lau sinj-nga sêwê Yisu sêmbo senj, ma ñac danj kêsêlêj mbo senj akêj gamej ñamakê-nga menj. Ma sêkac inj bu hôc Yisu ndê a gicso dau. Ñac dau ndê ñaê Saimon. Inj Aleksanda lu Rupas damba, ma inj ndê malachu Sairin. ²² Sêwê Yisu sêsa si e sêhêc asê gamej nanj sêsam bu Golgota. (Ñaê dau danem kwi bu ‘Gamej Ñakêcyha-nga.’) ²³ Lau sinj-nga bu sêkêj wain ti bu ñamakic têtj Yisu nôm, magoc inj tec. ²⁴ Bocdinañ sêhu sinj, ma sic inj pi a gicso dau. Ma tinjambu sêwhê inj ndê ñakwê kôc ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ñakwê bocke.

²⁵ Ñac sic inj pi a gicso têtj bêbêc, acgatu gitôm 9 kilok. ²⁶ Ma yom nanj lau bata Israel-nga sêngôlinj pi inj, nanj sêto pi bapia danj, nanj sôm, “Lau Israel-nga si Kinj.” ²⁷⁻²⁸ Ñac sic ñac sac lu pi a gicso dau sêwhinj, danj kêgalêj Yisu amba andô-nga, ma danj kêgalêj gasê-nga. ²⁹ Lau nanj sêñsêlêj si sêmenj, nanj sêndahinj ñasu ma sêtanj bôlê Yisu. Sêsôm, “Ei. Am ñac nanj sôm bu senj lôm dabunj su ma kwê sa tiyham tôm bêc tô. ³⁰ Dec sip akêj a gicso dau mwenj, ma nem daôm sa!” ³¹ Ma dabunjsiga atu-tu ti kêdôhônjwaga yomsu-nga bocdinañ sêsu inj susu ma sêsôm têtj dandi, “Inj gêm lau daêsam sa, tigerj gitôm dom bu nem dau sa. ³² Yac bu alic Mesaya, lau Israel si kinj dindec-nga, sip akêj a gicso dau menj, dec yac oc akêj whinj inj.” Ma ñac lu nanj sic pi a gicso sêwhinj Yisu, nanj sêsu inj susu bocdinañ.

Yisu mbac ndu
(*Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30*)

³³ Têtj ac kalhac lhu, ñasec atu gêm gamej sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-nga. ³⁴ Ma têtj 3 kilok Yisu mbwêc awaha atu, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Yom dau danem kwi bu, ‘Aô neñ Anötö, aô neñ Anötö, tu sake-nga am hu aô sinj?’) ³⁵ Lau nanj sêlhac sêmpinj, nanj sêngô inj ñapep dom ma sêsôm, “Angô, inj ta propet Elaija.” ³⁶ Ma ñac danj kêti gi kêtj sôwam danj sip wain ñamakic, ma sô dôñ pi a baliñ danj. Goc inj puc pi Yisu whasunj bu inj nôm ma sôm, “Dahu inj sinj ma dalic, Elaija oc sip menj ma kôc inj su, me mba.”

³⁷ Têtj têm dinanj Yisu mbwêc awaha atu ma mbac ndu. ³⁸ Ma têtj dinanj po baliñ nanj kêgalêj lôm dabunj ñalôm, nanj dau kic gi lu, kalhac ñahô ma gi têtj ñapu-nga. ³⁹ Ma ñac bata sinj-nga nanj kalhac Yisu angô-nga, nanj gêlic inj ndê mbac ndu ñalêj, goc sôm, “Yomandô, ñac dindec inj Anötö ndê Atu.”

⁴⁰ Lauwhê ñatô sêlhac ahê ma sêlic gêñ hoñ dinan. Maria Magadala lu Maria nan Jems saun lu Joses dinda, ma Salome sêmbô sêwhin ñac. ⁴¹ Mun-nga, têtêm Yisu mbo gameñ Galili-nga, nan lauwhê dinan sêñkuc in, ma sem akin in. Ma lauwhê daêsam nan sêpi Jerusalem sêwhin Yisu, nan sêlhac sêwhin ñac.

Josep kêñ Yisu ndê ñamlan yêc hoc ñasun
(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁴² Bêc nan sic Yisu ndu, nan lau Israel-nga si bêc sêmasan dau tu Sabat-nga.* Bocdinan têt telha, ⁴³ ñgac bata Israel-nga dan ñaê Josep gauc gêm bu êñsuhun Yisu ñamlan. Josep in ñgac akêñ malac Arimatiya-nga, ma in lau Sanedrin-nga si ñgac tiwaê dan nan kêñ bata Anôtô ndê gôlin bu men sa tiawê. In ndê ñalôm pêñ dôñ, dec têt Pailot gi ma ndac Yisu ndê ñamlan. ⁴⁴ Yom dau kôm Pailot sô, ñahu bu in kêyalê dom bu Yisu mbac ndu su. Bocdinan in ta lau sin si ñgac bata ma ndac in bu Yisu mbac ndu su, me mba. ⁴⁵ In tap sa bu Yisu mbac ndu su, dec gôlôc têt Josep bu kôc Yisu ndê ñamlan sa ndi êñsuhun. ⁴⁶ Josep kôc po ñayham dan nan in gêmlihi mun su, goc sa gi ma kôc Yisu su yêc a gicso dau, ma kêpan in ahuc ña po dau. Ma in kôc in sa gi ma kêñ in yêc sêhó nan lau sêlên gwanan su yêc hoc ñalôm. Goc in kêpi hoc dan gi ndôc sê awha dau ahuc. ⁴⁷ Maria Magadala lu Joses dinda Maria sêlic Josep kêñ Yisu ndê ñamlan yêc hocsun dinan.

16

Yisu tisa
(Mat 28:1-10; Luk 24:1-12)

¹ Bêc Sabat-nga men gi su, goc Maria Magadala lu Jems dinda Maria, ma Salome semlihi gêñ malu bu sênem oso Yisu ndê ñamlan. ² Têt wake ñabêc ñamata-nga dinan sêti têt bêbêc ganduc bu sêtêt sêhó sêndi. Ac pi men su ma sêñsêlêñ sêmbô sen, ³ ma sêndac dandi, “Asa oc nem yac sa ma êmpi hoc nan yêc sê awha, nan su?” ⁴ Tigen sêhóc tandô sa, ma sêlic hoc atu dau yêc sê awha dom. ⁵ Bocdinan dec sêsôc sêhó ñalôm si. Sêlic ñgac batad dan nan sôc ñakwê sêsêp, ma ndôc andô-nga, dec sêsô ñandô. ⁶ Magoc ñgac dau sôm, “Asô dom. Mac anjalê Yisu Nasaret-nga, nan sic in ndu pi a gicso dau. In yêc dec dom, in tisa su. Alic mala nan sêkêñ in yêc, nan sawa. ⁷ Magoc andi ma asôm têt in ndê sêñomi ma têt Pita bu in oc mun mac têt Galili ndi. Mac oc alic in yêc dindê, tôm yom nan in sôm têt mac mun su nan.” ⁸ Yom dinan kôm awhé lu dau sêntitec ti sêhêdaê ñandô. Sêsa akêñ sêhó, ma sêlhó sênti si. Magoc sêtôc dau dec sêsôm yom têt ñamalac dan yêc sen dom.

⁹ Têt têt Yisu tisa têt Sonda bêbêc, in hoc dau asê ti-ñamata-nga têt Maria Magadala, awhé nan mun-nga in soc ñalau sac 7 su yêc in ñalôm. ¹⁰ Ma Maria gi ma sôm asê têt lau nan sêñkuc Yisu, nan sêkôm dangibo ti sêtan sêmbô. ¹¹ Maria sôm têt ñac bu in gêlic Yisu ma in mbo tali tiyham. Magoc ñac sêkêñ whin dom.

¹² Tinambu Yisu ndê ñgac-sêñom lu sêhu Jerusalem sin ma sêñsêlêñ sêmbô sen, ma Yisu hoc dau asê têt in lu gitôm ñgac angô batad dan. ¹³ Dec in lu sêmbu si ma sic min têt sêñomi ñatô, magoc ñac sêkêñ whin in lu dom bocdinan.

Yisu kêñ gwelen têt lau nan sêñkuc in

* **15:42:** Lau Israel sêsôm bu têt ndoc ac gi sip têt bêc nan mun bêc Sabat-nga, nan têt dau gic hu bêc Sabat-nga. Bocdinan ñac bu sêñsuhun lau batê mun ac ndi sip.

¹⁴ Tinjambu ngacsênomi 11 serj gêrj sêmbo sêwhinj dau, ma Yisu hoc dau asê têtj ñac. Ma inj sôm ñac tu ñac si ñalôm ñadandi-ñga, bu sêkêrj whinj lau nanj sêlic inj têtj ndoc inj tisa su, nanj dom. ¹⁵ Goc inj sôm têtj ñac, “Atôm nom ñagamerj sambob andi, ma ahoc ñawaê ñayham asê têtj lau horj. ¹⁶ Lau nanj sêkêrj whinj ma sêlij sanju, nanj oc sêtap Anötö ndê mwasinj nem ñac si-ñga sa. Magoc lau nanj sêkêrj whinj dom, nanj oc sêtap inj ndê matôc sa. ¹⁷ Ma Anötö oc kêrj ñaclai têtj lau nanj sêkêrj whinj, dec oc tôm bu sêkôm gêrj dalô bocdec bu. Ñac oc sêkôm gwelêrj sênem aô anôñ, ma sêsoc ñalau sac su yêc lau. Ñac oc sêsôm yom awha wakuc-ñga nanj sêndôhônj munj su dom. ¹⁸ Ñac bu sêkôm mboc sac sip ñac amba me sênôm bu ñamalic, dec oc kôm ñac sêtisac dom. Ma ñac oc sêkêrj amba sac lau gêmbar, ma sêkôm ñac ñayham sa.”

¹⁹ Yisu sôm yom dinanj têtj ñac su, goc Anötö kôc inj su yêc nom. Inj pi undambê gi, ma ndôc Anötö ndê amba andô-ñga. ²⁰ Ma inj ndê sênomi sêsa si, ma sêhoc ñawaê ñayham asê yêc gamerj horj. Ma Pômdau mbo whinj ñac, ma kêrj ñaclai têtj ñac bu sêkôm gêrj dalô atu-tu tu bu puc yom nanj sêhoc asê, nanj dôñ-ñga.

Luk ndê jawawê ngayham Yom whê jawawê ngayham dindéc sa-nga

Luk in Yisu ndê ngacsêjom dom, ma in ngac Israel-nga dom. In ngac Grik-nga, ma in dokta, ma bocdinar tanjalê bu in ngac tigauc. Luk dau gêlic gên hoj nan Yisu kôm, nan dom, magoc in kip yom hoj sa yêc lau nan sêmbô sêwhin Yisu têt ndoc in gic hu ndê gwelen e in mbu pi undambê gi (1:1-4). Luk ndê jawawê ngayham hêganôh Yisu ti in ndê gwelen, ma in to bapia dan tijham (Aposel) pi gwelen nan lau aposel sêkôm na Nalau Dabun ndê naclai.

Yêc in ndê yom namata-nga, Luk sôm bu in to yom têt ngac atu dan naê Tiopilas. Naê dau danem kwi bu 'ngac nan atac whin Anötö.' Magoc in to tu ngac tiger dinan-nga dom, in to ndê jawawê ngayham hêganôh lau nan lau Israel dom gitôm in dau, ma lau Israel-nga sêwhin. In tac whin bu nac sênjalê bu Yisu, in lau Israel-nga si Mesaya, ma in men gic waê lau Israel-nga tawasê dom, magoc men bu ti lau hoj si Pômdau, ma bu mbac ndu tu lau hoj-nga. Ma bocdinar Luk tac whin bu Yisu ndê jawawê sa têt gamej nom-nga hoj, bu lau sêngô ma sêkên whin Yisu, dec oc sêtap Anötö ndê mwasin nem nac si-nga sa.

Yom Namata-nga

¹ O ngac atu Tiopilas. Lau daêsam sênsahê bu sêto yom pi gên hoj nan nandô sa yêc yac mba gamej. ² Nac sêto sênkuc yom nan lau nan sêmbô sêwhin Yisu têt ndoc in gic hu ndê gwelen, nan sic dulu têt yac. Lau dau sêlic gên hoj nan Yisu kôm pi tandô, dec sêhoc jawawê ngayham asê pi gên dau. ³ Ma aô bocdinar, gakip yom hoj sa pi gên namata-nga ma men têt kwahic dec, ma galic ngayham bu wato sip bapia dindéc ma wanjin têt am. Aô gato yom kakuc nadjênan tôm gên hoj nan hóc asê. Tu dinan-nga O ngac atu Tiopilas, ⁴ am oc êmyalê bu yom hoj pi Yisu nan am ngô su, nan yom nandô.

Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê puc dinda kôc in-nga

⁵ Têt têt Kin †Herod gêm gôlin gamej Judia-nga, nan †dabujsiga dan mbo, in ndê naê Sekaria. In kôm ndê gwelen whin dabujsiga nan sêmbô dabujsiga namata-nga Abaisa* ndê ton. Sekaria ndê awhê ndê naê Elisabet, ma in Aron† ndê wakuc dan, gitôm Sekaria dau. ⁶ Anötö gêlic inlu sêsa lên gitêt yêc in angô-nga, sênsêlêh sênkuc Anötö ndê yomsu ti ngôlin nalêh ngayham. ⁷ Inlu sêti awhê andô ma ngac andô su, magoc balêkoc mba, bu Elisabet in awhê gapoc.

⁸ Têt têt dan Sekaria ndê ton si ndoc sênem akin Anötö-nga hóc asê, ma in gêm ndê gwelen dabujsiga-nga mbo Anötö ndê lôm dabun yêc Jerusalem. ⁹ Ma gitôm dabujsiga si mêtê, sêpuc gapoc gi sip Sekaria, bu sôc lôm dabun nalôm ndi, ma kêt da namalu ngayham. ¹⁰ Ma têt ndoc in sôc gi bu kêt da namalu

* **1:5:** Abaisa - dabujsiga namata-nga dan nan mbo têt Kin Dawid ndê têt. Têt têt dinan lau Israel si dabujsiga sêwhê dau kôc ti ton 24 kêkuc dabujsiga namata-nga si naê (1 Kr 24:7-19; ma Nia 12:11-17). Ma tinjambu sêkôm gwelen tôm naton 24 dinan sêyô dau sêyô dau. Têt Yisu ndê têt, lau dabujsiga daêsam sêndôc gamej namakê-nga, ma sêpi Jerusalem tu sêkôm gwelen yêc t'ôm dabun tôm nac si ton si ndoc, ma tinjambu sêmbu sêtêt si gamej si (Luk 1:8, 23). Alic yom whê naê 'dabujsiga' sa-nga yêc buku dindéc nambu-nga. † **1:5:** Aron - lau Israel si dabujsiga namata-nga nan gêm akin Anötö têt Moses ndê têt. Alic Eks 7:1-6; ma 28:1.

ñayham, nanj lau Israel-nga honj nanj sêkac sa tu s êtoc Anötö sa-nga, nanj sêtenj mbec sêlhac awê. ¹¹ Têñ ndoc dinanj Pômdau ndê anjela danj hoc dau asê têñ Sekaria, ma kalhac alta da ñamalu-nga ña-ndö-nga. ¹² Têñ ndoc Sekaria tandô pi anjela dau, inj sö ti töc dau ñandô. ¹³ Magoc anjela sôm têñ inj, “Töc daöm dom Sekaria, bu Pômdau ngö mbec nanj am tenj. Am nem awê Elisabet oc kôc atômngac danj, ma am oc sam inj ndê ñaê bu Jon. ¹⁴ Inj oc kôm am atac ñayham atu, ma lau daêsam oc sêtisambuc tu dinda kôc inj-nga, ¹⁵ bu inj oc ti ngac tiwaê yêc Pômdau anjô-nga. Inj oc nôm wain me bu ñannga dom, magoc têñ têm inj yêc dinda atac ñalôm enj, nanj Ñalau Dabuñ oc nem inj ahuc, ma mbo whinj inj ñapanj. ¹⁶ Ma têñ ndoc inj tiatu, nanj inj oc nem lau Israel-nga daêsam kwi, sêmbu sêsôc Pômdau ñac si Anötö ñapu. ¹⁷ Inj oc ti propet ñannga ma ti ñaclai gitôm propet ñamata-nga Elaija. Ma inj oc muñ Pômdau, bu nem lau daêsam si ñalôm kwi. Dambai oc atac whinj atui, ma lau dangapêc oc sêti lau ti gauc nanj sêsa si lêñ gitêñ. Ñalêñ dinanj inj oc êmasanj lau si ñalôm bu sêkôc Pômdau sa.”

¹⁸ Sekaria ngö anjela ndê yom dinanj su, goc sôm têñ inj, “Alu ati awê andô ma ngac andô su. Boc-dinanj ñalêñ bocke dec aö wanjalé bu am nem yom oc ñandô sa?” ¹⁹ Goc anjela ô yom ma sôm, “Aö Gabriel nanj galhac Pômdau anjô-nga, ma inj kêkinj aö bu wahoc ñawaê ñayham dindêc asê têñ am. ²⁰ Gêñ nanj aö gasôm yom pi, nanj oc ñandô sa tôm ñandoc. Tigeñ am kêñ whinj aö dom, ma bocdinanj am oc awham mba sa, ma sôm yom dom e gêñ honj dindêc hóc asê su.”

²¹ Têñ dinanj lau nanj sêmbu awê, nanj sêhônj Sekaria ma gauc gêm bu bocke ma inj mbo tiwandêc yêc lôm dabuñ ñalôm. ²² Ma têñ ndoc Sekaria mbu sa awê gi, nanj gitôm dom bu sôm yom, ma gic amba ñambwa têñ ñac, dec ñac si gauc sa bu inj gêlic gêñ ñagatu danj yêc lôm dabuñ ñalôm.

²³ Tinjambu inj ndê bêc gwelenj-nga pacndê, ma inj kölhö mbu têñ ndê malac gi. ²⁴ Ma inj ndê awê Elisabet daê, dec timêtê dau ñapep, ma mbo tenj mbo injlu si andu gitôm ayô amanjanj. Elisabet sôm, ²⁵ “Pômdau kôm gêñ dindêc ma gêm aö sa. Ñamata-nga aö gambo ti mayanj yêc lau anjô-nga, bu aö awê gapoc, tigeñ kwahic dec Pômdau tawalô aö, ma kôc aö mayanj su.”

Yisu ndê puc dinda kôc inj-nga

²⁶ Elisabet daê gitôm ayô 6 su, goc Anötö kêkinj anjela Gabriel têñ malac Nasaret nanj yêc gameñ Galili-nga, ²⁷ bu kêñ ahenj têñ awê akinj danj. Inj ndê ñaê Maria, ma lau sêhoc yom asê su bu Maria oc nem ngac danj ñaê Josep, nanj Kinj Dawid ndê apanngac danj. ²⁸ Anjela dau têñ Maria gi ma sôm, “O awê nanj Anötö tac whinj am ndu andô, Pômdau whinj am.” ²⁹ Yom dau kôm Maria sö ñandô, ma inj gauc gêm têñ dau bu, “Inj awha gic aö tu sake-nga?” ³⁰ Goc anjela sôm têñ inj, “Töc daöm dom Maria, bu Anötö gêlic am ñayham kêlêc. ³¹ Am oc daêm ma kôc balêkoc ngac danj, ma sam inj ndê ñaê bu Yisu. ³² Inj oc ti ngac tiwaê, ma lau oc sêsam inj bu Anötö Ñaclai ti Ñawasi Ñadau ndê Atu. Pômdau Anötö oc kêñ inj wêkainj apanngac Dawid ndê pônj kinj-nga. ³³ Inj oc nem gôlinj †Jakob ndê wakuc lau Israel-nga, ma inj ndê gôlinj oc pacndê dom.”

³⁴ Goc Maria ndac anjela dau bu, “Aö gayêc gawhinj ngac danj dom, ma bocdinanj yom dau oc ñandô sa ñalêñ bocke?” ³⁵ Ma anjela ô yom ma sôm, “Ñalau Dabuñ oc têñ am menj, ma Anötö, Ñaclai ti Ñawasi Ñadau ndê ñaclai oc nem am ahuc. Tu dinanj-nga balêkoc dabuñ nanj am oc kôc, nanj lau oc sêsam inj bu Anötö ndê Atu. ³⁶ Ma am ngö! Elisabet, awê andô nanj yêc am apami si tonj, nanj daê ma oc kôc balêkoc danj. Sêsôm bu inj awê gapoc, magoc kwahic

inɔ daê tòm ayô 6 su. ³⁷ Bu gêɔ daɔ yêc dom, naɔ Anötô gitôm dom bu kôm ɔandô sa.” ³⁸ Ma Maria ô yom ma sôm, “Pômdau ndê awhê akiɔ aô. Bocdinaɔ, yom naɔ am sôm, naɔ ɔandô sa pi aô.” Maria sôm yom dinaɔ su, goc aɔela hu inɔ siɔ.

Maria gic Elisabet kêsi

³⁹ Têɔ têm dinaɔ Maria kêmasaɔ daɔ, ma kêsêlêɔ ɔagahô têɔ malac daɔ yêc gameɔ ɔabaô Judia-ɔga gi. ⁴⁰ Inɔ hôc asê ma têɔ Sekaria ndê andu gi, ma ta Elisabet ndê ɔaê. ⁴¹ Têɔ têm Elisabet ɔgô Maria ndê yom, naɔ balêkoc naɔ yêc inɔ ɔalôm kwê soc ti ɔaɔga, ma ɔalau Dabuɔ gêm Elisabet ahuc. ⁴² Ma inɔ sôm yom awha atu, “Anötô toc am sa hôc gêlêc lauwê sambob su, ma oc toc balêkoc naɔ am oc kôc, naɔ sa bocdinaɔ. ⁴³ Aô awhê bocke, dec am, aneɔ Pômdau dinda mweɔ bu lic aô? ⁴⁴ Têɔ ndoc aô gaɔgô am mbwêc aô, naɔ balêkoc naɔ yêc aô ɔatac, naɔ kwê soc ti atac ɔayham. ⁴⁵ Am kêɔ whiɔ bu Pômdau ndê yom p i am oc ɔandô sa, ma tu dinaɔ-ɔga am tap inɔ ndê mwasiɔ sa!”

Maria po Anötô ndê waê sa

⁴⁶⁻⁴⁷ Ma Maria sôm:

“Aô wapo Pômdau ndê waê sa ti aneɔ ɔalôm sambuc, ma aô atac ɔayham kêlêc tu Anötô naɔ gêm aô si-ɔga. ⁴⁸ ɔahu bu inɔ kêliɔ inɔ ndê awhê akiɔ ɔambwa, aô dec siɔ dom. Têɔ kwahic dec ma ndi, lau hoɔ oc sêsam aô bu awhê naɔ Anötô kêmwasiɔ. ⁴⁹ Inɔ ɔaɔga ɔadau naɔ kôm gêɔ atu têɔ aô, ma inɔ ndê ɔaê dabuɔ.

⁵⁰ Tôm têm sambob, inɔ tawalô lau hoɔ naɔ sêtoc inɔ ma sêtoc inɔ sa. ⁵¹ Inɔ amba ɔaɔga kôm gêɔ atu, ma lau naɔ yom sêtoc daɔ sa-ɔga gêm ɔac si ɔalôm ahuc, naɔ inɔ soc ɔac su sêlhô têɔtêɔ. ⁵² Inɔ kêmasuc kiɔ nom-ɔga su yêc ɔac si pôn kiɔ-ɔga, magoc lau naɔ sêɔgwiɔ daɔ, naɔ inɔ toc ɔac sa.

⁵³ Inɔ kêmwasiɔ lau ɔalôm sawa ɔa gêɔ ɔayham-ɔayham, magoc inɔ kêkiɔ lau ti lêlôm sêsa amba sawa si. ⁵⁴⁻⁵⁵ Inɔ gêm inɔ ndê lau akiɔ Israel-ɔga sa, ma tòm yom naɔ inɔ gic bata têɔ abanɔ Abraham, ma têɔ inɔ ndê wakuc hoɔ naɔ sêɔkuc inɔ, naɔ inɔ tawalô ɔac.”

⁵⁶ Maria kêpiɔ Anötô ma sôm yom dinaɔ su, goc mbo whiɔ Elisabet gitôm ayô tô, ma tiɔambu inɔ kôlhô mbu têɔ ndê malac gi.

Elisabet kôc Jon

⁵⁷ Elisabet ndê ndoc meɔ sa dec inɔ kôc balêkoc ɔgac daɔ. ⁵⁸ Ma inɔ ndê dawai ti lau meɔpaɔ inɔ-ɔga sêɔgô bu Pômdau tawalô inɔ ɔalêɔ dinaɔ, ma ɔac hoɔ atac ɔayham sêwhiɔ inɔ. ⁵⁹ Têɔ balêkoc daɔ ndê bêc ti-8-ɔga, ɔac hoɔ sêmeɔ bu sêsê balê ndê ɔamlic ɔatô su sêɔkuc lau Israel-ɔga si tɔwac, ma ɔac tac whiɔ bu sêkêɔ damba Sekaria ndê ɔaê pi inɔ. ⁶⁰ Tigeɔ inɔ dinda sôm, “Mba! Dasam inɔ ndê ɔaê bu Jon.” ⁶¹ Ma sêsôm têɔ inɔ, “Yêc am nem dawam, ɔgac ɔaê Jon daɔ mbo dom.” ⁶² Ma ɔac sic amba têɔ damba bu sêɔyalê ɔaê bocke inɔ tac whiɔ. ⁶³ Inɔ kôm ɔa amba bu sêkêɔ tapele daɔ têɔ inɔ, dec sêkêɔ ma inɔ to, “Inɔ ndê ɔaê Jon,” goc lau hoɔ sêhêdaê. ⁶⁴ Ma ɔagahô inɔ êmbala tigolon, ma inɔ sôm yom asê ma kêpiɔ Anötô.

⁶⁵ Gêɔ daɔ kôm ɔac lau hoɔ sêsô, ma lau naɔ sêmbu Judia ɔgameɔ lôc-ɔga, naɔ sêm yom-galôm ɔapaɔ pi gêɔ hoɔ dinaɔ. ⁶⁶ Lau hoɔ sêɔgô ɔawaê, ma ɔac gauc gêm yom daɔ ɔapaɔ yêc ɔac si ɔalôm. Ma ɔac sêlic bu Pômdau ndê ɔaclai tôc daɔ asê yêc balê daɔ, dec sêndac dandi, “Inɔ oc ti ɔamalac kaiɔ bocke?”

Sekaria hoc yom asê gitôm propet

⁶⁷ Têj têm dinañ Njalau Dabuñ gêm Jon ndê damba Sekaria ahuc, ma inñ hoc yom asê gitôm propet dañ ma sôm,

⁶⁸ “Tampiñ Pômdau, yac lau Israel-nga neñ Anötö, bu inñ meñ bu nem inñ ndê lau si. ⁶⁹ Inñ po ñgac ti ñaclai dañ sa yêc inñ ndê ñgac akiñ Dawid ndê lau wakuc, nañ gitôm bu nem yac si. ⁷⁰ Anötö ndê propet dabuñ sêhoc yom asê pi gêñ dau muñ su, ma kwahic dec Anötö kôm yom dau ñandô sa. ⁷¹ Inñ kêmasañ lêñ dinañ, bu nem yac si yêc yac neñ ñacyo ti lau nañ sêtec yac amba. ⁷² Inñ tawalô yac, tôm inñ gic bata têtñ abañ, ma gauc gêm inñ ndê pwac dabuñ, ⁷³ nañ inñ kêmatiñ tidônñ whiñ abañ Abraham. ⁷⁴ Inñ oc nem yac si yêc yac neñ ñacyo amba, tu bu yac danem akiñ inñ ti atac pa su, ⁷⁵ ma tu bu tañsêlêñ dasa lêñ gitêñ ti dabuñ yêc inñ angô-nga tôm bêc hoñ. ⁷⁶ Ma Jon, aneñ balê, lau oc sêsam am bu ‘Anötö, Ñaclai ti Njawasi Njatau ndê propet,’ bu am oc muñ Pômdau ma êmasañ lau si ñalôm tu sêkôc inñ sa-nga. ⁷⁷ Ma am oc whê Anötö ndê lau si gauc sa pi lêñ nañ inñ oc suc ñac si sac kwi tu bu nem ñac si-nga. ⁷⁸ Yac neñ Anötö ndê lêñ tawalô yac-nga, nañ oc tôm ac nañ pi ma kalhac umbonñ, ⁷⁹ ma pô lau nañ sêndôc gameñ ñasec, ma lau nañ sêmpiñ bu sêmbac ndu. Inñ oc wê yac dasa señ bu datap yom malô sa.”

⁸⁰ Tiñambu balê dau tiatu, ma kêñ ndê ñalôm sambuc tu nem akiñ Anötö-nga. Ma inñ mbo gameñ sawa e tôm bêc nañ inñ gic hu ndê gwelerñ, dec gêm mêtê kalhac lau Israel angô-nga.

2

Maria kôc Yisu

¹ Têj têm dinañ †Sisa Ogasta gic atu yom bu sêsê lau hoñ nañ sêmbo Rom si gôlinñ ñapu, nañ sa tu bu sênemlihi takis-nga. ² (Têj ndoc dinañ Kirinius gêm gôlinñ gameñ Siria-nga, ma gêñ dinañ ti têm ñamata-nga nañ sêsê lau sa yêc inñ ndê gôlinñ ñapu.) ³ Bocdinañ lau hoñ sêtêñ si malachu si, bu sêto si ñaê sip bapia sêsê ñac sa-nga.

⁴ Josep inñ Dawid ndê wakuc dañ, ma bocdinañ inñ hu malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga siñ, ma sip têtñ Dawid ndê malac yêc gameñ Judia-nga gi, malac nañ sêsam bu Betlehem. ⁵ Josep lu Maria sêwhiñ dau si bu sêkêñ si ñaê, bu sêhoc inñ lu si yom asê su bu oc sênem dau. Ma Maria daê mbo. ⁶ Têj ndoc inñ lu sêmbo Betlehem, nañ Maria ndê bêc bu kôc balêkoc-nga hôc asê. ⁷ Josep lu Maria sêyêc bôc si mala, bu ñasawa mbasi yêc andu ñaclenñ-nga. Ma yêc dê, Maria kôc inñ ndê balêkoc ñgac ñamata-nga. Ma inñ kôm inñ si ña po, ma kêñ inñ yêc bôc si apa sêneñ gêñ-nga.

Añela sêhoc Yisu ñawaê asê

⁸ Têj ôbwêc dinañ lau ñatô sêyob si domba sêmbo malac dau ñamakê. ⁹ Ma Anötö ndê añela dañ hoc dau asê têtñ ñac. Pômdau ndê ñawê pô ñac, ma sêtôc dau ñandô. ¹⁰ Goc añela dau sôm têtñ ñac bu, “Atôc daôm dom! Aô bu wakêñ ñawaê ñayham dañ têtñ mac, nañ oc kôm mac atac ñayham atu. Ma ñawaê dindec gic waê lau hoñ. ¹¹ Mac nem ñgac nem mac si-nga hôc asê têtñ bêc dau dindec. Inñ dinda kôc inñ yêc Betlehem, malac nañ sêsam bu Dawid ndê malac. Inñ †Mesaya dau nañ Anötö gic bata bu êñkiñ meñ, ma mac nem Pômdau dau. ¹² Atêñ Betlehem andi, ma mac oc anyalê balêkoc dau pi gêñ bocdec bu. Sêkôm inñ si ña po, ma sêkêñ inñ yêc bôc si apa sêneñ gêñ-nga.” ¹³ Ma ñagahô añela

undambê-nga daêsam sêhoc dau asê sêwhiņ aņela dinaņ, ma sem wê sêmpiņ Anötö bocdec bu, ¹⁴ “Anötö ndê waê sa yêc lôlôc. Ma yom malô yêc nom, têtj lau naņ Anötö gêlic ņac ņayham.”

Lau sêyob domba-nga sêtêtj Betlehem si

¹⁵ Aņela sem wê dinaņ su, goc sêmbu sêpi undambê si. Ma lau sêyob domba-nga sêsôm têtj dandi, “Ayôc! Datêtj Betlehem dandi, ma dalic gêtj atu naņ Pômdau ndê aņela sêhoc asê têtj yac.” ¹⁶ Goc sêņsahic dau sêtêtj Betlehem si, ma sêtap Maria lu Josep sa, ma sêlic balêkoc dau yêc bôc si apa sênen gêtj-nga. ¹⁷ Sêlic iņ su goc sêsa si, ma sic miņ yom naņ aņela hoc asê têtj ņac pi balêkoc dau. ¹⁸ Ma lau hoņ naņ sêņgô ņac si yom, naņ sêhêdaê ņandô. ¹⁹ Magoc Maria gauc gêm yom hoņ ņapaņ yêc ndê ņalôm. ²⁰ Ma lau sêyob domba-nga sêlhô sêmbu sêtêtj gameņ sêyob domba-nga si. Sêmpiņ Anötö ma sêtoc iņ ndê waê sa tu gêtj hoņ naņ sêņgô ti sêlic, naņ gitôm aņela sôm asê têtj ņac.

Sêtôc Yisu yêc lôm dabuņ

²¹ Têtj bêc 8 giņga su, sêsê balê ndê ņamlic ņatô su, kêkuc lau Israel-nga si pwac. Ma sêsam iņ ndê ņ aê Yisu, tôm aņela sam iņ têtj ndoc iņ kêņ puc Maria bu iņ oc daê.

²² Muņ-nga, Moses to yomsu daņ pi lauwhê Israel-nga naņ sêkôc balêkoc, naņ yêc bocdec bu. Sêhôn e bêc 40 pacndê, goc ņac oc ņawasi sa tiyham yêc Anötö aņgô-nga. Bocdinaņ têtj Maria ndê bêc 40 pacndê su, goc iņlu Josep sêkôc Yisu sêtêtj lôm dabuņ yêc malac Jerusalem si, bu sêtôc iņ yêc Pômdau aņgô-nga. ²³ Sêkôm bocdinaņ kêkuc Pômdau ndê yomsu naņ Moses to bocdec bu, “Asam balêkoc ņac mbêc hoņ bu dabuņ yêc Pômdau aņgô-nga.” ²⁴ Ma têtj têm dinaņ iņlu sêkêtj da bu Maria ņawasi sa tiyham. Sêkêtj da tôm Pômdau ndê yomsu, balusi lu me mbac sauņ lu.

²⁵ Têtj têm dinaņ ņgac daņ ņaê Simeon mbo Jerusalem. Iņ ņgac gitêtj ti dabuņ, ma iņ hôn ndoc bu Anötö êņkiņ iņ ndê Mesaya bu nem lau Israel-nga si. Țalau Dabuņ whiņ iņ tôm bêc hoņ, ²⁶ ma têtj ndoc daņ, kêņ gauc têtj iņ bu iņ oc mbo tali e lic Mesaya naņ Pômdau gic bata. ²⁷ Ma Țalau Dabuņ wê Simeon têtj lôm dabuņ gi, têtj bêc naņ Yisu dinda lu damba sêkôc iņ sêmen bu sêkêtj da sêņkuc Moses ndê yomsu. ²⁸ Iņ pê Yisu sa, goc kêpiņ Anötö ma sôm, ²⁹⁻³⁰ “O Pômdau atu, yom naņ am gic bata su, naņ kwahic dec ņandô sa. Aô tanôn galic am nem †Ņgac Nem Lau Si-nga su, ma bocdinaņ dec oc tôm bu am nem ņgac akiņ aô dec wambac ndu ti atac malô. ³¹ Am kêmasaņ lêtj dindec yêc lau hoņ aņgô-nga. ³² Am nem ņawê oc pô lau hoņ, bu tôc am asê têtj lau gameņ apa-ņga, ma bu po am nem lau Israel-nga si waê sa.”

³³ Simeon sôm yom dinaņ pi Yisu, dec kôm Yisu dinda lu damba sêhêdaê. ³⁴ Goc Simeon gêm mbec ņac, ma sôm têtj Yisu dinda Maria, “Anötö kêyalin balê dindec sa, ma tu iņ-nga lau Israel-nga daêsam oc sêpen, magoc daêsam naņ sêkêtj whiņ iņ, naņ oc sêtap Anötö ndê mwasiņ sa. Iņ meņ bu tôc Anötö ndê lêtj asê têtj lau, magoc daêsam oc sêpu iņ ti ndê yom, ³⁵ ma ņalêtj dinaņ gauc naņ yêc lau daêsam si ņalôm, naņ oc meņ sa tiawê. Ma tu gêtj naņ oc hóc asê iņ-nga, am daôm oc hóc ņandê atu tôm bien kuņ am ņatê.”

³⁶ Propet awhê daņ mbo lôm dabuņ ņabatêmdô. Iņ ndê ņaê

Ana, ma iņ damba iņ Panuel, naņ yêc Aser ndê toņ.* Ana iņ ti awhê andô su. Muņ-nga iņ gêm ņgac su ma iņlu nakweņ sêmbo sêwhiņ dau gitôm yala 7,

* **2:36:** Aser - Jakob ndê atui 12 si daņ. Lau Israel sêwhê dau kôc ti toņ 12 sêņkuc apaı 12 dinaņ (alic Gen 35:26).

³⁷ goc nakweñ mbac ndu ma Ana ti awhê sawa ma mbo e in ndê yala ti 84. Tôm acsalô ti ôbwêc hon in gêm akind Anötö mbo lôm dabuñ ñabatêmdö, ma tèm daêsam in hu gêñ danen-nga sin tu nem dabuñ dau ti ten mbec ñannga-nga. ³⁸ Têñ tèm nan Simeon ndê yom pi Yisu pacndê, nan Ana têtñ ñac gi, ma gêm danje Anötö. Ma in gic hu sôm yom pi balêkoc têtñ lau hon nan sêhôn ndoc nan Anötö oc nem lau Jerusalem ti Israel-nga si.

³⁹ Josep lu Maria sêkôm gêñ hon tòm Pômdau ndê yomsu sôm, goc sêmbu sêtêtñ ñac si malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga si. ⁴⁰ Ma Yisu tiatu ma ti balê ti licwalô. Ma gauc ñayham ma Anötö ndê mwasiñ gêm in ahuc.

Yisu mbo lôm dabuñ

⁴¹ Tôm yala hon Maria lu Josep sêpi Jerusalem si, bu sêlic om atu †Pasowa-nga. ⁴² Têtñ Yisu ndê yala ti 12, nan ñac hon sêpi si, tòm inlu si gêbôm. ⁴³ Ma têtñ ndoc Mwasin Pasowa-nga pacndê, goc Maria lu Josep sêhu Jerusalem sin bu sêmbu sêtêtñ inlu si malac sêndi. Yisu gacgeñ mbo Jerusalem, magoc inlu sênyalê dom, ⁴⁴ bu sêñsêlêñ sêmbu sen sêwhin lau ton atu, dec sem gauc bu in oc mbo lau ton atu dinan ñalôm. Sêhu Jerusalem sin sêsa si gitôm bêc dan, goc sêñsalê in yêc ñac si lau. ⁴⁵ Sêtap in sa dom, dec bêc tilu-nga inlu sêmbu sêtêtñ Jerusalem si, bu sêñsalê in. ⁴⁶ Sêhêc asê Jerusalem, ma ñagalañsê sêtap in sa yêc lôm dabuñ. In ndôc whin lau nan sêndôhôn mêtê, ma in kên danja ñac si yom. Ma in ndac ñac pi gêñ daêsam. ⁴⁷ Lau hon nan sêngô in, nan sêhêdaê tu in ndê gauc-nga, ma tu yom hon nan in ô têtñ kêdôhônwaga-nga.

⁴⁸ Têtñ ndoc Maria lu Josep sêlic in, nan sêhêdaê. Ma Maria ndac in, “Aneñ balê, tu sake-nga am kôm gêñ dindêc têtñ alu damam? Alu anjalê am ti ñalôm ñawapac.” ⁴⁹ Ma Yisu ndac inlu, “Tu sake-nga amlu anjalê aô? Daman ndê andu dindêc, ma aô gac waê bu wambo dec.” ⁵⁰ Tigen ñac sênyalê in ndê yom ñahu dom.

⁵¹ Goc Yisu whin inlu, ma sêmbu sêtêtñ malac Nasaret si, ma in danja wambu têtñ inlu ñapep. Ma in dinda gauc gêm yom hon dinan ñapan yêc ndê ñalôm. ⁵² Ma Yisu tiatu ma ti ñgac tiguauc, ma Anötö ma ñamalac hon sêlic in ñayham.

3

Jon, Ngac Kêku Lau-nga kêmasañ Yisu ndê senj (Mat 3:1-12; Mak 1:2-8)

¹ Tinambu Taibirias ti lau Rom-nga si kin atu,* ma têtñ in ndê yala ti-15-nga, nan in ndê la u bata bocdec sem gôlin lau Rom-nga si gameñ ñatô. Pontias Pailot gêm gôlin gameñ Judia-nga, †Herod Antipas gêm gôlin Galili, Herod ndê dôwa Pilip gêm gôlin Ituria ma Trakonitas, ma Lisaniyas gêm gôlin Abelin. ² Ma Anas lu Kayapas sêti l au Israel-nga si †dabuñsiga ñamata-nga. Têtñ ndoc dinan Anötö kêkin in ndê yom têtñ Jon, Sekaria ndê atunjac nan mbo gameñ sawa. ³ Bocdinan Jon gic hu in ndê gwelen. In golom-golom malac hon nan yêc bu Jordan ñamakê, ma gêm mêtê bu lau sêlin sanju tu bu sêtôc asê bu sêkac si ñalôm kwi ma sêhu mêtê sac sin, dec Anötö oc suc ñac si sac kwi.

⁴ Propet Aisaya hoc yom asê pi Jon mun su, tòm in to yêc ndê buku bocdec bu:

Ñamalac dan ta yom yêc gameñ sawa bocdec bu, ‘Amasañ Pômdau ndê senj. Amasañ nem ñalôm bu akôc in sa.

* **3:1:** Kin atu nan gêm gôlin gameñ Rom-nga hon nan sêsam bu †Sisa.

⁵ Busunj hoŋ oc sêti gameŋ apa-pa, ma lôc ti ŋabaö hoŋ oc sêti gameŋ gaponj. Senj mbwê hoŋ oc sêtisolop, ma senj hoc-hoc oc sêti senj ŋayham.

⁶ Ma lau nom-ŋga hoŋ oc sêlic Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga.' [Ais 40:3-5]

⁷ Ma tu dinaŋ-ŋga Jon sôm têtj lau daêsam nanj sêsa si bu inj êŋku ŋac, "Mac mboc ŋatui mac! Tu saka-ŋga mac alhö amenj? Mac akôc gauc pi Anötö ndê atac ŋandê nanj lau propet sêkêŋ puc yac bu oc menj sa, dec gauc gêm bu amenj ma alinj busanju ŋambwa, a? ⁸ Anğô! Akôm mêtê ŋayham nanj tôc asê bu mac am daôm kwi yomandô. Asôm têtj daôm dom, bu 'Abraham apai yac, ma tu dinaŋ-ŋga Anötö oc kôc yac sa.' Aô wasôm têtj mac bu Anötö gitôm bu nem hoc hoŋ dindec kwi sêti Abraham atui sêô mac. ⁹ A hoŋ nanj sem ŋandô ŋayham dom, nanj kwahic dec Anötö kêŋ ki ŋamata têtj ŋawakac, ma inj oc lêŋ su ma tuc pi ya ndi."

¹⁰ Lau tonj atu dinaŋ sêŋğô Jon ndê yom ma sêndac inj, "Bocdinaŋ yac oc akôm sake?" ¹¹ Ma inj ô yom ma sôm, "Tamwalô lau ŋatô. Mac nem asa ndê ŋakwê ŋandô-ŋga lu bu sêyêc, nanj kêŋ danj têtj lau nanj si ŋakwê mbasi. Ma asa ndê gêtj danen-ŋga yêc, nanj nem lau nanj sêpônda dau, nanj sa bocdinaŋ."

¹² Lau sêkôc takis-ŋga ŋatô sêsa si bu Jon êŋku ŋac, ma sêndac, "Kêdôhônwaga, yac oc akôm sake?" ¹³ Goc Jon sôm têtj ŋac, "Akôc takis ŋapep, ma ahôc gêlêc dôhôŋ nanj lau Rom-ŋga sêkêŋ, nanj dom!"

¹⁴ Ma lau sinj-ŋga ŋatô sêndac inj, "Ma yac, oc akôm sake?" Ma inj sôm, "Anğôlinj yom tasanj pi lau, me akôm gêtj ti ŋaclai bu anğaho ŋac si mone me gêtj dom. Akôc ŋaôli gwelenj-ŋga nanj lau Rom-ŋga sêkêŋ têtj mac, ma tamgatu awa ŋatô dom."

¹⁵ Têtj têtj dinaŋ lau Israel-ŋga sêkêŋ bata bu Anötö oc êŋkinj inj ndê Mesaya, ma lau hoŋ nanj sêŋğô Jon, nanj sêhê gauc bu mboe inj Mesaya dau. ¹⁶ Magoc Jon sôm têtj lau hoŋ, "Ŋgac danj oc menj hôc asê. Inj ndê ŋaclai hôc gêlêc aô nenj su. Aô ŋgac ŋambwa, gitôm dom bu wati inj ndê ŋgac akiŋ nanj kêgapwêc inj ndê atapa ŋawalô. Aô dec kaku mac ŋa bu ŋambwa, tigenj inj oc êŋku mac ŋa Ŋalau Dabuŋ ti ya. ¹⁷ Inj menj bu êŋsahê lau, gitôm ŋgac nanj whê wit ŋandô ti ŋapa kôc, dec oc ndic ŋandô sa sôc andu gêtj ŋandô-ŋga, ma tuc ŋapa sip ya nanj sa ŋapanj ndi." ¹⁸ Ŋalêŋ dinaŋ Jon hoc ŋawaê ŋayham asê têtj lau, ma gêm la ŋac ŋa yom ŋanğa daêsam.

¹⁹ Tinjambu Jon puc Kij Herod ndê giso asê, bu Herod gêm inj asi ndê awhê Herodias, ma kôm mêtê sac daêsam whinj. ²⁰ Dec Herod gêm dau si, ma kôm giso danj tiyham bocdec bu, inj kêŋ Jon ndöc gapocwalô.

Jon kêku Yisu

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11; Jon 1:32-34)

²¹ Têtj têtj nanj Herod kêŋ Jon ndöc gapocwalô su dom, nanj Yisu sa têtj Jon gi, ma Jon kêku inj whinj. Tinjambu Yisu kalhac ma tenj mbec mbo, ma undambê kac sa, ²² ma Ŋalau Dabuŋ gêm balusi anğô, ma sip menj sac Yisu ŋahô. Ma awaha danj sa akêŋ undambê, nanj sôm, "Aô nenj Atunğac atac whinj-ŋga am. Aô gatisambuc am ŋandô."

Yisu ndê apai si ŋadênanj

(Mat 1:1-17)

²³ Yisu gic hu ndê gwelenj têtj inj ndê yala gitôm 30. Ma inj ndê apai bocdindec. Lau sêsam Yisu bu Josep atu. Ma Josep inj Eli atu, ²⁴ nanj Matat atu, nanj Liwai atu, nanj Melki atu, nanj Yanai atu, nanj Josep atu, ²⁵ nanj Matatias atu, nanj Amos atu, nanj Nahum atu, nanj Esli atu, nanj Nagai atu, ²⁶ nanj Mat

atu, naŋ Matatias atu, naŋ Semin atu, naŋ Yosek atu, naŋ Yoda atu, ²⁷ naŋ Yoanan atu, naŋ Resa atu, naŋ Serubabel atu, naŋ Siltiel atu, naŋ Neri atu, ²⁸ naŋ Melki atu, naŋ Adi atu, naŋ Kosam atu, naŋ Elmadam atu, naŋ Er atu, ²⁹ naŋ Josua atu, naŋ Eliesa atu, naŋ Yorim atu, naŋ Matat atu, naŋ Liwai atu, ³⁰ naŋ Simeon atu, naŋ Juda atu, naŋ Josep atu, naŋ Yonam atu, naŋ Eliakim atu, naŋ Melea atu, ³¹ naŋ Mena atu, naŋ Matata atu, naŋ Natan atu, naŋ Dawid atu, ³² naŋ Jessi atu, naŋ Obed atu, naŋ Boas atu, naŋ Salmon atu, naŋ Nason atu, ³³ naŋ Aminadab atu, naŋ Ram atu, naŋ Hesron atu, naŋ Peres atu, naŋ Juda atu, ³⁴ naŋ Jakob atu, naŋ Aisak atu, naŋ Abraham atu, naŋ Tera atu, naŋ Naho atu, ³⁵ naŋ Serug atu, naŋ Reu atu, naŋ Peleg atu, naŋ Eber atu, naŋ Sela atu, ³⁶ naŋ Kenan atu, naŋ Apakad atu, naŋ Sem atu, naŋ Noa atu, naŋ Lamek atu, ³⁷ naŋ Metusela atu, naŋ Inok atu, naŋ Yared atu, naŋ Mahalalel atu, naŋ Kenan atu, ³⁸ naŋ Inos atu, naŋ Set atu, naŋ Adam atu, naŋ Anötö atu.

4

Sadaŋ kêtôm Yisu

(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Nalau Dabuŋ gêm Yisu ahuc ma iŋ hu Bu Jordan siŋ. Ma Nalau wê iŋ bambaliŋ mbo gameŋ sawa ² gitôm bêc 40. Yêc dindê Sadaŋ kêsahê bu êntôm iŋ. Tôm bêc hoŋ dinaŋ Yisu gêŋ gêŋ daŋ dom, ma tiŋambu gêŋ yô iŋ ŋandô. ³ Ma Sadaŋ sôm têŋ iŋ, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinaŋ sôm têŋ hoc dindêc bu nem dau kwi ti bolom.” ⁴ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Gêŋ danerŋ-ŋga ŋambwa kêŋ lau sêndöc tali dom.’ ”

⁵ Goc Sadaŋ kôc iŋ sa pi lôc baliŋ daŋ gi, ma ŋagahô iŋ tôc têŋ iŋ gameŋ hoŋ naŋ kinŋ nom-ŋga sem gôliŋ. ⁶⁻⁷ Ma iŋ sôm, “Gêŋ hoŋ dindêc yêc aneŋ gôliŋ ŋapu. Ma gitôm bu wakêŋ têŋ asa naŋ aô atac whiŋ naŋ. Am bu pôŋ hamduc têŋ aô, dec wakêŋ ŋaclai ti ŋawasi hoŋ dindêc têŋ am.” ⁸ Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pôŋ hamduc têŋ Pômdau am nem Anötö, ma nem akin iŋ tiger.’ ”

⁹ Goc Sadaŋ wê iŋ pi malac Jerusalem gi, ma kêŋ iŋ kalhac lôm dabuŋ ŋapoc lôlôc, ma sôm têŋ iŋ, “Am Anötö ndê Atu, a? Dec pwê sip akêŋ dec ndi. ¹⁰ Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pômdau oc êŋkiŋ ndê aŋela bu sêyob am. ¹¹ Ŋac oc sêpê am sa lôlôc bu am tiŋ gahim pi hoc daŋ dom.’ ” ¹² Magoc Yisu ô yom bocdec bu, “Sêto yom yêc bu, ‘Êmsahê Pômdau am nem Anötö dom.’ ”

¹³ Nalêŋ dinaŋ Sadaŋ kêsahê lêŋ daêsam tu êntôm Yisu-ŋga. Ma tiŋambu iŋ hu iŋ siŋ ma kôlhô gi, bu hõŋ têm daŋ tiyham.

Yisu gic hu ndê gwelen yêc Galili

¹⁴ Nalau Dabuŋ ndê ŋaclai gêm Yisu ahuc, ma iŋ mbu têŋ gameŋ Galili-ŋga gi. Ma ŋawaê pi iŋ sa têŋ gameŋ ŋamakê-ŋga hoŋ gi. ¹⁵ Iŋ kêdôhõŋ lau yêc ŋac si lôm wê-ŋga, ma lau hoŋ sêmpin iŋ.

Yisu ndê lau sêsoc iŋ yêc ndê malac Nasaret

¹⁶ Tiŋambu Yisu hôc asê iŋ ndê malachu Nasaret. Yêc dinaŋ iŋ kêkuc ndê gêbôm, ma têŋ bêc †Sabat-ŋga iŋ sôc lôm wê-ŋga gi. Iŋ tisa kalhac bu sam Anötö ndê mêtê, ¹⁷ ma sêkêŋ propet Aisaya ndê bapia tilhuŋ têŋ iŋ. Yisu kac bapia dau sa, ma kêsâlê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

¹⁸ Pômdau kêŋ ndê Nalau gêm aô ahuc, dec kêyalin aô sa bu wasôm ŋawaê ŋayham asê têŋ lau ŋalôm sawa. Iŋ kêkiŋ aô bu wasôm asê têŋ lau bu Anötö

kêmasañ lêtj bu ênggapwêc ñac su yêc gapocwalô, ma bu kôm lau tapeç si tandô po asê, bu wanem lau nañ si ñacyo sêngwiniñ ñac, nañ sa, ¹⁹ ma bu wanem mêtê bu kwahic dec Pômdau kêyalin têtêm wakuc sa bu êmwasiñ lau. *[Ais 61:1-2]*

²⁰ Yisu sam yom dau su, goc kêlhuñ bapia dau sa tiyham, kêñ mbu têtj dabuñwaga, ma ndôc sic. Lau hoñ nañ sêndôc lôm, nañ tahê in, ²¹ dec in gic hu ndê yom ma sôm, “Yom nañ mac anğô, nañ ñandô sa têtj acsalô dindêc.”

²² Lau hoñ sem yomgalôm pi in ti sêlic in ñayham, ma sêhêdaê tu in ndê yom ñayham-nga. Ma sêsôm têtj dandi, “In Josep ndê atunğac. Bocke ma in sôm yom kain dinan?” ²³ Ma Yisu sôm têtj ñac, “Aô kayalê mac nem gauc. Mboe mac oc asôm yom gôlin dindêc têtj aô, ‘Dokta, nem daôm sa.’ Gêñ nañ aô gakôm yêc malac Kapenaom, nañ mac anğô ñawaê su, dec mac atac whin bu aô wakôm tiyham yêc dec, a?” ²⁴ Ma in sôm, “Yomandô! Yêc propet dañ ndê malac, in ndê lau oc sêkôc in sa dom. ²⁵ Têtj propet Elaija ndê têtj, nañ lauwhê sawa Israel-nga daêsam sêmbo. Têtj ndoc dinan u gic dom e tôm yala tō ma ayô 6, ma tōbôm atu gêm gameñ ahuc. ²⁶ Tigeñ Anötô kêkin Elaija têtj awhê sawa Israel-nga dañ dom, magoc kêkin in bu nem awhê sawa dañ sa yêc Sarepet, malac nañ yêc Saidon ñagameñ. ²⁷ Ma têtj propet Elaisa ndê têtj, nañ lau ti gêmbac fleprasi daêsam sêmbo lau Israel-nga ñalôm. Tigeñ Elaisa kôm Israel si dañ ñayham sa dom. In gêm ñac Siria-nga Naman tawasê sa.”

²⁸ Yisu ndê yom dinan kôm lau nañ sêndôc lôm wê-nga, atac ñandê atu. ²⁹ Sêtisa ma sêsoc in sa sêkôc in sa sêtêtj salic sac nañ yêc malac dau ñamakê, bu sêsuc in sip ndi. ³⁰ Tigeñ in kêsêlêtj gic ñac kôc, ma kôlhô gi.

Yisu kêtjôhôn lau ma soc ñalau sac yêc malac Kapenaom (Mak 1:21-28)

³¹ Tinjambu in mbu têtj malac Kapenaom nañ yêc gameñ Galili-nga gi. Têtj bêc Sabat-nga in kêtjôhôn lau. ³² Ñac sêhêdaê tu in ndê yom-nga, bu in kêtjôhôn lau ti ñaclai atu. ³³ Ma ñac dañ nañ ñalau sac mbo in ñalôm, nañ ndôc lôm wê-nga dinan. In mbwêc awha atu, ³⁴ “Ei! Yisu Nasaret-nga. Aô kayalê am, am ñac dabuñ nañ Anötô kêkin. Am bu kôm sake têtj yac? Am mweñ bu señ yac su, a?” ³⁵ Magoc Yisu hec yom ñalau sac dau ma sôm, “Am maman ma hu in sin!” Goc ñalau sac kôm ñac dau peñ sip nom gi yêc lau hoñ anğô-nga, ma sa yêc in, magoc kôm in tisac dom.

³⁶ L au hoñ sêhêdaê tu gêtj dinan-nga, ma sêsôm têtj dau, “Yom bocke nañ in kêtjôhôn? In gic atu yom ñanğa ma ti ñaclai têtj ñalau sac, ma soc ñac su!” ³⁷ Ma tinjambu lau sic min pi Yisu e in ndê waê gêm gameñ hoñ dinan ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa (Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸ Yisu tisa ma hu lôm wê-nga dau sin, ma têtj Saimon ndê andu gi. Saimon ndê lawawê gêmbac lic ñandê atu, dec sêndac Yisu bu nem in sa. ³⁹ Goc Yisu têtj in gi, ma gic atu bu gêmbac dau hu in sin. Ma ñagahô awhê dau tisa ma gêm akin ñac.

⁴⁰ Têtj telha dinan ac gi sip su, goc lau sêkôc lau ti gêmbac hoñ sa akêtj ñac si andu, ma sêtêtj Yisu si. In kêñ amba sac ñac hoñ, ma kôm ñac ñayham sa. ⁴¹ Ma in soc ñalau sac daêsam su, ma sêhu lau sin ti sêmbwêc, “Am Anötô ndê Atu.” Magoc in hec yom ñac, ma kêñ yao bu ñac sêsôm in asê dom, ñahu bu ñac sêñyalê bu in Mesaya dau.

Yisu hu malac Kapenaom siŋ
(Mak 1:35-39)

⁴² Têŋ bêbêc ganduc Yisu hu malac dau siŋ, ma sa gi bu mbo tawasê. Ma lau malac-ŋga sêsa si bu sêŋsalê iŋ, ma têŋ ndoc sêtap iŋ s a, naŋ sêteŋ iŋ bu hu ŋac siŋ dom. ⁴³ Magoc iŋ sôm têŋ ŋac, “Mba! Aô gac waê bu wasôm ŋawaê ŋayham pi †Anötö ndê göliŋ asê yêc malac ŋatô whiŋ. Anötö kêkiŋ aô tu gwelenŋ dinaŋ-ŋga.” ⁴⁴ Ma iŋ golom-golom malac naŋ sêyêc gameŋ Judia-ŋga, ma gêm mêtê tôm ŋac si lôm wê-ŋga hoŋ.

5

Yisu kêgalêŋ ŋgacsêŋyomi ŋamata-ŋga
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20; Jon 1:35-42)

¹ Têŋ bêc daŋ Yisu kalhac Bugictonŋ Genesaret* ŋamakê. Ma lau daêsam sêkac sa ma sêŋgihi iŋ ahuc tu bu sêŋgô Anötö ndê yom naŋ iŋ hoc asê. ² Yisu gêlic lau sêkôc i-ŋga ŋatô sêŋgwasinŋ si wasaŋ sêmbo baô, ma ŋac si waŋ lu sêpoc suŋ sa têŋ baô. ³ Dec iŋ pi waŋ daŋ gi, ma ndac waŋ ŋadau, ŋgac naŋ sêsam bu Saimon, bu hêc waŋ dau sa awê ŋagec. Goc iŋ ndöc sic ndöc waŋ, ma kêdôhônŋ lau naŋ sêlhac baô.

⁴ Têŋ têm Yisu gic bata iŋ ndê yom, naŋ sôm têŋ Saimon, “Hêc waŋ sa bugictonŋ ŋagaponŋ ndi, ma kêŋ nem wasaŋ sip bu kôc i.” ⁵ Ma Saimon sôm, “O ŋgac atu, yac am gwelenŋ atu ôbwêc baliŋ, magoc akôc i daŋ dom. Magoc tu am sôm-ŋga, dec aô wakêŋ wasaŋ sip ndi.” ⁶ Goc Saimon ti ndê lau sêhêc waŋ sêsa si, ma sêkêŋ wasaŋ sip gi. Ma sêkôc i daêsam andô e wasaŋ menhu, kêpiŋ bu wasaŋ kic. ⁷ Bocdinaŋ ŋac sic gayo ŋac si silip ŋatô naŋ sêmbo waŋ tilu-ŋga bu sêmeŋ ma sênem ŋac sa. Goc ŋac sic dulu i sip waŋ lu-lu e menhu, ma kêpiŋ bu waŋ lu-lu sêpac.

⁸ Têŋ ndoc Saimon Pita gêlic i daêsam dinaŋ, naŋ iŋ pônŋ haduc yêc Yisu gahi-ŋga ma sôm têŋ iŋ, “Pômdau, hu aô siŋ, bu aô ŋgac sac!” ⁹ Iŋ sôm yom dinaŋ, ŋahu bu iŋ ti lau hoŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ iŋ, naŋ sêhêdaê tu sêhê i daêsam dinaŋ-ŋga. ¹⁰ Ma Jems lu Jon, Sebedi ndê atuŋgac lu naŋ sêmbo waŋ tilu-ŋga, naŋ sêhêdaê boc-d inaŋ. Magoc Yisu sôm têŋ Saimon, “Töc daôm dom. Am ŋgac kôc i-ŋga, magoc kwahic dec ma ndi, am oc kôm gwelenŋ bu kôc ŋamalac sêmeŋ sêŋkuc aô.” ¹¹ Ma tiŋambu sêsôc baô si goc sêhu gêŋ hoŋ siŋ, ma sêŋkuc Yisu.

Yisu kôm ŋgac ti gêmbac leprasi ŋayham sa
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Yisu mbo malac atu daŋ, ma ŋgac daŋ naŋ gêmbac leprasi gêm iŋ ndê ŋamlic sambuc ahuc, naŋ têŋ iŋ gi. Têŋ ndoc iŋ gêlic Yisu, naŋ iŋ hu dau aŋgô andô têŋ nom, ma teŋ iŋ, “Pômdau, am bu tac whiŋ, dec gitôm bu am oc kôm aô ŋamlic ŋawasi sa.” ¹³ Goc Yisu kêmatôc amba ma kêmasêc iŋ ma sôm, “Aô atac whiŋ, dec wasôm têŋ am bu ŋamlic ŋawasi sa.” Ma ŋagahô eŋ gêmbac leprasi hu iŋ siŋ. ¹⁴ Goc Yisu kêŋ yao ma sôm, “Ndic miŋ têŋ ŋamalac daŋ dom, tigenŋ têŋ dabuŋsiga ndi, ma tôc daôm têŋ iŋ bu lic bu am nem ŋamlic ŋawasi sa su. Ma kêŋ da tu am ŋamlic ŋawasi sa-ŋga tôm yomsu naŋ Moses kêŋ têŋ yac. Ma ŋalêŋ dinaŋ lau hoŋ oc sêŋyalê bu am ŋamlic ŋayham sa.”

¹⁵ Yisu bu kêŋ yao ŋgac dau, magoc ŋawaê pi gêŋ naŋ Yisu kôm, naŋ gêm gameŋ sambuc ahuc. Bocdinaŋ lau daêsam sêtêŋ iŋ si ŋapanŋ, bu sêŋgô iŋ ndê

* **5:1:** Genesaret - Bugictonŋ Galili-ŋga ndê ŋaê daŋ.

yom, ma bu inj kôm ñac si gêmbac ñayham sa. ¹⁶ Tigen têt ñatô inj hu lau hoñ sinj, ma sa gameñ sawa gi bu têt mbec.

Yisu gêm ñgac bôlinj danj sa
(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Têt bêt danj Yisu kédôhônj lau mbo andu danj. Ma lau †Palêsai ti kédôhônjwaga yomsu-ñga ñatô nanj sêmenj akêtj malac Galili-ñga ti Ju dia-ñga hoñ, ma akêtj Jerusalem, nanj sêndôc sêsunj sa têtj inj. Ma Pômdau ndê ñaclai gêm Yisu ahuc bu kôm lau gêmbac ñayham sa.

¹⁸ Têtj têt dinanj lau ñatô sêmenj sêmbalanj ñgac bôlinj danj yêc sac, ma bu sêsôc andu dau sêndi, tu bu sêkêtj inj yêc Yisu anjô-ñga. ¹⁹ Magoc lau daêsam sêñgihî Yisu ahuc e ñasawa mba. Bocdinanj ñac sêpi andu ñapoc lôlôc si, ma sêkac poc sa. Goc sêñwhanj sac ti ñgac bôlinj dau sip lau daêsam ñalhu, solop têtj Yisu anjô-ñga gi. ²⁰ Yisu gêlic gêtj dinanj dec kêtjalê bu ñac sêkêtj whinj inj, ma sôm têtj ñgac bôlinj, “O ñgac daôm, kwahic dec aô wasuc am nem sac kwi.”

²¹ Goc lau Palêsai ti lau nanj sêndôhônj yomsu sic hu sem yom-galôm têtj dau bocdec bu, “Ñgac dindê inj asa? Inj ndê yom sac sambuc! Anôtô tigenj gitôm bu suc sac kwi!” ²² Yisu kêtjalê ñac si gauc dinanj ma ndac ñac, “Tu sake-ñga mac gauc gêm yom bocdinanj? ²³ Mac akêtj whinj dom bu anej ñaclai yêc bu wasôm têtj ñgac dau bu, ‘Aô wasuc am nem sac kwi.’ Bocdinanj aô wasôm têtj inj, ‘Tisa ma êmsêlêñ.’ ²⁴ Ma têtj ndoc mac alic anej yom dau ñandô sa, nanj anjyalê bu Anôtô kêtj ñaclai têtj †Ñamalac ndê Atu bu suc ñamalac si sac kwi yêc nom whinj.”

Goc Yisu sôm têtj ñgac bôlinj dau, “Tisa, kôc nem mbô sa, ma lhô têtj nem andu ndi.” ²⁵ Ma ñagahô ñgac dau kalhac ñac si anjô-ñga, kôc inj ndê mbô sa, ma mbu têtj ndê andu gi ti kêtpinj Anôtô. ²⁶ Ma lau hoñ sêhêdaê ñandô. Sêmpinj Anôtô ma sêsôm, “Acsalô lec yac dalic gêtj kainj danj solop!”

Yisu kêtjalê Liwai bu êñkuc inj
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

²⁷ Tinjambu Yisu sa awê gi ma gêlic ñgac kôc takis-ñga danj nanj ndê ñaê Liwai, ndôc ndê mala kôc takis-ñga. Ma Yisu sôm têtj inj, “Êmkuc aô!” ²⁸ Goc Liwai tisa, hu gêtj hoñ sinj yêc, ma kêtuc Yisu.

²⁹ Tinjambu Liwai ndê mwasinj atu danj tu Yisu-ñga yêc inj ndê andu. Ma lau sêkôc takis-ñga daêsam, ma lau ñatô sêndôc tebo ma senj gêtj sêwhinj injlu Yisu. ³⁰ Ma lau Palêsai ti lau †Skraib ñatô nanj sêmbô Palêsai si tonj, nanj sêlic gêtj dau dec sêtucdinj ma sêsôm têtj Yisu ndê ñgacsêñomi, “Tu sake-ñga mac anj ti anôm gêtj awhinj lau sêkôc takis-ñga ti lau sac ñatô?” ³¹ Ma Yisu dau ô ñac si yom ma sôm, “Lau nanj sêlic dau bu gêmbac mba, nanj oc sêñsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêñsalê dokta. ³² Aô gameñ bu wanjalê lau nanj sêlic dau bu lau gitêtj, nanj sa dom, aô gameñ bu wanjalê lau sac sa bu sênem dau kwi.”

Yao gêtj danenj-ñga-ñga
(Mat 9:14-15; Mak 2:18-20)

³³ Ma lau Palêsai ti lau Skraib dinanj sêsôm têtj inj, “Ndoc daêsam Jon, ñgac Kêku Lau-ñga ndê sêñomi sêhu gêtj danenj-ñga sinj ma sêtenj mbec, ma Palêsai si sêñomi sêkôm bocdinanj. Magoc tôm bêt hoñ am nem ñgacsêñomi sênom ti senj gêtj sêmbô.” ³⁴ Goc Yisu sôm, “Ñgac nem awhê-ñga danj bu êñgalê lau sa sêmbô sêwhinj inj bu sênenj mwasinj nem awhê-ñga, dec oc tôm dom bu dasôm têtj ñac bu sêhu gêtj danenj-ñga sinj têtj ndoc ñgac dau mbo whinj ñac. ³⁵ Ñalêñ tigenj aô

gambo gawhinj aneñ ngacsêñjomi, ma tu dinan-nga dec sêhu gêñ danen-nga sinj dom. Tigeñ ndoc oc meñ, nanj ñacyo oc sêkôc aõ su yêc ñac, ma têtj ndoc dinan-nga oc ñalôm ñawapac, ma sêñkuc lêtj dahu gêñ danen-nga sinj-nga.”

Yisu ndé yom gitôm gêñ wakuc

(Mat 9:16-17; Mak 2:21-22)

³⁶ Ma inj sôm yom gôlinj danj têtj ñac bocdec bu, “Po akwa danj bu kic, dec yac dakêc po wakuc bu dasi pi po akwa dinan-nga dom. Bu dakôm, oc tanjainj po wakuc, ma po wakuc oc tôm po akwa dom. ³⁷ Ma têtj ndoc lau sêmasañ wain wakuc, nanj sêkêc sip bôc ñamlic wain-nga akwa dom. Mba. Ñac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ñamlic akwa kôc ma wê ñinga. Ma bôc ñamlic oc tisac bocdinan-nga. ³⁸ Mba. Wain wakuc dakêc sip bôc ñamlic wakuc. ³⁹ Ma lau nanj sênôm wain akwa su, nanj sêtec bu sênôm wain wakuc, bu sêsôm, ‘Wain akwa, inj ñayham.’ ”

6

Yisu inj Pômdau bêc Sabat-nga

(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Têtj bêc Sabat-nga danj, Yisu kêsêlêtj mbo lôcwha nanj gic ôm wit-nga danj kic, ma inj ndê ngacsêñjomi sêkôc wit ñandô ma sêñsê ñapa goc señ ñandô. ² Ma Palêsai ñatô sêlic gêñ dau ma sêndac, “Tu sake-nga mac akôm gwelenj nanj yac neñ yomsu gic yao bu dakôm têtj bêc Sabat-nga dom?” ³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gauc nem yom nanj sêto yêc pi gêñ nanj Kij Dawid kôm. Mac asam su, me? Têtj ndoc danj gêñ yô inj ma lau nanj sêwhinj inj, ⁴ dec inj sôc Anötô ndê andu gi, ma gêñ bolom dabunj nanj lau sêkêñ ti da, nanj Moses kêtj yao bu dabunjsiga tawasê sêneñ. Ma inj kêtj têtj lau nanj sêmbo sêwhinj inj ma ñac señ. Magoc lau danj sêñgôlinj yom pi Dawid me sêsôm bu inj kêgili yomsu lec dom.”

⁵ Ma inj sôm têtj ñac, “Ñamalac ndê Atu inj gêñ honj ñadau, ma inj Pômdau bêc Sabat-nga whinj.”

Yisu kôm ñgac amba balé ñayham sa têtj bêc Sabat-nga

(Mat 12:9-24; Mak 3:1-6)

⁶ Têtj bêc Sabat-nga danj inj sôc lôm wê-nga danj gi, ma kêdôhônj lau. Ma ñgac danj nanj ndê amba andô-nga tibalê nanj ndôc. ⁷ Lau Palêsai ti lau nanj sêndôhônj yomsu nanj sêñsalê yom bu sêñgôlinj pi Yisu. Tu dinan-nga dec ñac tatinj inj ñapep bu inj kôe inj oc kôm ñgac dau ñayham sa têtj bêc Sabat-nga, dec ñac oc sêsôm bu inj kêgili yomsu Sabat-nga. ⁸ Yisu kêyalê ñac si gauc, ma sôm têtj ñgac amba balê, “Tisa, ma lhac lau honj anjô-nga.” Ma inj tisa kalhac. ⁹ Goc Yisu sôm têtj ñac, “Aõ bu wandac mac bu gêñ bocke oc êngilil yomsu Sabat-nga? Dakôm ñayham têtj lau, me dakôm sac têtj lau? Danem ñamalac sa, me datec ñac sêmbac ndu?” ¹⁰ Inj tahê ñac honj, ma sôm têtj ñgac dau, “Êmatôc amam.” Goc ñgac dau kêmatôc amba, ma amba dau ñayham sa tiyham.

¹¹ Magoc gêñ dau kôm lau Palêsai ti lau Skraib atac ñandê atu, ma ñac sem yomgalôm têtj dau pi Yisu, ma pi gêñ bocke bu sêkôm têtj inj-nga.

Yisu kêyalinj aposel 12 sa

(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Têtj bêc danj Yisu pi lôc danj gi bu tenj mbec, ma tôm ôbwêc balinj inj tenj mbec mbo. ¹³ Têtj galanjsê bêbêc inj kêgalêm lau nanj sêñkuc inj sêmeñ, ma kêyalinj ñac si lau 12 sa, ma sam ñac bu lau †Aposel. ¹⁴ Lau Aposel dau si ñaê bocdec: Saimon, nanj Yisu sam bu ‘Pita,’ lu asi Andru, ma Jems, Jon,

Pilip, Batolomeas, ¹⁵ Matyu, Tomas, Jems (nañ Alpayas ndê atu), Saimon (nañ sêsam bu 'Ngac †Selot'), ¹⁶ Judas (nañ ñadamba inñ ñgac danñ ñaê Jems), ma Judas Iskeriot nañ tinjambu oc hoc Yisu asê.

*Yisu kêdôhônj lau ma kôm gêmbac ñayham sa
(Mak 3:7-12)*

¹⁷ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêsip akêñ lôc sêmenñ, ma Yisu kalhac gameñ gapoñ. Ma †sêñomi daêsam nañ sêñkuc Yisu, nañ sêkac sa su sêmbô dinanñ. Ma lau toñ atu akêñ malac Jerusalem ti malac gameñ Judia-ña hoñ, ma lau akêñ gameñ gwêc-ña nañ yêc kêpiñ malac Taya ma Saidon, nañ sêmenñ bu sêñgô inñ ndê yom, ma bu inñ kôm ñac si gêmbac ñayham sa. ¹⁸ Lau nañ ñalau sac sêmbô ñac si ñalôm, nañ Yisu kôm ñac ñayham sa. ¹⁹ Ma lau hoñ sêhóc sôsôwec bu sêmasac inñ, ñahu bu ñaclai sa yêc Yisu, ma kôm lau gêmbac hoñ ñayham sa.

*Yisu ndê yom ñatô
(Mat 5:1-12)*

²⁰ Yisu tahê inñ ndê ñgacsêñomi ma sôm,

“Anötô ndê mwasinñ gic waê mac lau ñalôm sawa, bu inñ gêlic ñayham bu kôc mac sa andôc inñ ndê gôlinñ ñapu.

²¹ Anötô ndê mwasinñ gic waê mac lau nañ kwahic dec gêñ yô mac, bu inñ oc kêñ gêñ hóc mac dôñ-ña.

Anötô ndê mwasinñ gic waê mac lau nañ kwahic dec andôc ti tamsulu, bu inñ oc nem malô mac e ambwac.

²² Anötô ndê mwasinñ gic waê mac lau nañ sêtec mac ma sêtiñ mac, ma sêpu mac ti sêkôm nem waêm tisac tu mac anñkuc ñamalac ndê Atu-ña. ²³ Ahêgo daôm dom têtñ ndoc lau sêkôm bocdinañ, tigeñ atê wê ti atac ñayham, bu Anötô oc kêñ ñagêyô ñayham têtñ mac yêc undambê. Ma gauc nem bu lau nañ sêtec mac, nañ si apai sêkôm ñalêñ tigeñ dinanñ têtñ Anötô ndê lau propet ñamata-ña.

²⁴ Oyaê mac lau nañ apo daôm sa ña awa ti wapa daêsam. Mac atap nem mwasinñ ñayham sa têtñ têm kwahic dec-ña, magoc gêñ dau oc tôm dom bu nem mac sa têtñ têm ñambu-ña.

²⁵ Oyaê mac lau nañ anñ gêñ ñawahô kwahic dec. Tinjambu gêñ oc yô mac. Oyaê mac lau nañ ambwac kwahic dec. Tinjambu mac oc atanñ danñgibo atu ma andôc ti tamsulu.

²⁶ Oyaê mac lau nañ lau hoñ sêmpinñ mac. Atac ñayham tu gêñ dinanñ-ña dom, bu ñalêñ tigeñ lau Israel-ña si apai sêmpinñ lau propet tasanñ.”

*Atac whiñ mac nem ñacyo
(Mat 5:43-48)*

²⁷ Ma Yisu sôm têtñ lau dinanñ, “Anjô aneñ yom. Atac whiñ mac nem ñacyo, ma akôm ñayham têtñ lau nañ sêtec mac. ²⁸ Anem mbec lau nañ sêpucho mac, ma ateñ mbec pi lau nañ sêkôm sac têtñ mac. ²⁹ Ngac danñ bu tap am sip alim andô danña, nañ kêñ danña bu inñ ndic whiñ. Ngac danñ bu kôc nem ñakwê balinñ su yêc am, nañ êngaminñ nem ñakwê ñandô-ña dom magoc kêñ têtñ inñ whiñ.

³⁰ Ngac danñ bu ndac gêñ danñ, nañ kêñ têtñ inñ. Ma ñgac danñ bu kôc am nem gêñ danñ, nañ ndac bu inñ kêñ mbu meñ dom. ³¹ Mêtê ñayham-ñayham nañ mac atac whiñ bu lau sêkôm têtñ mac, nañ mac daôm akôm têtñ ñac.

³² “Lau hoñ atac whiñ lau nañ atac whiñ ñac ô. Bocdinañ mac bu atac whiñ nem silip tawasê ma atac tec nem ñacyo, dec mac nem mêtê hóc gêlêc lau sac si mêtê su dom. ³³ Ma lau hoñ sêkôm ñayham têtñ lau nañ sêkôm ñayham têtñ ñac

ô, ma mac bu akôm bocdinañ, dec mac nem mêtê hôc gêlêc lau sac si mêtê su dom. ³⁴ Ma mac bu akêñ tốp têtñ mac nem silip, nañ inñ gêtñ atu dom. Mac anyalê su bu tinjambu ñac oc sêndic tốp dau. Lau sac sêkêñ tốp têtñ si silip, ma takwê bu ñac sêndic tốp honñ mbu menñ.

³⁵ “Bocdinañ ayob daôm bu anñkuc lau sac si mêtê dom. Atac whinñ nem ñacyo, ma akôm ñayham têtñ ñac. Akêñ gêtñ têtñ ñac, ma ahêgo daôm dom pi ndoc bocke ñac oc sêkêñ gêtñ dau mbu menñ-ñga. Tu dinañ-ñga Anötö, Ñaclai ti Ñawasi Ñadau oc kêtñ ñaöli ñayham atu têtñ mac, ma sam mac bu inñ ndê atui awê ma ñgac. Bu Anötö dau kêmwasinñ lau sac ma lau nañ sem danje inñ dom, nañ sêwhinñ. ³⁶ Bocdinañ tamwalô lau honñ, tôm Damam undambê-ñga tawalô lau.”

Yom datoc asidôwai sa-ñga

(Mat 7:1-5)

³⁷ Ma Yisu sôm, “Anem dôhônñ lau si lêtñ ti sakinñ tu bu alic lau ñatô sac ñambwa, me tu bu apu ñac-ñga dom. Mac bu akôm, dec Anötö oc lic mac sac ma pu mac tu mac nem lêtñ ti sakinñ-ñga boc-dinañ. Asuc lau si sac kwi, ma Anötö oc suc mac nem kwi boc-dinañ. ³⁸ Têtñ ndoc mac bu anem lau ñatô sa, nañ akêñ gêtñ têtñ ñac ti nem ñalôm sambuc, ma boc-dinañ Anötö oc kêtñ gêtñ hôc gêlêc su têtñ mac e menñhu ma êñsalê mac ahuc. Bu Anötö oc êmwasinñ mac, gitôm mac amwasinñ lau.”

³⁹ Ma Yisu sôm yom gôlinñ danñ bocdec, “Ñgac tapec gitôm bu wê tapec danñ dom. Mba! Inlu lu-lu oc sêpeñ sêsip sê sêndi. ⁴⁰ Ma kwapuc danñ oc hôc gêlêc gwalam akwa nañ kêdôhônñ inñ, nañ dom. Magoc kwapuc honñ nañ sêndôhônñ gêtñ honñ e tidônñ ñac, nañ oc sêtôm ñac si kêdôhônñwaga.

⁴¹ “Tu sake-ñga am hêgo daôm tu gêtñ golop sauñ nañ yêc nem asidôwa tandô, tigenñ gêtñ golop atu nañ yêc am daôm tanôm, nañ am gêlic apu? ⁴² Ma bocke am oc sôm têtñ nem asidôwa, ‘Aneñ asidôwa, aö bu wakôc gêtñ golop nañ yêc am tanôm, nañ sa,’ magoc gêtñ golop atu nañ pôc am daôm tanôm ahuc, nañ am gêlic dom? Am ñgac tim yom lau-ñga! Gêtñ ñamata-ñga kôc gêtñ golop sa yêc daôm tanôm e tanôm ñawa sa, goc tinjambu kôc gêtñ golop sauñ nañ yêc nem asidôwa tandô, nañ sa.”

Lau si mêtê whê ñac sa bu ñayham me sac

(Mat 7:16-19; 12:33-35)

⁴³ Ma Yisu sôm, “A ñayham danñ oc nem ñandô sac dom, ma a sac oc nem ñandô ñayham dom. ⁴⁴ Dalic ñandô nañ a tidau-tidau sem, ma bocdinañ yac tanjalê bu a ñayham me sac. Gitôm dom bu dahinñ ñandô ñayham yêc a sac.

⁴⁵ Ma ñalêtñ tigenñ, yom nañ lau sêsôm, nañ tôte gêtñ bocke nañ hôc ñac si ñalôm ahuc, nañ asê. Mêtê ti gauc ñayham yêc lau ñayham si ñalôm, ma bocdinañ sêkôm mêtê ñayham. Ma mêtê ti gauc sac yêc lau sac si ñalôm, dec sêkôm sac.”

Yom gôlinñ pi ñgac sêkwê andu-ñga lu

(Mat 7:24-27)

⁴⁶ “Tu sake-ñga mac asam aö bu, ‘Pômdau, Pômdau,’ tigenñ mac danñam wambu aneñ yom dom? ⁴⁷ Ñamalac nañ têtñ aö menñ ma ñgô aneñ yom, ma danña wambu yom dau, nañ aö bu wawê inñ sa têtñ mac. ⁴⁸ Inñ gitôm ñgac kwê andu-ñga nañ kwê sê baliñ sip nom ñanña, ma kêtñ hoc kêtgapinñ alhò dôñ têtñ ndoc inñ kêsuhunñ sip sê baliñ dinañ. Têtñ ndoc uhô-ñga, bu hêc menñ hôc pi andu dau, magoc andu dau kalhac ñanña, bu inñ kwê ñapep. ⁴⁹ Magoc ñamalac nañ ñgô aneñ yom ma danña wambu dom, nañ gitôm ñgac nañ kwê andu, magoc kêtñ

alhô sip nom ñjalôm gi dom. Têñ ndoc uhô-nga, bu hêc ma hóc pi ndê andu e ñagahô eñ andu dau ku sa ma tisac sambuc.”

7

Ngac bata siñ-nga danj kêñ whiñ ñannga (Mat 8:5-13)

¹ Yisu gic bata yom nanj inj kêdôhônj têtj lau toñj atu dinanj, goc sôc malac Kapenaom gi. ² Ma ñgac bata Rom-nga nanj gêm gôlinj lau siñ-nga 100, nanj mbo malac dau. Inj ndê ñgac akinj danj nanj inj tac whiñ kêlêc, nanj gêm bac e kêpinj bu mbac ndu. ³ Ma inj ngô Yisu ñawaê, dec kêkinj lau bata Israel-nga ñatô sêtêñ inj si, bu sêndac inj bu meñ ma kôm inj ndê ñgac akinj ñayham sa. ⁴⁻⁵ Ñac sêhóc asê têtj Yisu, ma sêsôm têtj inj bu, “Ngac bata siñ-nga dinanj inj ñgac ñayham, ma inj tac whiñ yac lau Israel-nga. Inj gêm yac sa tu akwê yac mba lôm wê-nga. Boc-dinanj yac atej am bu nem inj sa.”

⁶ Goc Yisu whiñ ñac gi. Inj meñ surj sa têtj andu, ma ñgac bata siñ-nga dau kêkinj ndê silip ñatô bu sêsôm têtj inj, “Pômdau, ñgac bata siñ-nga dau sôm bu inj tec bu kêñ ñawapac têtj am. Inj sôm bu am ñgac tiwaê nanj hóc gêlêc inj su, dec inj maya bu am têtj inj ndê andu ndi. ⁷ Tu dinanj-nga inj dau têtj am meñ dom. Tigenj inj sôm bu inj kêyalê su bu am ñgac ti ñaclai atu, ma bocdinanj dec am gitôm bu sôm ña awham ñambwa, dec inj ndê ñgac akinj oc ñayham sa. ⁸ Bu inj dau danjga wambu lau nanj si ñaclai hóc gêlêc inj ndê, ma inj ndê lau siñ-nga danjga wambu inj. Inj bu sôm têtj danj, ‘Am ndi,’ dec inj oc ndi. Ma inj bu sôm têtj danj, ‘Mwen!’ dec inj oc meñ. Ma inj bu sôm têtj ndê ñgac akinj bu kôm gêtj danj, dec inj oc kôm.”

⁹ Yisu ngô ñgac bata siñ-nga ndê yom dinanj e hêdaê. Inj kac dau kwi ma sôm têtj lau toñj atu nanj sêñkuc inj, “Aô wasôm têtj mac bu yêc lau Israel-nga honj aô gatap ñac si danj nanj kêñ whiñ ñannga gitôm ñgac Rom-nga dinanj, nanj sa dom.”

¹⁰ Ma tinjambu ñgac bata siñ-nga ndê lau sêmbu sêtêñ inj ndê andu si, ma sêtap sa bu ñgac akinj dau ñayham sa su.

Yisu uñ ñgac danj nanj mbac ndu su, nanj sa

¹¹ Bêc ñatô ginjga su, ma Yisu têtj malac Nein gi, ma inj ndê ñgac-sêñjomi ti lau daêsam sêwhiñ inj si. ¹² Têtj têtj inj meñ kêpinj malac dau ñagatam, inj gêlic lau ñatô sêsa sêmenj, sêmbalanj ñgac batê danj bu sêñsuhunj inj. Ñgac batê dinanj dinda inj awê sawa nanj ndê balêkoc ñatô mbasi. Ma lau malac-nga daêsam sêwhiñ dinda sêsa sêmenj. ¹³ Pômdau gêlic dinda, ma tawalô inj ñandô, goc sôm, “Am tanj dom.” ¹⁴ Goc inj têtj ñac gi, ma kêmasac sasac nanj ñgac batê yêc. Ma lau nanj sêhóc sasac, nanj sêlhac tenj. Ma inj sôm, “Anej balê, aô wasôm têtj am bu tisa!” ¹⁵ Ma ñgac dau tisa ndöc, ma gic hu sôm yom. Goc Yisu kêñ inj mbu têtj dinda gi. ¹⁶ Gêtj dinanj kôm lau honj sêtôc dau atu, ma ñac sic hu sêmpinj Anötô. Ñatô sêsôm, “Propet atu danj hóc asê yac.” Ma ñatô sêsôm, “Anötô kêlinj inj ndê lau yac siñ dom, inj gêm yac sa.” ¹⁷ Ma tinjambu ñawaê pi gêtj nanj Yisu kôm, nanj gêm gamenj Judia-nga ma gamenj ñamakê-nga honj ahuc.

Yisu sôm yom pi Jon, Ngac Kêku Lau-nga (Mat 11:2-18)

¹⁸ Têtj ndoc dinanj Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndöc gapocwalô, ma inj ndê sêñjomi sic minj têtj inj pi gêtj honj nanj Yisu kôm. Goc Jon kêyalinj inj ndê sêñjomi lu sa, ¹⁹ ma kêkinj injlu sêtêñ Yisu si, bu sêndac inj, “Anötô gic bata têtj yac bu oc êñkinj Mesaya. Am daôm dinanj, me yac oc akêtj batanj ñgac danj tiyham?”

20-21 Têñ ndoc ñgac lu dinan sêhóc asê Yisu, in gêm gwelen mbo, ma kôm lau daêsam ñayham sa, lau gêmbac ma lau ti ñalau sac. Ma in kôm lau tapec daêsam si tandô po asê. Ma inlu sêsôm têtñ in, “Jon, Ñgac Kêku Lau-ña kêtñ alu atêtñ am amen, bu andac am bu am Mesaya dau, me yac oc akêtñ batan ñgac dan tiyham?” 22 Goc Yisu ô inlu si yom ma sôm, “Amlu ambu andi ma asôm yom têtñ Jon pi mêtê nan amlu anjô aô gahoc asê, ma pi gêtñ nan amlu alic aô gakôm. Lau tapec sêlic gameñ tiyham, lau bôlin sêñsêlên tiyham, lau ti gêmbac leprasi si ñamlic ñawasi sa, lau dangasun bic sêñgô yom tiyham, lau batê sêtisa, ma lau ñalôm sawa sêñgô ñawaê ñayham. 23 Anjô! Lau nan atac lu-lu tu aô-ña dom, nan oc sêtap Anôtô ndê mwasiñ sa.”

24 Ñgac lu nan Jon kêtñ, nan sêhu Yisu sin ma sêmbu si, goc Yisu sôm yom pi Jon têtñ lau ton atu, ma ndac ñac bocdec bu, “Têtñ ndoc mac asa atêtñ Jon yêc gameñ sawa a, nan mac gauc gêm bu atap ñamalac kain bocke sa? Mac bu alic ñgac gauc babalê, gitôm gacoc nan mbu kêtñ, a?” 25 Mac asa a bu alic ñgac nan sôc ñakwê ñayham, a? Mba! Lau nan sêsôc ñakwê ñayham ma sen gêtñ ñayham, nan sêmbu gameñ ñayham gitôm kin si andu. 26 B oc dinan dec aô bu wandac mac, bu mac asa a bu alic sake? Bu alic propet dan? Yomandô! In propet dan, ma in hóc gêlêc propet hon su. 27 Propet akwa dan to yom nan Anôtô sôm têtñ Mesaya bocdec bu, ‘Aô wan kin anen ñgac ahen-ña mun am, bu êmasan am nem sen.’ Y om pi ñgac ahen-ña dau hêganôn Jon solop. 28 Ñamalac nan dinda nom-ña sêkôc ñac, nan si dan hóc gêlêc Jon su dom. Tigen aô wasôm têtñ mac, bu lau hon nan sêsôc Anôtô ndê gôlin ñapu su, lau tiwaê, ma lau waêmbe bocdinan, nan hon sêhóc gêlêc Jon su yêc Anôtô anjô-ña.”

29 Lau daêsam nan sêñgô Yisu ndê yom dinan, ma lau sêkôc takis-ña sêwhin, nan sêtôc asê bu sêlic Anôtô ndê lêtñ bu lêtñ solop en. Ñahu bu mun-ña, têtñ ndoc Jon gêm mêtê ma kêtñ lau mbo, nan sêkôc in ndê yom sa ma sêlin sanju. 30 Tigen lau Palêsai ti gwalam akwa yomsu-ña sêkôc Jon ti in ndê yom sa dom, ma sêlin in ndê sanju dom, dec tôc asê bu sêtéc Anôtô ndê lêtñ nan Jon tôc têtñ ñac.

31 Ma Yisu gic têtñ yom ma sôm, “Lau têtñ dindec-ña ñac lau kain bocke? Aô wanem dôhôn pi gêtñ sake tu bu wawhê ñac si lêtñ sa-ña? 32 Ñac sêtôm balêkoc nan sêkôc whê sêmbu malac lôm, nan sêtucdin ñac si silip ñatô ma sêsôm, ‘Têtñ ndoc nan yac ac onj bu datê wê, nan mac atec. Ma têtñ ndoc yac am wê dangibo-ña, nan mac atec bu atan awhin.’ 33 Ma mac lau têtñ dindec-ña bocdinan. Jon, Ñgac Kêku Lau-ña men ma gêtñ gêtñ ñayham dom, ma nôm wain dom, ma mac asôm bu ñalau sac dan mbo in ndê ñalôm. 34 Ma Ñamalac ndê Atu men hóc asê, ma gêtñ gêtñ ñayham ti nôm wain, ma mac asôm bu in ñgac gêtñ gêtñ ti nôm wain ñawahô-ña, ma in hê silip têtñ lau sac ti lau sêkôc takis-ñ ga. Bocdinan, mac lau têtñ dindec-ña atôm balêkoc nan sêkôm tô anin ñapan. 35 Tigen Anôtô ndê gauc hóc gêlêc gêtñ hon, ma in ndê lau sênyalê bu in ndê lêtñ in lêtñ solop.”

*Awhê dan kêtñ bu ñamalu pi Yisu gahi
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)*

36 Palêsai dan ñaê Saimon kêgalêm Yisu bu nen gêtñ whin in, dec Yisu sôc in ndê andu gi, ma ndôc tebo bu nen gêtñ. 37 Yêc malac dinan, awhê sac dan mbo. In ñgô ñawaê bu Yisu ndôc Palêsai ndê andu dinan, dec kôc bu ñamalu ñayham sip kac dan, ma têtñ andu dau gi. 38 In pôn haduc yêc Yisu gahi-ña ma tan, ma in ndê tasulu sip Yisu gahidômbwê. Goc in pun Yisu gahi ña kêtñ, ngutô in gahi, ma mbac gêtñ malu dau pi in gahi. 39 Saimon gêlic gêtñ dau, ma

gauc gêm yêc dau, “Ngac dindêc in bu propet dan, dec in oc ênyalê bu awê nanj kêmasec in, nanj awê sac dan.” ⁴⁰ Yisu kêyalê yom nanj Saimon gauc gêm, goc sôm, “Saimon, aô bu wasôm yom dan têtj am.” Ma Saimon ô yom ma sôm, “Kêdôhôngwaga, sôm.”

⁴¹ Goc Yisu sôm yom gôlin dan bocdec bu, “Ngac lu sêkôc tôp yêc ngac ti lêlôm. Ngac dan ndê tôp gitôm fdenarii 500 ma dan ndê tôp gitôm denarii 50. ⁴² Inlu si mone sêndic tôp-nga mbasi, dec in hu inlu si tôp nyom sinj. Am gauc gêm bocke? Inlu si asa oc atac whinj ngac dau hóc gêlêc?” ⁴³ Ma Saimon sôm, “Ngac nanj kôc tôp atu, nanj.” Ma Yisu sôm, “Am sôm solop.” ⁴⁴ Goc in kac dau kwî, tahê awê dinanj, ma sôm têtj Saimon, “Aô gasôc am nem andu gamej, magoc am kêj bu têtj aô bu wanjwasinj gahinj-nga tôm lau Israel-nga si gêbôm dom. Tigej lic awê dec. In ndê tasulu kôm aô gahinj namaim sa, ma in puñ aô gahinj na kêclauj. ⁴⁵ Am ngutô aô dom, tigej awê dec ngutô aô gahinj napan. ⁴⁶ Am kêc olib njakwi pi aô njagôlôn dom, tigej in kêc bu njamalu pi aô gahinj. ⁴⁷ Bocdinanj aô wasôm têtj am bu awê dindêc kêyalê bu Anötô suc in ndê sac daêsam kwî, ma bocdinanj in atac whinj aô njandô. Tigej lau nanj gauc gêm bu njac si sac atu dom, nanj oc atac whinj in nanj bu suc njac si sac kwî, nanj njandô dom.”

⁴⁸ Ma Yisu sôm têtj awê dau, “Aô gasuc am nem sac kwî su.” ⁴⁹ Ma njaclej njatô nanj sêndôc sêwhinj, nanj sêsôm têtj dandi, “Ngac dindêc in ngac kainj bocke, dec in suc sac kwî?” ⁵⁰ Tigej Yisu sôm têtj awê dau, “Am nem kêj whinj gêm am si. Lhô ti atac malô ndi.”

8

Lauwhê daêsam sênjuc Yisu

¹ Tinjambu Yisu golom malac atu-tu ti sauj-sauj, ma gêm mêtê ma hoc njawaê njayham asê pi Anötô ndê gôlin. Ma njgacsêjomi 12 ² ti lauwhê daêsam sêjnsêlêj sêwhinj in. Lauwhê dinanj njatô Yisu soc njalau sac su yêc njac, ma njatô in kôm njac si gêmbac njayham sa. Njac si danj in Maria Magadala, nanj Yisu soc njalau sac 7 su yêc in. ³ Ma awê danj in Joana, nanj ndê akwej Kusa yob Herod ndê andu. Maria lu Joana, ma Susana, ma lauwhê daêsam sênjuc Yisu ma sêkêj si awa ti wapa tu sênem in ti ndê njgacsêjomi sa-njga.

Yom gôlin pi ngac kêbalip wit njawê

(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Têtj têtj danj lau tonj atu sêtêj Yisu sêmej, ma lau akêj malac honj yêc gamej Galili-nga sêmba sêwhinj. Ma Yisu sôm yom gôlin danj bocdec bu. ⁵ “Ngac danj sa gi bu êmbalip wit njawê yêc ndê ôm, ma têtj ndoc in kêbalip gêj dau, nanj njatô sêpej sêsip sej, dec lau sêkwê dôj ma mbac lolôc-nga sêsip sêmej ma sej su. ⁶ Ma njawê njatô sêpej sêsip gamej hoc-hoc, ma têtj têtj sêpo sêpi sêmej, nanj sem bôlin, bu nom dau tibasô. ⁷ Njawê njatô sêpej sêsip kwanj ti njakwa njalôm, ma têtj ndoc sêpo sêpi sêmej, nanj kwanj pi whinj e yanj gêj dau ndu. ⁸ Ma njawê njatô sêpej sêsip nom njayham, ma sêpo sêpi sêmej e sem njandô gitôm 100.” Yisu gic bata yom gôlin dau, goc sôm, “Asa bu danjgasuj yêc, nanj ngô anej yom!”

Yisu whê yom gôlin wit njawê-nga njahu sa

(Mat 13:10-23; Mak 4:10-20)

⁹ Tinjambu Yisu ndê njgacsêjomi sêndac in bu whê yom gôlin dinanj njahu sa. ¹⁰ Ma in sôm, “Anötô ndê gôlin njalêj njahu sip njalôm gi. Inj kêyalinj mac sa bu

anjâlê n̄ahu dau, magoc aô wasôm yom têt̄ lau n̄atô n̄a yom gôlin̄ n̄ambwa. Tôm yom nan̄ sêto yêc, nan̄ sôm, ‘N̄ac sêlic gêt̄ nan̄ aô gakôm, nan̄ n̄apan̄, magoc n̄ac si gauc sa dom. Ma n̄ac sêngô aneñ yom n̄apan̄, tigeñ n̄ac sêñyalê n̄ahu dom.’ ”

¹¹ Goc Yisu sôm, “Yom gôlin̄ dau n̄ahu bocdec. Yom pi wit n̄awhê nan̄ hêganôn̄j Anötô ndê yom. ¹² Wit n̄awhê nan̄ sêpeñ sêsip sen̄, nan̄ hêganôn̄j lau nan̄ sêngô Anötô ndê yom, magoc Sadan̄ meñ ma kêgaho meñ ma kêgaho yom dau su yêc n̄ac si n̄alôm, tu bu n̄ac sêkêñ whiñ dom, ma sêtap Anötô ndê mwasiñ nem n̄ac si-n̄ga sa dom. ¹³ Ma yom pi wit n̄awhê nan̄ sêpeñ sêsip gameñ hoc-hoc, nan̄ hêganôn̄j lau nan̄ sêngô Anötô ndê yom ma sêkôc sa ti atac n̄ayham, tigeñ gitôm gêt̄ n̄awhê nan̄ n̄awakac mba, dec lau dinañ sêkêñ whiñ n̄asawa sauñ, magoc lêtôm meñ ku n̄ac dulu. ¹⁴ Ma yom pi wit n̄awhê nan̄ sêpeñ sêsip kwan̄ ti n̄akwa n̄alôm, nan̄ hêganôn̄j lau nan̄ sêngô Anötô ndê yom, magoc n̄awapac ma mone ti gêt̄ n̄ayham-n̄ayham nom-n̄ga gêm n̄ac si n̄alôm ahuc, ma n̄ac si n̄andô mbasi. ¹⁵ Tigeñ wit n̄awhê nan̄ sêpeñ sêsip nom n̄ayham, nan̄ hêganôn̄j lau ti n̄alôm n̄awasi, nan̄ sêngô Anötô ndê yom ma sêkôc sa tidôn̄j yêc si n̄alôm, ma sêlhac n̄anja n̄apan̄ ma sem n̄andô daêsam.”

Dasiñ lam n̄awê kwi dom
(Mak 4:21-25)

¹⁶ Ma Yisu sôm yom dan̄ bocdec bu, “Yac datun̄ lam asê tu bu dasiñ kwi sip lôn̄ n̄alôm, me dakêñ sôc sasac n̄apu dom. Mba! Tan̄kin̄ êngalêñ n̄alhu, bu lau nan̄ sêsôc sêmeñ, nan̄ sêlic n̄awê. ¹⁷ Ma n̄alêñ tigeñ, yom nan̄ yêc sin̄ dau, ma yom nan̄ n̄ahu sip n̄alôm gi, nan̄ oc meñ sa tiawê.

¹⁸ “Bocdinañ akôc gauc n̄apep pi Anötô ndê yom nan̄ mac an̄gô. Asa nan̄ kôc Anötô ndê yom sa sip ndê n̄alôm e tidôn̄j, nan̄ Anötô oc kêñ n̄agauc daêsam têt̄ in̄. Magoc asa nan̄ gauc gêm bu in̄ kôc Anötô ndê yom sa su, tigeñ in̄ kôc sa tidôn̄j dom, nan̄ Anötô oc kôc yom dau su yêc in̄.”

Yisu dinda ti asii
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Yisu ndôc andu dan̄, ma in̄ dinda ti asii sêmeñ bu sêlic in̄. Magoc lau daêsam sêmbo sêwhiñ in̄, ma gitôm dom bu sêtigasuc in̄. ²⁰ Ma n̄amalac dan̄ sôm têt̄ Yisu, “Am dinam ti asimi sêmbo awê, ma n̄ac bu sêlic am.” ²¹ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Lau nan̄ sêngô Anötô ndê yom ma dan̄ga wambu n̄apep, nan̄ sêti aô dinañ ti asiñ!”

Yisu kôm bu n̄ampon̄j timalô
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Têt̄ bêc dan̄ Yisu sôm têt̄ in̄ ndê n̄gacsêñomi, “Dapi bugicton̄j n̄adanga dandi,” goc in̄ pi wan̄ dan̄ whiñ n̄ac, ma sêsa si. ²³ Sêlac wan̄ sêmbo, ma Yisu yêc bêc yêc. Ma mbu puc atu dec gêli bu sa ma n̄ampon̄j gic sip wan̄ e kêpiñ bu wan̄ pac. ²⁴ Dec sêtêñ Yisu si, sêun̄ in̄ sa ma sêsôm, “N̄adau, n̄adau, yac oc dandin̄an̄!” Ma Yisu tisa ma sôm yom n̄anja têt̄ mbu ti bu n̄ampon̄j, dec n̄ampon̄j dau timalô, ma gameñ n̄aneñ sa. ²⁵ Ma Yisu sôm têt̄ n̄ac, “Tu sake-n̄ga mac akêñ whiñ gwalec?” Ma n̄ac sêtôc dau ti sêhêdaê, ma sêsôm têt̄ dandi, “Ei! In̄ n̄gac dec asa? In̄ gitôm bu kêñ yatu gêt̄ hon̄, ma mbu ti bu n̄ampon̄j sêwhiñ, ma sêsôc in̄ ndê yom n̄apu!”

Yisu kôm n̄gac ti n̄alau sac n̄ayham sa
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Sêlac e sêhóc asê lau Gerasa-n̄ga si gameñ nan̄ yêc Bugicton̄j Galili-n̄ga n̄adanga mbu têt̄ gameñ ac pi-n̄ga. ²⁷ Yisu sip baô gi, ma n̄gac dan̄ akêñ malac

atu nanj yêc gameŋ dinan, nanj têŋ in meŋ. In ŋgac nanj ŋalau sac sêmbô in ndê ŋalôm. Ŋasawa baliŋ su ŋgac dau sôc ŋakwê dom, ma ndôc andu dom, magoc mbo ôm sêhō-ŋga. ²⁸⁻²⁹ Ndoc daêsam ŋalau sac sêkôc in dôŋ, ma lau sêŋsahê bu sêso in amba ti gahi dôŋ ŋa sen ŋanŋa ma sêyob in. Magoc tēm honj in hê sen kic, ma ŋalau sac sêwê in sa gameŋ sawa gi. Têŋ ndoc in gêlic Yisu meŋ, nanj in mbwêc ma hu dau sip nom yêc in anŋô-ŋga. Ma Yisu gic atu ŋalau sac bu sêhu ŋgac dau sin, goc ŋalau dan ta yom ti ŋanŋa, “Yisu, Anötô Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau ndê Atu, am bu kôm sake têŋ aô? Aô wateŋ am bu kôm aô ŋayom dom!” ³⁰ Goc Yisu ndac ŋalau sac, “Am nem ŋaê asa?” Ŋalau sac daêsam sêmbô ŋgac dau ŋalôm, ma tu dinan-ŋga ŋac si dan ô Yisu ndê yom ma sôm, “Aneŋ ŋaê ‘Tonj Atu.’ ” ³¹ Ma ŋalau sac h onj dinan sêteŋ Yisu tidim daêsam, bu êŋkiŋ ŋac sêsip suŋ baliŋ sac nanj sêsam bu Abis,* nanj sêndi dom.

³² Têŋ tēm dinan bôc tonj atu senj gêŋ sêmbô lôc ŋapu yêc gameŋ dinan, ma ŋalau dau sêteŋ Yisu bu êŋkiŋ ŋac sêsôc bôc dinan si ŋalôm, ma Yisu gôlôc. ³³ Goc ŋalau sac sêhu ŋgac dinan sin ma sêsôc bôc si ŋalôm si. Ma bôc honj sênti sêsip salic sac ma sêsip bugictonj ŋalôm si, ma bu kô ŋac sêmbac ndu. ³⁴ Têŋ ndoc lau sêyob bôc-ŋga sêlic gêŋ dau, nanj sêlhô si, ma sic miŋ pi gêŋ dau têŋ lau nanj sêmbô malac atu ti gameŋ ŋamakê-ŋga. ³⁵ Ma lau honj sêsa si bu sêlic gêŋ nanj Yisu kôm. Têŋ tēm sêhôt asê in, nanj sêlic ŋgac nanj in soc ŋalau sac su yêc in, nanj ndôc Yisu gahi-ŋga. Sêlic bu in ndê gauc ŋawa sa, ma in sôc ŋakwê sa tiyham, dec sêtôc dandi. ³⁶ Lau nanj sêlic gêŋ dau, nanj sic miŋ têŋ ŋac pi ŋalêŋ nanj Yisu kôm ŋgac ti ŋalau sac ŋayham sa. ³⁷ Ma lau Gerasa-ŋga honj sêndac Yisu bu hu ŋac sin, bu ŋac sêtôc dau atu. Goc Yisu pi wanj ma bu lhô ndi. ³⁸ Ma ŋgac nanj ŋalau sac sêhu in sin, nanj teŋ Yisu ŋanŋa bu whiŋ in ndi, magoc Yisu kêkiŋ in sa gi ma sôm, ³⁹ “Am mbu têŋ am nem andu ndi, ma ndic miŋ gêŋ honj nanj Anötô kôm têŋ am.” Goc ŋgac dau kôlhô gi, ma gic miŋ têŋ lau honj nanj sêmbô malac atu dinan, pi gêŋ atu nanj Yisu kôm têŋ in.

*Yisu kôm awê lu ŋayham sa
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Lau daêsam sêhôt Yisu sêmbô gameŋ Galili-ŋga, ma têŋ tēm in mbu akêŋ bugictonj ŋadana meŋ, nanj sêkôc in sa ti atac ŋayham. ⁴¹ Ma ŋgac bata dan, nanj yob lôm wê-ŋga yêc gameŋ dinan, nanj meŋ hôt asê Yisu. In ndê ŋaê Jiras, ma in hu dau sip nom yêc Yisu anŋô-ŋga, ma teŋ in ŋanŋa bu têŋ in ndê andu ndi, ma nem in ndê atuwê sa. ⁴² Bu in ndê atuwê tigenj, nanj ndê yala gitôm 12, nanj gêmbac atu e kêpiŋ bu mbac ndu. Bocdinaŋ Yisu whiŋ in gi.

In kêsêlêŋ mbo senj, ma lau tonj atu sêŋgihi in ahuc. ⁴³ Lau tonj dinan si dan in awê nanj gêm dac ŋapan tôm yala 12 su, magoc ŋamalac dan gitôm bu nem in sa dom. ⁴⁴ A whê dau meŋ kêsêlêŋ mbo Yisu ŋambu-ŋga, ma kêmasac in ndê ŋakwê sip ŋadali. Ma ŋagahô in ndê dac sa tiyham dom. ⁴⁵ Têŋ dinan Yisu ndac, “Asa kêmasac aô?” Lau dan sêsôm dau asê dom, ma Pita sôm, “Aneŋ ŋadau, lau tonj dindac sêwhiŋ yac sêkôm am si.” ⁴⁶ Magoc Yisu sôm, “Ŋamalac dan kêmasac aô, bu aô kayalê bu aneŋ ŋaclai ŋatô sa gi.” ⁴⁷ Awhê dinan kêyalê bu in gitôm dom bu sin dau, dec tigasuc Yisu. In kêtitec, ma hu dau sip nom gi. Ma yêc lau honj anŋô-ŋga, in whê sa bu in kêmasac Yisu tu bu ŋayham sa-ŋga, ma bu têŋ ndoc in kêmasac in, nanj ŋagahô in ŋayham sa. ⁴⁸ Ma Yisu sôm têŋ in, “O aneŋ bawhê, am nem kêŋ whiŋ aô dec kôm am ŋayham sa. Am lhô ti atac malô ndi.”

* **8:31:** Sunj baliŋ sac (Abis) - alic Rev 9:1.

49 Yisu sôm yom dinan mbo, ma ngac dan menj akêñ Jairas ndê andu, ma sôm têtñ Jairas, “Am atômwê mbac ndu su, dec kêtñ ñawapac têtñ Kêdôhônwaga dau dom.” 50 Yisu ngô yom dinan, magoc inj sôm têtñ Jairas, “Tôc daôm dom. Kêtñ whinj, ma inj oc ñayham sa.”

51-53 Têtñ ndoc sêhóc asê Jairas ndê andu, nanj sêlic lau daêsam sêhu danjibo asê ma sêtañ sêmbo. Goc Yisu sôm, “Mac atañ dom! Inj mbac ndu dom, inj yêc bêc yêc.” Magoc ñac sêmbwac inj, bu sênjyalê bu bawhê dau mbac ndu su. Tigeñ Yisu kalhac lau honj ahuc sêmbo awê, ma kôc Pita, Jems ma Jon, ma bawhê dau damba lu dinda, sêwhinj inj ma sêsóc andu si. 54 Ma inj kêm bawhê dau sip amba ma sôm, “Aneñ bawhê, tisa!” 55 Goc bawhê dau tali sa tiyham, ma ñagahô inj tisa kalhac. Ma Yisu sôm bu sêkêtñ gêtñ daneñ-nga têtñ inj. 56 Inj damba lu dinda sêhêdaê, magoc Yisu gic yao bu sêndic minj pi gêtñ nanj inj kôm, nanj dom.

9

Yisu kêkinj ñgacsênomi 12 sêsa si (Mat 10:7-11; Mak 6:7-11)

1 Yisu kêgalêm ñgacsênomi 12 sa sêpitigeñ, ma kêtñ ñaclai ti licwalô têtñ ñac gitôm bu sêsoc ñalau sac su, ma sêkôm lau gêmbac ñayham sa. 2 Ma inj kêkinj ñac bu sêsa sêndi ma sênem mêtê pi Anötô ndê gôlinj, ma bu sênem lau gêmbac sa. 3 Inj sôm têtñ ñac, “Anjêlêñ amam sawa andi, akôc tôc dom, ma akôc talhi, me bolom, me mone, me ñakwê aô daôm-nga dom. 4 Têtñ têm mac asôc malac danj ma lau sêkôc mac sa asôc ñac si andu, nanj ambo whinj ñac e mac ahu malac dau sinj. 5 Ma lau malac danj-nga bu sêkôc mac sa dom, nanj atonj kop su yêc gahim têtñ ndoc mac ahu ñac sinj, bu atôc ñac si giso asê.” 6 Ñgacsênomi sênjgô yom dinan, goc sêsa si. Ñac sênjêlêñ sêlom-sêlom malac ma sêhoc ñawaê ñayham asê, ma sêkôm lau ñayham sa yêc gameñ honj.

Herod ndac bata Yisu (Mat 14:1-2; Mak 6:14-16)

7 Têtñ ndoc dinanj gôlinjwaga Galili-nga Herod ngô yom pi gêtñ honj nanj Yisu kôm. Ma inj gauc gêm yom daêsam, bu lau ñatô sêsôm bu Yisu inj Jon, Ngac Kêku Lau-nga nanj tisa akêñ lau batê-nga. 8 Ma lau ñatô sêsôm bu inj propet akwa Elaija nanj menj hoc dau asê, ma ñatô sêsôm bu inj propet ñamata-nga si danj, nanj tisa akêñ lau batê-nga. 9 Tigeñ Herod sôm, “Aô gac atu, dec sêtim Jon ndê kachu kic su. Asa dec lau sic minj pi inj?” Ma inj tac whinj bu lic Yisu.

Yisu gôlôm lau 5,000 (Mat 14:13-21; Mak 6:32-44; Jon 6:1-15)

10 Têtñ têm aposel 12 sêmbu sêmenj, nanj sic minj têtñ Yisu pi gêtñ honj nanj sêkôm. Ma tinjambu inj kôc ñac sa sêwhinj inj, ma ñac tawasê sêtêtñ malac Betsaida si. 11 Magoc lau daêsam sênjgô ñawaê ma sêtêtñ Yisu si. Ma inj kôc ñac sa, ma sôm y om têtñ ñac pi Anötô ndê gôlinj, ma kôm ñac si lau gêmbac ñayham sa.

12 Sêmbo e kêpinj bu ac ndi sip, goc ñgacsênomi 12 sêtêtñ inj si ma sêsôm, “Gameñ dindec yac dambo, nanj gameñ sawa. Bocdinanj êmkinj lau tonj dindec sêlhô sêtêtñ malac ti gameñ ñamakê-nga sêndi, bu sênjalê gêtñ sêneñ-nga ma gameñ sêyêc bêc-nga.” 13 Magoc Yisu sôm, “Mac akêñ gêtñ têtñ ñac sêneñ.” Ma ñac sêo yom ma sêsôm, “Yac mba gêtñ daneñ-nga daêsam dom. Bolom limdanj ma i lu sêndôc. Bocke? Yac andi anemlhi gêtñ bu lau honj sêneñ, a?”

¹⁴ Njac sêsôm yom dinan̄ n̄ahu bu lau toŋ dinan̄ si laun̄gac n̄anamba gitôm 5,000. Magoc Yisu sôm têt̄ in̄ ndê n̄gac-sêŋomi, “Akêŋ lau sêndöc sic titoŋ-titoŋ tôm 50.” ¹⁵ Goc n̄jac sêkôm gitôm in̄ sôm, ma lau hoŋ sêndöc sic. ¹⁶ Ma Yisu kôc bolom limdan̄ ma i lu sa, tatic undambê, ma gêm dan̄ge, goc pô kôc-kôc, ma kêŋ têt̄ n̄gacsêŋomi bu sêndic sam têt̄ lau. ¹⁷ Lau hoŋ seŋ gêt̄ e hôc n̄jac dôŋ, ma tiŋambu n̄gacsêŋomi sic gêt̄ n̄jadêlê sa sip gatop 12 e meŋhu.

Pita sôm Yisu n̄ahu asê

(Mat 16:13-20; Mak 8:27-30)

¹⁸ Têt̄ ndoc dan̄ Yisu ti in̄ ndê n̄gacsêŋomi sêmbô tawasê, ma in̄ teŋ mbec mbo. Pacndê, goc in̄ ndac n̄jac, “Lau sêsôm bu aô asa?” ¹⁹ Ma sêsôm, “Lau n̄atô sêsôm bu am Jon, N̄gac Kêku Lau-n̄ga, ma n̄atô sêsôm bu am Elaija, ma n̄atô sêsôm bu am propet n̄amata-n̄ga si dan̄, nan̄ tisa akêŋ lau batê-n̄ga.” ²⁰ Goc Yisu ndac n̄jac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aô asa?” Ma Pita sôm, “Am Mesaya, nan̄ Anötô gic bata bu êŋkin meŋ.” ²¹ Yisu ngô yom dau ma gic yao n̄jac bu sêsôm asê têt̄ lau dan̄ dom e tiŋambu. ²² In̄ sôm, “N̄amalac ndê Atu gic waê bu hôc n̄jawapac daêsam. Lau bata ti t̄dabuŋsiga atu-tu ma lau nan̄ sêndôhôn̄ yomsu oc sêtec in̄ ma lau oc sêndic in̄ ndu. Magoc têt̄ bêc titô-n̄ga Anötô oc uŋ in̄ sa tiyham.”

Lau nan̄ sêŋkuc Yisu oc sêhóc n̄jawapac

(Mat 16:24-28; Mak 8:34-9:1)

²³ Ma in̄ sôm têt̄ n̄jac hoŋ, “Asa nan̄ tac whin̄ bu êŋkuc aô nan̄ êŋgwiniŋ dau, ma tôm bêc hoŋ hôc ndê a gicso dau sa, ma êŋkuc aô. ²⁴ Bu asa nan̄ tac whin̄ bu sap gêt̄ nom-n̄ga dôŋ n̄apan̄ tu mbo tali-n̄ga, nan̄ oc niŋga. Magoc asa nan̄ bu hu gêt̄ nom-n̄ga siŋ tu êŋkuc aô-n̄ga, nan̄ oc niŋga dom. ²⁵ N̄amalac dan̄ bu po gêt̄ nom-n̄ga hoŋ sa, magoc in̄ dau gatú bu niŋga, dec gêt̄ nom-n̄ga hoŋ dinan̄ oc tôm dom bu nem in̄ sa. ²⁶ Asa nan̄ bu maya tu aô ti aneŋ yom-n̄ga, nan̄ N̄amalac ndê Atu oc maya tu in̄-n̄ga, têt̄ ndoc in̄ mbu meŋ ti in̄ dau ndê n̄awasi, ma Damba ndê n̄awasi ma aŋela dabuŋ si n̄awasi whin̄. ²⁷ Ma aô wasôm bu yomandô, lau n̄atô kwahic dec sêmbô, nan̄ oc gacgeŋ sêmbô tali e sêlic Anötô ndê gôliŋ meŋ sa tiawê.”

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê n̄awasi

(Mat 17:1-13; Mak 9:2-10)

²⁸ Yisu sôm yom dinan̄ su, ma bêc n̄atô gitôm 8 meŋ gi su. Ma Yisu bu teŋ mbec, dec kôc Pita, Jon ma Jems sêwhin̄ in̄ ma sêpi lôc dan̄ si. ²⁹ Ma têt̄ têm Yisu teŋ mbec mbo, nan̄ in̄ ndê an̄gô andô kain̄ dan̄ sa, ma in̄ ndê n̄akwê n̄awasi sêp sambuc. ³⁰⁻³¹ Ma n̄gac lu sêhóc asê ti n̄awasi atu, nan̄ Moses lu Elaija, ma in̄lu sem yomgalôm sêwhin̄ Yisu. Sêsôm yom pi gêt̄ nan̄ oc hôc asê Yisu yêc malac Jerusalem têt̄ ndoc meŋ sa bu in̄ hu nom dindec siŋ.

³² Têt̄ ndoc dinan̄, Pita ma n̄gac lu nan̄ sêwhin̄ in̄, nan̄ kwapac ma bêc yô n̄jac, tigeŋ n̄jac tali sa ma sêlic Yisu ndê n̄awasi ti n̄gac lu nan̄ sêlhac sêwhin̄ in̄. ³³ Têt̄ têm Moses lu Elaija bu sêhu Yisu siŋ, nan̄ Pita sôm têt̄ in̄, “N̄adau, n̄ayham kêlêc bu yac dambo dec. Yac oc akwê bac tó, am nem dan̄, Moses ndê dan̄, ma Elaija ndê bac dan̄.” In̄ sôm yom dinan̄, magoc in̄ ndê gauc sa dom. ³⁴ In̄ sôm yom dinan̄ mbo, ma daw dan̄ meŋ ma kôm n̄jac ahuc e n̄gacsêŋomi tó dinan̄ sêtôc dau atu. ³⁵ Ma awha dan̄ sa yêc dao n̄alôm, nan̄ sôm, “Aô neŋ atuŋgac dau dindec, nan̄ aô kayaliŋ sa. An̄gô in̄ ndê yom man̄!” ³⁶ Sêngô su goc sêlic Yisu tawasê mbo. Tiŋambu n̄jac sem yom dau ahuc yêc dau-n̄ga, ma têt̄ ndoc dinan̄ sêsôm yom asê pi gêt̄ nan̄ sêlic, nan̄ dom.

Yisu soc n̄alau sac su yêc balê danj

(Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)

³⁷ Têj galarjê n̄ac sêsip akêj lôc dau sêmenj, ma lau toj atu sêkac sa sêtêj Yisu si. ³⁸ N̄ac si danj ta yom bocdec bu, “Kêdôhôn̄waga, aô gakôc anej atun̄gac tigen dindec menj, ma watenj am bu nem inj sa. ³⁹ N̄alau sac danj mbo inj n̄alôm, ma têm daêsam kôc inj dôj, m a kêmwananj inj n̄anja e inj mbwêc atu, ma whapwic sa. N̄alau sac dau bu kôm inj tisac, ma tec bu hu inj sinj. ⁴⁰ Aô gatenj am nem n̄gac-sêjomi bu sêsoc n̄alau dau su, magoc n̄ac sêtôm dom.” ⁴¹ Goc Yisu sôm, “O mac lau sac. Mac nem akêj whinj mbasi! Aô gambo gawhinj mac n̄asawa hic balinj su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêj danj? Aô oc wambo wawhinj mac tu wanem mac sa n̄apanj-n̄ga dom!” Ma Yisu sôm têj balê dau n̄adamba, “Kôc nem balê sa mwenj.”

⁴² Têj têm balê dau kêsêlêj menj, nanj n̄alau sac kôc inj dôj ma kêmwananj inj. Tigerj Yisu hec yom n̄alau sac, ma kôm balê dau n̄ayham sa, ma kêj inj mbu têj inj damba gi. ⁴³ N̄alêj dinanj Yisu tôc Anötö ndê n̄aclai ti n̄awasi atu asê, dec kôm lau honj sêhêdaê.

Yisu sôm tiyham bu inj oc mbac ndu ma tisa tiyham

(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)

Lau honj sêlhac ti sêhêdaê tu gêj honj nanj Yisu kôm-n̄ga, ma inj sôm têj inj ndê n̄gac-sêjomi, ⁴⁴ “An̄gô anej yom dindec n̄apep! Tin̄ambu oc sêkêj N̄amalac ndê Atu sip lau n̄atô amba.” ⁴⁵ Magoc n̄ac sêjyalê yom dau n̄ahu dom. Yom dau n̄ahu yêc sinj dau têj n̄ac, ma sêtôc bu sêndac Yisu bu whê sa têj n̄ac.

Asa ti n̄gac n̄amata-n̄ga

(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Tin̄ambu Yisu ndê n̄gac-sêjomi sêsenj dau pi n̄ac si asa inj n̄gac n̄amata-n̄ga. ⁴⁷ Yisu kêyalê n̄ac si gauc, goc kôc balê saunj danj ma kêj inj kalhac kêpinj inj, ⁴⁸ ma sôm têj n̄ac, “Asa nanj kôc balê saunj danj tôm inj dindec sa tu anej n̄aê-n̄ga, nanj kôc aô sa, ma asa nanj kôc aô sa, nanj kôc inj nanj kêkinj aô gamej, nanj sa. Mac nem asa nanj kêgwininj dau ma ti mac nem n̄gac akinj, nanj ti n̄gac n̄amata-n̄ga yêc Anötö an̄gô-n̄ga.”

Lau nanj sêkôm gwelenj tu Yisu-n̄ga, nanj sêwhê dau kôc dom

(Mak 9:38-41)

⁴⁹ Ma Jon sôm, “N̄adau, yac alic n̄gac danj kôm gwelenj ma soc n̄alau sac su yêc lau n̄a am nem n̄aê. Inj kêkuc am whinj yac dom, ma boc-dinanj yac ac yao inj bu kôm gwelenj dau dom.” ⁵⁰ Tigerj Yisu sôm, “A lhac inj ahuc dom, bu asa nanj kêj kisa mac dom, nanj mac nem danj.”

Lau gamej Samaria-n̄ga sêkôc Yisu sa dom

⁵¹ Ndoc menj kêpinj bu Yisu mbu pi undambê ndi, dec inj kêmasanj dau bu pi malac Jerusalem ndi. ⁵² Inj kêkinj lau ahenj-n̄ga sêmunj inj, sêsoc lau t̄Samaria-n̄ga si malac danj si, bu sêmasanj gamej tu inj mbo-n̄ga. ⁵³ Magoc lau Samaria-n̄ga sêjyalê bu inj kêsêlêj hêganôn̄j malac Jerusalem, ma tu dinanj-n̄ga dec sêkôc inj sa dom. ⁵⁴ Jems lu Jon sêlic gêj dau, goc sêndac Yisu, “Pômdu, am bu sôm, dec yac oc an̄galêm ya sip akêj undambê menj, ma sej n̄ac su.” ⁵⁵ Tigerj Yisu kac dau kwî, ma sôm injlu. ⁵⁶ Ma n̄ac honj sêlom malac danj si.

Lêj tan̄kuc Yisu-n̄ga

(Mat 8:18-22)

⁵⁷ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêñsêlêñ sêmbô señ ma ñgac danj sôm têtñ Yisu, “Aô bu wanjkuc am, wawhiñ am watêtñ gameñ bocke nanj am oc ndi.” ⁵⁸ Ma Yisu ô iñ ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hocsunj yêc, ma mbac lôlôc-ñga si ñjaic yêc, tigenj ñamalac ndê Atu ndê mala yêc bêc-ñga mba.”

⁵⁹ Ma iñ sôm têtñ ñgac danj, “Mwenj êmkuc aô!” Magoc ñgac dau sôm, “Pômdau, gêtñ ñamata-ñga aô wandi wambu wawhiñ anej lau e anjsuhuj damanj su nanj, ma tinjambu wambu wamerj wanjkuc am.” ⁶⁰ Ma Yisu sôm têtñ iñ, “Mba! Am êmkuc aô nanj gêtñ ñamata-ñga. Tec lau batê sêñsuhuj lau batê. Tigenj am ndi, ma hoc yom asê têtñ lau pi Anôtô ndê gôliñ.”

⁶¹ Ma ñgac danj tiyham sôm, “Pômdau, aô bu wanjkuc am, tigenj gêtñ ñamata-ñga wambu watêtñ anej andu, ma wakam anej lau.” ⁶² Ma Yisu ô iñ ndê yom ma sôm, “Asa nanj gic hu gwelenj danj, tigenj kac dau kwi ma hêgo gêtñ nanj iñ hu sij su, nanj gitôm dom bu nem gwelenj mbo Anôtô ndê gôliñ ñapu.”

10

Yisu kêkinj sêñomi 72 sêsa si

¹ Tinjambu Pômdau kêyalinj sêñomi 72 tiyham sa, bu êñkinj ñac lu-lu sêsa sêndi sêmuñ iñ, sêtêtñ gameñ ti malac honj nanj iñ atac whiñ bu ndic kêsi. ² Ma iñ sôm têtñ ñac, “Gêtñ ñandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic gêtñ ñandô sa-ñga daêsam dom. Bocdinañ atej mbec têtñ ôm ñadau bu êñkinj lau gwelenj-ñga sêsôc iñ ndê ôm sêndi, ma sêndic gêtñ ñandô sa. ³ Kwahic dec aô bu wanjkinj mac asa andi! Magoc ayob daôm ñapep, bu aô kakinj mac bu asa andi atôm domba ñatu, nanj sêtêtñ giam pôm si gameñ sêndi. ⁴ Akôc talhi, me dalu, me atapa dom, ma anjêlêñ ñagahô andi. Ahê mwâlêc lau yêc señ dom. ⁵ Têtñ ndoc mac bu asôc andu danj, nanj asôm bu, ‘Yom malô têtñ lau andu dindêc-ñga.’ ⁶ Andu ñadau bu ñgac yom malô-ñga dom, dec mac nem mbec yom malô-ñga oc gacgeñ yêc mac-ñga. Ma andu ñadau bu ñgac yom malô-ñga, dec iñ oc kôc mbec yom malô-ñga dinañ sa. ⁷ Ambo andu dinañ, ma alom-alom andu dom. Anej ti anôm gêtñ bocke nanj sêkêñ têtñ mac, nanj ti mac nem ñaôli gwelenj-ñga. Mêtê solop bu lau g welenj-ñga sêkôc ñaôli gwelenj-ñga.

⁸ “Têtñ têtñ mac asôc malac danj, ma lau sêkôc mac sa, nanj anej gêtñ danej-ñga nanj sêkêñ têtñ mac. ⁹ Akôm ñac si lau gêmbac ñayham sa, ma asôm têtñ ñac, ‘Anôtô ndê gôliñ menj kêpiñ.’ ¹⁰ Tigenj mac bu asôc malac danj, ma sêkôc mac sa dom, nanj goc alnac malac lôm ma asôm, ¹¹ ‘Yac atoj kop mac nem malac-ñga su yêc yac mba gahinj. Yac akêñ kop dindêc mbu têtñ mac bu atôc nem mêtê sac asê. Tigenj anjalê bu Anôtô ndê gôliñ menj kêpiñ.’ ¹² Yomandô aô wasôm têtñ mac bu têtñ ndoc Anôtô êmatôc lau-ñga, nanj lau malac dinañ-ñga oc sêtap ñagêyô sac andô sa, hôc gêlêc ñagêyô nanj Anôtô oc kêñ têtñ lau sac malac Sodom-ñga.”

Yisu sôm yom pi lau nanj sem dau kwi dom (Mat 11:20-24)

¹³ Yisu gic têtñ yom ma sôm, “Oyaê mac lau malac Korasin ma Betsaida-ñga. Mac oc atap Anôtô ndê atac ñandê sa. †Lau apa nanj sêndôc malac Taya ma Saidon, bu sêlic gêtñ dalô nanj aô gakôm yêc mac anôm-ñga, dec oc tôm sênem dau kwi wandêc su, ma sêndôc ti sêtañ si sac. ¹⁴ Tigenj mac akôm dom, dec wasôm têtñ mac bu têtñ ndoc Anôtô êmatôc lau-ñga, nanj iñ oc kêñ ñagêyô sac sambuc têtñ mac, hôc gêlêc ñagêyô nanj iñ oc kêñ têtñ lau Taya ti Saidon-ñga, nanj su.

15 “Ma mac lau Kapenaom-nga, mac gauc gêm bu mboe Anötö oc kôc mac sa andöc undambê, a? Mba! Inj oc êmasuc mac su asip lambwam andi!”

16 Ma Yisu sôm têtj sêñomi 72 bu, “Asa nanj kôc mac nem yom sa, nanj gitôm inj kôc anetj yom sa. Ma asa nanj tec mac, nanj gitôm inj tec aö bocdinañ. Ma asa nanj tec aö, nanj tec Damañ nanj kêkinj aö gameñ.” Yisu sôm yom dinañ su, goc kêkinj sêñomi 72 sêsa si.

Sêñomi 72 sêmbu sêmetj

17 Tinjambu sêñomi 72 dinañ sêmbu sêmetj ti atac ñayham, ma sêsôm, “Pômdau, têtj ndoc yac asôm am nem ñaê asê, nanj gêtj hoñ sêsôc yac mba yom ñapu, ma ñalau sac sêwhinj.” 18 Ma Yisu sôm, “Aö kayalê bu gêtj nanj mac akôm, nanj ku Sadañ ndê ñaclai dulu, e tôm inj peñ akêtj undambê ñagahô ñambwa, tôm sickac hep tigenj. 19 Aö gakêtj ñaclai têtj mac su, tôm bu akwê mboc ti gapiñgap dôñ, ma bu ahôc gêlêc mac nem ñacyo Sadañ ndê ñaclai hoñ su. Gêtj danj oc kôm mac atisac dom. 20 Kwahic dec mac atac ñayham bu ñalau sac sêsôc mac nem yom ñapu. Tigenj atac ñayham atu, bu Anötö to mac nem ñaê sa yêc undambê.”

21 Têtj ndoc dinañ Ñalau Dabunj gêm Yisu ahuc, ma inj tac ñayham atu, ma sôm, “O Damañ, undambê ti nom ñadau. Aö wampinj am bu am tôc nem yom ña-ñandô asê têtj lau nanj sêñgwininj dau, ma sinj kwi têtj lau nanj gauc gêm bu ñac lau tiguauc ma sêñyalê gêtj hoñ. Aêc, Damañ, am kôm bocdinañ kêkuc am daôm nem atac whinj.

22 “Damañ kêñ gêtj hoñ sip aö amañ. Lau danj sêñyalê Atu dom, Damba tawasê kèyalê inj. Ma lau danj sêñyalê Damba dom, tigenj inj ndê Atu kèyalê inj, ma lau nanj Atu lau atac whinj bu têtj inj asê têtj ñac, nanj sêñyalê Damba.”

23 Ma inj kac dau kwi ma sôm têtj inj ndê ñgacsêñomi tawasê, “Atac ñayham tu mac alic gêtj hoñ dindéc-nga. 24 Aö wasôm têtj mac bu propet ti kinj daêsam atac whinj bu sêlic gêtj nanj mac alic su, magoc sêlic dom. Ma ñac atac whinj bu sêñgô yom nanj mac anjô su, magoc sêñgô dom.”

Yom gôlinj pi lau menpañ yac-nga

(Mat 22:34-40; Mak 12:28-31)

25 Têtj ndoc danj gwalam akwa yomsu-nga danj tisa bu êñsahê Yisu. Ma inj ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhônjwaga, aö wakôm sake, dec Anötö oc kôc aö sa wambo tanli ñapañ yêc undambê?” 26 Ma Yisu sôm, “Am kèyalê yomsu hoñ nanj Anötö kêñ têtj Moses. Ma yomsu dau sôm bu am kôm sake?” 27 Goc ñgac dau sôm, “Yomsu danj sôm bu, ‘Atac whinj Pômdau, am nem Anötö, ti am nem ñalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti licwalô sambuc ma ti am nem gauc sambuc.’ Ma yomsu danj tiyham sôm bu, ‘Atac whinj lau menpañ am, tôm am tac whinj am daôm.’” 28 Ma Yisu sôm, “Am sôm solop. Kôm bocdinañ, dec am oc ndöc tamli ñapañ.”

29 Magoc ñgac dau gauc gêm bu têtj asê bu inj ñgac gitêtj, dec ndac Yisu, “Ma lau asa sêti anetj lau menpañ aö-nga?” 30 Yisu ô inj ndê yom ña yom gôlinj danj bocdec bu, “Ñgac Israel-nga danj kêsêlêñ mbo señ akêtj Jerusalem ma bu sip têtj malac Jeriko ndi, ma lau kanj sêkôc inj dôñ. Ñac sêkôc inj ndê ñakwê su, sic inj tisac e kêpinj bu mbac ndu, goc sêhu inj sinj yêc ma sêlhô si. 31 Tinjambu dabunjsiga Israel-nga danj kêsêlêñ mbo señ tigenj dinañ menj, ma têtj ndoc inj gêlic ñgac dau, nanj kêlêc inj ma kôlhô gi. 32 Malô goc ñgac Israel-nga danj akêtj †Liwai ndê toñ menj hôc asê, gêlic ñgac dau, ma kêlêc inj ma kêsêlêñ gi. 33 Tinjambu ñgac Samaria-nga danj kêsêlêñ mbo señ dinañ, menj hôc asê, goc gêlic ñgac dau ma tawalô inj. 34 Inj têtj inj gi, kêgwasinj inj ndê gamboc ña olib

ñakwi ti wain, goc kêpañ. Ma inñ kêñ inñ ndöc inñ ndê donjki ñahô, kôc inñ sa gi sôc andu ñacleñ-ñga danñ, ma yob inñ. ³⁵ Galanñsê bêbêc inñ kêñ mone denarii lu têtñ andu ñadau, ma sôm, 'Nem yaom ñgac dindec. Ma mone dindec bu nditôm dom, goc wakêtñ mone ñatô tiyham têtñ ndoc aô wambu wamen.' "

³⁶ Ma Yisu ndac, "Am gauc gêm bocke? Lau tö dinanñ si asa inñ ñgac nanñ sip lau kanñ si amba, nanñ ndê ñgac menñpañ inñ-ñga?" ³⁷ Goc ñgac yomsu-ñga sôm, "Ñgac dê, nanñ tawalô inñ." Ma Yisu sôm, "Am ndi ma kôm bocdinañ. Tamwalô lau honñ ma nem ñac sa."

Mata lu Maria

³⁸ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêñsêlêtñ si e sêhóc asê malac danñ. Ma awhê danñ, nanñ ndê ñaê Mata, kêgalêm Yisu bu nenñ gêtñ yêc inñ ndê andu. ³⁹ Têtñ ndoc Yisu sôc gi ndöc, nanñ Mata ndê asiwê Maria ndöc sic kêpiñ Pômdau gahi-ñga, bu ñgô inñ ndê yom. ⁴⁰ Tigenñ Mata kôm gwelenñ atu tu ndê gêtñ-ñga. Inñ têtñ Yisu menñ ma ndac, "Pômdau, aô tanñwasêñ gakôm gwelenñ gambô! Aô asinñwê lec gêm aô sa dom, ma am gêlic ñayham, me? Sôm bu inñ nem aô sa." ⁴¹ Magoc Yisu ô inñ ndê yom ma sôm, "Mata, Mata, am hêgo daôm tu gêtñ daêsam-ñga. ⁴² Magoc lau honñ sêpônđa gêtñ atu tigenñ. Maria tac whinñ gêtñ ñayham dau, ma lau danñ oc sêtôm dom bu sêkôc su yêc inñ."

11

Yom pi lêtñ datenñ mbec-ñga (Mat 6:9-13; 7:7-11)

¹ Têtñ bêc danñ Yisu tenñ mbec mbo gameñ danñ. Inñ tenñ mbec pacndê, ma inñ ndê ñgac-sêñom danñ sôm têtñ inñ, "Pômdau, tôm Jon kédôhônñ inñ ndê sêñomi, dec êmdôhônñ yac bu atenñ mbec." ² Ma Yisu sôm, "Têtñ ndoc mac bu atenñ mbec, nanñ atenñ bocdec bu:

Damanñ, am nem ñaê lau sênem dabunñ manñ.

Mwenñ ti lau honñ si Pômdau.

³ Tôm bêc honñ kêñ yac mba gô têtñ yac.

⁴ Suc yac mba sac kwi, bu lau honñ nanñ sêkôm sac têtñ yac, nanñ asuc si sac ñatôp kwi bocdinañ.

Ma yob yac bu lêtôm tap yac sa dom."

⁵⁻⁶ Ma inñ gic têtñ yom ma sôm, "Akôc gauc pi mac daôm nem lêtñ nanñ atenñ gêtñ têtñ nem dawami. Mboe am nem ñacleñ senñ baliñ-ñga danñ menñ hóc asê têtñ ôbwêc, ma am pônđa gêtñ danenñ-ñga bu kêñ têtñ inñ. Ma têtñ timaninñhu am bu têtñ am nem dawam danñ ndi, ma sôm têtñ inñ, 'Oê dawanñ, kêñ gô ñatô têtñ aô bu wakêtñ têtñ aô nenñ silip nanñ kwahic dec menñ hóc asê.' ⁷ Am gauc gêm bocke? Am dawam dinanñ oc ô nem yom yêc andu ñalôm ma sôm, 'Kêtñ ñawapac têtñ aô dom! Aô gac gatam ahuc su, ma anenñ balêkoc sêyêc bêc su. Gitôm dom bu watisa ma wakêtñ gêtñ danñ têtñ am!' Inñ oc sôm bocdinañ, a? ⁸ Aô wasôm têtñ am, bu am nem dawam oc tisa ma kêñ gêtñ têtñ am, magoc inñ oc kêñ tu am dawam inñ-ñga dom. Inñ oc kêñ gêtñ têtñ am tôm am ndac, ñahu bu am pônđa daôm ma mayam pac tu ndac inñ-ñga.

⁹ "Bocdinañ aô wasôm têtñ mac. Atenñ gêtñ têtñ Anötô, dec oc akôc ñandô, anñsalê inñ ti ndê lêtñ, ma oc atap sa, ma amati gatam, dec oc léc su têtñ mac. ¹⁰ Bu Anötô kêñ gêtñ têtñ lau honñ nanñ sêndac inñ, ma lau honñ nanñ sêñsalê inñ ti ndê lêtñ, nanñ oc sêtap sa, ma ñac nanñ sêmati gatam, nanñ oc léc su têtñ ñac.

11 “Damba dan, bu atungac ten i, dec oc kên mboc wêm dan tên in dom. 12 Ma atungac bu ndac mbac n agulu, goc damba oc kên gapingap tên in dom. 13 Mac lau sac, tigen atoc nem balêkoc sa nã gên nãayham-nãayham. Magoc Damam nan mbo undambê in gitên en, ma oc kên Nalau Dabun tên lau nan sêten in.”

Yisu ndê naclai nãahu
(Mat 12:22-32; Mak 3:23-27)

14 Tên ndoc dan Yisu soc nalau sac awãha mba dan su yêc ngac dan. Tên têm nalau sac hu ngac awãha mba dau sin, nan ngac dau gic hu sôm yom asê, ma lau ton atu nan sêlic, nan sêhêdaê.

15-16 Lau natô bu sênsahê Yisu, dec sêndac in bu kôm gên dalô dan bu tôle asê bu in kôle naclai yêc Anôtô ndê. Ma lau natô sêsôm, “Nalau sac si nãdau †Belsebal kên naclai tên Yisu, ma bocdina in soc nalau sac su.” 17 Yisu kêyalê nac si gauc, ma sôm, “Lau gamen dan bu sêwhê dau kôle, dec nac si nacyo oc sêsen nac su. Ma gôlôwac dan bu sêwhê dau kôle, dec nac oc sêlhac nãnga dom, ma nac si nacyo oc sêku nac dulu. 18 Ma Sadan boc-dina. In bu kên kisa in ndê nalau sac, dec in ndê gôlin oc nãnga. Bocke dec mac asôm bu aô gasoc nalau sac su nã Belsebal ndê naclai. 19 Mac asôm bu aô gakôle naclai yêc Belsebal, dec gasoc nalau sac su. Ma bocke? Mac nem sênomi nan sem gwelen sêsoc nalau sac-nãgã sêwhin, nan mac an gôlin yom dau pi nac whin, a? Nãc oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôle mac! 20 Aô gasoc nalau sac nã Anôtô ndê naclai, bocdina anãyalê bu Anôtô ndê naclai bu nem gôlin gên hon, nan hôle asê mac su.

21 “Sadan in gitôm ngac ti licwalô atu nan kôle in ndê wapa sin-nãgã, ma yob in ndê andu. Oc tôm dom bu lau sêngaho ngac kain dina in ndê gên dan. 22 Tigen ngac ti licwalô atu nan hôle gêlêc in ndê bu ndic sin tên in ma ku in dulu, dec in oc kôle in ndê wapa sin-nãgã su, ma whê in ndê wapa hon kôle.

23 “Asa nan kalhac whin aô dom, nan ti anen nacyo. Ma asa nan gic lau sa sêten aô sêmen dom, nan soc nac su yêc aô.”

Nalau sac sênsalê mala nan yêc nãmbwa
(Mat 12:43-45)

24 “Tên ndoc nalau sac dan sa yêc nãmalac dan, nan gitôm in kêgih mbo gamen sawa ma kêsalê mala ênwhan dau-nãgã. Tigen tên ndoc in tap sa dom, nan in oc sôm tên dau, ‘Aô wambu wandi wasôle andu nan aô gahu sin su.’

25 Ma in oc mbu ndi, ma tap sa bu nãmalac dau ndê nalôm yêc nãmbwa, gitôm andu sawa nan sêmasan nãwasi sa. 26 Dec in oc sa ndi, kôle nalau sac 7 nan sac sambuc sêhôle gêlêc in su, nan sêmen, ma nac hon oc sêsôle andu dina sêndi ma sêmbô dina. Bocdina nãwapac nan tap nãmalac dau sa, nan hôle gêlêc nãwapac nãmata-nãgã-nãgã su.”

27 Yisu sôm yom dina, ma awê dan yêc lau ton atu nalôm ta yom ma sôm, “Am dinam nan kôle am ma kên su am, nan tap Anôtô ndê mwasin sa su.”

28 Ma Yisu sôm, “Lau nan sêngô Anôtô ndê yom ma sêkôle sa ti danãgã wambu, nan oc sêtap Anôtô ndê mwasin sa hôle gêlêc su.”

Lau sêndac Yisu bu kôm gên dalô
(Mat 12:38-42)

29 Lau daêsam nan sêmbô sêwhin Yisu, nan si ton kêsôwec nãpan. Ma in sôm, “Lau têm dindec-nãgã nac lau sac. Sêndac gên dalô, magoc Anôtô oc tôle gên dalô tigen tên nac, tôm gên dalô nan in kôm pi Jona. 30 Anôtô kêkin Jona tên lau Ninewa gitôm gên dalô dan, ma nalên tigen gên nan oc hôle asê Nãmalac ndê Atu, nan oc ti lau têm dindec-nãgã si gên dalô.

31 “Muñ-nga, Kwin Siba-nga* kêsêlêñ señ baliñ, bu ngô Kiñ Solomon ndê yom ti gauc atu-tu. Ma kwahic dec ngac nañ hôc gêlêc Solomon su mbo dec, tigeñ lau têm dindec-nga sêpu inñ ndê yom. Tu dinañ-nga, kwin dau oc tisa akêñ lau batê têtñ ndoc Anötö oc êmatôc lau, ma inñ oc hoc lau têm dindec-nga si sac asê. 32 Ma ñalêñ tigeñ, têtñ bêc ñambu-nga lau Ninewa oc sêtisa sêwhiñ lau têm kwahic dec-nga, ma ñac oc sêhoc lau dindec si sac asê. Ñahu bu lau Ninewa sêngô Jona ndê yom ma sem si ñalôm kwi. Ma kwahic dec, ngac nañ hôc gêlêc Jona su mbo dec, tigeñ lau kwahic dec-nga sem dau kwi dom.”

*Ñamalac si tandô gitôm ya ñawê
(Mat 6:22-23)*

33 “Yac datuñ lam asê tu bu dasiñ kwi me tañgatôc ña suc ahuc dom. Mba! Dakêñ êñgalêñ lhu, bu lau nañ sêsôc sêmeñ nañ sêlic ñawê.

34 “Am nem tanôm gitôm ya ñawê nañ tôc señ têtñ am. Bocdinañ am nem tanôm bu wê am sa lêtñ ñayham, dec am oc gacgeñ mbo ñawê ñalôm. Magoc tanôm bu wê am sa lêtñ sac-nga, dec am gacgeñ mbo ñasec ñalôm. 35 Tu dinañ-nga dec yob daôm ñapep bu ñawê nañ yêc nem ñalôm, nañ mbac e ñasec sa dom. 36 Ma am bu sap lêtñ ñawê-nga dôñ ñapañ, ma ndic ahê lêtñ ñasec-nga, dec ñawê oc nem am nem ñalôm sambuc ahuc, tôm lam dañ pô am.”

Yisu pu lau Palêsai ti lau yomsu-nga

37 Yisu gic bata yom dinañ su, goc Palêsai dañ kêgalêm inñ bu neñ gêtñ whiñ inñ. Yisu sôc ngac dau ndê andu gi ma ndôc sic ndôc tebo. 38 Ma Palêsai dau hêdaê bu Yisu gêtñ gêtñ magoc kêgwasinñ amba muñ su dom. 39 Goc Pômdau sôm têtñ inñ, “Mac lau Palêsai atôm laclhu ti pele nañ sêñgwasinñ ñadômbwê-nga ñawasi sa, magoc ñalôm ñadômbwi yêc dôñ yêc. Bu mêtê tamgatu gêtñ ma mêtê sac hôc mac nem ñalôm ahuc. 40 Mac lau gauc mbase-nga. Anötö nañ kêmasañ ñamalac ñamlic ti gêtñ awê-nga nañ kêmasañ ñalôm-nga whiñ. 41 Tamwalô lau ñalôm sawa, ma akêñ nem ñalôm sambuc tu anem ñac sa-nga, ma bocdinañ dec mac nem ñamlic ti ñalôm whiñ oc ñawasi sa yêc Anötö añgô-nga.

42 “Oyaê. Mac lau Palêsai awhê nem gêtñ ôm-nga saun-ñaun honñ kôc ti toñ amanñu, ma akêñ toñ tigeñ ti da têtñ Anötö. Mac akôm gêtñ saunñ dinañ, tigeñ mac ahu gêtñ atu sinñ. Mac amatôc lau si yom ñapep dom, ma atac whiñ Anötö su dom. Gêtñ saunñ nañ mac akôm, inñ ñayham, magoc akôm yêc gêtñ atu-tu whiñ bocdinañ. 43 Oyaê. Mac lau Palêsai atac whiñ bu andôc lau tiwaê si pôñ yêc lôm wê-nga, ma atac whiñ bu lau sêtoc mac sa atôm lau tiwaê yêc malac lôm.

44 Oyaê. Tu mêtê sac nañ hôc mac nem ñalôm ahuc, dec mac atôm nom nañ sêñsuhunñ ngac batê dañ yêc ñalôm, ma lau sêñyalê dom ma sêñsêlêñ sêmbo ñahô.”

45 Gwalam akwa yomsu-nga dañ ngô Yisu ndê yom dinañ ma sôm, “Kêdôhônwaga, am sôm yom dinañ pi lau Palêsai, ma am pu yac lau yomsu-nga whiñ.” 46 Ma Yisu sôm, “Oyaê. Mac lau yomsu-nga akêñ yomsu daêsam têtñ lau nañ kêtñ wapac ñac ñandô, tigeñ mac daôm akôm gêtñ dañ bu anem ñac sa tu sêhóc ñawapac dinañ-nga dom.

47 “Oyaê. Mac amasañ sêhô bu atoc propet akwa-kwa sa, magoc mac daôm apami sic propet dau ndu. 48 Bocdinañ mac atôc asê bu mac alic gêtñ nañ apami sêkôm, nañ bu ñayham. 49 Anötö kêyalê gêtñ honñ, dec hoc yom asê gwanañ pi mac apami hocdec bu, ‘Aô warñkinñ lau propet mac lau aposel sêtên

* 11:31: Kwahic dec dasam gameñ Siba-nga bu ‘Arabia.’ Miñ pi Kwin Siba-nga sêto yêc 1 Kiñ 10:1-13.

ñac sêndi, magoc ñac oc sêndic propet ñatô ndu, ma sêkôm mêtê sac têtj ñatô.⁵⁰ Bocdinañ mac lau têtj dindec-nga oc awêkainj ñagêyô awhinj apami, tu propet hoñ si dac nañ sêkêc sinj-nga, têtj têtj ñamata-nga andô e meñ. ⁵¹ Aêc, Abel inj ñgac ñamata-nga, ma Sekaria inj ñgac ñambu-nga, propet nañ ñac sic ndu yêc lôm dabuj, ma alta nañ kalhac lôm dabuj ñsactô, nañ ñalhu. Aêc, aô wasôm têtj mac, lau têtj kwahic dec-nga oc sêtap matôc sa pi lau hoñ dinañ si dac.

⁵² “Oyaê. Lau daêsam takwê mac gwalam akwa yomsu-nga bu awhê Anötô ti ndê lêtj sa têtj ñac, magoc mac am ñac sa ñapep dom. Mac atôm lau nañ sêyob ki gatam-nga, ma sêtec bu sêkac sa têtj lau nañ bu sêsôc sêndi. Mac daôm anjalê Anötô ti asôc inj ñapu dom, ma mac alhac lau nañ bu sêñjalê inj ti sêsôc inj ñapu, nañ ahuc.”

⁵³ Yisu gic bata yom dinañ ma hu andu dau sinj. Ma lau Palêsai ti lau nañ sêndôhôn yomsu, nañ sic hu sêkêñ kisa inj ñandô. Ñac sêndac inj pi gêtj daêsam, ⁵⁴ sêñsahê bu sêtîm inj bu sôm yom giso, dec oc tôm bu sêmatôc inj.

12

Yisu ndê yom ñatô (Mat 10:26-33)

¹ Têtj têtj dinañ lau daêsam andô, tausen ma t ausen, sêkôm mwasac bu sêtigasuc Yisu e sêñgapiñ dau sa. Ma Yisu sôm yom têtj inj ndê ñgacsêñjomi bocdec bu, “Ayob daôm ñapep bu lau Palêsai si mêtê sac lom mac dom. Ñac sêsôm yom ñayham magoc ñac dau sêkôm ñandô sa dom. Mêtê dau gitôm yist nañ tôm bu nem bolom ahuc ñagahô eñ.

² Gêtj hoñ nañ lau sem ahuc, ma gêtj hoñ nañ yêc sinj dau, nañ oc meñ sa tiawê. ³ Yom bocke nañ mac asôm têtj daôm têtj ôbwêc, nañ lau oc sêñgô têtj acsalô. Ma yom nañ mac asôm malô têtj daôm yêc andu ñalôm, nañ oc sêsôm asê yêc malac lôm. ⁴ Aneñ lau mac anjô. Atôc lau nañ bu sêndic mac ndu-nga dom, bu tinjambu ñac sêtôm dom bu sêkôm gêtj danj tiyham têtj mac. ⁵ Tigeñ aô wasôm têtj mac bu atôc Anötô, ma asôc inj ñapu. Bu têtj ndoc mac ambac ndu su, inj ndê ñaclai yêc bu tuc mac asip lambwam andi. Aêc, aô wasôm têtj mac, atôc inj!

⁶ “Akôc gauc pi mbac kecsoc nañ lau sêlic bu gêtj ñambwa. Tigeñ Anötô oc êñhijñ ñac si danj sinj dom. ⁷ Ma Anötô tac whinj mac hêc gêlêc mbac saun-saun daêsam su. Yomandô! Anötô kêyalê mac e pi sa, gitôm inj sê mac nem kêclauñ hoñ sa timala. Bocdinañ atôc daôm dom.

⁸ “Aô wasôm têtj mac bu asa nañ sôm asê yêc lau anjô-nga bu inj kêñ whinj aô, nañ ñamalac ndê Atu oc sôm ñamalac dau ndê ñaê asê yêc Anötô ndê anjela anjô-nga. ⁹ Tigeñ asa nañ sêc inj ndê kêñ whinj aô-nga ahuc yêc lau anjô-nga, nañ ñamalac ndê Atu oc sêc inj ahuc yêc Anötô ndê anjela anjô-nga bocdinañ. ¹⁰ Asa nañ bu sôm yom sac pi ñamalac ndê Atu, tigeñ tinjambu kac ndê ñalôm kwi, nañ Anötô oc suc inj ndê sac kwi. Tigeñ asa nañ sôm yom sac sambuc pi Ñalau Dabuj, nañ Anötô oc suc inj ndê sac kwi dom.

¹¹ “Tinjambu lau oc sêkôc mac dôñ tu mac akêñ whinj aô-nga. Ñac oc sêwê mac atêñ lau bata Israel-nga andi, bu sêmatôc mac yêc ñac si lôm wê-nga. Ma ñac oc sêkêñ mac alhac gôlinjwaga ma lau ti ñaclai anjô-nga bocdinañ. Têtj ndoc dinañ, ahêgo daôm tu yom asôm ma aô têtj ñac-nga dom. ¹² Bu Ñalau Dabuj oc êndôhôn mac ma kêñ yom têtj mac tu asôm-nga têtj ndoc dinañ.”

Yom gôlinj pi ngac ti lêlôm

¹³Ngac danj yêc lau toŋ atu dinanj ŋalôm ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhôŋwaga, sôm têtj aô dôwanj bu whê damanj ndê wapa lêŋsêm kôc ma kêŋ ŋatô têtj aô.”

¹⁴Magoc Yisu sôm, “Am ŋgô su nanj. Anötô kêyalinj aô sa ti am nem ngac êmatôc yom-ŋga me ngac whê wapa kôc-ŋga dom.” ¹⁵Goc inj sôm têtj lau hoŋ, “Ayob daôm ŋapep bu tangatu wapa nom-ŋga dom. Bu ŋamalac si ŋahu sêmbo tali-ŋga sip awa ti wapa daêsam nanj sic sa-ŋga, nanj dom.”

¹⁶Ma inj sôm yom gôlinj danj têtj ŋac bocdec bu, “Ngac ti lêlôm danj mbo, ma gêtj nanj inj sô yêc ndê nom gêm ŋandô daêsam andô. ¹⁷Dec inj gauc gêm têtj dau, ‘Aô wakôm sake? Aneŋ andu wakêtj gêtj ŋandô sôc-ŋga oc nditôm dom.’

¹⁸Bocdinanj dec inj sôm, ‘Aô wakôm gêtj bocdec. Aô wasenj andu akwa-kwa hoŋ su, ma wakwê andu wakuc ŋatô nanj atu andô. Ma yêc dinanj, aô wandic aneŋ gêtj ŋandô ti wapa hoŋ sa. ¹⁹Ma aô wasôm têtj dauj, ‘Aô gac gêtj ŋayham daêsam sa, gitôm bu oc wambo yala daêsam. Aô wanwhanj dauj, ma wanenj ti wanôm gêtj yom watisambuc.’ ” ²⁰Magoc Anötô sôm têtj inj, ‘Am ngac gauc mbasi-ŋga! Ôbwêc dec am oc mbwac ndu. Ma wapa nanj am gic sa tu daôm-ŋga, nanj oc ti asa ndê?’ ” ²¹Goc Yisu sôm, “Lau hoŋ nanj sic wapa daêsam sa tu dau-ŋga, magoc sêmbo sêtôm lau ŋalôm sawa tu sêŋyalê Anötô ti ndê mêtê dom-ŋga, nanj lau gauc mbasi-ŋga bocdinanj.”

*Dahêgo dauj dom
(Mat 6:25-34)*

²²Ma Yisu sôm têtj inj ndê ngacsêŋomi, “Bocdinanj dec aô wasôm têtj mac, ahêgo daôm tu gêtj aneŋ-ŋga, me tu ŋakwê asôc-ŋga dom. ²³Bu Anötô kêŋ mac ambo tamli, ma gêtj dinanj inj gêtj atu. Gêtj daneŋ-ŋga inj gêtj atu dom. Ma Anötô kêŋ mac nem ŋamlic ŋagêtj hoŋ. Dinanj inj gêtj atu, ma ŋakwê asôc-ŋga inj gêtj atu dom.

²⁴“Akôc gauc pi mbac ko. Nac sêsô gêtj dom, ma sic gêtj ŋandô sa dom. Nac si andu gêtj ŋandô-ŋga mbasi, tigenj Anötô gôlôm ŋac. Ma Anötô tac whinj mac ŋamalac hóc gêlêc mbac hoŋ su. ²⁵Ma mac nem asa, bu hêgo dau dec oc tôm bu ndic têtj ndê têtj mbo tali-ŋga? ²⁶Mac atôm dom bu akôm gêtj saunj andô dinanj, bocdinanj tu sake-ŋga mac ahêgo daôm pi gêtj ŋatô?

²⁷“Ma akôc gauc pi ŋaola ŋayham nanj sêpo sêlhac kwanj ŋalôm. Sêkôm gwelenj dom, ma sêmasanj ŋakwê dom, tigenj aô wasôm têtj mac, bu Kinj Solomon inj sôc ŋakwê ŋayham andô, magoc inj ndê gôlônj ti ŋawasi hóc gêlêc ŋaola dinanj danj su dom. ²⁸O mac lau nanj akêtj whinj gwalec, anjô! Kwanj ti ŋaola nom-ŋga sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc sêkêtj ya neŋ su, magoc Anötô kêŋ gêtj dau ti ŋadalô ŋayham ma yob ŋapep. Ma bocdinanj, anjyalê bu yom ŋandô, Anötô oc yob mac ma kêŋ ŋakwê têtj mac whinj. ²⁹Ahêgo daôm pi gêtj aneŋ ti anôm-ŋga dom, ma ambo ti ŋalôm ŋawapac dom. ³⁰Lau sambuc nanj sêŋyalê Anötô dom, nanj sêhêgo dau pi gêtj kainj dinanj ŋapanj, magoc Damam undambê-ŋga kêyalê su bu mac apônda gêtj dau. ³¹Ahêgo daôm tu gêtj dinanj-ŋga dom, magoc akôm ŋanŋa bu atap malam sa yêc Anötô ndê gôlinj ŋapu. Ma inj oc yob mac tu gêtj nom-ŋga-ŋga whinj. ³²O aneŋ lau, atôc daôm dom. Bu mac nem Damam undambê-ŋga tac whinj bu ti mac nem Kinj ma kôc mac sa andôc inj ndê gôlinj ŋapu.”

*Tarŋsalê awa ŋandô undambê-ŋga
(Mat 6:19-21)*

33-34 “Aö wasôm têtj mac, bu gamerj bocke nanj mac nem awa yêc, nanj mac oc ahê gauc pi ma atac whinj napanj. Bocdinañ akêñ nem wapa nom-nga têtj lau sênemlhi, ma akêñ nem awa tu anem lau ñalôm sawa sa-nga. Ma apo gêtj undambê-nga sa ti nem awa ñandô, nanj oc yêc ñayham napanj. Lau kanj oc sêtôm dom bu sênem kanj, ma gêtj danj oc kôm tisac dom.”

Tamasanj dauj tu Pômdau mbu meñ-nga
(Mat 24:42-51)

35-36 “Amasanj daôm ñapep. Ambo atôm lau akiñ nanj sêsôc ñakwê gwelenj-nga sa, ma sêtuj si lam asê ma sêhônj si ñadau bu mbu meñ akêñ mwasinj nem awêhê-nga. Têtj ndoc ñac si ñadau mbu meñ ma êmati gatam, nanj ñac oc sêkac gatam sa têtj inj ñagahô. 37 Ñadau bu mbu meñ ma tap lau akiñ sa, nanj sêmasanj dau gwananj ma sêhônj inj sêmbo, dec ñac oc sêtap mwasinj atu sa yêc inj. Aö wasôm yomandô, ñadau dau oc meñ, sôc ñakwê tôm lau akiñ sêsôc, kêtj ñac sêndôc tebo, ma nem akiñ ñac. 38 Ñadau bu meñ têtj timaninjhu me têtj ôbwêc lôm, ma tap ñac sa sem ali ma sêhônj inj sêmbo, dec inj oc êmwasinj ñac êñlêc. 39 Tigenj angô su nanj! Lau kanj sêkêtj puc pi ndoc sêmeñ-nga dom. Andu ñadau danj, bu êñyalê ndoc nanj ñac kanj danj oc meñ, dec inj oc yob inj ndê andu ñapep bu ñac kanj dinañ sôc meñ dom. 40 Ma mac bocdinañ, amasanj daôm ñapep ma anem ali napanj, bu Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ têtj ndoc nanj mac akêñ batam, nanj dom.”

41 Têtj dinañ Pita sôm, “Pômdau, am sôm yom gôlinj dinañ bu yac ñgacsêñjomi angô, me bu lau honj sêñgô?” 42 Ma Pômdau ô yom ma sôm, “Mac nem asa inj gitôm ñgac akiñ ñayham ma ti gauc? Ñgac akiñ kainj dinañ ndê ñadau bu lhô têtj gamerj danj ndi, goc inj oc kêtj inj yob lau akiñ ñatô ma kêtj gêtj daneñ-nga têtj ñac tôm ñandoc. 43 Ma têtj ndoc ñadau mbu meñ ma tap inj sa kôm inj ndê gwelenj ñapep mbo, nanj inj oc lic inj ñayham ma kôm ñayham têtj inj. 44 Yomandô! Ñadau oc kêtj inj yob inj ndê wapa honj. 45 Magoc ñgac akiñ sac oc sôm têtj dau, ‘Aneñ ñadau oc mbu meñ ñagahô dom.’ Goc inj oc ndic lau akiñ ñatô, ma neñ gêtj ñawahô ti nôm wain e êñinj inj. 46 Ñadau oc mbu meñ hóc asê têtj bêc ti acgatu nanj ñgac akiñ dau kêtj bata, nanj dom. Ma inj oc kêtj ñagêyô sac sambuc têtj inj, ma soc inj su ndi bu mbo whinj lau nanj dangapêc ma sêkêtj whinj dom.”

47 “Ñgac akiñ nanj kêyalê gêtj nanj inj ndê ñadau tac whinj bu inj kôm, tigenj tec bu kôm ma kêmasanj dau dom, nanj oc tap ñagêyô atu sa. 48 Magoc ñgac akiñ nanj kêyalê gêtj nanj ñadau tac whinj bu inj kôm, nanj dom, dec kôm mêtê sac nanj gic waê bu inj tap ñagêyô sa, nanj oc kôc ñagêyô saunj. Lau honj nanj sêtap mwasinj sa yêc Anôtô, nanj inj takwê ñac bu sêkôm gwelenj ña mwasinj dinañ e nem ñandô. Ma ñac nanj sêtap mwasinj atu sa, nanj inj takwê ñandô daêsam.”

Lau oc sêwhê dau kôc tu Yisu-nga
(Mat 10:34-36)

49 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Aö gasip nom gamerj bu wakêtj ya êñsahê lau nom-nga, ma aö atac whinj bu ya dau lom asê ñagahô. 50 Aö dauñ oc wahôc ñawapac ti ñandê atu, nanj gitôm busanju kainj danj tu waliñ-nga. Ma aö wapô sim dauñ ñandô e gêtj dau ñandô sa. 51 Gauc nem bu aö gamerj bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aö-nga dec lau oc sêwhê dau kôc. 52 Têtj kwahê dec ma ndi, lau nanj sêmbo andu danj, nanj oc sêwhê dau kôc tu aö-nga. Lau amanjanj bu sêmbo, goc lu oc sêkêtj kisa tô, ma tô oc sêkêtj kisa lu. 53 Tu aö-nga dec ñac oc sêwhê dau kôc. Damba lu atungac oc sêkêtj kisa dau, ma dinda lu

atuwê oc sêkêñ kisa dau. Ma lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêñ kisa dau bocdinañ.”

Tañyalê ndoc

⁵⁴Ma Yisu sôm têñ lau toñ atu, “Mac bu alic dao yec sambuc dañ puc pi meñ, dec mac asôm bu u oc ndic, ma u gic. ⁵⁵Ma muasa bu êñsêlêñ, dec mac asôm bu gameñ oc ñandê sa, ma gameñ ñandê sa. ⁵⁶Mac lau atim yom lau-nga! Mac alic gêñ dalô nom-nga ti umbon-nga ma mac atôm bu añyalê ndoc. Ma bocke dec mac alic gêñ hon nañ aô gakôm yêc nom, magoc mac nem gauc sa pi aô neñ ñahu lec dom.

⁵⁷“Oc tôm bu mac añsahê gêñ hon tu bu añyalê lêñ bocke in lêñ gitêñ, magoc tu sake-nga mac akôm dom? ⁵⁸Añgô! Am asa nañ nem tốp bu yêc ñamalac dañ, ma in bu wê am têñ ñgac êmatôc yom-nga, nañ goc êmsahê bu êmasañ yom whin in têñ ndoc amlu añsêlêñ ambo señ. Ma bocdinañ ñgac dau oc kêñ am têñ ñgac êmatôc yom-nga dom. Bu mba, mboe ñgac êmatôc yom-nga o c kêñ am têñ ñgac yob gapocwalô-nga, ma in oc kêñ am sóc gapoc-walô ndi. ⁵⁹Aô wasôm têñ am bu am oc ndöc gapocwalô ñapañ e am ndic nem tốp hon pacndê.”

13

Danem dauñ kwi bu dandinan dom

¹Têñ ndoc dinañ lau ñatô sêmbo sêwhin Yisu, ma ñac sic min yom pi lau Galili-nga ñatô. Lau dinañ sic domba ndu bu sêkêñ ti da, ma gôlinwaga Pailot ndê lau sêmeñ ma sic ñac ndu ma sêñgaluñ ñac si dac whin domba si dac. ²Yisu ñgô ñac si yom dau, goc ndac, “Mac gauc gêm bocke? Lau Galili-nga dinañ si sac hôc gêlêc lau Galili-nga ñatô si sac su, ma bocdinañ ñawapac dinañ hôc asê ñac, a? ³Aô wasôm, mba! Tigeñ mac bu anem nem ñalôm kwi dom, dec mac oc andinam. ⁴Gauc nem andu baliñ nañ lau sêkwê yêc Siloam, nañ ku sa ma sec lau 18. M ac gauc gêm bocke? Lau 18 dinañ si sac hôc gêlêc lau Jerusalem-nga si sac, a? ⁵Aô wasôm têñ mac, mba! Tigeñ mac bu anem nem ñalôm kwi dom, dec mac hon oc andinam.”

⁶Goc Yisu sôm yom gôlin dañ bocdec bu, “Yêc ñgac dañ ndê ôm wain-nga, a kin dañ kalhac. Ma ñgac dau gi kêsalê a kin ñandô, magoc tap sa dom. ⁷Dec in sôm têñ ñgac nañ yob in ndê ôm, ‘Tôm yala tô aô gameñ kasalê ñandô yêc a kin dindec, ma gatap sa dom. Lêñ dulu, bu a dau pôc gameñ ahuc ma gêm ñandô dom.’ ⁸Tigeñ ñgac yob ôm-nga sôm, ‘Aneñ ñadau, hu sin lhac yala dañ tiyham. Aô wandic gwelec ma wahôc nom pi ñahu. ⁹In bu nem ñandô têñ yala wakuc, dec oc ñayham. Ma bu nem ñandô dom, nañ goc am lêñ dulu.’ ”

Yisu kôm awhê bôlin dañ ñayham sa têñ bêc Sabat-nga

¹⁰Têñ bêc Sabat-nga dañ, Yisu kêdôhôn lau mbo lôm wê-nga dañ. ¹¹Ma awhê dañ mbo, nañ ñalau sac kôm in ndöc bôlin tôm yala 18. In kêsêlêñ kêñkôñ ma gitôm dom bu in lhac solop. ¹²Yisu gêlic in ma ta in meñ, goc sôm, “O awhê daôm, aô bu wasen gey nañ só am dôñ, nañ su.” ¹³Goc Yisu kêñ amba sac in, ma ñagahô in kalhac tisolop, ma kêpin Anötö.

¹⁴Tigeñ ñgac bata nañ yob lôm wê-nga dinañ, in tac ñandê bu Yisu kôm awhê dinañ ñayham sa têñ bêc Sabat-nga. Dec in sôm têñ lau, “Bêc 6 yêc bu danem gwelen. Mac bu atac whin bu ñayham sa, dec amey têñ bêc Sabat-nga dom. Amey têñ bêc 6 dinañ ñadañ.” ¹⁵Magoc Pômdau ô in ndê yom ma sôm, “Mac lau atim yom lau-nga. Mac hon akôm gwelen têñ bêc Sabat-nga têñ ndoc mac

ambwala nem donki ti makao su, ma awê ñac sêsa si bu sênôm bu. ¹⁶ Awhê dindec in Abraham ndê apawê dan, ma Sadañ sô in dôn tôm yala 18 su. Tu sake-nga dec tambwala in su têt béc Sabat-nga dom?" ¹⁷ Yisu ndê yom dau kôm in ndê ñacyo honj maya atu. Tigen lau daêsam atac ñayham pi gêt ñayham honj nan in kôm.

Yom gôlinj pi gêt ñawhê sauj
(Mat 13:31-32; Mak 4:30-32)

¹⁸ Ma Yisu ndac lau dinan, "Anötö ndê gôlinj kêsôwec ñalêt bocke? Aô wanem dôhônj pi gêt sake bu wawhê sa? ¹⁹ Anötö ndê gôlinj gitôm ñawhê sauj andô dan, gitôm a soc ñawhê. Ñgac danj kôc sa gi ma sô yêc ndê ôm, ma tinjambu gêt dau po ti a atu, ma mbac lôlôc-nga sêmenj sêhê si ñaic yêc ñasanjac."

Yom gôlinj pi yist
(Mat 13:33)

²⁰ Ma in sôm yom gôlinj danj tiyham bocdec bu, "Aô wanem dôhônj Anötö ndê gôlinj pi gêt sake bu wawhê sa? ²¹ Aô wanem dôhônj pi yist, nanj awhê danj kêñ sip plawa lôñ atu danj ma kêgaluj. Ma ñasawa sauj enj yist dinanj kôm plawa honj suj."

Gatam undambê-nga sauj andô

²² Tinjambu Yisu kêsêlêtj hêganônj Jerusalem gi. In golom-golom malac atu-tu ti sauj-sauj honj, ma kêdôhônj lau. ²³ Ma ñamalac danj ndac in, "Pômdu, Anötö oc kôc lau tigen-tigenj sa sêndôc undambê, me lau daêsam?" Ma Yisu ô yom ma sôm têt lau, ²⁴ "Lau daêsam oc sêñsahê bu sêsôc gatam sêndi, magoc ñac oc sêtôm dom, bu gatam dau sauj andô. Bocdinanj akôm ñanja bu asôc gatam dau andi. ²⁵ Andu ñadau bu tisa ma ndic gatam ahuc, dec mac oc alhac awê, amati gatam ma asôm, 'Pômdu, lêt gatam su têt yac.' Magoc in oc sôm têt mac bu, 'Mac lau dinanj amenj akêtj nde? Aô kayalê mac dom.' ²⁶ Ma mac oc asôm, 'Yac anj gêtj ti anôm gêtj awhin am, ma am kêdôhônj lau yêc yac ma mba malac lôm.' ²⁷ Tigen in oc sôm, 'Mac lau dinanj amenj akêtj nde? Aô kayalê mac dom. Alhõ su yêc aô, mac lau akôm sac-nga!' ²⁸⁻²⁹ Têtj têtj ñambu-nga, mac oc alic Abraham, Aisak ma Jakob ti p ropet akwa-kwa honj sêndôc Anötö ndê gameñ undambê-nga. Ma lau oc sêmenj akêtj nom ñabatij honj, ma sênerj mwasij atu yêc undambê. Magoc Anötö oc êmasuc mac su andi ambo gameñ ahôc ñandê-nga, ma yêc dinanj mac oc atanj, ma mac nem lhôm êñsij pi dau. ³⁰ Anjô su nanj! Lau ñatô nanj kwahic dec sêti lau ñambu-nga, nanj oc sêti lau ñamata-nga, ma lau ñamata-nga oc sêti lau ñambu-nga."

Yisu tanj pi lau Jerusalem-nga

³¹ Têtj ndoc dinanj lau Palêsai ñatô sêtêtj Yisu sêmenj ma sêsôm, "Hu gameñ dindec sij ma lhõ ndi, bu Herod tac whin bu ndic am ndu." ³² Magoc Yisu sôm têt ñac, "Mac andi asôm têt Herod, giam pôm dinanj, 'Acsalô lec ma lañsê aô oc wasoc ñalau sac su, ma wakôm lau gêmbac ñayham sa. Ma têtj béc titô-nga aô oc wandic dabinj anej gwelanj.' ³³ Aô oc wakôm anej gwelanj tôm béc ñatô, ma tinjambu aô watêtj Jerusalem wandi. Mac lau Israel-nga ac propet daêsam ndu su yêc Jerusalem, ma bocdinanj dec aô gac waê bu wapi wandi wawhinj.

³⁴ "O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anötö ndê lau propet ndu, ma lau gitêtj nanj inj kêkinj têtj mac, nanj mac atuc ña hoc ndu. Ndoc daêsam aô tac whin bu wandic mac lau sa asôc Anötö ndê gôlinj ñapu tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic ñatu sa sôc ñamakê ñapu. Tigenj mac atec. ³⁵ Bocdinanj Anötö oc hu mac ti

nem andu siŋ. Ma aõ wasôm têt mac bu mac oc alic aõ tiyham dom e mac asôm, ‘Tampin Mesaya nan menj gêm Pômdau anğô.’”

14

Yisu gêm ngac namlic suŋ dan sa

¹ Têt béc Sabat-nga dan, Yisu sôc ngac bata dan ndê andu gi bu neŋ gêt. Ngac bata dau in lau Palêsai si dan, ma ngac si lau natô tatin Yisu sêmbo. ² Yisu gêlic ngac gêmbac dan ndôc, nan amba ti gahi suŋ. ³ Goc in ndac lau Palêsai ti gwalam akwa yomsu-nga bocdec bu, “Yac bu dakôm lau nayham sa têt béc Sabat-nga, dec oc tanğili yomsu Sabat-nga, me mba?” ⁴ Ngac sem dôŋ ma sêô yom dan dom, goc in kêmasac ngac ti gêmbac dinan, kôm in nayham sa, ma kêt in kôlhô gi. ⁵ Ma in ndac ngac, “Mac nem balê dan me donki dan bu peŋ sip sê nalôm têt béc Sabat-nga, dec mac oc akôm sake? Mac oc ahê in sa pi menj, me ahu in siŋ yêc?” ⁶ Ma ngac sêtôm dom bu sêô in ndê yom.

Datoc dauŋ sa dom

⁷ Yisu gêlic bu lau nan ngac bata dau kêgalêm ngac sa bu sêneŋ gêt sêwhin in, nan atac whin bu sêndôc pôn nan gic lau tiwaê nawaê. Dec in sôm yom gôlin dan têt ngac bocdec bu, ⁸ “Lau bu sêkêt aheŋ am bu neŋ mwasin nem awhê-nga, nan ndi ndôc lau tiwaê si pôn dom. Mboe mwasin ndau kêgalêm ngac tiwaê dan nan hóc gêlêc am su. ⁹ Bu bocdinan dec in oc têt am menj ma sôm, ‘Kêt pôn nayham dindéc têt ngac atu dindéc.’ Ma am oc tisa ti mayam, ma ndi ndôc pôn nambwa. ¹⁰ Boc-dinan lau bu sêkêt aheŋ am bu neŋ mwasin, nan ndi ma ndôc pôn nambwa. Ma mboe ndau oc menj ma sôm têt am, ‘Aneŋ silip, tisa ma mweŋ ndôc pôn nayham.’ Ma bocdinan in oc po am nem waêm sa yêc nacleŋ hon anğô-nga. ¹¹ Nalêŋ tigeŋ, lau nan sêtoc dau sa, nan Anôtô oc êŋwiniŋ ngac. Ma lau nan sêŋwiniŋ dau, nan Anôtô oc toc ngac sa.”

Tamwasin lau nalôm sawa

¹² Ma Yisu sôm têt ngac bata dau, “Am bu ndê mwasin bu lau sêneŋ sêwhin am, nan kêt aheŋ nem silip ti asidôwai, me lau ti lêlôm nan sêndôc am nem malac, nan dom. Am bu kôm bocdinan, dec tinambu ngac oc sêkêt aheŋ am bu neŋ gêt whin ngac, ma mwasin dau ti am nem ngâyô. ¹³ Têt têm am ndê mwasin dan, nan kêt aheŋ lau nalôm sawa ti lau bôlin ma lau tapec. ¹⁴ Ma bocdinan am oc tap Anôtô ndê mwasin sa. Nahu bu lau dinan sêtôm dom bu sêkêt gêt dan ô nem mwasin têt kwahic dec. Magoc têt ndoc lau gitêt sêtisa akêŋ lau batê-nga, nan Anôtô oc kêt ngâyô nayham têt am.”

Yom gôlin pi mwasin atu (Mat 22:1-14)

¹⁵ Lau nan seŋ gêt sêwhin Yisu, nan si ngac dan ngô Yisu ndê yom dinan ma sôm têt in, “Lau nan bu sêneŋ mwasin atu yêc Anôtô ndê gameŋ undambê-nga, nan oc atac nayham hóc gêlêc.” ¹⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Ngac dan kêmasan mwasin atu dan, ma kêt aheŋ lau daêsam. ¹⁷ Têt mwasin dau nabêc in kêkin ngac akiŋ dan bu sôm têt lau nan in kêgalêm ngac sa bu, ‘Ameŋ, bu aõ kamasan gêt hon su.’ ¹⁸ Tigeŋ ngac hon sêtec bu sêmeŋ, dec sêmasan yom têt in. Ngac dan sôm, ‘Aõ waloc dom, bu aõ gamli nom dan su, ma kwahic dec aõ bu wasa wandi walic. Aõ wateŋ am bu hu aõ siŋ.’ ¹⁹ Ma dan sôm, ‘Aõ waloc dom, bu aõ gamli makao amanlu, ma kwahic dec aõ bu wasa wandi ma wanşahê ngac tu sêkôm gwelen-nga. Wateŋ am bu hu aõ siŋ.’ ²⁰ Ma dan tiyham sôm,

'Kwahic dec aô gam awê sa, bocdinaŋ gitôm dom bu waloc.' ²¹ Bocdinaŋ ŋgac akiŋ dau mbu gi ma gic miŋ yom dinaŋ têtj in ndê ŋadau. Ma yom dau kôm ŋadau tac ŋandê, dec in kêkiŋ ndê ŋgac akiŋ tiyham ma sôm, 'Ŋagahô sôc malac atu ndi, ma kôc lau ŋalôm sawa ti lau bôliŋ ma lau tapec sa sêmenj bu sênenj aô neŋ mwasinj.' ²² Ma ŋgac akiŋ kôm bocdinaŋ, goc mbu menj ma sôm, 'Aneŋ ŋadau, aô gakôm gitôm am sôm, ma ŋasawa yêc dôŋ yêc.' ²³ Dec ŋadau sôm têtj in, 'Sa serj ma gameŋ ŋamakê-ŋga ndi, ma kac lau bu sêsôc sêmenj. Aô tac whiŋ bu aneŋ andu menjhu. ²⁴ Yomandô aô wasôm têtj mac, bu lau naŋ aô gakêŋ aheŋ têtj ŋamata-ŋga, naŋ si daŋ oc neŋ aneŋ mwasinj dom.' "

Lêŋ tarjuc Yisu-ŋga

²⁵ Lau daêsam sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Yisu, ma in kac dau kwi ma sôm têtj ŋac, ²⁶ "Asa naŋ têtj aô menj ma bu êŋkuc aô, naŋ atac whiŋ aô hôc gêlêc gêŋ hoŋ ndic ŋawaê. In bu atac whiŋ damba me dinda, me in nawê ma balêkoc, me asidôwai ti lhuwêi, me in dau ndê lêŋ mbo-ŋga hôc gêlêc in ndê atac whiŋ aô, dec oc tôm dom bu in ti aneŋ daŋ ma êŋkuc aô. ²⁷ Asa naŋ bu êŋkuc aô, magoc tec bu hôc ndê a gicso dau, naŋ gitôm dom bu êŋkuc aô.

²⁸ "Mac nem daŋ bu kwê andu atu daŋ, naŋ gêŋ ŋamata-ŋga in oc ndôc sic ma kôc gauc pi in ndê mone ti gêŋ bu oc nditôm bu kwê andu dau sa, me mba. ²⁹ In bu kêŋ alhô sip nom ndi, magoc ndic dabiŋ andu dom, dec lau naŋ sêlic, naŋ oc sêsu in susu, ³⁰ ma sêsôm, 'Ŋgac dindê gic hu kwê andu, magoc gitôm dom bu ndic dabiŋ.'

³¹ "Ma kiŋ daŋ bu sa ndi bu ndic siŋ têtj kiŋ daŋ, dec gêŋ ŋamata-ŋga in oc ndôc sic ma kôc gauc pi in ndê lau siŋ-ŋga 10,000, bu oc sêtôm bu sêhóc gêlêc kiŋ dinaŋ ndê lau siŋ-ŋga 20,000, me mba. ³² In bu lic bu ŋac sêtôm dom, dec in oc êŋkiŋ lau wamba-ŋga sêtêŋ kiŋ dinaŋ têtj ndoc in mbo ahê, bu sêsôm yom wamba-ŋga.

³³ "Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep muŋ su, goc amenj arjuc aô. Asa naŋ tec bu hu in ndê gêŋ hoŋ siŋ tu aô-ŋga, naŋ oc nditôm dom bu ti aô neŋ daŋ.

³⁴ "Gwêc so in gêŋ ŋayham, tigenj ŋamakic bu niŋga, oc dakôm ŋamakic sa tiyham ŋalêŋ nde? ³⁵ Gwêc so dau tisac su, ma boc-dinaŋ tambaliŋ siŋ niŋga. Mac daŋamsuŋ bu yêc, naŋ aŋgô aneŋ yom."

15

Yom gôliŋ pi domba daŋ naŋ giŋga (Mat 18:12-14)

¹ Lau sêkôc takis-ŋga ma lau ŋatô naŋ lau Palêsai sêsam ŋac bu lau sac, naŋ daêsam sêtêŋ Yisu si bu sêŋgô in ndê yom. ² Ma lau Palêsai ti lau naŋ sêndôhônj yomsu, naŋ sêtucdiŋ Yisu ma sêsôm, "Ŋgac dau kôc lau sac sa, ma gêŋ gêŋ whiŋ ŋac." ³ Dec Yisu sôm yom gôliŋ daŋ têtj ŋac bocdec bu, ⁴ "Mac nem ŋgac daŋ bu yob domba 100, ma in ndê domba daŋ bu niŋga, dec in oc kôm sake? In oc hu 99 siŋ sêmbô gameŋ gapoŋ, ma êŋsalê domba naŋ giŋga su e in tap sa. ⁵ Ma têtj ndoc in tap sa, naŋ in oc hu sac bakêyac ti atac ŋayham atu. ⁶ Ma in oc mbu têtj ndê andu ndi, ma êŋgalêm in ndê lau menjpaŋ in-ŋga ti ndê silip, ma sôm têtj ŋac, 'Mac atac ŋayham awhiŋ aô, bu aô gatap aneŋ domba naŋ giŋga su, naŋ sa.' ⁷ Aô wasôm têtj mac, bu ŋalêŋ tigenj dinaŋ Anötô ti aŋela undambê-ŋga oc atac ŋayham atu tu ŋamalac sac daŋ naŋ gêm ndê ŋalôm kwi, hôc gêlêc atac ŋayham tu lau gitêŋ 99 naŋ si yom me giso tu sênem dau kwi pi-ŋga mbasi."

Yom gôliŋ pi mone naŋ giŋga

8 Ma Yisu sôm, “Ma akôc gauc pi awêhê dan, nan ndê mone silba amanlu sêndôc. Mone dan bu niŋga, dec in oc tun lam asê ma sê andu ŋa-basac sa, goc êŋsalê ŋapap e in tap mone dau sa. 9 Têŋ ndoc in tap sa su, nan in oc êŋgalêm in ndê silip ti lau menpan in-ŋga sêmenj sêpitiger ma sôm, ‘Mac atac ŋayham awhinj aô, bu aô gatap mone nan giŋga su, nan sa.’ 10 Aô wasôm têŋ mac bu ŋalêŋ tigenj, Anôtô ti aŋela undambê-ŋga oc atac ŋayham atu, têŋ ndoc ŋamalac kôm sac-ŋga dan gêm ndê ŋalôm kwî.”

Yom gôliŋ pi balê nan giŋga

11 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Ŋgac dan mbo ma in ndê atunŋac lu. 12 Ma balê saunj sôm têŋ damba, ‘Damanj, wapa lêŋsêm nanj gic aô ŋawaê, nan kêŋ têŋ aô.’ Goc damba whê ndê wapa ti gêŋ honj kôc tu inlu-ŋga, ma kêŋ têŋ balê saunj tôm in ndac. 13 Ŋasawa saunj ma balê saunj dau gic in ndê gêŋ honj sa, ma kôlhô têŋ gameŋ baliŋ danj gi. Ma yêc dindê in kôm gêŋ honj tôm in ndê atac whinj, ma kêyaiŋ ndê awa ti gêŋ honj. 14 Têŋ ndoc in ndê mone honj pacndê, nan tóbôm atu gêm gameŋ dinaŋ ahuc ma in pônâ dau. 15 Goc in têŋ ŋgac atu danj yêc gameŋ dinaŋ gi, ma kêsalê gwelenj. Ma ŋgac dau kêŋ in gôlôm in ndê bôc. 16 Gêŋ yô in ŋandô, tigenj lau sêkêŋ gêŋ danj têŋ in tu nen-ŋga dom, ma boc-dinaŋ in gauc gêm bu nenj gêŋ nanj bôc senj. 17 Tinambu in ndê gauc sa, ma in sôm têŋ dau, ‘Damanj ndê lau akiŋ sêpônâ gêŋ danen-ŋga dom. Tigenj gêŋ yô aô ndu tôm bu wambac ndu-ŋga. 18 Aô walhô wambu watêŋ damanj wandi, ma wasôm, ‘Damanj, aô gakôm mêtê sac têŋ Anôtô ma têŋ am. 19 Aô ŋgac sac, dec gitôm dom bu am sam aô bu am atômŋgac tiyham. Lic aô gitôm am nem ŋgac akiŋ danj.’ 20 Goc in tisa ma mbu têŋ damba gi.

“In kêsêlêŋ mbo senj, ma damba gêlic in yêc ahê ma tawalô in ŋandô, dec kêti têŋ in gi, gôlô in dôŋ ma ŋgutô in. 21 Magoc atunŋac sôm têŋ in, ‘Damanj, aô gakôm mêtê sac têŋ Anôtô ma têŋ am. Aô ŋgac sac, dec gitôm dom bu am sam aô bu am atômŋgac tiyham.’ 22 Tigenj damba sôm têŋ in ndê lau akiŋ, ‘Ŋagahô, akôc ŋakwê ŋayham ti atapa bu in sôc, ma akêŋ gôlôŋ amanatu-ŋga sôc in amba-atu. 23 Ma akôc makao ŋatu tốp ŋayham danj, ma andic ndu. Yac oc dandê mwasinj atu ti atac ŋayham, 24 bu yac gauc gêm bu anenj atunŋac dindec mbac ndu su, magoc kwahic dec dalic bu in mbo tali. In giŋga su, ma datap in sa tiyham.’ Ma ŋac honj atac ŋayham.

25 “Têŋ ndoc dinaŋ balê dau dôwa kôm gwelenj mbo ôm, ma têŋ ndoc in mbu menj sunj sa andu, nan in ŋgô lau sêtê wê ti sêkôm atac ŋayham atu. 26 Goc in mbwêc ŋgac akiŋ danj menj ma ndac in bu, ‘Lau lê sêkôm ŋanta ti atac ŋayham tu sake-ŋga?’ 27 Ma in sôm, ‘Am asim menj su ma in mbo ŋayham, ma bocdinaŋ dec daman gic makao tốp ŋayham danj ndu, ma ndê mwasinj atu.’ 28 Yom dau kôm dôwa tac ŋandê atu, ma in tec bu sôc balaŋ ŋalôm ndi. Goc damba sa gi ma kêmwaneŋ in bu sôc ndi. 29 Tigenj in sôm têŋ damba, ‘Yala ŋej su aô gam akiŋ ti dananj wambu am. Tigenj am kêŋ naniŋ ŋatu me gêŋ saunj danj têŋ aô bu wandê mwasinj tu anenj silip-ŋga dom. 30 Kwahic dec am nem atômŋgac dinaŋ, nanj kêyaiŋ am nem awa ti wapa whinj lauwhê senj-ŋga, nanj mbu menj ma am gic makao tu in-ŋga.’ 31 Magoc damba sôm, ‘Anenj balê, am mbo whinj aô ŋapanj, ma anenj gêŋ honj ti am nem. 32 Tigenj am asim dindec nanj yac gauc gêm bu in mbac ndu su, nanj mbo tali. In giŋga su, ma datap in sa tiyham. Bocdinaŋ in lêŋ solop bu yac atac ŋayham atu ma dandê mwasinj tu in-ŋga.’ ”

16

Yom gôlinj pi ngac yob wapa-nga

1 Ma Yisu sôm yom gôlinj danj têtj ndê ngacsênjomi bocdec bu, “Ngac ti lèlôm danj mbo, ma lau sic minj têtj inj bu ngac nanj yob inj ndê gêtj, nanj kêtjainj inj ndê wapa daêsam. 2 Dec inj ta ngac dau menj, ma sôm têtj inj, ‘Yom bocke dec ganjô pi am lec. Kwahic dec am sa ndi ma sê gêtj honj sa ma êmasanj bapia wapa-nga bu kêtj têtj aô. Bu aô oc watinj am su yêc gwelenj yob anej wapa-nga.’ 3 Dec ngac yob wapa-nga sôm têtj dau, ‘Aô wakôm bocke? Aô neñ njadau oc soc aô su yêc anej gwelenj. Anej licwalô gitôm dom bu wakôm gwelenj ôm-nga, ma aô mayan bu watenj gêtj. 4 Aô kayalê gêtj nanj bu wakôm-nga, ma têtj ndoc njadau tinj aô su yêc anej gwelenj, dec lau oc sêkôc aô sa ma sênem yaom aô yêc njac si andu.’ 5 Bocdinañ inj mbwêc lau nanj si têtj yêc inj ndê njadau, nanj tigen-tigenj sêtêtj inj sêmnej. Goc inj ndac ngac njamata-nga bocdec bu, ‘Am nem têtj bocke yêc aô neñ njadau?’ 6 Ma ngac dau sôm, ‘Anej têtj gitôm olib njakwi sip lônj* 100.’ Goc ngac yob wapa-nga sôm têtj inj, ‘Am nem bapia têtj-nga kelec. Kôc sa, ndôc sic njagahô, ma to bu am nem têtj gitôm olib njakwi sip lônj 50.’ 7 Goc inj sôm têtj ngac tilu-nga, ‘Am nem têtj bocke yêc?’ Ma ngac dau sôm têtj inj, ‘Anej têtj gitôm bolom wit sip dalu atu-tu 100.’ Goc ngac yob wapa-nga sôm, ‘Kôc nem bapia têtj-nga, ma to bu am nem têtj gitôm dalu 80.’

8 “Goc njadau kêtj inj ngac yob wapa-nga sac dinañ, bu inj kôm gêtj ti gauc. Lau sambuc sêkôc awa nom-nga ma sêhê silip njac si lau. Njalêñ dinañ njac sêkôm gêtj ti gauc sêhêc gèlêc Anôtô ndê lau. 9 Awa nom dindec-nga hê lau daêsam si gauc tu sêkôm mêtê sac-nga. Magoc aô wasôm têtj mac bu akôc nem awa nom-nga ma anem lau sa, ma njalêñ dinañ ahê silip têtj daôm. Tinjambu awa dau oc ninja, magoc njac oc sêkôc mac sa ti atac njayham têtj ndoc mac andôc undambê.”

10 Ma Yisu gic têtj yom ma sôm, “Asa nanj yob gêtj saunj njapep, nanj oc yob gêtj atu njapep bocdinañ. Ma asa nanj yob gêtj saunj njapep dom, nanj oc yob gêtj atu njapep dom. 11 Bocdinañ mac bu ayob awa nom-nga njapep dom, dec Anôtô oc kêtj awa njandô têtj mac tu ayob-nga dom! 12 Ma mac bu ayob lau njatô si gêtj njapep dom, dec Anôtô oc kêtj gêtj danj ti mac nem gêtj dom!”

13 “Namalac danj gitôm dom bu nem akinj njadau lu, bu inj oc tec danj, ma atac whinj danj, me oc sap danj dôñ ma pu danj. Ma mac boc-dinañ, gitôm dom bu atoc Anôtô ma awa nom-nga lu-lu sa ti mac nem njadau.”

14 Yisu sôm yom dinañ, ma lau Palêsai njatô nanj sênjgô, nanj sem tô inj. Nahu bu njac lau atac whinj mone-nga. 15 Tigenj Yisu sôm têtj njac, “Yêc njamalac anjgô-nga, mac lau dinañ atoc daôm sa bu mac lau gitêtj, magoc Anôtô kêtjyalê mac nem njalôm su. Gêtj nanj mac lau nom-nga atoc sa bu gêtj njayham kêtjêc, nanj Anôtô gèlic gitôm gêtj sac sambuc.”

Yisu puc Anôtô ndê yomsu dôñ

16 Ma Yisu sôm, “Anôtô kêtj Moses ndê yomsu ti propet si yom bu lau sênjukuc e Jon, Ngac Kêku Lau-nga hêc asê. Têtj Jon ndê têtj ma menj, nanj lau sêhoc njawaê asê pi Anôtô ndê gôlinj. Ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anôtô ndê gôlinj njapu. 17 Gitôm bu undambê ti nom oc ninja, tigenj gitôm dom bu Moses ndê yomsu njalhô atêc danj ninja. 18 Ngac danj bu hu nawhê sinj ma nem

* 16:6: Lônj dinañ lônj atu - tigen-tigen gitôm 35-40 lita.

awhê wakuc, nanj kôm mêtê mockain-nga yêc Anötö anğô-nga. Ma ngac nanj gêm awhê nanj hu ndê akweñ sinj, nanj kôm mêtê mockain-nga bocdinañ.”

Ngac ti lêlôm lu Lasarus

¹⁹ Ma Yisu sôm, “Ngac ti lêlôm danj mbo, nanj sôc ñakwê ñayham ma po dau sa ña gêñ ñayham-ñayham tôm bêc honj. ²⁰ Ma yêc inj ndê andu ñamakê, ngac ñalôm sawa danj ndöc, nanj ndê ñaê Lasarus. Gamboc daêsam sem inj ñamlic ahuc, ²¹ ma giam sêmeñ ma sêndambwê gamboc dau. Inj gêñ yô inj, dec inj takwê bu neñ gêñ ñapopoc nanj peñ akêñ ngac ti lêlôm ndê tebo, magoc mba. ²² Têñ bêc danj ngac ñalôm sawa dinañ mbac ndu, ma anjela sêkôc inj sa gi ndöc undambê whiñ Abraham. Ma ngac ti lêlôm mbac ndu bocdinañ, ma lau sêñsuhuj inj. ²³ Inj sip lambwam gi ma kêsahê ñandê atu, dec hôc tandô sa pi undambê, ma gêlic Abraham yêc ahê, ma Lasarus ndöc whiñ inj. ²⁴ Goc inj ta yom têtj inj ma sôm, ‘Abañ Abraham, tamwalô aô! Êmkiñ Lasarus bu kêtj amba-atu sip bu ndi, ma meñ kêtj pi aô êmbalañ. Ya dindec kôm aô ñamlic ñandê atu.’ ²⁵ Tigeñ Abraham ô yom ma sôm, ‘Aneñ balê, gauc nem ndoc am mbo tamli, nanj am tap gêñ ñayham-ñayham daêsam sa, magoc Lasarus mbo sac ñapañ. Kwahic dec inj mbo ñayham, ma am tap ñandê atu sa. ²⁶ Ma gêñ danj tiyham. Yêc hêclu ñalhu, Anötö kêtj ñasawa atu danj, dec oc tôm dom bu lau sêtêtj am sêloc. Ma gitôm dom bu mac nem danj lom têtj yac meñ.’ ²⁷ Goc ngac dau sôm, ‘Bocdinañ aô wateñ am abañ, êmkiñ Lasarus têtj aô damañ ndê andu ndi, ²⁸ ma kêtj puc aneñ asidôwai amanjan, bu sênem dau kwi tu bu sêmeñ ma sêhóc ñandê yêc gameñ dindec dom.’ ²⁹ Magoc Abraham sôm, ‘Moses ma Propet si yom yêc bu kêtj puc ñac. Am nem asidôwai bu sêkêtj danja ñac si yom, dec oc tôm bu sênem dau kwi.’ ³⁰ Ma ngac dau sôm, ‘Mba, abañ Abraham! Lau batê si ñac danj bu mbu têtj ñac ndi, dec ñac oc sêkac si ñalôm kwi.’ ³¹ Ma Abraham sôm, ‘Ñac bu sêkêtj whiñ yom nanj Moses ma lau propet sêto, nanj dom, dec ñac oc sêkêtj whiñ ngac nanj tisa akêtj lau batê-nga, nanj dom.’”

17

Yisu ndê yom ñatô

(Mat 18:6-7; Mak 9:42-48)

¹ Yisu sôm têtj inj ndê ngacsêñjomi, “Gêñ lêtôm-nga oc sêmeñ sêhóc asê. Tigeñ ñamalac asa nanj bu kôc gêñ lêtôm-nga danj meñ, nanj oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê. ² Oc ñayham bu dasô hoc atu danj pi inj kachu, ma tambaliñ inj sip gwêc ndi. Ma bocdinañ oc tôm dom bu inj êntôm aneñ lau sauñ si danj bu kôm mêtê sac, ma tiñambu tap Anötö ndê matôc sa.

³ “Bocdinañ ayob daôm ñapep! Am nem asidôwa danj bu kôm sac, nanj goc hec yom inj. Ma inj bu nem dau kwi, goc suc inj ndê sac kwi. ⁴ Inj bu kôm sac têtj am tidim 7 têtj acsalô tigeñ, magoc tiñambu kac ndê ñalôm kwi ma ndac am bu suc inj ndê sac kwi, nanj dec am suc inj ndê sac kwi manj.”

⁵ Ma lau aposel sêsôm têtj Pômdau, “Nem yac sa bu akêtj whiñ ñaŋga.” ⁶ Goc inj ô yom ma sôm, “Mac nem akêtj whiñ bu gêñ sauñ andô nditôm soc ñamatu sauñ danj, dec oc tôm bu mac asôm têtj a atu dindec bu, ‘Puc daôm sa, ma sa ndi lhac gwêc ñapañ,’ ma a dau oc danja wambu mac.”

⁷ Ma Yisu sôm, “Akôc gauc pi ngac akiñ nanj gic nom me yob domba, ma mbu têtj ñadau ndê andu têtj telha. Inj ndê ñadau oc sôm têtj inj bu, ‘Mweñ ñagahô, ndöc sic ma neñ gêñ,’ a? ⁸ Mba, inj oc sôm, ‘Sôc ñakwê sakiñ-nga sa, ma êmasañ gêñ bu waneñ, ma nem akiñ aô e aô waneñ ti wanôm gêñ pacndê. Goc tiñambu

am daôm neñ ti nôm gêñ. ⁹ Ma ñadau oc nem danje ñgac akind dau bu in danja wambu in ndê yom, a? Mba! ¹⁰ Ma mac bocdinañ, têtñ ndoc mac akôm gêñ honñ nañ Anötö gic atu mac, nañ asôm, ‘Yac lau akind ñambwa. Yac akôm gêñ nañ gic yac ñawaê enj.’”

Yisu kôm lau 10 ti gêmbac leprasi ñayham sa

¹¹ Yisu kêsêlêñ hêganôñ malac Jerusalem gi, ma mbo señ nañ yêc gameñ Samaria ti Galili-ña ñabatinj. ¹² In hóc asê malac danj, ma tap launçac 10 ti gêmbac leprasi sa yêc malac dau ñamakê. Ñac sêlhac ahê, ¹³ ma sêta in ña awha atu bocdec bu, “Ñadau Yisu, tamwalô yac!” ¹⁴ Yisu tahê ñac ma sôm, “Andi, ma atóc daôm têtñ lau dabunjsiga.” Ma têtñ ndoc ñac sêlhô s i, nañ sêlic bu ñac si ñamlic ñawasi sa. ¹⁵ Ñac si danj gêlic bu in ñayham sa su, dec gic hu kêpiñ Anötö ña awha atu, ma kac dau kwi ma mbu têtñ Yisu gi. ¹⁶ Ñgac dau in ñgac gameñ Samaria-ña, ma in hu dau sip nom yêc Yisu gahi-ña, ma gêm danje in. ¹⁷ Ma Yisu sôm, “Bocke? Mac lau 10 honñ ñamlic ñayham sa, me? Bocdinañ dec lau 9 sêmbô nde? ¹⁸ Am ñgac Israel-ña dom, magoc am ñgac tigenj dec mbu mwenj ma kêpiñ Anötö.” ¹⁹ Ma Yisu sôm têtñ in, “Tisa, ma lhô ndi. Am nem kêñ whiñ kôm am ñayham sa.”

Anötö ndê gôlinj ñapuc

²⁰ Têtñ bêc danj lau Palêsai sêndac Yisu pi ndoc bocke Anötö ndê gôlinj oc meñ sa tiawê yêc nom. Ma Yisu sôm, “Têtñ ndoc Anötö ndê gôlinj meñ sa tiawê, nañ oc tôm dom bu mac alic gêñ danj tu kêñ puc mac-ña. ²¹ Ma oc tôm dom bu lau sêsôm, ‘Alic gêñ dau kelec,’ me ‘Gêñ dau kêlê.’ Mba! Anötö ndê gôlinj meñ sa su, ma yêc mac ñalôm.”

Yisu ndê bêc mbu meñ-ña (Mat 24:37-44)

²² Ma in sôm têtñ in ndê ñgac-sêñomi, “Têm oc meñ sa, nañ mac tamkwê bu alic ñamalac ndê Atu mbu meñ ma mbo whiñ mac tiyham, magoc mac oc alic in dom. ²³ Lau oc sêñsau bu in mbu meñ su, ma sêsôm in mbo gameñ bocdê, me gameñ bocdec. Magoc ançô ñac si yom dau dom, ma ançuc ñac dom. ²⁴ Bu têtñ ndoc ñamalac ndê Atu mbu meñ, nañ in oc hóc asê ñgahô gitôm sickac hep tigenj ma umboñ ñasawa sambuc ñawê sa. ²⁵ Tigenj gêñ ñamata-ña in oc hóc ñandê atu ma lau têm dindec-ña oc sêtec inj.

²⁶ “Têm nañ ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, nañ lau oc sêmbô tôm sêmbô têtñ Noa ndê têm. ²⁷ Têtñ ndoc dinañ lau señ gêñ ti sênom gêñ, ma launçac ti lauwhê sem dau e Noa sôc wañ gi. Goc bu atu suñ ma señ ñac honñ su sinja. ²⁸ Ma oc kainj tigenj tôm Lot ndê têm, nañ lau señ ti sênom gêñ, semlhi gêñ ti sêkêñ gêñ bu lau semlhi, sêsô gêñ ñawhê ma sêkwê andu. ²⁹ Magoc têtñ bêc Lot hu malac Sodom sinj, nañ ya ti ñsolpa peñ sip akêñ undambê ma señ lau Sodom-ña honñ su. ³⁰ Ma lau oc sêmbô ñalêñ tigenj dinañ têtñ bêc nañ ñamalac ndê Atu mbu meñ ma hoc dau asê. ³¹ Têtñ bêc dinañ, oc tôm dom bu lau nañ sêndôc andu ñasactô, nañ sêsôc andu ñalôm sêndi bu sêkôc gêñ danj. Ma ñalêñ tigenj, oc tôm dom bu lau nañ sêmbô ôm, nañ sêkac dau kwi bu sêkôc si gêñ danj. ³² Gauc nem gêñ nañ hóc asê Lot ndê awhê! ³³ Asa nañ tac whiñ bu sap gêñ nom-ña dôñ ñapaj tu mbo tali-ña, nañ oc ñinga. Magoc asa nañ hu sinj tu êñkuc aô-ña, nañ oc ñinga dom. ³⁴ Aô wasôm têtñ mac, têtñ bêc nañ ñamalac ndê Atu mbu meñ, nañ ñamalac lu oc sêyêc andu danj, ma Anötö oc kôc inlu si danj, ma hu danj sinj. ³⁵⁻³⁶ Ma awhê lu oc sêndê gêñ sêmbô, ma Anötö oc kôc danj, ma hu

danj sinj.” ³⁷ Yisu ndê ngacsêñomi sêñgô yom dau su, goc sêndac inj, “Pômdau, gêñ dinanj oc hôc asê yêc nde?” Ma Yisu sôm, “Yac bu dalic macmponj sêñgihi sêmbô, nanj tanjalê bu gêñ mbôp danj yêc.”

18

Yom gôlinj pi lêñ datenj mbec-nga

¹ Ma Yisu sôm yom gôlinj danj têtj inj ndê ngac-sêñomi, ma kêdôhônj ñac bu sêtenj mbec tôm bêc honj, ma takwê bu sêtap ñandô sa ma sêhu sinj dom. ² Inj sôm, “Ngac êmatôc yom-nga danj mbo malac atu danj. Inj tôte Anötô dom, ma toc ñamalac danj sa dom. ³ Ma awhê sawa danj ndôc malac dinanj, ma inj têtj ngac êmatôc yom-nga dau gi ñapanj, ma sôm, ‘Ñamalac danj kêñ ñawapac têtj aô. Nem aô sa ma êmatôc alu mba yom.’ ⁴ Inj ndac tidim daêsam magoc ngac dau tec bu nem inj sa e tiñambu inj sôm têtj dau, ‘Aô gatôc Anötô dom, ma gatoc ñamalac sa dom, ⁵ tigenj awhê sawa dindêc ndac aô ñapanj, ma bocdinanj aô wanem inj sa ma wamatôc inj ndê yom. Aô bu wakôm dom, dec inj oc menj ñapanj e kôm aô lic kam sa.’”

⁶ Ma Pômdau sôm têtj ndê ngac-sêñomi, “Ngac êmatôc yom-nga dau inj ngac gitêtj dom, magoc inj sôm bu nem awhê sawa dinanj sa. ⁷ Mac lau nanj Anötô kêyalinj mac sa ati inj ndê, nanj atenj mbec têtj inj acsalô ti ôbwêc, mac gauc gêm sake? Anötô oc tec bu ngô mac nem mbec ma nem mac sa, a? ⁸ Mba! Aô wasôm têtj mac bu inj oc nem mac sa ñagahô. Tigenj, têtj ndoc ñamalac ndê Atu mbu menj, nanj inj oc tap lau ñatô sa, nanj sêsap si sêkêñ whinj inj-nga dôñ sêmbô, me mba?”

Yom gôlinj pi Palêsai ma ngac kôc takis-nga danj

⁹ Yisu kêyalê bu lau ñatô nanj sêkêñ danja inj, nanj sêtoc dau sa bu lau gitêtj ma sêpu lau ñatô. Bocdinanj inj sôm yom gôlinj danj bocdec bu. ¹⁰ “Ngac lu sêtêtj lôm dabuj si, bu sêtenj mbec. Inju si danj inj Palêsai, ma ngac danj inj ngac kôc takis-nga. ¹¹ Palêsai dau tisa kalhac, ma tenj mbec tu dau-nga bocdec bu, ‘Anötô, aô wanem danje am bu aô gatôm lau ñatô nanj lau sac, nanj dom. Aô gatôm lau kanj dom, me lau nanj sêkôm mêtê sac me mêtê mockainj-nga dom. Ma yomandô, aô gatôm ngac kôc takis-nga dindê dom. ¹² Yêc wake honj ñalôm aô gahu gêñ danenj-nga sinj tidim lu tu gauc nem am-nga. Aô gawhé nenj awa ti wapa honj kôc gi tonj amanju, ma gakêñ tonj danj ti da têtj am.’ ¹³ Palêsai tenj mbec bocdinanj, tigenj ngac kôc takis-nga kalhac ahê. Inj hôc tandô sa têtj undambê dom, magoc wec ti ñalôm ñawapac ma tenj mbec bocdec bu, ‘Anötô, tamwalô aô ngac sac dec.’” ¹⁴ Goc Yisu sôm, “Aô wasôm têtj mac bu Anötô gêlic ngac kôc takis-nga dinanj ti ngac gitêtj, ma Palêsai dinanj mba. Nahu bu asa nanj po dau ndê waê sa, nanj Anötô oc êngwiniinj inj, ma asa nanj kêngwiniinj dau, nanj Anötô oc toc inj sa.”

Yisu gêm mbec balêkoc saunj (Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Têtj bêc danj lau sêkôc si balêkoc saunj sêtêtj Yisu sêmenj, bu inj kêñ amba sac ñac. Inj ndê ngac-sêñomi sêlic e sêsôm dinda ti dambai. ¹⁶ Tigenj Yisu mbwêc ñac sêmenj ma sôm, “Atêc balêkoc dinanj sêtêtj aô sêmenj, ma alhac ñac ahuc dom. Bu Anötô ndê gôlinj gic lau nanj sêtôm balêkoc saunj-saunj dindêc, nanj ñawaê. ¹⁷ Aô wasôm yom ñandô têtj mac, bu asa nanj bu sôc Anötô ndê gôlinj ñapu nditôm balêkoc saunj danj dom, nanj oc nditôm dom bu sôc ndi.”

*Ngac bata ti lêlôm**(Mat 19:16-22; Mak 10:17-22)*

¹⁸ Ma ngac bata Israel-nga dan ndac Yisu, “Kêdôhônwaga nayham, aô wakôm sake, dec tiyambu Anötö oc kôc aô sa wambo tanji yêc undambê?” ¹⁹ Ma Yisu sôm, “Tu sake-nga am sam aô bu nayham? Anötö tawasê in nayham. ²⁰ Am kêyalê Moses ndê yomsu, ‘Kôm gêñ mockair-nga dom. Ndic namalac ndu dom. Nem karj gêñ dom. Sôm yom tasan pi lau dom,’ ma ‘Toc damam lu dinam sa.’” ²¹ Ma ngac dau sôm, “Aô kakuc yomsu hoñ dinanj têt ndoc aô gambo balê napanj e kwahic dec.” ²² Yisu ngô yom dinan ma sôm têt in, “Am ponda gêñ tigen. Kêt am nem wapa hoñ têt lau sênemli, ma ndic sam ña-awa têt lau ñalôm sawa. Ma bocdinan am nem awa ñandô oc yêc undambê. Ma tiyambu mwenj ma êmkuc aô.” ²³ Magoc ngac dau ngô Yisu ndê yom e ñalôm ñawapac, ñahu bu in ñgac ti wapa daêsam.

*Puc pi awa ti wapa**(Mat 19:23-30; Mak 10:23-31)*

²⁴ Yisu tahê in ma sôm, “Lau ti lêlôm si awa ti wapa kalhac ñac ahuc e gitôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôlinj ñapu ñagahô. ²⁵ Bôc atu dan gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ñalase ñagahô hóc gêlêc ñgac ti lêlôm dan bu sôc Anötö ndê gôlinj ñapu su.” ²⁶ Lau nanj sêngô yom dau sêsôm, “Bu bocdinan dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasinj nem lau si-nga sa? Oc ñawapac atu!” ²⁷ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Gêñ nanj ñamalac sêtôm dom bu sêkôm, nanj Anötö gitôm bu kôm.”

²⁸ Ma Pita sôm têt in, “Yac oc bocke? Yac ahu mba andu ti gêñ hoñ sinj tu anjuc am-nga.” ²⁹ Ma Yisu sôm têt in, “Aô wasôm yom ñandô têt mac bu asa nanj bu hu andu, me awê, me asidôwai, me damba lu dinda, me balêkoc sinj tu ênjuc aô-nga, ³⁰ nanj Anötö oc kêt gêñ kainj dinan daêsam têt in ô, têt têt in mbo nom. Ma têt têt ñambu-nga, Anötö oc kôc in sa ma kêt in ndôc tali napanj yêc undambê.”

*Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu**(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)*

³¹ Yisu kôc ngacsênjomi 12 sa sêsa si sêmbo dau-nga, ma sôm têt ñac bu, “Kwahic dec yac bu dapi Jerusalem dandi, ma gêñ hoñ nanj lau propet sêto pi ñamalac ndê Atu, nanj oc ñandô sa. ³² Lau oc sêkêt in sip lau Rom-nga amba, ma ñac oc sêsu in susu, sêkôm in nayom, sêhê gasôp pi in, sêtap in, ma sêndic in ndu. ³³ Magoc in oc tisa tiyham têt bêt titô-nga.” ³⁴ Tigenj ñac sênjalê yom dau ñahu dom. Ñahu yêc sinj dau têt ñac, ma ñac si gauc sa pi Yisu ndê yom dau dom.

*Yisu kôm ngac tapec tandô po asê**(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)*

³⁵ Yisu ma lau nanj sênjuc in sênjêlên e sêsun sa malac Jeriko. Ma yêc senj ñamakê ñgac tapec dan ndôc ma tenj gêñ. ³⁶ Ngac dau ngô bu lau daêsam sênjêlên sêmbo senj, goc ndac gêñ dau ñahu. ³⁷ Ma lau sêsôm têt in bu Yisu Nasaret-nga kêsêlên mbo senj menj. ³⁸ Goc in mbwêc, “Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aô!” ³⁹ Lau nanj sênjêlên sêmunj Yisu sêhec yom ñgac tapec dau, ma sêsôm têt in bu nem dôñ. Magoc in mbwêc ti ñanja, “Dawid ndê Atu, tamwalô aô!” ⁴⁰ Yisu kwê dôñ kalhac, ma sôm têt lau bu sêkôc ñgac dau sêtên in sêmên. Ma têt ndoc in tigasuc Yisu, nanj Yisu ndac in, ⁴¹ “Am tac whinj bu aô wakôm sake têt am?” Ma in sôm, “Pômdau, aô tac whinj bu tanônj nayham sa.” ⁴² Goc Yisu sôm têt in, “Tanôm nayham sa! Am nem kêt whinj kôm am nayham sa.”

43 Ma ñgahô enj inj tandô ñayham sa, ma inj kêkuc Yisu ma kêpiñ Anötö. Ma lau hoñ nanj sêlic gêñ dinanj, nanj sêmpiñ Anötö bocdinanj.

19

Yisu lu Sakias

1 Yisu sôc malac Jeriko gi, ma bu êñsêlêñ gacgeñ sa ndi. 2 Ma ñgac danj mbo, nanj sêsam inj ndê ñaê bu Sakias. Inj ñgac bata kôc takis-ñga, ma inj dau ndê mone daêsam. 3 Inj tac whiñ bu lic Yisu pi ñandô, magoc inj gitôm dom, bu inj ñgac apê, ma lau daêsam sêñgihi Yisu ahuc. 4 Tu dinanj-ñga inj kêti muñ gi, ma pi a kinj danj, bu lic Yisu nanj kêsêlêñ mbo senj meñ. 5 Têñ ndoc Yisu hóc asê a dinanj ñapu, nanj tatac ma sôm têñ inj, “Sakias, sip mweñ ñgahô! Acsalô dec aô wambu am nem andu wawhiñ am.” 6 Goc ñgahô Sakias sip nom ma kôc Yisu sa ti atac ñayham, ma sêtêñ inj ndê andu si. 7 Magoc lau hoñ nanj sêlic gêñ dau sêtuçdinj ma sêsôm, “Yisu bu ndic ñgac sac danj kêsil!”

8 Têñ ndoc sêmbo Sakias ndê andu, nanj ñgac dau tisa ma sôm têñ Yisu, “Pômdau lic! Kwahic dec aô wawhê anej wapa hoñ kôc ndi toñ lu, ma wakêñ toñ danj têñ lau ñalôm sawa. Ma lau nanj aô kasau ñac ma gakôc ñac si mone, nanj aô waô mone dau tidim hale têñ ñac.” 9 Dec Yisu sôm, “Acsalô lec Anötö ndê mwasinj nem lau si-ñga meñ pi lau andu dindec-ñga. Bu ñgac dindec inj Abraham ndê apanjgac danj whiñ. 10 Ñamalac ndê Atu meñ bu êñsalê lau nanj singa su, ma bu nem ñac si.”

Yom gôlinj pi mone gol (Mat 25:14-30)

11 Lau nanj sêñgô Yisu ndê yom dinanj, nanj sêlic bu inj suñ sa têñ Jerusalem, ma sêkêñ bata bu têñ ndoc inj hóc asê, nanj Anötö ndê gôlinj oc meñ sa tiawê, ma Yisu oc ti lau Israel-ñga si kinj. Bocdinanj Yisu gic hu sôm yom gôlinj danj têñ ñac. 12 Inj sôm, “Ñgac ti waê atu danj kêmasanj dau bu têñ gameñ baliñ danj ndi, bu yêc dindê kinj atu oc kêñ ñaclai têñ inj bu nem gôlinj lau yêc inj dau ndê gameñ. Ma tinjambu inj oc mbu meñ. 13 Boc-dinanj inj kêgalêm inj ndê lau akinj amanju sa, ma kêñ mone gol danj nanj sêsam bu ‘maina’ têñ ñac tôm gi.* Ma inj sôm têñ ñac, ‘Akôc mone dec sa, ma akôm gwelenj pi e nditôm aô wambu wamenj.’ 14 Magoc inj ndê lau sêtec inj, ma sêkêñ lau ahenj-ñga ñatô sêñkuc inj bu sêsôm têñ kinj atu bu, ‘Yac atec ñgac dec bu nem gôlinj yac.’ 15 Magoc kinj atu ñgô ñac si yom dom ma kêñ ñaclai têñ ñgac dau bu nem gôlinj lau, goc inj mbu têñ inj ndê gameñ gi. Inj hóc asê su, goc kêñ yom bu inj ndê lau akinj nanj inj kêñ mone têñ ñac, nanj sêtêñ inj sêndi. Inj bu lic ñac sêkôm gwelenj bocke pi mone dau.

16 “Ñgac akinj ñamata-ñga meñ ma sôm, ‘Anej ñadau, aô gakôm gwelenj pi am nem mone tigeñ, ma gatap mone amanju tiyham sa.’ 17 Ma ñadau sôm, ‘Anej ñgac akinj, am kôm ñayham! Am yob gêñ saunj dindec ñapep, ma kwahic dec aô wakêñ am nem gôlinj malac amanju.’

18 “Ma ñgac tilu-ñga meñ ma sôm, ‘Ñadau, aô gakôm gwelenj pi am nem mone tigeñ, ma gatap mone amanjanj tiyham sa.’ 19 Ma ñadau sôm têñ inj, ‘Kwahic dec aô wakêñ am nem gôlinj malac amanjanj.’

20 “Ma lau akinj dau si danj meñ ma sôm, ‘Ñadau, am nem mone gol tigeñ kelec. Aô kapanj si ñapep. 21 Aô gatôc am, bu am ñgac lêlê-ñga dom. Am kêñ batam bu kôc gêñ ñandô yêc lau nanj am kêñ gêñ têñ ñac dom. Ma am gic gêñ

* 19:13: Maina tigeñ gitôm ñdenarii 100, nanj gitôm ñaôli gwelenj bêc 100-ñga.

ɲandô sa yêc gameɲ naɲ am sô gêɲ ɲawhê dom.’²² Goc ɲadau sôm têtɲ in, ‘Am ɲgac akɲɲ sac! Aô wamatôc am wanɲkuc yom naɲ am daôm sôm. Am kêyalê bu aô ɲgac lêlê-ɲga dom, ma bu aô gakêɲ batan bu wakôc gêtɲ yêc lau naɲ aô gakêɲ gêtɲ têtɲ ɲac dom, ma bu wandic gêtɲ ɲandô sa yêc gameɲ naɲ gasô gêtɲ dom.’²³ Tu sake-ɲga am kôm gwelenɲ pi aneɲ mone dom? Oc tôm bu am kêɲ aneɲ mone têtɲ lau sêyob mone-ɲga bu sêyob e aô wambu wameɲ, dec oc tôm bu sêkêɲ mone ɲagec sac mone dau ɲahô ma aô wakôc honɲ sa.’

²⁴ “Ma in sôm têtɲ lau naɲ sêlhac sêmpɲɲ, ‘Akôc in ndê mone tigeɲ dinaɲ su, ma akêɲ têtɲ ɲgac akɲɲ naɲ kôc mone amanɲlu.’²⁵ Magoc ɲac sêsôm, ‘Nadau, in kôc mone amanɲlu su!’²⁶ Goc ɲadau sôm, ‘Aô wasôm têtɲ mac bu asa naɲ yob gêtɲ naɲ aô gakêɲ sip in amba, naɲ ɲapep, naɲ wakêɲ gêtɲ ɲatô tiyham têtɲ in whɲɲ. Tigeɲ asa naɲ yob ndê gêtɲ ɲapep dom, naɲ aô wakôc in ndê gêtɲ honɲ su.’²⁷ Ma anɲô! Aneɲ ɲacyo naɲ sêtec bu aô wanem gôlinɲ ɲac, naɲ akôc ɲac sêmeɲ, ma andic ɲac ndu yêc aô anôɲ-ɲga.’”

Yisu hôc asê Jerusalem

(Mat 21:1-9; Mak 11:1-10; Jon 12:12-15)

²⁸ Yisu sôm yom dinaɲ su, ma kêsêlêɲ hêganôɲ Jerusalem gi, ma in ndê sêɲomi sêɲkuc in. ²⁹ In kêsêlêɲ gi e kêpiɲ malac lu naɲ sêsam bu Betpaci ma Betani, malac lu naɲ sêyêc Lôc Olib. Ma in kêkiɲ ndê ɲgacsêɲom lu³⁰ ma sôm têtɲ inɲlu, “Asôc malac dindê andi, ma amlu oc atap donɲi danɲ sa, naɲ sêsô dôɲ kalhac. In donɲi ɲatu wakuc, naɲ ɲamalac danɲ ndôc ɲahô muɲ su dom. Anɲapwêc su ma akôc sa ameq. ³¹ Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma amlu bu anɲapwêc in su, goc asôm têtɲ ɲac bu, ‘Pômdau tac whɲɲ bu donɲi dindec nem in sa.’”³² Boc-dinaɲ ɲgac lu dinaɲ sêsôc malac dau si, ma sêtap donɲi dau sa tôm Yisu sôm. ³³ Sêɲɲapwêc donɲi sêmbo, ma ɲadaui sêndac inɲlu bu, “Amlu anɲapwêc in tu sake-ɲga?”³⁴ Ma sêsôm, “Pômdau tac whɲɲ bu donɲi dindec nem in sa.”

³⁵ Inɲlu sêwê donɲi dau sêtêtɲ Yisu si, ma sêkêɲ ɲac si ɲakwê awê-ɲga sac donɲi, ma sêkêɲ in pi gi ndôc ɲahô. ³⁶ Yisu ndôc donɲi ma kêsêlêɲ gi, ma lau sêhê si ɲakwê yêc seɲ. ³⁷ In kêsêlêɲ gi e hôc asê gameɲ naɲ seɲ sip akêɲ Lôc Olib, goc sêɲomi toɲ atu naɲ sêɲkuc in, naɲ sêmbwêc ti atac ɲayham atu, ma sêmpɲɲ Anôtô pi gêtɲ dalô naɲ sêlic. ³⁸ Sêsôm, “Anôtô nem mbec kiɲ naɲ meɲ gêm Pômdau anɲô. Yom malô yêc undambê, ma Anôtô ndê waê sa yêc lôlôc!”

³⁹ Palêsai ɲatô sêmbo sêwhɲɲ lau daêsam dinaɲ, ma sêsôm têtɲ Yisu, “Kêdôhônɲwaga, hec yom am nem sêɲomi, bu ɲac si yom so.”⁴⁰ Ma Yisu sôm têtɲ ɲac, “Anɲô! Sêɲomi bu sênem dôɲ, goc hoc dindec oc sêmbwêc asê!”

⁴¹ Yisu kêsêlêɲ gi e hôc tandô sa pi malac atu Jerusalem, dec taɲ pi malac dau. ⁴² In sôm, “Tôm ɲasawa balɲɲ su e meɲ têtɲ acsalô lec aô tac whɲɲ bu mac lau Jerusalem-ɲga anɲyalê lêɲ naɲ oc tôm bu kêɲ mac ambo ti atac malô. Tigeɲ mac nem ɲalôm ɲadandi ma kwahic dec lêɲ dau yêc siɲ dau têtɲ mac. ⁴³ Têm oc meɲ sa, naɲ nem ɲacyo oc sêɲgihi mac ahuc ma sêɲgili tunɲôm ma sêsôc nem malac sêloc. ⁴⁴ ɲac oc sêndic mac ti nem balêkoc honɲ ndu, m a sêseɲ malac dindec su e hoc danɲ ndôc hoc danɲ ɲahô tiyham dom. ɲac oc sêkôm bocdinaɲ, ɲahu bu Anôtô têtɲ mac meɲ bu nem mac sa, magoc mac anɲyalê dom.”

Yisu soc lau su yêc lôm dabuɲ

(Mat 21:12-17; Mak 11:15-17)

⁴⁵ Têtɲ ndoc Yisu hôc asê Jerusalem, naɲ in kêsêlêɲ gi e sôc lôm dabuɲ ɲabatêmdô gi. Ma in soc lau naɲ sêkêɲ gêtɲ bu lau sênemlihi, naɲ sêsa awê.

⁴⁶ In sôm têtɲ ɲac, “Sêto Anôtô ndê yom yêc bocdec bu, ‘Aneɲ andu gic waê

bu lau sêtetj mbec sêmbon-nga, magoc mac akôm Anötö ndê andu ti lau kanj si gamenj.”

⁴⁷ Tôm bêc honj inj kêdôhônj lau mbo lôm dabujj njabatêmdö. Ma dabujjsiga atu-tu ti lau †Skraib nanj sêndôhônj yomsu, ma lau bata Israel-nga sênsalê lènj bu sêndic inj ndu. ⁴⁸ Magoc sêtap lènj danj sa dom, bu lau honj atac whinj bu sêngô inj ndê yom, ma sêsap inj dônj njapanj.

20

Gêndac pi Yisu ndê njac lai njahu (Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Tênj tèm dinanj Yisu kêdôhônj lau, ma gêm mêtê pi njawaê njayham mbo lôm dabujj. Ma dabujjsiga atu-tu ti lau Skraib ma lau bata Israel-nga sêtetj inj si, ² ma sêsôm, “Sôm têtj yac. Am kôc njac lai yêc nde, bu kôm gêtj honj nanj am kôm? Asa kêtj têtj am?” ³ Ma inj sôm, “Gêtj njamata-nga aô bu wakêtj gêndac danj têtj mac. Asôm têtj aô, ⁴ asa kêtj njac lai têtj Jon dec inj kêku lau? Anötö kêtj njac lai têtj inj, me mba?”

⁵ Njac sem yomgalôm têtj dau pi Yisu ndê gêndac ma sêsôm, “Yac bu dasôm bu, ‘Anötö kêtj njac lai têtj Jon,’ dec inj oc ndac yac, ‘Tu sake-nga mac akêtj whinj Jon dom?’ ⁶ Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc njamalac nom-nga si gauc njambwa, dec lau honj oc sêtuc yac njac hoc dambac ndu, bu njac sêlic Jon bu Anötö ndê propet danj.” ⁷ Bocdina njac sêsôm têtj Yisu bu sênyalê Jon ndê njac lai njahu dom. ⁸ Ma Yisu sôm têtj njac, “Ma bocdina njac aô wasôm anej njac lai njahu asê têtj mac dom.”

Yom gôlinj pi lau sêyob ôm wain-nga (Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Ma Yisu sôm yom gôlinj danj têtj lau dau bocdec bu, “Njag danj sô ôm wain-nga danj, ma kêtj têtj lau njatô bu sêyob. Goc inj têtj gamenj danj gi ma mbo njasawa bali nj. ¹⁰ Têtj ndoc sêhonj wain njandô sa-nga, inj kêkinj njag akinj danj têtj lau nanj sêyob inj ndê ôm, nanj gi, bu sêkêtj wain njandô njatô têtj inj. Tigetj njac sic inj, ma sêkêtj inj kôlhô amba sawa gi. ¹¹ Goc njadau kêkinj njag akinj danj tiyham, magoc njac sic inj ma sêkôm mêtê sac têtj inj, ma sêkêtj inj kôlhô amba sawa gi. ¹² Ma inj kêkinj njag titô-nga têtj njac gi, magoc njac sic inj basô, ma sêmasuc inj sa awê gi. ¹³ Goc ôm wain-nga njadau sôm, ‘Aô wakôm sake? Aô wanjinj anej balê, nanj aô atac whinj inj ndu andô. Mboe njac oc sêtoc inj sa.’ ¹⁴ Tigetj têtj tèm lau sêyob ôm-nga sêlic njadau ndê atu kêsêlênj menj, nanj sêsôm têtj dandi, ‘Njadau ndê atunjac dê oc wêkainj ôm dindec. Dandic inj ndu ma dakôc ôm dindec su ti yac nenj.’ ¹⁵ Ma sêmasuc inj yêc ôm wain-nga, ma sic inj ndu.”

Ma Yisu ndac, “Mac gauc gêm bu ôm njadau oc kôm sake têtj njac? ¹⁶ Inj oc menj ma ndic lau sêyob ôm-nga ndu, ma kêtj ndê ôm têtj lau njatô sêyob.” Lau nanj sêngô yom dinanj sêsôm, “Mba! Bocdina njac dom!” ¹⁷ Magoc Yisu tahê njac ma sôm, “Gauc nem yom nanj sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc nanj lau sêkwê andu-nga sêtec, nanj kwahic ti hoc njamata-nga yêc andu dau.’ Mac anjalê yom dau njahu, me mba? ¹⁸ Lau honj nanj sêtinj gahij pi hoc dinanj e sêpenj, nanj oc sêni njaga, ma hoc dau bu penj pi njamalac danj, dec oc sec inj popoc.”

¹⁹ Lau Skraib ti dabujjsiga atu-tu sênyalê bu Yisu ndê yom gôlinj dinanj hêganônj njac, dec njac atac whinj bu sêkôc inj dônj njagahô enj. Magoc njac sêtöc lau nanj sêmbon sêwhinj inj, dec sêkôm dom.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-nga
(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Ma lau bata Israel-nga dinan tatiŋ Yisu ŋapep, ma sêkêŋ lau ŋatô bu sêtip inŋ. Lau sêtip Yisu-nga dinan sêŋsau bu ŋac tac whiŋ bu sêŋgô inŋ ndê yom. Tigeŋ sêkêŋ danŋa bu mboe sêŋgô inŋ sôm yom so danŋ, dec ŋac oc sêkêŋ inŋ sip gôlinŋwaga Rom-nga ndê amba, bu êmatôc inŋ. ²¹ Ma ŋac sêsôm têtŋ inŋ bu, “Kêdôhônŋwaga, yac anŋyalê bu am sôm yom ma kêdôhônŋ lau ŋalêŋ gitêŋ. Am toc lau hoŋ sa ŋalêŋ tigeŋ, ma kêdôhônŋ Anôtô ndê lêtŋ têtŋ lau kêkuc yom ŋandô. ²² Kwahic dec yac bu andac am bu inŋ solop bu yac dakêŋ takis têtŋ Sisa, me mba?”

²³ Yisu kêyalê bu ŋac gauc gêm bu sêtim inŋ, dec sôm têtŋ ŋac, ²⁴ “Atôc mone silba danŋ têtŋ aô.” Ma inŋ ndac, “Asa ndê ŋagatu ti ŋaê yêc mone dindec?” ²⁵ Ma ŋac sêsôm, “Sisa ndê.” Goc Yisu sôm têtŋ ŋac, “Bocdinaŋ atoc Sisa sa ŋa gêtŋ nanŋ gic inŋ ŋawaê, ma atoc Anôtô sa ŋa gêtŋ nanŋ gic inŋ ŋawaê.”

²⁶ ŋalêŋ dinanŋ ŋac sêŋsahê bu sêtim inŋ bu sôm yom so danŋ yêc lau hoŋ anŋgô-nga, magoc sêtôm dom. Sêhêdaê tu inŋ ndê yom ti gauc-nga, ma ŋac si yom mba bu sêsôm ô.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêŋ lau batê-nga
(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Têtŋ dinanŋ lau †Sadiusi ŋatô sêtêŋ Yisu si. Ŋac lau Israel-nga si toŋ danŋ, nanŋ sêkêŋ whiŋ bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. Ma ŋac sêkêŋ gêndac danŋ têtŋ Yisu bocdec bu, ²⁸ “Kêdôhônŋwaga, Moses to yac neŋ yomsu danŋ bocdec bu. Ŋgac danŋ bu ndê dôwa nem awhê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc mbasi, nanŋ ŋgac dau oc nem dôwa ndê awhê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-nga. ²⁹ Têtŋ têtŋ danŋ, asidôwai 7 sêmbo. Ŋgac ŋamata-nga gêm awhê sa, magoc inŋ mbac ndu ma inŋ ndê balêkoc mba. ³⁰⁻³¹ Ma ŋgac tilu-nga gêm awhê sawa dau, tigeŋ mbac ndu ma balêkoc mba. ŋalêŋ tigeŋ ŋgac titô-nga e têtŋ ŋgac ti-7-nga hoŋ sem awhê sawa dau magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba. ³² Ma tiŋambu awhê dau mbac ndu. ³³ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tôm lau ŋatô sêsôm, dec awhê dau oc ti asa ndê awhê? Bu asidôwai 7 dinanŋ hoŋ sem inŋ su têtŋ ndoc sêmbo tali.”

³⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm têtŋ ŋac, “Lau têtŋ dindec-nga sem dau, ³⁵ tigeŋ têtŋ têtŋ ŋambu-nga, lau nanŋ Anôtô oc lic bu lau gitêŋ ma uŋ ŋac sa bu sêndôc tali yêc undambê, nanŋ oc sênem dau dom. ³⁶ Ma oc tôm dom bu ŋac sêmbac ndu tiyham, bu ŋac oc sêmbo sêtôm anŋela. Lau nanŋ Anôtô uŋ sa sêndôc undambê, nanŋ oc sêti inŋ ndê balêkoc. ³⁷ Ma Moses dau tôc asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem yom nanŋ inŋ to pi ndoc inŋ gêlic ya golom sa a danŋ. Têtŋ ndoc dinanŋ inŋ sam Pômdau bu Abraham ndê Anôtô, Aisak ndê Anôtô, ma Jakob ndê Anôtô. ³⁸ Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anôtô sam dau bu lau tô dinanŋ si Anôtô? Anôtô inŋ lau batê si Anôtô dom, inŋ lau tali si Anôtô, bu lau hoŋ si ŋahu sêmbo tali-nga yêc Anôtô.”

³⁹ Lau †Skraib ŋatô sêŋgô Yisu ndê yom dau ma sêsôm, “Kêdôhônŋ-waga, am nem yom ŋayham!” ⁴⁰ Ma tiŋambu lau sêtôc dau bu sêkêŋ gêndac têtŋ Yisu tiyham.

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Ma Yisu sôm têtŋ ŋac, “Bocke ma lau sêsôm bu Mesaya inŋ Dawid ndê Atu? ⁴² Dawid dau to yom yêc Buku Wê-nga bocdec bu, ‘Anôtô sôm têtŋ aneŋ Pômdau,

“Am ndöc aö aman andô-nga, ⁴³ e nditôm aö wakêñ nem ñacyo sêsôc am gahim ñapu.” ’ ⁴⁴ Bocdinañ Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke dec lau sêsôm bu Mesaya in Dawid ndê Atu?”

*Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac
(Mat 23:1-7; Mak 12:38-40)*

⁴⁵ Ma yêc lau hoñ dinañ si anğô-nga, Yisu sôm têtñ in ndê ñgacsêñomi, ⁴⁶ “Ayob daôm ñapep bu ankcuc lau Skraib si gêbôm dom. Ñac sêsôc ñakwê balin ma sêñsêlêñ sêmbo malac lôm, bu ñac atac whin bu lau sêtoc ñac sa ma sêhê mwalêc ñac. Ñac atac whin bu sêndöc mala ñamata-nga yêc lôm wê-nga, ma lau tiwaê si mala têtñ ndoc sêneñ mwasin-nga. ⁴⁷ Yêc lau hoñ anğô-nga, sêteñ mbec balin, magoc têtñ ndoc lau sêlic ñac dom, nañ sêñsau lauwhê sawa bu sêñgaho ñac si andu su. Anötö oc êmatôc ñac ma kêtñ ñagêyô sac andô têtñ ñac.”

21

*Awhê tuc dañ kêtñ da danje
(Mak 12:41-44)*

¹ Yisu hôc tandô sa ma gêlic lau ti lêlôm sêkêñ si da sip apa da-nga nañ kalhac lôm dabuñ ñamakê. ² Ma in gêlic awhê tuc ñalôm sawa dañ kêtñ awa saun lu gitôm wan toea lu sip apa da-nga. ³ Ma in sôm, “Aö wasôm yomandô têtñ mac, bu yêc Anötö anğô-nga awhê tuc ñalôm sawa dindêc kêtñ da hôc gêlic lau hoñ si da su. ⁴ Ñahu bu lau ti lêlôm sêkêñ si da, magoc ñac si awa daêsam gacgeñ yêc ñac-nga. Tigen awhê dindêc in awhê ñalôm sawa, ma in kêtñ in ndê gêtñ hoñ ti da.”

*Yisu sôm yom pi lôm dabuñ Jerusalem-nga
(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)*

⁵ Yisu ndê ñgacsêñomi ñatô sêsôm yom pi hoc ñayham-ñayham ma gôlôn ñayham nañ lau ñatô sêkêñ bu sêñgôlôn lôm dabuñ. Magoc Yisu sôm, ⁶ “Ndoc oc meñ sa, nañ gêtñ ñayham hoñ nañ kwahic dec mac alic yêc gameñ dindêc, nañ oc niñga. Ñacyo oc sêseñ hoc hoñ su, ma hoc dañ oc ndöc hoc dañ ñahô tiyah dom.”

*Gêtñ wapac têtñ ñambu-nga-nga
(Mat 24:3-14; 10:17-22; Mak 13:3-13)*

⁷ Ma Yisu ndê ñgacsêñomi sêndac in, “Kêdôhônwaga, ñawapac nañ am sôm yom pi, nañ oc hôc asê Jerusalem têtñ têtñ bocke? Ma gêtñ sake oc kêtñ puc yac bu têtñ dau meñ kêtñ?” ⁸ Ma Yisu sôm, “Ayob daôm ñapep bu lau sêñsau mac dom. Lau daêsam oc sêmeñ sênem aö anğôn ma sêsôm, ‘Aö Mesaya dau,’ ma ‘Têtñ dau meñ kêtñ.’ Ankcuc ñac dom! ⁹ Ma têtñ têtñ mac anğô ñawaê bu lau sic sin têtñ dau, me lau sêli dau sa, nañ atôc daôm dom. Bu gêtñ hoñ dinañ gic waê bu meñ sa muñ, magoc têtñ ñambu-nga yêc dôn yêc.” ¹⁰ Ma Yisu gic têtñ yom ma sôm, “Kin nom-nga oc sêkêñ kisa dau, ma lau akêñ gameñ dañ oc sêndic sin têtñ lau akêñ gameñ dañ. ¹¹ Tiyhôn oc nem atu, ma tóbôm ti gêmbac atu-tu oc sêhôn asê gameñ ñatô. Lau oc sêlic gêtñ dalô atu-tu yêc umbon, ma gêtñ atu-tu nañ oc kôm ñac sêtôc dau atu.

¹² “Gêtñ ñamata-nga, lau oc sêkêñ kisa mac, ma sêkôc mac dôn. Tu mac akêñ whin aö-nga, dec lau oc sêmatôc mac yêc lôm wê-nga, ma sêkêñ mac andöc gapocwalô. Ma ñac oc sêkêñ mac alhac kin ti gôlinwaga anğô-nga bu sêmatôc mac. ¹³ Ndoc dinañ in mac nem têtñ bu asôm yom asê pi aö. ¹⁴ Ahêgo daôm tu yom asôm-nga dom, ¹⁵ bu aö dauñ oc wanem mac sa, ma wakêñ yom ti gauc

têj mac. Ma mac nem ñacyo oc sêtom dom bu sêo mac nem yom me sêsen mac nem yom. ¹⁶ Dinami ti damami, ma asidôwai ma silip nanj sêkêj whin dom, nanj oc sêhoc mac nem lau ñatô asê, ma sêndic ñatô ndu. ¹⁷ Tu aô-nga dec lau honj oc sêtec mac. ¹⁸ Tigej Anötö oc yob mac e nem kêclauj ñandô dan ñinga dom. ¹⁹ Magoc alhac ñanja ma ahu aô sij dom, ma Anötö oc kôc mac sa andôc tamli ñapanj yêc undambê.”

Nawapac gamej Judia-nga

(Mat 24:15-28; Mak 13:14-23)

²⁰ “Têj ndoc mac alic lau sij-nga sêngihi Jerusalem ahuc, nanj dec anyalê bu ñasawa saunj ma ñac oc sêsen malac atu dau su. ²¹ Têj ndoc dinanj, mac lau nanj ambo gamej Judia-nga nanj alhô ñagahô api gamej lôc-nga andi. Lau nanj sêmbô Jerusalem, nanj sêhu malac dau sij, ma lau nanj sêmbô gamej ñamakê-nga nanj sêsôc malac atu dau tiyham dom. ²² Yom honj nanj lau propet sêhoc asê gwananj pi ñagêyô nanj oc tap lau nom-nga sa, nanj oc ñandô sa têj têt dinanj. ²³ Oyaê. Lauwhê nanj daê ma lauwhê nanj sêkêj su têj balêkoc, nanj oc sêtap ñawapac atu sa têj têt dinanj. Ñawapac atu oc hóc asê nom, ma lau Israel-nga oc sêñsahê ñacyo si atac ñandê. ²⁴ Lau gamej apa-nga oc sêndic lau Israel-nga ñatô ndu ña bien baliñ, ma sêñgaho ñatô su ma sêwê ñac sêtêj lau apa si gamej sêndi sêtom lau gapocwalô-nga. Anötö kêmatinj têt bu lau gamej apa-nga sêñgwiniñ lau Jerusalem-nga, ma ñac oc sêkôm e têt dau pacndê.”

Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-nga

(Mat 24:29-36; Mak 13:24-31)

²⁵ “Lau oc sêlic gêj dalô ac-nga ti ayô-nga ma tata-nga. Ma yêc nom, gwêc oc li dau sa atu, ma kôm lau si gauc êñsônj ma ñalôm ñawapac atu. ²⁶ Gêj ti ñaclai nanj sêlhac umbonj oc wiwic sa, ma tu dinanj-nga lau oc sêtôc dau e ñac tagôlô ma sêhêgo dau tu gêj bocke nanj oc hóc asê nom-nga. ²⁷ Têj ndoc dinanj lau oc sêlic Ñamalac ndê Atu mbu meñ ndôc dao ñahô ti ñaclai ma ñawasi atu. ²⁸ Têj ndoc gêj kainj dinanj bu meñ sa, nanj atisa ma tamtac, bu mac nem ndoc bu atap Anötö ndê mwasinj nem mac si-nga ña-ñandô sa, nanj meñ kêpiñ.”

²⁹ Ma Yisu sôm yom gôlinj danj bocdec, “Gauc nem a lanj ma a ñatô. ³⁰ Têj ndoc mac alic ñalauj wakuc bu léc, nanj mac anyalê bu ndoc ac-nga meñ kêpiñ. ³¹ Ma bocdinanj têj ndoc mac alic gêj nanj aô gasôm yom pi, nanj hóc asê, dec anyalê bu ndoc meñ kêpiñ bu Anötö ndê gôlinj meñ sa tiawê. ³² Yomandô! Lau têt dinanj-nga oc sêmbac ndu dom e gêj honj dinanj hóc asê. ³³ Undambê ti nom oc ñinga, tigej anebj yom danj oc ñinga dom.”

Danem ali

³⁴⁻³⁵ Ma Yisu sôm, “Oc tôm dom bu ñamalac danj êñlêc bêc ñambu-nga dau. Bocdinanj dec amasanj daôm ñapep ma anem ali. Ayob bu anôm gêj êñinj mac-nga ma anej gêj ñawahô me apô sim daôm tu ñawapac nom-nga êñlêc dom, bu mboe gêj dau oc hê nem gauc dôj têj têt bêc ñambu-nga dau meñ sa. Bu bêc dau oc hóc asê mac ñagahô, tôm bôc danj sip akô sep enj. ³⁶ Anem ali ma atej mbec bu Anötö kêj licwalô têj mac bu ñawapac honj nanj oc sêhoc asê, nanj ku mac dulo dom, ma bu mac oc atôm bu alhac Ñamalac ndê Atu anjô-nga ti mayam pac.”

³⁷ Têj ñasawa dinanj Yisu kêdôhônj lau mbo lôm dabuj ñabatêmdô têj acsalô, ma inj sa gi yêc Lôc Olib têj ôbwêc. ³⁸ Tôm bêc honj lau daêsam sêtêj lôm dabuj si têj bêbêc ganduc, bu ñac atac whinj bu sêngô Yisu ndê yom.

22

*Judas sôm tidôn bu hoc Yisu asê
(Mat 26:14-16; Mak 14:10-11)*

¹ Lau Israel si †Mwasin Bolom Yist Mba-nga nan lau sêsam bu Mwasin Pasowa-nga, nan men kêpin. ² Ma dabunsga atu-tu ti kêdôhônwaga yomsun-nga sênsalê lêñ bu sêndic Yisu ndu gelec, nahu bu sêtôc lau. ³ Têñ ndoc dinan Sadan sip Judas ndê ñalôm. In ngac nan sêsam bu Iskeriot, ma in ngacsênomi 12 si dan. ⁴ In têt dabunsga atu-tu ti lau sin-nga nan sêyob lôm dabun, nan gi, ma nac sem yomgalôm pi lêñ tu Judas hoc Yisu asê têt nac-nga. ⁵ Goc nac atac nayham, ma sêsôm tidôn bu sênemlhi in na mone. ⁶ Judas gôlôc ma kêsalê ndoc bocke nan lau daêsam oc sêmbo sêwhin Yisu dom, dec oc tòm bu in hoc Yisu asê.

*Yisu ndê ngacsênomi sêmasan Mwasin Pasowa-nga
(Mat 26:17-19; Mak 14:12-16)*

⁷ Mwasin Bolom Yist Mba-nga nabêc nan lau Israel sic domba Pasowa-nga ndu, nan men hôc asê. ⁸ Ma Yisu kêkin Pita lu Jon ma sôm, “Amlu andi ma amasan Mwasin Pasowa-nga bu danen.” ⁹ Ma sêndac in, “Am tac whin bu alu amasan Pasowa yêc nde?” ¹⁰ Ma Yisu sôm têt inlu, “Asôc Jerusalem andi, ma amlu oc atap ngac dan sa, nan hôc bu lôñ dan. Ankc in atêt in ndê ñadau ndê andu andi, ¹¹ ma asôm têt andu ñadau, ‘Alu mba kêdôhônwaga ndac am pi ñalôm ñacñen-nga, bu in ti ndê ngacsênomi bu sênen Mwasin Pasowa-nga yêc am nem andu.’ ¹² Ma in oc têt ñalôm atu dan yêc andu dau ñahô-nga têt amlu. Tebo ti gêt hon tu yac danen Mwasin Pasowa-nga yêc ñalôm dinan, goc amlu amasan gêt yêc ñalôm dinan.” ¹³ Goc inlu sêsôc Jerusalem si ma sêtap gêt hon sa gitôm Yisu sôm têt inlu, ma sêmasan mwasin Pasowa-nga.

*Yisu gic hu Mwasin Dabun
(Mat 26:26-29; Mak 14:22-26)*

¹⁴ Têt ôbwêc dinan, Yisu ndôc tebo whin lau aposel bu sênen Mwasin Pasowa-nga. ¹⁵ Ma in sôm têt nac, “Ñasawa saun aô oc wahôc ñandê atu, magoc aô atac whin bu wanen Mwasin Pasowa-nga dindac wawhin mac mun. ¹⁶ Bu aô wasôm têt mac, aô wanen Mwasin Pasowa-nga tiyham dom e Anôtô ndê gôlin men sa tiawê, ma Pasowa dau ña-ñandô men sa.” ¹⁷ Goc in kôc laclhu wain-nga dan, gêm danje ma sôm, “Akôc ma akên lom têt daôm. ¹⁸ Aô wasôm têt mac bu aô oc wanôm wain tiyham dom e Anôtô ndê gôlin men sa tiawê.” ¹⁹ Ma in kôc bolom, gêm danje ma pô kôc, goc gic sam têt nac ma sôm, “Aô nen ñandô dau dec, nan gakên tu mac-nga. Anen gêt dindac tu bu gauc nem aô-nga.” ²⁰ Nac sen gêt pacndê, goc ñalên tigen in kôc laclhu wain-nga dan ma sôm, “Laclhu dindac ti dôhôn pwac wakuc anen dac-nga, nan wakêc sin tu mac-nga. ²¹ Tigen angô! Ngac nan bu hoc aô asê, nan gêt gêt ndôc tebo whin aô. ²² Bu gêt nan oc hôc asê ñamalac ndê Atu, nan kêtuc lêñ nan Anôtô kêmasan gwanan su, tigen ngac nan hoc aô asê, nan oc tap ñagêyô atu sa. Oyaê!” ²³ Goc nac hon sêndac dandi pi nac si asa oc kôm gêt dau.

*Asa ti ngac ñamata-nga
(Mat 20:25-28; 19:28; Mak 10:42-45)*

²⁴ Ma têt ndoc dinan ngac-sênomi sênen dau bu nac si asa ti ngac ñamata-nga. ²⁵ Goc Yisu sôm têt nac, “Lau sambuc si kin sêtoc dau sa têt nac si lau, ma lau nan sem gôlin lau, nan sêsam dau bu lau ñamata-nga. ²⁶ Magoc mac ankc mêtê kain dinan dom. Mac nem asa in ngac tiwaê, nan êngwinin dau ti ngac waêmbe.

Ma asa inŋ nac ŋamata-ŋga, nanŋ ti ŋnac akinŋ ŋambwa. ²⁷ Mac gauc gêm bocke? Ŋnac nanŋ ndôc tebo, ma ŋnac nanŋ gêm akinŋ inŋ, nanŋ inŋlu si asa ti ŋnac ŋamata-ŋga? Yêc ŋamalac anŋô-ŋga, ŋnac nanŋ ndôc tebo inŋ ŋnac ŋamata-ŋga. Tigenŋ aô gambo gawhinŋ mac gitôm ŋnac akinŋ.

²⁸ “Ndoc bocke nanŋ ŋawapac me kisa tap aô sa su, nanŋ mac ahu aô sinŋ dom. ²⁹ Boddinanŋ tinŋambu aô wakêŋ mac anem gôlinŋ lau, gitôm Damanŋ kêŋ ŋaclai tu wanem gôlinŋ-ŋga sip aô dauŋ amanŋ. ³⁰ Ma mac oc aneŋ ti anôm gêŋ awhinŋ aô yêc gameŋ undambê-ŋga, ma mac oc andôc pônŋ atu ma amatôc Israel si lau ŋatoŋ 12.”

*Yisu sôm bu Pita oc sêc inŋ ahuc
(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31)*

³¹ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Saimon, Saimon, Sadanŋ ndac bu êŋsahê mac nem akêŋ whinŋ bu gêŋ ŋandô me mba, gitôm lau sêwhê wit ŋapa ti ŋandô kôc. ³² Tigenŋ aô gateŋ mbec tu am-ŋga Saimon, bu am oc hu nem kêŋ whinŋ sinŋ dom. Ma tinŋambu têŋ têm am nem daôm kwî, nanŋ puc nem asidôwai dôŋ.” ³³ Dec Pita sôm, “Pômdu, tôm ŋac sêkêŋ hêclu dasôc gapocwalô, me sêndic hêclu ndu, aô wahu am sinŋ dom.” ³⁴ Ma Yisu sôm, “Pita, aô wasôm têŋ am, ôbwêc dec am oc sêc aô ahuc tidim tô, ma tinŋambu dalec oc tanŋ.”

Ŋgacsêŋomi oc sêtap kisa sa

³⁵ Goc Yisu ndac ŋac, “Têŋ ndoc aô kakinŋ mac asa a bu anem mêtê lau, nanŋ mac akôc talhi mone-ŋga, ti gata, ma atapa dom. Têŋ ndoc dinanŋ mac apônâ daôm, me mba?” Ma ŋac sêsôm, “Mba.” ³⁶ Goc Yisu sôm, “Kwahic dec ma ndi, mac nem talhi mone-ŋga me gata bu yêc, nanŋ akôc sa. Ma mac nem bieŋ baliŋ bu mbasi, dec akêŋ nem ŋakwê awê-ŋga têŋ lau sênemlhi, goc akôc ŋa-awa ma anemlhi bieŋ baliŋ danŋ. ³⁷ Bu sêto yom danŋ yêc bocdec bu, ‘Sêlic inŋ gitôm lau sac si danŋ.’ Yom dau hêganônŋ aô, ma gic waê bu ŋandô sa. Yomandô, yom nanŋ sêto pi aô, nanŋ oc ŋandô sa.” ³⁸ Ma ŋgacsêŋomi sêsôm, “Pômdu lic! Bieŋ baliŋ lu dec sêyêc.” Ma Yisu sôm, “Gitôm.”

*Yisu teŋ mbec yêc Lôc Olib
(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)*

³⁹ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu malac Jerusalem sinŋ, ma sêsa sêtêŋ Lôc Olib si. Têm daêsam su sêkac sa sêmbo gameŋ dinanŋ. ⁴⁰ Inŋ hôc asê ma sôm têŋ ŋac, “Ateŋ mbec bu lêtôm tap mac sa dom.” ⁴¹ Goc inŋ hu ŋac sinŋ ma sa ŋasawa sauŋ gi, pônŋ haduc ma teŋ mbec bocdec bu, ⁴² “Damanŋ, am bu tac whinŋ, dec kôc laclhu ŋawapac-ŋga dindêc su yêc aô. Tigenŋ êmkuc aneŋ tac whinŋ dom, kôm tôm am daôm nem atac whinŋ bu kôm.” ⁴³ Ma anŋela undambê-ŋga danŋ hoc dau asê têŋ inŋ, ma kôm inŋ licwalô sa. ⁴⁴ Yisu pô sim dau ŋandô, ma teŋ mbec ŋanŋga, ma inŋ ndê waherŋ kêc sip nom gitôm dac.

⁴⁵ Inŋ teŋ mbec su, goc tisa ma mbu têŋ inŋ ndê ŋgacsêŋomi gi, ma gêlic bu ŋac sêyêc bêc sêyêc. Ŋac si ŋalôm ŋawapac kôm ŋac kwapac. ⁴⁶ Ma inŋ unŋ ŋac sa goc ndac ŋac, “Tu sake-ŋga mac ayêc bêc ayêc? Atisa mac ateŋ mbec bu lêtôm tap mac sa dom.”

*Sêkôc Yisu dôŋ
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-52; Jon 18:1-11)*

⁴⁷ Yisu sôm yom dau mbo, ma ŋgacsêŋomi 12 si danŋ, nanŋ sêsam bu Judas, nanŋ hôc asê ma wê lau tonŋ atu sêwhinŋ inŋ. Inŋ kêsêlêŋ têŋ Yisu bu ŋgutô inŋ, ⁴⁸ magoc Yisu ndac inŋ, “Judas, bocke? Am bu ŋgutô Ŋamalac ndê Atu tu bu hoc inŋ asê,

a?" ⁴⁹ Lau nañ sêmbô sêwhiñ Yisu, nañ sêlic gêñ nañ bu hôc asê ma sêndac, "Pômdau, yac andic ñac ña bien, a?" ⁵⁰ Ma ñac si dan puc ndê bien sa ma pa dabuñ-siga ñamata-nga ndê ñgac akiñ ndê danjalauñ andô-nga su. ⁵¹ Magoc Yisu sôm, "Akôm bocdinañ dom!" Ma in kêmasec ñgac dau ndê danjalauñ, ma kôm in ñayham sa. ⁵² Goc Yisu sôm têñ dabuñsiga atu-tu ti lau bata, ma lau siñ sêyob lôm dabuñ-nga, nañ sêmen bu sêkôc in dôñ, "Bocke dec mac akôc bien ti gêñ siñ-nga ma asa amej bu akôc aô dôñ gitôm ñgac kan dan?" ⁵³ Tôm bêc hon aô gambo gawhiñ mac yêc lôm dabuñ ñagameñ, ma mac akôc aô dôñ dom. Tigen kwahic dec ti mac nem ndoc, ma ñaclai ñasec-nga gêm gôlin mac."

Pita sêc Yisu ahuc

(Mat 26:69-75; Mak 14:66-72; Jon 18:15-18, 25-27)

⁵⁴ Ñac sêkôc Yisu dôñ, ma sêwê in sêtêñ dabuñsiga ñamata-nga ndê andu si. Ma Pita kêkuc ñac mbo ahê. ⁵⁵ Yêc dabuñsiga dau ndê andu ñatunlôm, lau ñatô sêkôm ya golom asê, goc sêndôc sêwhiñ dau ma sêñsulu. Ma Pita gi ndôc sic whiñ ñac. ⁵⁶ Awhê akiñ dan gêlic Pita ndôc ya ñawê, goc tahê in ma sôm, "In ñgac dindec in kêkuc Yisu whiñ." ⁵⁷ Tig en Pita pa dau ma sôm, "Awhê! Aô kayalê in dom!"

⁵⁸ Ñasawa sauñ ma ñamalac dan gêlic in ma sôm, "Am lau nañ sêñkuc in, nañ si ñgac dan!" Ma Pita ô yom ma sôm, "Am ñgac, mba!"

⁵⁹ Acgatu ñasawa dan mej gi su, ma ñamalac dan tiyham sôm ti ñaŋga, "Ñgac dindec in kêkuc Yisu whiñ! Yomandô! Bu in ñgac Galili-nga." ⁶⁰ Magoc Pita sôm, "O ñgac daôm! Aô kayalê yom nañ am sôm, nañ ñahu dom!" In sôm yom dinañ mbo, ma mbac dalec tañ. ⁶¹ Ma Pômdau kac dau kwi ma tahê Pita, ma Pita gauc gêm yom nañ Pômdau sôm têñ in bocdec bu, "Ôbwêc dindec am oc sêc aô ahuc tidim tô, ma tiñambu mbac dalec oc tañ." ⁶² Goc in sa awê gi, ma tañ dau ndu.

Lau siñ-nga sêsu Yisu susu

(Mat 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³⁻⁶⁴ Lau siñ-nga nañ sêkôc Yisu dôñ, nañ sic hu sêsu in susu. Sêkic in tandô ahuc ña po, goc sêtap in ma sêndac, "Am bu propet, dec sôm asê bu asa dec tap am?" ⁶⁵ Ma sêpu in ti sêñgwiniñ in ña yom sac daêsam.

Lau bata Israel-nga sêmatôc Yisu

(Mat 26:63-68; Mak 14:61-65)

⁶⁶ Têñ bêbêc ganduc lau bata Israel-nga, ma dabuñsiga atu-tu ti lau Skraib sêkac sa sêpitigen, ma sêkêñ Yisu kalhac ñac anjô-nga. Ñac sêsôm têñ in, ⁶⁷ "Am bu Mesaya dau, dec sôm têñ yac!" Ma Yisu sôm têñ ñac, "Aô bu wasôm, dec mac oc akêñ whiñ aô dom, ⁶⁸ ma aô bu wakêñ gêndac dan têñ mac, dec mac oc aô anej yom dom. ⁶⁹ Tigen, têñ kwahic dec ma ndi, Ñamalac ndê Atu oc ndôc Anôtô Ñaclai Ñadau ndê amba andô-nga." ⁷⁰ Ma ñac hon sêsôm, "Bocdinañ, am sôm bu am Anôtô ndê Atu, a?" Ma Yisu sôm, "Mac asôm solop bu aô danñ dindec." ⁷¹ Goc sêsôm têñ dandi, "Yac danjô yom nañ in dau sôm su. Dapônda yom dan tu tañgôlin pi in-nga dom."

¹ Goc lau honj dinaŋ sêtisa ma sêwê Yisu sêtêŋ Pailot si. ² Ma ŋac sêŋgôliŋ yom pi in, ma sêsôm, “Ŋgac dindéc gêli lau Israel-ŋga ŋalôm sa. Inj sôm bu lau sêkêŋ takis têtŋ Sisa dom, ma inj toc dau sa ma sam dau bu Mesaya, kinj nanj lau Israel-ŋga sêkêŋ bata.” ³ Goc Pailot ndac Yisu bocdec bu, “Am lau Israel-ŋga si kinj, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm nanj am daôm sôm.” ⁴ Dec Pailot sôm asê têtŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau honj, “Aô gatap ŋgac dindéc ndê giso danj sa dom, bu tamatôc inj pi-ŋga.” ⁵ Tigeŋ ŋac sêsôm ti ŋanŋa, “Inj kêdôhônŋ lau ma gêli ŋac si ŋalôm sa yêc gamenŋ Judia-ŋga honj. Inj gic hu yêc gamenŋ Galili-ŋga ma kôm ŋapanj e menj têtŋ gamenŋ dindéc.”

Pailot kêkinj Yisu têtŋ Herod Antipas

⁶ Têtŋ ndoc Pailot ngô yom dinaŋ, nanj inj ndac ŋac bu Yisu inj ŋgac Galili-ŋga, me mba. ⁷ Ma inj tap sa bu inj ŋgac Galili-ŋga, dec kêkinj inj têtŋ Herod gi. Herod inj ŋgac nanj gêm gôliŋ gamenŋ Galili-ŋga, ma inj mbo malac Jerusalem têtŋ têtŋ dinaŋ. ⁸ Têtŋ têtŋ Herod gêlic Yisu, nanj inj tac ŋayham atu, bu ŋasawa baliŋ su inj tac whiŋ bu lic inj. Inj ngô ŋawaê pi Yisu su, ma kêŋ bata bu lic inj kôm gêŋ dalô danj. ⁹ Inj kêŋ gêndac daêsam têtŋ Yisu, magoc Yisu ô yom dom.

¹⁰ Têtŋ dinaŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau Skraib sêtisa ma sêŋgôliŋ yom pi inj ti ŋanŋa. ¹¹ Goc Herod ti lau siŋ-ŋga sêsu Yisu susu ma sêŋgwininj inj. Sêkêŋ inj sôc ŋakwê baliŋ gitôm kinj sêsôc, ma sêŋkinj inj mbu têtŋ Pailot gi. ¹² Muŋ-ŋga Herod lu Pailot sêkêŋ kisa dau, magoc acsalô dinaŋ injlu sêhê silip dandi.

Pailot bu êŋgapwêc Yisu

¹³ Pailot mbwêc dabuŋsiga atu-tu ti lau bata ma lau Israel-ŋga ŋatô sêpitigeŋ, ¹⁴ ma sôm têtŋ ŋac, “Mac akôc ŋgac dau atêtŋ aô amenj, ma asôm bu inj gêli lau ŋalôm sa. Aô kasahê inj yêc mac anôm-ŋga, ma gatap sa bu yom nanj mac angôliŋ pi inj, nanj ŋahu mba. ¹⁵ Ma Herod bocdinaŋ, bu inj kêkinj inj mbu têtŋ yac menj. Bocdinaŋ wasôm têtŋ mac bu ŋgac dau kôm giso danj dom bu dandic inj ndu. ¹⁶⁻¹⁷ Tu dinaŋ-ŋga aô wakêŋ aneŋ lau sêhi inj ŋa sô, ma sêhu inj siŋ lhô ndi.” ¹⁸ Magoc ŋac sêmbwêc atu sêwhiŋ dau bu, “Kôc inj sa ma ndic inj ndu! Ma hu Barabas siŋ têtŋ yac.” ¹⁹ Barabas inj ŋgac nanj ndôc gapocwalô têtŋ ndoc dinaŋ, bu inj kêgili lau bu sêndic siŋ, ma inj gic lau ŋatô ndu. ²⁰ Magoc Pailot tac whiŋ bu êŋgapwêc Yisu su, dec sôm yom ŋanŋa tiyham bu nem ŋac si ŋalôm kwi. ²¹ Magoc ŋac sêmbwêc yom ŋapanj, “Ndic inj pi a gicso dau! Ndic inj pi a!” ²² Goc Pailot sôm têtŋ ŋac tidim tō-ŋga, “Tu sake-ŋga? Inj kôm giso bocke? Aô gatap yom danj sa pi inj dom, bu dandic inj ndu. Bocdinaŋ aô wakêŋ aneŋ lau siŋ-ŋga sêndic inj ŋamlic ŋandê, ma wahu inj siŋ.” ²³ Tigeŋ ŋac sêmbwêc hóc ahuc ŋapanj, bu sêndic inj pi a gicso dau. Ma sêmbwêc yom dau e Pailot sôc ŋapu. ²⁴ Inj gôlôc ma sôm têtŋ lau siŋ-ŋga bu sêkôm gitôm lau dau si yom. ²⁵ Barabas, ŋgac siŋsêlêc nanj ndôc gapocwalô tu inj gic lau ndu-ŋga, nanj sêŋgapwêc inj su tôm lau sêndac. Magoc Yisu, nanj sêtec, nanj Pailot kêkinj inj têtŋ lau siŋ-ŋga bu sêndic inj ndu.

Sic Yisu pi a gicso dau

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶ Ŋac sêwê Yisu sêsa si, ma yêc seŋ sêtap ŋgac danj ŋaê Saimon sa. Inj ŋgac malac Sairin-ŋga,* ma inj kêsêlêŋ mbo seŋ akêŋ gamenŋ ŋamakê-ŋga bu têtŋ Jerusalem ndi. Lau siŋ-ŋga sêkôc Saimon ma sêkêŋ inj kêbalaŋ a gicso dau kêkuc Yisu.

* 23:26: Sairin - malac danj yêc Not (North) Afrika.

²⁷ Lau daêsam sêhkuc Yisu si, ma lauwhê ñatô sêwhiñ ñac, sêhu dangibo asê pi inñ ma sêtañ. ²⁸ Goc Yisu kac dau kwi ma sôm têtñ ñac, “Mac lauwhê Jerusalem-ña, atan aô dom! Tigenñ atan tu daôm-ña, ma tu mac nem balêkoc-ña. ²⁹ Bu ndoc ñawapac-ña oc meñ sa, nañ mac oc asôm bu inñ gêtñ ñayham bu lauwhê ñatô ñac lauwhê gapoc ma sêkôc balêkoc me sêkêtñ su têtñ balêkoc dom. ³⁰ Têtñ ndoc dinañ, lau oc tac whiñ bu lôc dañ tip meñ ma êñgatôc ñac si. ³¹ Gêtñ nañ kwahic dec sêkôm têtñ aô, nañ gitôm sêkêtñ ya gêtñ a batac. Bocdinañ ahêgo daôm pi gêtñ ñac oc sêkôm tiñambu-ña, oc nditôm sêkêtñ ya neñ a basô.”

³² Lau siñ-ña sêwê ñgac sac lu sêwhiñ Yisu, bu sêndic inñ ndu sêwhiñ inñ. ³³ Ñac sêsa si e sêhóc asê gameñ nañ sêsam bu Ñakêcyha, ma yêc dinde ñac sic Yisu pi a gicso dau. Ma sic ñgac sac lu sêpi a gicso sêwhiñ Yisu, dañ kêgalêtñ andô-ña, ma dañ kêgalêtñ gasê-ña. ³⁴ Têtñ dinañ Yisu teñ mbec ma sôm, “Damañ, suc aneñ ñacyo si sac kwi, bu ñac sêñyalê gêtñ nañ sêkôm, nañ dom.” Tiñambu lau siñ-ña sêpuc gapoc bu sêlic ñac si asa oc kôc Yisu ndê ñakwê.

³⁵ Lau daêsam sêlhac ma tahê Yisu, ma lau bata Israel-ña bocdinañ. Sêlhac ti sem tô inñ ma sêsôm, “Inñ gêm lau ñatô sa. Inñ bu Mesaya nañ Anötö kêyalinñ sa, nañ nem dau si mañ.” ³⁶ Ma lau siñ-ña sêtigasuc ma sêsu inñ susu boc-dinañ. Sêkêtñ wain ñamakic têtñ inñ, ³⁷ ma sêsôm, “Am bu lau Israel-ña si kinñ, nañ goc nem daôm si.” ³⁸ Ñac sêto yom kalhac inñ ndê a gicso dau ñahô, nañ sôm, ‘Lau Israel-ña si Kinñ dindec.’

³⁹ Ñgac sac dañ nañ kêgalêtñ a gicso dau kêtñ Yisu, nañ su inñ susu ma sôm, “Am Mesaya dau, a? Bocdinañ dec nem daôm si, ma nem alu si awhiñ!” ⁴⁰ Tigenñ ñgac sac tilu-ña hec yom inñ, ma ndac, “Am töc Anötö, me mba? Yac lau tô dakôc ñagêyô tigenñ. ⁴¹ Hêclu dakôc ñagêyô solop, bu hêclu dakôm sac. Magoc ñgac dindec kôm giso dañ dom.” ⁴² Goc inñ sôm têtñ Yisu, “Yisu, têtñ ndoc am ndôc nem pôtñ kinñ-ña, nañ gauc nem aô.” ⁴³ Ma Yisu ô yom ma sôm têtñ inñ, “Aô wasôm yomandô têtñ am bu acsalô lec am oc ndôc †Paradais whiñ aô.”

Yisu mbac ndu

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-39; Jon 19:28-30)

⁴⁴ Têtñ ac kalhac lhu, ñasec gêm gameñ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-ña, ⁴⁵ bu ac gêm ganduc. Ma po baliñ nañ kêgalêtñ lôm dabuñ ñalôm, nañ dau kic gi lu. ⁴⁶ Têtñ ndoc dinañ Yisu mbwêc awha tu ma sôm, “Damañ, aô gakêtñ aneñ gatuñ sip am amam!” Inñ sôm yom dinañ su, goc mbac ndu.

⁴⁷ Ñgac bata siñ-ña gêlic gêtñ hoñ dinañ, ma kêtñ Anötö ma sôm, “Yomandô! Ñgac dindec inñ ñgac gitêtñ!” ⁴⁸ Ma lau daêsam nañ sêkac sa su bu sêlic lau siñ-ña sic Yisu pi a gicso dau, nañ sêlic gêtñ hoñ dinañ e kôm ñac si ñalôm ñawapac, dec sêndahiñ ñasu ma sêlhô si. ⁴⁹ Ma lau hoñ nañ sêñyalê Yisu, ma lauwhê nañ sêhkuc inñ akêtñ gameñ Galili-ña, nañ sêlhac ahê ma sêlic gêtñ dinañ.

Josep kêtñ Yisu ndê ñamlañ yêc hoc ñasuñ

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Ñgac dañ mbo, nañ ndê ñaê Josep. Inñ ndê malac Arimatiya yêc gameñ Judia-ña, ma inñ ñgac ñayham ma gitêtñ nañ kêtñ bata Anötö ndê gôlinñ bu meñ sa tiawê. Inñ lau †Sanedrin-ña si dañ, tigenñ inñ ñalôm whiñ yom nañ ñac sêkic pi Yisu bu sêndic inñ ndu, ti gêtñ nañ sêkôm têtñ inñ, nañ dom. ⁵² Têtñ telha dinañ inñ têtñ Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ñamlañ. ⁵³ Goc inñ kôc inñ su yêc a gicso dau, kêtñ inñ ña po ñayham dañ, ma kêtñ inñ yêc sêhô dañ. Lau sêlêtñ sêhô dinañ

gwanan su yêc hoc dan ñalôm, ma sêkêñ ñgac batê dan yêc sêhô dau mun su dom.

⁵⁴⁻⁵⁵ Lauwhê nan mun-nga sêñsêlêñ sêwhiñ Yisu têñ ndoc in men akêñ gameñ Galili-nga, nan sêñkuc Josep si, ma sêlic sêhô dinañ ti gameñ nan Josep kêñ Yisu ndê ñamlañ yêc nan. Tigen bêc dinañ in lau Israel in lau si bêc sêmasañ dau tu sêlic om-nga, ma ndoc Sabat-nga men kêpin. ⁵⁶ Bocdinañ lauwhê dinañ sêmbu sêtêñ si andu si, ma sêmasañ bu ñamalu ti gêñ ñatô bu sênem oso Yisu. Ma têñ bêc Sabat-nga, ñac sêñwhañ dau tôm yomsu Sabat-nga sôm.

24

Yisu tisa

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-13)

¹ Sabat men gi su, ma têñ wake ñabêc ñamata-nga, goc lauwhê dinañ sêti têñ bêbêc ganduc. Sêkôc gêñ ñamalu nan sêmasañ su, ma sêsa sêtêñ sêhô dau si. ² Ma sêlic bu hoc atu nan Josep kêpi gi tin sê awha, nan ndôc ñamala dom. ³ Dec sêsôc si, magoc sêtap Pômdau Yisu ndê ñamlañ sa dom. ⁴ Sêlhac ma sêhêdaê, ma ñgac lu ti ñakwê ñawasi atu, sêhoc dau asê ma sêlhac sêwhiñ ñac. ⁵ Dec lauwhê sêtôc dau, ma sêwec anjô andô têñ nom. Ma ñgac lu sêsôm têñ ñac, “Tu sake-nga mac anjalê in nan mbo tali, yêc lau batê si mala? ⁶ In mbo lec dom, in tisa su. Gauc nem yom nan in sôm têñ mac mun su, têñ tèm in mbo gameñ Galili-nga. ⁷ In sôm bu lau oc sêhoc ñamalac ndê Atu asê ma sêkêñ in sip lau sac si amba, ma ñac oc sêndic in pi a gicso dau, ma têñ bêc titô-nga in oc tisa tiyham.” ⁸ Goc lauwhê dinañ gauc gêm yom nan Yisu sôm mun su. ⁹ Ma ñac sêhu sêhô dau siñ ma sêmbu sêtêñ Jerusalem si, ma sic min yom hon dinañ têñ ñgacsêñomi 11, ma têñ lau hon nan mun-nga sêñkuc Yisu.

¹⁰ Lauwhê dau si ñaê bocdec. Maria Magadala, Joana, ma Jems dinda Maria, ma lauwhê ñatô sêwhiñ. ñac sic min têñ lau aposel, ¹¹ magoc aposel sêngô yom dau gitôm yom ñambwa, ma sêkêñ whiñ dom. ¹² Goc Pita tisa ma kêti têñ sêhô gi. In wec bu tôc gwaniñ sêhô ñalôm, dec in gêlic po ñambwa nan yêc. Goc in kôlhô gi ma gauc gêm yom daêsam pi gêñ hon dinañ.

Yisu hoc dau asê têñ ñgacsêñom lu

¹³ Têñ bêc tigen dinañ ñgac-sêñom lu sêñsêlêñ sêmbu sen bu sêtêñ malac Emeyas sêndi. Sen akêñ Jerusalem têñ Emeyas, nan ñasawa gitôm kilometa 11. ¹⁴ Inlu sem yomgalôm têñ dandi, pi gêñ hon nan hêc asê têñ tèm dinañ. ¹⁵ Sêñsêlêñ ti sem yomgalôm sêmbu, ma Yisu dau men kêsêlêñ whiñ inlu. ¹⁶ Tigen Anôtô kôm inlu tandô ñalêñ kaiñ dan sa, dec sêñyalê in dom. ¹⁷ Ma in sôm têñ inlu, “Yom bocke dec amlu asôm têñ daôm ma anjêlêñ ambo sen?” Goc inlu sêkwê dôn sêlhac, ma sêwec. ¹⁸ Ma inlu si dan nan sêsam bu Kliopas ô yom ma sôm, “Ñacleñ hon nan sêmbu Jerusalem têñ tèm dindec, nan sêñyalê gêñ nan hêc asê. Bocke dec am kêyalê dom?” ¹⁹ Ma Yisu ndac, “Gêñ sake?” Ma sêsôm têñ in, “Gêñ nan hêc asê Yisu Nasaret-nga. ñgac dau in propet dan, ma in kôm gêñ ma sôm yom ti ñaclai atu yêc Anôtô ma ñamalac hon anjô-nga. ²⁰⁻²¹ Ma yac akêñ batan su, bu mboe in Mesaya nan Anôtô oc êñkin bu êngaho lau Israel-nga su yêc lau Rom-nga amba. Tigen yac mba dabun-siga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêkêñ in têñ lau Rom-nga bu sêmatôc in, ma ñac sêkic yom bu in mbac ndu, ma sic in pi a gicso dau. Gêñ hon dinañ hêc asê in, ma kwahic dec bêc tô giñga su. ²² Ma bêbêc lec yac mba lauwhê ñatô sêsôm yom nan kôm yac hon asô. Têñ bêbêc ganduc, ñac sêtêñ sêhô si, ²³ magoc sêtap in ndê ñamlañ

sa dom. Sêmbu sêmen, ma sêsôm bu aņela sêhoc dau asê têtj ņac, ma sêsôm têtj ņac bu Yisu mbo tali. ²⁴ Lau ņatô naņ sêmbu sêwhiņ yac, naņ sêsa sêtêtj sêhō si, ma sêtap gêtj hoņ sa tôm lauwhê dau sêsôm, magoc sêlic Yisu dom.”

²⁵ Goc Yisu sôm têtj iņlu, “O mac lau! Mac nem gauc sa dom. Lau propet sêhoc yom asê pi gêtj hoņ dinarj gwanarj su, magoc mac akêtj whiņ gwalec! ²⁶ Sêhoc yom asê ma sêsôm bu Mesaya gic waê bu hōc ņawapac hoņ dinarj, ma tiņambu tap iņ ndê ņawasi sa.” ²⁷ Ma Yisu whê iņlu si gauc sa pi yom hoņ naņ Moses ti lau propet sêto hêganōņ iņ, e iņ whê Anōtō ndê yom hoņ naņ sêto gwanarj pi iņ, naņ sa têtj iņlu.

²⁸ ņac sêsun sa malac Emeyas, ma Yisu kôm bu hu iņlu siņ, ma êņsêlêņ gacgeņ ndi. ²⁹ Magoc sêteņ iņ ti ņaņga, ma sêsôm, “Mbo whiņ alu, bu ac pacndê ma saurj oc ôbwêc sa.” ³⁰ Dec Yisu sōc malac dau gi, bu mbo whiņ iņlu. Ma têtj ndoc sêndōc sic bu sêneņ gêtj, naņ Yisu kōc bolom sa, gêm danje ma pō kōc, goc kêtj têtj iņlu. ³¹ Ma iņlu si tandō ņawa sa, dec sêņyalê iņ. Ma ņagahō eņ Yisu aņgō mba. ³² Ma iņlu sêsôm têtj dandi, “Yomandō. Têtj ndoc iņ sôm yom têtj hêclu yêc seņ, ma whê Anōtō ndê yom naņ sêto yêc, naņ sa, dec kôm hêclu neņ ņalôm kac hêclu ņandō.” ³³ Goc iņlu sêtisa ņagahō, ma sêlhō sêmbu sêtêtj Jerusalem si. Ma sêtap ņgacsêņomi 11 sa, ti lau ņatô naņ sêmbu sêwhiņ ņac. ³⁴ Ma ņgacsêņomi sêsôm têtj iņlu, “Pōmdau tisa yomandō, ma iņ hoc dau asê têtj Saimon!” ³⁵ Goc iņlu sic miņ yom pi gêtj naņ hōc asê yêc seņ, ma bu iņlu sêņyalê Yisu têtj ndoc iņ pō bolom kōc.

Yisu hoc dau asê têtj sêņomi hoņ

³⁶ Sêsôm yom dinarj sêmbu, ma Yisu hoc dau asê ma kalhac ņac aņgō-ņga, ma sôm têtj ņac, “Yom malō whiņ mac.” ³⁷ ņac sêsō ti sêtōc dandi ņandō, bu ņac gauc gêm bu sêlic ņalau danj. ³⁸ Ma iņ sôm têtj ņac, “Tu sake-ņga mac nem ņalôm ņawapac, ma gauc gêm yom daêsam? ³⁹ Alic amanj ti gahiņapa, bu aō dauņ dindec. Amasec aō, ma alic. ņalau si ņamsôm ti ņakwa mbasi, magoc alic aō neņ.” ⁴⁰ Iņ sôm yom dinarj, goc tōc amba ti gahiapa têtj ņac.

⁴¹ ņac atac ņayham babalec, magoc ņac gauc gêm yom daêsam, ma atac lu- lu bu gêtj naņ hōc asê, naņ gêtj ņandō, me mba. Goc iņ ndac ņac, “Mac nem gêtj danerj-ņga ndōc?” ⁴² Ma sêkêņ i tō danj naņ sêpec su, naņ têtj iņ. ⁴³ Ma iņ kōc su, ma gêtj yêc ņac si aņgō-ņga. ⁴⁴ Goc iņ sôm têtj ņac, “Gauc nem bu aō gasôm yom têtj mac munj su, pi gêtj naņ kwahic dec ņandō sa. Têtj ndoc aō gambo gawhiņ mac, naņ gawhê sa bu gêtj hoņ naņ sêto pi aō yêc Moses ma lau propet si bapia tilhuņ, ma yêc Buku Wê-ņga, naņ gic waê bu ņandō sa.” ⁴⁵ Ma iņ whê ņac si gauc sa pi Anōtō ndê yom hoņ naņ sêto yêc. ⁴⁶ Iņ sôm têtj ņac, “Sêto yom pi Mesaya bu iņ oc hōc ņandê atu ma mbac ndu, ma têtj bêt titō-ņga iņ oc tisa ma mbo tali tiyham. ⁴⁷ Ma sêto bu lau oc sênem mêtê tu iņ ndê ņae-ņga, ma sêsôm têtj lau bu sêkac si ņalôm kwi, dec Anōtō oc suc ņac si sac kwi. ņac oc sêndic hu sênem mêtê dau yêc malac Jerusalem, ma tiņambu mêtê dau oc sa têtj lau gameņ apa-ņga hoņ. ⁴⁸ Gêņ hoņ dindec mac alic gatō su, dec oc ahoc yom ņandō asê pi gêtj dau awhiņ. ⁴⁹ Ma alic! Aō oc wakêtj gêtj naņ anerj Damanj gic bata su, naņ têtj mac. Bocdinarj ambo malac dindec e Anōtō kêtj iņ ndê ņaclai nem mac ahuc.”

Yisu pi undambê gi

⁵⁰ Tiņambu Yisu wê ņac sêsa sêtêtj gameņ naņ yêc kêpiņ malac Betani si. Yêc dinarj iņ hōc amba sa, ma gêm mbec ņac. ⁵¹ Ma têtj têm iņ gêm mbec ņac mbo,

naŋ iŋ hu ŋac siŋ, ma Anötö kôc iŋ sa pi undambê gi. ⁵² Dec ŋac sêpôŋ haduc ma sêmpin iŋ. Ma sêlhö sêmbu sêtêŋ Jerusalem si ti atac ŋayham atu. ⁵³ Ma tòm bêc hoŋ, sêkac sa sêmbo lôm dabuŋ ŋabatêmdö, ma sêhoc Anötö ndê waê asê.

Jon ndê ηawaê ηayham Yom whê ηawaê ηayham dindec sa-ηga

Jon in̄ Yisu ndê ηgacsêηomi 12 si dan̄, nan̄ kêsêlêη whin̄ Yisu ma mbo whin̄ in̄ tòm in̄ ndê bêc mbo nom-ηga hon̄, ma bocdinaη dec ηgô yom hon̄ nan̄ in̄ kêdôhôn̄ ma gêlic gwelêη nan̄ in̄ kôm. Yêc 13:24, 19:26, 20:2 ma 21:7, Jon to yom pi ηgacsêηom dan̄, nan̄ Yisu atac whin̄ ηandô. Lau daêsam sêηyalê bu yom dau hêganôn̄ Jon dau, magoc in̄ tec bu tôtec dau tiawê.

Lau ηatô sêsam Jon ndê bapia bu 'Buku Gêη Dalô-ηga,' bu in̄ to yom pi gêη dalô atu-tu nan̄ Yisu kôm. In̄ to yom pi gêη dalô hon̄ nan̄ Yisu kôm, nan̄ dom. In̄ to yom pi gêη nan̄ bu whê Yisu sa bu Mesaya nan̄ Anötô gic bata bu êηkin̄ têt̄ in̄ ndê lau Israel-ηga. Jon dau whê ndê bapia ηahu sa bocdec bu:

Yom pi gêη dalô dindec, nan̄ yêc tu bu mac asam ma akêη whin̄ bu Yisu in̄ Mesaya, Anötô ndê Atu. Ma tu mac akêη whin̄ in̄ ndê ηaê-ηga, dec mac oc atap seη ambo tamli-ηga sa. (20:31)

Jon sam Yisu bu Anötô ndê Yom Dau nan̄ mbo titêm-titêm, nan̄ meη ti ηamalac. In̄ mbo whin̄ Damba Anötô têt̄ ηamata-ηga, ma in̄ Anötô dau (1:1). Bocdinaη lau nan̄ sêηyalê Yisu tidôn̄, nan̄ gitôm sêηyalê ti sêlic in̄ Damba dau whin̄ (1:18; 8:19; 14:7). Jon tac whin̄ bu lau nan̄ sêsam in̄ ndê bapia sêtap seη dandöc tan̄li-ηga sa. Ma seη dau datap sa yêc Yisu tawasê, tòm yom nan̄ Yisu sôm pi dau, ma Jon to yêc (14:6) bocdec bu:

Aô tan̄wasêη gati seη bu ηamalac sêtêη Damaη sêndi, ma seη dan̄ yêc dom.

Yisu Kilisi Nahu

¹ Têt̄ têt̄ ηamata-ηga nom sambuc dindec mbasi, nan̄ Yisu nan̄ dasam bu Yom Dau, in̄ mbo. In̄ mbo whin̄ Anötô, ma in̄ Anötô dau. ² In̄ mbo whin̄ Anötô têt̄ têt̄ ηamata-ηga. ³ Gêη hon̄ nan̄ yêc, nan̄ in̄ dau kêt̄, ma gêη dan̄ hôtec asê ηa lêt̄ dan̄ dom. ⁴ Yac neη dambo tan̄li ηahu in̄ dau, ma in̄ dau ti ηamalac nom-ηga si Naweê. ⁵ Naweê dau pô gameη ηasec, ma ηasec gitôm dom bu kôm ηawê dau ahuc.

⁶ Anötô kêt̄in̄ ηgac aheη-ηga dan̄ meη, nan̄ ndê ηaê Jon. ⁷ In̄ meη bu hoc yom ηandô asê pi Naweê dau, tu bu lau hon̄ nan̄ sêηgô in̄ ndê yom, nan̄ sêkêη whin̄ Naweê dau. ⁸⁻⁹ Jon in̄ Naweê dau dom, tigeη in̄ meη bu hoc yom asê pi Naweê ηandô dau, nan̄ oc meη êηkuc in̄ bu pô ηamalac hon̄.

¹⁰ Nom sambuc dindec Anötô kêt̄ ηa in̄, tigeη têt̄ ndoc in̄ hôtec asê, nan̄ lau nom-ηga sêηyalê in̄ dom. ¹¹ In̄ ti nom sambuc dindec ηadau, magoc têt̄ ndoc in̄ meη, nan̄ in̄ ndê lau Israel-ηga sêkôc in̄ sa dom. ¹² Magoc lau hon̄ nan̄ sêkôc in̄ sa, ma sêkêη whin̄ in̄, nan̄ Anötô gêlic ηayham ma kôtec ηac sa sêti in̄ ndê balêkoc. ¹³ Sêti in̄ ndê balêkoc ηa lêt̄ tòm lau nom-ηga si lêt̄ sêkwê balêkoc asê-ηga dom, me tu ηamalac dau si gauc gêm me atac whin̄-ηga dom. Mba! Anötô dau kôm ηac sêtiwakuc dec sêti in̄ ndê balêkoc.

¹⁴ In̄ nan̄ dasam bu Yom Dau sip nom meη ti ηamalac, ma mbo whin̄ yac. In̄ meη akêη Damba Anötô, ma Damba ndê mwasin̄ ti yom ηandô gêm in̄ ahuc. In̄ Anötô ndê Atu tigeη, dec wêkain̄ ηaclai ti ηawasi atu, ma yac alic in̄ ndê ηaclai ti ηawasi dau, nan̄ su. ¹⁵ Jon hoc yom asê pi in̄ gwanan̄ su bocdec bu, "N̄gac dan̄ oc êηkuc aô, nan̄ hôtec gêlêc aô su, ηahu bu in̄ mbo wandêc su mbo." Ma têt̄

ndoc in hóc asê, nan Jon sôm bu, “In ngac dau dinan dec gahoc yom asê pi in gwanan su.”

¹⁶⁻¹⁷ Mun-nga Anötö kêmwasin lau Israel-nga na yomsu nan in kên têt Moses. Magoc kwahic dec Yisu Kilisi men, ma Anötö ndê mwasin gêm in ahuc sambuc, dec yac hon datap mwasin ti yom nandô sa hóc gêléc su, yêc Yisu. ¹⁸ Namalac dan gêlic Anötö su dom. Magoc in ndê Atu tiger Yisu †Kilisi, nan mbo kêpin Anötö dau, in dau in Anötö, nan sip nom men ti namalac, ma whê Damba Anötö sa têt yac, dec tanyalé in.

Lau sêndac bata Jon, Ngac Kêku Lau-nga

¹⁹⁻²⁰ Têt ndoc Jon kêku lau mbo, nan lau bata Israel-nga sêkin †dabunsga natô ti lau †Liwai natô akê Jerusaleme sêtêt in si, ma sêndac in bu, “Am asa?” Jon sêc yom dan ahuc dom, in sôm yom yêc awê bu, “Aô †Mesaya dom.” ²¹ Dec nac sêndac in, “Bocdinan dec am asa? Am Elaija, a?” Ma in sôm, “Mba!” Goc sêndac, “Am propet gitôm Moses nan Anötö gic bata bu êkin men, a?” Ma in sôm, “Mba!” ²² Bocdinan sêsôm têt in, “Dec sôm daôm asê têt yac bu am asa. Yac bu akê nawaê têt lau nan sêkin yac amen nan.” ²³ Jon ô nac si gêndac na propet Aisaya ndê yom dan, ma sôm, “*Namalac nan ta yom yêc gamej sawa bu, Amasan Pômdau ndê sejtisoloj,*’ nan aô dau dec.”

²⁴ Lau Palêsai natô sêmbo sêwhin lau nan lau bata sêkin sêtêt Jon si. ²⁵ Sêngô Jon ndê yom dau, dec sêndac in bocdec bu, “Am daôm sôm bu am Mesaya dom, ma bu am Elaija dom, ma propet atu dau dom. Ma bocke dec am kêku lau mbo?” ²⁶⁻²⁷ Ma Jon sôm, “Aô dec kaku lau na bu, magoc ngac dan oc ênkuc aô, nan hóc gêléc aô su. Aô dec ngac nambwa, gitôm dom bu wati in ndê ngac akîn bu wanpawêc in ndê atapa nawalô. Ngac dau kwahic dec mbo mac nalhu, magoc mac anyalé in dom.”

²⁸ Jon kêku lau mbo malac dan naê Betani, nan yêc Bu Jordan nadanga mbu têt ac pi-nga. Ma gêt hon dinan hóc asê yêc gamej dinan.

Yisu in Anötö ndê Domba

²⁹ Bêc dan tiyham ma Jon gêlic Yisu kêsêlêt têt in men, ma sôm, “Alic ngac dê! In †Anötö ndê Domba, nan Anötö kên bu kôc namalac si sac su.” ³⁰ In ngac dau nan aô gasôm yom pi in mun su, bu ngac dan oc ênkuc aô men, nan hóc gêléc aô su, bu in mbo wandêc su mbo. ³¹ Mun-nga aô dau nen gauc sa pi in dom, tiger kwahic dec aô gamej kaku lau na bu, tu bu watôc in asê têt lau Israel-nga.” ³²⁻³³ Jon sôm yom dinan su, goc gic têku yom ma whê yom sa bocdec bu, “Yomandô. Mun-nga aô dau nen gauc sa pi in dom, tiger Anötö nan kêkin aô bu wan ku lau na bu, nan sôm têt aô bu, ‘Am oc lic Nalau Dabun sip têt ngac dan men. Ma ngac dau dinan oc ênkuc lau na Nalau Dabun.’ Tinambu aô galic Nalau Dabun gêm balusi angô ma sip akê undambê têt ngac dindêc men ma mbo whin in.” ³⁴ Aô tanôn galic gêt dinan hóc asê ngac dau su, ma tu dinan-nga kwahic dec gahoc yom asê pi in, ma gasôm asê têt mac bu in Anötö ndê Atu.”

Yisu ndê ngacsênomi namata-nga

³⁵ Nagalanjê Jon mbo bu dau nadali ma in ndê †ngacsênom lu sêmbo sêwhin in. ³⁶ Yisu kêsêlêt men, ma Jon tahê in ma sôm, “Kec, Anötö ndê Domba dê.” ³⁷ Têt ndoc ngacsênom lu sêngô Jon ndê yom dinan, nan sêhu in sin ma sênkuc Yisu. ³⁸ Yisu kac dau kwi ma gêlic bu in lu sênkuc in, dec ndac, “Bocke dec amlu an kuc aô?” Goc in lu sêsôm, “Rabai, am yêc nde?” (Naê †Rabai danem kwi bu

'Kêdôhôn-waga.') ³⁹ Ma in sôm, "Amen ma alic." Goc inlu sênsêlên sêwhin in si, ma sêlic gameŋ nan in yêc. Sêhóc asê têtj telha, acgatu gitôm 4 kilok, ma bocdinaŋ dec sêmbo sêwhin in.

⁴⁰ Ngac lu nan sêngô Jon ndê yom ma sêjkuc Yisu, nan si dan in Andru, Saimon Pita ndê asi. ⁴¹ Nagahô in gi tap dôwa Saimon sa, ma sôm têtj in, "Yac atap †Mesaya sa su." (Yom Mesaya dau danem kwi bu Kilisi.) ⁴² Goc in wê Saimon s a têtj Yisu gi. Yisu tahê in ma sôm, "Am Saimon, Jon ndê atu. Kwahic dec aô wasam am bu Kepas." (Njê dau * sem kwi sip Yom Grik bu Pita.)

Yisu kêgalêm Pilip lu Natanael sa

⁴³⁻⁴⁴ Têtj ngalajê Yisu tisa ma gi tap ngac dan njê Pilip sa. Pilip in ngac akêtj malac Betsaida yêc gameŋ Galili-nja. Malac dau Pita lu Andru si malachu whin. Yisu gauc gêm bu têtj Galili ndi, dec sôm têtj Pilip, "Mweŋ êmkuc aô." ⁴⁵ Goc Pilip gi tap ngac dan njê Natanael sa, ma sôm têtj in bu, "Mesaya nan Moses ti lau propet sêto yom pi in muŋ su, nan yac atap in sa su. In Josep ndê atu Yisu akêtj malac Nasaret." ⁴⁶ Natanael ngô su goc ndac, "Nasaret? Gêŋ njaŋham bocke oc meŋ akêtj malac njambwa dinaŋ?" Dec Pilip sôm, "Mweŋ ma lic."

⁴⁷ Yisu gêlic Natanael têtj in meŋ, ma sôm yom pi in bocdec bu, "Yomandô! In ngac Israel-nja nan yom tasan dan yêc in ndê njalôm dom." ⁴⁸ Dec Natanael ndac in, "Am kêyalê aô njalên bocke?" Ma Yisu sôm têtj in, "Pilip mbwêc am dom en, ma aô galic am ndôc a atu dan njahu." ⁴⁹ Natanael ô yom ma sôm, "Kêdôhônwaga, am Anôtô ndê Atu. Am yac lau Israel-nja mba Kin." ⁵⁰ Ma Yisu ô yom ma sôm têtj in, "Aô gasôm bu galic am yêc a dan njahu ma tu dinaŋ-nja dec am kêtj whin. Am oc lic gêŋ atu-tu hôc gêlêc in dinaŋ su." ⁵¹ Ma in gic têku yom ma sôm, "Yom njandô aô wasôm têtj mac. Tinjambu mac oc alic undambê kac sa, ma †Njamalac ndê Atu oc ti seŋ bu Anôtô ndê njela sêsip sêpi-nja."

2

Yisu gêm bu kwi ti wain

¹ Bêc lu gi su ma lau yêc malac Kana nan yêc gameŋ Galili-nja sêndê mwasin tu ngac dan bu nem awhê-nja. Yisu dinda mbo whin njac, ma ² sêkêtj aheŋ Yisu ti ndê ngacsêŋomi bu sêneŋ mwasin dau sêwhin. ³ Ma lau seŋ ti sênom gêŋ sêmbo e wain pacndê. Dec Yisu dinda sôm têtj in bu, "Nac si wain pacndê su." ⁴ Goc Yisu sôm têtj in, "O awhê! Tu sake-nja am sôm têtj aô? Aneŋ ndoc meŋ sa su dom." ⁵ Tigeŋ Yisu dinda sôm têtj lau akiŋ bu, "Gêŋ bocke nan in bu sôm têtj mac, nan akôm."

⁶ Yêc mwasin dau njamala, lôŋ bu-nja 6 sêlhac. Lôŋ dinaŋ atu andô, tigeŋ-tigeŋ gitôm 100 lita, ma sic waê lau Israel-nja si mêtê sêŋgwasin dau njawasi sa yêc Anôtô anjô-nja. ⁷ Ma Yisu sôm têtj lau akiŋ, "Akêtj bu sip lôŋ hon dinaŋ e meŋhu." ⁸ Sêtac bu sip e meŋhu su, goc in sôm têtj njac, "Anjati sa ma akêtj têtj mwasin njadau êŋsahê." Ma sêkôm gitôm in sôm. ⁹ Mwasin njadau kêsahê bu nan Yisu gêm kwi ti wain, ma kêyalê dom bu meŋ akêtj nde. Tigeŋ lau akiŋ nan sêtac bu sip lôŋ, nan dec sênyalê. Mwasin njadau kêsahê su, goc mbwêc njac gêm awhê-nja meŋ, ma sôm têtj in, ¹⁰ "Lau hon sêkêtj wain njayham têtj lau sênom muŋ e tac njayham sa, goc sêkêtj wain njambwa kêkuc. Tu sake-nja am kêgamiŋ wain njayham kalhac e tinjambu?"

* **1:42:** Njê 'Kepas' nan Yisu kêtj têtj Pita, in Yom †Hibru dan, nan danem kwi bu 'hoc.' Alic Yisu ndê yom yêc Mat 16:18.

¹¹ Yisu kôm gêñ dalô ñamata-nga dinan̄ yêc malac Kana, nan̄ yêc gamen̄ Galili-nga. Gêñ dau tôte in̄ ndê ñawasi ti ñaclai asê, ma in̄ ndê ñgacsêñomi sêkêñ whin̄ in̄. ¹² Ma tin̄ambu Yisu lu dinda ma asii ti ñgacsêñomi sêsip malac Kapenaom si, ma sêmbô bêc ñatô.

*Yisu soc lau su yêc lôm dabuñ
(Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)*

¹³ Têñ têm dinan̄ lau Israel-nga si om atu †Mwasin̄ Pasowa-nga men̄ kêpin̄. Tu dinan̄-nga Yisu pi Jerusalem gi. ¹⁴ In̄ hôte asê su, ma yêc lôm dabuñ ñabatêmdô, in̄ gêlic lau sêhoñ makao ti domba ma balusi bu lau sênemli, ma lau ñatô sêndôc tebo bu sêô lau apa si mone ña lau Israel-nga si mone. ¹⁵ Dec in̄ gêm bocbin̄ wac ti po ma kêbulu ñac sêsa awê si, ma kêbulu makao ti domba sêwhin̄. Ma in̄ tac lau sêô mone-nga si tebo sa, ma kêbalip ñac si mone babalip. ¹⁶ Goc in̄ hec yom lau balusi-nga ma sôm têtñ ñac, “Akôte nem balusi dinan̄ asa awê andi! Daman̄ ndê andu yêc bu lau sênemli gêñ sêmbô-nga dom. Mac akôm sac sambuc!” ¹⁷ Têtñ dinan̄ in̄ ndê ñgacsêñomi gauc gêm Anôtô ndê yom dan̄ nan̄ sêto yêc bocdec bu:

Aô nen̄ atac whin̄ tu am nem andu-nga, mbô aô nen̄ ñalôm sa ñapan̄. [BW 69:9]

¹⁸ Ma lau bata Israel-nga sêndac Yisu ma sêsôm, “Asa kêñ ñaclai têtñ am bu kôm gêñ dinan̄? Kôm gêñ dalô dan̄ bu tôte am nem ñaclai ñahu asê têtñ yac.” ¹⁹ Yisu ô ñac si awha ma sôm, “Aseñ lôm dabuñ dindac su, ma aô oc wakwê sa tiyham nditôm bêc tô.” ²⁰ Goc sêsôm, “Mun̄-nga lau sêkôm gwelen̄ sêkwê lôm dabuñ dindac-nga gitôm yala 46. Ma bocke dec am gauc gêm bu am gitôm bu kwê sa tôm bêc tô?” ²¹ Sêsôm yom dinan̄ bu ñac sêñyalê dom bu lôm dabuñ nan̄ in̄ sôm yom pi, nan̄ in̄ dau. ²² T in̄ambu, têtñ ndoc Yisu tisa akêñ lau batê-nga, nan̄ in̄ ndê sêñomi gauc gêm in̄ ndê yom dinan̄. Ma têtñ dinan̄ sêkêñ whin̄ yom nan̄ in̄ sôm, ma sêkêñ whin̄ Anôtô ndê yom nan̄ sêto yêc mun̄ su, pi in̄ ndê mbac ndu ma tisa-nga.

²³ Yisu mbo Jerusalem têtñ Om Pasowa-nga, ma lau daêsam sêlic gêñ dalô hoñ nan̄ in̄ kôm, dec sêkêñ whin̄ in̄. ²⁴⁻²⁵ Tigeñ Yisu kêyalê ñamalac si gauc ti yom hoñ nan̄ yêc ñac si ñalôm. In̄ pôn̄da ñamalac si yom pi dau dom. Ma tu dinan̄-nga in̄ whê dau sa sambuc têtñ ñamalac dan̄ dom.

3

Yisu lu Nikodemas

¹ Lau Israel si ñgac bata dan̄ mbo Jerusalem, nan̄ ndê ñaê Nikodemas. In̄ mbo lau †Palêsai si ton̄, ma in̄ lau bata †Sanedrin-nga si dan̄ whin̄. ² Têtñ ôbwêc dan̄, Nikodemas têtñ Yisu gi, ma sôm têtñ in̄, “O Kêdôhôn̄waga. Yac alic gêñ dalô hoñ nan̄ am kôm, dec añyalê bu am kêdôhôn̄waga dan̄ nan̄ Anôtô kêkin̄ men̄. Ñahu bu Anôtô bu mbo whin̄ ñamalac dan̄ dom, dec oc tôm dom bu ñamalac dau kôm gêñ dalô gitôm nan̄ am kôm.”

³ Ma Yisu ô in̄ ndê yom ma sôm, “Yom ñandô aô wasôm têtñ am. Ñamalac dan̄ bu tiwakuc tiyham dom, dec oc tôm dom bu in̄ mbo †Anôtô ndê gôlin̄ ñapu.”

⁴ Goc Nikodemas sôm têtñ in̄, “Ñamalac andô dan̄ oc tiwakuc ñalêñ bocke? Oc tôm bu sip dinda atac ñalôm ma dinda kôte in̄ tiyham, me?” ⁵ Ma Yisu sôm, “Aô wasôm yom ñandô têtñ am. Ñamalac dan̄ bu tiwakuc ña bu ma ña Ñalau Dabuñ dom, dec oc nditôm dom bu mbo Anôtô ndê gôlin̄ ñapu. ⁶ Ñamalac sêkwê ñamalac asê, magoc Ñalau tigeñ g itôm bu kôm ñamalac dan̄ tiwakuc ma

kêñ ñalôm wakuc têtñ inj. ⁷ Aô gasôm têtñ am bu mac atiwakuc tiyham ña ñaclai undambê-ñga manñ. Am sô tu yom dinanñ-ñga dom. ⁸ Mbu kêsêlêñ kêkuc Anötö ndê atac whinj. Am gitôm bu ñgô ñakêcsia, tigenñ am kéalê mbu ñahu me mbu ñapwê dom. Ma Ñalau Dabunñ ndê gwelenñ kôm lau sêtiwakuc-ñga, nanñ kainñ tigenñ.”

⁹ Nikodemas ñgô yom dinanñ, dec ndac Yisu, “Aluê! Yom dinanñ oc ñandô sa ñalêñ bocke?” ¹⁰ Ma Yisu sôm, “Am lau Israel si kêdôhônñ-waga mêtê-ñga danñ, ma bocke dec am kéalê yom dindêc ñahu dom? ¹¹ Aô wasôm yom ñandô têtñ am. Gêñ nanñ aô ti lau nanñ sêñkuc aô nanñ anyalê, dec yac asôm asê. Ma yac ahoc yom ñandô asê pi gêñ nanñ yac alic su. Magoc mac akôc yac mba yom sa dom. ¹² Aô gasôm yom têtñ mac pi gêñ nom-ñga, magoc mac akêñ whinj dom. Ma aô bu wasôm yom têtñ mac pi gêñ undambê-ñga, dec oc akêñ whinj ñalêñ bocke? ¹³ Ñamalac danñ pi undambê gi bu êñyalê gêñ undambê-ñga dom, tigenñ Ñamalac ndê Atu, nanñ sip akêñ undambê menñ, nanñ kéalê. ¹⁴ Munñ-ñga, têtñ ndoc lau Israel-ñga sêmbo gamenñ sawa, nanñ Moses gic mboc ñagatu* pi a, ma hóc sa pi lôlôc gi. Ma ñalêñ tigenñ, lau oc sêndic Ñamalac ndê Atu pi a, ma sêhóc inj sa pi lôlôc ndi. Lêñ dinanñ gic inj ñawaê, ¹⁵ tu bu lau honñ nanñ sêkêñ whinj inj, nanñ oc sêtap senñ sêndôc tali ñapanñ-ñga sa.

¹⁶ “Bu Anötö atac whinj lau nom-ñga ndu andô, dec kêñ ndê Atu tigenñ mbac ndu tu ñac-ñga, bu lau honñ nanñ sêkêñ whinj inj, nanñ oc sêñañga dom, magoc sêtap senñ sêndôc tali-ñga sa. ¹⁷ Anötö kêñ ndê Atu sip nom menñ bu êmatôc lau dom, magoc kêñ inj menñ bu ti lêñ nem lau si-ñga. ¹⁸ Lau nanñ sêkêñ whinj inj, nanñ oc sêtap Anötö ndê matôc sa dom. Magoc lau nanñ sêkêñ whinj dom, nanñ gitôm sêmatinj dau si yom tidônñ su bu oc sêtap Anötö ndê matôc sa, ñahu bu ñac sêkêñ whinj Anötö ndê Atu tigenñ dom. ¹⁹ Ma ñac si matôc dau ñahu bocdec bu. Ñawê ñandô sip nom menñ, tigenñ sêtec ñawê dau ma atac whinj lêñ ñasêc-ñga, ma sêsap mêtê sac dôñ ñapanñ. ²⁰ Lau honñ nanñ sêkôm mêtê sac, nanñ sêtec bu ñawê dau pô ñac si mêtê sac e yêc awê, ma tu dinanñ-ñga sêtigasuc ñawê dau dom. ²¹ Magoc lau nanñ sêñkuc yom ñandô, nanñ sêtêñ ñawê sêmenñ ma gacgenñ sêmbo dinanñ. Ma tu dinanñ-ñga lau honñ sêlic yêc awê bu ñac sêkôm mêtê ñayham tôm Anötö kêñ ñaclai têtñ ñac.”

Jon sôm yom pi Yisu

²² Dinanñ su, goc Yisu ti inj ndê ñgacsêñomi sêhu Jerusalem sinñ, ma sêsa si sêmbo gamenñ ñamakê-ñga yêc gamenñ Judia-ñga. Ma yêc dindê inj mbo whinj ñac ma sêñku lau. ²³ Têtñ ndoc dinanñ Jon mbo malac Aenon, nanñ yêc sunñ sa têtñ Salim. Bu ñagaponñ ñayham poc gamenñ dinanñ, ma tu dinanñ-ñga Jon mbo dinanñ, ma kêku lau nanñ sêtêñ inj si. ²⁴ Têtñ ndoc dinanñ Jon mbo awê, sêkêñ inj ndôc gapocwalô su dom.

²⁵ Ma Jon ndê sêñomi ñatô ma ñgac bata Israel-ñga danñ sêsenñ dau pi lêñ lau sêñgwasiñ dau ñawasi sa yêc Anötö anğô-ñga. ²⁶ Dec sêtêñ Jon si, ma sêsôm, “Kêdôhônñ-waga, munñ-ñga am hoc yom asê pi Yisu, têtñ ndoc inj hóc asê am yêc Bu Jordan ñadanña. Kwahic dec yac anğô bu lau honñ sêtêñ inj si, bu inj êñku ñac.” ²⁷ Jon ô ñac si yom ma sôm, “Ahêgo daôm dom! Alu Yisu lu-lu akôm mba gwelenñ gitôm Anötö dau kêñ sip alu amanñ. ²⁸ Mac anyalê yom honñ nanñ aô gasôm têtñ mac su. Aô gasôm bu aô dauñ Mesaya dom, magoc Anötö kêkinñ aô gamunñ inj gamenñ. ²⁹ Lau honñ bu sêtêñ Yisu sêndi, dec oc solop. Bu ñac gitôm

* **3:14:** Yom pi mboc ñagatu nanñ Moses kêñ pi a danñ, nanñ asam yêc Nam 21:4-9.

awhê nanj sêmatinj inj ndê yom bu nem ngac, ma Yisu inj gitôm ngac nem awhê-nga dau. Aô gitôm ngac dau ndê silip, nanj atac n̄ayham kêlêc têtj ndoc ngac nem awhê-nga hóc asê bu nem ndê awhê sa. Ma bocdinanj kwahic dec aô neñ atac n̄ayham tu Yisu-nga gêm aô ahuc sambuc. ³⁰ Ma inj solop bu kwahic dec Yisu ndê waê tiatu, ma anej waêñ tisaunj. ³¹ Inj sip akêñ undambê meñ, dec hóc gêlêc lau hoñ su. Aô dec, aô ñamalac nom-nga ma aô neñ n̄ahu yêc nom, ma bocdinanj gasôm yom tôm ñamalac nom-nga. Magoc inj sip akêñ undambê meñ, ³² ma sôm yom ñandô pi gêñ nanj inj gêlic ti ngô su yêc undambê. Magoc lau daêsam sêkôc inj ndê yom sa dom. ³³ Ñamalac bocke nanj kôc inj ndê yom sa, nanj tóc asê bu inj gêlic Anötö ndê yom bu yom ñandô enj. ³⁴ Nahu bu inj nanj Anötö kêkinj sip nom meñ, nanj sôm Anötö dau ndê yom asê. Ma Anötö kêgaminj inj ndê Ñalau têtj inj dom. ³⁵ Damba tac whinj inj ndê Atu kêlêc, dec kêñ gêñ hoñ sip inj amba. ³⁶ Ma asa nanj kêñ whinj Atu, nanj Anötö gic bata su, bu inj oc mbo tali n̄apanj. Tigeñ asa nanj kôc inj sa dom, nanj Anötö ndê atac ñandê yêc inj dôñ yêc, dec inj oc lic undambê dom.”

4

Yisu lu awhê Samaria-nga danj

¹⁻² Têtj ndoc dinanj Yisu mbo whinj inj ndê ngacsêñomi, ma ñac sêñku lau. Inj dau kêku lau danj dom. Magoc lau Palêsai sêñgô ñawaê bu Yisu kêku lau daêsam, ma bu lau daêsam nanj êlêmê sêñkuc inj, nanj sêhóc gêlêc Jon ndê sêñomi su. Yisu kêyalê bu lau Palêsai sêñgô ñawaê dinanj, ma bu sêkêñ kisa inj, ³ ma bocdinanj dec inj hu gameñ Judia-nga sinj, bu mbu têtj Galili ndi. ⁴ Yisu gauc gêm tidôñ bu ho señ nanj gic lau †Samaria-nga si gameñ kôc, dec inj ti ndê ngac-sêñomi sêñsêlêñ sêmbo señ dinanj. ⁵ Ñac sêñsêlêñ e sêsuj sa lau Samaria si malac atu danj ñaê Sika. Malac dau yêc kêpinj nom ñasawa danj nanj muñ-nga andô, Jakob kêñ têtj inj ndê atu Josep. ⁶ Ma sê nanj Jakob kwê tu sêtap bu sa-nga, nanj yêc malac dau ñamakê. Yisu ti ndê ngacsêñomi sêhóc asê sê bu-nga dau têtj ac kac lhu, ma sêñsêlêñ señ baliñ su e Yisu kwapac sa, dec inj ndôc sic ndôc dinanj. ⁷⁻⁸ Ma inj ndê ngacsêñomi sêhu inj sinj ma sêsôc malac dau si, bu sêñsalê gêñ sêneñ-nga.

Malô goc awhê Samaria-nga danj sa meñ bu tê bu. Ma Yisu sôm têtj inj, “Gitôm bu am kêñ bu têtj aô wanôm?” ⁹ Goc awhê dau ô yom bocdec bu, “Bocke dec am ngac Israel-nga ndac aô awhê Samaria-nga bu wakêñ bu têtj am nôm?” (Inj sôm yom dinanj, n̄ahu bu lau Israel m a lau Samaria-nga sêtec dandi ma sêmbo ahê dau.) ¹⁰ Ma Yisu sôm, “Kwahic dec aô gandac bu têtj am. Am bu êmyalê aô neñ n̄ahu, ma mwasiñ nanj Anötö kêñ n̄ambwa, dec am oc ndac bu têtj aô, ma aô wakêñ bu nanj oc kêñ ñamalac sêndôc tali, nanj têtj am.” ¹¹ Awhê dau ngô yom dinanj, goc sôm, “O ñadau. Bu tali-nga nanj am sôm yom pi, nanj am oc kôc yêc nde? Bu am nem laclu êmgati bu sa-nga mba, ma sê bu-nga dindêc baliñ andô. ¹² Abanj Jakob ti ndê atui, ma inj ndê makao ti domba hoñ sênôm bu yêc dec. Ma bocke? Am nem bu bocke yêc, nanj hóc gêlêc inj dindêc nanj Jakob kêñ têtj yac, nanj su?”

¹³ Dec Yisu sôm têtj inj, “Lau hoñ nanj sênôm bu nom-nga, nanj bu oc yô ñac tiyham. ¹⁴ Magoc lau nanj sênôm bu nanj aô wakêñ têtj ñac, nanj bu oc yô ñac tiyham dom. Mba. Bu nanj aô wakêñ têtj ñac, nanj oc ti bubata nanj êmbulup pi ñac si ñalôm, ma ñac oc sêndôc tali n̄apanj.” ¹⁵ Têtj dinanj awhê dau sôm, “O

ɲadau, kêtɲ bu dinaɲ têtɲ aô. Ma bocdinaɲ dec bu oc yô aô tiyham dom, ma wasa wameɲ tòm bêc hoɲ bu watê bu yêc sê bu-ɲga dindéc tiyham dom.”

¹⁶ Goc Yisu sôm têtɲ in, “Am mbu ndi ma ta nem akweɲ, ma amlu ambu amen.” ¹⁷ Ma awhê dau sôm, “Aneɲ akweɲ mba.” Goc Yisu ô yom ma sôm, “Am sôm solop bu am nem akweɲ mba. ¹⁸ Bu am gêm ɲgac amañdaɲ su, magoc sêhu am siɲ. Ma ɲgac naɲ kwahic dec am mbo whin in, naɲ ti am nem akweɲ dom. Am sôm yom ɲandô.” ¹⁹ Têtɲ dinaɲ awhê dau sôm, “ɲadau, aô g alic bu am propet daɲ. ²⁰ Muɲ-ɲga yac lau Samaria-ɲga mba abanɲi sem akin Anötö yêc lôc dindéc. Tigeɲ mac lau Israel-ɲga asôm bu gameɲ tigeɲ yêc tu lau sênem akin Anötö-ɲga, naɲ yêc Jerusalem.” ²¹ Goc Yisu sôm, “O awhê! Aô wasôm yom ɲandô têtɲ am. Ndoc oc meɲ sa, naɲ lau naɲ sem akin Anötö oc sêhêgo dau dom bu sênem akin in sêmbo lôc dindéc, me bu sêmbo Jerusalem. ²² Mac lau S amaria-ɲga am akin Anötö, magoc mac aɲyalê in dom. A nôtö gic bata bu Mesaya oc sa yêc yac lau Israel-ɲga, ma tu dinaɲ-ɲga yac aɲyalê in naɲ yac am akin. ²³ Yomandô! Ndoc naɲ bu meɲ sa, naɲ kwahic dec meɲ su, dec lau naɲ sem akin Anötö ɲalêɲ solop, naɲ oc sênem akin in ti ɲalau Dabuɲ ndê ɲaclai, ma ti lêtɲ yom ɲandô-ɲga. Damaɲ Anötö dau kêsâlê lau naɲ sem akin in ɲalêɲ bocdinaɲ. ²⁴ In dau in ɲalau, dec ɲalêɲ tigeɲ yêc bu lau sênem akin in, naɲ sênem akin in ti ɲalau Dabuɲ ndê ɲaclai, ma ti lêtɲ yom ɲandô-ɲga.”

²⁵ Goc awhê dau sôm, “Aô kayalê bu Mesaya naɲ sêsam bu Kilisi oc meɲ. Ma têtɲ ndoc in meɲ, naɲ in oc whê gêtɲ hoɲ sa têtɲ yac.” ²⁶ Ma Yisu sôm, “Aô Mesaya dauɲ gasôm yom têtɲ am.”

²⁷ Têtɲ dinaɲ Yisu ndê ɲgac-sêɲomi sêmbu sêmeɲ, ma sêlic bu in sôm yom whin awhê daɲ, dec sêhê gauc ɲambwa. Magoc ɲac si daɲ sôm yom dom. Sêndac in bu bocke ma in sôm yom têtɲ awhê dau lec dom. Ma sêndac awhê dau bu in tac whin gêtɲ sake lec dom. ²⁸ Awhê dau hu in ndê lôɲ bu-ɲga siɲ kalhac, ma mbu sôc malac gi. Ma in sôm têtɲ in ndê lau, ²⁹ “Ameɲ ma alic ɲgac daɲ! In kêyalê gêtɲ hoɲ naɲ aô gakôm, ma sôm asê têtɲ aô. Oc mboe in Mesaya dau?” ³⁰ Goc ɲac sêhu malac dau siɲ ma sêsa si bu sêlic Yisu.

³¹ Têtɲ ndoc awhê dau mbu sôc malac gi, naɲ ɲgacsêɲomi sêsôm têtɲ Yisu, “Kêdôhônwaga, yac akôc gêtɲ tu am neɲ-ɲga.” ³² Magoc in sôm têtɲ ɲac, “Aô neɲ gêtɲ daneɲ-ɲga yêc, naɲ mac aɲyalê dom.” ³³ Goc sêndac dandi bu, “Mboe lau daɲ sêkêɲ gêtɲ daneɲ-ɲga têtɲ in su, me?” ³⁴ Ma Yisu sôm têtɲ ɲac, “Aô daɲaɲ wambu in naɲ kêkin aô gameɲ, ma wandic dabin in ndê gwelen. Aneɲ gêtɲ daneɲ-ɲga dau dinaɲ. ³⁵ Anɲô su naɲ. Têtɲ ndoc mac asô gêtɲ ɲawhê sip ôm, naɲ mac asôm bu, ‘Ayô hale su goc yac oc dandic gêtɲ ɲandô sa.’ Tigeɲ aô wasôm têtɲ mac, bu ahôc nem tanôm sa, ma alic bu gêtɲ ɲandô ôm-ɲga mbêc su. ³⁶ Ma kwahic dec ɲgac gic gêtɲ ɲandô sa-ɲga kôm in ndê gwelen mbo. Ma gêtɲ ɲandô naɲ in gic sa, naɲ lau naɲ sêkêɲ whin ma sêtap seɲ sêmbo tali-ɲga sa. Tu dinaɲ-ɲga in naɲ sô gêtɲ ɲawhê, lu in naɲ gic ɲandô sa, naɲ lu-lu atac ɲayham sa sêwhin dau. ³⁷ Yom gôlin daɲ yêc bocdec, ‘ɲamalac daɲ sô gêtɲ ɲawhê, ma daɲ tiyham gic gêtɲ ɲandô sa.’ Yom dau in yom ɲandô, ma hêganônɲ gwelen ɲawaê ɲayham-ɲga whin. ³⁸ Bu aô kakin mac bu andic gêtɲ ɲandô sa yêc ôm naɲ mac asô dom. Lau ɲatô sêkôm gwelen atu tu sêsô gêtɲ-ɲga, dec mac atap ɲac si gwelen ɲa-ɲandô sa.”

Lau Samaria-ɲga daêsam sêkêɲ whin Yisu

³⁹ Têtɲ ndoc awhê Samaria-ɲga dinaɲ sôm yom asê pi Yisu têtɲ lau malac-ɲga bu, “In sôm gêtɲ hoɲ naɲ aô gakôm su, naɲ asê têtɲ aô,” naɲ lau Samaria-ɲga

daêsam sêkêñ whiñ Yisu. ⁴⁰ Ma têtñ ndoc sêsa sêtêtñ inñ si, nañ sêteñ inñ ñapañ bu mbo whiñ ñac. Dec inñ mbo whiñ ñac gitôm bêc lu. ⁴¹ Inñ sôm yom whiñ lau malac-nga ma lau daêsam tiyham sêkêñ whiñ inñ. ⁴² Ma sêsôm têtñ awhê dinañ, “Têtñ ñamata-nga yac añgô yom nañ am sôm pi inñ, dec akêñ whiñ inñ. Magoc kwahic dec yac añgô inñ dau ndê yom, ma yac añaalê pi ñandô, bu inñ ñgac nañ Anôtô kêkiñ bu nem lau nom-nga si.”

Yisu hôc asê gameñ Galili-nga

⁴³ Bêc lu dinañ pacndê su, goc Yisu tisa ma kêselêñ gi e hôc asê gameñ Galili-nga. ⁴⁴ Muñ-nga inñ sôm asê bu yêc propet dañ ndê gameñ, inñ ndê lau oc sêtoc inñ sa dom. ⁴⁵ Magoc têtñ ndoc inñ hôc asê Galili, nañ lau dinañ sêkôc inñ sa ti atac ñayham. Ñahu bu ñac sêmbo Jerusalem têtñ ndoc Pasowa-nga, ma sêlic gêtñ hoñ nañ inñ kôm yêc dindê.

Yisu kôm balê dañ ñayham sa

(Mat 8:5-13; Luk 7:1-10)

⁴⁶ Têtñ têtñ Yisu mbo gameñ Galili-nga, nañ inñ sôc malac Kana gi tiyham, malac nañ muñ-nga inñ gêm bu kwi ti wain. Têtñ ndoc dinañ ñgac bata Rom-nga dañ mbo malac Kapenaom, ma inñ ndê atuñgac gêm bac yêc. ⁴⁷ Balê dau gêm bac atu e kêpiñ bu mbac ndu. Ma ñgac bata dau ñgô ñawaê bu Yisu meñ akêñ gameñ Judia-nga ma hôc asê Galili. Tu dinañ-nga dec inñ têtñ inñ gi, ma ndac inñ bu têtñ malac Kapenaom ndi, ma kôm balê dau ñayham sa. ⁴⁸ Dec Yisu sôm, “O mac lau! Mac bu alic gêtñ dalô atu-tu dom, dec oc akêñ whiñ dom.” ⁴⁹ Magoc ñgac bata dau teñ inñ tiyham ma sôm, “O ñadau, mweñ ñgahô! Bu mba, aneñ balê oc mbac ndu.” ⁵⁰ Goc Yisu sôm têtñ inñ, “Am ndi, am atôm oc mbo tali.” Ma ñgac dau kêtñ whiñ Yisu ndê yom, ma kôlhô gi.

⁵¹ Têtñ têtñ inñ kêselêñ mbo señ, nañ inñ ndê lau akinñ ñatô sêsa akêñ Kapenaom sêmey ma sêtap inñ sa. Ma sêsôm têtñ inñ bu, “Am nem balê ñayham sa su.” ⁵² Dec inñ ndac ñac bu, “Acgatu ñasawa bocke ma balê dau ñayham sa?” Ma ñac sêsôm têtñ inñ, “Alhabêc, têtñ ac ho dau, nañ gêm bac hu inñ siñ ma inñ ñamlic ñalhuc sa.” ⁵³ Têtñ dinañ damba ndê gauc sa bu acgatu ñasawa dinañ ey, dec Yisu sôm têtñ inñ bu, “Am atôm oc mbo tali.” Ma inñ ti inñ ndê lau hoñ nañ sêndôc sêwhiñ inñ, nañ sêkêñ whiñ bu Yisu inñ Mesaya dau.

⁵⁴ Gêtñ dalô tilu-nga nañ Yisu kôm yêc malac Kana, nañ ñamiñ dau dinañ. Yisu kôm gêtñ dau têtñ têtñ inñ hu gameñ Judia-nga siñ, ma mbu têtñ gameñ Galili-nga gi.

5

Yisu gêm ñgac bôliñ dañ sa

¹ Tiñambu lau Israel-nga si mwasiñ atu dañ ñabêc hôc asê, ma Yisu mbu pi Jerusalem gi. ² Yêc Jerusalem, bu ñatorñ atêc dañ, nañ sêwhê ña hoc ahuc, nañ poc kêpiñ malac dau ñagatam nañ sêsam bu Gatam Domba-nga. Sêsam bu ñatorñ dau ñaê yêc Yom †Hibru bu Betesda, ma andu selep amanñdañ sêlhac ñamakê. ³ Ma yêc dinañ lau gêm bac daêsam sêyêc, lau tapec, lau bôliñ ma lau ñasac ñatô. [⁴ Tôm têtñ ñatô Pômdau ndê añela dañ oc sip meñ ma kôm bu dau li sa. Lau gêm bac sêhôn têtñ dinañ, ma asa nañ sip bu dau tiñamata, nañ oc ñayham sa.] ⁵ Ñac si dañ inñ ñgac bôliñ nañ gêm bac gitôm yala 38.

⁶ Têtñ ndoc Yisu kêselêñ mbo gameñ dinañ, inñ gêlic ñgac bôliñ dau, ma kêyalê bu inñ gêm bac yêc ñasawa hic baliñ su, goc ndac inñ, “Am tac whiñ bu am ñayham sa, me?” ⁷ Ma ñgac bôliñ dau sôm, “O ñadau! Aô gahôn têtñ nañ bu dindec ñali

sa, magoc ñamalac danj mba bu nem aõ sa. Ma aõ bu wasip bu wandi, tigenj ñamalac danj êlêmê hóc gêlêc aõ su.”⁸ Goc Yisu sôm têtj inj, “Tisa! Ma hóc nem mbô sa, ma êmsêlêj.”⁹ Ma ñagahô ñgac dau ñayham sa, goc hóc ndê mbô sa ma kêsêlêj gi.

Yisu kôm gêtj dinanj têtj bêc †Sabat-ñga danj.¹⁰ Ma tu dinanj-ñga lau bata Israel-ñga sêsôm têtj ñgac nanj Yisu kôm ñayham sa bu, “Acsalô lec inj bêc Sabat-ñga. Yac neñ yomsu gic yao yac bu dakôm gwelenj têtj bêc Sabat-ñga dom, ma bocke dec am kôc nem mbô ma kêsêlêj.”¹¹ Magoc inj sôm, “Ñgac nanj kôm aõ ñayham sa, nanj sôm têtj aõ bu, ‘Hóc nem mbô sa, ma êmsêlêj.’”¹² Ma sêndac inj, “Ñgac nanj sôm têtj am bu am hóc nem mbô sa ma êmsêlêj, nanj asa?”¹³ Tigenj ñgac dau kêyalê dom. Nahu bu têtj ndoc Yisu kôm inj ñayham sa, nanj lau daêsam sêmbo, ma Yisu kêdahinj dau su sip ñac ñalôm ma kôlhô gi.

¹⁴T injambu Yisu tap inj sa tiyham mbo lôm dabuj, ma sôm têtj inj, “Am ñgô su nanj! Am ñayham sa su. Dec yob daôm bu kôm sac tiyham dom, mboe ñawapac atu danj nanj hóc gêlêc inj dinanj su, nanj tap am sa tinjambu.”¹⁵ Ma têtj dinanj ñgac dau sa gi ma kêtj ñawaê têtj lau bata Israel-ñga, bu ñgac nanj kôm inj ñayham sa, nanj Yisu.

Lau bata Israel-ñga sêkêj kisa Yisu

¹⁶Lau bata Israel-ñga sêlic bu Yisu kôm gêtj kainj dinanj têtj bêc Sabat-ñga ñatô, ma tu dinanj-ñga sic hu sêkêj kisa inj.¹⁷ Dec inj sôm têtj ñac, “Damanj kôm inj ndê gwelenj ñapanj, têtj têm ñamata-ñga e menj têtj kwahic dec. Bocdinañ aõ oc wanem gwelenj.”¹⁸ Têtj ñamata-ñga lau bata Israel-ñga sêkêj kisa Yisu bu inj sôc yomsu Sabat-ñga ñapu dom. Ma têtj ndoc sêngô inj ndê yom dinanj, nanj sêkôm ñanña bu sêndic inj ndu. Sêsôm, “Inj sam Anötô bu inj Damba ma bocdinañ inj bu po dau ndê waê sa nditôm Anötô dau.”

Anötô kêtj ñaclai têtj inj ndê Atu

¹⁹Goc Yisu sôm têtj ñac, “Aõ wasôm yom ñandô têtj mac. Oc tôm dom bu Anötô ndê Atu kôm gêtj danj êñkuc dau ndê atac whinj. Mba! Gêtj bocke nanj Atu gêlic Damba kôm, nanj dec inj kôm. Bu Atu kôm gêtj honj gitôm Damba kôm.²⁰ Damba atac whinj Atu kêlêc, ma tôc gêtj honj nanj inj dau kôm, nanj asê têtj inj. Ma aõ wasôm têtj mac bu Damba oc hoc gêtj atu-tu asê têtj Atu bu kôm, nanj hóc gêlêc gêtj nanj inj kôm, nanj su. Ma têtj têm mac alic gêtj dau, nanj mac oc asô.²¹ Tôm Damba uñ lau batê sa ma kêtj ñac sêmbo tali, nanj inj ndê Atu dec kêtj lau nanj inj atac whinj ñac, nanj sêmbo tali boc-dinañ.²² Ma gêtj danj tiyham. Damba oc êñsahê lau danj dom. Inj kêtj ñaclai têtj inj ndê Atu bu êñsahê lau pi ñac si mêtê.²³ Ma tu dinanj-ñga lau honj nanj sêtoc Atu ndê waê sa, nanj sêtoc Damba ndê waê sa bocdinañ. Magoc asa nanj toc Atu sa dom, nanj toc Damba nanj kêkinj inj menj, nanj sa dom.

²⁴“Aõ wasôm yom ñandô têtj mac, bu asa nanj kôc aneñ yom sa, ma kêtj whinj inj nanj kêkinj aõ gameñ, nanj oc tap matôc sa dom. Inj hu señ mbac ndu-ñga sinj su, ma tap señ mbo tali ñapanj-ñga sa.²⁵ Yomandô dec wasôm têtj mac. Têm nanj Anötô gic bata, nanj kwahic dec menj su, dec lau nanj sêmbo señ sêmbac ndu-ñga, nanj oc sêngô Anötô ndê Atu awha. Ma ñac nanj sêngô ma danja wambu, nanj oc sêmbo tali.²⁶ Tali ñahu yêc Damba dau, ma inj kêtj tali ñahu têtj inj ndê Atu whinj.²⁷ Ma inj kêtj ñaclai têtj inj bu êñsahê ñamalac, bu inj ñamalac ndê Atu.²⁸ Asô tu yom dindec-ñga dom. Ndoc oc menj, nanj lau honj nanj sêmbac ndu su, nanj oc sêngô Atu ndê awha,²⁹ ma sêtisa akêtj lau batê-ñga. Lau nanj

sêkôm n̄ayham, nan̄ oc sêtis̄a ma sêtap Anõtõ ndê gamen̄ sêndöc tali n̄apan̄-n̄ga sa. Magoc lau nan̄ sêkôm sac, nan̄ oc sêtis̄a ma sêtap matöc sa.

³⁰ “Oc tòm dom bu aõ wakôm gêñ dan̄ tan̄wasêñ. Ma aõ oc wan̄sahê ma wamatöc lau wan̄kuc aõ dauñ neñ gauc dom. Mba! Aõ wamatöc lau wan̄kuc yom nan̄ Daman̄, nan̄ kêkin̄ aõ gamen̄, nan̄ sôm têñ aõ. Ma aõ oc wakôm gêñ dau wan̄kuc lêñ gitêñ, n̄ahu bu aõ gakôm gêñ dan̄ tu aneñ atac whin̄-n̄ga dom, aõ gakôm gêñ hon̄ kakuc Daman̄ ndê atac whin̄.”

Gêñ nan̄ whê Yisu ndê n̄ahu sa

³¹ “Aõ bu wahoc yom asê pi dauñ, dec mac oc asôm bu aneñ yom n̄andô mba, ma akêñ whin̄ dom. ³² Magoc Daman̄ hoc yom asê bu whê aneñ n̄ahu sa, ma aõ kayalê bu in̄ ndê yom in̄ yom n̄andô.

³³ “Jon, Ngac Kêku Lau-n̄ga sôm yom n̄andô asê pi aõ whin̄, têñ têm mac an̄kin̄ lau sêtêñ in̄ si. ³⁴ Aõ gapõnda yom nan̄ n̄amalac sêhoc asê pi aõ, nan̄ dom. Tigen̄ kwahic dec aõ gasôm yom pi Jon, bu mboe mac akêñ whin̄ yom nan̄ in̄ sôm pi aõ, dec atap Anõtõ ndê mwasin̄ nem mac si-n̄ga sa. ³⁵ Jon mbo gitôm ya n̄awê nan̄ pö gamen̄, ma gitôm n̄asawa apê mac atisambuc in̄ ndê n̄awê.

³⁶ “Magoc gêñ n̄atö sêpun̄ yom n̄andô pi aõ dôñ, nan̄ hóc gêlêc Jon ndê yom pi aõ. Alic gwelen̄ nan̄ aõ gakôm gambo. Daman̄ dau kêñ gwelen̄ dinan̄ sip aõ aman̄ tu bu wandic dabin̄, ma gwelen̄ dau töt asê bu in̄ kêkin̄ aõ gamen̄. ³⁷ Ma Daman̄ dau, nan̄ kêkin̄ aõ gamen̄, nan̄ hoc yom asê pi aõ. Magoc mac lau daôm an̄gö in̄ ndê awaha dom, ma mac alic in̄ an̄gö su dom. ³⁸ Ma in̄ ndê yom yêc mac nem n̄alôm dom, n̄ahu bu in̄ kêkin̄ aõ gamen̄, magoc mac akêñ whin̄ aõ dom. ³⁹ Mac asam Anõtõ ndê yom nan̄ sêto yêc, nan̄ n̄apan̄, tu bu akip yom hon̄ n̄ahu sa. N̄ahu bu mac gauc gêm bu mac oc atap sen̄ andöc tamli-n̄ga sa yêc yom dau n̄alôm. Yom dau dinan̄ hêganõñ aõ, ma whê aneñ n̄ahu sa, ⁴⁰ tigen̄ mac atec bu atêñ aõ amen̄, ma atap sen̄ andöc tamli-n̄ga dau sa.

⁴¹ “Aõ gamen̄ bu n̄amalac sêpo aõ neñ waêñ sa dom. ⁴² Magoc aõ kayalê mac su, dec galic bu Anõtõ ndê atac whin̄ yêc mac nem n̄alôm dom. ⁴³ Aõ gamen̄ gam Daman̄ an̄gö, tigen̄ mac aköc aõ sa dom. Magoc n̄amalac dan̄ nan̄ men̄ tu dau-n̄ga, nan̄ mac aköc in̄ sa n̄agahö en̄. ⁴⁴ Mac atac whin̄ bu atap waêm sa yêc mac daôm nem lau, magoc akôm bu atap waêm sa yêc Anõtõ tigen̄ ndê dom. Ma bocdinan̄, mac oc akêñ whin̄ aõ n̄alêñ bocke? ⁴⁵ Gauc nem bu aõ dauñ oc wasôm mac nem giso asê yêc Daman̄ an̄gö-n̄ga dom. Mba! Mac akêñ batam bu yomsu nan̄ Moses to, nan̄ oc ti mac nem sen̄ andöc tamli n̄apan̄-n̄ga, tigen̄ yomsu dau oc töt nem giso asê. ⁴⁶ N̄ahu bu Moses dau to yom pi aõ, ma mac bu akêñ whin̄ in̄, dec oc akêñ whin̄ aõ. ⁴⁷ Tigen̄ mac akêñ whin̄ yom nan̄ in̄ to, nan̄ dom, ma bocdinan̄ mac oc akêñ whin̄ aneñ yom n̄alêñ nde? Oc tòm dom!”

6

Yisu gôlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Tin̄ambu Yisu kôc ndê ngac-sêñomi sa ma sic Bugicton̄ Galili-n̄ga kic ma sêpi dan̄ga si. (Bugicton̄ dau sêsam n̄aê dan̄ bu Taibirias.) ² Ma lau daêsam sêñkuc in̄ si, n̄ahu bu n̄ac sêlic gêñ ðalö nan̄ in̄ kôm têñ ndoc in̄ kôm lau gêmbac n̄ayham sa. ³⁻⁴ Têñ têm dinan̄ lau Israel si om atu Mwasin̄ Pasowa-n̄ga men̄ kêpin̄ tiyham. Yêc bugicton̄ n̄adan̄ga, Yisu pi lôc dan̄ gi ma ndöc sic whin̄ in̄ ndê ngacsêñomi. ⁵ Ma in̄ hóc tandô sa ma gêlic lau daêsam nan̄ sêwê sêmen̄,

goc sôm têtj Pilip, “Danemlhi gêtj daneŋ-ŋga yêc nde, bu dakêtj têtj lau daêsam dindec sêneŋ?” ⁶ Inŋ dau kêyalê gêtj nanŋ inŋ bu kôm, nanŋ su, magoc sôm yom dinanŋ bu êŋsahê Pilip. ⁷ Ma Pilip ô yom ma sôm, “Oc tôm dom andôl Mone atu gitôm †denarii 200 bu ndöc, ma dakôc mone dau ma danemlhi gêtj daneŋ-ŋga, tigeŋ oc tôm dom bu lau daêsam dindec sêneŋ ŋagec-ŋagec.” ⁸ Têtj dinanŋ Yisu ndê ŋgacsêŋom danŋ, Saimon Pita ndê asi Andru, sôm têtj Yisu, ⁹ “Balê danŋ mbo, nanŋ kôc bolom amanŋdanŋ ma i lu. Tigeŋ gêtj dinanŋ oc nditôm lau hoŋ dindec dom andôl!” ¹⁰ Goc Yisu sôm, “Mac asôm têtj lau bu sêndöc sic.” Kwanŋ daêsam yêc gameŋ dinanŋ, ma lau hoŋ sêndöc sic sêndöc kwanŋ. Lau toŋ dinanŋ si launŋac gitôm 5,000.

¹¹ Ma Yisu kôc bolom ma gêm danŋge, goc kêŋ têtj lau nanŋ sêndöc dinanŋ, bu sêndic sam têtj dandi. Ma inŋ gêm mbec i lu ma kêŋ têtj ŋac bocdinanŋ, ma ŋac seŋ tôm si atac whiŋ. ¹² Ŋac seŋ e hôc ŋac dônŋ, goc inŋ sôm têtj ŋgacsêŋomi, “Mac andic ŋadêlê hoŋ sa, bu tanŋainŋ gêtj danŋ dom.” ¹³ Bolom amanŋdanŋ ma i lu dinanŋ, lau seŋ e gitôm, ma ŋgacsêŋomi sic ŋadêlê sa sip gatop 12 e meŋhu.

¹⁴ Lau sêlic gêtj dalô atu nanŋ Yisu kôm, goc sêsôm têtj dau, “Yomandôl! Propet atu nanŋ dakêtj batanŋ bu sip nom meŋ, nanŋ ŋac dau dindec, me?” ¹⁵ Têtj dinanŋ Yisu kêyalê bu ŋac gauc gêm bu sêkôm ŋanŋga bu sêkôc inŋ sa ma sêkêŋ inŋ ti ŋac si kiŋ. Dec inŋ kêdahinŋ dau su, ma kôlhô tawasê pi lôc danŋ gi.

Yisu kêsêlêŋ mbo bu ŋahô

(Mat 14:22-33; Mak 6:47-51)

¹⁶ Têtj ac gi sip, Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêmbu sêtêŋ bugictonŋ si. ¹⁷ Ŋac bu sêndic bu kic ma sêmbu sêtêŋ malac Kapenaom sêndi, dec sêpi wanŋ danŋ ma sêsa si. Ŋasec sa su, magoc Yisu meŋ hôc asê ŋac su dom. ¹⁸⁻¹⁹ Ŋac sêhêc wanŋ sêsa ŋasawa baliŋ gitôm 5 kilometa, ma mbu puc ŋadinda e gêli bu ŋamponŋ sa. Têtj dinanŋ sêlic Yisu kêsêlêŋ mbo bu ŋahô meŋ kêpiŋ wanŋ, dec sêtöc dau atu. ²⁰ Magoc inŋ sôm têtj ŋac, “Atöc daôm dom! Bu aô dauŋ dindec.” ²¹ Goc sêkôc inŋ pi wanŋ ti atac ŋayham, ma ŋagahô sêhêc asê baô yêc Kapenaom.

²²⁻²³ Têtj ŋagalaŋsê, lau daêsam nanŋ sêmbu sêwhiŋ Pômdu têtj ndoc inŋ gêm danŋge bolom ma kêŋ têtj ŋac seŋ, nanŋ gacgeŋ sêmbu bugictonŋ ŋadanŋga. Ŋac sêŋyalê bu wanŋ tigeŋ dinanŋ ŋgacsêŋomi sêpi ma sêlhô si, ma bu Yisu pi wanŋ dau whiŋ ŋac dom. Malô goc wanŋ ŋatô akêŋ malac Taibirias sêmeŋ sêsôc baô yêc dinanŋ. ²⁴ Ŋac sêlic su bu Yisu ti inŋ ndê ŋgacsêŋomi sêmbu dom, dec sêpi wanŋ dau, ma sêtêŋ malac Kapenaom si bu sêŋsalê Yisu.

Yisu inŋ bolom kêŋ ŋamalac sêndöc tali-ŋga

²⁵ Ŋac sic bugictonŋ kic, ma sêtap Yisu sa, goc sêsôm, “Kêdôhônŋwaga, am mweŋ têtj nde?” ²⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yom ŋandô aô wasôm têtj mac. Aô gakôm gêtj dalô nanŋ tôm bu whê mac nem gauc sa pi aô neŋ ŋahu. Magoc mac anŋsalê aô ma atac whiŋ bu ambo awhiŋ aô tu gêtj dinanŋ-ŋga dom. Mba. Mac atac whiŋ bu ambo awhiŋ aô, ŋahu bu aô gakêŋ bolom têtj mac anŋ e hôc mac dônŋ. ²⁷ Akôm mwasac bu atap gêtj daneŋ-ŋga nanŋ gic waê bu niŋga, nanŋ sa lec dom. Mba! Akôm mwasac tu bu atap gêtj daneŋ-ŋga nanŋ oc kêŋ mac ambo tamli ŋapanŋ, nanŋ sa. Ma gêtj dau ŋamalac ndê Atu oc kêŋ têtj mac, bu Damba Anötö kêyalinŋ inŋ sa su, ma kêŋ ŋaclai têtj inŋ bu kôm gêtj dau.”

²⁸ Goc ŋac sêndac inŋ, “Gitôm bu am whê sa têtj yac, gêtj nanŋ Anötö atac whiŋ bu yac akôm?” ²⁹ Ma Yisu sôm, “Anötö ndê atac whiŋ ŋandô bu mac akôm gêtj bocdec. Akêŋ whiŋ ŋac nanŋ inŋ kêkiŋ inŋ meŋ.” ³⁰⁻³¹ Goc ŋac sêsôm, “Muŋ-ŋga yac mba abanŋi sêmbu gameŋ sawa ma seŋ mana ti ŋac si gêtj daneŋ-ŋga, tôm

yom nanj sêto yêc bocdec, ‘*Inj kêñ bolom undambê-nga têtj ñac senj.*’ Kwahic dec yac bu andac am bu kôm gêtj dalô kainj tigenj. Yac bu alic, dec yac oc akêtj whinj am.” ³² Goc Yisu sôm, “Mac gauc gêm bu Moses kêñ bolom undambê-nga têtj mac. Magoc aô wasôm yom ñandô têtj mac bu anej Damanj oc kêñ bolom ñandô undambê-nga têtj mac. ³³ Ma Anötö ndê bolom dau dec, inj nanj sip akêtj undambê menj ma kêñ lau nom-nga sêndöc tali ñapanj.” ³⁴ Lau sêngô Yisu ndê yom dau, goc sêsôm têtj inj, “Pômdau, kwahic dec ma ndi, yac atac whinj bu am kêñ bolom dau dinanj têtj yac.”

³⁵ Goc Yisu sôm, “Bolom nanj kêñ ñamalac sêndöc tali, nanj aô dauj dec. Lau nanj sêtêtj aô sêmenj, nanj gêtj oc yô ñac tiyham dom. Ma lau nanj sêkêtj whinj aô, nanj bu oc yô ñac tiyham dom. ³⁶ Tigenj tôm aô gasôm têtj mac su, mac alic aô su, magoc akêtj whinj aô dom. ³⁷ Lau bocke nanj Damanj kêñ têtj aô, nanj honj oc sêtêtj aô sêmenj. Ma lau nanj sêtêtj aô sêmenj, nanj oc tôm dom bu wasoc ñac si danj su. ³⁸ Aô gasip akêtj undambê gamej, bu wakôm gêtj tôm aô dauj neñ atac whinj dom. Mba! Aô gasip gamej, bu wakôm gêtj tôm Damanj nanj kêkinj aô gamej, nanj ndê atac whinj. ³⁹ Ma Damanj atac whinj bu aô wayob ñamalac honj nanj inj kêñ têtj aô, bu ñac si danj ninja dom. Aô wauñ ñac honj sa têtj bêc ñambu-nga. ⁴⁰ Damanj ndê atac whinj bocdec bu, lau honj nanj sênyalê inj ndê Atu, ma sêkêtj whinj inj, nanj oc sêtap senj sêndöc tali-nga sa, ma aô wauñ ñac sa têtj bêc ñambu-nga.”

⁴¹ Têtj ndoc nanj lau bata Israel-nga sêngô Yisu sôm bu inj bolom nanj sip akêtj undambê menj, nanj sêli awha sa pi inj. ⁴² Ñac sêsôm têtj dandi, “Ñgac dindec inj Yisu, Josep ndê atunjac. Yac tanyalê inj dinda lu damba. Bocke ma kwahic dec inj sôm têtj yac bu inj sip akêtj undambê menj?” ⁴³ Dec Yisu sôm, “Ali awham sa têtj baôm dom! ⁴⁴ Lau danj gitôm dom bu sêtêtj aô sêmenj ñambwa. Damanj nanj kêkinj aô gamej, nanj bu kac ñac si gauc kwi, dec oc tôm bu sêtêtj aô sêmenj. Ma aô oc wauñ ñac sêtisa têtj bêc ñambu-nga. ⁴⁵ Sêto propet akwa danj ndê yom yêc bocdec bu, ‘*Anötö oc êndôhônj ñamalac honj.*’ Bocdinanj dec anjô. Lau honj nanj sêkêtj danja Damanj ndê yom ma inj kêdôhônj ñac, nanj oc sêtêtj aô sêmenj. ⁴⁶ Yom dau sôm bu Anötö oc êndôhônj lau, magoc ñamalac danj gêlic Damanj su dom. Anötö ndê Atu nanj mbo whinj inj ma sip nom menj, inj tigenj gêlic inj. ⁴⁷ Ma aô wasôm yom ñandô. Asa nanj kêñ whinj Atu, nanj tap senj ndöc tali ñapanj-nga sa su. ⁴⁸ Bolom kêñ ñamalac sêndöc tali-nga, nanj aô dauj dindec. ⁴⁹ Mac nem apami senj mana yêc gamej sawa, magoc tinjambu ñac honj sêmbac ndu. ⁵⁰ Tigenj bolom nanj sip akêtj undambê menj, inj bolom kainj danj. Ñamalac danj bu neñ, dec oc ninga dom. ⁵¹ Ma bolom tali-nga nanj sip akêtj undambê menj, nanj aô dauj dec. Ñamalac danj bu neñ bolom dindec, dec oc ndöc tali ñapanj. Ma bolom dau dinanj aô neñ ñamsôm, nanj aô oc wakêtj bu lau honj nanj sêkêtj whinj aô, nanj oc sêndöc tali ñapanj.”

⁵² Têtj dinanj lau bata Israel-nga sêsenj dandi ñandô, ma sêsôm têtj dau, “Bocke ma ñgac dindec sôm bu kêñ inj ndê ñamsôm têtj yac danenj?” ⁵³ Ma Yisu sôm têtj ñac, “Yomandô aô wasôm têtj mac. Mac bu anej Ñamalac ndê Atu ndê ñamsôm ti anôm inj ndê dac dom, dec oc tôm dom bu mac atap senj andöc tamli-nga sa. ⁵⁴ Asa nanj bu neñ aô neñ ñamsôm, ma nôm anej dac, nanj

tap senj ndöc tali napan-nga sa su.* Ma aö oc waun in sa tøj bęc nambu-nga. ⁵⁵ Bu aö neñ namsôm ti gěj aneñ-nga nandô, ma aö neñ dac ti gěj anôm-nga nandô. ⁵⁶ Asa nan bu neñ aö neñ namsôm, ma nôm aö neñ dac, nan gěj dau oc piñ alu dôñ anem damin dauñ. In oc mbo aö njalôm, ma aö wambo in ndé njalôm. ⁵⁷ Tali nahu yęc Daman nan kėkin aö gameñ, ma aö dauñ gambo tanli tu in-nga. Bocdinañ asa nan kóc aö sa ti in ndé gěj daneñ-nga nandô, nan oc mbo tali tu aö-nga. ⁵⁸ Mac damami senj mana, magoc tinambu sėmbac ndu. Bolom nan sip akěj u ndambė meñ, nan aö dauñ dindec. Ma asa nan bu neñ bolom dindec, nan oc mbo tali napan.” ⁵⁹ Yisu sôm yom hoñ dinañ tøj ndoc in kėdöhôñ lau mbo lôm wė-nga yęc malac Kapenaom.

Yisu ndé sějomi natô sėhu in sinj

⁶⁰ Tøj ndoc sějgô Yisu ndé yom dinañ, goc in ndé †sějomi daėsam sėsôm, “Aluė! Yom dinañ nwapac nandô! Asa gitôm bu oc kóc sa ma eñyalė?” ⁶¹ Yisu kėyalė bu in ndé sějomi sėtucdin tu in ndé yom-nga, dec sôm, “Yom dindec kěj wapac mac, a? ⁶² Bocdinañ, tøj ndoc mac alic Nmalac ndé Atu mbu pi gameñ nan in mbo tøj nmatata-nga ndi, nan mac oc akěj whin, me oc kěj wapac mac eñlėc? ⁶³ Nmalac si gauc me licwalô oc tôm dom bu kěj nac sėndôc tali. Nalau tigen kěj nmalac sėndôc tali napan. Ma yom nan aö gasôm tøj mac, nan Nalau tigen oc whė mac nem gauc sa e anyalė, ma bocdinañ atap senj andôc tamli napan-nga sa. ⁶⁴ Magoc mac nem lau natô sėkěj whin aö dom.” (Yisu sôm yom dinañ bu in kėyalė gwanan lau natô nan sėkěj whin in dom, ma ngac nan oc hoc in asė.) ⁶⁵ Ma in gic tėku yom ma sôm, “Tu dinañ-nga dec aö gasôm bu lau dan sėtôm dom bu sėtěj aö sėmeñ nambwa. Daman bu kěj njalai těj nac, dec oc tôm.”

⁶⁶ Tøj dinañ Yisu ndé sějomi daėsam sėhu in sinj ma sějkuç in tiyham dom. ⁶⁷ Goc in ndac in ndé n gacsějomi 12 bu, “Ma bocke? Mac bu ahu aö sinj awhin, a?” ⁶⁸ Ma Saimon Pita sôm, “Pômdau, yac oc atěj asa andi? Am tamwasēm sôm yom nan tôm bu kěj yac andôc tanli napan. ⁶⁹ Yac anyalė ma akěj whin bu am Anôtô ndé ngac dabuñ am.” ⁷⁰ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Aö dauñ kayalin mac lau 12 sa. Magoc aö kayalė su bu mac nem ngac dan ti Sadañ ndé su.” ⁷¹ In sôm yom dinañ pi Judas, Saimon Iskeriot ndé atunğac. Bu Judas in ngacsějomi 12 si dan, nan tinambu hoc Yisu asė.

7

Yisu ndé asii sėkěj whin in dom

¹ Tinambu Yisu kėsėlėñ golom-golom malac nan sějyęc gameñ Galili-nga. In mbo ahė gameñ Judia-nga, bu in kėyalė bu lau bata Israel-nga nan sėmbo gameñ dinañ, nan atac whin bu sėndic in ndu. ² Tøj ndoc lau Israel si †Mwasin atu Lôm Bac-nga meñ kėpiñ, nan ³ Yisu ndé asii sėsôm, “Yac gauc gēm bu nayaham bu am sip těj gameñ Judia-nga ndi. Bu am nem sějomi natô sėmbo dindė, dec kôm gěj dalô bu nac sėlic. ⁴ Nmalac dan bu kôm dau ti ngac

* **6:54:** Lau natô gauc gēm bu yom pi Yisu ndé namsôm ti dac hėganôñ Mwasin Dabuñ. Tigen nbatin 53 whė sa bu asa nan neñ Yisu ndé namsôm ma nôm in ndé dac dom, nan oc tôm dom bu tap senj ndöc tali-nga sa. Bocdinañ yom dau bu hėganôñ Mwasin Dabuñ, dec lau nan senj dom, nan oc sėtôm dom bu sėtap Anôtô ndé mwasin sėndôc tali-nga sa bocdinañ. Gauc dinañ in so. Pômdau kěj in ndé Mwasin Dabuñ bu puc yac dôñ, ma ti senj datap undambė sa-nga dom. Nmalac nan gěj Mwasin Dabuñ dom, magoc kěj whin Yisu, nan oc ndöc tali. Nalėñ tigen yęc bu datap senj dambo tanli napan-nga sa, nan dakěj whin Yisu.

tiwaê, nanj sinj dau dom. Am kôm gêñ dalô daêsam, bocdinañ tôc daôm asê têñ ñamalac honj.”⁵ Yisu ndê asii sêsôm yom dinañ, ñahu bu sêkêñ whiñ inj dom.

⁶⁻⁸ Dec Yisu sôm têñ inj ndê asii, “Aô oc wasip gameñ Judia-nga wandi dom, bu aneñ ndoc yêc dôñ yêc. Lau sac nom-nga sêtec aô, bu aô êlêmê gahoc yom asê pi gêñ giso honj nanj ñac sêkôm. Magoc lau nom-nga sêtec mac dom, ma bocdinañ mac api Jerusalem andi, tu Mwasinj dinañ-nga. Mac atôm bu akôm gêñ têñ têm bocke nanj mac atac whiñ, magoc aneñ têm hóc asê su dom.”

⁹ Yisu sôm yom dinañ su, ma gacgeñ mbo Galili. ¹⁰ Tigeñ têñ ndoc inj ndê asii sêpi Jerusalem si bu sêlic om atu Lôm Bac-nga, nanj inj kékuc ñac gi. Magoc inj sinj dau bu lau sêlic inj dom. ¹¹ Lau bata Israel-nga nanj sêmbo Jerusalem tu Mwasinj dinañ-nga, nanj taso inj ma sêndac, “Ñgac dinañ mbo nde?” ¹² Ma lau daêsam nanj sêmbo malac dinañ, nanj sic yom sec têñ dandi pi Yisu. Ñatô sêsôm, “Inj ñgac ñayham.” Ma ñatô sêsôm, “Mba! Inj kêsau lau.” ¹³ Magoc ñamalac danj sôm yom pi Yisu yêc awê dom, bu sêtôc lau bata Israel-nga.

Yisu kêdôhônj lau

¹⁴ Bêc ñatô giñga su ma Mwasinj Lôm Bac-nga gi sa ñalhu. Ma têñ dinañ, Yisu sôc lôm dabuñ ñabatêmdô gi, ma gic hu kêdôhônj lau. ¹⁵ Inj ndê yom kôm lau bata Israel-nga sêhêdaê ma sêsôm, “Ñgac dindec sôc lôm dom, ma bocke dec inj kêdôhônj lau ña yom ti gauc atu-tu?” ¹⁶ Ma Yisu sôm, “Aô kadôhônj aô dauñ neñ yom dom, magoc inj nanj kêkiñ aô gameñ, nanj ndê yom. ¹⁷ Lau nanj atac whiñ bu danja wambu Anôtô, nanj oc sêñyalê bu yom honj nanj aô kadôhônj, nanj menj akêñ Anôtô ndê, ma aô neñ yom dom. ¹⁸ Asa nanj sôm dau ndê yom, nanj bu po dau ndê waê sa. Magoc aô bu wapo inj nanj kêkiñ aô gameñ, nanj ndê waê sa. Aô kasau dom, aô gasôm yom ñandô. ¹⁹ Moses kêñ yomsu têñ mac, magoc mac ne m danj danja wambu ñapep dom. Tu sake-nga mac asôm bu aô kagili yomsu, dec atac whiñ bu andic aô ndu?”

²⁰ Goc lau ñatô sêsôm, “Asa tac whiñ bu ndic am ndu? Ñalau sac danj oc sip am nem ñalôm su!” ²¹ Ma Yisu sôm têñ ñac, “Aô gakôm gêñ dalô danj têñ bêc Sabat-nga, ma mac honj asô. ²² Mac anjôliñ yom pi aô ma asôm bu aô kagili y omsu Sabat-nga, magoc mac daôm akôm gwelêñ têñ bêc Sabat-nga. Mac anjuc ðpwac asê balêi si ñamlic ñatô su-nga, tôm Moses tu ma gic dulu têñ mac. (Pwac dau Anôtô kêñ têñ Moses dom, magoc kêmwatiñ têñ abanj munj su.) Mac asê balêi si ñamlic têñ ñac si bêc ti-8-nga, ma bocdinañ balêi ñatô mac asê ñac têñ bêc Sabat-nga. ²³ Mac alic ñayham bu akôm gêñ dau têñ Sabat tu bu anjili Moses ndê yomsu dom. Aô dec gakôm ñamalac danj ndê ñamlic sambuc ñayham sa têñ bêc Sabat-nga, ma bocdinañ tu sake-nga mac atac ñandê têñ aô? ²⁴ Alic gêñ awê-nga ñambwa tu amatôc yom-nga dom! Akôc gauc ñapep pi gêñ ñalôm-nga whiñ.”

Lau sêndac bata Yisu

²⁵ T êñ ndoc dinañ lau Jerusalem-nga ñatô sêsôm, “Ñgac dindec inj ñgac nanj lau bata sêñsalê lêñ tu bu sêndic inj ndu-nga. ²⁶ Tigeñ alic! Inj sôm yom mbo awê, magoc lau bata sêsôm yom danj têñ inj dom. Bocke? M boe ñac sêkêñ whiñ bu inj Mesaya dau, me? ²⁷ Tigeñ yac anyalê ñgac dindec ndê malachu. Ma têñ ndoc Mesaya oc meñ, nanj lau danj oc sêñyalê gameñ nanj inj menj akêñ, nanj dom.” ²⁸ Yisu kêdôhônj lau mbo lôm dabuñ ñabatêmdô têñ têm dinañ, ma inj ta yom bocdec bu, “Mac lau dinañ gauc gêm bu mac anyalê aô, ma bu mac anyalê a ô neñ malachu, a? Aô gameñ ña aô dauñ neñ ñaclai dom. Aô Damanj kêkiñ aô gameñ, ma inj Anôtô ñandô, magoc mac anyalê inj dom. ²⁹ Aô

dec kayalê in, bu mun-nga aö gambo gawhin in, ma kwahic dec in kêkin aö gamej.”

³⁰ Têj dinar ñac sêṅsahê bu sêkôc in dôṅ, tigen in ndê ndoc yêc dôṅ yêc, dec lau dan gitôm dom bu sêkêṅ amba pi in. ³¹ Magoc lau daêsam yêc toṅ atu dinar sêkêṅ whin in ma sêsôm, “Yac akêṅ batan Mesaya, ma akêṅ whin bu têtṅ ndoc in meṅ, nan in oc kôm gêtṅ dalô daêsam. Tigen asa gitôm bu kôm gêtṅ dalô atu-tu nan sêhôt gêlêc gêtṅ dalô daêsam nan ñgac dindec kôm, nan su?”

Lau Palêsai ti dabuṅsiga atu-tu sêkôm bu sêkôc Yisu dôṅ

³² Lau Palêsai sêṅgô bu lau sem yomgalôm pi Yisu ma sêkôc gauc kainṅ dinar pi in. Goc †dabuṅsiga atu-tu ti lau Palêsai sêṅkin lau sin-nga ñatô nan sêyob lôm dabuṅ, bu sêkôc in dôṅ. ³³ Têj dinar Yisu sôm, “Aö wambo wawhin mac ṅasawa sauṅ, goc walhō wambu watêṅ in nan kêkin aö gamej, nan wandi. ³⁴ Mac oc aṅsalê aö, magoc oc atap aö sa dom, ma mac atôm dom bu aṅkuc aö atêṅ gamej nan aö oc wambo.” ³⁵ Goc lau Israel-nga sêsôm têtṅ dandi, “Ñgac dindec oc mbo nde, dec yac oc datôm dom bu datap in sa? Mboe in oc ndi mbo whin yac neṅ lau Israel-nga ñatô, nan sêndôc lau Grik si gamej ma êndôhônṅ lau Grik yêc dindê? ³⁶ In sôm bu yac oc taṅsalê in, magoc oc datap in sa dom, ma bu yac datôm dom bu datêṅ gamej nan in oc mbo, nan dandi. Yom dau ṅahu bocke?”

Yisu sôm yom pi Nalau Dabuṅ

³⁷ Têj Mwasinṅ Lôm Bac-nga ṅabêc atu ṅambu-nga, nan Yisu tisa kalhac ma mbwêc awha atu bocdec bu, “Am asa nan bu yô am, nan têtṅ aö mweṅ, ma nôm. ³⁸ Tôm Anôtô ndê yom nan sêto yêc, nan sôm, asa nan kêṅ whin aö, nan bu tali-nga oc êmbulup pi in ndê ṅalôm.” ³⁹ Yisu ndê yom dinar hêganônṅ Nalau Dabuṅ, nan tinambu Anôtô oc kêṅ têtṅ lau nan sêkêṅ whin Yisu. (Têtṅ têtṅ dinar, Anôtô kêṅ Nalau Dabuṅ têtṅ lau su dom, ṅahu bu Yisu ndê têtṅ tu tap in ndê ṅawasi sa-nga yêc dôṅ yêc.)

Lau sêseṅ dau pi Yisu

⁴⁰ Têj ndoc Yisu sôm yom dau, nan lau ñatô sêsôm, “Yomandô! Ñgac dindec in propet atu gitôm Moses, nan Anôtô gic bata bu êṅkin meṅ.” ⁴¹ Ma ñatô sêsôm, “Mba! In Mesaya dau!” Magoc lau ñatô sêsôm, “Mba! Bu Mesaya oc meṅ akêṅ gamej Galili-nga dom. ⁴² Anôtô ndê yom nan sêto yêc, nan sôm bu Mesaya oc meṅ sa yêc Kin Dawid ndê wakuc, ma yêc Dawid ndê malac Betlehem.” ⁴³ Bocdinan lau sêseṅ dau pi Yisu. ⁴⁴ Lau ñatô tac whin bu sêkôc in dôṅ, magoc ṅamalac dan gitôm dom bu kêṅ amba pi in.

Lau bata Israel-nga sêkêṅ whin Yisu dom

⁴⁵ Tinambu lau sinṅ lôm dabuṅ-nga sêmbu sêtêṅ dabuṅsiga atu-tu ti lau Palêsai si. Ma ñac sêndac lau sin-nga dau bocdec bu, “Bocke ma mac akôc Yisu dôṅ dom?” ⁴⁶ Goc lau sin-nga sêo yom ma sêsôm, “Ñamalac nan sôm yom gitôm ñgac dinar, nan yac aṅgô dan su dom.” ⁴⁷ Goc lau Palêsai sêsôm, “Mboe in kêsau mac awhin, a? ⁴⁸ Alic bu yac lau Palêsai ma lau bata mba dan kêṅ whin bu in Mesaya dau dom. Mba andô! ⁴⁹ Tigen lau ṅambwa-ṅambwa, nan si gauc sa dom pi Anôtô ndê yom nan sêto yêc, nan sêkêṅ whin in. Anôtô ndê atac ṅandê pi ñac!”

⁵⁰ Lau bata dinar si dan in Nikodemas, ñgac nan mun-nga gi gêlic Yisu. Têtṅ ndoc in ṅgô ñac si yom dinar, dec sôm têtṅ ñac bu, ⁵¹ “Yac neṅ yomsu gic yao bu dakic yom tu tamatôc ṅamalac dan-nga ṅambwa dom! Gêtṅ ṅamata-nga danṅô in

dau ndê yom, ma dakip yom sa pi gêr nan in kôm.”⁵² Magoc nac sêsôm, “Mboe am bu ti in ndê ngacsênom dan whin nac lau Galili-nga dinan, a? Am ndi ma kip nahu sa yêc Anötö ndê yom, ma am oc tap sa bu propet dan oc men akên gamej Galili-nga dom.”

*[Yisu tawalô awhê sac dan]**

⁵³ Dinan su, ma lau honj sêlhö têtêtêj ma sêmbu sêtêtêj nac si andu si.

8

¹ Goc Yisu hu malac Jerusalem sin ma sa gi mbo Lôc Olib. ² Têj ngalanjê bêbêc, in mbu sôc Jerusalem gi, ma mbo lôm dabun jabatêmdô. Ma lau daêsam sêwê sêtêtêj in sêmen, dec in ndôc sic ma kédôhôn nac. ³ Ma lau nan sêndôhôn yomsu ti lau Palêsai sêwê awhê dan sêtêtêj in sêmen, nan sêtap in sa têtêj ndoc in kôm mêtê mockain-nga. Ma sêkêj a whê dau kalhac lau honj anjô-nga. ⁴ Ma sêsôm têtêj Yisu, “Kédôhônwaga, sêtap awhê dindec sa kôm mêtê mockain-nga. ⁵ Moses to yomsu bu datuc lauwêhê kain dindec na hoc ndu. Bocdinan sôm bu yac oc dakôm sake?” ⁶ Nac bu sêtîm in na gêndac dinan, sênsalê yom dan bu sêngôlin pi in. Magoc Yisu pôn sic gi ndôc, ma gic hu to yom yêc nom na amba-atu. ⁷ Goc nac sênsu in e in tisa ma sôm têtêj nac, “Mac nem asa bu ndê sac mbasi, nan ti ngac namata-nga bu kôc hoc ma tuc pi awhê dindec.” ⁸ Goc in pôn sic tiyham ma to yom yêc nom. ⁹ Têtêj dinan lau nan sêngô Yisu ndê yom sic hu sêlhö tigen-tigen. Lau atu-tu sêlhö sêmun, goc lau jatô sênkuc e Yisu tawasê mbo, ma awhê dau kalhac in anjô-nga. ¹⁰ Dec Yisu tisa ma ndac in, “O awhê! Ma lau dau nde? Asa dec mbo bu êngôlin yom pi am ma êmatôc am?” ¹¹ Ma in sôm, “O nadau, lau mba!” Goc Yisu sôm, “Ma bocdinan aô wamatôc am dom whin. Magoc am lhö ndi, ma hu nem mêtê sac sin.”]

Yisu in Nawê Nom-nga

¹² Tinjamu Yisu sôm yom têtêj lau bocdec bu, “Aô nawê nom-nga. Asa nan bu ênkuc aô, nan oc sa sen njasec-nga tiyham dom. In oc ênsêlêj mbo nawê nan tôc sen ndôc tali-nga asê.”

¹³ Magoc lau Palêsai sêsôm têtêj in, “Am tamwasê m hoc yom asê pi daôm. Tu dinan-nga dec yac oc akôc am nem yom sa dom.” ¹⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô bu wahoc daun ney yom asê, dec aney yom dau in yom nandô. Nahu bu aô kayalê gamej nan aô gamej akên nan, ma gamej nde nan wambu wandi. Tigen mac anyalê gamej dinan dom. ¹⁵ Mac anjahê ti amatôc lau anjuc namalac si gauc. Magoc aô dec wamatôc namalac dan gitôm mac akôm, nan dom. ¹⁶ Aô bu wamatôc lau, dec aney yom honj in yom nandô, nahu bu aô tanwasêj dom. Daman nan kêkin aô, nan mbo whin aô. ¹⁷ Mac daôm nem yomsu sôm bu ngac lu bu sêpuc si yom dôj bu yom nandô, dec mac oc akôc yom dau sa. ¹⁸ Kwahic dec aô gahoc yom asê tu daun-nga, ma Daman nan kêkin aô, nan dec puc aney yom dôj. Bocdinan tu sake-nga mac akôc aney yom sa dom?” ¹⁹ Goc sêndac in, “Am Damam nde?” Ma Yisu sôm, “Mac anyalê aô dom, ma mac anyalê Daman dom bocdinan. Mac bu anyalê aô, dec oc tôm bu mac anyalê Daman whin.”

* 7:52: Yom nan yêc 7:53-8:11 nan yêc bapia akwa jatô dom.

²⁰ Yisu sôm yom dinaŋ têt ndoc iŋ kêdôhôn lau mbo kêpiŋ apa naŋ lau sêkêt si da sip-ŋga yêc lôm dabuŋ ŋamakê. Magoc lau daŋ sêkôc iŋ dôŋ dom, bu iŋ ndê ndoc hôc asê su dom.

Yisu ndê ŋahu yêc nom dom

²¹ Ma Yisu sôm tiyham têt lau Palêsai, “Aô oc wahu mac siŋ, ma mac oc aŋsalê aô. Magoc gameŋ naŋ aô bu wandi, naŋ mac atôm dom bu andi. Mac oc ambac ndu ti nem sac tôhôn.” ²² Goc lau bata dinaŋ sêsôm têt dandi, “Iŋ dau sôm bu gameŋ naŋ iŋ oc ndi, naŋ yac datôm dom bu dandi. Bocke? Iŋ oc ndic dau ndu, a?” ²³ Ma Yisu giç têku yom ma sôm, “Aneŋ ŋahu yêc lôlôc. Mac lau nom dindêc-ŋga, magoc aô neŋ ŋahu yêc nom dindêc dom. ²⁴ Aô gasôm têt mac su, bu mac oc ambac ndu ti nem sac tôhôn. Aô wasôm yom ŋandô têt mac, bu mac bu akêt whiŋ yom naŋ aô gawhê sa pi dauŋ, naŋ dom, dec mac oc ambac ndu ti mac nem sac.” ²⁵ Goc ŋac sêndac, “Am asa?” Ma iŋ sôm, “Oc tôm bu mac aŋyalê su, bu têt ŋamata-ŋga e meŋ, aô gawhê dauŋ sa têt mac. ²⁶ Yom daêsam yêc bu wasôm pi mac bu watôc nem giso asê. Magoc yom hoŋ naŋ aô gaŋgô yêc iŋ naŋ kêkiŋ aô gameŋ, naŋ dec wasôm asê têt lau nom-ŋga. Ma iŋ ndê yom iŋ yom ŋandô eŋ.”

²⁷ ŋac sêŋyalê dom bu iŋ sôm yom dau pi iŋ Damba. ²⁸ Goc iŋ sôm, “Têt ndoc mac asuŋ ŋamalac ndê Atu sa yêc nom, naŋ mac oc aŋyalê bu aô dauŋ dec Mesaya dau, ma aô gakôm gêt daŋ kakuc aô taŋwasêŋ neŋ gauc dom. Mba. Yom hoŋ naŋ aô gasôm, naŋ Damaŋ dau kêt têt aô. ²⁹ Iŋ dau kêkiŋ aô gameŋ, ma iŋ oc tec aô bu wambo taŋwasêŋ dom. Iŋ mbo whiŋ aô ŋapaŋ. ŋahu bu aô gakôm gêt hoŋ tôm iŋ atac whiŋ.” ³⁰ Yisu sôm yom dinaŋ, ma lau daêsam naŋ sêŋgô, naŋ sêkêt whiŋ iŋ.

Yom ŋandô oc êŋgapwêc yac su

³¹ Ma Yisu sôm têt lau Israel-ŋga naŋ sêkêt whiŋ iŋ, “Mac bu asap aneŋ yom dôŋ ma daŋam wambu, dec mac ati aneŋ sêŋomi ŋandô. ³² Ma mac oc aŋyalê yom ŋandô, ma yom ŋandô dau oc êŋgapwêc mac su bu ambo atôm lau akiŋ ŋambwa tiyham dom.” ³³ Goc ŋac sêsôm, “Abraham ndê wakuc yac. Ma yac am akiŋ lau daŋ dom. Bocdinaŋ am sôm bu êŋgapwêc yac su yêc sakin bocke?” ³⁴ Goc Yisu ô yom bocdec bu, “Aô wasôm yom ŋandô. Asa naŋ sap mêtê sac dôŋ, naŋ ŋgac me awhê akiŋ mêtê sac-ŋga. ³⁵ Ma ŋac akiŋ ŋambwa oc wêkaiŋ ŋadau ndê gêt daŋ, me mbo iŋ ndê andu ŋapaŋ dom. Mba! ŋadau ndê atu solop oc wêkaiŋ gêt ma mbo ŋapaŋ. ³⁶ Magoc Anötô ndê Atu bu êŋgapwêc mac su, dec mac oc ambo atôm lau akiŋ ŋambwa tiyham dom andô.

³⁷ “Aô kayalê su, bu Abraham ndê wakuc mac. Tigeŋ mac akôm bu andic aô ndu, ŋahu bu mac akôc aneŋ yom sa sip nem ŋalôm su dom. ³⁸ Aô gasôm yom asê pi gêt naŋ Damaŋ tôc asê têt aô, magoc mac akôm mêtê aŋkuc yom naŋ mac daôm damam sôm têt mac.” ³⁹ Ma ŋac sêsôm tiyham, “Yac damaŋ iŋ Abraham.” Magoc Yisu sôm, “Mac bu Abraham atui mac, dec mac oc asa lêt giç giç iŋ dau ndê. ⁴⁰ Tigeŋ aô gasôm yom ŋandô gitôm aô gaŋgô yêc Anötô, ma mac akôm bu andic aô ndu. Abraham oc kôm gêt kaiŋ dinaŋ dom. ⁴¹ Mac aŋkuc Abraham ndê lêt dom, dec tôc asê bu mac nem damam iŋ ŋgac daŋ dau-ŋga daŋ.” Magoc ŋac sêsôm, “Yac lau ŋasawa-ŋga dom. Yac mba damaŋ tigeŋ iŋ Anötô dau.”

⁴² Têt dinaŋ Yisu sôm, “Anötô bu ti mac nem damam, dec mac oc atac whiŋ aô. ŋahu bu aô gameŋ akêt Anötô, dec gambo lec. Aô gameŋ tu dauŋ-ŋga dom, magoc Anötô dau kêkiŋ aô gameŋ. ⁴³ Mac atôm dom bu aŋgô aneŋ yom,

ma bocdinañ mac anjalê aneñ yom ñahu dom. ⁴⁴ Mac nem damam inñ Sadañ, ma mac akôm tôm inñ atac whiñ. Têñ têm ñamata-ña e meñ, inñ sa lêñ ndic ñamalac ndu-ña. Inñ sap yom ñandô dôñ dom, bu yom ñandô dañ yêc inñ ndê ñalôm dom. Inñ tasan-nda, ma yom tasanñ ñadamba inñ. Inñ sôm yom kêkuc inñ dau ndê awha solop, ma yom hoñ nañ inñ sôm, nañ yom tasanñ. ⁴⁵ Tigeñ aô dec gasôm yom ñandô enñ, ma tu dinañ-ña mac akêñ whiñ aneñ yom dom. ⁴⁶ Mac nem asa gitôm bu tôc aneñ giso dañ asê? Aô gasôm yom ñandô, ma tu sake-ña mac akêñ whiñ aô dom? ⁴⁷ Anötö ndê atui ñandô sêñgô inñ ndê yom ma dañga wambu. Magoc mac añgô inñ ndê yom dom, dec tôc asê bu mac ati inñ ndê atui ñandô dom.”

Yisu sôm yom asê pi dau

⁴⁸ Têñ dinañ lau bata Israel-ña sêsôm, “Yac asôm solop bu am gitôm lau Samaria-ña nañ si gauc sa pi Anötö dom, ma bu ñalau sac dañ mbo am nem ñalôm.” ⁴⁹ Magoc Yisu sôm, “Mba! Ñalau sac mbo aô neñ ñalôm dom. Mac atoc aneñ waêñ sa dom, magoc aô bu wapo Damañ ndê waê sa. ⁵⁰ Aô kasalê dauñ neñ waêñ dom, magoc Anötö oc po aneñ waêñ sa. Ma inñ oc êmatôc gêñ hoñ. ⁵¹ Aô wasôm yom ñandô têt mac, bu asa nañ ñgô aneñ yom ma dañga wambu, nañ oc niñga dom, magoc inñ oc mbo tali ñapañ.”

⁵² Goc lau bata Israel-ña sêsôm têt inñ, “Kwahic dec yac anjalê pi ñandô bu ñalau sac dañ mbo am nem ñalôm. Abraham ma lau propet sêmbac ndu, tigeñ am sôm bu asa nañ ñgô am nem yom ma dañga wambu, nañ oc niñga dom. ⁵³ Am asa dec toc daôm sa? Am gauc gêm bu am hôc gêlêc damañ Abraham su, a? Yac anjalê bu inñ mbac ndu su, ma lau propet boc-dinañ.” ⁵⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô dauñ bu wapo dauñ neñ waêñ sa, dec waêñ dau ti gêñ ñambwa-ña. Magoc aô Damañ, nañ mac asam bu mac nem Anötö, nañ po aneñ waêñ sa. ⁵⁵ M agoc mac anjalê inñ dom. Aô dec kayalê inñ, ma dañgañ wambu inñ ndê yom. Aô bu wasôm bu kayalê inñ dom, dec aô ñgac tasanñ gitôm mac lau tasanñ. ⁵⁶ Mac nem damam Abraham atac ñayham sa kêlêc, bu inñ kêñ bata bu lic aneñ bêc wahôc asê-ña. Ma inñ gêlic su ma tisambuc.”

⁵⁷ Goc lau bata Israel-ña sêsôm têt inñ, “Am nem yala tap 50 sa su dom. Ma bocke dec am sôm bu am gêlic Abraham su?” ⁵⁸ Ma Yisu sôm, “Yomandô! Ndoc nañ Abraham dinda kôc inñ su dom, nañ aô gambo.” ⁵⁹ Têt têm ñac sêñgô yom d inañ, goc sêkôc hoc sa bu sêtuc inñ, magoc Yisu siñ dau, ma kêdahinñ dau su yêc lôm dabuñ ñagameñ.

9

Yisu kôm ñgac tapec dañ tandô po asê

¹ Yisu kêsêlêñ gi, ma gêlic ñgac tapec dañ. Ñgac dau inñ tandô pec têt ndoc inñ dinda kôc inñ ma meñ. ² Ma Yisu ndê ñgacsêñomi sêndac inñ bocdec bu, “Kêdôhôn-waga, ñgac dinañ tapec tu inñ dau ndê sac-ña, me tu dinda lu damba si sac-ña?” ³ Goc Yisu sôm, “Inñ tapec tu inñ dau ndê sac-ña, me tu dinda lu damba si sac-ña dom. Magoc dinda kôc inñ tu tapec tu bu kwahic dec lau sêlic Anötö ndê gwelenñ ti ñaclai nem inñ sa-ña. ⁴⁻⁵ Aô gambo nom gatôm lau nom-ña si ñawê, ma kwahic dec ti têt ñawê-ña. Ma bocdinañ kwahic dec yac oc dakôm Anötö nañ kêkinñ aô gameñ, nañ ndê gwelenñ. Têm ñasec-ña oc meñ hôc asê, ma têt dinañ lau dañ oc sêtôm dom bu sêkôm gwelenñ.”

⁶ Inñ sôm yom dinañ su, goc hê gasôp sip nom, kêyalinñ whiñ nom, ma sê pi ñgac tapec tandô. ⁷ Ma inñ sôm têt inñ, “Am ndi êmgwasinñ añôm sip bu gapon

Siloam.” (Naê Siloam dau danem kwi bu ‘Kêkin.’) Goc in kölhö gi kêgwasiñ anğô, ma in tandô ñayham sa. Ma in mbu têtñ ndê andu gi. ⁸ Ma in ndê lau menpañ in-nga, ti lau nañ sênjyalê bu muñ-nga in ñgac ten gêtñ-nga, n an sêsô ma sêndac dandi, “In ñgac nañ muñ-nga ndôc ma ten gêtñ, a?” ⁹ Ma lau ñatô sêsôm, “In ñgac dau dinan.” Magoc ñatô sêsôm, “Mba! In ñgac dan dau-nga, nañ anğô gi tap ñgac ten gêtñ-nga dinan ndê anğô sa.” Magoc ñgac dau sôm, “Aô ñgac dauñ dec.” ¹⁰ Goc sêndac in, “Ma bocke dec am nem tanôm ñayham sa?” ¹¹ Ma in sôm, “Ñgac nañ sêsam in bu Yisu, nañ kêyalin sachalê, ma kêtñ pi aô tanôn, goc kêkin aô bu wanğwasiñ anğôn andô sip bu Siloam. Bocdinañ aô ga kagwasiñ dauñ, dec tanôn ñayham sa.” ¹² Ma sêndac, “Ñgac dinan mbo nde?” Goc in sôm, “Aô kayalê dom.”

Lau Palêsai sêkip yom sa pi ñgac nañ tandô po asê

¹³⁻¹⁴ Yisu kêyalin sachalê ma kôm ñgac tapec dinan tandô po asê têtñ bêc Sabat-nga dan. Ma tinambu l au sêwê ñgac dau sêtêtñ lau Palêsai si. ¹⁵ Têtñ ndoc lau Palêsai sêlic in, nañ sêndac in bu, “Am tanôm po asê ñalêtñ bocke?” Ma in ô yom ma sôm, “Ñgac dinan kêtñ sachalê pi aô tanôn, ma aô kagwasiñ dec tanôn po asê.” ¹⁶ Goc Palêsai ñatô sêsôm yom pi Yisu bocdec bu, “Ñgac dinan kêtñ yomsu Sabat-nga, dec tanjyalê bu in men akêtñ Anötô dom.” Magoc Palêsai ñatô sêsôm, “Ñgac sac oc tôm dom bu kôm gêtñ dalô kain dinan.” ¹⁷ Boc-dinan ñac si yom so dau, ma sêndac ñgac dau tiyham, “Am ñgac daôm, am ñgac nañ in kôm am nem tanôm po asê, ma bocdinañ am sôm sake pi in?” Ma in sôm, “In propet dan.”

¹⁸ Magoc lau bata Israel-nga dinan sêkêtñ whin dom bu muñ-nga in tapec ma kwahic dec tandô ñayham sa. Bocdinañ sêkêtñ yom têtñ in dinda lu damba bu sêmên. ¹⁹ Ma sêndac inlu, “Ñgac dindac in amlu atômñgac nañ amlu asôm bu dinda kôc in ti tapec, a? Bocke ma kwahic dec in tandô ñayham sa?” ²⁰ Ma inlu sêsôm, “Aêc! Alu anjyalê bu in alu mba balê, ma bu alu akôc in ti tapec. ²¹ Magoc in tandô po asê ñalêtñ bocke ma asa kôm in tandô ñayham sa, nañ alu anjyalê dom. Mac andac in dau. In ti ñgac atu su, ma gitôm bu sôm dau ndê yom.” ²² Inlu sênjyalê bu lau bata Israel-nga sêkic yom bu ñac oc sêtin lau nañ sêkêtñ whin bu Yisu in Mesaya, nañ su yêc gôlôwac Israel-nga, ma bocdinañ inlu sêtôc ñac. ²³ Tu dinan-nga sêsôm yom bocdec, “In ti ñgac atu su. Mac andac in dau!”

²⁴ Goc ñac sêmbwêc ñgac dau tiyham, ma sêsôm, “Toc Anötô sa ma sôm yom ñandô. Yac anjyalê bu ñgac dinan in ñgac sac.” ²⁵ Ma in ô yom bocdec bu, “In bu ñgac sac me in ñgac gitêtñ, aô kayalê dom. Gêtñ tigen aô kayalê. Muñ-nga aô ñgac tapec, ma kwahic dec aô tanôn po asê.” ²⁶ Goc sêndac in, “In kôm gêtñ sake têtñ am? In kôm am tanôm ñayham sa ñalêtñ bocke? Sôm asê têtñ yac.” ²⁷ Ma in sôm, “Aô gasôm têtñ mac su, magoc mac akôc anen yom sa dom. Tu sake-nga mac bu anğô tiyham? Mboe mac atac whin bu ati in ndê sênjomi awhin, a?” ²⁸ Têtñ dinan sêpu in ma sêsôm, “Mba! Am daôm ti ñgac dinan ndê ñgacsênjom! Moses ndê sênjomi yac. ²⁹ Yac anjyalê bu Anötô kêtñ in ndê yom têtñ Moses, magoc ñgac dinan ti in ndê ñahu, yac anjyalê dom.” ³⁰ Goc ñgac dau sôm, “Gêtñ kain dan solop! Mac asôm bu mac anjyalê in ndê ñahu dom. Tigen alic su nañ! In kôm aô tanôn po asê. ³¹ Yac tanjyalê bu Anötô oc kêtñ danğa têtñ lau sac dom. Mba! In kêtñ danğa lau gitêtñ nañ sênkuc in ndê yom. ³² Yac danğô dan muñ su dom, bu ñamalac dan kôm ñgac nañ dinda kôc in ti tapec, nañ tandô po asê.

Mba sambuc! ³³ Ngac dinan̄ bu meŋ akêŋ Anötö dom, dec oc tòm dom bu in̄ kôm gêŋ dan̄.”

³⁴ N̄ac sêŋgô in̄ ndê yom dinan̄, dec gêli n̄ac si n̄alôm sa n̄andô. Ma sêsôm, “Am bu êmdôhôn̄ yac, a? Sac gêm am ahuc têŋ ndoc dinam kôc am!” Goc sêtiŋ in̄ sa awê gi.

Lau nan̄ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, nan̄ sêtôm lau tapec

³⁵ Têŋ ndoc Yisu n̄gô n̄awaê bu lau Palêsai sêtiŋ n̄gac dau su, nan̄ in̄ kêsâlê in̄ e tap in̄ sa, ma ndac in̄, “Am kêŋ whiŋ N̄amalac ndê Atu, me mba?” ³⁶ Ma in̄ ô yom ma sôm, “O n̄adau! N̄amalac ndê Atu in̄ asa? Sôm têŋ aô, goc aô wakêŋ whiŋ in̄.” ³⁷ Goc Yisu sôm, “Am gêlic in̄ su. Aô n̄gac dauŋ dec, nan̄ gasôm yom têŋ am.” ³⁸ Ma in̄ sôm, “Pômdu, aô gakêŋ whiŋ am.” Goc in̄ pôn̄ haduc têŋ Yisu. ³⁹ Ma Yisu sôm, “Aô gasip nom gameŋ ma lau oc sêtap matôc sa tu aô-n̄ga. Lau tapec oc sêti lau tandô n̄ayham, ma lau nan̄ gauc gêm bu n̄ac lau tandô n̄ayham, nan̄ oc sêtôm lau tapec.” ⁴⁰ Lau Palêsai n̄atô sêmbo sêwhiŋ, ma sêŋgô Yisu ndê yom dinan̄ ma sêndac, “Bocke? Am sôm bu yac tan̄pec awhiŋ, a?” ⁴¹ Ma in̄ sôm, “Mac bu lau tampec, dec mac nem giso mba. Mac asôm bu mac lau tanôm n̄ayham, magoc mac akêŋ whiŋ aô dom. Tu dinan̄-n̄ga dec mac nem giso gacgeŋ yêc mac-n̄ga.”

10

Yom gôliŋ pi n̄gac yob domba-n̄ga

¹ Ma Yisu sôm, “Yom n̄andô aô wasôm têŋ mac, bu n̄gac nan̄ sôc domba si tunlôm yêc gatam dom, magoc kêgili tun̄ bambaliŋ bu sôc ndi, nan̄ n̄gac kan̄nda. ² Magoc n̄gac nan̄ sôc domba si tunlôm yêc gatam solop, nan̄ n̄gac yob domba-n̄ga n̄andô. ³ Ngac nan̄ yob gatam oc lêc gatam su têŋ in̄, ma domba sêŋyalê in̄ awha. In̄ oc ta domba tiger-tiger si n̄aê, ma wê n̄ac sêsa sêndi. ⁴ Têŋ ndoc in̄ kôc in̄ ndê domba hoŋ sêsa si, nan̄ in̄ kêsêlêŋ muŋ ma n̄ac sêŋkuc in̄, bu n̄ac sêŋyalê in̄ awha. ⁵ Tigeŋ n̄ac oc sêŋkuc n̄gac apa dan̄ dom. Mba! N̄ac oc sêlhô bambaliŋ yêc in̄, bu sêŋyalê in̄ awha dom!” ⁶ Yisu sôm yom gôliŋ dinan̄, magoc n̄ac sêŋyalê in̄ ndê yom n̄ahu dom.

Yisu in̄ gatam domba-n̄ga

⁷ Bocdinan̄ Yisu sôm tiyham, “Yom n̄andô aô wasôm têŋ mac! Aô gatôm gatam tu domba sêsôc si tunlôm sêndi-n̄ga. ⁸ Kêdôhôn̄waga tasan̄ hoŋ nan̄ sêhôc asê sêmuŋ aô, nan̄ lau kan̄. Magoc domba sêkêŋ dan̄ga n̄ac dom. ⁹ Aô gatam, ma domba nan̄ sêsôc yêc aô, nan̄ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem n̄ac si-n̄ga sa. N̄ac oc sêsôc sêsa, ma sêtap gêŋ sêneŋ-n̄ga n̄ayham sa. ¹⁰ Ngac kan̄ meŋ bu nem kan̄ ti ndic ndu ma seŋ popoc. In̄ ndê gwelêŋ dau dinan̄. Tigeŋ aô gameŋ bu wamasan̄ lêŋ bu lau sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêndôc tali-n̄ga sa, ma mwasiŋ dau oc êŋsalê n̄ac ahuc.”

Yisu in̄ N̄adau yob domba-n̄ga n̄ayham

¹¹ “Aô n̄gac wayob domba-n̄ga n̄ayham. N̄gac yob domba-n̄ga n̄ayham oc kêŋ dau sambuc e nditôm in̄ mbac ndu bu nem in̄ ndê domba sa. ¹² Magoc n̄gac nan̄ yob domba tu tap n̄aôli sa-n̄ga, nan̄ gitôm n̄gac nan̄ yob dau ndê domba, nan̄ dom. In̄ bu lic giam sac dan̄ meŋ, dec in̄ oc hu domba siŋ ma lhô ndi. Goc giam sac oc seŋ domba ma sêlhô bambaliŋ. ¹³ Ngac dinan̄ oc lhô ndi, bu in̄ gêm gwelêŋ tu awa-n̄ga n̄ambwa, ma hêgo dau tu domba-n̄ga dom.

14-15 “Aö ñgac wayob domba-ña ñayham. Gitôm Damanj kêyalê aö, ma aö kayalê Damanj, bocdinañ aö kayalê aneñ domba, ma aneñ domba sêñyalê aö. Ma wakêñ dauñ sambuc e nditôm wambac ndu bu wanem ñac sa. 16 Ma aneñ domba ñatô sêmbô, nanj sêmbô sêwhiñ domba tonj dindec dom. Aö wandic ñac sa sêmeñ sêmbô sêwhiñ domba dindec, ma ñac oc sêti tonj tigeñ. Ñac si ñadau tigeñ aö dec wayob ñac, ma ñac honj oc sêkêñ danja aö awhanj.

17 “Damanj tac whiñ aö, bu aö wakêñ dauñ gacgenj wambac ndu, ma tiñambu aö watisa tiyham. 18 Ñamalac danj oc kôc tanji ñahu su yêc aö dom. Aö dauñ oc wahu tanji ñahu sinj tôm aö dauñ atac whiñ. Anötô kêñ ñaclai têtj aö bu aö dauñ wahu sinj, ma bu aö dauñ wakôc sa tiyham. Damanj gic atu yom dau dinañ.”

19 Lau bata Israel-ña sêñgô yom dinañ ma sêwhê dau kôc ti sêseñ dandi tiyham. 20 Lau daêsam sêsôm, “Ñalau sac danj mbo inj ndê ñalôm ma kôm inj ndê gauc timboloc. Anjô inj ndê yom dom!” 21 Magoc lau ñatô sêsôm, “Ñgac ti ñalau sac oc sôm yom kainj dinañ dom. Ma ñalau sac oc kôm ñgac tapec tandô po asê dom!”

Lau bata Israel-ña sêtiñ Yisu su

22 Têtj ndoc uhô-ña, lau Israel-ña si †Mwasinj Sic Gawi Lôm-ña hôc asê Jerusalem. 23 Yisu kêsêlêñ mbo lôm dabuñ ñabatêmdô, mbo gameñ nanj sêsam bu Solomon ndê Batêm. 24 Ma lau bata Israel-ña sêkac sa sêñgihi inj ahuc, ma sêsôm, “Ñasawa baliñ lec yac atac lu-lu tu am-ña. Bocdinañ dec sôm yom yêc awê têtj yac. Am Mesaya dau, me mba?” 25 Ma Yisu sôm, “Aö gasôm têtj mac su, magoc mac akêñ whiñ aö dom. Ma aö gakôm gêtj dalô gam Damanj anjô. Gêtj dau puñ yom ñandô pi aö dôñ, ma whê aneñ ñahu sa tiawê. 26 Magoc mac akêñ whiñ aö dom, ñahu bu mac ati aö neñ domba dom. 27 Aneñ domba sêkêñ danja aö awhanj. Aö kayalê ñac, ma ñac sêñkuc aö. 28 Aö oc wakêñ ñac sêndôc tali ñapanj ma oc tôm dom bu ñac sêniña têtj têm ñambu-ña dom. Ma lau danj sêtôm dom bu sêñgaho ñac su yêc aö amanj. 29 Damanj kêñ aneñ domba têtj aö, ma gêtj danj hôc gêlêc inj su dom. Bocdinañ lau danj sêtôm dom bu sêñgaho ñac su yêc Damanj amba. 30 Alu Damanj ati gêtj tigeñ.”

31 Têtj dinañ lau bata sêkôc hoc sa tiyham bu sêtuc inj. 32 Magoc inj sôm têtj ñac, “Mac bu atac aö ña hoc tu gêtj dalô bocke-ña? Bu aö gatôc gêtj ñayham daêsam têtj mac, tôm nanj Damanj kêñ têtj aö.” 33 Ma ñac sêô yom ma sêsôm, “Yac bu atuc am tu gêtj danj nanj am kôm-ña dom. Mba! Am ñamalac danj, magoc toc daôm sa bu nditôm Anötô dau. Am nem yom dinañ sac sambuc, ma tu dinañ-ña yac bu atac am ña hoc.”

34 Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac anjalê yom nanj Anötô dau sôm pi lau bata Israel-ña ñatô, nanj sêto yêc mac nem Buku Yomsu-ña* bocdec bu, ‘Aö *gasam mac bu anötô*.’ 35 Anjô su nanj! Anötô kêñ inj ndê yom têtj lau nom-ña dinañ, ma sam ñac bu anötô. Ma gitôm dom bu daseñ Anötô ndê yom danj su. 36 Ma aö bocke? Damanj dau kêyalinj aö sa ma kêkinj aö gasip nom gameñ. Bocdinañ tu sake-ña mac asôm bu aneñ yom sac sambuc, têtj ndoc aö gasôm bu aö Anötô ndê Atu? 37 Aö bu wakôm Damanj ndê gwelenj nanj kêñ sip aö amanj, nanj dom, nanj akêñ whiñ aö dom. 38 Tigeñ aö gakôm Damanj ndê gwelenj, ma bocdinañ dec mac bu akêñ whiñ aneñ yom dom, tigeñ akêñ whiñ tu gêtj nanj

* **10:34:** Yom dau yêc Buku Wê-ña 82:6 (alic footnote yêc Jon 15:25). Anötô dau kêñ ñaclai têtj kinj ti gôlinwaga bu sênem gôlinj sêmbô nom, ma bocdinañ inj sam ñac bu anötô. Ma têm ñatô inj sam ñac bu Anötô atui - alic BW 2:7 ma 82:6.

aö gakôm-nga. Ma bocdinaŋ mac oc aŋyalê pi ñandô bu Damaŋ mbo aö ñalôm, ma aö gambo iŋ ñalôm.”

³⁹ Têŋ dinaŋ sêŋsahê tiyham bu sêkôc iŋ dôŋ, magoc ñac gitôm dom, ma iŋ kölhô gi. ⁴⁰ Ma iŋ pi Bu Jordan ñadaŋga gi, ma mbo gameŋ naŋ muŋ-nga Jon kêku lau mbo. ⁴¹ Lau daêsam sêsa sêtêŋ iŋ si, ma sêsôm têŋ dau, “Jon kôm gêŋ dalô daŋ dom. Magoc yom hoŋ naŋ iŋ sôm pi ñgac dindec, naŋ yom ñandô.” ⁴² Ma lau daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu yêc gameŋ dinaŋ.

11

Lasarus mbac ndu

¹⁻² Ñgac daŋ ñaê Lasarus mbo malac Betani. Ma iŋ ndê lhuwê lu sêmbo, daŋ ndê ñaê Mata, ma daŋ ñaê Maria, awhê naŋ tiŋambu tac bu ñamalu ñayham pi Pômdau gahi, ma puŋ ña iŋ kêclauŋ. Têŋ bêc daŋ Lasarus gêmbac. ³ Goc Maria lu Mata sêkêŋ yom têŋ Yisu bocdec bu, “Pômdau, ñgac naŋ am atac whiŋ dec gêmbac.” ⁴ Yisu ñgô yom dau ma sôm, “Iŋ gêmbac tu bu mbac ndu ñambwa-nga dom. Iŋ gêmbac bu tôc Anötö ndê ñaclai ti waê asê, ma bu Anötö ndê Atu tap waê sa whiŋ.”

⁵ Yisu tac whiŋ Maria lu Mata ma Lasarus. ⁶ Tigeŋ têŋ ndoc iŋ ñgô ñawaê bu Lasarus gêmbac, naŋ iŋ têŋ iŋ gi ñagahô dom. Iŋ gacgeŋ mbo gameŋ dinaŋ gitôm bêc lu. ⁷ Goc iŋ sôm têŋ iŋ ndê ñgacsêŋomi, “Dalhö dambu datêŋ gameŋ judia-nga dandi.” ⁸ Magoc ñac sêsôm, “Kêdôhônwaga, mba! Ñasawa apê lec lau bata Israel-nga naŋ sêmbo dindê, naŋ tac whiŋ bu sêtic am ña hoc. Bocke dec am bu mbu ndi tiyham?” ⁹ Ma Yisu ô yom ña yom gôliŋ daŋ, ma sôm, “Têŋ bêc hoŋ ac pô gameŋ gitôm acgatu ñasawa 12, ma tiŋambu ñasec sa. Ñamalac daŋ bu êŋsêlêŋ têŋ ndoc ac-nga, dec iŋ oc tiŋ gahi dom, bu iŋ gêlic ñawê nom dindec-nga. ¹⁰ Magoc iŋ bu êŋsêlêŋ têŋ ôbwêc, dec iŋ oc tiŋ gahi, bu iŋ ndê ñawê mba.” ¹¹ Goc Yisu gic têku yom ma sôm, “Yac neŋ silip Lasarus yêc bêc. Aö watêŋ iŋ wandi bu wauŋ iŋ sa.” ¹² Ma ñgacsêŋomi sêsôm, “Pômdau, iŋ bu yêc bêc yêc, dec iŋ dau oc ñayham sa.” ¹³ Ñac gauc gêm bu Yisu sôm bu Lasarus mbo tali ma yêc bêc, magoc iŋ ndê yom dau ñahu bu Lasarus mbac ndu su. ¹⁴ Goc Yisu sôm yom yêc awê têŋ ñac bu, “Lasarus mbac ndu. ¹⁵ Tu mac-nga dec aö atac ñayham bu aö gambo g awhiŋ iŋ dom, bu kwahic dec mac oc akêŋ whiŋ tu gêŋ naŋ aö bu wakôm-nga. Bocdinaŋ yac datêŋ iŋ dandi.” ¹⁶ Ma Tomas, ñgacsêŋom naŋ sêsam bu Lôcnpôŋ, naŋ sôm têŋ ñgacsêŋomi ñatô, “Ayô! Dawhiŋ iŋ dandi, ma dambac ndu dawhiŋ iŋ.”

Yisu iŋ yac neŋ datisa ti dambo taŋli ñahu

¹⁷ Yisu hóc asê gameŋ judia-nga ma tap sa bu sêkêŋ Lasarus ndê ñamlaŋ yêc hocsuŋ daŋ gitôm bêc hale su. ¹⁸ Malac Betani yêc suŋ sa têŋ Jerusalem, seŋ ñasawa gitôm kilometa tö. ¹⁹ Ma lau Israel-nga daêsam sêsa akêŋ Jerusalem sêmeŋ, ma sêndôc sêwhiŋ Mata lu Maria, bu sênem malô iŋlu tu lhuŋgac hu iŋlu siŋ-nga. ²⁰ Mata ñgô bu Yisu kêsêlêŋ meŋ, goc sa gi bu lic iŋ, magoc Maria ndôc andu. ²¹ Têŋ ndoc Mata hóc asê Yisu, naŋ iŋ sôm têŋ iŋ, “O Pômdau, am bu mbo, dec aö lhuŋgac oc mbac ndu dom. ²² Magoc kwahic dec am mwen hóc asê su, ma aö kayalê bu gêŋ bocke naŋ am bu ndac têŋ Anötö, naŋ iŋ oc kôm.” ²³ Ma Yisu sôm, “Am lhômŋgac oc tisa ma mbo tali tiyham.” ²⁴ Dec Mata ô yom ma sôm, “Aêc! Aö kayalê bu iŋ oc tisa têŋ bêc ñambu-nga naŋ lau batê hoŋ oc sêtisa.” ²⁵ Goc Yisu sôm, “Ñamalac si sêtisa ma sêmbo tali ñahu, naŋ aö daŋ. Asa naŋ kêŋ whiŋ aö ma mbac ndu su, naŋ oc mbo tali tiyham. ²⁶ Ma

asa nanj mbo tali ma kêñ whiñ aõ, nanj oc ninja têtj têtj nambu-nga dom, inj oc gacgeñ mbo tali. Am kêñ whiñ yom dindéc, me mba?" ²⁷ Ma Mata sôm, "Aêc Pômdau! Aõ gakêñ whiñ bu am Mesaya, ma Anõtô ndê Atu nanj inj gic bata bu êñkiñ sip nom menj."

²⁸ Mata sôm yom dinañ su, goc mbu gi ma ta Maria têtj inj menj. Ma inj sôm têtj inj, "Kêdôhônjan menj su, ma inj ndac am." ²⁹ Maria ngô su, goc tisa ñgahô bu sa têtj Yisu ndi. ³⁰ Têtj ndoc dinañ Yisu hôc asê Betani su dom, inj gacgeñ mbo gameñ nanj Mata hôc pi inj. ³¹ Lau Israel-nga nanj sêmbo andu sêwhiñ Maria tu bu sênem malô inj, nanj sêlic inj tisa ñgahô ma kôlhô gi. Nac gauc gêm bu inj oc têtj sêhô ndi bu tanj lhungac mbo dindê, ma bocdinañ sêsa si ma sêñkuc inj.

³² Têtj ndoc Maria hôc asê gameñ nanj Yisu mbo ma gêlic inj, nanj inj hu dau sip nom yêc inj gahi-nga, ma sôm, "O Pômdau, am bu mbo, dec aõ lhungac oc mbac ndu dom." ³³ Yisu gêlic Maria tanj, ma gêlic lau Israel-nga nanj sêwhiñ inj, nanj sêtanj bocdinañ, dec kêsahê ñawapac atu yêc ndê ñalôm. ³⁴ Ma inj ndac, "Mac anj suhuj inj yêc nde?" Ma sêsôm, "Mwenj Pômdau, ma lic." ³⁵ Têtj dinañ Yisu tasulu sa. ³⁶ Ma lau Israel-nga dinañ sêsôm, "Alic, inj atac whiñ Lasarus ndu andô." ³⁷ Magoc ñatô sêsôm, "Inj kôm ñgac tapec tandô po asê. Bocke dec inj kôm Lasarus ñayham sa dom, ma inj mbac ndu?"

Yisu uñ Lasarus sa

³⁸ Têtj dinañ Yisu ndê ñalôm ñawapac atu tiyham, ma inj kêsêlêñ têtj sêhô gi. Nac sêkêñ ñgac batê dau ndê ñamlaj yêc hocsuj danj, ma sêmpi hoc danj gi ndôc sê awha ahuc. ³⁹ Têtj ndoc Yisu hôc asê, nanj inj sôm têtj lau nanj sêwhiñ inj bu, "Mac ampi hoc dau sa." Magoc ñgac batê ndê lhuwê Mata sôm, "Pômdau! Inj yêc gitôm bêc hale su. Oc ñamaniñ sa su." ⁴⁰ Dec Yisu sôm, "Aõ gasôm têtj am su, bu kêñ whiñ, dec am oc lic Anõtô ndê ñaclai ti ñawasi." ⁴¹ Inj sôm yom dinañ su, goc lau sêmpi hoc dau sa. Ma Yisu tatak undambê ma sôm, "Damanj, aõ wanem danje am, bu am ngô aneñ yom. ⁴² Aõ kayalê bu am kêñ danjam aõ ñapanj, magoc kwahic dec aõ bu wanem danje am, bu lau nanj sêlhac dec oc sêngô aneñ yom, ma sêkêñ whiñ bu am kêkiñ aõ gameñ." ⁴³ Goc inj mbwêc awha atu, "Lasarus! Sa mwenj!" ⁴⁴ Dec Lasarus sa menj, ma po nanj sêmpañ inj gahi ti amba, ma po danj nanj sêhi pi inj ñagôlônj, nanj gacgeñ sêyêc inj. Ma Yisu sôm têtj ñac, "Akôc po su yêc inj, ma akêñ inj lhô ndi."

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu

⁴⁵ Tu gêñ atu dinañ-nga dec lau Israel-nga daêsam nanj sêmbo sêwhiñ Maria ma sêlic gêñ nanj Yisu kôm, nanj sêkêñ whiñ inj. ⁴⁶ Magoc ñatô sêtêtj lau Palêsai si, ma sic minj pi gêñ nanj Yisu kôm. ⁴⁷ Goc dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sêmbwêc lau †Sanedrin-nga sêpitigenj, ma sêndac ñac, "Yac oc dakôm gêñ sake? Ñgac dinañ kôm gêñ dalô daêsam. ⁴⁸ Yac bu dalhac inj ahuc dom, dec lau honj oc sêkêñ whiñ bu inj Mesaya dau. Ma lau Rom-nga oc sêmeñ ma sêseñ yac neñ gameñ danem akiñ Anõtô-nga ti yac lau Israel-nga honj su."

⁴⁹ Têtj yala dinañ Kayapas inj †dabuñsiga ñamata-nga. Ma inj sôm têtj lau Sanedrin-nga, "Mac nem gauc sa dom! ⁵⁰ Inj mbac ndu manj! Yham dom bu lau Israel-nga honj sêniñga. Ñgac tigenj bu mbac ndu ô lau honj, nanj oc ñayham hôc gêlêc su." ⁵¹ Kayapas sôm yom dinañ ña inj dau ndê gauc dom. Magoc têtj yala dinañ inj dabuñsiga ñamata-nga, dec inj sôm yom dau gitôm propet danj. Ma yom dau ñahu bocdec bu. Yisu oc mbac ndu tu lau Israel-nga honj. ⁵² Ma tu

ɲac tawasê-ɲga dom. In ɲ oc mbac ndu tu Anötö ndê lau hoɲ naɲ sêmbu gamen nom-ɲga tidau-tidau, tu bu ndic ɲac hoɲ sa sêpitigenɲ.

⁵³ Bocdinaɲ têtɲ bêtɲ dinaɲ lau bata Israel-ɲga dinaɲ sic hu sêɲsalê lêɲ bu sêndic Yisu ndu. ⁵⁴ Ma tu dinaɲ-ɲga Yisu kêsêlêɲ mbo awê yêc lau Israel-ɲga ɲalôm dom. In kôlhô gi mbo malac Eprayim, naɲ yêc gamen sawa ɲamakê. Ma in ndê ɲgacsêɲomi sêmbu gamenɲ dinaɲ sêwhin inɲ.

⁵⁵ Têtɲ ndoc lau Israel si om atu Mwasinɲ Pasowa-ɲga meɲ kêpiɲ, n aɲ lau daêsam yêc gamen ɲamakê-ɲga sêpi Jerusalem si. ɲac bu sêɲkuc lau Israel si lêɲ sêmasaɲ dau ɲawasi sa yêc Anötö aɲgô-ɲga muɲ su naɲ goc Pasowa ɲabêc hôt asê. ⁵⁶ Ma ɲac sêɲsalê Yisu ɲapaɲ. Têtɲ ndoc sêkac sa sêmbu lôm dabuɲ, naɲ sêndac dandi, “Mac gauc gêm bocke? In ɲ oc meɲ tu Mwasinɲ Pasowa-ɲga, me mba?” ⁵⁷ Tigenɲ dabuɲsiga atu-tu ti lau Palêsai sic atu lau bu asa bu tap gamen naɲ Yisu mbo, naɲ sa, naɲ kêɲ ɲawaê têtɲ ɲac, ma ɲac oc sêkôc inɲ dôɲ.

12

Maria gêm oso Yisu

(*Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Luk 7:37-38*)

¹ Bêtɲ 6 yêc dôɲ yêc bu Mwasinɲ Pasowa-ɲga hôt asê, ma Yisu têtɲ malac Betani gi. Lasarus, ɲgac naɲ inɲ uɲ sa akêɲ lau batê-ɲga, naɲ mbo malac dinaɲ. ² Ma yêc Lasarus ndê andu, ɲac sêndê mwasinɲ tu Yisu-ɲga. Lasarus ti lau ɲatô seɲ gêtɲ sêndôc sêwhin inɲ, ma Mata gêm akinɲ ɲac mbo. ³ Goc Maria meɲ, kôc a ɲakwi ɲamalu ɲayham naɲ ɲaôli atu sip kac daɲ, ma kêc pi Yisu gahi. Goc inɲ puɲ inɲ gahi ɲa inɲ dau kêclaunɲ. Ma gêtɲ dau ɲamalu hôɲ dau sa ma gêm andu ɲalôm ahuc.

⁴ Têtɲ dinaɲ Judas Iskeriot, ɲgacsêɲom naɲ tiɲambu hoc Yisu asê, naɲ sôm, ⁵ “Bu ɲamalu ɲayham dindêc ɲaôli atu, gitôm denarii 300 naɲ dakôc ti ɲaôli tu gwelɲ yala sambuc-ɲga. Tu sake-ɲga awhê dec kêyainɲ? Gitôm bu dakêɲ têtɲ lau sênemlhi, ma dakêɲ ɲa-awa tu danem lau ɲalôm sawa sa-ɲga.” ⁶ Judas sôm yom dinaɲ, magoc inɲ gauc gêm lau ɲalôm sawa dom. In sôm yom dinaɲ ɲahu bu inɲ ɲgac kaɲ-nda. In yob ɲgac-sêɲomi si talhi mone-ɲga, ma gêm kaɲ mone ɲatô bu nem dau sa. ⁷ Magoc Yisu ô inɲ ndê yom ma sôm, “Mac alhac awhê dindêc ahuc dom. In yob gêtɲ dau ɲapaɲ e kwahic dec, gic waê bêtɲ sêɲsuhunɲ aô-ɲga. ⁸ Lau ɲalôm sawa oc sêmbu sêwhinɲ mac ɲapaɲ. Tigenɲ aô oc wambo wawhinɲ mac ɲapaɲ dom.”

Lau dabuɲsiga sêkic yom pi Lasarus

⁹ Têtɲ ndoc dinaɲ lau Jerusalem-ɲga daêsam sêɲgô ɲawaê bu Yisu mbo malac Betani, dec sêsa si bu sêlic inɲ. Ma ɲac bu sêlic Lasarus, ɲgac naɲ Yisu uɲ sa yêc lau batê-ɲga, naɲ whinɲ. ¹⁰ Tu dinaɲ-ɲga dabuɲsiga atu-tu Israel-ɲga sêkic yom bu sêndic Lasarus ndu whinɲ. ¹¹ ɲahu bu lau Israel-ɲga daêsam sêhu ɲac sinɲ ma sêkêɲ whinɲ Yisu tu Lasarus-ɲga.

Yisu sôt malac Jerusalem gi

(*Mat 21:4-9; Mak 11:7-10; Luk 19:35-38*)

¹² Têtɲ ɲagalaɲsê lau daêsam naɲ sêmbu Jerusalem tu Mwasinɲ Pasowa-ɲga sêɲgô ɲawaê bu Yisu kêsêlêɲ mbo seɲ bu têtɲ Jerusalem meɲ. ¹³ Bocdinaɲ ɲac sêsa si bu sêkôc inɲ sa. Sêhôt tômtoɲ ɲalauɲ ma sêmbwêc, “Hosana! Tampinɲ inɲ naɲ meɲ gêm Pômdau aɲgô. Tampinɲ lau Israel-ɲga si Kinɲ.” ¹⁴ Yisu kêsêlêɲ meɲ ndôc donki ɲatu daɲ ɲahô, ma ɲalêɲ dinaɲ propet akwa daɲ ndê yom ɲandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

15 O mac lau +Sayon-nga, atöc daôm dom. Alic mac nem Kinj têtj mac menj, ndöc donki n̄atu n̄ahö. *[Sek 9:9]*

16 Yisu ndê ngacsênomi sêlic gêtj honj dinanj, magoc n̄ac sên̄yalê n̄ahu dom. Tigerj tin̄ambu, têtj ndoc Yisu tisa ti n̄awasi atu, nanj sên̄yalê bu yom dau, nanj sêto munj su, nanj hêganônj Yisu, ma tu dinanj-nga lau sêkôm gêtj dinanj têtj inj.

17 L au daêsam nanj sêmbo sêwhinj Yisu têtj ndoc inj mbwêñ Lasarus ma inj inj sa akêtj lau batê-nga, nanj sic minj pi inj n̄apanj. 18 Bocdinanj lau daêsam sên̄gô n̄awaê bu Yisu kôm gêtj dalô atu dinanj, ma sêsa si bu sêlic inj têtj bêc dinanj. 19 Ma têtj têtj lau Palêsai sêlic gêtj dau, nanj sêsôm têtj dandî, “Alic, yac nenj yom honj n̄andô mbasi. Yac oc dalhac inj ahuc n̄alêñ bocke? Lau honj oc sên̄kuc inj!”

Yisu sôm gwananj bu inj oc mbac ndu

20 Lau Grik n̄atô sêmbo sêwhinj lau nanj sêpi malac Jerusalem tu sênem akinj Anötö-nga têtj om atu Pasowa-nga. 21 Lau Grik dinanj sêtêñ Pilip, ngacsênom nanj menj akêtj malac Betsaida yêc gameñ Galili-nga, ma sêsôm têtj inj bu, “O n̄gac atu, yac bu alic Yisu.” 22 Dec Pilip gi sôm yom dau têtj Andru, ma injlu si sêsôm têtj Yisu. 23 Yisu n̄gô yom dau goc sôm yom gôlinj danj bocdec bu, “Ndoc menj sa bu N̄amalac ndê Atu tap inj ndê waê atu sa. 24 Aô wasôm yomandô têtj mac. Gêtj n̄awhê danj bu sêsô sip nom ndi dom, dec gêtj tigerj dau oc gacgenj yêc. Magoc gêtj dau bu dasô sip nom n̄alôm ndi, dec oc tibalê ma nin̄ga, magoc tin̄ambu oc po pi menj ma nem n̄andô daêsam tiyham. 25 Asa nanj tac whinj bu sap gêtj nom-nga dôñ n̄apanj tu mbo tali-nga, nanj oc nin̄ga. Magoc asa nanj bu hu gêtj nom dindec-nga sinj tu êñkuc aô-nga, nanj tap senj ndöc tali têtj têtj n̄ambu-nga-nga sa. 26 Asa nanj gauc gêm bu nem akinj aô, nanj menj êñkuc aô. Ma gameñ nanj aô oc wambo, nanj inj nanj gêm akinj aô, nanj oc mbo bocdinanj. Lau honj nanj sem akinj aô, nanj Damanj oc toc n̄ac sa.

27 “Kwahic dec aô nenj n̄alôm kedehe aô n̄andô. Tigerj aô wandac Damanj bu êñgaho aô su yêc ndoc n̄awapac-nga dindec dom. Mba! Tu gêtj dau dindec-nga dec aô gameñ. 28 Damanj, aô wasa lêtj dindec tu bu wapo nem waêm sa.”

Yisu sôm yom dinanj, ma awha danj sa akêtj undambê bocdec bu, “Aô gatap waênj sa tu am-nga su, ma watap sa tiyham.” 29 Lau daêsam nanj sêmbo gameñ dinanj sên̄gô n̄akêcsia dau, ma n̄atô sêsôm bu wapap gic. Ma n̄atô sêsôm bu añela danj sôm yom têtj Yisu. 30 Magoc Yisu sôm, “Awha dinanj sa tu aô-nga dom, magoc sa tu mac-nga. 31 Kwahic dec ti ndoc Anötö êmatôc lau nom dindec-nga. Ma inj oc êmasuc nom dindec n̄adau su.* 32 Magoc têtj ndoc sêndic aô pi a ma sêsunj aô sa yêc nom, nanj aô oc wahê n̄amalac akêtj gameñ honj sêtêñj aô sêmey.” 33 Yisu sôm yom dinanj bu tôc n̄alêñ nanj inj oc mbac ndu, nanj asê.

34 Ma lau dinanj sêo inj awha ma sêsôm, “Sêto yom yêc buku yomsu-nga, nanj sôm bu Mesaya oc mbo n̄apanj. Ma bocke dec am sôm bu n̄ac oc sêsunj N̄amalac ndê Atu sa? N̄amalac ndê Atu dau inj asa?” 35 Goc Yisu sôm, “Ya n̄awê oc mbo whinj mac n̄asawa sauñ, ma boc-dinanj an̄sêlêñ ambo n̄awê dau n̄alôm, bu n̄asec nem mac ahuc dom. Lau nanj sên̄sêlêñ sêmbo n̄asec n̄alôm, nanj sem

* **12:31:** Yisu sôm bu Anötö oc êmasuc nom dindec n̄adau su. Têtj ndoc Yisu mbac ndu ma tisa tiyham, inj ku Sadañ ndê n̄aclai dula-alic Jon 16:33; Kol 2:15; Hib 2:15; ma 1 Jon 3:8. Yisu ku inj dula su yomandô, magoc Anötö kên n̄asawa têtj Sadañ ma inj kôm inj ndê gwelenj yêc nom - alic Epe 2:2; 2 Kor 4:4; ma 1 Jon 5:19. Bocdinanj lau nanj sêkêñ whinj sic waê bu sêlhac n̄anja ma sêndic sinj têtj Sadañ, (Jon 17:15; Epe 6:10-18) ma Anötö kên n̄aclai têtj n̄ac bu sêku inj dula (Rom 16:20). Têtj bêc n̄ambu-nga, Anötö oc senj Sadañ ti inj ndê añela ti lau sac su ma inj ndê n̄aclai oc pacndê sambuc (Rev 20:2-3, 10).

gauc gameŋ naŋ oc sêndi naŋ. ³⁶ Akêŋ whiŋ Njawê dau naŋ kwahic dec mbo whiŋ mac, ma mac oc ati lau ŋawê-ŋga.” Yisu sôm yom dau su, goc hu ŋac siŋ, ma siŋ dau têtŋ ŋac.

Lau daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu dom

³⁷ Yisu kôm gêtŋ dalô daêsam yêc lau Israel aŋgô-ŋga, magoc daêsam sêkêŋ whiŋ dom bu iŋ Mesaya dau. ³⁸ Ma bocdinaŋ yom naŋ propet Aisaya to muŋ su, naŋ ŋandô sa. Yom dau yêc bocdec:

Pômdau, ŋac si asa kêtŋ whiŋ yom naŋ yac ahoc asê?

Ma ŋac si asa ndê gauc sa pi am nem ŋaclai atu, naŋ am têtŋ tiawê? [Ais 53:1]

³⁹ Bocdinaŋ Anôtô ndê propet Aisaya têtŋ asê gwananŋ bu lau dinaŋ sêtôm dom bu sêkêŋ whiŋ. Ma iŋ to yom danŋ tiyham bocdec bu:

⁴⁰ Pômdau kôm ŋac si tandô tipec, ma ŋac si ŋalôm ŋadandi. Bocdinaŋ gitôm dom bu sêlic ŋa tandô, ma sêŋyalê yêc ŋac si ŋalôm. Ma gitôm dom bu ŋac sênem dau kwi, ma wakôm ŋac ŋayham sa tiyham. [Ais 6:10]

⁴¹ Aisaya to yom dau, ŋahu bu iŋ gêlic Yisu ndê ŋawasi su, ma bocdinaŋ dec sôm yom asê pi iŋ.

⁴² Yom dau yêc bocdinaŋ, magoc lau Israel-ŋga daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu, ma ŋac si lau bata ŋatô sêwhiŋ. Tigeŋ ŋac sêtôt si sêkêŋ whiŋ iŋ tiawê dom, ŋahu bu ŋac sêtôt bu lau Palêsai oc sêtinŋ ŋac su yêc gôlôwac Israel-ŋga. ⁴³ ŋac atac whiŋ bu ŋamalac sêlic ŋac ŋayham ma sêkeŋ waê têtŋ ŋac, hôt gêlic bu sêtap waê sa yêc Anôtô.

⁴⁴ Ma Yisu sôm yom awha atu, “Asa naŋ kêtŋ whiŋ aô, naŋ kêtŋ whiŋ aô taŋwasêŋ dom. Iŋ kêtŋ whiŋ iŋ naŋ kêtŋ aô gameŋ, naŋ whiŋ. ⁴⁵ Ma asa naŋ gêlic aô, naŋ gêlic iŋ naŋ kêtŋ aô gameŋ, naŋ bocdinaŋ. ⁴⁶ Aô gahôt asê nom gitôm ya ŋawê, bu lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ aô, naŋ oc sêmbo ŋasec dom. ⁴⁷ Asa naŋ ŋgô aneŋ yom magoc danŋa wambu dom, naŋ aô dauŋ oc wamatôt iŋ dom. Bu aô gameŋ bu wamatôt lau nom-ŋga dom, magoc bu wanem ŋac si. ⁴⁸ Lau hoŋ naŋ sêkôt aô ti aneŋ yom sa dom, naŋ oc sêtap matôt sa têtŋ bêtŋ ŋambu-ŋga. Ma ŋac si matôt ŋahu sip ŋac sêkôt aneŋ yom sa dom. ⁴⁹ Bu aô gasôm dauŋ neŋ yom dom. Damaŋ naŋ kêtŋ aô gameŋ, naŋ gic atu yom hoŋ tu wasôm asê-ŋga. ⁵⁰ Ma aô kayalê bu yom naŋ iŋ gic atu, naŋ ti ŋamalac si seŋ sêndôt tali ŋapanŋ-ŋga. Bocdinaŋ anyalê bu yom hoŋ naŋ aô gasôm, naŋ kêtŋ yom naŋ Damaŋ dau kêtŋ têtŋ aô.”

13

Yisu kêtŋwasinŋ ŋgacsêŋomi gahi

¹ Lau Israel-ŋga si om atu mwasinŋ Pasowa-ŋga meŋ kêtŋ, ma Yisu kêtŋyalê bu ndoc meŋ hôt asê su, bu iŋ hu nom dindéc siŋ ma mbu têtŋ Damba ndi. Iŋ atac whiŋ iŋ dau ndê lau naŋ sêmbo nom, ma iŋ bu têtŋ asê tiawê, ŋalêŋ naŋ iŋ atac whiŋ ŋac ndu andô. ² Iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi sêndôt sêwhiŋ dau bu sêneŋ gêtŋ, ma Judas Iskeriot, Saimon ndê atuŋgac, mbo whiŋ ŋac. Sadaŋ sip iŋ ndê ŋalôm muŋ su, ma kêtŋ gauc têtŋ iŋ bu hoc Yisu asê. ³ Yisu kêtŋyalê bu Damba kêtŋ gêtŋ hoŋ sip iŋ amba, ma bu iŋ meŋ akêtŋ Anôtô, ma oc mbu têtŋ iŋ ndi. ⁴ Bocdinaŋ iŋ tisa yêc tebo, kac iŋ ndê ŋakwê awê-ŋga su, ma kic po dapuŋ dauŋ-ŋga danŋ pi iŋ ŋampê. ⁵ Goc iŋ tac bu sip suc danŋ, ma gic hu kêtŋwasinŋ ŋgacsêŋomi gahi, ma puŋ ŋa po naŋ iŋ kic pi ŋampêbalê. ⁶ Iŋ têtŋ Saimon Pita meŋ, ma Pita ndac, “Pômdau, am bu êmgwasinŋ aô gahiŋ whiŋ, a?” ⁷ Ma Yisu ô

yom ma sôm, “Kwahic dec am nem gauc sa dom pi gêḡ naḡ aô gakôm gambo, tigenḡ tiḡambu am oc êmyalê.”⁸ Magoc Pita sôm, “Mba! Am êmgwasinḡ aô gahinḡ dom andô!” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô bu wanḡwasinḡ am dom, dec am oc ti aneḡ daḡ dom.”⁹ Dec Pita sôm, “Bocdinaḡ Pômdau, êmgwasinḡ aô gahinḡ ḡambwa dom, magoc amanḡ ti ḡagôlôḡ whinḡ!”¹⁰ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “ḡamalac naḡ gêlinḡ bu su, naḡ tiḡambu êḡwasinḡ gahi ḡambwa, dec inḡ ndê ḡamlic sambuc ḡawasi sa. Aô wasôm têḡ mac lau dinaḡ bu mac ḡawasi sa su, magoc mac hoḡ dom.”¹¹ Yisu kêyalê ḡgac naḡ oc hoc inḡ asê, ma tu dinaḡ-ḡga sôm bu ḡac hoḡ ḡawasi dom.

¹² Yisu kêḡwasinḡ ḡac hoḡ gahi pacndê, dec sôc inḡ ndê ḡakwê awê-ḡga sa tiyham, ma mbu gi ndôc ndê mala. Ma inḡ ndac, “Mac anyalê gêḡ naḡ aô gakôm têḡ mac, naḡ ḡahu, me mba?”¹³ Inḡ solop bu mac asam aô bu ‘Kêdôhônḡwaga,’ ma ‘Pômdau,’ bu aô dauḡ dindêc.¹⁴ Ma kwahic dec aô, mac nem kêdôhônḡwaga ma Pômdau, kagwasinḡ mac gahim. Ma aô wasôm têḡ mac, bu anḡwasinḡ nem asidôwai si gahi bocdinaḡ.¹⁵ Aô gatôc ḡadônḡ têḡ mac, bu mac alic ma akôm tôm aô gakôm têḡ mac.¹⁶ Aô wasôm yom ḡandô, bu ḡgac akiḡ daḡ ḡoc gêlêc inḡ ndê ḡadau dom, ma ḡgac aheḡ-ḡga ḡoc gêlêc inḡ naḡ kêkinḡ inḡ, naḡ dom.¹⁷ Kwahic dec aô gawhê gêḡ dindêc sa ma mac anyalê, ma mac bu akôm ḡandô sa, dec oc atap Anôtô ndê mwasinḡ sa.”

Yisu sôm ḡgac hoc inḡ asê-ḡga asê

¹⁸ Ma Yisu sôm, “Aô gasôm yom dindêc pi mac hoḡ dom, bu aô kayalê lau naḡ aô kayalinḡ ḡac sa. Tigenḡ yom daḡ naḡ sêto yêc, naḡ oc ḡandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu, ‘ḡgac naḡ gêḡ gêḡ whinḡ aô, naḡ kêḡ kisa aô.’¹⁹ Aô gasôm yom asê gwananḡ pi gêḡ dau, bu têḡ têm gêḡ dau ḡoc asê, naḡ mac oc akêḡ whinḡ bu aô Mesaya dau.²⁰ Aô wasôm yom ḡandô têḡ mac, bu asa naḡ kôc ḡamalac naḡ aô kakiḡ inḡ, naḡ sa, naḡ kôc aô dauḡ sa. Ma asa naḡ kôc aô sa, naḡ kôc inḡ naḡ kêkinḡ aô gameḡ, naḡ sa.”

²¹ Yisu sôm yom dinaḡ su, ma inḡ ndê ḡalôm ḡawapac ḡandô, dec sôm, “Yomandô aô wasôm têḡ mac, bu ḡgac daḡ mbo dec, naḡ oc hoc aô asê.”²² Yisu ndê ḡgacsêḡomi sêḡḡo yom dinaḡ ma tahê dandi, bu ḡac sem gauc bu ḡgac naḡ inḡ sôm yom pi, inḡ asa.²³ ḡgacsêḡom naḡ Yisu tac whinḡ ndu andô, naḡ ndôc gi paḡ Yisu.²⁴ Dec Saimon Pita gic amba têḡ inḡ, ma sôm, “Am ndac inḡ bu inḡ sôm yom pi asa.”²⁵ Goc ḡgacsêḡom dau tônḡ sac Yisu, ma ndac, “Pômdau, asa?”²⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “ḡgac naḡ aô wapuc bolom dindêc sip sulu ma wakêḡ têḡ inḡ.” Goc inḡ puc bolom sip sulu ma kêḡ têḡ Judas Iskeriot, Saimon atuḡgac.²⁷ Judas kôc bolom dau su, ma ḡgahô Sadanḡ sip inḡ ndê ḡalôm. Ma Yisu sôm têḡ inḡ, “Sa ndi, ma gêḡ naḡ am gauc gêm bu kôm, naḡ kôm ḡgahô.”²⁸ Lau hoḡ naḡ sêndôc tebo, naḡ sêḡḡo yom naḡ Yisu sôm têḡ Judas, magoc sêḡyalê ḡahu dom.²⁹ Judas inḡ ḡgac naḡ yob ḡac si tallhi mone-ḡga, ma bocdinaḡ dec ḡgacsêḡomi ḡatô gauc gêm bu Yisu kêkinḡ inḡ sa gi bu nemlhi gêḡ tu Mwasinḡ Pasowa-ḡga, me bu kêḡ gêḡ têḡ lau ḡalôm sawa.³⁰ Judas gêḡ bolom naḡ Yisu kêḡ têḡ inḡ, ma sa awê gi. Ma gameḡ ḡasec sa.

Yomsu wakuc

³¹ Judas sa gi su, ma Yisu sôm, “Kwahic dec ḡamalac ndê Atu oc tap inḡ ndê waê sa, ma inḡ oc po Anôtô ndê waê sa whinḡ.³² Ma Anôtô oc kêḡ dau ndê ḡawasi têḡ ndê Atuḡgac bu po Atu ndê waê sa. Ma inḡ oc po ndê waê sa ḡgahô eḡ.

³³ “O aneñ lau hac. Aö wambo wawhiñ mac ñasawa sauñ eñ. Tiñambu mac oc anñsalé aö, tigeñ tòm aö gasóm têñ lau bata Israel-ñga su, dec wasóm têñ mac bu gameñ nañ aö bu wandi, nañ mac atóm dom bu ameneñ. ³⁴ Kwahic dec aö wakêñ yomsu wakuc têñ mac bocdec bu. Akêñ nem atac whiñ lom daóm. Tòm aö atac whiñ mac, dec mac atac whiñ nem asidôwai bocdinañ. ³⁵ Ma têñ ndoc lau hoñ sêlic mac nem métê atac whiñ daóm-ñga, dec ñac oc sêñyalé pí ñandó bu aneñ ñgacsêñomi mac.”

Yisu sôm asê bu Pita oc sêc iñ ahuc

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Goc Saimon Pita ndac iñ bu, “Pômdau, am oc mbo nde?” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gameñ nañ aö oc wandi, nañ am gitóm dom bu êmkuc aö kwahic dec. Magoc tiñambu am oc êmkuc aö mweñ.” ³⁷ Goc Pita ndac, “Pômdau, tu sake-ñga am sôm bu kwahic dec aö gatóm dom bu wañkuc am? Aö wakêñ dauñ sambuc e nditóm wambac ndu tu am-ñga.” ³⁸ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Am gauc gêm bu am gitóm bu mbwac ndu tu aö-ñga, a? Aö wasóm yomandó têñ am, bu óbwêc dau dindac am oc sêc aö ahuc tidim tó mun, goc dalec oc tañ.”

14

Yisu ti señ datêñ iñ Damba-ñga

¹ Ma Yisu sôm têñ ndê ñgacsêñomi, “Ambo ti nem ñalóm ñawapac dom. Akêñ whiñ Anötö, ma akêñ whiñ aö bocdinañ. ² Ñalóm daésam yêc Damañ ndê andu. Bu mba, oc wasóm yom dindac asê têñ mac dom. Aö watêñ Damañ ndê andu dau wandi, bu wamasañ mac nem malam. ³ Aêc, aö oc wandi, ma wamasañ nem malam, ma tiñambu aö wambu wameñ ma wakôc mac sa bu ameneñ andöc gameñ dinañ awhiñ aö. ⁴ Mac añyalé señ têñ gameñ nañ aö oc wandi.” ⁵ Magoc Tomas sôm têñ iñ, “Pômdau, yac am gauc gameñ nañ am oc ndi, ma bocdinañ ñalêñ bocke dec yac oc añyalé señ bu atêñ gameñ dau andi?” ⁶ Ma Yisu sôm, “Aö dauñ gati señ, ma yom ñandó ti mac andöc tamli ñahu yêc aö. Aö tañwasêñ gati señ bu ñamalac sêtêñ Damañ sêndi, ma señ dañ yêc dom. ⁷ Mac bu añyalé aö ñapep, dec oc añyalé Damañ whiñ. Ma kwahic dec ma ndi, mac añyalé iñ, ma mac alic iñ su.” ⁸ Goc Pilip sôm, “Pômdau, tó Damam têñ yac, nañ goc nditóm.” ⁹ Ma Yisu ô iñ ndê yom ma sôm, “O Pilip, aö gambo gawhiñ mac ñasawa baliñ su, ma bocke am kêyalé aö dom? Tu sake-ñga am sôm têñ aö bu watôc Damañ têñ mac? Aö wasóm têñ am, bu asa nañ gêlic aö su, nañ gêlic Damañ su bocdinañ. ¹⁰ Aö gasóm su, bu aö gambo Damañ ñalóm, ma iñ mbo aö ñalóm. Mac akêñ whiñ yom dau, me mba? Yom nañ aö gasóm, nañ aö tañwasêñ neñ yom dom. Damañ nañ mbo aö ñalóm, nañ kôm iñ ndê gweleneñ ña aö. ¹¹ Aö gasóm bu aö gambo Damañ ñalóm, ma iñ mbo aö ñalóm. Akêñ whiñ aneñ yom dinañ. Magoc mac bu akêñ whiñ aneñ yom dom, dec gauc nem gêñ atu-tu nañ aö gakóm ña Damañ ndê ñaclai, ma akêñ whiñ tu gêñ dinañ-ñga. ¹² Aö wasóm yom ñandó têñ mac, bu asa nañ kêñ whiñ aö, nañ oc kôm gêñ atu-tu gitóm aö gakóm. Ma iñ oc kôm gêñ atu-tu nañ hóc gêlêc iñ dinañ su. Ñahu bu kwahic dec aö watêñ Damañ wandi. ¹³ Ma aö wakóm gêñ bocke nañ mac ateneñ tu aneñ ñaê-ñga, ma ñalêñ dinañ aö wapo Damañ ndê waê sa. ¹⁴ Ateñ gêñ tu aneñ ñaê-ñga, ma aö wakóm gêñ dau ñandó sa.”

Yisu gic bata bu êñkin Ñalau Dabuñ

15 Ma Yisu sôm, “Mac bu atac whiṅ aö, dec daṅam wambu aneṅ yom. 16-17 Ma aö wandac Damaṅ, ma iṅ oc kêṅ Ṇalau Yom Ṇandô-ṅga bu meṅ mbo whiṅ mac ṅapaṅ eṅ. Iṅ oc puc mac dôṅ ti nem mac awham ô aö. Lau sac nom-ṅga oc sêkôc iṅ sa dom, bu ṅac sêtôm dom bu sêlic iṅ me sêṅyalê iṅ. Tigeṅ mac aṅyalê iṅ, bu iṅ mbo whiṅ mac, ma oc mbo mac nem ṅalôm. 18 Aö wahu mac siṅ bu ambo atôm mosibu dom. Mba! Aö dauṅ watêṅ mac waloc.

19 “Ṇasawa sauṅ ma lau nom-ṅga oc sêlic aö tiyham dom, tigeṅ mac oc alic aö. Ṇahu bu aö oc watisa tiyham ma wambo taṅli, ma tu dinaṅ-ṅga dec oc nditôm bu mac ambo tamli ṅapaṅ awhiṅ. 20 Têṅ têm dinaṅ, mac oc aṅyalê bu aö gambo Damaṅ ṅalôm, ma mac ambo aö ṅalôm, ma aö gambo mac ṅalôm. 21 Asa naṅ kôc aneṅ yomsu sa yêc iṅ ndê ṅalôm ma daṅga wambu, naṅ tôc asê bu iṅ atac whiṅ aö ṅandô, ma Damaṅ oc atac whiṅ iṅ bocdinaṅ. Ma aö dauṅ oc atac whiṅ iṅ, ma watôc dauṅ asê têṅ iṅ.”

22 Goc ṅgacsêṅom daṅ ṅaê Judas sôm, “Pômdau, tu sake-ṅga am sôm bu tôte daôm asê têṅ yac, magoc têṅ lau nom-ṅga hoṅ dom?” (Ṇgacsêṅom dinaṅ iṅ Judas Iskeriot dom.) 23 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Asa naṅ atac whiṅ aö, naṅ oc daṅga wambu aneṅ yom. Ma Damaṅ oc atac whiṅ iṅ ma alu oc atêṅ iṅ aloc ma ambo awhiṅ iṅ. 24 Yom naṅ aö gasôm asê têṅ mac, naṅ aö dauṅ neṅ yom dom. Damaṅ naṅ kêkiṅ aö gameṅ, naṅ ndê yom. Tigeṅ lau nom-ṅga naṅ atac whiṅ aö dom, naṅ daṅga wambu aneṅ yom dau dom.

25 “K wahic dec aö gambo gawhiṅ mac ma gasôm yom hoṅ dindêc têṅ mac. 26 Magoc tiṅambu, Damaṅ oc êṅkiṅ Ṇalau Dabuṅ nem aö aṅôṅ têṅ mac loc bu nem mac sa. Iṅ oc êndôhôn mac pi gêṅ hoṅ, ma kêṅ mac gauc nem yom hoṅ naṅ aö gasôm têṅ mac su. 27 Aö wakêṅ aneṅ yom malô têṅ mac bu yêc mac ṅapaṅ, dec ambo ti atac malô. Bu yom malô naṅ aö oc wakêṅ têṅ mac, naṅ hôc gêlêc lau nom-ṅga si su. Bocdinaṅ ahêgo daôm dom, ma atôc daôm dom.

28 “Aö gasôm têṅ mac bu aö oc wahu mac siṅ, ma tiṅambu oc wambu wameṅ tiyham. Ma mac bu atac whiṅ aö, dec mac oc atac ṅayham bu aö watêṅ Damaṅ wandi, bu Damaṅ hôc gêlêc aö su. 29 Kwahic dec aö gasôm yom dindêc têṅ mac gwanāṅ, bu tiṅambu têṅ ndoc aneṅ yom dau ṅandô sa, naṅ goc mac oc akêṅ whiṅ aö.

30 “Ndoc tiapê, dec gitôm dom bu wasôm yom daêsam têṅ mac. Ṇahu bu nom dindêc ṅadau kêpiṅ bu meṅ. Iṅ dau ndê ṅaclai mba bu kôm gêṅ daṅ têṅ aö. 31 Magoc aö wakôm gêṅ hoṅ nditôm Damaṅ gic atu aö, ma ṅalêṅ dinaṅ dec lau nom-ṅga oc sêṅyalê bu aö atac whiṅ Damaṅ. Bocdinaṅ atisa ma dalhô.”

15

Yisu gêm dôhôn dau pi a wain

1 Ma Yisu sôm, “Aö a wain ṅandô,* ma Damaṅ ti ôm wain-ṅga ṅadau. 2 A wain ṅasaṅgac hoṅ naṅ sêlhac wain ṅahu aö dauṅ ma sem ṅandô dom, naṅ Damaṅ oc so kic. Ma ṅasaṅgac naṅ sem ṅandô, naṅ iṅ oc ndic sêli bu kôm ṅawasi sa ma nem ṅandô daêsam. 3 Ma ṅalêṅ tigeṅ, yom naṅ aö gasôm têṅ mac su, naṅ kôm mac nem ṅalôm ṅawasi sa su. 4 Asap aö dôṅ, ma aö wasap mac dôṅ bocdinaṅ. A wain ṅasaṅgac daṅ bu sap ṅahu dôṅ dom, dec oc tôm dom bu nem ṅandô yêc dau-ṅga. Ma mac bocdinaṅ. Mac bu asap aö dôṅ dom, dec oc tôm dom bu

* 15:1: Yêc Yom Lêṅsêm Akwa Anôtô gêm dôhôn lau Israel-ṅga pi a wain - alic BW 80:8-16, Ais 5:1-7; ma Jer 2:21. Magoc ndoc daêsam lau Israel sêso Anôtô ndê mêtê. Yisu gêm dôhôn dau pi a wain, ma sôm bu iṅ a wain ṅandô.

mac anem ñandô. ⁵ Aô gatôm a w ain ñahu, ma mac atôm ñasañgac. Asa nañ sap aô dôñ, ma aô wasap inñ dôñ, nañ oc nem ñandô daêsam. Mac bu asap aô dôñ dom, dec oc atôm bu akôm gêñ ñayham danñ dom. ⁶ Asa nañ sap aô dôñ dom, nañ gitôm ñasañgac nañ kegwelec sip nom ma tibasô. Ma ñasañgac kainñ dinañ oc sêhoñ sa ma sêkêñ pi ya ndi ma ya neñ su.

⁷ “Mac bu asap aô dôñ, ma bu akôc aneñ yom sa tidôñ yêc nem ñalôm, dec gêñ bocke nañ mac bu atac whiñ, nañ ateñ têtñ Anötö, ma inñ oc kêñ têtñ mac. ⁸ Asap aô dôñ ma anem ñandô daêsam, dec oc whê mac sa bu aneñ ñgacsêñomi ñandô, ma ñalêñ dinañ mac oc apo Damañ ndê waê sa. ⁹ Aô atac whiñ mac, gitôm Damañ atac whiñ aô. Kwahic dec ambo aneñ atac whiñ ñalôm. ¹⁰ Aô danñ wambu yom hoñ nañ Damañ gic atu aô, ma aô gambo inñ ndê atac whiñ ñalôm. Ma mac bu danñ wambu yom nañ aô gac atu mac, dec mac oc ambo aneñ atac whiñ ñalôm.

¹¹ “Aô gasôm yom dindec têtñ mac, tu bu aneñ atac ñayham nem mac nem ñalôm ahuc. Ma aneñ atac ñayham oc êñsalê mac ahuc. ¹² Aneñ yomso dau dec, bu mac atac whiñ nem asidôwai, gitôm aô atac whiñ mac. ¹³ Ñamalac nañ kêñ dau sambuc ma mbac ndu ô inñ ndê asidôwai, nañ ndê mêtê atac whiñ-ñga hôc gêlêc lau hoñ si su.

¹⁴ “Mac bu añkuc aô neñ yomso ma akêñ nem atac whiñ lom daôm, nañ mac ati aneñ lau atac whiñ-ñga. ¹⁵ Ñadau danñ oc sôm gêñ hoñ asê têtñ inñ ndê lau akinñ dom. Magoc gêñ hoñ nañ aô ganğô yêc Damañ, nañ aô gawhê sa têtñ mac su. Tu dinañ-ñga aô wasam mac bu lau akinñ tiyham dom, magoc aô wasam mac bu aô neñ lau atac whiñ-ñga. ¹⁶ Mac añkuc aô tu daôm nem gauc-ñga dom. Mba! Aô dauñ kayalinñ mac sa, ma kakinñ mac bu asa andi ma anem ñandô daêsam, nañ oc yêc ñapañ. Ma têtñ ndoc dinañ, gêñ sake nañ mac ateñ têtñ Damañ anem aô anôñ, nañ inñ oc kêñ têtñ mac. ¹⁷ Aô neñ yomso dau bocdec bu, atac whiñ mac nem asidôwai andic ñawaê.”

Lau nom-ñga atac tec Yisu ndê lau

¹⁸ Ma Yisu sôm, “Têtñ ndoc lau sac nom-ñga atac tec mac, nañ gauc nem bu ñac sêtec aô muñ su. ¹⁹ Mac bu añkuc lau nom-ñga si mêtê, dec lau nom-ñga oc atac whiñ mac, ñahu bu ñac atac whiñ ñac dau si lau. Magoc mac ambo atôm lau nom-ñga dom, bu aô kayalinñ mac sa su yêc ñac, ma tu dinañ-ñga dec ñac oc sêtec mac.

²⁰ Gauc nem yom nañ aô gasôm têtñ mac bocdec bu, ‘Ñgac akinñ danñ oc hôc gêlêc inñ ndê ñadau dom.’ Lau nom-ñga sêkêñ kisa aô, ma oc sêkêñ kisa mac bocdinañ. Ñac sêkôc aneñ yom sa dom, ma bocdinañ ñac oc sêkôc mac nem yom sa dom. ²¹ Ñac oc sêkôm gêñ hoñ dinañ têtñ mac tu mac akêñ whiñ aô-ñga, ñahu bu ñac sêñyalê inñ nañ kêkinñ aô gameñ, nañ dom.

²² “Aô bu wameñ ma wahoc neñ yom asê têtñ ñac dom, dec ñac si giso mba. Magoc ñac sêñğô aneñ yom hoñ su ma sêkêñ whiñ dom, dec ñalêñ mba bu sêmasañ yom têtñ Anötö tu ñac si giso-ñga. ²³ Asa nañ atac tec aô, nañ atac tec Damañ whiñ. ²⁴ Aô gakôm gêñ dalô yêc ñac si anğô-ñga, nañ ñamalac danñ gitôm dom bu kôm. Aô bu watôc têtñ ñac dom, dec ñac si giso mba. Magoc ñac sêlic su, ma sêkêñ whiñ aô dom. Mba! Ñac sêtec aô, ma sêtec Damañ whiñ. ²⁵ Ma

bocdinaŋ Anötö ndê yom naŋ sêto yêc ɲac si buku yomsu-ɲga,[†] naŋ dec ɲandô sa. Yom dau sôm bu, *'Nac atac tec aô ɲambwa.'*

²⁶ “Tiŋambu, aô waŋkiŋ ɲalau meŋ bu puc mac dôŋ ma nem mac awham sa. Iŋ ɲalau naŋ sa akêŋ Damaŋ, ma sôm yom ɲandô eŋ. Ma têŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ oc hoc yom ɲandô asê pi aô. ²⁷ Ma mac oc ahoc yom ɲandô asê pi aô bocdinaŋ, b u mac ambo awhiŋ aô têŋ ɲamata-ɲga e meŋ têŋ dec.

16

¹ “Aô gasôm yom hoŋ dindéc têŋ mac bu wapuc mac dôŋ, bu ahu nem akêŋ whiŋ aô siŋ dom têŋ ndoc mac atap kisa sa. ² Lau Israel-ɲga oc sêmasuc mac su yêc gôlôwac Israel-ɲga. Ndoc oc meŋ, naŋ lau oc sêndic mac nem lau ɲatô ndu, ma ɲac oc gauc nem bu sêkôm gêŋ ɲayham tu sênem akiŋ Anötö-ɲga. ³ ɲac sêŋyalê Damaŋ dom, ma sêŋyalê aô dom, ma tu dinaŋ-ɲga dec ɲac oc sêkôm bocdinaŋ têŋ mac. ⁴ Magoc kwahic dec aô gasôm yom dindéc têŋ mac, bu têŋ ndoc gêŋ dau hôc asê mac, naŋ gauc nem bu aô gakêŋ puc mac gwanan su.”

ɲalau Dabuŋ ndê gwelen

“Aô gasôm yom dinaŋ asê têŋ mac muŋ su dom, ɲahu bu aô gambo gawhiŋ mac. ⁵ Magoc kwahic dec aô oc wahu mac siŋ, ma wambu watêŋ iŋ naŋ kêkiŋ aô gameŋ, naŋ wandi. Ma bocke dec mac nem daŋ ndac aô pi gameŋ wandi-ɲga dom? ⁶ Tigeŋ tu aô gasôm bu wahu mac siŋ-ɲga, dec kayalê bu mac nem ɲalôm ɲawapac ɲandô. ⁷ Aô wasôm yom ɲandô têŋ mac, bu aô bu wahu mac siŋ dec oc wanem mac sa. Aô bu wahu mac siŋ dom, goc ɲalau Nem Mac Sa-ɲga oc têŋ mac meŋ dom. Magoc aô bu wandi, dec aô waŋkiŋ iŋ têŋ mac meŋ. ⁸ Ma têŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ oc tôc lau nom-ɲga si giso asê tiawê pi sac, ma pi lêŋ gitêŋ, ma pi Anötö ndê matôc. ⁹ Iŋ oc tôc ɲac si sac ɲahu asê, naŋ sip ɲac sêkêŋ whiŋ aô dom. ¹⁰ Ma iŋ oc tôc asê bu lau nom-ɲga sêŋyalê Anötö ndê lêŋ gitêŋ dom, bu aô oc watêŋ Damaŋ wandi, ma mac oc alic aô tiyham dom.* ¹¹ Ma iŋ oc tôc asê bu Anötö oc êmatôc sac hoŋ, tôm kwahic dec iŋ oc êmatôc nom dindéc ɲadau.

¹² “Yom daêsam yêc bu wasôm têŋ mac, magoc mac atôm dom bu akôc sa. ¹³ Magoc têŋ ndoc ɲalau Yom ɲandô-ɲga meŋ su, naŋ iŋ oc nem mac sa bu aŋyalê yom ɲandô hoŋ. ɲahu bu iŋ oc sôm dau ndê yom asê dom, magoc yom hoŋ naŋ iŋ ɲgô yêc alu Damaŋ, naŋ dec iŋ oc hoc asê. Ma iŋ oc kêŋ puc mac pi gêŋ naŋ oc hôc asê tiŋambu. ¹⁴ ɲalau Dabuŋ oc po aneŋ waêŋ sa, ɲahu bu iŋ oc kôc aô dauŋ neŋ yom, ma hoc asê têŋ mac. ¹⁵ Damaŋ ndê gêŋ hoŋ ti aô neŋ, ma tu dinaŋ-ɲga dec gasôm têŋ mac bu gêŋ hoŋ naŋ ɲalau oc hoc asê têŋ mac, naŋ meŋ akêŋ aô neŋ.”

ɲalôm ɲawapac oc nem dau kwi ti atac ɲayham

[†] **15:25:** Yom dau yêc BW 35:19, 69:4. Têm ɲatô lau Israel sêsam Anötö ndê yom naŋ kwahic dec dasam bu Yom Lêŋsêm Akwa naŋ bu ‘Buku Yomsu-ɲga.’ Magoc ɲaê ‘Buku Yomsu-ɲga’ dau hêganôŋ buku amanɲaŋ naŋ Moses to (Genesis, Eksodas, Levitikas, Namba ma Diuteronomi). * **16:10:** Yom dau ɲahu yêc awê dom. Lau ɲatô gauc gêm bu yom dau ɲahu bocdec bu. Lau nom-ɲga sêtec Yisu ma sêkic yom bu sêndic iŋ ndu. ɲac si gauc sa dom, ma sêlic iŋ gitôm ɲac sac daŋ. Magoc Anötö uŋ iŋ sa, ma kôc iŋ sa pi undambê gi, dec tôc asê bu Yisu iŋ ɲac gitêŋ. Bocdinaŋ ɲalau Dabuŋ oc tôc asê bu lau nom-ɲga si gauc sa pi Yisu dom. Ma lau ɲatô gauc gêm bu yom dau ɲahu bocdec. Yisu oc pi undambê ndi ma gitôm dom bu êndôhôn lau nom-ɲga pi lêŋ gitêŋ tiyham, dec ɲalau oc meŋ bu whê ɲac si gauc sa pi mêtê sac ma mêtê gitêŋ.

¹⁶ Goc Yisu sôm, “Nasawa saurj mac oc alic aô dom, ma nasawa saurj mac oc alic aô tiyham.” ¹⁷ Yisu sôm yom dinarj, goc inj ndê ngacsêjomi sem yomgalôm, ma jatô sêsôm têtj dandi, “Yom bocke dec inj sôm bu nasawa saurj yac oc dalic inj dom, ma nasawa saurj yac oc dalic inj tiyham? Ma inj sôm bu inj oc têtj Damba ndi.” ¹⁸ Goc sêndac dandi njaparj bu, “Inj ndê yom dinarj pi nasawa saurj, narj njahu bocke? Yac tarjalê inj ndê yom njahu dom.”

¹⁹ Yisu kêyalê bu njac bu sêndac inj pi yom dau, dec sôm têtj njac, “Aô gasôm bu nasawa saurj mac oc alic aô dom, ma nasawa saurj mac oc alic aô tiyham. Tu sake-nga mac am yomgalôm pi yom dau? ²⁰ Yomandô aô wasôm têtj mac, bu têtj ndoc aô wahu mac sij, narj mac oc ahu danjgibo asê ma atarj, magoc lau sac nom-nga oc atac njayham sa. Mac oc ambo ti nem njalôm njawapac, magoc tinjambu mac nem njalôm njawapac oc nem dau kwi ti atac njayham. ²¹ Oc nditôm awêhê tidaê narj ndê ndoc menj sa bu kôc balêkoc-nga. Inj njalôm njawapac bu inj kêsahê njandê atu. Tigerj têtj ndoc inj kôc balêkoc dau su, narj inj oc gauc nem njandê dau tiyham dom, bu inj atac njayham sa bu inj ndê balêkoc hôc asê su. ²² Ma mac bocdinarj, kwahic dec mac ambo ti njalôm njawapac, magoc tinjambu aô walic mac tiyham, ma têtj ndoc dinarj, mac oc atac njayham atu. Ma lau danj oc sêkôc atac njayham su yêc mac dom. ²³ Têtj têtj dinarj mac oc andac aô pi gêtj danj tiyham dom. Yomandô aô wasôm têtj mac, bu gêtj sake narj mac aten têtj Damarj tu anej njê-nga, narj inj sa bu kôc balêkoc-nga. ²⁴ Têtj njamata-nga e menj têtj kwahic dec, mac aten gêtj danj tu anej njê-nga dom. Kwahic dec ma ndi, narj aten gêtj tu anej njê-nga. Ma Anötô oc kêtj têtj mac, ma mac oc atisambuc njandô.”

Yisu ku njac lai nom-nga dulu

²⁵ “Gêtj honj dinarj aô gasôm têtj mac njac yom gôlij. Magoc têtj oc menj sa, narj aô oc wasôm yom têtj mac njac yom gôlij dom. Aô oc wasôm yom yêc awê têtj mac pi Damarj. ²⁶ Têtj ndoc dinarj mac oc aten gêtj tu anej njê-nga. Aô wasôm têtj mac, bu aô dauj oc wanem mac awham têtj Damarj lec dom. Mac daôm aten nem mbec solop têtj inj, ²⁷ bu inj atac whinj mac. Aêc! Damarj Anötô atac whinj mac, njahu bu mac atac whinj aô, ma akêtj whinj bu inj kêkinj aô gamej. ²⁸ Aô gambo gawhinj Damarj munj su, dec gasip nom gamej. Ma kwahic dec aô bu wahu nom sij ma wambu watêtj inj wandi.”

²⁹ Têtj dinarj Yisu ndê njac-sêjomi sêsôm têtj inj, “Kwahic dec am sôm yom yêc awê, ma sôm njac yom gôlij dom. ³⁰ Ma kwahic dec yac anjalê bu am kêyalê gêtj honj. Ma lau sêkêj gêndac têtj am dom magoc am kêyalê njac si gauc ti yom honj munj. Tu dinarj-nga dec yac akêtj whinj bu am mwenj akêtj Anötô ndê.” ³¹ Goc Yisu sôm têtj njac, “Kwahic dec mac akêtj whinj, a? ³² Aô wasôm têtj mac, bu ndoc oc menj sa, ma kwahic dec menj kêpinj su, narj mac honj oc ahu aô sij ma alhê têtjtêtj. Magoc aô oc wambo tarjwasêj dom, bu Damarj oc mbo whinj aô. ³³ Aô gasôm yom honj dindac têtj mac bu wapuc mac dôj bu ambo ti atac malô tu aô-nga. Yêc nom mac oc atap njawapac sa, magoc ambo ti nem njalôm pêj dôj, bu aô gaku njac lai nom-nga dulu su.”

17

Yisu tenj mbec tu inj dau-nga

¹ Yisu sôm yom dinarj su, goc tatic undambê, ma tenj mbec bocdec bu, “Damarj, anej ndoc hôc asê su. Po am Atôm, aô dec nejj waêj sa, ma njalêj dinarj aô oc wapo am nem waêm sa. ² Am kêtj njac lai têtj aô pi njamalac honj, tu

bu wakêñ lau hoñ nañ am kêñ têtñ aö, nañ sêmbo tali ñapañ. ³ Ma ñac si ñahu sêmbo tali ñapañ-ña dau bocdec bu, sêñyalé am Anötö ñandö tigen, ma sêñyalé aö, Yisu Kilisi nañ am kêkin aö gameñ.

⁴ “Aö gac dabin gwelen nañ am kêñ sip aö aman, ma tu dinañ-ña dec aö gapo nem waêm sa yêc nom. ⁵ Têtñ ñamata-ña nom dindec mbasi, nañ aö dec gambo gawhiñ am ma hêclu dawêkain ñawasi atu dawhiñ dauñ. Kwahic dec Daman, aö wandac am bu kôc aö sa bu wambo wawhiñ am tiyham ti ñawasi atu dau.”

Yisu teñ mbec tu in ndê ñgacsêñomi-ña

⁶ Ma Yisu sôm, “O Daman, am kêyalin am nem lau sa yêc nom, ma kêñ ñac sêsip aö aman. Aö gatôc am asê têtñ ñac su, ma ñac danğa wambu am nem yom. ⁷ Ma kwahic dec ñac sêñyalé bu gêtñ hoñ nañ aö gakôm, nañ ñahu am daôm, ma am kêñ sip aö aman bu wakôm-ña. ⁸ Bu yom nañ am kêñ têtñ aö, nañ aö gasôm asê têtñ ñac, ma sêkôc sa. Ma ñac sêñyalé pi ñandö bu mun-ña aö gambo gawhiñ am, ma sêkêtñ whiñ bu am daôm kêkin aö gameñ. ⁹ Kwahic dec aö bu water mbec tu ñac-ña. Aö water tu lau nom-ña hoñ-ña dom, magoc aö water tu am nem lau hoñ, nañ am kêñ sip aö aman-ña. ¹⁰ Aneñ lau hoñ sêti am nem, ma am nem lau hoñ sêti aö neñ. Ma aö gatap waên sa tu ñac-ña. ¹¹ Aneñ têtñ wambo nom-ña pacndê, ma malô aö oc watêñ am waloc. Magoc ñac oc gacgeñ sêmbo nom. O Daman dabuñ, aö bu water am bu yob lau dinañ ña am nem ñaê ña-ñaclai atu nañ am gêlic ñayham bu kêñ têtñ aö. Yob ñac bu sêpiñ dau dôñ sêti gêtñ tigen, gitôm hêclu dati gêtñ tigen. ¹² Têtñ ndoc aö gambo gawhiñ ñac, nañ aö gayob ñac ñapep ña am nem ñaê ña-ñaclai nañ am kêñ têtñ aö. Ma bocdinañ ñac si dan giñga dom. Ñgac tigen nañ gic waê bu peñ, nañ tawasê oc ninga, bu kôm yom nañ sêto yêc, nañ ñandö sa.

¹³ “Malô aö oc watêñ am waloc. Tigen kwahic dec aö gambo nom ma gasôm yom hoñ dinañ asê têtñ aneñ lau, tu bu aneñ atac ñayham nem ñac ahuc, ma kôm ñac sêtisambuc. ¹⁴ Aö gakêñ am nem yom têtñ ñac, ma lau sac nom-ña atac tec ñac. Sêtec ñac ñahu bu ñac si mala ñandö yêc nom dom, gitôm aö dauñ neñ malañ ñandö yêc nom dom. ¹⁵ Aö water am bu kôc ñac su yêc nom dom, magoc aö water am bu yob ñac tu ñgac sac Sadañ-ña. ¹⁶ Ñac si mala ñandö yêc nom dom, gitôm aö neñ malañ ñandö yêc nom dom. ¹⁷ Daman, am nem yom in yom ñandö eñ. Kêñ nem yom ñandö sip ñac si ñalôm bu kôm ñac sêti lau dabuñ ñandö. ¹⁸ Tôm am kêkin aö gasip nom gameñ, dec aö wanñiñ ñac sêsa sêndi sêmbo lau nom-ña ñalôm. ¹⁹ Kwahic dec aö gam dabuñ dauñ bu wandic bata am nem lêñ nem lau si-ña, ma ñalêñ dau dinañ dec oc tôm bu ñac dau sêti am nem lau dabuñ.”

Yisu teñ mbec tu lau hoñ nañ oc sêkêtñ whiñ in-ña

²⁰ “Aö water mbec tu lau nañ kwahic dec sêñyalé aö, nañ tawasê-ña dom. Aö water mbec tu lau hoñ nañ sêngô yom nañ ñac oc sêhoc asê pi aö, ma sêkêtñ whiñ aö-ña sêwhiñ. ²¹ Kêñ ñac hoñ sêmbo ti ñalôm ma gauc tigen, gitôm hêclu dati gêtñ tigen, am mbo aö ñalôm, ma aö gambo am ñalôm. Pwiñ ñac hoñ dôñ sênem damiñ hêclu, ma bocdinañ têtñ ndoc lau nom-ña sêlic ñac sêpiñ dau dôñ ti ñalôm tigen, dec ñac hoñ oc sêkêtñ whiñ bu am kêkin aö gameñ. ²² Am nem ñaclai ti ñawasi nañ am kêñ têtñ aö, nañ dec aö gakêñ têtñ ñac, bu ñac oc sêti gêtñ tigen gitôm hêclu dati gêtñ tigen. ²³ Am mbo aö ñalôm, ma aö wambo ñac ñalôm, tu bu wapiñ ñac dôñ bu sêmbo ti ñalôm ma gauc tigen. Ma bocdinañ

lau nom-nga oc sênyalê bu am kêkinj aô gamej, ma bu am atac whinj nac gitôm am atac whinj aô.

²⁴ “Damanj, aô tac whinj bu lau honj nanj am kêj nac sêsip aô amanj, nanj sêwhinj aô sêmerj ma sêmbo gamej nanj aô oc wambo. Dec nac oc sêlic njawasi atu nanj am kêj têtj aô. Bu munj-nga, nom dindec mbasi, nanj am atac whinj aô ndu andô, dec kêj njawasi dau têtj aô. ²⁵ O Damanj gitêtj, lau nom-nga sênyalê am dom. Tigenj aô kayalê am, ma lau dindec sênyalê bu am kêkinj aô gamej. ²⁶ Aô gatôc am asê têtj nac, ma watôc am asê njapanj. Ma tu dinanj-nga dec am nem atac whinj aô-nga oc yêc nac si njalôm. Ma aô dauj oc wambo nac si njalôm wawhinj.”

18

Sêkôc Yisu dôj

(*Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53*)

¹ Yisu tenj mbec dau pacndê, goc inj ti ndê njacsênyomi sêhu Jerusalem sinj, ma sêpi Busuj Kidron-nga njadanga si. Ma sêsôc ôm ðolib-nga danj nanj yêc dinanj.

² Judas, njac nanj hoc Yisu asê, nanj kêyalê ôm dinanj, bu ndoc daêsam Yisu ti njacsênyomi sêkac sa sêmbo dindê. ³ Bocdinanj têtj ôbwêc dinanj inj kêkuc nac, ma sa têtj ôm dau gi. Inj wê lau sinj Rom-nga tonj danj ma lau sinj-nga lôm dabuj-nga njatô nanj dabuj-siga atu-tu ti lau Palêsai sêkinj. Nac sênsêlênj ti sêhóc dawenj ti lam, ma wapa sinj-nga, ma sêhóc asê ôm dinanj.

⁴ Yisu kêyalê gênj honj nanj oc hóc asê inj, goc sa gi ma ndac nac bu, “Mac anjalê asa?” ⁵ Ma nac sêsôm, “Yac anjalê Yisu Nasaret-nga.” Dec Yisu sôm, “Aô dauj dindec.” (Têtj ndoc dinanj, Judas, njac hoc inj asê-nga, kalhac whinj lau dinanj.)

⁶ Têtj ndoc nac sêngô Yisu ndê yom bu, “Aô dauj dindec,” goc nac honj sêyu dau su ma sêperj sêsip nom si. ⁷ Ma inj ndac tiyham, “Mac anjalê asa?” Ma sêsôm, “Yisu Nasaret-nga.” ⁸ Goc inj ô yom ma sôm, “Aô gasôm su, bu aô dauj dindec. Mac asôm bu mac anjalê aô, ma bocdinanj atec anenj lau dindec sêlhô sêndi.”

⁹ Yisu sôm yom dau tu bu nem inj ndê njacsênyomi si-nga. Ma tu dinanj-nga yom nanj inj sôm munj su bocdec bu, “Aô oc wayob njamalac honj nanj Damanj kêj têtj aô, bu nac si danj ninja dom,” nanj dec njandô sa.

¹⁰ Saimon Pita kôc inj ndê bien bali nj sa, ma pa dabuj-siga njamata-nga ndê njac akinj ndê dangalaun andô-nga su. Njac akinj dau ndê njê Malkus.

¹¹ Magoc Yisu sôm têtj Pita, “Kêj nem bien mbu sip njapanj ndi. Damanj kêj lachlu njawapac-nga dindec têtj aô, ma aô gac waê bu wanôm.”

Sêwê Yisu sêtênj Anas si

(*Mat 26:57*)

¹² Goc njac bata sinj-nga ti ndê lau sinj, ma lau sinj sêyob lôm dabuj-nga nanj lau bata Israel-nga sêkinj, nanj sêkôc Yisu ma sêsô inj amba dôj. ¹³ Goc sêwê inj sêtênj Kayapas lawa Anas ndê andu si. Kayapas, inj lau Israel si dabuj-siga njamata-nga têtj têtj dinanj. ¹⁴ Inj njac nanj munj-nga sôm asê têtj lau bata Israel-nga, bu oc njayham bu njac tigenj mbac ndu ô lau honj.

Pita sêc Yisu ahuc

(*Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57*)

¹⁵ Sêwê Yisu sêtênj dabuj-siga njamata-nga ndê andu, ma sêsôc tunjôm nanj kêgih andu dau, nanj si. Ma Saimon Pita lu njacsênyom danj sêjkuc. Njacênyom dau dabuj-siga njamata-nga kêyalê inj tidôj, ma bocdinanj dec inj kêkuc Yisu ma gacgenj sôc tunjôm dau gi. ¹⁶ Magoc Pita sôc gi dom, inj kalhac awê kêpinj

gatam. Dec ngacsêñom nañ dabuñsiga ñamata-nga kêyalê, nañ mbu gi ma sôm yom pi Pita whiñ awê akind nañ yob gatam, goc kôc Pita sôc gi. ¹⁷ Ma awê akind dinañ ndac Pita bocdec, “Ma bocke? Am Yisu ndê ngacsêñom dan whiñ, a?” Magoc Pita pa dau ma sôm, “Mba! Aô dom!”

¹⁸ Têñ ôbwêc dinañ gameñ ñalhuc sa, dec lau akind ti lau sinj lôm dabuñ-nga sêkôm ya golom asê goc sêlhac sêñgihi ma sêñsulu. Ma Pita gi kalhac whiñ ñac ma kêsulu ya.

Dabuñsiga Anas kêsù Yisu

(Mat 26:59-68; Mak 14:55-65; Luk 22:63-71)

¹⁹ T êñ dinañ, dabuñsiga ñamata-nga Anas* kêsù Yisu pi inñ ndê sêñomi, ma pi yom nañ inñ kédôhônj têtj lau. ²⁰ Ma Yisu sôm, “Aô gasôm aneñ yom horj yêc awê. Aô kadôhônj lau gambo ñac si lôm wê-nga ma yêc lôm dabuñ Jerusalem-nga, gameñ nañ lau Israel-nga horj êlêmê sêkac dau sa sêmbo nañ. Ma aô gasêc yom dan ahuc dom. ²¹ Bocdinañ tu sake-nga am kêsù aô? Ndac lau nañ sêñgô aneñ yom. Ñac horj sêñyalê yom nañ aô gasôm.” ²² Têñ ndoc Yisu sôm yom dinañ, goc ngac sinj lôm dabuñ-nga nañ kalhac kêpiñ inñ, nañ tap inñ sip ali andô ma sôm, “Toc dabuñsiga atu sa, ma ô inñ ndê yom bocdinañ dom!” ²³ Dec Yisu sôm, “Yom nañ aô gasôm, nañ bu yom so, nañ goc sôm têtj aô. Magoc aô gasôm yom so dan dom, ma tu sake-nga dec am tap aô?” ²⁴ Têñ dinañ Anas kêkinj Yisu têtj dabuñsiga ñamata-nga Kayapas gi. Ma wac nañ sêsô inñ amba dôñ, nañ gacgerj yêc.

Pita sêc Yisu ahuc tiyham

(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Saimon Pita kêsulu ya mbo, ma ñamalac dan ndac inñ, “Am ngac dau ndê ngacsêñom dan, me?” Ma Pita pa dau ma sôm, “Mba!” ²⁶ Dabuñsiga ñamata-nga ndê sêñac akind dan mbo gameñ dinañ. Inñ ngac nañ Pita pa inñ ndê dangalauñ su, nañ ndê têtjngac. Ma inñ sôm têtj Pita, “Ma bocke? Aô galic am kalhac whiñ ngac dinañ yêc ôm olib-nga. Yomandô, me?” ²⁷ Magoc Pita pa dau tiyham, ma ñagahô eñ dalec dan gic hu tanj.

Pailot kêsahê Yisu

(Mat 27:11-18, 20-23; Mak 15:2-15; Luk 23:2, 3, 18-25)

²⁸ Ôbwêc pacndê, ma têtj bêbêc ganduc lau bata Israel-nga sêhu Kayapas ndê andu sinj ma sêwê Yisu sêtêtj gôliñwaga Rom-nga ndê andu si. Lau bata Israel-nga dinañ sêsôc andu dau dom, sêtôc dau ma gauc gêm bu oc kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga, dec oc tôm dom bu sêneñ Mwasinj Pasowa-nga.† ²⁹ Bocdinañ Pailot, ngac nañ gêm gôliñ gameñ Judia-nga sa têtj ñac gi, ma ndac ñac, “Mac asôm bu ngac dindêc kôm giso bocke?” ³⁰ Ma sêô yom ma sêsôm, “Inñ bu ndê giso mbasi, dec yac oc akôc inñ atêtj am ameñ lec dom.” ³¹ Dec Pailot sôm, “Mac daôm akôc inñ sa andi, ma amatôc inñ êñkuc mac daôm nem yomsu.” Magoc ñac sêsôm, “Mba! Bu mac lau Rom-nga akêñ yao bu yac

* **18:19:** Anas - Muñ-nga lau Israel-nga sêñyalin Anas sa ti ñac si dabuñsiga ñamata-nga. Têtj yala AD15 lau Rom-nga sêkôc inñ su yêc gwelenj dau. Tinambu Kayapas inñ lau Israel si dabuñsiga ñamata-nga, magoc lau Israel daêsam êlêmê sêsam Anas bu dabuñsiga ñamata-nga whiñ. † **18:28:** Lau Israel-nga si yomsu dan sôm bu ñac bu sênen dabuñj dau, dec ñac sêmbo ahê têtj ñlau gameñ apa-nga. Nahu bu lau gameñ apa-nga sêñkuc Anötö ndê yomsu dom, ma lau Israel-nga bu sêmbo sêmpiñ ñac, dec oc kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga. Pailot inñ ngac Rom-nga dan, ma lau gameñ apa-nga daêsam sêmbo inñ ndê andu, ma tu dinañ-nga lau bata Israel-nga sêtêc bu sêsôc inñ ndê andu.

lau Israel-nga andic ñamalac dan ndu dom.”³² Nalêñ dinan dec Yisu ndê yom pi lêtñ nan in oc mbac ndu,† nan ñandô sa.

³³ Têñ dinan Pailot hu ñac sin ma sôc andu gi, goc ta Yisu sôc gi ma ndac in, “Am lau Israel-nga si Kin, a?”³⁴ Ma Yisu ô yom bocdec bu, “Am sôm yom dinan tôm am daôm nem gauc, me lau ñatô sêsôm yom dau pi a?”³⁵ Ma Pailot sôm, “Aô ñgac Israel-nga dom! Am daôm nem lau ti dabuñsiga atu-tu Israel-nga sêkêñ am têtñ aô mwen. Am kôm gêtñ giso bocke?”³⁶ Dec Yisu sôm, “Aneñ gôlin kin-nga gitôm kin nom dindec-nga si gôlin dom. Aô bu wanem gôlin gameñ nom-nga dan, dec oc tôm bu aneñ lau akin sêyob aô ma sêndic sin bu lau bata Israel-nga sêkôc aô dôñ dom. Magoc aô neñ gôlin ñahu yêc nom dindec dom.”³⁷ Goc Pailot sôm, “Bocdinan, am sôm bu am kin dan, a?” Ma Yisu sôm, “Am daôm sôm bu aô kin dan. Aneñ dinan kôc aô, ma aô gahôc asê nom tu gêtñ tigen-nga, nan tu wahoc yom ñandô asê-nga. Ma lau hon nan atac whin yom ñandô, nan sêkôc aneñ yom sa.”³⁸ Pailot ñgô yom dau goc ndac, “Ma yom bocke in yom ñandô?”

In sôm yom dinan su, goc sa têtñ lau bata Israel-nga gi, ma sôm tiyham têtñ ñac, “Aô gatap yom dan bu tamatôc in pi-nga, nan sa dom.³⁹ Magoc mac nem mêtê dan yêc, bu wahu gapocwalô dan sin têtñ mac têtñ Mwasin Pasowa-nga ñandoc. Mac atac whin bu aô wahu ñgac dindec, nan sêsam bu Kin Israel-nga, nan sin têtñ mac, me mba?”⁴⁰ Magoc sêmbwêc, “Mba! In dom! Hu Barabas sin têtñ yac.” Barabas in lau nan sêngilí sin têtñ lau Rom-nga, nan si dan.

19

Sêsôm tidôn bu sêndic Yisu ndu

(Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

¹ Goc Pailot kêtñ Yisu têtñ lau sin-nga bu sêhi in ña sô.² Ma sêñsau bu sêtoc in sa. Sêwhê wac kêm ma sêkêñ in un gitôm sunsun, ma sêkêñ in sôc ñakwê kokoc gitôm kin si ñakwê.³ Goc sêsôc sêsa sêlhac in anğô-nga ma sêmbwêc, “Ei! Datoc lau Israel si Kin dindec sa man!” Ma sêtap in sip ali andô.

⁴ Ma Pailot sa men tiyham ma sôm têtñ lau bata bu, “Anğô su nan! Aô neñ lau sin-nga oc sêkôc in sa têtñ mac men. Ma bocdinan dec anyalê bu aô gatap yom dan sa pi in dom.”⁵ Goc sêkôc Yisu sa men, ti sunsun wac kêm ma ñakwê kokoc. Ma Pailot sôm, “Alic ñgac dau dec.”⁶ Têtñ ndoc dabuñsiga atu-tu ma lau sin lôm dabuñ-nga sêlic in, nan sêmbwêc, “Ndic in pi a gicso dau! Ndic in pi a!” Magoc Pailot sôm, “Mba! Aô gatap yom dan sa pi in dom. Mac daôm akôc in sa andi ma andic in pi a.”⁷ Ma lau bata Israel-nga sêsôm, “In toc dau sa ma sam dau bu Anötô ndê Atu! Ma tu yom sac dinan-nga, yac mba yoms sôm bu in mbac ndu man.”

⁸ Pailot ñgô yom dinan ma tôc dau ñandô.⁹ Goc in kôc Yisu mbu sôc andu ñalôm gi, ma ndac in, “Am mwen akêtñ nde?” Magoc Yisu gêm dôñ.¹⁰ Ma Pailot sôm têtñ in, “Bocke am ô aneñ yom dom? Aneñ ñaclai yêc bu wanğapwêc am su, me bu wandic am pi a gicso dau ndi. Am kêyalê, a?”¹¹ Dec Yisu ô yom ma sôm, “Anötô bu kêtñ têtñ am dom, dec am oc tôm dom bu kôm gêtñ dan têtñ aô. Bocdinan dabuñsiga nan kêtñ aô gasip am amam, nan kôm giso hêc gêlêc am nem su.”

† 18:32: Yisu sôm bu lau oc sêsun in sa yêc nom - alic Jon 12:32-33; 3:14; ma 8:28. Lau Israel-nga sêtuc lau sac ña hoc ndu, magoc lau Rom-nga sêndic lau sac pi a gicso dau ma tu dinan-nga Yisu sôm bu ñac oc sêsun in sa akêtñ nom.

¹² Pailot ngô yom dinan, dec kêsâlê lêj bu hu Yisu siñ. Magoc lau bata Israel-nga sêmbwêc npanj ma sêsôm, “Asa nanj toc dau sa bu inj kinj danj, nanj kôm bu hôc gêlêc Sisa, lau Rom-nga si kinj. Bocdinanj am bu hu ngac dindec siñ, nanj am Sisa ndê silip dom.”

¹³⁻¹⁴ Bêc dinanj inj bêc lau Israel-nga sêmasanj Mwasinj Pasowa-nga, ma ac kalhac lhu su. Têj ndoc Pailot ngô lau bata Israel-nga si yom dinanj, nanj dec inj kôc Yisu sa awê têj gamej nanj sêsam bu Serj Hoc nanj gi. (Yêc Yom †Hibru sêsam gamej dau bu Gabata.) Yêc dinanj, Pailot ndôc sic ndôc inj ndê pônj êmatôc yom-nga, ma sôm têj lau bata Israel-nga bu, “Alic mac nem kinj dindec!” ¹⁵ Tigej nac sêmbwêc, “Kôc inj sa ndi! Kôc inj sa ndi! Ndic inj pi a gicso dau!” Dec Pailot ndac, “Mac atac whinj bu aô wandic nem Kinj pi a gicso dau ndi, a?” Ma dabunjsiga atu-tu sêô yom ma sêsôm, “Inj yac mba kinj dom! Sisa tigej inj yac mba kinj.” ¹⁶ Têj dinanj Pailot sôc nac si yom npanu, ma kêj Yisu têj nac bu lau siñ-nga sêndic inj pi a gicso dau ndi.

Lau siñ-nga sic Yisu pi a gicso dau

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Sêkêj Yisu hôc dau ndê a gicso dau, ma sêwê inj sêsa gamej nanj sêsam bu Gamej Njakêcyha-nga si. Yêc Yom Hibru sêsam gamej dau bu Golgota. ¹⁸ Ma yêc dinanj, nac sic inj pi a gicso dau gi. Ma nac sic ngac lu sêpi a sêwhinj, danj kêgalêj andô-nga ma danj kêgalêj gasê-nga.

¹⁹ Pailot sôm bu sêto yom pi bapia danj ma sêndic pi a gicso dau njahô-nga. Bapia dau sôm, “Yisu Nasaret-nga. Lau Israel-nga si Kinj.” ²⁰ Sêto yom dau nj lau Israel, ti lau Rom-nga ma lau Griik-nga si awha. Gamej dinanj yêc sunj sa têj malac Jerusalem, dec lau Israel-nga daêsam sêlic bapia dau. ²¹ Boc-dinanj dabunjsiga atu-tu Israel-nga sêtuçdinj ma sêsôm têj Pailot, “Am to, ‘Lau Israel-nga si Kinj,’ ma yac alic yham dom! Am bu to, ‘Ngac dindec sam dau bu lau Israel-nga si kinj,’ dec oc solop.” ²² Magoc inj ô yom ma sôm, “Aô gato yom dinanj, ma oc yêc bocdinanj.”

²³ Têj ndoc lau siñ-nga sic Yisu pi a gicso dau, nanj sêkôc inj ndê njakwê su. Nac lau hale, ma sêwhê njakwê awê-nga kôc gi tonj hale, ma sêkôc sa tôm gi. Magoc nac sic sam inj ndê njakwê njalôm-nga dom. Njakwê dau njayham andô, sêsê dom, sêwhê sambuc ti po baliñ yêc njasu ma sip têj gahi. ²⁴ Bocdinanj lau siñ-nga sêsôm têj dandi, “Dakêc po dau kic dom. Dapuc gapoc ma yac neñ danj kôc po sambuc.” Nac sêkôm bocdinanj, dec yom danj nanj sêto yêc, nanj njandô sa. Yom dau bocdec bu:

Nac sêwhê anej njakwê kôc têj dandi, ma sêpuc gapoc tu anej njakwê-nga.

[BW 22:18]

²⁵ Têj ndoc dinanj Yisu dinda lu asiwê danj, ma Klopas ndê awê Maria lu Maria Magadala sêlhac sêmpinj a gicso dau. ²⁶ Ma Yisu gêlic inj dinda kalhac whinj ngac-sêñom nanj inj atac whinj njandô, dec inj sôm têj dinda, “O dinanj. Lic nem atômngac dinanj.” ²⁷ Ma inj sôm têj ngacsêñom dau bu, “Lic am dinam dinanj.” Ma têj bêc dinanj ma gi, ngacsêñom dau kôc Yisu dinda sa ndôc inj ndê andu.

Yisu mbac ndu

(Mat 27:48, 50; Mak 15:36-37; Luk 23:36)

²⁸ Yisu kêyalê bu inj gic dabinj gêj hoj su. Ma tu yom danj nanj sêto yêc, nanj njandô sa-nga, dec inj sôm, “Aô bu yô aô.” ²⁹ Lôj wain njamakic-nga danj kalhac gamej dinanj, ma ngac siñ-nga danj kôc sôwam danj ma kêj sip wain. Goc inj só

pi a baliñ dan, ma hôc sa pi têtj Yisu whasuj gi. ³⁰ Inj nôm su ma sôm, “Aô nen gwelenj hoj pacndê su.” Goc inj wec, ma mbac ndu.

³¹ Têtj bêc dinañ lau Israel-nga sêmasañ dau tu bêc Sabat-nga, ma Sabat lañsê-nga inj ñac si om atu dan. Ñac sêtec bu lau batê sênjalênj a gicso dau têtj bêc atu dinañ, boc-dinañ dec lau bata sêndac Pailot bu lau siñ-nga sêtuc lau dau si gahi dulu tu bu sêmbac ndu ñagahô-nga, goc sêkôc ñac si ñamlañ su ma sênjuhuj. ³² Pailot gôlôc su, dec lau siñ-nga sêtêj ñgac dan nanj sic pi a gicso dau whiñ Yisu nanj si, ma sêtuc inj gahi dulu. Goc ñac sêtuc ñgac tilu-nga gahi dulu boc-dinañ. ³³ Tigenj têtj têtj sêtêj Yisu si, nanj sêlic bu inj mbac ndu su, dec sic inj gahi dulu dom. ³⁴ Magoc ñgac siñ-nga danj kôc inj ndê kêm ma kuj Yisu sip ñabi, ma ñagahô dac ti bu kêc sa menj. ³⁵ (Ñgac nanj gêlic gên hoj dinañ su, nanj dec sôm asê, ma inj ndê yom inj yom ñandô. Inj dau kêyalê bu inj ndê yom inj yom ñandô, ma inj sôm asê bu mac akênj whiñ bocdinañ.) ³⁶ Gênj dinañ hôc asê, dec yom lu nanj sêto yêc, nanj ñandô sa.

Yom danj yêc bocdec bu:

Ñac oc sêtuc inj ndê ñakwa danj dulu dom.

[BW 34:20]

³⁷ Ma yom danj tiyham yêc bocdec:

Ñac oc sêlhac ma tahê ñgac nanj sêkuj inj nanj.

[Sek 12:10]

Sêkênj Yisu ndê ñamlañ yêc hoc ñasuj

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Ñgac danj mbo, nanj sêsam bu Josep, ma inj menj akênj malac A rimatiya. Inj kêj whiñ Yisu, magoc sêc dau ahuc, bu inj tôc lau bata Israel-nga. Têtj telha dinañ inj têtj Pailot gi ma ndac Yisu ndê ñamlañ. Pailot gôlôc, dec Josep sa gi ma kôc Yisu ndê ñamlañ su yêc a gicso dau. ³⁹ Ma Nikodemas gêm inj sa. Nikodemas inj ñgac bata Israel-nga nanj muñ-nga gi gêlic Yisu têtj ôbwêc danj. Inj kôc a ñakwi ti gênj ñamalu nanj sênjaluj whiñ dau su, nanj gitôm 30 kilogram, ma whiñ Josep gi. ⁴⁰ Injlu sêkôc Yisu ndê ñamlañ, ma sem oso ña gênj ñamalu, goc sêhi ahuc ña po ñayham. Sêkôm gênj dau kékuc lau Israel-nga si gêbôm sênjuhuj lau batê-nga. ⁴¹ Ôm danj yêc sunj sa têtj gameñ nanj lau siñ-nga sic Yisu pi a gicso dau. Ma sêhó danj yêc ôm dau ñalôm, nanj lau sêlênj gwanaj su yêc hoc ñalôm, ma sêkênj ñgac batê danj yêc hoc ñasuj dau muñ su dom. ⁴² Bocdinañ sênjuhuj Yisu ñamlañ yêc hocsunj dinañ, ñahu bu bêc dinañ inj bêc lau Israel-nga sêmasañ dau tu Sabat-nga, ma hocsunj dau yêc kêpiñ.

20

Yisu tisa

(Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-10)

¹ Bêc Sabat-nga menj gi su, ma têtj wake ñabêc ñamata-nga Maria Magadala tisa têtj bêbêc ganduc, ma sa têtj sêhó gi. Inj gêlic bu hoc atu nanj sêkênj ndôc sê awha, nanj ndôc ñamala dom. ² Goc inj kêti mbu têtj Saimon Pita lu ñgacsênjom nanj Yisu atac whiñ ñandô, nanj gi, ma sôm têtj injlu, “Oyaê! Ñac sêkôc Pômdau ndê ñamlañ su yêc sêhó, ma yac am gauc gameñ nanj sêkênj inj yêc.” ³ Goc Pita lu ñgacsênjom dinañ sêti bu sêtênj sêhó sêndi. ⁴ Injlu sênti si, ma ñgacsênjom dinañ hôc gêlic Pita su ma hôc asê muñ. ⁵ Inj sôc gi dom, magoc inj wec ma tôc gwanij, ma gêlic po nanj sêhi pi Yisu ndê ñamlañ, nanj yêc ñamala. ⁶ Saimon Pita kékuc menj hôc asê ma gacgenj sôc hocsunj dau ñalôm gi. Inj gêlic po nanj yêc, ⁷ ma po nanj sêhi pi Yisu ñagôlônj. Po dinañ yêc dau-nga, magoc yêc bambaliñ dom, yêc gitôm sêtip sa ñapep. ⁸ Goc ñgac-sênjom nanj hôc asê sêhó muñ, nanj sôc

gi whiñ. Inj gêlic po ñambwa, dec kêñ whiñ bu Yisu tisa su yomandô. ⁹ (Muñ-nga e meñ têtêm dinañ, nañ ñac si gauc sa dom pi yom honñ nañ sêto yêc bu Yisu oc tisa akêñ lau batê-nga.)

Yisu hoc dau asê têtê Maria Magadala

¹⁰ Dinañ su ma ñgacsêñom lu dinañ sêlhô sêmbu sêtêtêñ si andu si. ¹¹ Magoc Maria Magadala nañ mbu meñ su, nañ gacgeñ kalhac sêhô ñamakê ma tañ. Inj wec bu tôc gwaninñ sêhô ñalôm, ¹² ma inj gêlic añela lu ti ñakwê sêsêp sêndôc gameñ nañ muñ-nga Yisu yêc, dañ ndôc ñagôlôn-nga, ma dañ ndôc gahi-nga. ¹³ Ma sêndac inj, “O awhê! Am tañ tu sake-nga?” Ma inj ô yom ma sôm, “Lau sêkôc aneñ Pômdau ndê ñamlanñ su, ma aô gam gauc gameñ nañ sêkêñ inj yêc nañ.” ¹⁴ Inj sôm yom dinañ su, dec tagêlic ma gêlic Yisu, magoc kêyalê dom bu inj Yisu. ¹⁵ Ma Yisu sôm, “Awhê! Am tañ tu sake-nga? Am kêsâlê asa?” Maria gauc gêm bu inj ñgac nañ yob ôm dau, dec sôm, “O ñadau, am bu kôc inj ndê ñamlanñ su, goc sôm asê têtê aô bu am kêñ inj yêc gameñ bocke, ma yac oc andi akôc inj sa.” ¹⁶ Têtê dinañ Yisu sôm têtê inj, “Maria.” Goc Maria kac dau kwi ma mbwêc ña Yom Hibru, “Raboni!” (Yom dau danem kwi bu ‘Kêdôhônñwaga.’) ¹⁷ Inj kêgape Yisu dôñ ñañga, magoc inj sôm, “Am êmasac aô ñapañ dom, bu aô gatêtê Damañ ga su dom. Magoc am mbu ndi, ma sôm têtê aneñ asidôwai bu aô oc wambu watêtê aneñ Damañ, ma mac nem Damam. Inj aô neñ Anôtô, ma mac nem Anôtô.”

¹⁸ G oc Maria Magadala kôlhô têtê Yisu ndê sêñomi gi, ma sôm têtê ñac bu, “Pômdau tisa ma aô galic inj su!” Ma yom honñ nañ Yisu sôm têtê inj, nañ inj gic minñ têtê ñac.

Yisu hoc dau asê têtê ndê sêñomi

¹⁹ Têtê wake ñabêc ñamata-nga dinañ ñaôbwêc, sêñomi sêmbu andu dañ ñalôm sêwhiñ dau. Ñac sic gatam ahuc ñañga, bu sêtôc lau bata Israel-nga. Sêmbu dinañ, ma Yisu hoc dau asê kalhac ñac ñalhu, ma sôm, “Yom malô whiñ mac!” ²⁰ Inj sôm yom dinañ su, goc tôc inj amba ma ñabi têtê ñac sêlic. Ma ñac honñ atac ñayham atu tu sêlic Pômdau-nga. ²¹ Ma inj sôm tiyham, “Yom malô whiñ mac! Tôm Damañ kêkinñ aô gasip nom gameñ, nañ kwahic dec wanñinñ mac asa andi.” ²² Dec inj yu wayahô pi ñac ma sôm, “Akôc Ñalau Dabuñ sa loc. ²³ Aô wakêñ ñaclai têtê mac bu asuc ñamalac si sac kwi. Ñac nañ mac asuc ñac si sac kwi, nañ Anôtô suc ñac si sac kwi bocdinañ. Ma ñac nañ mac asuc si sac kwi dom, nañ si sac oc gacgeñ yêc ñac-nga.”

Yisu hoc dau asê têtê Tomas

²⁴ Têtê ndoc ñamata-nga nañ Yisu hoc dau asê têtê inj ndê sêñomi, nañ Tomas mbo whiñ ñac dom. Inj ñgacsêñomi 12 si dañ nañ sêsam bu Lôcnpôn. ²⁵ Tinjambu sêñomi ñatô sêsôm têtê inj bu, “Yac alic Pômdau su!” Magoc inj sôm, “Aô gakêñ whiñ dom! Aô bu walic bôlêm ñamala yêc inj amba, ma wakêñ aô amanatu sip ñamala dau, ma sôc kêñ ñamala yêc inj ñabi, dec aô oc wakêñ whiñ.”

²⁶ Wake dañ giñga su, ma Yisu ndê sêñomi sêmbu andu dau tiyham, ma Tomas mbo whiñ ñac. Ñac sic gatam ahuc ñañga sa, magoc Yisu meñ kalhac ñac ñalhu. Ma inj sôm, “Yom malô whiñ mac!” ²⁷ Ma inj sôm têtê Tomas, “Lic aô amanñ, ma kêñ amam-atu sip dec, ma kêñ amam-atu sôm aneñ ñabi. Hu nem atac lu-lu sinñ, ma kêñ whiñ.” ²⁸ Dec Tomas sôm, “Aneñ Pômdau, ma aneñ Anôtô am!” ²⁹ Goc Yisu sôm têtê inj, “Am gêlic aô su, dec kêñ whiñ. Aô awhanñ hôc lau nañ sêlic pi tandô dom, magoc sêkêñ whiñ, bu ñac oc sêtap Anôtô ndê mwasiñ sa.”

Jon ndê bapia njahu

³⁰ Yisu kôm gêñ dalô daêsam yêc inñ ndê sêñjomi anğô-nğa, nanñ njamiñ yêc bapia dindec dom. ³¹ Magoc yom pi gêñ dalô nanñ sêto sip bapia dindec, nanñ yêc tu bu mac asam ma akêñ whiñ bu Yisu inñ Mesaya, Anötö ndê Atu. Ma tu mac akêñ whiñ inñ ndê ñaê-nğa, dec mac oc atap senñ ambo tamli-nğa sa.

21

Ngacsêñjomi sêhê i daêsam

¹ Tinjambu Yisu hoc dau asê têtñ ngacsêñjomi tiyham, yêc Bugictonj Taibirias* njamakê. Ma njamiñ dau dindec. ² Saimon Pita, ma Tomas nanñ sêsam bu Lôcmpônj, Natanael nanñ menñ akêñ malac Kana yêc Galili, Sebedi ndê atu lu, ma ngacsêñjom lu tiyham sêmbo sêwhiñ dau. ³ Ma Pita sôm têtñ ñac, “Aô bu wasa wandi wakôc i.” Ma ñac sêsôm, “Ayôc, yac awhiñ am daloc.” Bocdinañ ñac honñ sêpi wanñ danñ ma sêsa si bu sêkêñ wasañ. Magoc têtñ ôbwêc dinañ, sêkôc i danñ dom.

⁴ Têtñ bêbêc ganduc Yisu kalhac baô, tigeñ ñac sêñyalê dom bu inñ Yisu. ⁵ Ma inñ hê mwalêc ñac ma sôm, “Aê mac lau. Mac akôc i njatô, me mba?” Ma sêsôm, “Mba!” ⁶ Dec inñ sôm têtñ ñac, “Akêñ wasañ sip andô-nğa, ma mac oc atap i njatô sa.” Bocdinañ ñac sêkêñ wasañ sip gi ma sêkôc i daêsam andô, dec gitôm dom bu sêhê sa. ⁷ Têtñ dinañ ngacsêñjom nanñ Yisu atac whiñ kêlêc, nanñ sôm têtñ Pita bu, “Kec, Pômdau dau dé.” Saimon Pita ngô yom dau, goc ñagahô inñ kôc ndê ñakwê awê-nğa sa, hi pi dau, ma pwê sip bu gi, ma bu têtñ Yisu ndi. ⁸ Wanñ dau poc kêpiñ baô, ñasawa gitôm 90 mita, ma ngacsêñjomi njatô sêhêc wanñ ma sêhê wasañ ti i sêñkuc Pita.

⁹ Ñac sêhêc asê baô, ma sêlic i sa ya ñanda, ma bolom njatô. ¹⁰ Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Akôc i njatô sa yêc wasañ amenñ.” ¹¹ Goc Saimon Pita têtñ wanñ gi, kêgapwêc wasañ su, goc sêhê pi baô gi. I atu-atu daêsam sêyêc wasañ, nanñ sêsê sa gitôm 153, magoc wasañ dau kic dom. ¹² Ñac honñ sêtôc bu sêndac inñ bu, “Am asa?” Magoc yêc ñac si ñalôm sêñyalê bu inñ Pômdau. Ma Yisu sôm, “Amenñ ma aneñ gêñ bêbêc-nğa.” ¹³ Dec inñ kêsêlêñ gi ma kôc i ti bolom sa, ma kêtñ têtñ ñac. ¹⁴ Dinañ ti têtñ titô-nğa nanñ Yisu hoc dau asê têtñ ndê ngacsêñjomi têtñ ndoc Anötö unñ inñ sa akêñ lau batê-nğa.

Yisu ndê yom têtñ Pita

¹⁵ Ñac senñ gêñ pacndê, goc Yisu sôm têtñ Saimon Pita, “Saimon, Jon ndê atu. Am tac whiñ aô ñandô, hêc gêlêc lau dindec si atac whiñ aô su, me?” Ma inñ sôm, “Aêc Pômdau! Am kêyalê bu aô atac whiñ am.” Dec Yisu sôm, “Bocdinañ lôm aneñ domba.” ¹⁶ Ma Yisu ndac inñ tiyham bu, “Saimon, Jon ndê atu, am tac whiñ aô ñandô, me?” Ma inñ ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, am kêyalê bu aô atac whiñ am.” Dec Yisu sôm, “Yob aneñ domba.” ¹⁷ Ma inñ ndac tidim titô-nğa, “Saimon, Jon ndê atu, am tac whiñ aô ñandô, me?” Pita ndê ñalôm ñawapac bu Yisu ndac yom tigeñ dinañ têtñ inñ tidim têtñ, ma inñ sôm, “Pômdau, am kêyalê gêñ honñ. Am kêyalê bu aô atac whiñ am kêlêc.” Goc Yisu sôm, “Lôm aneñ domba. ¹⁸ Aô wasôm yom ñandô têtñ am. Têtñ ndoc am mbo balê, nanñ am kêmasañ daôm, ma kêsêlêñ têtñ gameñ bocke nanñ am daôm atac whiñ bu ndi. Tigeñ tinjambu, têtñ ndoc am ti ñamalac andô, nanñ am oc êmatôc amam, ma lau danñ oc sêsô am nem piñkap dôñ, ma sêwê am têtñ gameñ nanñ am atac whiñ

* 21:1: Taibirias - Bugictonj Galili-nğa ndê ñaê danñ.

dom bu ndi-nga nan.” ¹⁹ Yisu sôm yom dinan gwanan pi Pita ndê mbac ndu ñalêñ, nan oc po Anötö ndê waê sa. Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Êmkuc aö!”

Yisu lu ñgacsêñom nan in atac whin

²⁰ Têñ dinan Pita kac dau kwi ma gêlic ñgacsêñom nan Yisu atac whin in ñandô, nan kékuc inlu. (In ñgac dinan têñ ndoc ñac sen Pasowa, nan ndöc gi pan Pômdau, ma ndac in bu asa oc hoc in asê.) ²¹ Têñ ndoc Pita gêlic in, nan goc in ndac Yisu, “Pômdau, ñgac dê oc bocke?” ²² Ma Yisu ô yom ma sôm, “Am êmkuc aö ma hêgo daôm pi in dom. Aö bu wakêñ in mbo tali e wambu wamen, nan aö neñ gêñ.” ²³ Tinambu sêñomi ñatô sêñgô yom dau ñawaê, ma ñatô gauc gêm bu ñgacsêñom dinan oc mbac ndu dom. Magoc Yisu ndê yom hêganôñ ñgacsêñom dau mbo tali-nga lec dom. In sôm bu, “Aö bu wakêñ in mbo tali e wambu wamen, nan aö neñ gêñ.”

Yom ndic bata-nga

²⁴ In ñgacsêñom dau dinan dec hoc yom hoñ dindéc asê, ma to sip bapia dindéc. Ma yac añyalê bu in ndê yom in yom ñandô en. ²⁵ Yisu kôm gêñ daêsam ma daêsam andô nan ñamin yêc bapia dindéc dom. Yac bu añsahê bu ato yom sip bapia, pi gêñ hoñ nan Yisu kôm, mboe yom dau oc nem bapia nom-nga hoñ ahuc.

Aposel si gwelen Yom whê bapia dindéc sa-nga

Luk to in̄ ndê buku tilu-nga dindéc, ma gic têku yom nan̄ in̄ to yêc in̄ ndê ñawaê ñayham. Alic yom ñatô pi Luk yêc ‘Yom whê Luk ndê ñawaê ñayham sa-nga.’

Yêc buku dindéc, Luk to yom pi lêñ nan̄ ñawaê ñayham sa tiapa yêc gamen̄ nan̄ lau Rom-nga sem gôlin̄. Sêsam buku dindéc bu ‘Aposel si Gwelen,’ magoc lau ñatô sêsôm bu ‘Ñalau Dabuñ ndê Gwelen.’ Nahu bu gêñ hon̄ nan̄ aposel sêkôm, nan̄ sêkôm ña Ñalau dau ndê ñaclai. Têñ ndoc Yisu bu hu nom dindéc sin̄ ma mbu pi undambê ndi, nan̄ sôm têt̄ in̄ ndê lau bu sêhu malac Jerusalem sin̄ dom, e sêtap mwasiñ nan̄ Anötô gic bata têt̄ ñac, nan̄ sa. Yom dau hêganôn̄ in̄ ndê Ñalau Dabuñ (1:4). Ma tin̄ambu in̄ sôm têt̄ ñac bu sêhoc yom ñandô asê pi in̄ yêc Jerusalem, ma yêc gamen̄ Judia-nga ma gamen̄ Samaria-nga, e yom dau sa têt̄ nom ñagamen̄ hon̄ (1:8).

Luk whê sa bu lau aposel sêkôm gêñ dalô daêsam bu puc ñac si yom dôñ, tu bu lau sêlic ti sêñgô, ma sêkin̄ whiñ Yisu-nga. Ma in̄ to yom daêsam pi Saul, nan̄ tin̄ambu sêsam bu Pol, ma pi ñalêñ nan̄ Anötô gêm in̄ kwi, ma kêyalin̄ in̄ sa bu hoc ñawaê ñayham asê têt̄ lau gamen̄ apa-nga nan̄ lau Israel dom.

Yisu gic bata Ñalau Dabuñ

¹ O Tiopilas, yêc aneñ buku ñamata-nga aô gato yom pi gêñ hon̄ nan̄ Yisu gic hu bu kôm ti kédôhôn̄ têt̄ lau. ²⁻³ Aneñ yom nan̄ gato, nan̄ meñ têt̄ bêc nan̄ Anötô kôc in̄ su pi undambê gi. In̄ hóc ñandê ma mbac ndu su, ma tin̄ambu tisa ma hoc dau asê têt̄ lau ñaposeñ nan̄ in̄ kêyalin̄ ñac sa su. Tôm bêc 40 in̄ mbo whiñ ñac ma tôc dau têt̄ ñac sêlic, e sêñyalê pi ñandô bu in̄ tisa ma mbo tali tiyham yom ñandô. Têt̄ ñasawa dinañ Yisu whê yom sa têt̄ ñac pi †Anötô ndê gôlin̄ ma pi gwelen̄ nan̄ bu sêkôm-nga, ma Ñalau Dabuñ pun̄ yom dau dôñ yêc ñac si ñalôm.

⁴ Têt̄ bêc dan̄ in̄ gêñ gêñ mbo whiñ ñac, ma in̄ kêñ yatu ñac bocdec bu, “Mac ahu Jerusalem sin̄ dom, magoc ahôn̄ e atap mwasiñ nan̄ Daman̄ gic bata bu kêñ meñ, nan̄ sa. Aô gasôm yom pi mwasiñ dau muñ su. ⁵ Muñ-nga Jon kêku lau ña bu, magoc bêc meñ kêpiñ bu Anötô êñku mac ña Ñalau Dabuñ.”

⁶ Têt̄ tèm dan̄ Yisu mbo whiñ ndê aposel, ma sêndac in̄ bocdec bu, “Pômdau, bocke? Kwahic dec am oc êmgaho yac lau Israel-nga su yêc lau Rom-nga si gôlin̄ ñapu, ma ti kin̄ ma nem gôlin̄ yac, me mba?” ⁷ Ma in̄ ô yom ma sôm, “Gêñ bocke nan̄ bu hóc asê lau Israel-nga, ma ñatêñ ti ñabêc, nan̄ Daman̄ Anötô ti ñadau ma kêyalin̄ sa su, ma in̄ oc tôc asê têt̄ mac dom. ⁸ Magoc têt̄ ndoc Ñalau Dabuñ meñ ma nem mac ahuc, dec oc kêñ ñaclai têt̄ mac, ma mac oc ahoc yom ñandô asê pi aô yêc Jerusalem, ma yêc gamen̄ Judia-nga ma gamen̄ Samaria-nga, e yom dau tiapa nem nom ñagamen̄ hon̄ ahuc.”

Yisu pi undambê gi

⁹ Yisu sôm yom dinañ su, goc Anötô kôc in̄ sa pi lôlôc gi e sôc dao ñalôm, dec sêlic in̄ apu. ¹⁰ In̄ pi gi ma ñac tatic umbon̄ sêlhac, ma sep eñ ñgac lu ti ñakwê sêsêp sêmeñ sêlhac sêwhiñ ñac. ¹¹ Ma in̄lu sêsôm, “Mac laungac Galili-nga. Tu

ake-nga dec alhac tamtac undambê? Kwahic dec Anötö kôc Yisu su yêc mac, ma tiŋambu iŋ oc mbu meŋ tiyham ŋalêŋ tigen tôm naŋ alic iŋ pi gi.”

Sênyaliŋ Matias sa ti aposel ô Judas su

¹² Dinaŋ su, goc sêhu Lôc Olib siŋ ma sêmbu sêtêŋ Jerusalem si. Lôc dau kalhac kêpiŋ Jerusalem, seŋ ŋasawa gitôm kilometa tigen.* ¹³ Têŋ ndoc sêhôc asê su, naŋ sêtêŋ ŋac si andu sêmbu-nga si, ma sêpi ŋalôm ŋahô-nga si. Lau dau si ŋaê bocdec: Pita lu Jon, ma Jems lu Andru, Pilip lu Tomas, ma Batolomeas lu Matyu, Alpayas atuŋgac naŋ ndê ŋaê Jems, ma Saimon (naŋ sêsam bu ‘Ŋgac †Selot’), ma Jems[†] atuŋgac Judas. ¹⁴ Yisu dinda Maria, ti iŋ ndê asii, ma lauwhê ŋatô sêmbu sêwhiŋ ŋac. Ŋac hoŋ sêpiŋ dau dôŋ ti ŋalôm tigen, ma sêteŋ mbec sêwhiŋ dandi tôm bêc hoŋ.

¹⁵ Têŋ bêc daŋ lau sêkêŋ whiŋ-nga gitôm lau 120 sêkac sa sêmbu sêwhiŋ dau. Ma Pita tisa kalhac ŋalhu, ma sôm, ¹⁶⁻¹⁷ “O asidôwai hac. Mac aŋyalê Judas, ŋgac naŋ wê lau naŋ sêkôc Yisu dôŋ. Iŋ yac lau aposel 12 mba daŋ, ma wêkaiŋ gwelen whiŋ yac. Muŋ-nga andô, Ŋalau Dabuŋ hoc yom asê sa akêŋ Dawid whasuŋ, naŋ hêganôŋ Judas. Ma yom dau gic waê bu ŋandô sa.”

¹⁸ (Tu Judas ndê mêtê sac hoc Yisu asê-nga, dec lau semlhi iŋ, ma iŋ kôc ŋaôli dau ma gi gêmlihi nom daŋ. Yêc dinaŋ iŋ peŋ sip gi, e gambo hôc kôc ma ŋatac wê. ¹⁹ Lau Jerusalem-nga sêŋgô ŋawaê, ma sêsam nom dau yêc si awha-nga bu Akeldama, naŋ danem kwi bu ‘Nom ti Dac.’)

²⁰ “Yom naŋ Dawid hoc asê pi Judas, naŋ sêto yêc Buku Wê-nga bocdec bu, ‘*Iŋ ndê gameŋ tigasaŋ maŋ, ma lau daŋ oc sêmbu dom.*’ Ma sêto daŋ tiyham bocdec bu, ‘*Ŋamalac daŋ oc ti ŋgac bata ma kôc iŋ ndê gwelen ô iŋ su.*’ ²¹ Sêto yom dau yêc bocdinaŋ, dec aô gauc gêm bu yac taŋyaliŋ ŋgac daŋ sa ô Judas su. Gauc nem lau hoŋ naŋ sêmbu sêwhiŋ yac tôm bêc hoŋ naŋ Pômdau Yisu mbo yac ŋasawa. ²² Lau naŋ sêmbu têtŋ Jon, Ŋgac Kêku Lau-nga ndê têm e meŋ têtŋ ndoc Yisu pi undambê gi. Yac taŋyaliŋ ŋac si daŋ sa, bu hoc Yisu tisa ŋawaê asê whiŋ yac.”

²³ Goc sênyaliŋ ŋgac lu sa, daŋ ndê ŋaê Matias, ma daŋ ŋaê Josep, naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê daŋ bu Basabas, ma iŋ ndê ŋaê daŋ tiyham bu Justus. ²⁴ Ma sêteŋ mbec bocdec b u, “O Pômdau. Am kêyalê ŋamalac hoŋ si ŋalôm. Tôc ŋgac lu dau si asa naŋ am kêyaliŋ sa su, naŋ asê têtŋ yac. ²⁵ Iŋ oc kôm gwelen naŋ am kêŋ sip lau aposel amba, naŋ Judas hu siŋ ma kôlhô têtŋ gameŋ naŋ gic iŋ ŋawaê, naŋ gi.” ²⁶ Goc sêpuc gapoc e gi sip Matias. Ma bocdinaŋ iŋ ti aposel daŋ whiŋ ŋac lau 11.

2

Ŋalau Dabuŋ sip meŋ

¹ Têŋ Om †Pentikos ŋac hoŋ sêmbu sêwhiŋ dau. ² Ma ŋagahô eŋ ŋakêcsia gitôm mbu puc ŋadinda meŋ akêŋ undambê, ma gêm andu naŋ ŋac sêndôc, naŋ ahuc. ³ Ma sêlic gêŋ gitôm yawahô meŋ ma whê dau kôc-kôc, goc gi sac ŋac ŋagôlôn

* **1:12:** Yom naŋ Luk to, naŋ sôm bu seŋ naŋ yêc Lôc Olib ma malac Jerusalem ŋasawa, naŋ gitôm seŋ †Sabat-nga daŋ. Lau andô Israel-nga sêmasaŋ ŋagôliŋ daêsam naŋ hêganôŋ yomsu bêc Sabat-nga, bu tôc asê gêŋ naŋ lau Israel-nga gitôm bu sêkôm têtŋ bêc Sabat-nga, ma gêŋ bocke naŋ sêlic bu gwelen. Ŋagôliŋ Sabat-nga daŋ sôm bu lau sêtôm bu sêŋsêlêŋ sêsa seŋ ŋasawa gitôm kilometa tigen têtŋ bêc Sabat-nga. Lau bu sêŋsêlêŋ sêhôc gêlêc kilometa tigen, dec ŋac oc sêsôm bu sêkôm gwelen, ma sêngili yomsu Sabat-nga.

† **1:13:** Luk to ŋaê Jems tidim tō, magoc ŋaê dau ŋgac tigen ndê dom, ŋac lau tō.

têntên gitôm ya ña-êmbala. ⁴ Ma Ñalau Dabuñ gêm ñac hoñ ahuc e sêsôm lau apa awha nañ sênyalé muñ su dom, tòm Ñalau Dabuñ hóc ñac awha sa.

⁵ Têñ tèm dinañ lau daêsam sémbo Jerusalem, nañ semeen akên nom ñagamen hoñ. Ñac lau Israel-nga nañ sem akiñ Anötö ma sêtoc in sa. ⁶ Ñac sêngô lau nañ Ñalau Dabuñ gêm ñac ahuc, nañ sêsôm ñac awha têtên, goc sêsô ñandô ma sêkac sa sêtigasuc. ⁷ Ñac sêhêdaê ñandô, ma sêsôm têtên dandi, “Aluê! Ñac lau dê sêsôm yom sémbo dê, nañ lau Galili-nga me?” ⁸ Ma bocke dec danğô ñac sêsôm yac awħar têtên, tòm dinañ sêkôc yac ma dasôm? ⁹ Yac lau nañ dambo dec, nañ amen a kên Pata, Midia ma Elam, ma akên Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus ma Esia, ¹⁰⁻¹¹ ma akên Prigia ti Pampilia, Isip ma Libia kênin Sairin, ma akên Krit ma Arabia ma akên malac Rom. Yac lau Israel-nga, ma lau apa nañ sêñkuc lau Israel-nga si sakin ti sênem akiñ Anötö-nga. Bocke ma kwahic dec danğô lau Galili-nga dindê sêsôm yom asê yêc yac dauñ awħar têtên, pi gên dalô nañ Anötö kôm!” ¹² Gên dau kôm ñac sêhêdaê ti gauc gêm yom daêsam, ma sêndac dandi, “Gên dindêc ñahu bocke?” ¹³ Magoc lau ñatô sêsu lau aposel susu ma sêsôm, “Mboe sênôm wain ma kênin ñac.”

Pita whê Ñalau ndê gwelen sa

¹⁴ Têtên dinañ Pita ti aposel 11 sêtisa ma in hóc awħa sa ma sôm têtên lau daêsam dinañ, “Mac lau Israel-nga ti mac hoñ nañ andôc Jerusalem. Akên danam ñapap ma aô wawhê gên dindêc ñahu sa têtên mac. ¹⁵ Mac lau ñatô gauc gêm bu wain kênin lau dindêc, a? Aô wasôm têtên mac bu mba! Bu ac kwahic pi meñ. ¹⁶ Magoc yom nañ propet Joel to muñ su, nañ dec ñandô sa. ¹⁷ Joel to Anötö ndê yom dau bocdec bu:

Tinambu aô wakên aneñ Ñalau sip lau hoñ si ñalôm, e atômngaci ti atômwêi sêsôm yom asê sêtôm lau propet. Ñalau oc kôm mac nem balêkoc wakuc tandô kain dan sa e sêlic gên ñagatu, ma Ñalau dau oc suñ mbê têtên lau andô. ¹⁸ Têtên tèm dinañ aô wakên aneñ Ñalau têtên aneñ lau akiñ awħê ma ñgac hoñ. Ma ñac oc sêsôm yom asê sêtôm propet. ¹⁹ Aô wakôm gên dalô yêc umbon ma yêc nom bocdinañ, gên dalô dac ti ya ma yawasu-nga. ²⁰ Ac oc nem ganduc, ma ayô oc tikoc nditôm dac. Ma tinambu béc atu oc meñ sa, nañ Pômdau mbu meñ ti ñawasi atu. ²¹ Ma têtên dinañ lau hoñ nañ sêta Pômdau ndê ñaê, nañ Anötö oc nem ñac si.” *[Joel 2:28-32]*

²² Goc Pita sôm, “Mac lau Israel-nga, anğô aneñ yom dindêc pi Yisu Nasaret-nga. In ñgac nañ Anötö whê sa têtên mac ña gên dalô tidau-tidau. Mac anyalé su, bu in kôm gên dau yêc mac anôm-nga. ²³ Ma tu lêtên nañ Anötö gauc gêm tidôn gwanan su-nga, dec Judas hoc Yisu asê ma kên in sip mac amam. Ma mac akên in têtên lau Rom-nga nañ sêsôc Anötö ndê yomsu ñapu dom, bu sêndic in pi a gicso dau, dec tòm mac daôm ac in ndu. ²⁴ Tigen têtên dom bu ñaclai dambac ndu-nga ku in dulu. Anötö kôc in ndê ñandê mbac ndu-nga su yêc in, ma uñ in sa akên lau batê-nga. ²⁵ Dawid to yom pi Yisu bocdec bu:

Aô galic Pômdau kalhac aô anğon-nga ñapan. Aô oc wantitec dom, bu in mbo aô aman andô-nga. ²⁶ Tu dinañ-nga dec aô atac ñayham sa, ma gasôm yom ñayham-ñayham. Aô gauc gêm aneñ ñamlic, ma gakên batan ²⁷ bu am oc tec aô wayêc sêhó ñapan dom. Mba! Am oc tec am nem ñgac dabuñ e in ñamlic tibalê dom. ²⁸ Am tóc señ wandôc tanli-nga asê têtên aô, ma oc kên aô walhac am anôm-nga ti atac ñayham atu. *[BW 16:8-11]*

²⁹ O asidôwai hac. Aban Dawid sôm yom dinañ pi in dau dom. Yac tanyalé bu in mbac ndu su ma sêñsuhun in. Ma in ndê sêhó yêc gameñ dindêc e meñ

têñ kwahic dec. ³⁰ Magoc Anötö gic bata têñ in bu kêñ in ndê wakuc dan ndöc in ndê pôn kin-nga. Dawid dau kêyalê yom dinañ tidôn, ñahu bu in propet dan. ³¹ Ma gêñ nan oc hóc asê tiñambu-nga, nan in kêyalê gwanan su. Tu dinañ-nga in sôm yom dinañ pi †Mesaya, ma sôm bu Anötö oc tec in yêc sêhó dom, ma in ndê ñamlic oc tibalê dom. Mba! Mesaya tisa su. ³² Anötö un Yisu sa mbo tali tiyham, ma in ndê lau yac alic su dec asôm asê. ³³ Kwahic dec Anötö toc in sa ndöc in amba andô-nga, ma in kêñ Nalau Dabun têñ yac tòm Damba gic bata. Gêñ nan mac alic ti anğô têñ acsalô lec, nan Nalau dau ndê gwelen ña-ñandô.

³⁴ “Ma Dawid dau pi undambê gi dom, magoc in to yom yêc bocdec bu, ‘Anötö sôm têñ aneñ Pômdau, “Am ndöc aó aman andô-nga ³⁵ e nditôm aó wakêñ nem ñacyo sêsôc am gahim ñapu.” ’ ³⁶ In to yom dau hêganôn Yisu. Bocdinañ mac lau Israel-nga hon anğô. Anyalê pi ñandô, bu Yisu nan mac ac in ndu pi a gicso dau gi, nan Anötö toc in sa ti Pômdau, ma tóc asê bu in Mesaya dau.”

³⁷ Pita ndê yom hon dinañ kunj lau dau si ñalôm ñandô, dec sêsôm têñ in ti lau aposel ñatô bu, “O asidôwai, yac dec oc akôm bocke?” ³⁸ Ma Pita ô yom ma sôm, “Mac hon anem nem ñalôm kwi ma alin sanju tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, tu bu Anötö suc mac nem sac kwi-nga. Ma mac oc akôc mwasin nan Anötö gic bata, nan Nalau Dabun dau. ³⁹ Bu in gic bata Nalau Dabun gic waê lau hon nan Pômdau yac neñ Anötö kêgalêm ñac sa. Gêñ dau gic waê mac ti mac nem balêkoc, ma lau hon nan kwahic dec sêmbo ahê ma tiñambu oc sêkêñ whin Yisu nan.”

⁴⁰ Tiñambu Pita sôm yom daêsam ti gêm la ñac, ma kac ñac bocdec bu, “Anem daôm kwi têñ Anötö bu nem mac si, dec mac oc andinam awhin lau sac nan kwahic dec sêmbo nom, nan dom.” ⁴¹ Ma têñ bêc dau dinañ lau nan sêkêñ whin sêti daêsam, bu lau gitôm 3,000 sêkôc Pita ndê yom sa ma sêlin busanju.

Lau sêkêñ whin-nga si lêt

⁴² Tôm bêc hon lau sêkêñ whin-nga sêpin dau dôñ ti sêkêñ danğa yom nan aposel sêndôhôn têñ ñac, ma ñac sêteñ mbec ti señ gêñ sêwhin dau. ⁴³ Aposel sêkôm gêñ atu-tu ti gêñ dalô daêsam, e lau Jerusalem-nga hon sêhêdaê. ⁴⁴ Lau hon nan sêkêñ whin, nan sêndöc tigen ma sêyob si gêñ hon sêwhin dau. ⁴⁵ Ñac si lau ñatô bu sêpônnda dau, dec asidôwai ñatô oc sêkêñ si wapa ñatô ti gêñ têñ lau semlhi, goc sic sam ña-awa bu sênem lau nan sêpônnda dau, nan sa. ⁴⁶ Tôm bêc hon sêkac dau sa sêmbo lôm dabun ñabatêmdö, ma yêc ñac si andu ñac señ gêñ sêwhin dau ti atac ñayham, ma sêsôc Anötö ñapu ti si ñalôm sambuc. ⁴⁷ Ñac sêmpin Anötö ma lau hon sêlic ñac ñayham dec sêtoc ñac sa. Ma tòm bêc hon Pômdau kôm lau wakuc sêkêñ whin, dec kôm gôlôwac dabun Jerusalem-nga kêsôwec tiatu.

3

Pita kôm ñac bôlin ñayham sa

¹ Têñ bêc dan Pita lu Jon sêñsêlêñ bu sêtên lôm dabun sêndi, têñ acgatu gitôm 3 kilok telha-nga, nan lau Israel si têm sêteñ mbec-nga dan. ² Ma ñac dan mbo, nan dina kôc in tigahi tigon. Tôm bêc hon lau sêmbalan in si, sêkêñ in ndöc lôm dabun ñagameñ kêpin gatam dan nan sêsam bu Gatam ñayham, ma in teñ gêñ têñ lau nan sêsôc sêsa. ³ Têñ ndoc in gêlic Pita lu Jon sêmeñ bu sêsôc sêndi, nan in teñ mone têñ inlu. ⁴ Pita lu Jon tahê in, ma Pita sôm têñ in, “Tamhê alu.” ⁵ Dec ñac dau tahê inlu, ma kêñ bata bu oc sêkêñ gêñ têñ in. ⁶ Goc Pita sôm têñ in, “Aó neñ awa silba me gol bu wakêñ têñ am-nga mbasi, magoc gêñ

nan yêc aô, nan oc wakêj. Tu Yisu Kilisi Nasaret-nga ndê ñaê-nga aô wasôm têtj am bu êmsêlêtj!" ⁷ Ma Pita kêm inj têtj amba andô-nga, kenj inj sa, ma ñagahô ñambwa inj ndê hapa ti hagwam ñayham sa. ⁸ Inj pwê gi kalhac e kêsêlêtj, goc sôc lôm dabuj ñabatêmdô whinj injlu gi. Ma inj kêsêlêtj ti pwê-pwê ma kêpij Anötö. ⁹ Lau honj nanj sêlic inj kêsêlêtj ti kêpij Anötö, ¹⁰ nanj sêjyalê bu inj ñgac tenj gêtj-nga nanj muj-nga ndöc lôm dabuj ñasactö yêc gatam nanj sêsam bu Gatam Ñayham. Ma sêhêdaê ti sêsêj amba ñandö tu inj ñayham sa-nga.

Pita gêm mêtê mbo lôm dabuj ñabatêmdô

¹¹ Pita lu Jon sêlhac lôm dabuj ñabatêmdô yêc gamej nanj sêsam bu Solomon ndê Batêm, ma ñgac tenj gêtj-nga dau sap injlu dôj ñapanj. Ma lau honj nanj sêlic gêtj dau sêsö, ma sênti sêtêtj injlu si. ¹² Pita tahê ñac ma sôm, "Mac lau Israel-nga! Tu sake-nga mac asö tu gêtj dindêc-nga ma tamhê alu ñanga? Mac gauc gêm bocke? Alu mba ñaclai ti mêtê gitêtj dec kôm inj ñgac dinanj ñayham sa ma kêsêlêtj, a? Wasôm têtj mac, mba! ¹³ Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötö, yac nejj abanj si Anötö, kôm gêtj dindêc tu bu po inj ndê ñgac akinj Yisu ndê waê sa. Mac daôm akêtj inj sip lau Rom-nga amba bu sêndic inj ndu. Pailot dau gauc gêm tidôj bu êngapwêc Yisu su, magoc mac atöc asê têtj Pailot bu mac atec Yisu. ¹⁴ Inj ñgac dabuj ti gitêtj, magoc mac atec inj, ma atej Pailot bu êngapwêc ñgac nanj gic ñamalac ndu, nanj su têtj mac. ¹⁵ Magoc ñgac nanj ti yac nejj dandöc tanjli-nga ñahu, nanj mac ac inj ndu. Tigerj Anötö uj inj sa akêtj lau batê-nga. Yac alic inj tisa su, dec asôm asê bu yomandö. ¹⁶ Alic ñgac dindêc. Mac añyalê bu muj-nga inj ñgac bôlij. Kwahic dec inj gahi ñayham sa tu Yisu ndê ñaê-nga, ñaê nanj yac akêtj whinj. Yomandö! Inj ñayham sa sambuc tu Yisu ndê ñaê-nga ma tu yac akêtj whinj Yisu-nga.

¹⁷ "O asidöwai hac! Aô kayalê su bu mac ti nem lau bata Israel-nga nem gauc sa pi Yisu ndê ñahu dom, dec mac ac inj ndu. ¹⁸ Magoc lau propet honj sêhoc Anötö ndê yom asê gwananj su, bu inj ndê Mesaya oc hôc ñandê. Ma kwahic dec ñac si yom dau ñandö sa pi gêtj nanj mac akôm. ¹⁹ Tu dinanj-nga dec wasôm têtj mac bu apu daôm ma anem daôm kwi. Ma bocdinanj dec Anötö oc suc mac nem sac kwi. ²⁰ Ma Pômdau ndê mwasiñ oc puc mac nem gatôm dôj. Ma Anötö oc kêtj Mesaya nanj inj kêyalinj sa gwananj su, nanj Yisu dau, nanj mbu têtj mac mejj. ²¹ Inj oc mbo undambê e tôm Anötö kôm gêtj honj tiwakuc tiyham, tôm inj hoc asê muj-nga ña inj ndê propet dabuj honj whasuj. ²² Bu Moses to yom bocdec bu, 'Pômdau mac nem Anötö, oc êñyalinj ñgac danj sa yêc lau Israel-nga, bu ti mac nem propet nditôm aô dauj. Ma yom honj nanj inj sôm, nanj mac asôc ñapu manj. ²³ Lau nanj sêkêtj danjga propet dinanj ndê yom dom, nanj Anötö oc tinj ñac su yêc inj ndê lau ñatorj.' ²⁴ Moses to yom dinanj, ma Samuel ti propet honj nanj sêñkuc inj, nanj sêhoc yom asê gwananj su pi gêtj nanj hôc asê têtj têtj dindêc. ²⁵ Yom nanj lau propet sêhoc asê têtj abanj, nanj mac atap ña-ñandö sa su. Ma pwac nanj Anötö kêmatinj whinj abanj, nanj bocdinanj. Bu Anötö sôm têtj Abraham bu, 'Lau nom-nga honj oc sêtap mbec ñamwasiñ sa yêc am nem wakuc.' ²⁶ Ma kwahic dec Anötö kêtj ndê ñgac akinj-nga mejj. Inj têtj mac lau Israel-nga muj, bu nem mac kwi ma ahu nem mêtê sac sinj. Ma mac bu akôm bocdinanj, dec oc atap inj ndê mbec ñamwasiñ sa."

4

¹ Pita lu Jon sêsôm yom têtj lau sêmbo, ma lau †dabuñ-siga ti lau sirj sêyob lôm dabuñ-nga si ngac bata, ma lau †Sadiusi natô sêtêtj injlu si. ² Nac sêngô bu Pita lu Jon sêndôhôn lau ma sêsôm têtj nac bu Yisu tisa su, ma bu inj ti lau si njahu sêtisa akêtj lau batê-nga. Ma injlu si yom dau kôm nac atac nandê. ³ Tu dinarj-nga sêkôc injlu dôh, tigerj njasec sa su, dec sêrlahi injlu ahuc bu sêndôc e bêbêc. ⁴ Magoc lau daésam nanj sêngô yom nanj Pita lu Jon sêsôm, nanj sêkêtj whinj yom dau. Nac lau dau si laungac njambwa si namba gitôm 5,000.

⁵ Galañsê bêbêc lau bata ma lau andô ti lau nanj sêndôhôn yomso sêkac sa yêc Jerusalem. ⁶ Ma †dabuñsiga njamata-nga Anas, ma Kayapas lu Jon ma Aleksanda ti lau natô yêc dabuñsiga njamata-nga ndê gôlôwac, nanj sêmbo sêwhinj nac. ⁷ Sêkôc Pita lu Jon sêmerj sêlhac nac anjô-nga, goc sêhnsu injlu bocdec bu, “Amlu akôm gêtj dindêc am asa anjô, me akôc asa ndê njac lai dec akôm?” ⁸ Têtj dinarj Njalau Dabuñ gêm Pita ahuc, dec sôm têtj nac bu, “O mac lau bata ti lau andô Israel-nga! ⁹ Kwahic dec mac bu anjsu alu pi mwasinj nanj akôm têtj ngac bôlinj dindêc. Ma andac alu pi lêtj inj njayham sa-nga. ¹⁰ Mac lau bata, ti mac lau Israel-nga honj anjô! Ngac dindêc kalhac mac anjôm-nga, nanj njamlic njayham sa su tu Yisu Kilisi ndê njê-nga. Inj ngac Nasaret-nga nanj mac ac inj ndu pi a gicso dau. Magoc Anôtô unj inj sa akêtj lau batê-nga ma mbo tali tiyham. ¹¹ Sêto yom pi Yisu nanj yêc bocdec bu, ‘Hoc nanj mac lau akwê andu-nga alic sac ma atec ndôc, nanj kwahic dec ti hoc njamata-nga yêc andu dau.’ ¹² Anjô! Senj tigerj yêc bu yac lau nom-nga datap Anôtô ndê mwasinj nem yac si-nga sa, nanj datap sa tu Yisu ndê njê-nga. Njê danj yêc nanj gitôm bu nem yac si-nga yêc dom. Mba andô!”

¹³ Lau bata sêngô yom dinarj, ma sênyalê bu Pita lu Jon sêsôc lôm mêtê-nga danj dom, magoc sênyalê bu munj-nga injlu sêmbo sêwhinj Yisu njapanj. Ma nac sêhêdaê bu injlu sêo lau si yom ti atac pa su. ¹⁴ Magoc ngac bôlinj nanj njamlic njayham sa, nanj kalhac whinj injlu, ma tu dinarj-nga nac si yom mba bu sêsôm. ¹⁵ Bocdinarj sic atu injlu bu sêhu nac lau †Sanedrin-nga sirj ma sêkêtj njasawa têtj nac bu sêsôm yom pi injlu. ¹⁶ Goc sêsôm têtj dau bu, “Yac oc dakôm sake têtj ngac lu dindê? Lau Jerusalem-nga honj sêlic gêtj dalô atu nanj injlu sêkôm su, ma yac oc dasêc ahuc nditôm dom. ¹⁷ Lau honj bu sêngô njawae pi gêtj dindêc, dec oc yham dom. Bocdinarj dakêtj yao njanga têtj injlu, bu sêsôm yom pi Yisu ma sêsam inj ndê njê têtj lau tiyham dom.”

¹⁸ Goc sêmbwêc injlu sêmbu sêmerj, ma sic yao injlu bu sêsôm yom ti sêndôhôn lau tu Yisu ndê njê-nga tiyham dom. ¹⁹ Magoc Pita lu Jon sêo nac awaha bocdec bu, “Mac gauc gêm bocke? Oc solop yêc Anôtô anjô-nga bu alu asôc mac nem yom njapu, ma dananj wambu Anôtô dom, a? ²⁰ Mba! Alu atôm dom bu anjgapic whansuj tu gêtj nanj alic ti anjô-nga.”

²¹⁻²² Lau bata sic yomso injlu tiyham, goc sêkêtj injlu sêsa si. Nac sêtôm dom bu sêtap lêtj sêmatôc injlu-nga danj sa. Njahu bu lau honj sêmpinj Anôtô tu inj kôm ngac nanj ndôc bôlinj yala daésam su, nanj njayham sa. Bu ngac dau ndôc bôlinj njapanj e ndê yala gi tap 40 sa.

Lau sêkêtj whinj-nga sêterj mbec

²³ Sêngapwêc Pita lu Jon su, ma injlu sêmbu sêtêtj lau sêkêtj whinj-nga si, ma sic minj yom nanj †dabuñ-siga atu-tu ti lau bata sêsôm têtj injlu. ²⁴ Sêngô su, goc nac honj sêterj mbec têtj Anôtô bocdec, “O Njaci Njadau Pômdau, am nanj kêtj undambê ti nom ma gwêc ti gêtj honj nanj sêmbo njalôm. ²⁵ Am daôm kêtj Njalau Dabuñ hôc abanj Dawid awaha sa ma inj sôm, ‘Tu sake-nga lau nom-nga sêli dau

sa ma sêkic yom nanj ñandô mba? ²⁶ Ma kirj ti gôliñwaga sêkac dau sa ma sêmatinj yom pitigerj bu sêsej Pômdau lu Mesaya nanj inj kêyalinj sa, nanj su. ²⁷ Dawid ndê yom dau ñandô sa yêc malac atu dindec. Bu †Herod lu Pontias Pailot, ma lau sinj gamej apa-nga, ma lau bata Israel-nga sêkên si gauc pitigerj bu sêsej am nem ñgac akinj-nga dabuj Yisu nanj am kêyalinj inj sa ti Mesaya, nanj su. ²⁸ Gêj nanj am, Naclai Njatau gauc gêm tidôj su, nanj dec sêkôm ñandô sa. ²⁹ O Pômdau, lau dinanj sêsôm yom daêsam bu sêlhac yac ahuc. Magoc yac atenj am bu puc yac dôj bu ahoc am nem mêtê asê ti atac pa su. ³⁰ Kêj nem ñaclai têj yac bu akôm am nem gwelanj ma akôm lau gêmbac ñayham sa, ma akôm gêj dalô tidau-tidau tu am nem ñgac akinj-nga dabuj Yisu ndê ñaê-nga.”

³¹ Sêtej mbec dinanj su, goc gamej nanj sêkac sa sêndöc nanj kêwic dau. Ma Njalu Dabuj gêm ñac hoj ahuc, ma ñac sic hu sêsôm Anötö ndê mêtê asê ti atac pa su.

Lau sêkêj whinj-nga sêwêkainj gêj tonj tigerj

³² Lau sêkêj whinj-nga hoj sêkêj si ñalôm ti gauc pitigerj. Ma ñac si danj gêlic ndê gêj tôm inj dau ndê dom. Hoj sêwêkainj gêj tonj tigerj. ³³ Lau aposel sêhoc Pômdau Yisu tisa ñawaê asê ti ñaclai enj, ma Anötö ndê mwasiñ kêsalê ñac hoj ahuc sambuc. ³⁴ Ñac si danj pônâ dau tu gêj danj-nga dom. Nahu bu lau nanj sêwêkainj nom me andu, nanj sêkêj si gêj têj lau semlhi. Goc sêkôc ña-awa sa si, ³⁵ ma sêkêj têj aposel sêyob. Ma lau aposel sic sam gêj dau têj lau sêpônâ dau-nga tôm gi.

³⁶ Ma ñgac danj mbo, nanj menj akêj nduc Saipras. Inj †Liwai ndê wakuc danj, ma inj ndê ñaê Josep. Magoc aposel sêsam inj bu Banabas, nanj danem kwi bu ñgac puc lau dôj-nga. ³⁷ Ñgac dau ndê nom danj y êc, dec kêj têj lau semlhi, ma kôc ña-awa menj kêj têj lau aposel.

5

Ananias lu Sapaira

¹ Ñgac danj ñaê Ananias lu inj nawhê Sapaira sêmbô, ma injlu sêkêj si nom danj têj lau semlhi. ² Nom dau ña-awa danja Ananias kêgaminj yêc inj-nga, ma inj nawhê Sapaira kêyalê. Ma ñadanja nanj Ananias kêj têj lau aposel, ma kêsau bu nom dau ñaôli sambuc dinanj. ³ Têj ndoc Pita gêlic awa dau, nanj sôm têj inj bu, “Ananias, bocke dec Sadanj gêm am nem ñalôm ahuc e am gauc gêm bu êjsau Njalu Dabuj, ma kêgaminj nom ña-awa ñatô yêc am-nga? ⁴ Muñ-nga am daôm ti ñadau nem nom, ma têj ndoc am kêj têj lau semlhi su, nanj am ti ñadau ña-awa dau bocdinanj. Magoc am kêj ñadanja têj yac ma kêsau bu nom dau ñaôli sambuc dinanj. Bocke dec am gauc gêm bu kôm gêj boc-dinanj? Am kêsau ñamalac dom, am kêsau Anötö goc.” ⁵ Têj têm Ananias ñgô yom dinanj, dec inj hu dau sip nom gi ma mbac ndu yêc. Ma lau hoj nanj sêngô gêj dau ñawaê, nanj sêtöc dau ñandô. ⁶ Lau batac ñatô sêtêj Ananias si, sêmpanj inj ndê ñamlanj ahuc ma sêkôc sa si sêjsuhuj.

⁷ Ñasawa gitôm acgatu tö giñga su, goc ñgac dau nawhê menj ma gêm gauc gêj nanj kôm inj nakwenj. ⁸ Ma Pita tôc mone dau têj inj, goc ndac, “Lau semlhi amlu nam akwenj nem nom danj, ma ñaôli dau dindec, me?” Ma awê dau sôm bu, “Aêc, gêj dau dindec.” ⁹ Dec Pita sôm, “Bocke dec amlu nem ñalôm pitigerj bu anjahê Pômdau ndê Njalu? Lic su nanj, lau nanj sêjsuhuj nam akwenj dec kwahic sêlhac andu ñsactô, bu sêmbalanj am sa ndi whinj.” ¹⁰ Ma ñagahô ñambwa awê dau ku sa yêc Pita gahi-nga ma mbac ndu. Ma lau batac sêsôc si

ma sêlic bu in mbac ndu su, dec sêkôc in sa si ma sêñsuhun in whin nakwen. **11** Ma lau sêkên whin-nga hon, ti lau natô nan sêngô gên dau jawae, nan hon sêsô ma sêtôc dau nandô.

Aposel sêkôm gên dalô daêsam

12 Têñ nasawa dinan lau aposel sêkôm gên dalô ti gên atu-tu daêsam yêc lau sêkên whin-nga si ton njalôm. Ma lau sêkên whin-nga êlêmê sêkac dau sa sêmbo lôm dabun yêc gameñ nan lau sêsam bu Solomon ndê Batêm. **13** Lau hon sêlic nac nayham ma sêtoc nac sa, tigen tu lau bata Israel-nga dec sêtôc dau bu sêlhac sêwhin nac. **14** Magoc laungac ti lauwhê daêsam sic hu sêkên whin Pômdau, dec lau sêkên whin-nga si namba kêsôwec tiatu napan. **15** Tu gên atu-tu nan lau aposel sêkôm-nga, dec lau sêhon si lau gêmbac sêsa malac lôm sêmen ma sêkên nac sêyêc sac ti mbô. Nac sêkên bata bu Pita oc êñsêlên men ma êmasac lau gêmbac me mboe ac kên in ndê gatu nem ayun lau gêmbac ma kôm nac nayham sa. **16** Ma lau daêsam akên malac nan sêyêc Jerusalem namakê, nan sêhon lau gêmbac ti lau nan nalau sac sêkôm nac sêtisac, nan sêmen ma lau aposel sêkôm nac hon nayham sa.

Sêkên aposel sêndôc gapocwalô tiyham

17 Têñ dinan dabunsga namata-nga ti in ndê lau hon akên Sadiusi si ton sem lêmun lau aposel nandô. **18** Tu dinan-nga dec sêkôc nac dôñ ma sêkên nac sêndôc gapocwalô. **19** Tigen têtê ôbwêc Pômdau ndê anjela gêlêc andu gapocwalô-nga nagatam su ma wê nac sêsa si. **20** Ma in sôm têtê nac bu, “Andi alhac lôm dabun nbatêmdô, ma ahoc yom asê timala en têtê lau, pi lau sêkên whin-nga si lêtê wakuc.” **21** Sêngô anjela ndê yom dinan su, dec bêtêc ganduc sêtêtê lôm dabun si ma sic hu sêndôhôn lau.

Têtê ndoc dinan dabunsga namata-nga ti in ndê lau sêmbwêc lau bata Sanedrin-nga hon sa sêpitigen bu sêmatôc aposel si yom. Goc sêñkin lau natô sêtêtê gapocwalô si bu sêkôc lau aposel sa sêmen. **22** Magoc têtê ndoc lau dau sêhóc asê gapocwalô, nan sêlic bu aposel angô mba. Goc sêmbu si ma sêsôm bu, **23** “Yac a alic bu sêñlahi gatam ahuc napep ma lau sêyob gatam sêlhac. Dec yac alêc gatam su magoc alic bu nac sêndôc dom.” **24** Lau sin sêyob lôm dabun-nga si nac bata, ma dabunsga atu-tu sêngô yom dau e sêpônda gauc. **25** Sêhê gauc sêmbo ma ngac dan men ma sôm têtê nac bu, “Alic su nan! Laungac nan mac akên nac sêndôc gapocwalô, nan kwahic dec sêlhac lôm dabun namakê ma sêndôhôn lau sêmbo.” **26** Goc lau sin-nga nan sêyob lôm dabun ti nac si ngac bata sêtêtê lôm dabun si, ma sêkôc aposel sa sêmen. Nac sêwê nac malô ma sêñsahic nac dom, nahu bu sêtôc dau bu lau nan sêtoc aposel sa, nan oc sêtuc nac na hoc. **27** Sêwê aposel sêmen ma sêkên nac sêlhac lau Sanedrin-nga angô-nga bu dabunsga namata-nga êñsu nac. **28** In sôm têtê nac bu, “Y ac ac yao mac nanja bu andôhôn lau pi ngac dinan ma asôm in ndê naê asê tiyham dom. Magoc mac nem yom pi in gêm Jerusalem ahuc su. Mac bu ahê namalac dinan ndê dac men pi yac, a?”

29 Dec Pita ti aposel sêd in awha ma sêsôm bu, “Yac danan wambu Anötô ndê yom hóc gêlêc namalac si yom su, ac jawae. **30** Mac daôm ac Yisu ndu pi a, tigen abanji si Anötô un in sa mbo tali tiyham. **31** Ma Anötô toc in sa ma kên in ndôc in ndê andô-nga ti Kin, ma ti Nadau Nem Lau Si-nga. In kôm bocdinan, nahu bu in bu kên nasawa têtê lau Israel-nga bu sêkac si njalôm kwi, dec in oc suc nac si sac kwi. **32** Yom dinan yac alic nandô su, dec asôm asê. Ma Nalau Dabun

pun yom dau dôḡ bocdinaḡ. In ḡalau naḡ Anötö kēḡ tēḡ lau naḡ danḡa wambu in ḡapep.”

³³ Lau bata Israel-ḡa dinaḡ sēḡḡô aposel si yom dau e ḡēli ḡac ḡalôm sa sac andô, ma ḡac tac whiḡ bu sēndic aposel ndu. ³⁴ Tigeḡ lau Sanedrin-ḡa si ḡgac bata danḡ tisa bu lhac ḡac ahuc. In Palêsai danḡ ḡaê Gamaliel, naḡ kēdôhônḡ yomsu, ma lau hoḡ sêoc in sa. In ḡic atu yom bu sêkēḡ aposel sêsa awê sēndi sēmo ḡasawa saunḡ. ³⁵ Goc inḡ sôm tēḡ lau bata hoḡ, “Mac lau Israel-ḡa, akôc gauc ḡapep pi ḡēḡ naḡ mac bu akôm tēḡ lau dinaḡ. ³⁶ Gauc nem Teudas, ḡgac naḡ ḡasawa apê ḡi su toc dau sa bu ḡgac tiwaê. Magoc lau siḡ Rom-ḡa sic inḡ ndu, ma lau 400 naḡ sēmo sēwhiḡ inḡ, naḡ sēmbulu ḡac sêlhô tēḡtēḡ si. Ma inḡ ndê gwelenḡ hoḡ hê su. ³⁷ Ma tēḡ tēm sêse lau sa tu bu sēnemlhi takis-ḡa, naḡ ḡgac Galili-ḡa danḡ ḡaê Judas tisa. In ḡēli lau toḡ danḡ sa bu sêkēḡ kisa lau Rom-ḡa. Magoc inḡ ḡiḡa bocdinaḡ, ma inḡ ndê lau hoḡ sêlhô tēḡtēḡ. ³⁸ Bocdinaḡ kwahic dec aô b u wasôm aneḡ ḡalôm asê tēḡ mac. Ahu lau aposel dindê siḡ ma akēḡ ḡac sêlhô sēndi. ḡac si gwelenḡ bu meḡ akēḡ ḡamalac ḡambwa si, ḡitôm Teudas lu Judas si gwelenḡ, dec oc tôm dom bu nem ḡandô. ³⁹ Tigeḡ ḡac si gwelenḡ bu meḡ akēḡ Anötö ndê, dec oc atôm dom bu alhac ḡac ahuc. Ma mac bu akēḡ kisa ḡac, dec mac oc akēḡ kisa Anötö dau.”

⁴⁰ Lau bata hoḡ sēḡḡô inḡ ndê yom ma sêsoc ḡapu. ḡac sēmbwêc aposel sêsoc sēmeḡ ma sêkēḡ lau siḡ-ḡa sêhi ḡac ḡa sô. Ma sêkēḡ yao bu sēnem mêtê pi Yisu tiyham dom, goc sêkēḡ ḡac sêsa si. ⁴¹ Aposel sêhu lau bata Sanedrin-ḡa siḡ, ma sêsa si ti atac ḡayham atu. ḡahu bu Anötö kēḡ ḡac sêhóc ḡawapac ti ḡandê tu Yisu ndê ḡaê-ḡa, dec toc ḡac sa. ⁴² Ma tôm bêc hoḡ sēndôhônḡ lau sēmo lôm dabuḡ ḡabatēmndô, ma sēndôhônḡ lau sêlom-sêlom andu. Ma sêhoc ḡawaê ḡayham asê ḡapaḡ ma sêsôm bu Yisu inḡ Mesaya dau.

6

Sēḡyaliḡ lau 7 sa bu sēndic sam ḡēḡ daneḡ-ḡa

¹ Lau sêkēḡ whiḡ Yisu-ḡa si toḡ kêsôwec ḡapaḡ. Magoc tēḡ tēm dinaḡ ḡawapac danḡ hóc asê. Yêc toḡ dau ḡalôm lau Israel-ḡa naḡ sêsôm lau Griḡ awha, naḡ sêtuḡdiḡ lau Israel-ḡa naḡ sêsôm Yom †Hibru. ḡahu bu tôm bêc hoḡ lau sic sam ḡēḡ daneḡ-ḡa tēḡ lau naḡ sêpônḡa dau, magoc tandô toḡ lauwhê sawa naḡ sêsôm Yom Griḡ. ² Tu dinaḡ-ḡa aposel 12 sēmbwêc lau sêkēḡ whiḡ-ḡa hoḡ sêpitigeḡ, ma sêsôm, “Yham dom bu yac ahu Anötö ndê gwelenḡ ḡawaê ḡayham-ḡa siḡ tu ayob gwelenḡ andic sam ḡēḡ-ḡa. ³ Bocdinaḡ asidôwai, anḡyaliḡ launḡac 7 sa yêc toḡ dindec ḡalôm, naḡ lau tigeuc ma ḡalau Dabuḡ ḡēm ḡac ahuc. Ma lau dinaḡ yac oc dakēḡ ḡac sêyob gwelenḡ dindec. ⁴ Ma yac dauḡ oc akôm gwelenḡ anem mêtê ti ateḡ mbec-ḡa ḡapaḡ.”

⁵ Lau hoḡ sēḡḡô ḡac si gauc dinaḡ ma sêlic ḡayham. Bocdinaḡ ḡac sēḡyaliḡ lau 7 sa, naḡ si ḡaê bocdec. Steven, inḡ ḡgac naḡ ḡalau Dabuḡ ḡēm inḡ ahuc ma kēḡ whiḡ ḡaḡa, ma Pilip, Prokoras, Nikanor, Timon, Pamenas, ma Nikolas naḡ ndê malachu Antiok. Nikolas inḡ ḡgac Israel-ḡa dom, magoc muḡ-ḡa inḡ ḡēm dau kwi ma ḡēm akiḡ Anötö kêkuc lau Israel-ḡa si sakiḡ akwa. ⁶ ḡac sêkēḡ lau 7 dau sêlhac aposel anḡô-ḡa, ma aposel sêteḡ mbec ma sêkēḡ amba sac ḡac.

⁷ Tēḡ ḡasawa dinaḡ Anötö ndê mêtê tiapa, ma lau Jerusalem-ḡa daêsam sêkēḡ whiḡ Yisu. Ma dabuḡsiga Israel-ḡa daêsam sêkēḡ whiḡ bocdinaḡ.

Sêkôc Steven dôḡ

⁸ Steven in̄ ḡḡac naḡ Anötö ndê mwasin̄ ti ḡḡaclai gêm in̄ ahuc, ma kôm gêm atu-atu ti gêm dalô mbo lau ḡḡalôm. ⁹ Magoc lau akêm lau Israel-ḡḡḡa si toḡ daḡ sic hu sêkêm kisa in̄. ḡḡac lau dinaḡ sêmen̄ akêm malac Sairin ti Aleksandria ma akêm gameḡ Silisia ti Esia-ḡḡḡa. Muḡ-ḡḡḡa ḡḡac lau akin̄ ḡḡambwa, magoc tiḡambu si ḡḡadaui sêhu ḡḡac siḡ yêc si sakin̄, ma êlêmê sêkac sa sêmbu dau si lôm wê-ḡḡḡa daḡ. ḡḡac sêpu Steven ti in̄ ndê yom. ¹⁰ Magoc tu Steven ndê gauc ti yom naḡ ḡḡalau Dabuḡ kêm têm in̄-ḡḡḡa, dec ḡḡac sêtôm dom bu sêku in̄ ndê yom dulu.

¹¹ Tu dinaḡ-ḡḡḡa ḡḡac sêkôc lau ḡḡatô ma sêkic yom gelec sêwhin̄ ḡḡac, bu ḡḡac oc sêtisa ma sêḡḡolin̄ yom pi Steven bocdec bu, “Yac ḡḡḡô Steven sôm yom sac-sac pi Moses ma pi Anötö.” ¹² Goc ḡḡac sêsôm yom dau e gêli lau hoḡ si ḡḡalôm sa, ma lau bata ti lau naḡ sêndôhôn̄ yomsu-ḡḡḡa sêwhin̄. Goc sêkôc in̄ dôn̄ ma sêwê in̄ e sêkêm in̄ kalhac lau Sanedrin-ḡḡḡa si ḡḡḡô-ḡḡḡa. ¹³ Goc sêkêm lau tasan̄ ḡḡatô sêtisa ma sêsôm, “In̄ ḡḡac dindêc sôm yom ḡḡapan̄ bu êḡḡwin̄in̄ yac neḡ lôm dabuḡ ma Anötö ndê yomsu. ¹⁴ Yac ḡḡḡô in̄ sôm bu Yisu Nasaret-ḡḡḡa oc seḡ gameḡ dindêc su, ma kêm ḡḡḡolin̄ wakuc ô mêtê naḡ Moses gic dulu têm yac.” ¹⁵ Têm dinaḡ lau hoḡ naḡ sêndôc Sanedrin si toḡ, naḡ tahê Steven, ma sêlic bu in̄ ndê ḡḡḡô andô ḡḡawasi gitôm aḡḡa daḡ ndê.

7

Steven sôm yom têm lau Sanedrin-ḡḡḡa

¹ Ma dabuḡsiga ḡḡamata-ḡḡḡa ndac in̄ bu, “Yom dindêc naḡ sêḡḡolin̄ pi am, naḡ yom ḡḡandô, me mba?” ² Ma Steven ô yom ma sôm, “Asidôwai ti daman̄i. Aḡḡô su naḡ! Muḡ-ḡḡḡa lê aban̄ Abraham ndôc Mesopotemia, in̄ têm malac Haran gi su dom, ma Anötö ḡḡawê ḡḡadau hoc dau asê têm in̄. ³ Ma sôm têm in̄, ‘Hu nem gameḡ ti am nem lau siḡ, ma têm gameḡ daḡ naḡ aô bu watôc têm am, naḡ ndi.’ ⁴ Bocdinaḡ in̄ hu lau Saldi si gameḡ siḡ, ma sa gi ndôc Haran. Tiḡambu in̄ damba mbac ndu su, goc Anötö kêkin̄ Abraham bu têm gameḡ dindêc naḡ kwahic dec mac andôc, naḡ meḡ. ⁵ Tigeḡ in̄ kêm nom têm Abraham wêkain̄ yêc gameḡ dindêc dom. Mba, Abraham dau tap nom sauḡ daḡ sa dom! Têm ndoc dinaḡ Abraham ndê balêkoc mba, magoc Anötö kêmatin̄ yom tidôn̄ têm in̄, bu in̄ ti in̄ ndê lau wakuc oc sêwêkain̄ gameḡ dau. ⁶ Ma Anötö sôm têm in̄ bu, ‘Am nem wakuc oc sêhu gameḡ dindêc in̄ ma sêndôc sêtôm lau apa yêc lau daḡ si gameḡ. Ma ḡḡac oc sênem akin̄ lau dau, ma lau dau oc sêkôm ḡḡac ḡḡayom nditôm yala 400. ⁷ Magoc tiḡambu aô oc wakêm ḡḡḡyô têm lau gameḡ dinaḡ-ḡḡḡa naḡ sem akin̄ ḡḡac, ma am nem wakuc oc sêhu gameḡ dinaḡ siḡ ma sêmbu sêmen̄ sênem akin̄ aô yêc gameḡ dindêc.’ ⁸ Ma Anötö kêm ḡḡpwac sêsê laungac si ḡḡamlic ḡḡatô su-ḡḡḡa têm Abraham. Tiḡambu Abraham kwê ndê atuḡḡac Aisak asê, ma sê in̄ ndê ḡḡamlic ḡḡatô su têm in̄ ndê bêc ti-8-ḡḡḡa. Aisak dau kwê Jakob asê, ma Jakob kwê yac neḡ aban̄i 12 asê, naḡ sêti yac neḡ ḡôlôwac Israel-ḡḡḡa toḡ 12 si ḡḡahu. ⁹ Josep in̄ aban̄i 12 si daḡ, magoc dôwai sem lêmuḡ in̄, dec sêkêm in̄ têm lau semlhi. Ma lau dau sêkôc in̄ sa sêsip gameḡ Isip-ḡḡḡa si, ma in̄ mbo gameḡ dinaḡ tôm ḡḡac akin̄ ḡḡambwa daḡ. Magoc Anötö mbo whin̄ Josep, ¹⁰ dec gêm in̄ si yêc ḡḡawapac bocke naḡ tap in̄ sa. In̄ kêm gauc ḡḡayham-ḡḡayham têm in̄ dec lau Isip-ḡḡḡa si kin̄ Parao gêlic in̄ ḡḡayham, ma kêm in̄ gêm ḡôlin̄ gêm hoḡ yêc in̄ ndê andu kin̄-ḡḡḡa, ma gameḡ Isip-ḡḡḡa sambuc. ¹¹ Tiḡambu tôbôm gêm Isip ma Kanan ahuc e lau sêhôt ḡḡawapac atu, ma aban̄i sêpôn̄da gêm sênen̄-ḡḡḡa. ¹² Jakob ḡḡô ḡḡawê bu gêm danen̄-ḡḡḡa yêc Isip, dec kêkin̄ ndê atui sêsip Isip si. Têm ḡḡamata-ḡḡḡa dinaḡ sêsip si ma semlhi gêm danen̄-ḡḡḡa, ma sêmbu

sêmen. ¹³ Tiŋambu in kênin ŋac sêsip Isip si tiyham, ma têtj dinan Josep sôm dau asê têtj ndê asidôwai, ma Parao ngô ŋawaê pi Josep ndê gôlôwac. ¹⁴ Goc Josep kênin yom têtj in damba Jakob ti in ndê lau ŋatô, bu ŋac hoŋ sêsip Isip sêtên in sêndi. Ŋac lau dinan lau 75. ¹⁵ Bocdinan Jakob ti yac neŋ abanŋ sêsip Isip si, ma sêndôc e sêmbac ndu sêyêc gameŋ dinan. ¹⁶ Ma tiŋambu ŋac si lau wakuc sêkôc ŋac si ŋakwa su yêc Isip bu sêŋsuhunŋ ŋac yêc malac Sekem, sêyêc sêhô nan Abraham gêmlihi su yêc Hamo ndê atu.

¹⁷ “Tiŋambu, ndoc meŋ kênin bu yom nan Anötô gic bata têtj Abraham, nan ŋandô sa. Têtj têtj dinan lau Israel-ŋga nan sêndôc Isip, nan sêti daêsam ŋandô. ¹⁸ Magoc kin wakuc dan gêm gôlin Isip, nan kêyalê Josep dom. ¹⁹ In yob yac neŋ abanŋ solop dom, ma kên ŋawapac atu têtj ŋac. In gic yomsu ŋac bu sêmbalin balêkoc wakuc hoŋ sin sêninga. ²⁰ Têtj ndoc dinan Moses dinda kôc in, ma Anötô gêlic in ŋayham. Ŋac sêlôm in sêmo damba ndê andu gitôm ayô têtj. ²¹ Tiŋambu sêkôc in sa si ma sêsip in, ma malô goc Parao ndê atuwê tap in sa ma gôlôm in ti ndê balêkoc. ²² Ma bocdinan dec Moses sôc lôm bapia ma kêdôhôn lau Isip-ŋga si gauc hoŋ. Ma in ti ŋgac ŋanŋa tu sôm yom ma kôm gwelen-ŋga. ²³ In mbo e in ndê yala ti 40 su, ma bêc dan in gauc gêm bu sa ndi lic ndê asidôwai Israel-ŋga. ²⁴ Têtj ndoc dinan in gêlic ŋgac Isip-ŋga dan kôm ŋgac Israel-ŋga dan ŋayom. Dec in gic ŋgac Isip-ŋga dinan ndu bu nem in ndê asidôwa dinan si. ²⁵ In gauc gêm bu mboe in ndê asidôwai oc sêŋyalê bu Anötô kêyalin in sa bu nem ŋac sa, magoc mba. Ŋac sem gauc. ²⁶ Ŋagalaŋsê in sa gi tiyham ma gêlic Israel lu sic dau sêmo. In bu nem malô inlu, dec sôm, ‘Amlu asidôwa, ma tu sake-ŋga dec akên kisa daôm?’ ²⁷ Magoc ŋgac lu dau si dan, nan bu kôm ndê asidôwa tisac, nan suc Moses sa gi, ma sôm, ‘Asa kên am bu nem gôlin ma êmatôc yac? ²⁸ Bocke? Am bu ndic aô ndu gitôm am gic ŋgac Isip-ŋga dan têtj alhabêc, a?’

²⁹ “Têtj ndoc Moses ngô yom dinan, nan in kôlhô têtj gameŋ Midian-ŋga gi, ma ndôc dinan gitôm ŋgac apa. Ma yêc dinan in gêm awhê sa ma kwê balêkoc ŋgac lu asê. ³⁰ Yala 40 giŋga su, goc aŋela dan hoc dau asê têtj in ŋalêŋ bocdec. Moses mbo Lôc †Sainai yêc gameŋ sawa, ma gêlic ya awahô golom sa a saun dan. ³¹ Gêŋ dau kôm in sô ma gauc gêm yom daêsam. In tigasuc gi bu lic gêŋ dau, dec ngô Pômdau awha sa têtj in meŋ bocdec bu, ³² ‘Am apami Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötô aô.’ Moses ngô yom dau e kêtitec ŋandô ma tôc dau bu hôc tandô sa ma lic tiyham. ³³ Goc Pômdau sôm têtj in, ‘Kôc nem atapa su yêc gahim, bu gameŋ nan am kalhac, nan gameŋ dabun. ³⁴ Aô galic su bu aô neŋ lau sêmo sac yêc Isip. Aô gaŋgô ŋac si danŋi, madec gasip gameŋ bu wanŋaho ŋac su yêc ŋawapac dau. Bocdinan kwahic dec aô oc wanŋin am mbu têtj Isip ndi.’ ”

³⁵ Steven gic minŋ yom dinan, goc sôm, “Aô wasôm têtj mac, bu Moses in ŋgac dau, nan munŋ-ŋga lau Israel-ŋga sêtec in ti sêsôm in bocdec bu, ‘Asa kên am bu nem gôlin ti êmatôc yac?’ Tigeŋ Anötô dau ndê aŋela hoc dau asê têtj in yêc a saun dinan, ma kênin in bu nem gôlin lau Israel-ŋga ma kôc ŋac su yêc gameŋ Isip-ŋga. ³⁶ Bocdinan in kôc ŋac sêsa akên Isip sêmen. Têtj ndoc dinan in kôm gêŋ dalô ti gêŋ atu-tu daêsam yêc gameŋ Isip-ŋga, ma yêc gwêc nan sêsam bu Gwêc Koc. Ma in kôm gêŋ dalô tidau-tidau yêc gameŋ sawa tôm yala 40.

³⁷ “In Moses dau dinan goc sôm têtj lau Israel-ŋga bu, ‘Anötô oc tôc ŋgac dan yêc mac nem toŋ ŋalôm, ti propet nditôm aô daun.’ ³⁸ Moses mbo whin lau Israel-ŋga têtj ndoc sêmo gameŋ sawa. In kalhac aŋela nan sôm yom têtj in

yêc Lôc Sainai, ma yac neŋ abanĵi ŋalhu, bu kôc Pômdau ndê yom dandöc taŋli-ŋga ma kêŋ têtĵ lau Israel-ŋga. Ma lau dau sic yom dau dulu e meŋ têtĵ yac. ³⁹ Magoc yac neŋ abanĵi sêtec bu sêsôc inĵ ŋapu. Ŋac sêpu inĵ ma ŋac si ŋalôm gauc gêm gameŋ Isip-ŋga ŋapanĵ, e ŋac atac whiŋ bu sêmbu sêndi. ⁴⁰ Têtĵ ndoc Moses mbo Lôc Sainai ŋasawa baliŋ, nanĵ ŋac sêsôm têtĵ Aron bu, 'Inĵ ŋac Moses dinanĵ, kôc yac sa asa yêc Isip amej, ma kwahic dec yac am gauc gêtĵ bocke hôc asê inĵ. Bocdinanĵ êmasanĵ anôtôi gwam bu sêwê yac.' ⁴¹ Têtĵ ndoc dinanĵ ŋac sêmasanĵ makao ŋagatu ti gwam, goc sêndê mwasinĵ atu danĵ tu bu sêtoc gêtĵ dau sa-ŋga. Ŋac sêkêtĵ da têtĵ gwam dau, ma atac ŋayham kêlêc pi gêtĵ nanĵ ŋac dau amba sêmasanĵ. ⁴² Tu dinanĵ-ŋga dec Anôtô puc dômbwê ŋac ma hu ŋac sinĵ bu sênem akinĵ tata ti gêtĵ umbonĵ-ŋga. Lau propet sêto yom pi ŋac si mêtê dau bocdec bu:

O mac lau Israel-ŋga. Yala 40 dinanĵ mac ambo gameŋ sawa, nanĵ mac akêtĵ nem gêtĵ danĵ ti da têtĵ aô dom. Mba! ⁴³ Mac êlê mê ambalanĵ bac po danĵ tu anem akinĵ mac nem anôtô tasanĵ Molek-ŋga. Ma mac am akinĵ tata danĵ ŋaê Repa ti mac nem anôtô, ma apôŋ hamduc têtĵ anôtôi gwam daêsam nanĵ mac amasanĵ. Tu dinanĵ-ŋga aô watinĵ mac su andi andöc gameŋ Babilon-ŋga ŋadaŋga tôm lau gapocwalô-ŋga. *[Amos 5:25-27]*

⁴⁴ Yêc gameŋ sawa, Anôtô whê sa ti tôte lêtĵ têtĵ Moses bu lau Israel-ŋga sêmasanĵ f̄bac dabuŋ danĵ ti ŋac si gameŋ sênem akinĵ inĵ-ŋga, nanĵ sêkêtĵ f̄apa yomsu-ŋga yêc ŋalôm. Inĵ kêmasanĵ gêtĵ dau tôm Anôtô tôte asê têtĵ inĵ, ma abanĵi sêmbalanĵ gêtĵ dau whiŋ ŋac, têtĵ ndoc ŋac sêŋsêlêtĵ si. ⁴⁵ Ŋalêtĵ dau dinanĵ Anôtô kêŋ ndê bac dabuŋ têtĵ lau Israel-ŋga yêc gameŋ sawa. Tinambu Anôtô soc lau nanĵ sêndöc gameŋ Kanan-ŋga su, bu kêŋ gameŋ dau têtĵ ŋac. Ma têtĵ ndoc Josua wê ŋac sêsôc gameŋ Kanan-ŋga si, nanĵ sêmbalanĵ bac dabuŋ dau whiŋ ŋac. Ma bac dau kalhac whiŋ ŋac e Dawid ndê têm. ⁴⁶ Anôtô gêlic Dawid ŋayham, ma Dawid tac whiŋ bu kwê lôm danĵ sa ti Jakob ndê Anôtô ndê andu ŋandô. ⁴⁷ Magoc Dawid kwê andu dau dom, inĵ ndê atuŋgac Solomon kwê andu dau sa. ⁴⁸ Tigeŋ kwahic dec aô wasôm têtĵ mac bu Anôtô Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau, inĵ ndöc andu nanĵ ŋamalac sêkwê, nanĵ dom. Tôm yom nanĵ propet Aisaya to bocdec bu:

⁴⁹ Pômdau sôm, 'Undambê ti anej pônĵ kiŋ-ŋga, ma gameŋ nom-ŋga ti gameŋ gahiŋ lhac-ŋga. Bocdinanĵ mac oc akwê andu kaiŋ bocke tu bu wandöc-ŋga? Me amasanĵ gameŋ bocke tu warŋwhaŋ dauŋ-ŋga? ⁵⁰ Bu aô dauŋ gakêtĵ gêtĵ hoŋ dinanĵ.' *[Ais 66:1-2]*

⁵¹ Têtĵ dinanĵ Steven sôm têtĵ ŋac lau Sanedrin-ŋga bu, "Mac lau ŋalôm ŋadandi-ŋga. Mac am daôm kwi dom, ma mac nem danĵamsuŋ kwa ŋaŋga. Mac nem mêtê gitôm apami si. Mac êlê mê atec Ŋalau Dabuŋ ndê gwelerĵ. ⁵² Mac nem apami sêkêtĵ kisa propet hoŋ nanĵ Anôtô kêkiŋ. Ma propet nanĵ sêhoc yom asê pi ŋac gitêtĵ nem lau si-ŋga nanĵ Anôtô oc êŋkiŋ meŋ, nanĵ apami sic ŋac ndu. Ŋgac gitêtĵ dau meŋ su, magoc mac akêtĵ inĵ sip lau Rom-ŋga amba ma ac inĵ ndu. ⁵³ O mac lau daôm! Mac daôm akôc Anôtô ndê yomsu nanĵ aŋela sêkêtĵ têtĵ abanĵi, nanĵ su, tigeŋ asôc ŋapu dom!"

Sêtec Steven ŋa hoc mbac ndu

⁵⁴ Têtĵ ndoc lau Sanedrin-ŋga sêŋgô Steven ndê yom dinanĵ, nanĵ ŋac atac ŋandê atu ma sêseŋ lhô tu inĵ-ŋga. ⁵⁵ Magoc Ŋalau Dabuŋ gêm Steven dau ahuc, ma inĵ tatak undambê ma gêlic Anôtô ndê ŋawasi, ma Yisu kalhac Anôtô amba andô-ŋga. ⁵⁶ Dec inĵ sôm, "Alic su nanĵ! Aô galic undambê kac sa ma f̄ŋamalac

ndê Atu kalhac Anötö ndê amba andô-nga.”⁵⁷ Nac sêngô yom dinan goc sêpôc dan gasuñ ahuc, ma sêmbwêc atu pi gi. Nac sênti sêtên in si,⁵⁸ ma sêtin in sa malac namakê gi, ma sic hu sêtuc in ña hoc. Lau nan sêngôlin yom pi Steven, nan sêkac si ñakwê bambalin su, ma sêkên têtê ñgac wakuc dan ñaé Saul bu yob.⁵⁹ Nac sêtuc hoc pi Steven sêmbô, ma in ten mbec têtê Pômdau bocdec, “O Pômdau Yisu, kôc aneñ gatun sa loc.”⁶⁰ Goc in pen ña haduc-nga sip gi ma mbwêc atu bu, “Pômdau, gauc nem sac nan lau sêkôm têtê aô, nan dom.” In sôm su, goc mbac ndu.

8

¹⁻² Saul gêlic Steven mbac ndu ma atac ñayham tu gêñ nan lau dau sêkôm têtê in-nga. Ma tinjambu lau sêkên whin ñannga-nga ñatô sêñsuhun Steven ma sêtan in.

Saul ma lau Israel-nga sêkên kisa lau nan sêkên whin Yisu

Têtê béc dau dinan lau sic hu sêkên kisa ñannga têtê lau sêkên whin-nga nan sêmbô Jerusalem. Tu dinan-nga ñac si lau daésam sêhu Jerusalem sin ma sêlhô têtê têtê sêtên gameñ Judia ti Samaria-nga si. Magoc lau aposel sêhu Jerusalem sin dom.³ Ma Saul bocdinan gic hu bu sen lau sêkên whin Yisu-nga. In kêsalê ñac tòm andu, goc hê ñac sêsa si ma kên ñac sêndöc gapocwalô, laungac sêkên whin-nga, ma lauwhê bocdinan.

Pilip gêm mêtê mbo Samaria

⁴ Lau sêkên whin-nga nan sêhu Jerusalem sin ma sêlhô têtê têtê, nan sêhoc ñawaé ñayham pi Yisu asê, yêc malac hon nan sêhoc asê nan.⁵ Pilip têtê malac atu dan yêc gameñ Samaria-nga gi, ma gêm mêtê yêc dindê ma whê sa bu Yisu in Mesaya dau.⁶ Lau daésam sêngô Pilip ndê yom ti sêlic gêñ dalô nan in kôm, dec sêkên danga in ndê yom ñapep.⁷ Pilip soc ñalau sac daésam su sêsa yêc lau ti sêmbwêc atu. Ma in kôm lau bôlin daésam ñayham sa.⁸ Tu dinan-nga lau daésam yêc malac atu dinan atac ñayham atu.

Saimon, ñgac balô

⁹ Nac dan mbo malac dinan, nan ndê ñaé Saimon. Tòm ñasawa balin in pec balô ti kôm gêñ atu-tu e lau gameñ Samaria-nga hon sêhêdaê. In toc dau sa bu in ñgac tiwaê.¹⁰ Lau atu-tu ma lau ñambwa hon tatin Saimon ñapan. Nac sêsôm, “Anötö ndê ñaclai nan dasam bu Nanga Atu, nan puc ñgac dindec dôñ.”¹¹ Ma lau daésam tatin in ñapan, bu sêhêdaê tu gêñ atu-tu nan in kôm ñasawa hîc su nan-nga.¹² Magoc sêhu sin têtê ndoc sêngô ñawaé ñayham pi Anötö ndê gôlin ma pi Yisu Kilisi, nan Pilip hoc asê. Laungac ti lauwhê daésam sêkên whin in ndê yom, ma sêlin san gu.¹³ Ma Saimon dau kên whin ma gêlin san gu whin. In gêlic gêñ dalô ti gêñ atu-tu nan Pilip kôm, dec hêdaê ñandô ma kêkuc in ñapan.

¹⁴ Têtê ndoc lau aposel nan sêmbô Jerusalem sêngô ñawaé bu lau Samaria-nga sêkôc Anötö ndê yom sa, nan sêñkin Pita lu Jon sêtên ñac si.¹⁵ In lu sêhoc asê ñac su, goc sêten mbec bu Pômdau kên ndê Nalau Dabun pi ñac hon.¹⁶ Têtê ndoc lau Samaria-nga dinan sêkên whin, nan sêlin san gu tu Pômdau Yisu ndê ñaé-nga, magoc Nalau Dabun sip men pi ñac si dan dom. Tu dinan-nga dec Pita lu Jon sêten mbec pi ñac.¹⁷ Sêten mbec su ma sêkên amba sac ñac, goc Nalau Dabun men gêm ñac ahuc.

¹⁸ Saimon gêlic bu têtê ndoc aposel lu sêkên amba sac lau dau, nan Nalau Dabun men pi ñac, dec gauc gêm bu nemlhi ñaclai dau yêc in lu.¹⁹ In ndac

inju bocdec bu, “Akêñ ñaclai dinañ lom aö. Ma bocdinañ asa nañ bu wakêñ aman sac in, nañ oc kôc Ñalau Dabuñ.” ²⁰ Magoc Pita ô yom ma sôm, “Bocke? Am gauc gêm bu nemlhi Anötô ndê mwasiñ ña mone, a? Am oc niñam, ti nem mone honj! ²¹ Am wêkaiñ gwelenj dindec whiñ yac dom. Nahu bu gauc nañ yêc am nem ñalôm, nañ Anötô gêlic bu solop dom. ²² Kac nem ñalôm kwi ma hu mêtê sac dinañ siñ. Ma teñ mbec têtj Pômdau bu suc am nem giso kwi pi gauc sac nañ yêc nem ñalôm. ²³ Aö galic su bu am gêm lêmuñ Anötô ndê ñaclai e am ñalôm gêli sa, ma sac ña-ñaclai sô am dôñ ñapañ.” ²⁴ Saimon ñgô Pita ndê yom dinañ, goc sôm, “Gitôm bu am teñ mbec têtj Pômdau tu aö-ñga, ma bocdinañ gêtj nañ am sôm yom pi, nañ oc tap aö sa dom.”

²⁵ Pita lu Jon sêhoc Pômdau ndê yom asê ti sem mêtê lau su, goc sêlhö bu sêmbu sêtêtj Jerusalem sêndi. Ma yêc señ ñasawa, nañ sêsôm ñawaê ñayham asê yêc malac daêsam nañ sêyêc gameñ Samaria-ñga.

Pilip lu ñgac Itiopia-ñga

²⁶ Têtj ndoc dinañ Pômdau kêkiñ ndê añela danj têtj Pilip gi, ma sôm têtj in bu, “Êmasañ daôm, goc sa ndi ma êmsêlêtj êmkuc señ akêñ Jerusalem nañ sip têtj malac Gasa, señ nañ gic gameñ sawa kic.” ²⁷ Bocdinañ Pilip tisa ma kêsêlêtj gi. Ma yêc señ dinañ in tap ñgac Itiopia-ñga danj sa, nañ bêc ñatô su mbo Jerusalem bu lic om, ma bu mbu têtj ndê gameñ ndi. In ñgac tiwaê nañ yob lau Itiopia-ñga si Kwin Kandis ndê awa honj, nañ muñ-ñga sêsip in ndê ñamatu sa.* ²⁸ Têtj ndoc Pilip tap in sa yêc señ, nañ ñgac dau ndöc ndê kaleta, ma sam propet Aisaya ndê buku. ²⁹ Dec Ñalau Dabuñ sôm têtj Pilip, “Am tigasuc kaleta ma êmkuc ñgac dindê.” ³⁰ Goc Pilip kêti têtj kaleta gi ma ñgô bu ñgac dau sam propet Aisaya ndê yom asê. Dec Pilip ndac in, “Am sam yom dinañ ma kêyalê ñahu, me mba?” ³¹ Ma in sôm, “Ñamalac danj bu whê sa têtj aö dom, dec oc wanyalê bocke?” Ma in ndac Pilip bu pi kaleta ma ndöc whiñ in. ³² In ñgô bu ñgac dau sam Aisaya ndê yom bocdec bu:

Ñac sêwê in bu sêndic in ndu gitôm domba.

Ma in gêm dau dôñ tôm domba nañ sêngapiñ ñamlichu, magoc tañ dom.

³³ Ñac sêngwiniñ in, ma sêmatôc in ndê yom gi solop dom.

Ñac sic in ndu, ma bocdinañ in ndê wakuc mba.

[Ais 53:7-8]

³⁴ Ma ñgac dau ndac Pilip, “Gitôm bu am whê sa têtj aö bu propet sôm yom dinañ pi in dau, me pi ñamalac danj?” ³⁵ Goc Pilip whê yom honj sa têtj in, gic hu yêc Aisaya ndê yom dinañ e sôm ñawaê ñayham pi Yisu têtj in. Ma ñgac dau kêtj whiñ Yisu. ³⁶⁻³⁷ Ñac si e sêhóc asê bu danj poc señ ñamakê. Ma ñgac dau sôm, “Lic bu dê poc. Gitôm bu aö waliñ busañgu, me mba?” ³⁸ Goc in sôm têtj ñgac nañ gêm gôliñ kaleta bu kêtj kaleta lhac. Ma inju Pilip sêsip bu si ma Pilip kêku in. ³⁹ Têtj ndoc nañ sêpi akêñ bu sêmeñ, nañ Pômdau ndê Ñalau kôc Pilip su sep tigenj. Ma ñgac dau gêlic in tiyham dom, magoc kôlhö ti atac ñayham gi. ⁴⁰ Ma Ñalau kôc Pilip sa gi kêtj in mbo malac Asotas. Ma in kêsêlêtj golom-golom malac, ma sôm ñawaê ñayham asê e hóc asê malac Sisaria.

9

Pômdau gêm Saul kwi

* 8:27: Muñ-ñga lau si gêbôm danj yêc bu launñgac akiñ nañ sêyob Kin si andu me wapa me lauwhê, nañ sêsip ñac ñamatu sa. Launñgac kaiñ dinañ sêsam yêc Yom Inglis bu 'Eunuch' (Yunok).

¹ Têh ñasawa dinañ Saul kêñ kisa lau sêkêñ whiñ Pômdau-ñga ñapan. Inj sôm ñanga bu inj oc kôm ñac ñayom ma ndic ñac ndu. Inj têt dabuñsiga ñamata-ñga gi, ² ma ndac inj bu to bapia puc inj dôñ-ñga, bu têt têt lau bata ñañ sêyob lau Israel si lôm wê-ñga yêc malac Damaskas. Bapia dau kêñ ñaclai têt Saul bu kôc launğac ti lauwê Damaskas-ñga ñañ sêkêñ whiñ Yisu, ñañ dôñ, ma wê ñac sa sêtêñ Jerusalem sêndi bu sêmatôc ñac. ³ Inj kôc bapia dau su ma kêsêlêñ e gi kêpiñ Damaskas. Ma ñagahô ñambwa ñawê atu ñañ akêñ undambê meñ pô gameñ ñañ inj mbo. ⁴ Inj peñ sip nom ma ñgô awha ñañ ta inj bocdec bu, “Saul, Saul, tu sake-ñga am kêñ kisa aô?” ⁵ Goc Saul ô yom ma ndac, “O ñadau, am asa?” Ma awha dau sôm, “Aô Yisu ñañ, dec am kêñ kisa. ⁶ Am tisa ma sôc malac atu dê ndi. Ma gêt bocke ñañ aô tac whiñ bu am kôm-ñga, ñañ aô oc wanñiñ lau bu sêwhê sa têt am yêc dindê.”

⁷ Lau ñañ sêmbô señ sêwhiñ Saul, ñañ sêlhac ti sem dau dôñ. ñac sêñgô ñakêcsia dau, magoc sêlic ñamalac ñañ dom. ⁸ Têtñ ndoc Saul tisa kalhac, ñañ kac tandô sa magoc gitôm dom bu lic gameñ. Bocdinañ lau dinañ sêkêm inj sip amba, ma sêwê inj sêsôc malac Damaskas si. ⁹ Gitôm bêc têt inj mbo tapec, ma gêt ti nôm gêt ñañ dom.

¹⁰ ñgac kêñ whiñ Yisu-ñga ñañ mbo Damaskas, ñañ ndê ñaê Ananias. Ma Pômdau hoc dau asê têt inj ña mbê, ma ta inj bu, “Ananias!” Ma inj ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, bocke?” ¹¹ Goc Pômdau sôm têt inj, “Am sa señ ñañ sêsam bu Señ Solop ma têt Judas ndê andu ndi, ma am oc tap ñgac ñañ sa, ñañ ndê ñaê Saul akêñ malac Tasis. ñgac dau teñ mbec mbo dinañ. ¹² Aô gatôc têt inj su ña mbê bu ñamalac ñañ ñaê Ananias oc têt inj ndi, kêñ amba sac inj, ma kôm inj tandô po asê tiyham.” ¹³ Ananias ñgô yom dinañ ma sôm, “Pômdau. Aô ganğô ñgac dinañ ñawaê su. Inj ñgac ñañ kêñ ñawapac atu têt am nem lau dabuñ ñañ sêmbô Jerusalem. ¹⁴ Ma dabuñsiga atu-tu sêkêñ ñaclai têt inj bu têt malac dindê meñ, ma kôc lau ñañ sêtoc am nem ñaê sa, ñañ dôñ.” ¹⁵ Magoc Pômdau ô Ananias ndê yom ma sôm, “Am ndi, ma hêgo ñaôm dom! Aô kayaliñ ñgac dau sa su, bu hoc yom asê pi aneñ ñaê têt lau gameñ apa-ñga ti ñac si kin, ma têt lau Israel-ñga sêwhiñ. ¹⁶ Ma ñawapac ti ñandê ñañ inj oc hôc tu aneñ ñaê-ñga, ñañ aô oc watôc têt inj.”

¹⁷ Goc Ananias têt andu dau gi. Inj sôc gi, goc kêñ amba sac Saul ma sôm, “Aneñ asidôwa Saul. Pômdau Yisu ñañ hoc dau asê têt am yêc señ têt malac dindê, ñañ kêkiñ aô gatêñ am gameñ. Inj kêkiñ aô bu wakôm nem tanôm po asê, ma bu ñalau Dabuñ nem am ahuc.” ¹⁸ Ma ñagahô gêt gitôm i ñagala peñ akêñ Saul tandô, ma inj gêlic gameñ tiyham. Inj tisa ma Ananias kêku inj. ¹⁹ Ma tinjambu inj gêt gêt e hôc inj dôñ.

Saul gêm mêtê mbo Damaskas

Saul mbo Damaskas whiñ lau sêkêñ whiñ-ñga gitôm bêc ñatô. ²⁰ Ma têt têt dau dinañ inj gic hu gêm mêtê lau yêc lau Israel si lôm wê-ñga, ma hoc asê têt ñac bu Yisu inj Anôtô Atu. ²¹ Ma lau hoñ ñañ sêñgô inj ndê yom, ñañ sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ñgac ñañ kêñ kisa lau Jerusalem-ñga ñañ sêtoc Yisu ndê ñaê sa, inj ñgac dau dindê me? Ma inj têt yac mba malac dec meñ, bu kôc lau sêkêñ whiñ Yisu-ñga dôñ ma wê ñac sêtêñ dabuñsiga atu-tu sêndi bu sêmatôc ñac.” ²² Tiger Saul sôm yom ñanga ma inj ndê ñaclai kêsôwec. Inj têt asê têt lau Israel-ñga ñañ sêndôc Damaskas, bu yom andô, Yisu inj lau Israel si Mesaya dau. Ma lau ñañ sêkêñ whiñ Yisu dom, ñañ sêtôm dom bu sêo inj ndê yom.

²³ Saul mbo malac Damaskas e bêc daêsam gin̄ga su, ma lau Israel-nga ñatô sêkic yom bu sên̄salê lên̄ bu sêndic in̄ ndu. ²⁴ Ma Saul ngô yom dau ñawaê. Tôm acsalô ti ôbwêc ñac sêkên̄ lau sêtip gatam malac-nga ñapep bu sêkôc in̄ dôñ ma sêndic in̄ ndu. ²⁵ Magoc lau nan̄ s êlhac sêwhin̄ Saul ti sên̄kuc in̄, nan̄ sem in̄ sa bu lhô ndi. Têñ ôbwêc dan̄ sêkên̄ in̄ sip sambec atu dan̄, ma sên̄whan̄ in̄ sip akên̄ gatam sauñ dan̄ yêc malac dau ñatuñbôm e gi sip nom ma kôlhô gi.

Saul mbo Jerusalem

²⁶ Tin̄ambu Saul mbu tên̄ Jerusalem gi, ma gauc gêm bu mbo whin̄ lau sêkên̄ whin̄ Yisu-nga nan̄ sêmbo dinan̄. Magoc ñac sêkên̄ whin̄ dom bu in̄ gêm dau kwi su ma kên̄ whin̄ Yisu, dec ñac hon̄ sêtôc in̄. ²⁷ Magoc Banabas wê in̄ sôc gi kalhac aposel angô-nga. Ma in̄ whê sa bu Pômdau hoc dau asê ma sôm yom tên̄ Saul yêc señ, ma tin̄ambu in̄ kalhac ñan̄ga ma gêm mêtê pi Yisu ti atac pa su yêc malac Damaskas. ²⁸ Banabas ndê yom gêm malô lau Jerusalem-nga si ñalôm, dec Saul mbo whin̄ ñac, ma sôc sa yêc lhu, ma hoc yom asê pi Pômdau Yisu ti atac pa su eñ. ²⁹ In̄ sôm yom whin̄ lau Israel-nga ñatô nan̄ sêsôm awha Grik, ma kêsahê bu whê ñac si gauc sa pi Yisu. Magoc ñac sêtec in̄ ndê yom, ma bu sêndic in̄ ndu. ³⁰ Yom dau ñawaê tap lau sêkên̄ whin̄-nga sa, dec sêkôc in̄ whin̄ ñac sêsip malac Sisaria si, ma sên̄kin̄ in̄ tên̄ malac Tasis gi.

³¹ Tên̄ ñasawa dinan̄ lau sêhu si kisa tên̄ lau sêkên̄ whin̄-nga sin̄. Ma lau sêkên̄ whin̄-nga yêc gameñ Judia ti Galili ma Samaria-nga sêndôc ti yom malô. Anôto kên̄ ñalau Dabuñ bu puc ñac dôñ ma nem ñac sa. Ma sêsôc Pômdau ñapu ti sêtoc in̄ sa, ma ñac si ton̄ kêsôwec tiatu ñapan̄.

Pita kôm ñac bôlin̄ dan̄ ñayham sa

³² Tên̄ têm dinan̄ Pita kêsêlên̄ golom-golom malac ma gêm mêtê lau. Tên̄ bêc dan̄ in̄ sôc malac Lida gi, bu ndic lau sêkên̄ whin̄ Yisu-nga kêsî. ³³ Yêc malac dau in̄ tap ñgac dan̄ ñaê Aenias sa. In̄ ñgac bôlin̄ ma yêc mbô ñapan̄ gitôm yala 8 su. ³⁴ Ma Pita sôm tên̄ in̄, “Aenias. Yisu Kilisi kôm am ñayham sa. Tisa ma tip nem mbô sa.” Ma ñagahô Aenias tisa kalhac. ³⁵ Ma tên̄ ndoc lau nan̄ sêndôc malac Lida ti malac Saron sêlic bu in̄ ñayham sa, dec ñac hon̄ sem si ñalôm kwi ma sêkên̄ whin̄ Pômdau.

Pita uñ awê batê dan̄ sa

³⁶ Tên̄ têm dinan̄ awê kên̄ whin̄-nga dan̄ ndôc malac Jopa. In̄ ndê ñaê Tabita, nan̄ yêc lau Grik awê bu Dokas. In̄ awê nan̄ kôm mêtê ñayham-ñayham, ma gêm lau ñalôm sawa sa ñalên̄ daêsam. ³⁷ Magoc Dokas tap gêmbac atu sa e in̄ mbac ndu. Goc lau sên̄gwasin̄ in̄ ndê ñamlan̄ ma sêkên̄ yêc andu ñalôm ñahô-nga dan̄. ³⁸ Malac Jopa dau yêc kên̄in̄ malac Lida, ma tên̄ têm lau sêkên̄ whin̄-nga yêc malac Jopa sên̄gô bu Pita mbo Lida, nan̄ sên̄kin̄ ñgac lu sêtên̄ in̄ si, ma sêten̄ in̄ ñan̄ga bu mbu tên̄ Jopa whin̄ in̄lu ndi. ³⁹ Pita whin̄ in̄lu gi e hôc asê Jopa, ma sêwê in̄ pi andu ñalôm ñahô-nga dinan̄ gi. Lauwhê sawa daêsam sêmbo ti sêtan̄ Dokas. Ñac sên̄gihî Pita ahuc ma sêtôc ñakwê bambalin̄ ti ñakwê ñatô nan̄ Dokas kêmasan̄ tên̄ ndoc in̄ mbo tali, nan̄ tên̄ Pita. ⁴⁰ Goc in̄ kên̄ ñac hon̄ sêsa awê si, ma pôn̄ haduc ma ten̄ mbec. In̄ kac dau kwi bu lic awê batê dinan̄, ma sôm, “Tabita, am tisa!” Ma awê dau tali sa e gêlic Pita, ma yêc dau sa men̄ ndôc. ⁴¹ Goc Pita kêm in̄ sip amba ma ken̄ in̄ sa kalhac. Ma in̄ mbwêc lauwhê sawa dinan̄ ti lau sêkên̄ whin̄-nga ñatô sêsôc sêmên̄, ma tôt tên̄ ñac bu awê dau mbo tali tiyham. ⁴² Ma gên̄ dau ñawaê tiapa yêc malac

Jopa, e lau daêsam sêkêñ whiñ Pômdau. ⁴³ Ma Pita mbo Jopa bêc ñatô, whiñ ñgac dan ñaê Saimon. In ñgac kôm gwelenj kêmasañ bôc ñamlic-ñga.

10

Anötô kêkinj añela danj têtj Konelias

¹ Yêc malac Sisaria ñgac danj mbo, nanj ndê ñaê Konelias. In ñgac bata sinj-ñga nanj yob lau sinj-ñga tonj danj yêc lau sinj Rom-ñga si tonj atu nanj sêsam bu Itali Natonj.* ² Inj ti ndê gôlôwac honj sêtoc Anötô sa ma sêsoc inj ñapu ñapep. In tenj mbec têtj Anötô tôm bêc honj, ma kêñ ndê awa daêsam bu nem lau Israel-ñga nanj sêpônnda dau, nanj sa. ³ Têtj bêc danj, acgatu gitôm 3 kilok telha-ñga, nanj Anötô tôte gêtj ñagatu danj têtj inj. Inj gatu gêlic Anötô ndê añela danj têtj inj meñ ma ta inj bu, “Konelias!” ⁴ Goc Konelias tahê inj ti tôte dau atu, ma ndac, “Pômdau, bocke?” Ma añela dau sôm, “Mbec honj nanj am tenj, ti mwasinj nanj am kêñ têtj lau ñalôm sawa, nanj Anötô gêlic gitôm da ñayham nanj inj gauc gêm ñapanj. ⁵ Kwahic dec inj kêñ yom têtj am bocdec bu. Êmkinj lau ñatô sêtêtj malac Jopa sêndi, bu sêkôc ñgac danj ñaê Saimon mbu têtj am meñ. Ñgac dau ndê ñaê danj sêsam bu Pita. ⁶ Inj mbo whiñ inj ndê wakanjgac danj ñaê Saimon, nanj kôm gwelenj bôc ñamlic-ñga, ma inj ndê andu kalhac gwêc dali.”

⁷ Añela sôm yom dau pacndê su, goc hu inj sinj. Dec Konelias ta inj ndê ñgac akinj lu ma inj ndê ñgac sinj-ñga danj sêmeñ. Ñgac sinj-ñga dau gêm inj sa tôm bêc honj, ma inj toc Anötô sa. ⁸ Konelias gic minj têtj ñac pi yom honj nanj añela sôm têtj inj, goc kêkinj ñac sêtêtj malac Jopa si.

Pita gêlic gêtj ñagatu danj

⁹ Galañsê ñac sêñsêlêñ sêmbô senj ma têtj ac kalhac lhu, nanj sêsunj sa malac atu Jopa. Têtj têm dinanj, Pita pi andu gi bu tenj mbec. ¹⁰ Inj mbo e gêtj yô inj dec tac whiñ bu nenj gêtj. Lau sêmasañ inj ndê gêtj sêmbô, ma Pita gatu kainj danj sa. ¹¹ Inj gêlic undambê kac sa, ma gêtj gitôm po atu danj nanj sêso wac sip ñakêcsu hale, nanj sêñwhañ sip nom meñ yêc inj anjô-ñga. ¹² Ma inj gêlic bôc tidau-tidau ma gêtj nanj sêñsêlêñ ña ñatac pu-ñga, ti mbac lôlôc-ñga sêmbô po dau ñalôm. ¹³ Goc awha danj sôm têtj inj bocdec bu, “Pita, tisa ndic ma nenj.” ¹⁴ Magoc inj ô yom ma sôm, “Pômdau, mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gêtj dau ma sôm bu inj gêtj ñadômbwi, ma bocdinañ aô whañsunj gêm gauc sambuc.” ¹⁵ Dec awha dau sôm tiyham, “Anötô bu sôm bu gêtj danj inj ñawasi, dec am sôm bu gêtj ñadômbwi dom.” ¹⁶ Gêtj honj dinanj hôc asê inj tidim tö su, goc po dau pi undambê gi tiyham.

¹⁷ Têtj ndoc dinanj Pita ndê gauc sa bu inj gêlic gêtj ñagatu danj, goc inj ndôc ma kôc gauc pi gêtj dau ñahu. Têtj ndoc dinanj, lau nanj Konelias kêkinj, nanj sêtap Saimon ndê andu sa, ma sêlhac andu dau ñagatam. ¹⁸ M a sêta yom ma sêndac bu Saimon nanj sêsam bu Pita, nanj mbo andu dau, me mba. ¹⁹ Pita hê gauc pi gêtj nanj inj gatu gêlic nanj mbo, ma Nalau Dabunj sôm têtj inj, “Saimon, lau tö sêñsalê am. ²⁰ Tisa ma sip nom ndi, ma whiñ ñac ndi. Hêgo daôm bu ñac lau gameñ apa-ñga lec dom, bu aô daunj kakinj ñac sêmeñ.” ²¹ Goc Pita sip gi ma sôm têtj lau dinanj, “Ñamalac nanj mac anj salê ambo, nanj aô daunj dec. Mac

* **10:1** – Lau Rom-ñga si ñgac bata nanj yob lau sinj-ñga gitôm 100, nanj sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Centurion’ (Senturion). Konelias inj senturion danj. Lau sinj-ñga gitôm 600 sêmbô Itali Natonj ñalôm, ma sêsam tonj atu gitôm Itali Natonj yêc Yom Inglis bu ‘Regiment.’ Ma ñac sêkêñ Regiment ñatonj 10 sêpitigenj sêti tonj atu, nanj sêsam bu ‘Legion’ (lau sinj-ñga gitôm 6,000).

amenj tu sake-nga?" ²² Ma nac sêsôm, "Ngac bata siŋ-nga Konelias kêkinj yac amenj. Inj ngac gitêj toc Anötö sa-nga, ma lau Israel-nga hoŋ nanj sêmbo malac Sisaria, nanj sêlic inj ŋayham. Anjela dabuŋ danj sôm têtj inj bu êŋgalêm am sa têtj inj ndê andu ndi, bu am sôm yom ŋatô têtj inj." ²³ Pita ngô nac si yom dinanj su, goc kôc nac sêsôc andu dau si bu sêmbo sêwhinj inj têtj ôbwêc dinanj.

Pita gêm mêtê têtj Konelias ti ndê lau

Têtj galansê Pita ti akêj malac Jopa whinj lau dau, ma lau sêkêj whinj-nga ŋatô akêj Jopa sêwhinj nac si. ²⁴ Bêc danj tiyham sêhóc asê Sisaria. Konelias kêj bata nac, dec mbwêc inj ndê dawai ti ndê silip hoŋ sêkac sa sêpitigenj. ²⁵ Têtj ndoc Pita bu sôc inj ndê andu ndi, nanj Konelias têtj inj gi, ma hu dau yêc inj gahi-nga bu toc inj sa. ²⁶ Magoc Pita sôm, "Am kôm bocdinaŋ dom! Tisa, bu aô dauŋ ŋamalac ŋambwa." ²⁷ Inju sem yomgalôm ma sêsôc andu dau si, ma Pita gêlic lau toŋ atu sêndôc andu ŋalôm. ²⁸ Dec inj sôm têtj nac, "Mac anyalê bu yac lau Israel-nga mba yomsu gic yao yac bu andic ahê lau nanj lau Israel dom, ma ati ŋaclen nac d om. Tigenj Anötö tôc asê têtj aô bu wapu ŋamalac danj bu ŋadômbwi me sac dom. ²⁹ Bocdinaŋ têtj ndoc mac aŋkinj lau bu sêŋgalêm aô sa, nanj aô gasôm yom danj dom, ma gawhinj nac gameŋ. Ma kwahic dec, gitôm bu mac asôm asê têtj aô, ŋahu bocke dec mac aŋgalêm aô sa gameŋ?" ³⁰ Goc Konelias ô yom ma sôm, "Bêc hale su, aô gambo andu ti gateŋ mbec têtj acgatu gitôm kwahic dec-nga, têtj 3 kilok telha-nga. Ma ŋagahô ŋamalac danj ti ŋakwê ŋawasi atu hóc asê kalhac aô aŋôŋ-nga. ³¹ Ma inj sôm têtj aô bu, 'Konelias, Anötö ngô am nem mbec, ma gauc gêm mwasinj nanj am kêj têtj lau ŋalôm sawa. ³² Kwahic dec êmkinj lau ŋatô sêtêtj malac Jopa sêndi, ma sêkôc ngac danj ŋaê Saimon nanj sêsam bu Pita, nanj meŋ. Inj ti ŋaclen inj ndê wakanjgac ŋaê Saimon ma ndôc whinj inj. Ngac kêmasaŋ bôc ŋamlic-nga dinaŋ ndê andu kalhac gwêc ŋadali.' ³³ Aô gaŋgô su, goc ŋagahô kakinj lau ŋatô sêtêtj am sêloc, ma ŋayham bu am mweŋ su. Kwahic dec yac hoŋ dambo Anötö aŋgô-nga, ma yac bu aŋgô yom bocke nanj Pômdau gic atu am bu sôm têtj yac."

³⁴ Goc Pita gic hu yom ma sôm, "Kwahic dec aô kayalê pi ŋandô bu Anötö toc lau toŋ danj sa, hóc gêlêc toŋ ŋatô su dom. ³⁵ Yomandô! Lau akêj lau ŋatonj nom-nga hoŋ nanj sêtôc inj ma sêkôm mêtê ŋayham ma solop, nanj inj oc kôc nac sa. ³⁶ Anötö kêj ndê ŋawaê ŋayham têtj lau Israel, ma yom dau hêganôŋ Yisu Kilisi, nanj ti lau Israel ma lau gameŋ apa-nga hoŋ si Pômdau, ma whê lêtj nanj datap yom malô sa tu inj-nga, nanj sa. Mac aŋgô ŋawaê dau su. ³⁷ Mac anyalê gêtj hoŋ nanj hóc asê gameŋ Judia-nga, têtj ndoc Jon gêm mêtê ma kêku lau mbo Galili e meŋ têtj dec. ³⁸ Anötö kêj inj ndê ŋaclai atu ti ŋalau Dabuŋ gêm Yisu Nasaret-nga ahuc, dec kêyalinj inj sa tu kôm gwelenj-nga. Ma Anötö whinj inj, dec inj gêm lau sa yêc gameŋ daêsam, ma kôm lau hoŋ nanj Sadanj ndê ŋaclai kêgwiniŋ nac dôŋ, nanj ŋayham sa tiyham. ³⁹ Yac ambo awhinj inj, ma alic gêtj hoŋ nanj inj kôm yêc lau Israel si gameŋ ma yêc Jerusalem. Nac sic inj ndu pi a, ⁴⁰ magoc têtj bêc titô-nga Anötö uŋ inj sa akêj lau batê-nga, ma kôm bu lau daêsam sêlic inj. ⁴¹ Lau hoŋ sêlic inj dom, magoc yac lau nanj aŋ ti anôm gêtj awhinj Yisu têtj ndoc inj tisa ma mbo whinj yac tiyham, nanj Anötö kêyalinj yac sa bu ahoc inj ndê tisa ŋawaê asê. ⁴² Ma Anötö gic atu yac bu anem mêtê lau, ma bu ahoc yom asê bu inj kêyalinj Yisu dau sa su, bu êŋsahê lau tali ti lau batê hoŋ têtj bêc ŋambu-nga. ⁴³ Ma protet akwa hoŋ bocdinaŋ sêhoc yom asê pi inj. Nac sêto bu lau hoŋ nanj sêkêj whinj inj, nanj Anötö oc suc nac si sac kwi tu inj ndê ŋaê-nga."

⁴⁴ Pita sôm yom dau mbo, ma Nalau Dabuñ gêm lau hoñ nanj sêngô inj ndê yom, nanj ahuc. ⁴⁵ Ma lau Israel-nga nanj sêkêñ whiñ Yisu ma sêmbo sêwhiñ Pita, nanj sêhêdaê ñandô bu sêlic Anötô kêmwasinj lau nanj sêmbo lau Israel si toñ dom, nanj ña Nalau Dabuñ. ⁴⁶ Bu ñac sêngô ñac lau dau sêsôm yom awha wakuc-nga ti sêmpinj Anötô, tòm Nalau Dabuñ hóc ñac awha sa. Dec Pita sôm têtñ lau Israel-nga dinanj, ⁴⁷ “Anötô kêtñ Nalau Dabuñ têtñ lau gameñ apa-nga dindêc tòm inj kêtñ têtñ yac lau Israel-nga. Bocdinañ ñayham bu ñac sêlin busanğu.” ⁴⁸ Goc inj kêtñ yatu bu sêñku ñac tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga. Ma tinjambu lau dinanj sêndac Pita bu mbo whiñ ñac tòm bêc ñatô.

11

Pita gic minj lau gameñ apa-nga si yom têtñ lau Jerusalem-nga

¹ Lau aposel ti lau sêkêñ whiñ Yisu-nga nanj sêmbo gameñ Judia-nga, nanj sêngô ñawaê bu lau nanj Israel dom, nanj sêkôc Anötô ndê yom sa sêwhiñ. ² Magoc têtñ ndoc Pita hu Sisaria sinj ma mbu têtñ Jerusalem gi, nanj lau ñatô sêsôm inj. Ñac lau Israel-nga nanj sêkêñ whiñ Pômdau, ma sêsap lau Israel-nga si sakinj akwa ma pwac sêsê ñamlic ñatô su-nga dôñ. Ma ñac sêsôm Pita bocdec bu, ³ “Bocke am sôc lau nanj sêñkuc yac neñ mêtê dasê ñamlic-nga dom, nanj si andu, ma gêtñ gêtñ whiñ ñac?”

⁴ Dec Pita gic hu whê sa timala têtñ ñac, gêtñ hoñ nanj hóc asê inj, ma sôm, ⁵ “Têtñ bêc danj aô gatenj mbec gambo malac Jopa, e gatunj kainj danj sa ma galic gêtñ ñagatu danj. Galic gêtñ gitôm po atu danj, nanj sêsô wac sip ñakêcsu hale, ma sêñwhañ sip akêtñ undambê têtñ aô meñ. ⁶ Aô gatôc gwaniñ ma galic bôc nom-nga tidau-tidau, bôc salen-nga ti gêtñ nanj sêñsêlêñ ña ñatac pu-nga, ma mbac lôlôc-nga. ⁷ Dinañ su, goc gangô awha danj sôm têtñ aô bocdec bu, ‘Pita! Tisa ndic ma neñ.’ ⁸ Magoc aô gaô yom ma gasôm, ‘Pômdau, mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gêtñ dau ma sôm bu inj gêtñ ñadômbwi, ma aô whañsunj gêm gauc sambuc.’ ⁹ Ma awha dau sa akêtñ undambê tiyham ma sôm, ‘Anötô bu sôm bu gêtñ danj inj gêtñ ñawasi, dec am sôm bu ñadômbwi dom.’ ¹⁰ Gêtñ hoñ dinanj hóc asê aô tidim tó su, goc Pômdau kôc mbu pi undambê gi tiyham. ¹¹ Ma têtñ ndoc dinanj laungac tó sêhóc asê andu nanj aô gambo. Ñamalac danj kêtñ ñac sêtêtñ aô sêmeñ akêtñ malac Sisaria. ¹² Nalau Dabuñ sôm têtñ aô bu wahêgo dauñ tu ñac lau gameñ apa-nga lec dom, ma kac aô bu wawhiñ ñac wandi, dec aô gawhiñ ñac ga. Ma asidôwai 6 akêtñ Jopa sêwhiñ yac si. Yac ahóc asê ma asôc ñamalac dau ndê andu a. ¹³ Ma inj gic minj têtñ yac bu anjela danj hoc dau asê têtñ inj yêc ndê andu, ma sôm yom têtñ inj bocdec bu, ‘Êmkinj lau sêtêtñ malac Jopa sêndi ma sêkôc Saimon nanj sêsam bu Pita, nanj meñ. ¹⁴ Inj oc whê yom sa têtñ mac, pi lêtñ nanj am ti nem lau hoñ atap Anötô ndê mwasiñ nem mac si ambo tamli ñapanj-nga sa.’

¹⁵ “Bocdinañ aô gac hu bu wasôm yom têtñ ñac, ma têtñ ndoc dau dinanj Nalau Dabuñ gêm ñac ahuc tòm inj meñ pi yac têtñ ñamata-nga. ¹⁶ Ma têtñ dinanj aô gac gêm Pômdau ndê yom bocdec bu, ‘Jon kêku lau ña bu, tigenj Anötô oc êñku mac ña Nalau Dabuñ.’ ¹⁷ Lau dinanj sêkêñ whiñ Pômdau Yisu Kilisi tòm yac lau Israel-nga dakêtñ whiñ, ma bocdinañ dec Anötô kêmwasinj ñac ña Nalau Dabuñ tòm inj kôm têtñ yac. Anötô dau ndê lêtñ dinanj, ma aô asa dec bu walhac ahuc?”

¹⁸ Lau Israel-nga dau sêngô Pita ndê yom dinanj e ñac si yom mba, ma sêmpinj Anötô ma sêsôm, “Kwahic dec yac tanjalê bu lau hoñ nanj sem dau kwi, nanj

oc sêtap Anötö ndê mwasinj sêndöc tali napan-nga sa. Yac lau Israel-nga, ma lau nanj sêmbö Israel si tonj dom, nanj sêwhinj.”

Lau sêkêj whinj Yisu yêc malac Antiok

¹⁹ Têj ndoc lau Israel-nga sic Steven ndu, nanj sic hu sêkêj kisa lau sêkêj whinj-nga e nac si daêsam sêhu Jerusalem sinj ma sêlhö têtêj. Natö sêtêj gamen Pionisia-nga ti nduc Saipras, ma natö sêtêj malac Antiok si. Yêc gamen bocke nanj sêhóc asê, nanj sêhoc nawaê nayaham asê, magoc sêsôm têtj lau Israel-nga tawasê. ²⁰ Magoc lau natö nanj sêhu Jerusalem sinj, nanj si malachu Sairin ma nduc Saipras, nanj sêtêj Antiok si, ma sic hu sêsôm nawaê nayaham pi Pômdau Yisu têtj lau Grik sêwhinj lau Israel-nga yêc malac dinanj. ²¹ Ma Pômdau gêm mbec gwelenj dau e lau daêsam nandö sem dau kwi ma sêkêj whinj Pômdau.

²² Tinjambu lau Jerusalem-nga nanj sêkêj whinj Yisu, nanj sêngö gêj dau nawaê, dec sêjkinj Banabas têtj Antiok gi. ²³⁻²⁴ Banabas inj ngac nayaham nanj Nalau Dabunj gêm inj ahuc ma kêtj whinj nanja. Têj ndoc inj hóc asê Antiok, nanj gêlic bu lau daêsam sêtap Anötö ndê mwasinj sa ma sêkêj whinj Yisu. Dec inj tac nayaham atu, ma kêgilí nac bu sêsap Pômdau dôj, ma sêkêj whinj inj ti si nalôm sambuc. Ma têtj ndoc dinanj lau daêsam sêngö Banabas ndê yom ma sêkêj whinj Pômdau.

²⁵ Malö goc Banabas têtj malac atu Tasis gi ma kêsälé Saul. ²⁶ Inj tap inj sa su, goc kôc inj sa, ma injlu sêmbu sêtêj Antiok si. Ma injlu sêkôm gwelenj yêc gôlowac dabunj nalôm, sêndöhöj lau daêsam gitôm yala sambuc danj. Malac Antiok ti malac namata-nga nanj lau sic hu sêsam lau sêkêj whinj-nga bu Kilisi ndê lau.

²⁷ Têj nasawa dinanj propet natö akêj Jerusalem sêsip Antiok si. ²⁸ Ma Nalau Dabunj kac nac si ngac danj naê Agabus, dec tisa yêc lau sêkêj whinj-nga anjô-nga, ma hoc yom asê bu tinjambu tóbôm atu oc nem gamen nanj lau Rom sem gölinj, nanj ahuc sambuc. (Ma inj ndê yom dau nandö sa têtj ndoc Klaudias ti kinj Rom-nga.) ²⁹ Tu dinanj-nga lau nanj sêkêj whinj Yisu sêkôc gauc pi lêtj bu sênem asidôwai nanj sêndöc gamen Judia-nga, nanj sa. Nac tigenj-tigenj sic awa sa tôm Anötö kêmwasinj nac, ³⁰ ma sêkêj têtj Banabas lu Saul bu sêkôc sa sêndi, ma sêkêj têtj lau sêkêj whinj-nga si lau bata nanj sêmbö Jerusalem.

12

Lau sêkêj whinj-nga sêtap kisa atu sa

¹ Têj ndoc dinanj Kinj †Herod gauc gêm tidöj bu kêtj kisa lau sêkêj whinj-nga, ma kôc nac si lau natö dôj. ² Inj gic atu inj ndê lau sinj, dec sic Jon ndê dôwa Jems ndu na bienj balinj. ³ Inj gêlic bu gêj dinanj kôm lau Israel-nga atac nayaham sa, dec inj sôm bu inj ndê lau sinj-nga sêkôc Pita dôj, têtj têm lau Israel-nga sêlic om atu †Mwasinj Bolom Yist Mba-nga. ⁴ Bocdinanj lau sinj-nga sêkôc Pita dôj ma sêkêj inj ndöc gapocwalö. Ma sêkêj lau sinj-nga tonj hale sêyob inj sêö dau sêö dau, ma ngac hale sêmbö tonj tigenj-tigenj nalôm. Herod gauc gêm bu kêtj inj ndöc dinanj e lau Israel si Mwasinj Bolom Yist Mba-nga ti †Pasowa-nga pacndê, goc kôc inj sa ma êmatôc inj yêc lau anjô-nga. ⁵ Bocdinanj Pita ndöc gapocwalö, magoc lau sêkêj whinj-nga honj nanj sêmbö Jerusalem, nanj sêtenj mbec nanja tu inj-nga têtj Anötö.

Pômdau ndê anjela gêm Pita sa

⁶ Têḡ ôbwêc daḡ Pita yêc bêc yêc gapocwalô, ma Herod kêmatinḡ yom tidôḡ su bu êmatôc inḡ têtḡ laḡsê. Sêsô inḡ amba dôḡ ḡa sen lu, ma gi sêsô pi ḡgac siḡ-ḡga lu. Ma lau siḡ-ḡga ḡatô sêlḡac sêyob gatam. ⁷ Ma ḡgahô ḡambwa Pômdau ndê aḡela daḡ ḡôc asê, ma ḡawê pô gapocwalô ḡalôm. Inḡ tonḡ Pita siḡ ḡabi e tali sa, ma sôm têtḡ inḡ, “ḡgahô! Tisa!” Goc sen naḡ sêsô inḡ amba dôḡ, naḡ tigolonḡ ma peḡ siḡ gi. ⁸ Ma aḡela sôm, “Êmasaḡ daôm. Kic nem piḡkap dôḡ ma sôc nem atapa ti ḡakwê baliḡ sa, goc êmkuc aô.” Pita kôm gitôm inḡ sôm, ⁹ ma kêkuc aḡela dau. Inḡ gauc gêm bu gêtḡ naḡ aḡela kôm, naḡ gitôm mbê daḡ, ma kêyalê dom bu gêtḡ dau inḡ gêtḡ ḡandô. ¹⁰ Inḡlu sêḡlêc ḡgac siḡ-ḡga lu naḡ sêyob andu dau e sêḡôc asê gatam naḡ sa malac lôm. Gatam dau gêlêc dau su, ma sêsa awê si. Inḡlu sêḡsêlêḡ sêsa seḡ daḡ, ma sep tigeḡ aḡela hu inḡ siḡ.

¹¹ Têtḡ dinaḡ Pita ndê gauc sa ma sôm têtḡ dau, “Kwahic dec aô kayalê tidôḡ bu Pômdau kêkiḡ ndê aḡela bu êḡgaho aô su yêc Herod amba, bu gêtḡ naḡ lau Israel-ḡga gauc gêm bu sêkôm têtḡ aô, naḡ oc ḡandô sa dom.” ¹² Inḡ kêyalê gêtḡ dau pi ḡandô, goc sa têtḡ awhê daḡ ḡaê Maria ndê andu gi. Maria inḡ Jon, ḡḡgacsêḡom naḡ sêsam bu Mak, naḡ dinda. Ma têtḡ ôbwêc dinaḡ lau daêsam sêkac sa sêmbo Maria ndê andu bu sêteḡ mbec. ¹³ Pita ḡôc asê ma kêmati gatam. Ma awhê akiḡ daḡ ḡaê Roda sa gi bu lic asa kêmati gatam. ¹⁴ Inḡ ḡgô inḡ awha dec kêyalê bu Pita, dec tac ḡayham sa atu ma kêlhiḡ gatam siḡ kêti mbu gi ma sôm têtḡ lau bu, “Pita dê kalḡac gatam!” ¹⁵ Magoc ḡac sêkêḡ whiḡ dom, ma sêsôm têtḡ inḡ bu, “Am nem gauc kêḡsôḡ!” Goc inḡ sôm yom pi Pita ḡapaḡ e ḡac sêsôm, “Mboe inḡ ndê aḡela, me?” ¹⁶ Sêkôc gauc dinaḡ sêmbo, ma Pita gaḡgeḡ kêmati gatam kalḡac. Malô ma sêlêc gatam su têtḡ inḡ e sêlic inḡ ma sêsô ḡandô. ¹⁷ Pita giḡ amba bu sênem dau dôḡ, goc giḡ miḡ yom pi ḡalêḡ naḡ Pômdau kôc inḡ su yêc gapocwalô. Ma inḡ sôm, “Mac andi ma asôm asê têtḡ Jems ma asidôwai ḡatô.” Goc inḡ hu ḡac siḡ ma sa gi.

¹⁸ Têtḡ bêbêc lau siḡ-ḡga naḡ sêyob gapocwalô sêlic bu Pita aḡgô mba. Gêtḡ dau gêli ḡac ḡalôm sa ḡandô, ma ḡac gauc gêm yom daêsam pi inḡ bu oc mbo nde. ¹⁹ Ma Herod ḡgô ḡawaê, dec kêḡ lau sêḡsalê inḡ e gimba. Goc inḡ kêsu lau siḡ-ḡga naḡ sêyob Pita, ma giḡ atu bu sêndic ḡac ndu.

Pômdau giḡ Herod ndu

Tiḡambu Herod hu gameḡ Judia-ḡga siḡ ma sa têtḡ malac Sisaria gi bu mbo bêc ḡatô. ²⁰ Tôm ḡasawa hic baliḡ ḡagec gi su, naḡ yom ḡawapac ḡatô yêc Herod ma lau malac Taya ma Saidon-ḡga ḡalhu, dec inḡ gêlic ḡac sac. Magoc têtḡ têm inḡ mbo malac Sisaria, naḡ lau dau ḡalôm tigeḡ ma gauc gêm bu sêhê wamba inḡ tiyham. Naḡ bu ḡac sêmbo Herod ndê gôliḡ ḡapu ma lau gameḡ dinaḡ-ḡga takwê Herod tôm yala ḡonḡ, bu nem ḡac sa ḡa gêtḡ daneḡ-ḡga ḡatô. Tu dinaḡ-ḡga sêmasaḡ yom whiḡ Blastus, ḡgac naḡ yob Herod ndê andu, ma semlhi inḡ bu nem ḡac awha têtḡ Herod. Ma sic ndoc bu sêmasaḡ yom wamba-ḡga dau whiḡ Herod.

²¹ Têtḡ bêc dau Herod sôc ndê ḡakwê ti ḡawasi kiḡ-ḡga sa, goc ndôc ndê pônḡ ma sôm ndê yom daêsam asê têtḡ lau malac lu dinaḡ-ḡga. ²² ḡac sêḡgô su ma sêmbwêc, “Kec! Awha dindec ḡamalac ḡambwa ndê awha dom, anôtô daḡ ndê awha.” ²³ Herod ḡgô ḡac si yom dinaḡ, dec toc dau sa kêlêc ma kêḡ waê têtḡ Anôtô dom. Ma tu dinaḡ-ḡga Pômdau ndê aḡela giḡ inḡ ma kôm inḡ gêmbac atu. Dombo sem inḡ ahuc ma seḡ inḡ e mbac ndu.

²⁴ Têtḡ têm dinaḡ ma kêsêlêḡ meḡ, naḡ lau sem mêtê ḡapaḡ e Anôtô ndê yom tiapa, ma lau daêsam sêkêḡ whiḡ. ²⁵ Banabas lu Saul sic bata si gwelêḡ yêc

malac Jerusalem, goc sêmbu sêtêḅ Antiok si. Ma sêkôc Jon, ḅgac nanḅ sêsam inḅ ndê ḅaê danḅ bu Mak, nanḅ whinḅ inḅlu gi.

13

Sem mbec Banabas lu Saul bu sêkôm gwelenḅ

¹ Lau propet ti kêdôhônḅ-waga bocdec sêmbu m alac Antiok ma sêkôm gwelenḅ yêc gôlôwac dabuḅ ḅalôm. Banabas lu Saimon nanḅ sêsam bu Naiga, Lusias akêḅ malac Sairin, Saul ma Manaen (nanḅ tiatu whinḅ †Herod Antipas têḅ ndoc inḅlu sêmbu balê). ² Têḅ bêc danḅ ḅac lau dau sêmbu sêwhinḅ dau ma sêhu gêḅ danerḅ-ḅga sinḅ tu sêtoc Pômdau sa-ḅga. Ma ḅalau Dabuḅ sôm têḅ ḅac bu, “Aô kayalinḅ Banabas lu Saul sa bu sêkôm gwelenḅ ḅawaê ḅayham-ḅga. Bocdinaḅ anem mbec inḅlu ma anḅkin inḅlu sêsa sêndi ma sêkôm gwelenḅ dau.” ³ Lau dau sêḅgô su, goc sêhu gêḅ danerḅ-ḅga sinḅ ti sêterḅ mbec ḅasawa danḅ tiyham, ma sêkêḅ amba sac Saul lu Banabas, ma sêḅkinḅ inḅlu sêsa si.

Saul lu Banabas sêmbu nduc Saipras

⁴ ḅalêḅ dinaḅ ḅalau Dabuḅ kêkinḅ Saul lu Banabas, dec inḅlu sêtêḅ malac Selusia si, ma sêpi wanḅ danḅ ma sêsa nduc Saipras si. ⁵ ḅac sêsôc baô yêc malac Salamis, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-ḅga yêc dindê, ma sem mêtê lau ti sêhoc Anôtô ndê yom asê. Ma Jon mbo whinḅ inḅlu bu nem inḅlu sa.

⁶ Tinambu sêḅsêlêḅ ma sêhoc ḅawaê ḅayham asê yêc nduc Saipras ḅagamenḅ honḅ e sêhóc asê malac Papos. Yêc dinaḅ sêḅap propet tasanḅ danḅ sa nanḅ kôm gwelenḅ mbectoma-ḅga whinḅ. Inḅ ḅgac Israel-ḅga danḅ ma inḅ ndê ḅaê Ba-Jisas. ⁷ Inḅ gêm akinḅ ḅgac Rom-ḅga nanḅ gêm gôlinḅ nduc Saipras, nanḅ ndê ḅaê Segias Polas. Gôlinḅwaga dau inḅ ḅgac tigauc, dec kêgalêm Banabas lu Saul sa, bu inḅ tac whinḅ bu sêwhê Anôtô ndê yom sa têḅ inḅ. ⁸ Magoc Ba-Jisas kôm bu êḅgwininḅ ti kêḅ kisa inḅlu, ma tac whinḅ bu kac gôlinḅwaga dau kwi bu kêḅ whinḅ Pômdau dom. (Ba-Jisas ndê ḅaê danḅ Elimas, nanḅ danem kwi bu Mbectoma.) ⁹ Têḅ ndoc dinaḅ ḅalau Dabuḅ gêm Saul, nanḅ sêsam bu Pol ahuc, ma inḅ tahê Elimas ma sôm, ¹⁰ “Am Sadaḅ atu am! Am kêḅ kisa lêḅ gitêḅ honḅ, ma sac ti mêtê tasanḅ gêm am ahuc. Am bu kôm Pômdau ndê lêḅ solop êḅsônḅ. ¹¹ Kwahic dec am oc êmsahê Pômdau ndê ḅaclai. Am oc tampec sa ma tôm bêc ḅatô am oc lic gamerḅ ti ac ḅawê tiyham dom.” Ma ḅagahô ḅasec gêm ḅgac dau tandô ahuc, ma inḅ kêsêlêḅ kêsa ma kêsalê ḅamalac danḅ bu kêḅ inḅ amba ma wê inḅ. ¹² Segias Polas hêdaê tu Saul lu Banabas si yom pi Pômdau-ḅga, ma têḅ ndoc inḅ gêlic gêḅ nanḅ hóc asê Elimas, nanḅ inḅ kêḅ whinḅ Yisu.

Pol gêm mêtê mbo Antiok

¹³ Pol lu Banabas ma Mak sêhu Papos sinḅ ma sêpi wanḅ danḅ, ma sêlac sêtêḅ malac Pega nanḅ yêc gamerḅ Pampilia-ḅga si. Yêc gamerḅ dinaḅ Jon hu inḅlu sinḅ ma mbu têḅ Jerusalem gi. ¹⁴ Goc inḅlu sêhu Pega sinḅ ma sêtêḅ malac Antiok nanḅ yêc gamerḅ Pisidia-ḅga,* nanḅ si. Têḅ bêc Sabat-ḅga sêsôc lau Israel si lôm wê-ḅga si, ma sêndôc sic. ¹⁵ Sêḅgô Anôtô ndê yom nanḅ sêsam yêc Buku Yomsu-ḅga ti Propet si Buku, goc lau bata lôm wê-ḅga-ḅga sêkêḅ yom têḅ inḅlu ma sêsôm, “Asidôwa lu. Am lu nem yom bu yêc bu apuc lau dindêc dôn, dec asôm asê têḅ yac.”

* **13:14:** Malac lu ḅaê Antiok sêyêc. Danḅ yêc gamerḅ Siria-ḅga - alic Apo 13:1; ma 14:26. Ma danḅ yêc gamerḅ Pisidia-ḅga (alic map).

¹⁶ Goc Pol tisa kalhac, ma gic amba têtj lau bu sênem dau dôj, goc sôm, “Mac lau Israel-nga ti mac lau apa nanj atoc Anötö sa. Anjö su nanj! ¹⁷ Yac lau Israel-nga mba Anötö kêyalinj yac mba abanj sa. Ma tinjambu inj kôm njac si wakuc nanj sêndöc gamej Isip-nga, n anj sêti lau toj atu. Ma têtj ndoc inj kôc njac su yêc Isip, nanj kôm gêtj ti njac lai atu daêsam. ¹⁸ Tinjambu njac sêkôm mêtê wachuc daêsam tôm yala 40 nanj sêmo gamej sawa, magoc Anötö hu njac sinj dom. ¹⁹ T injambu inj ku lau toj 7 dulu yêc gamej Kanan-nga, ma kêj njac si gamej têtj lau Israel-nga sêwêkainj. ²⁰ Gêtj hoj dinanj hôc asê yêc yala 450 njalôm. Tinjambu inj kêj lau sêmatôc yom-nga sêyob lau Israel-nga e menj têtj propet Samuel ndê têtj. ²¹ Têtj ndoc dinanj lau dau sêndac kinj danj bu nem gôlinj njac, ma Anötö kêj Saul, nanj ndê damba Kis akêtj Benjamin ndê toj. Saul gêm gôlinj tôm yala 40. ²² goc Anötö kôc inj su ma kêj Dawid ti kinj ô inj su. Ma inj sôm yom pi Dawid bocdec bu, ‘Aô galic Jessi ndê atu Dawid bu njac nanj ndê njalôm ti gauc tap anej atac whinj sa, ma oc kôm gêtj hoj tôm aô atac whinj.’ ²³ Anötö kêyalinj njac nem lau si-nga Yisu sa yêc Dawid dau ndê wakuc, tôm inj gic bata munj su, ma kêj inj hôc asê Israel. ²⁴ Yisu gic hu ndê gwelenj su dom, ma Jon gêm mêtê têtj lau Israel-nga hoj bu sênem si njalôm kwi ma sêlinj busanjgu. ²⁵ Têtj ndoc Jon ndê gwelenj kêpinj bu pacndê, nanj inj sôm têtj lau bu, ‘Mac gauc gêm bu aô asa? Njac nanj Anötö gic bata bu ti mac nem Mesaya, nanj aô dom. Mba! Magoc inj oc menj ênjuc aô. Inj njac tiwaê ma aô njac nambwa, gitôm dom bu wati inj ndê njac akinj tu wangapwêc inj ndê atapa njawalô su-nga.’

²⁶ “O asidôwai. Mac lau Israel-nga nanj asa akêtj abanj Abraham, ti mac lau nanj ambo lau Israel si toj dom magoc atoc Anötö sa. Njawaê dindéc pi Anötö ndê lêj nem lau si-nga, nanj inj kêj gic waê yac hoj. ²⁷ Lau Israel Jerusalem-nga ti njac si lau bata sêsam propet akwa-kwa si yom asê yêc njac si lôm wê-nga tôm bêc Sabat-nga hoj. Magoc têtj têtj Yisu hôc asê, nanj sênyalê dom bu inj Mesaya dau, ma sêkic yom bu sêndic inj ndu. Njac sênyalê dom bu lêj bocdinanj dec kôm yom nanj lau propet dau sêhoc asê pi Mesaya, nanj njandô sa. ²⁸ Njac sêtap yom giso danj sa pi Yisu tu bu sêndic inj ndu-nga lec dom, magoc sêndac Pailot bu ndic inj ndu. ²⁹ Njac si lêj dinanj dec kôm yom hoj nanj sêto pi Yisu munj su, nanj njandô sa. Pailot ndê lau sic Yisu ndu su, goc lau sêkôc inj su yêc a gicso ma sêkêtj inj ndê njamlanj yêc sêhô. ³⁰ Magoc Anötö unj inj sa akêtj lau batê-nga. ³¹ Ma tôm bêc daêsam inj mbo whinj lau nanj sênsêlêj sêwhinj inj têtj ndoc inj gic hu ndê gwelenj yêc Galili e lau sic inj ndu yêc Jerusalem. Njac lau dau sêlic inj tisa su yomandô, madec sêsôm asê têtj lau hoj. ³²⁻³³ Kwahic dec yac asôm njawaê njayham asê têtj mac bocdec bu, Anötö unj Yisu sa akêtj lau batê-nga. Ma bocdinanj dec yom nanj inj gic bata têtj abanj, nanj kwahic dec inj kôm njandô sa têtj abanj si lau wakuc yac dec. Tôm yom nanj sêto yêc Wê tilu-nga yêc Buku Wê-nga bocdec bu, ‘*Acsalô lec am ti aô nej atungac solop, ma aô gati am Damam.*’ ³⁴ Anötö unj inj sa akêtj lau batê-nga bu inj njamlic tibalê dom. Bu mba, dec oc tôm dom bu sêto yom bocdec bu, ‘*Pwac dabuj nanj aô kamatinj gawhinj Dawid, nanj tidôj su, ma mac oc atap pwac dau nj-mwasinj sa.*’ ³⁵ Ma yom dau Dawid to yêc bocdec, ‘*Am oc hu nem Ngac Dabuj nanj bu tibalê dom.*’ ³⁶ Anjö su nanj! Dawid to yom dinanj hêganôj inj dau dom. Bu têtj ndoc Dawid gic bata gwelenj nanj Anötö kêj sip inj amba, nanj Dawid mbac ndu whinj lau têtj dinanj-nga, ma sêjsuhuj inj whinj ndê apai. Ma inj ndê njamlanj tibalê su. ³⁷ Tigenj Yisu, nanj Anötö unj inj sa akêtj lau batê-nga, nanj ndê njamlanj tibalê dom.

³⁸ “Bocdinanj anej asidôwai hac, anjö. Aô tac whinj bu mac njyalê njapep bu

yom nanj yac ahoc asê têj mac, nanj bu whê mac nem gauc sa pi lêj bu Anötö suc mac nem sac kwi tu Yisu-nga. ³⁹ Mac nem danj gitôm dom bu ênkuc yomsu honj nanj Moses to e Anötö lic inj bu ñamalac gitêj. Mba andô! Tigenj kwahic dec lau nanj sêkêj whinj Yisu, nanj Anötö gêlic ñac bu lau gitêj tu inj-nga. ⁴⁰ Ayob daôm bu atec ñawaê ñayham dindec dom, tu bu yom nanj lau propet sêsôm, nanj ñandô sa pi mac dom. Yom dau bocdec:

⁴¹ Alic su nanj mac lau apu yom ti atanj bôlê-nga. Kwahic dec aô oc wakôm gêj atu danj, nanj lau bu sêsôm asê têj mac, dec oc akêj whinj dom! Mac alic ti ahêdaêm, magoc oc andinjam!” *[Hab 1:5]*

⁴² Pol gic bata inj ndê yom dinanj, ma injlu Banabas bu sêhu lôm wê-nga sinj sêsa awê sêndi. Ma lau sêndac injlu bu sêmbu sêmerj têj Sabat ñambu-nga, ma sêsôm yom tiyham pi gêj honj dinanj. ⁴³ Lau bata lôm wê-nga sêkêj gôlôwac sêsa si su, ma lau daêsam sênkuc Pol lu Banabas. Lau ñatô ñac lau Israel-nga, ma lau ñatô ñac lau gamenj apa-nga nanj sênkuc lau Israel si sakinj sênem akinj Anötö-nga. Ma Pol lu Banabas sem yomgalôm sêwhinj ñac, ma sem la ñac bu takwê Anötö ndê mwasinj tu bu puc ñac si sêkêj whinj dôj tôm bêc honj.

⁴⁴ Sabat danj tiyham hóc asê, ma lau daêsam andô sêkac dau sa bu sêngô Pômdau ndê yom. Kêpinj bu lau malac-nga honj sêmerj sêpitigenj. ⁴⁵ Tigenj lau Israel-nga ñatô sêlic tonj atu dinanj ma sem lêmuj ñandô. Bocdinanj ñac atac ñandê ma sêsôm yom sac-sac daêsam bu sêngwininj Pol ti ndê yom. ⁴⁶ Magoc injlu Banabas sêlhac ti atac pa su ma sêô ñac si yom ma sêsôm, “Anötö kêkinj alu bu asôm inj ndê yom asê têj mac lau Israel-nga munj. Magoc mac atec inj ndê yom. Mac atec bu atap senj andôc tamli-nga sa, a? Tu dinanj-nga dec alu oc ahu mac sinj, ma atêj lau nanj lau Israel dom, nanj andi. ⁴⁷ Pômdau dau gic atu alu bu akôm bocdinanj, tôm yom nanj Aisaya to pi Anötö ndê ñac akinj bocdec bu:

Aô wanjinj am gitôm ñawê bu têj lau nanj lau Israel dom, nanj ndi. Ma am oc sôm ñawaê ñayham asê pi anenj lêj wanem lau si-nga e tiapa yêc gamenj honj.” *[Ais 49:6]*

⁴⁸ Lau gamenj apa-nga dinanj sêngô yom dau, ma ñac atac ñayham sa ma sêtoc Pômdau ndê yom sa. Ma lau honj nanj Pômdau kêyalinj ñac sa su bu sêtap senj sêndôc tali-nga sa, nanj sêkêj whinj.

⁴⁹ Ma Pômdau ndê yom gi tiapa gêm gamenj honj dinanj ahuc. ⁵⁰ Magoc yêc malac dinanj lau Israel-nga ñatô sêngilí lau bata ti lauwhê tiwaê nanj sêmbu gôlôwac Israel-nga ñalôm, ma sêkêj kisa Pol lu Banabas ma sêmasuc injlu su yêc ñac si gamenj. ⁵¹ Bocdinanj injlu sêtonj kop su yêc si gahi bu tôtec lau dau si giso asê, ma sêtêj malac Aikoniam si. ⁵² Ma Anötö kêj Ñalau Dabunj gêm lau malac Antiok-nga nanj sêkêj whinj Yisu, nanj ahuc, ma sêmbu ti atac ñayham ñapanj.

14

Pol lu Banabas sem mêtê sêmbu malac Aikoniam

¹ Pol lu Banabas sêhóc asê malac Aikoniam, ma sênkuc si gêbôm ma sêsôc lau Israel si lôm wê-nga si. Ma yêc dinanj injlu sem mêtê ñalêj ñayham e lau daêsam sêkêj whinj Yisu, lau Israel-nga ma lau gamenj apa-nga sêwhinj. ² Magoc lau Israel-nga nanj sêkôc injlu si yom sa ti sêkêj whinj dom, nanj sêngilí lau gamenj apa-nga e sêlic lau sêkêj whinj-nga sac. ³ Tu dinanj-nga Pol lu Banabas sêmbu malac Aikoniam ñasawa hic baliñ, ma sêlhac ñannga tu bu sêwhê Pômdau ndê yom sa-nga. Ma Pômdau kêj ñaclai têj injlu bu sêkôm gêj dalô ti gêj atu-tu,

tu bu puŋ yom nan inlu sêhoc asê pi in ndê mwasiŋ, nan dôŋ. ⁴ Gêŋ dau kôm lau malac-nga sêwhê dau kôc, ñatô sêlhac sêwhiŋ lau Israel-nga, ma ñatô sêlhac sêwhiŋ aposel lu dinan. ⁵ Têŋ dinan lau Israel-nga ma lau gamen apa-nga nan sêkêŋ kisa inlu, nan sêkic yom sêwhiŋ ñac si lau bata bu sêkôm inlu ñayom ma sêtuc inlu ña hoc ndu. ⁶⁻⁷ Tigen inlu sêŋgô ñapuc, ma bocdinaŋ dec sêlhô sêtêŋ gamen Likonia-nga si. Ma yêc gamen dinan, inlu sêkôm gwelen ñawaê ñayham-nga yêc malac Listra ma malac Derbi ma yêc ñagamen ñamakê-nga.

Pol lu Banabas sêtêŋ malac Listra si

⁸ Yêc malac Listra ñgac bôliŋ dan mbo, nan gahi lu-lu tibalê. Dinda kôc in bocdinaŋ, ma in kêsêlêŋ dan dom. ⁹ Têŋ bêc dan in ndôc gamen nan Pol gêm mêtê mbo, ma ñgô in ndê yom. Pol tahê in e kêyalê bu in kêŋ whiŋ Pômdau ñanga tôm bu kôm in ñayham sa. ¹⁰ Dec Pol ta yom ña awha atu ma sôm, “Tisa lhac!” Ma ñagahô ñambwa ñgac dau tisa ma kêsêlêŋ.

¹¹ Lau Likonia-nga sêlic gêŋ nan Pol kôm, dec sêmbwêc yêc dau awha-nga ma sêsôm, “Kec, anôtô sem ñamalac anô ma sêsip sêtêŋ yac sêmen.” ¹² Ma sêhê ñaê Seus pi Banabas kêkuc ñac si anôtô ñamata-nga ndê ñaê. Ma sêsam Pol bu Hermes, kêkuc ñac si anôtô apa dan ñaê, ñahu bu in ñgac sôm yom-nga. ¹³ Lau malac dinan-nga si lôm tu sênem akiŋ ñac si anôtô apa Seus, nan kalhac kêpiŋ malac dau ñagatam. Ma anôtô apa Seus ndê dabuŋsiga dan, ti ñac lau malac-nga atac whiŋ bu sêkêŋ gêŋ pi ya ti da têŋ Pol lu Banabas. Dec in kôc makao gapoc ñatô ma gêŋ ñatô tu sêŋgôlôŋ makao ma sêkêŋ ti da-nga, ma ñac hon sêkac dau sa sêmo malac dau ñasactô. ¹⁴ Magoc têŋ ndoc aposel lu sêŋgô gêŋ dinan ñawaê, nan sêkac si ñakwê kic bu sêtôc asê bu sêlic gêŋ dau so sambuc. Ma sêsa ñalhu si, ma sêmbwêc yom bocdec bu, ¹⁵ “Ei! Mac akôm in dinan tu ake-nga? Alu ñamalac atôm mac, ma amen bu asôm ñawaê ñayham asê têŋ mac. Alu bu asôm têŋ mac bu ahu nem anôtôi tasan hon siŋ ma anem daôm kwi ma anem akiŋ Anôtô Tali Ñadau, nan kêmasan undambê ti nom ma gwêc ti gêŋ hon. ¹⁶ Muŋ-ŋ ga in kêŋ ñasawa têŋ lau nom-nga hon bu sêkôm gêŋ tôm si atac whiŋ. ¹⁷ Magoc in kêmwasiŋ lau nom-nga ñapan bu whê ñac si gac si pi in. In kêŋ u gic akêŋ umbon, dec mac nem ôm sem ñandô daêsam. In kêŋ gêŋ danen-nga daêsam têŋ mac, ti gêŋ ñayham-ñayham tu bu kôm mac atac ñayham-nga.” ¹⁸ Inlu sêwhê gêŋ hon dinan sa têŋ lau dau, magoc lau ñatô si gac sa dom, ma sêkôm ñanga bu sêkêŋ da têŋ inlu.

¹⁹ Têŋ dinan lau Israel-nga ñatô nan sêmen akêŋ malac Antiok ma Aikoniam, nan sêsôm yom daêsam têŋ lau e sêkac si ñalôm kwi ma sêlic Pol lu Banabas sac. Dec sêtuc Pol ña hoc e gac gêm bu in mbac ndu su, goc sêhê in sa malac ñamakê gi. ²⁰ Magoc lau sêkêŋ whiŋ Yisu-nga ñatô sêsa si sêŋgihi in a huc, dec in tisa ma mbu sôc malac Listra gi. Ma ñagalan sê inlu Banabas sêlhô sêtêŋ malac Derbi si.

Pol lu Banabas sêmbu sêtêŋ Antiok si

²¹ Inlu sêsôm ñawaê ñayham asê yêc malac atu Derbi, e lau daêsam sêkêŋ whiŋ Pômdau. Tinambu inlu sêmbu si, ma sic lau sêkêŋ whiŋ-nga kêsi yêc malac Listra, Aikoniam, ma Antiok yêc gamen Pisidia-nga. ²² Sêpuc lau sêkêŋ whiŋ-nga dôŋ bu sêlhac ñanga ma sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ dom. Sêsôm têŋ ñac bu, “Yac bu dambo Anôtô ndê gôliŋ ñapu, nan in ñgêŋ saun dom. Dalhac ñanga ma dahôc ñawapac dandic ñawaê.” ²³ Ma yêc lau sêkêŋ whiŋ-nga ñaton hon nan inlu sic kêsi, nan Pol lu Banabas sênyaliŋ lau bata sa bu sêyob ton tigen-tigen. Inlu sem mbec lau bata dau ma sêkêŋ ñac sêsip Pômdau, nan ñac hon sêkêŋ

whiñ in, nan amba. Ma ñac hon sêhu gêñ danen-ña sin tu bu sêten mbec-ña, ma sêndac Pômdau bu puc lau bata dau dôñ. ²⁴ Inlu sic gameñ Pisidia-ña kêsî su, goc sêtên gameñ Pampilia-ña si. ²⁵ Yêc dinan sêhoc ñawaê ñayham asê yêc malac Pega, ma tiñambu sêsa malac Atalia si. ²⁶ Ma yêc Atalia sêpi wan dan, ma sêmbu sêtên malac Antiok nan yêc gameñ Siria-ña si. Muñ-ña lau yêc malac d au sênjaliñ inlu sa ma sêten Anötö bu êmwasiñ inlu tu gwelen nan kwahic dec inlu sic bata su-ña. ²⁷ Sêhoc asê su goc sêkac lau sêkên whiñ-ña hon sa, ma sic miñ gêñ hon nan Anötö gêm inlu sa bu sêkôm. Ma sêsôm asê têtñ ñac bu kwahic dec Anötö gêlêc gatam su têtñ lau nan lau Israel dom, dec ñac si lau daêsam sêkên whiñ Yisu. ²⁸ Ma inlu sêmbu sêwhiñ lau sêkên whiñ-ña yêc malac Antiok ñasawa baliñ.

15

Lau atu-tu sêkac sa sêmbu Jerusalem

¹ Lau sêkên whiñ-ña ñatô akên gameñ Judia-ñ ga sêhoc asê Antiok, ma sêndôhôn yom têtñ lau sêkên whiñ-ña nan lau Israel dom, nan bocdec bu, “Mac bu asê nem launçac si ñamlic ñatô su anjuk pwac nan Moses to yom pi, nan dom, dec oc tôm dom bu Anötö nem mac si.” ² Tu yom dinan-ña dec kisa atu yêc Pol lu Banabas ma lau gameñ Judia-ña dinan ñasawa, ma sêsen dau ñapan pi yom dau. Bocdinan lau sêkên whiñ-ña sênjaliñ Pol lu Banabas ma lau sêkên whiñ-ña ñatô sa, ma sênkiñ ñac bu sêpi Jerusalem sêndi ma sêngô lau aposel ti lau bata si gauc pi yom dau. ³ Sênkiñ ñac si su, ma têtñ ndoc Pol ti lau dau sêñsêlêñ sêmbu sen, nan sic miñ têtñ lau sêkên whiñ-ña yêc gameñ Pionisia ti Samaria-ña, pi ñac si gwelen têtñ lau nan lau Israel dom. Sêwhê sa bu lau apa daêsam sêkac si ñalôm kwi ma sêkên whiñ Pômdau. Ma yom dau kôm lau sêkên whiñ-ña hon atac ñayham atu. ⁴ Ma têtñ ndoc sêhoc asê Jerusalem, nan lau sêkên whiñ-ña ti aposel ma lau bata sêkôc ñac sa. Ma inlu sic miñ gêñ hon nan Anötö gêm inlu sa bu sêkôm.

⁵ Têtñ dinan lau Palêsai ñatô nan sêkên whiñ Yisu, nan sêtisa ma sêsôm, “Yac gauc gêm tidôn bu dandic atu bu lau gameñ apa-ña nan sêkên whiñ Yisu, nan sêsê launçac si ñamlic ñatô su ma sêsôc Moses ndê yomsu ñapu.” ⁶ Goc sêkac lau aposel ti lau bata hon sa sêpitigen bu sêkôc gauc pi yom dau. ⁷ Sêsôm yom ñasawa baliñ su, goc Pita tisa ma sôm, “Asidôwai, gauc nem gêñ nan Anötö kôm têtñ lau gameñ apa-ña ñatô, têtñ têm dê gi su. Mac anjalê su bu inlê gêlic ñayham bu ñac sêngô ñawaê ñayham sa aô dauñ whañsun, ma sêkên whiñ. ⁸ Anötö nan kêyalê ñamalac hon si ñalôm, nan kêtñ Njalau Dabuñ têtñ ñac tôm inlê kêtñ têtñ yac, dec tôt asê bu inlê ndê mwasiñ gic ñac ñawaê whiñ. ⁹ Inlê kêmasan ñac si ñalôm ñawasi sa tu ñac si sêkên whiñ-ña, gitôm inlê kôm têtñ yac. Gêñ dau whê sa bu inlê gêlic yac hon bu lau kainlê tigen. ¹⁰ Magoc inlê kôc ñac sa tu sêñkuc Moses ndê yomsu-ña dom. Yomsu dau kêtñ ñawapac têtñ yac ti damani, nan datôm dom bu dahôc. Bocke dec mac bu akên ñawapac dau sac lau gameñ apa-ña nan sêkên whiñ, nan si bakêyac? Mac bu akôm bocdinan dec oc anjahê Anötö, ma mboc oc kôm inlê atac ñandê. Ma mac oc alhac inlê ndê lêtñ nem lau si-ña ahuc. ¹¹ Magoc yac dakên whiñ bu Anötö gêm yac lau Israel-ña si tu mwasiñ nan datap sa ñambwa yêc Pômdau Yisu-ña. Ma ñac lau dindê bocdinan.”

¹² Ma têtñ dinan Banabas lu Pol sic miñ yom pi gêñ dalô ti gêñ atu-tu nan Anötö gêm inlu sa bu sêkôm yêc lau gameñ apa-ña ñalôm. Ma lau hon nan sêkac sa sêndôc, nan sem dôñ ma sêkên dança inlu si yom. ¹³ Inlu si yom

pacndê, goc Jems sôm yom asê bocdec bu, “Asidôwai, anjô aneñ yom. ¹⁴ Pita whê sa têtñ yac su pi gêtñ nanñ Anôtô kôm bu kôc lau gameñ apa-nga ñatô sa sêti inñ ndê. ¹⁵ Gêtñ dau kêkuc yom nanñ propet danñ to munñ su bocdec bu:

¹⁶ Pômdau sôm, “Tinjambu aô oc wambu wamenñ, ma wapuc Dawid ndê gôlinñ kinñ-nga dôñ tiyham. Dawid ndê gôlinñ dau kwahic dec tisac gitôm andu nanñ tiakwa su, magoc aô oc wakwê sa tiyham. ¹⁷ Njalêtñ dinanñ dec wamasanñ lêtñ bu lau sêtñsalê aô, ma sêtñgasuc aô tiyham. Ma lau gameñ apa-nga nanñ gahê aneñ ñ aê pi ñac, nanñ sêwhinñ.’ Pômdau, nanñ oc kôm gêtñ dau ñandô sa, nanñ ndê yom dau dinanñ. ¹⁸ Inñ kêmasanñ lêtñ dau gwananñ su.”
[Amos 9:11-12]

¹⁹ Goc Jems sôm, “Bocdinanñ aô gauc gêm bu lau gameñ apa-nga nanñ sêkac si ñalôm kwi ma sêsôc Anôtô ndê gôlinñ ñapu, nanñ oc dakêtñ ñawapac têtñ ñac dom. ²⁰ Mba! Dato bapia têtñ ñac, ma dakêtñ puc ñac bu sêneñ gêtñ danenñ-nga nanñ lau sêkêtñ ti da têtñ anôtôï gwam, nanñ dom, bu gêtñ dau ñadômbwi yêc Anôtô anjô-nga. Danem la ñac bu sêkôm mêtê mockainñ-nga dom, ma sêneñ bôc nanñ sêkinñ ndu ma wata ti dac nanñ dom. ²¹ Yom dau dinanñ. Moses ndê yom, nanñ oc sêtñyalê su, ma bocdinanñ dato yom pi dom. Bu lau sem mêtê pi Moses ndê yom yêc malac atu-tu honñ gitôm yala daêsam su, ma sêsam inñ ndê buku yêc ñac si lôm wê-nga tôm bêc Sabat-nga honñ.”

Sêto bapia têtñ lau gameñ apa-nga

²² Têtñ dinanñ lau aposel ti lau bata, ma lau sêkêtñ whinñ-nga honñ si ñalôm tigenñ, bu sêtñyalinñ ñac si lau ñatô sa, bu sêtêtñ Antiok sêwhinñ Pol lu Banabas sêndi. Ñac sêtñyalinñ lau sêkêtñ whinñ-nga si ñgac bata lu sa, nanñ Judas, nanñ sêsam inñ ndê ñaê danñ bu Basabas, lu Sailas. ²³ Ma sêto bapia danñ bu inñlu sêkôc tôhônñ, nanñ sôm yom bocdec bu:

Yac ato bapia dindêc têtñ mac lau gameñ apa-nga nanñ akêtñ whinñ Pômdau, yêc malac Antiok ma gameñ Siria-nga ti Silisia-nga. Mac nem asidôwai yac lau aposel ti lau bata lec, akôm acsalô ñayham têtñ mac.

²⁴ Yac atap sa bu yac mba lau ñatô sêhôc asê mac, ma sêkôm mac nem ñalôm ñawapac tu ñac si yom pi mêtê dasê launñgac ñamlic-nga. Yac ankinñ lau dau sêtêtñ mac sêloc dom. ²⁵ Bocdinanñ yac honñ gauc gêm tidônñ bu anñyalinñ lau ñatô sa ma ankinñ ñac sêtêtñ mac sêloc sêwhinñ yac mba silip ñayham lu, nanñ Pol lu Banabas. ²⁶ Inñlu sêkêtñ dau sambuc bu sêhoc Pômdau Yisu Kilisi ndê ñawaê ñayham asê, ma sêtôc dau dom bu sêmbac ndu tu inñ ndê ñaê-nga. ²⁷ Ma kwahic dec yac ankinñ Judas lu Sailas sêwhinñ inñlu sêtêtñ mac sêloc, bu sêpuc yom bapia dindêc-nga dôñ. ²⁸ Yac bu akêtñ ñawapac têtñ mac dom, tigenñ bu anem la mac. Ma yac akêtñ whinñ bu Njalau Dabuñ oc puc yac mba yom dau dôñ. Yom dau bocdec. ²⁹ Aneñ gêtñ danenñ-nga nanñ lau sêkêtñ ti da têtñ anôtôï gwam, nanñ dom. Aneñ bôc nanñ sêkinñ ndu ma wata ti dac, nanñ dom. Ma akôm mêtê mockainñ-nga dom. Ayob daôm bu ambo ahê gêtñ dau, nanñ dec oc akôm mêtê ñayham. Yom dau dinanñ. Acsalô ñayham têtñ mac honñ.

³⁰ Sêto bapia dau su, goc sêtñkinñ lau dau sêtêtñ Antiok si. Ma yêc dindê, ñac sêkac lau sêkêtñ whinñ-nga sa, ma sêkêtñ bapia dau têtñ ñac. ³¹ Lau sêkêtñ whinñ-nga sêsam, dec puc ñac dôñ ma kôm ñac atac ñayham sa. ³² Judas lu Sailas dau propet lu, ma sêsôm yom ti sêkêtñ gauc ñayham daêsam têtñ lau sêkêtñ whinñ-nga, bu sêpuc ñac dôñ. ³³ Sêmbo sêwhinñ ñac bêc ñatô, goc lau sêkêtñ whinñ-nga sem

mbec inlu ña yom malô, ma sêjkin inlu sêmbu sêtêj gôlôwac dabun Jerusalem-nga, nan sêjkin inlu sêmen, nan si tiyham. [³⁴ Magoc Sailas gauc gêm bu mbo malac Antiok.] ³⁵ Ma Pol lu Banabas sêmbu malac Antiok, ma inlu sêwhin lau daêsam, sêmbu ti sêndôhôn lau ma sêhoc Pômdau ndê yom asê.

Pol lu Banabas sêhu dau sinj

³⁶ Tinjambu Pol sôm yom têtj Banabas bocdec bu, “Aô gauc gêm bu hêclu dambu datêj malac honj nan mun-nga dahoc Pômdau ndê yom asê dambo, nan dandi. Dandic lau kêsi yêc dindê, ma dalic bu ñac sêmbu ñalêj bocke.” ³⁷ Banabas tac whin bu sêkôc Jon nan sêsam in ndê ñaê dan bu Mak, nan whin inlu ndi. ³⁸ Magoc Pol gêlic gauc dau bu yham dom. Nahu bu mun-nga Jon hu inlu ma inlu si gwelen sinj yêc gamen Pampilia-nga. ³⁹ Tu yom dinan-nga Pol lu Banabas sêsên dau e sêhu dau sinj. Banabas kôc Mak ma inlu sêpi wan dan ma sêtêj nduc Saipras si. ⁴⁰ Magoc Pol kêyalin Sailas sa bu êjnsêlêj whin in ndi. Asidôwai Antiok-nga sem mbec inlu ma sêten Pômdau bu puc inlu dôj ña in ndê mwasin, ma tinjambu inlu sêlhô si. ⁴¹ Ma inlu sic gamen Siria ti Silisia-nga kêsi ma sêpuc lau sêkên whin-nga dôj yêc gamen dinan.

16

Timoti kôm gwelen whin Pol lu Sailas

¹ Pol lu Sailas sêhoc asê malac Derbi, ma tinjambu sêtêj malac Listra si. Yêc malac dinan ngac kêj whin-nga dan ñaê Timoti mbo. In dinda in awê Israel-nga dan nan kêj whin Pômdau, ma Timoti damba in ngac Grik-nga. ² Lau sêkên whin-nga nan sêmbu malac Listra ma Aikoniam sêlic Timoti bu ngac ñayham ma sêmpin in. ³ Pol tac whin bu Timoti êjnsêlêj ti kôm gwelen whin in. Tigen in kêyalê bu lau Israel-nga honj nan sêmbu gamen dinan, nan sêjyalê bu Timoti damba in ngac Grik-nga. Tu dinan-nga in sê Timoti ndê ñamlic ñatô su. ⁴ Tinjambu sêjnsêlêj sêlom-sêlom malac, ma sêhoc yom nan lau bata ti lau aposel sêmatin tidôn yêc Jerusalem, nan asê têtj lau sêkên whin-nga bu sêjkuc. ⁵ Njalêj dau dinan Anôtô puc lau si sêkên whin dôj yêc malac honj dinan, ma tòm bêc honj lau sêkên whin-nga si tonj kêsôwec tiatu.

Pol yêc mbê pi ngac Masedonia-nga

⁶ Njalau Dabun kalhac Pol ti lau nan sêwhin in ahuc, bu sênem mêtê yêc gamen Esia-nga têtj ñasawa dinan dom. Bocdinan dec ñac gacgen sêmbu gamen Prigia ti Galesia-nga, ma sêkôm gwelen sêmbu dinan. ⁷ Têtj ndoc sêhoc asê gamen Misia-nga ñabatin, ma bu sêsôc malac Bitinia sêndi, nan Yisu ndê Njalau kalhac ñac ahuc tiyham. ⁸ Bocdinan sêhoc gêlêc gamen Misia-nga ma sêsip malac Troas si. ⁹ Têtj ôbwêc dinan Pol yêc mbê ma gêlic ngac dan akên gamen Masedonia-nga men kalhac in anjô-nga, ma ten in bocdec bu, “Têtj Masedonia mwen ma nem yac sa.” ¹⁰ Pol yêc mbê dau su ma whê sa têtj yac* e anjalê bu Anôtô mbwêc yac bu anem mêtê têtj lau Masedonia-nga. Bocdinan dec yac anjahic daun bu atên lau dau andi.

Lidia kôc Pol ndê yom sa ma kêj whin Yisu.

¹¹ Yac api wan yêc Troas ma solop atên nduc Samotres a, ma ñagalanjê yac ahu nduc dau sinj ma asôc baô yêc malac Niapolis. ¹² Goc yac anjêlêj atên

* **16:10:** Yêc ñabatin 10 Luk to yom ‘yac,’ dec tôc asê bu in dau mbo whin Pol têtj ndoc dinan e tòm ndoc sêtêj malac Pilipai si - yêc ñabatin 19 in to ‘yac’ tiyham dom. In kôm ñalêj tigen yêc Apo 20:5-21:18; ma 27:1-28:16.

malac Pilipai a a mbo bêc ñatô. Malac dau ti gameñ Masedonia-nga ña-malac atu, ma lau Rom-nga nan sem gôlin gameñ dau, nan sêndôc malac dinan.

¹³ Têñ Sabat dan yac ahu malac dau sin, ma asa atên bu dan yêc malac dau ñamakê a. Yac gauc gêm bu mboe gameñ dinan, in lau ñatô si gameñ sêten mbec-nga. Ma yac atap lauwhê ñatô sa, nan sêkac sa sêmbo dindê, dec andôc sic ma ac hu asôm yom têñ ñac. ¹⁴ Lauwhê nan sêngô yom dau, nan si dan in Lidia. In awhê tidulu po ñadalô-nga, nan men akên malac Tayatira, ma in awhê toc Anötô sa-nga. Têñ ndoc in ngô Pol ndê yom, nan Pômdau kac in ndê ñalôm bu kôc yom dau sa ma kên whin Yisu. ¹⁵ Dec Lidia ti lau hon nan sêndôc in ndê andu nan sêlin sanju. Ma tinjambu in sôm têñ yac, “Mac bu alic aô gitôm awhê nan kên whin Pômdau, dec amen ambo anen andu.” Ma in pinjap yac ñapan e yac awhin in a.

Pol lu Sailas sêndôc gapocwalô

¹⁶ Têñ ndoc dan yac bu atên gameñ nan lau sêten mbec sêmbo, nan andi, ma awhê dan men tap yac sa. In awhê akin ñambwa dan, ma ñalau dan mbo whin in ma hoc yom asê pi gên nan oc men sa tinjambu. Lau daêsam êlêmê sêtên in si, bu in whê yom sa pi gên nan oc hóc asê ñac têñ têm ñambu-nga. Ma awhê dau ndê ñadaui sêtap awa atu sa tu in-nga. ¹⁷ Têñ têm dinan yac anjêlên awhin Pol, ma awhê dau kékuc yac ma mbwêc bocdec bu, “Lau dindêc sem akin Anötô Ñawasi ti Ñalci Ñadau, ma sêwhê yom sa pi lên Anötô nem mac si andôc tamli ñapan-nga.” ¹⁸ Tôm bêc daêsam in kôm boc-dinan e mbô Pol ñalôm sa. Goc in kac dau kwi ma sôm têñ ñalau bu, “Tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, dec wandic atu am bu sa yêc awhê dinan.” Ma ñagahô en ñalau hu awhê dau sin.

¹⁹ Têñ ndoc dinan awhê dau ndê ñadaui sênjalê bu ñac si lên sêkôc awa-nga pacndê. Dec sêlô Pol lu Sailas dôñ ma sêhê inlu sa sêsôc malac lôm sêtên lau atu-tu si. ²⁰ Sêkên inlu sêlhac lau sêmatôc yom-nga si anjô-nga, ma sêsôm, “Ngac lu dindêc inlu ñgac Israel-nga. Ma sêmen bu sêli lau malac-nga si ñalôm sa. ²¹ Bu inlu sêkac lau bu sênkuc mêtê ñatô nan yac lau Rom-nga bu tanjuc, dec oc so yac nen ñagôlin.” ²² Awhê akin dau ndê ñadaui sêngôlin yom dinan pi Pol lu Sailas, ma lau malac-nga sêpuc yom dau dôñ. Bocdinan lau sêmatôc yom-nga sêkên yatu bu sêkac inlu si ñakwê su ma sêhi inlu ña sô. ²³ Sêhi inlu ña sô sac andô, goc sêkên inlu sêndôc gapocwalô. Ma sêsôm yom ñannga têñ ñgac nan yob gapocwalô bu yob inlu ñapep. ²⁴ In ngô yom dau su dec kên inlu sêndôc ñalôm dan, nan yêc andu gapocwalô-nga dau ña-ñalôm andô. Ma in sô inlu gahi dôñ gêm damin a.

²⁵ Timaninhu Pol lu Sailas sêten mbec ti sem wê sêmpin Anötô, ma lau gapocwalô-nga ñatô sêkên danja inlu. ²⁶ Sem wê sêmbo ma t iyhò atu gêm dec andu gapocwalô-nga wiwic sa. Ma gam gapocwalô-nga hon sêlêc dau su, ma sen gapocwalô-nga suc yêc lau hon. ²⁷ Têñ têm dinan ñgac yob gapocwalô-nga tali sa ma gêlic bu gam hon kac sa su. In gauc gêm bu lau hon oc sêlhô si su, dec púc in ndê bien baliñ sa bu kun dau ndu. ²⁸ Magoc Pol mbwêc, “Kôm daôm ñayom dom. Yac hon kelec ambo!” ²⁹ Goc ñadau sôm bu lau sêtuñ ya sa sêmen, ma sôc gapocwalô gi. In hu dau sip nom yêc Pol lu Sailas gahi-nga, ma tôc dau ti kêtitec ñandô. ³⁰ Malô goc in wê inlu sêsa awê si ma ndac inlu, “O ñgac atu lu. Aô wakôm sake bu watap sen wandôc tanji-nga sa?” ³¹ Ma inlu sêd yom ma sêsôm, “Kên whin Pômdau Yisu, dec am oc tap Anötô ndê mwasin nem am si-nga sa. Am ti am nem lau hon nan ambo nem andu, nan asa lên tigen dinan.” ³²⁻³³ Têñ ôbwêc dinan ñgac yob andu gapocwalô-nga kôc inlu ma

kêgwasiŋ iŋlu gamboc. Ma iŋlu sêwhê Pômdau ndê yom sa têtj iŋ ti lau hoŋ naŋ sêmbô iŋ ndê andu. Ma iŋ ti ndê lau hoŋ sêliŋ sanġu. ³⁴ Tiŋambu iŋ kôc iŋlu sêsôc iŋ ndê andu si ma kêŋ ġêŋ danen-ŋga iŋlu senj. Iŋ tac ŋayham atu bu iŋ ti ndê lau hoŋ kwahic dec sêkêŋ whiŋ Anötö.

³⁵ T êŋ galaŋsê bêbêc lau sêmatôc yom-ŋga sêŋkiŋ lau siŋ-ŋga ŋatô sêtêŋ ŋgac yob gapocwalô-ŋga si, bu sêsôm têtj iŋ bu êŋgapwêc Pol lu Sailas su. ³⁶ Ŋgac naŋ yob andu gapocwalô-ŋga ŋgô yom dau, goc sôm têtj Pol, “Lau sêmatôc yom-ŋga sêkêŋ yom menj bu wanġapwêc amlu Sailas su yêc gapocwalô. Bocdinaŋ amlu alhõ andi ti yom malô.” ³⁷ Magoc Pol sôm têtj lau s iŋ-ŋga dinaŋ, “Alu ŋgac Israel-ŋga, magoc alu ŋgac Rom-ŋga† awhiŋ. Sêmatôc alu mba yom ŋapep dom, ma sic alu yêc lau hoŋ aŋġô-ŋga e sêkêŋ alu andöc dec. Ma bocke dec ŋac bu sêhu alu siŋ gelec alhõ andi? Mba! Ŋac dau sêmenj ma sêwê alu asa andi.”

³⁸ Lau siŋ-ŋga dinaŋ sêmbu si ma sic miŋ yom dau têtj lau sêmatôc yom-ŋga. Ŋac sêŋġô bu Pol lu Sailas iŋlu ŋgac Rom-ŋga sêtôm ŋac, dec ŋac sêtôc dau atu. ³⁹ Goc ŋac sêtêŋ gapocwalô si ma sêkôm bu sênem malô iŋlu si ŋalôm. Sêkôc iŋlu su yêc andu gapocwalô-ŋga, ma sêwê iŋlu sêsa si. Ma sêndac iŋlu bu sêhu malac dau siŋ. ⁴⁰ Têtj ndoc Pol lu Sailas sêhu gapocwalô siŋ, naŋ iŋlu sêtêŋ Lidia ndê andu si. Sêkac lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sa, ma sêsôm yom ŋayham daêsam tu sêpuc ŋac dôŋ-ŋga. Ma tiŋambu sêhu ŋac siŋ.

17

Lau sêkêŋ kisa Pol lu Sailas yêc Tesalonika

¹ Iŋlu sêŋsêlêŋ si sêsa senj têtj malac Ampipolis ma Apolonia, ma gacġen si e sêhóc asê Tesalonika. Yêc malac dinaŋ lau Israel si lôm wê-ŋga danj kalhac. ² Pol kêkuc iŋ ndê mêtê, ma têtj Sabat sôc lôm wê-ŋga dau gi. Ma ġitôm Sabat töt iŋ ġêm yomġalôm whiŋ lau yêc dindê, bu whê ŋac si gauc sa pi Anötö ndê yom daêsam naŋ sêto yêc muŋ su naŋ. ³ Iŋ whê sa ma töt asê bu Mesaya ġic waê bu hóc ŋandê e mbac ndu, ma tisa akêŋ lau batê-ŋga ma mbo tali tiyham. Dec iŋ sôm têtj ŋac, “Kwahic dec aö wasôm têtj mac bu Yisu iŋ Mesaya dau. Yom ŋandô!” ⁴ Lau Israel-ŋga ŋatô sêkêŋ whiŋ ma sêlhac sêwhiŋ Pol lu Sailas. Ma lau Griŋ-ŋga daêsam naŋ sêtoc Anötö sa, naŋ sêkêŋ whiŋ, ma lauwhê tiwaê daêsam bocdinaŋ.

⁵ Magoc lau Israel-ŋga ŋatô sem lêmuj Pol lu Sailas, dec sêsôc malac lôm si, ma sêkac lau sac ŋatô sa sêpitigenj, ma sêŋġilî ŋac tu bu sêndic hu kisa. Ŋac sêŋyalê bu Pol lu Sailas sêyêc Jason ndê andu, dec sênti sêtêŋ andu dau si, bu sêhê iŋlu sêsa sêmenj. ⁶ Magoc sêtap iŋlu sa dom, ma bocdinaŋ sêkôc Jason ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô ma sêkêŋ ŋac sêlhac lau bata malac-ŋga aŋġô-ŋga. Ma sêsôm ŋa awha atu, “Lau naŋ sêli lau ŋalôm sa yêc gameŋ hoŋ, naŋ kwahic dec sêmenj sêkôm yêc yac nenj malac. ⁷ Ma Jason, ŋgac dindec, iŋ kôc ŋac sa sêmbô iŋ ndê andu. Ŋac sêsôc †Sisa ndê ŋaġolinj ŋapu dom, ma ŋac hoŋ sêsôm bu kiŋ danj tiyham mbo, naŋ ndê ŋaê Yisu.” ⁸ Lau bata ti lau toŋ dinaŋ ma lau malac-ŋga hoŋ sêŋġô yom dinaŋ e ġêli ŋac si ŋalôm sa ŋandô. ⁹ Goc sêsôm bu Jason ti iŋ ndê lau sênemlihi dau su yêc gapocwalô. Semlihi su goc sêkêŋ ŋac sêlhô si.

Pol lu Sailas sêtêŋ malac Berea si

† **16:37:** Yom dau ŋahu sêsôm yêc Yom Inglis bu ‘citizenship.’ Pol whê iŋlu Sailas sa bu citizen Israel-ŋga, ma citizen Rom-ŋga whiŋ. Lau Rom si ŋaġolinj danj kêtj yao bu sêhi citizen Rom-ŋga dom, bocdinaŋ ġêŋ naŋ sêkôm têtj iŋlu Sailas, naŋ ġêŋ so. Alic yom ŋatô yêc Apo 22:25-29.

¹⁰ Lau sêkêñ whiñ-nga yêc Tesalonika sêhôn e ñasec sa su, goc sêñkin Pol lu Sailas sêlhô sêtêñ malac Berea si. Sêhôn asê su sêmbo malac dinan, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-nga si ma sem mêtê. ¹¹ Lau Berea-nga ñac lau si mêtê ñayham hôc gêlêc lau Tesalonika-nga si mêtê. Sêkêñ danja ñapep têt Pol lu Sailas si yom pi Yisu, ma sêkôc sa ti atac whiñ. Ma tôm bêc honj sem dôhôn yom dau whiñ Anötô ndê yom nanj sêto munj su yêc nanj. Ñac bu sênyalê inlu si yom bu yom ñandô me mba. ¹² Ma lau Israel-nga daêsam sêkêñ whiñ Yisu, ma yêc lau Grik-nga, lauwhê tiwaê ma laungac daêsam sêkêñ whiñ bocdinan.

¹³ Malô goc lau Israel-nga yêc malac Tesalonika sêngô ñawaê bu Pol gêm Anötô ndê mêtê têt lau mbo Berea. Dec ñac sêtêñ Berea si, bu sêli lau ñalôm sa bu sêkêñ kisa Pol lu Sailas. ¹⁴ Tu dinan-nga lau sêkêñ whiñ-nga sêñkin Pol kôlhô têt malac danj yêc gameñ gwêc-nga gi. Magoc Sailas lu Timoti gacgen sêmbo malac Berea. ¹⁵ Lau nanj sêhonj Pol ma sêsa senj sêwhiñ inj, nanj sêkôc inj sêsip malac Atens si. Goc Pol kêtin ñac sêmbo si, ma sôm bu sêkêñ yom têt Sailas lu Timoti bu sêtêñ inj sêmey ñagahô.

Pol gêm mêtê yêc Atens

¹⁶ Pol hôn inlu mbo Atens, ma gêlic anötôi gwam daêsam sêlhac malac lôm, dec kôm inj ñalôm ñawapac. ¹⁷ Bocdinan inj sôc lôm wê-nga gi ma gêm yomgalôm whiñ lau Israel ti lau Grik-nga nanj sêtoc Anötô sa. Ma tôm bêc honj inj sôc malac lôm gi tap lau ñatô sa, ma whê Anötô ndê yom sa têt ñac bocdinan. ¹⁸ Yêc Atens lau ñatô sêmbo, nanj êlêmê sem yomgalôm pi gêt honj ñahu sêwhiñ dau. Sêsam ñac bu lau Epikuria ma lau Stoik. Têt ndoc ñac si lau ñatô sêngô Pol sôm ñawaê ñayham asê pi Yisu, ma pi lêt datisa akêñ lau batê-nga, nanj ñac sic hu sêseñ inj ndê gauc ti yom ñatô. Lau ñatô sêsôm, “Ñgac dindoc sôm yom daêsam ñapanj, ñahu bocke?” Ma ñatô sêsôm, “Mboe inj bu nem yac neñ gauc kwi tu bu dakêñ whiñ anötôi apa-nga.” ¹⁹ Bocdinan dec sêwê inj sêtêñ gameñ nanj sêsam bu Areopagas, gameñ nanj lau nanj sêkip gêt ñahu sa-nga êlêmê sêkac sa sêmbo. Ñac sêkêñ Pol kalhac lau Areopagas-nga anğô-nga, ma sêndac inj bocdec bu, “Gitôm bu am whê yom wakuc nanj am kêdôhôn têt lau, nanj sa têt yac? ²⁰ Yac anğô am nem yom tôm yom wakuc andô danj, ma yac bu anyalê yom dau ñahu.” ²¹ Lau Atens ti lau apa honj nanj sêndôc malac dinan, nanj sêmbo tu sêngô yom ti sênem yomgalôm ñapanj pi gauc wakuc bocke nanj hôc asê ñac-nga. Ñac si gwelenj danj mba. Tu dinan-nga dec ñac bu sêngô Pol ndê yom.

²² Ma Pol tisa kalhac lau anğô-nga yêc Areopagas, ma sôm, “O mac lau Atens-nga. Aô kayalê bu mac akôm gêt daêsam tu bu anem akiñ anötôi nom-nga. ²³ Bu aô kasêlêñ ti gatôc gwanij gêt honj nanj mac amasanj tu anem akiñ mac nem anötôi-nga. Ma aô gatap alta danj sa, nanj mac ato yom pi bocdec bu, ‘Anötô nanj yac tam gauc, nanj ndê alta.’ Anötô nanj mac am akiñ magoc am gauc inj, nanj kwahic dec aô oc wawhê inj sa têt mac. ²⁴ Inj Anötô, nanj kêt nom ti gêt honj, ma inj undambê ti nom ñadau. Ma bocdinan inj ndôc lôm dabun nanj ñamalac amba sêmasanj, nanj dom. ²⁵ Ma gêt nanj ñamalac sêmasanj, nanj oc nem inj sa ñalêñ bocke? Bu inj pônđa gêt danj dom. Ma inj dau kêt wayahô têt ñamalac bu sêmbo tali ma kêt gêt honj bocdinan. ²⁶ Inj kêt ñamalac ñamata-nga mbo nom e kwahic dec lau titonj-titonj honj sêsa akêñ ñgac tigenj dinan, ma sem nom ñagameñ sambob ahuc. Lau titonj-titonj honj si gameñ ñabatinj, nanj Anötô kêtalinj sa gwananj su, ma têm bu lau tonj tigenj-tigenj si ñaclai tiatu ma tisaunj, nanj kêmatinj tidônj gwananj su bocdinan. ²⁷ Anötô kôm gêt honj dinanj tu bu

lau sêlic, ma sêjsalê in e sêtap in sa. Magoc in mbo baliñ têtj yac lau tigen-tigen dom. ²⁸ Tôm yom ñagauc dañ nañ mac daôm nem ñgac dañ to muñ su, nañ sôm, 'Tu Anötö ndê ñaclai-ña dec yac dambo tañli ma tañsêlêñ, ma yac neñ ñahu yêc sip in-ña.' Ma mac nem ñgac dañ tiyham to yom ñagauc dañ bocdec bu, 'Yac dati in ndê balêkoc.' ²⁹ Yac dati in ndê balêkoc ma bocdinañ yac bu gauc nem bu in gitôm gol me silba me hoc me ñagatu dañ, nañ ñamalac sêmasañ tôm ñac si gauc, nañ dec yac gauc gêm yom so pi in. ³⁰ Muñ-ña lau daêsam gauc gêm yom bocdinañ, bu sêjyalê Anötö dom. Magoc in kêtj ñagêyô têtj ñac dom. Tigen kwahic dec in gic atu bu lau hoñ sênem dau kwi. ³¹ Bu in kêtjalin bêt dañ sa bu êmatôc lau nom-ña hoñ, ma in oc kôm gêtj dau êñkuc in ndê lêtj gitêtj. Ma in k êyalin ñgac dañ sa bu kôm gwelen dau. In uñ ñgac dau sa akêtj lau batê-ña, dec tôc gêtj dau tiawê têtj lau hoñ sêlic."

³² Têtj ndoc sêngô Pol ndê yom pi lau sêtisa akêtj lau batê-ña, nañ lau ñatô sêpu in. Magoc lau ñatô sêsôm, "Yac bu anğô am nem yom pi gêtj dinañ tiyham." ³³ Ma têtj dinañ Pol tisa ma hu lau nañ sêndöc Areopagas, nañ sin. ³⁴ Lau ñatô sêñkuc Pol ma sêkêtj whin Yisu. ñac si dañ in Dionisias, nañ muñ-ña ndöc whin lau nañ sêkac sa yêc Areopagas. Ma awhê dañ ñaê Damaris ma lau ñatô sêkêtj whin bocdinañ.

18

Pol mbo malac Korin

¹ Tiñambu Pol hu Aten sin ma têtj malac Korin gi. ² Yêc dinañ in tap ñgac Israel-ña dañ sa, nañ ndê ñaê Akwila. In dinda kôc in yêc gameñ Pontus-ña, ma muñ-ña inlu ndê awhê Prisila sêndöc malac Rom yêc gameñ Itali-ña. Magoc tiñambu Kin Klaudias kêtj yatu bu lau Israel-ña hoñ sêhu malac Rom sin, dec inlu Prisila sêlhô si sêmbô malac Korin. Têtj ndoc Pol hôc asê, nañ gi gêlic inlu. ³ Akwila lu Prisila i ñlu awhê lu ñgac sêkôc bôc ñamlic ma po ma sêsi pitigen tu sêmasañ bac-ña. Pol kêtjalê gwelen dau tidôñ whin, bocdinañ dec mbo whin inlu, ma sêkôm gwelen sêwhin dau. ⁴ Pol tac whin bu lau I srael ma lau Grik nañ sêmbô Korin sêkêtj whin Pômdau, dec tôm bêt Sabat-ña hoñ sôc lôm wê-ña gi, ma gêm yomgalôm whin ñac.

⁵ Têtj ndoc Sailas lu Timoti sêmen akêtj gameñ Masedonia-ña, nañ Pol kêtj dau sambuc tu gwelen nem mêtê lau-ña. In hoc yom asê têtj lau Israel-ña ma sôm têtj ñac bu Yisu in Mesaya dau. ⁶ Magoc lau Israel-ña sêkêtj whin Pol ndê yom dom, ma sêli awha sa têtj in. Bocdinañ in kêgolon kop su yêc ndê ñakwê bu tôc ñac si giso asê, ma sôm, "Mac atec Anötö ndê yom, dec awêkain daôm nem ñagêyô. Aô dom. Kwahic dec wahu mac lau Israel-ña sin, ma wakôm gwelen têtj lau nañ lau Israel dom." ⁷ Goc Pol hu lôm wê-ña sin, ma sa gi mbo Titius Justus ndê andu. In ñgac gameñ apa-ña nañ gêm akin Anötö, ma in ndê andu kalhac kêtj in lôm wê-ña. ⁸ Ma ñgac bata lôm wê-ña dañ ñaê Krispas, ti lau hoñ nañ sêmbô in ndê andu, nañ sêkêtj whin Pômdau. Ma lau Korin-ña daêsam nañ sêngô Pol ndê yom, nañ sêkêtj whin Yisu ma sêlin sanju.

⁹ Têtj ôbwêc dañ Pol yêc mbê, ma gêlic Pômdau sôm yom têtj in bocdec bu, "Tôc daôm dom. Sôm aneñ yom asê ñapañ, ma nem daôm dôn dom. ¹⁰ Bu aô gambo gawhin am, ma oc tôm dom bu lau dañ sêkêtj sac am. Bu yêc malac dindec, aneñ lau daêsam sêmbô." ¹¹ Bocdinañ Pol mbo Korin tôm yala tigen ma ayô 6, ma kêdôhôn Anötö ndê yom têtj lau.

¹² Têñ ndoc nanj Galio gêm gôlinj gameñ Akaya-nga, nanj lau Israel-nga nanj sêndôc malac Korin, nanj sêkêñ si ñalôm pitigenj bu sêkêñ kisa Pol. Ma sêkêñ inj kalhac Galio aňgô-nga bu êmatôc inj ndê yom. ¹³ Ma ñac sêsôm, “Ñgac dindec kêdôhônj lau bu sênem akinj Anötö ña lêñ nanj so yac mba yomsu.” ¹⁴ Pol kac awha sa bu sôm yom, m agoc Galio dau ô lau Israel si yom ma sôm, “O mac lau Israel-nga! Mac nem yom dec bu hêganônj sac atu danj, me gêñ nanj so ñagôlinj Rom-nga, dec wanjô. ¹⁵ Magoc yom nanj mac asôm pi ñgac dindec, nanj hêganônj mac daôm nem yom ti ñaê ñatô ma yomsu Israel-nga. Bocdinañ mac daôm amasañ. Aô oc wamatôc yom kainj dinañ dom.” ¹⁶ Dec inj soc ñac su yêc andu matôc-nga. ¹⁷ Ma lau honj sêkôc Sostene, ñgac bata nanj yob lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc malac Korin, nanj dôñ, ma sic inj yêc lau matôc-nga aňgô-nga. Ma Galio gêlic, magoc kôm tôm gêm gauc.

Pol mbu têtj Antiok gi

¹⁸ Pol mbo malac Korin têm baliñ ñagec, goc hu lau sêkêñ whin-nga sinj ma têtj malac Kenkria gi, bu kôc wanj ma mbu têtj gameñ Siria-nga ndi. Ma Prisila lu Akwila sêwhin inj si. Muñ-nga Pol gic bata yom danj têtj Anötö, ma tu dinañ-ñ ga têtj ndoc sêmbô malac Kenkria, nanj kêtj kêclauñ sêñgapiñ tiapê. Pacndê su, goc ñac sêpi wanj ma sêlhô si. ¹⁹⁻²⁰ Sêtêtj malac Epesas si, ma Pol sôc lôm wê-nga gi, ma gêm yomgalôm whin lau Israel-nga. Ma ñac sêndac inj bu mbo whin ñac têm ñatô tiyham, magoc inj gôlôc têtj ñac dom. Inj hu Prisila lu Akwila sinj sêmbô sêwhin ñac. ²¹ Ma têtj ndoc inj pi wanj gi, nanj kêmatiñ yom têtj lau Epesas-nga bocdec bu, “Anötö bu lic ñayham, dec aô wambu watêtj mac wameñ tiyham.” Goc wanj dau hu Epesas sinj ma sa gi. ²² Wanj dau kêsêlêñ e hóc asê malac Sisaria, goc Pol sip baô gi. Ma inj pi Jerusalem gi ma gic lau sêkêñ whin-nga kêsî yêc dinañ. Ma tiñambu inj têtj malac Antiok gi. ²³ Inj mbo Antiok ñasawa saunj, goc kêsêlêñ têtj gameñ Prigia ma Galesia-nga gi. Yêc dindê inj golom-golom malac ma puc lau sêkêñ whin-nga dôñ bu sêlhac ñanğa.

Apolos ndê minj

²⁴ Têtj ñasawa dinañ ñgac danj ñaê Apolos hóc asê malac Epesas. I ñ ñgac Israel-nga nanj ndê malachu Aleksandria, ma inj ñgac tigauc ma kêyalê Anötö ndê yom nanj sêto muñ su yêc, nanj tidônj. ²⁵ Lau ñatô sêndôhônj inj pi Pômdau Yisu su, ma bocdinañ inj kêtj ndê ñalôm ti gauc sambuc bu êndôhônj lau pi Yisu ma whê inj ndê yom sa ñapep. Magoc inj kêyalê busanğu ñalêñ tigenj, nanj Jon ndê lêñ êñku lau tu sênem dau kwi-nga. ²⁶ Yêc Epesas Apolos sôc lôm wê-nga gi, ma gêm mêtê ti ñanğa. Prisila lu Akwila sêngô inj ndê yom, dec sêñgalêm inj têtj inlu si andu gi, ma sêwhê yom ñatô sa têtj inj e inj kêyalê Anötö ndê lêñ nem lau si-nga ñapep eñ.

²⁷ Tiñambu Apolos bu têtj gameñ Akaya-nga ndi, dec lau sêkêñ whin-nga yêc malac Epesas sêpuc inj ndê ñalôm dôñ. Ma sêto bapia têtj lau Akaya-nga nanj sêtap Anötö ndê mwasin sa ma sêkêñ whin Yisu, ma sêtenj ñac bu sêkôc Apolos sa. Ma têtj ndoc inj hóc asê, nanj inj mbo whin lau sêkêñ whin-nga dinañ, ma gêm ñac sa ñandô. ²⁸ Bu inj kalhac ñanğa ma ô lau Israel-nga si yom yêc lau honj aňgô-nga, ma whê Anötö ndê yom nanj sêto yêc, nanj sa, bu tóc asê bu Yisu inj Mesaya dau.

¹ Têñ ndoc Apolos mbo Korin, nanj Pol hu gameñ Prigia ti Galesia-nga sinj, ma kêsêlêñ ho senj lôc-nga nanj sa têñ malac Epesas gi. Inj hôc asê Epesas, ma tap lau sêkêñ whin-nga ñatô sa. ² Ma inj ndac ñac bocdec bu, “Têñ ndoc mac akêñ whinj tiwakuc, nanj mac akôc Ñalau Dabuñ su, me mba?” Ma sêdo yom ma sêsôm, “Mba. Yac akôc Ñalau Dabuñ su dom, ma anjô yom danj pi inj dom.” ³ Dec Pol ndac, “Mac alinj busanju kainj bocke?” Ma sêsôm bu, “Yac alinj busanju ñalêñ gitôm Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê.” ⁴ Goc Pol sôm, “Jon kêku lau nanj sem dau kwi, ma sôm têñ ñac bu sêkêñ whinj ñgac nanj oc meñ êñkuc inj, nanj Yisu.” ⁵ Ñac sêñgô Pol ndê yom dinanj goc sêlinj busanju tu Pômdau Yisu ndê ñaê-nga. ⁶ Ma têñ ndoc Pol hu amba sac ñac, nanj Ñalau Dabuñ gêm ñac ahuc, dec sêsôm yom sem lau apa awha, ma sêhoc yom asê gitôm lau propet. ⁷ Lau nanj gêñ dau hôc asê têñ ñac, nanj launçac 12.

⁸ Pol mbo malac Epesas ñasawa gitôm ayô tô, ma sôc lôm wê-nga ñapanj. Ma yêc dindê inj gêlêñ yom dôñ bu whê Anôtô ndê gôlinj ñahu sa têñ lau. ⁹ Magoc lau ñatô si ñalôm ñadandi ma sêkôc Pol ndê yom sa dom. Ma yêc lau hoñ anjô-nga sêpu senj nanj Pol whê sa têñ ñac. Goc Pol hu ñac sinj ma kôc lau sêkêñ whin-nga su yêc lôm wê-nga. Ma tôm bêc hoñ inj gêm mêtê ñac mbo Tiranus ndê andu lau sêkac sa-nga. ¹⁰ Inj kôm bocdinanj tôm yala lu e lau Israel ti Grik-nga hoñ nanj sêmbo gameñ Asia-nga, nanj sêñgô Pômdau ndê ñawaê. ¹¹ Anôtô kêñ ñaclai têñ Pol ma kôm gêñ dalô atu-tu daêsam. ¹² Inj kôc ñaclai atu, gitôm inj bu êmasec po waher-nga ti ñakwê awê-nga ma ñaclai dau oc lom ndi. Ma lau bu sêkôc po dau, ma sêkêñ sac lau gêmbac ti lau nanj ñalau sac sêmbo ñac si ñalôm, dec oc kôm ñac ñayham sa.

Skiwa atui

¹³ Lau Israel-nga ñatô sêkôm gwelenj sêsoc ñalau sac yêc lau. Ma ñac sic hu sêsôm Pômdau Yisu ndê ñaê asê têñ ndoc sêkôm gwelenj dau. Ñac sêkêñ yatu ñalau sac bocdec bu, “Am sa mwenj, tu Yisu, nanj Pol gêm mêtê pi inj, nanj ndê ñaê-nga.” ¹⁴ Ma Israel si dabunjsiga a tu danj ñaê Skiwa ndê atui 7 sêkôm gwelenj dau sêwhinj. ¹⁵ Magoc têñ bêc danj ñalau sac danj ô ñac si yom ma sôm, “Yisu lu Pol aô kayalê injlu su, magoc mac lau dinanj aô kayalê mac dom!” ¹⁶ Goc ñgac ti ñalau sac dinanj gic ñac e ku ñac dulu, ma gic ñac basô-basô e sêlinj dac sac andô ma sênti sêsa akêñ andu dau ñamlic ñambwa-ñambwa si.

Mêtê kêsôwec yêc Asia

¹⁷ T êñ ndoc lau Israel ti lau Grik-nga nanj sêndôc Epesas nanj sêñgô gêñ dau ñawaê, nanj sêtôc dau atu, ma lau hoñ sêtoc Pômdau Yisu ndê ñaê sa. ¹⁸ Ma lau daêsam nanj sic hu sêkêñ whinj Yisu su, magoc sêsap si mêtê akwa dôñ, nanj sêtisa sêlhac lau hoñ anjô-nga ma sêhoc si sac asê. ¹⁹ Lau mbectoma-nga ñatô sêkôc si bapia mbec-nga ma sêkêñ pitigenj yêc lau anjô-nga, goc sêpoc ya gêñ. Bapia mbec-nga dinanj ñaôli atu-tu. Ñac bu sêkêñ hoñ têñ lau sênemlihi, dec oc sêtap awa sa gitôm mone silba 50,000.* ²⁰ Ñalêñ dinanj dec Pômdau ndê yom tiapa, ma kôm gwelenj ti ñaclai yêc lau sêkêñ whin-nga si ñalôm.

²¹ Gêñ hoñ dinanj hôc asê su, goc Pol gauc gêm bu têñ gameñ Masedonia ti Akaya-nga ndi, ma tinjambu mbu têñ malac Jerusalem ndi. Inj sôm, “Aô watêñ Jerusalem wandi, ma tinjambu wandic malac Rom kêsi whinj.” ²² Ma inj kêkinj

* **19:19:** Mone silba dinanj sêsam bu drakma, ma drakma tigenj gitôm ñaôli gwelenj bêc tigenj-nga. 50,000 drakma dinanj ñaôli atu andô, oc hôc gêlêc PNG si mone K500,000. Lau ñatô sêkêñ whinj bu yom nanj lau mbectoma sêto pi bapia dau, nanj kêñ ñaclai atu têñ ñac, dec semlihi bapia dau ña ñaôli atu.

Timoti lu Erastas, ngac lu nanj sêkôm gwelenj sêwhinj inj, nanj sêmunj inj sêtênj Masedonia si. Ma inj dau gacgej mbo njasawa saunj mbo gamej Asia-nga.

Lau sêli dau sa yêc Epesas

²³ Têj njasawa dinanj lau sêli dau sa njandô pi senj nanj lau sêkêj whinj-nga sêhkuc. ²⁴ Ngac nanj gic hu gêj dau nanj ndê njaê Dimitrias. Inj ngac nanj pec silba ma kêmasanj ti alta me gêj njatô bu lau sêkêj lhac si andu bu sênem akinj anôtô gwam awhê nanj sêsam bu Atemis. Ma inj ti lau njatô sêtap awa daêsam sa yêc gwelenj dinanj. ²⁵ Inj kêgalêm lau dau sa, sêwhinj lau njatô nanj sêkôm gwelenj kainj tigenj, ma sôm têj njac, “Mac lau! Anjô su nanj. Mac anyalê bu yac datap awa atu sa tu gwelenj dindec-nga. ²⁶ Magoc mac alic ti anjô njawaê pi gêj nanj Pol kôm. Inj ngac nanj sôm têj lau bu gwam nanj njamalac amba sêmasanj, nanj anôtô njandô dom. Ma inj gêm lau daêsam si njalôm kwi bu sêhu sakinj anôtô gwam-nga sinj. Inj kôm yêc malac Epesas ma saunj inj ndê yom oc nem gamej Asia-nga sambuc ahuc. ²⁷ Gêj dau oc kôm lau sêlic yac nejj gwelenj sac, ma lôm nanj lau sem akinj Atemis sêmbô, nanj oc sêlic tôm gêj njambwa. Ma anôtô awhê dau, nanj lau sem akinj yêc gamej Asia-nga ma tôm nom njagamej hojj, nanj ndê waê oc ninja.” ²⁸ Lau sêngô Dimitrias ndê yom ma gêli njac si njalôm sa e sic hu sêmbwêc, “Lau Epesas-nga si anôtô Atemis, inj anôtô tiwaê!”

²⁹ Malô goc lau malac-nga hojj nanj sêkac sa, nanj sêli dau sa. Njac sêkôc Gaius lu Aristakus, ngac lu akêj Masedonia nanj êlêmê sênsêlêj sêwhinj Pol, nanj dôj, ma njac hojj sênti sêtêj gamej lau sêkac dau sa-nga, nanj si. ³⁰ Pol tac whinj bu sôm yom têj lau dau, magoc lau sêkêj whinj-nga sêlhac inj ahuc. ³¹ Ma lau bata Rom-nga njatô nanj sêmbô gamej dinanj, nanj Pol ndê silip, nanj sêkêj yom têj inj, ma sêtenj inj bu têj gamej dinanj ndi dom.

³² Lau hojj nanj sêkac dau sa sêmbô, nanj si gauc kêjnsôj. Njac hojj sêmbwêc yom tidau-tidau. Ma njac si daêsam sem gauc njahu bocke dec sêkac sa sêmbô dinanj. ³³ Lau Israel-nga sêti njac si ngac bata danj njaê Aleksanda sa njalhu gi, bu sôm yom ma nem malô lau Epesas-nga njalôm tu njac lau Israel-nga. Lau daêsam sêmbwêc yom njagauc têj inj, dec inj gic amba bu sênem dau dôj ma sêngô inj ndê yom. ³⁴ Magoc lau sêlic bu inj ngac Israel-nga danj, dec hojj sêmbwêc nja awha atu tôm acgatu njasawa lu bu, “Lau Epesas-nga si anôtô Atemis, inj anôtô tiwaê! Inj anôtô tiwaê!”

³⁵ Têj dinanj ngac bata Epesas-nga danj tisa ma sôm lau hojj mamanj. Inj ngac nanj to yom nanj lau bata malac dinanj-nga sêmatinj tidôj, ma yob njac si bapia. Ma inj sôm, “Mac lau Epesas-nga, bocke? Lau nom-nga hojj sênyalê bu mac ayob anôtô awhê atu Atemis ndê lôm, ti hoc nanj pejj sip akêj umborj, nanj lau sêtoc sa tôm Atemis ndê njagatu. ³⁶ Gêj hojj dinanj tôc dau yêc awê su, bocdinanj anem daôm dôj ma ayob daôm bu akôm gêj hojj ti gauc enj. ³⁷ Mac akôc ngac lu dinanj dôj, ma awê injlu sêsôc sêmenj, magoc sêsu yac nejj anôtô awhê susu dom, ma sem kanj gêj danj yêc inj ndê lôm dom. ³⁸ Yac nejj andu sêmatôc yom-nga dê sêlhac, ma lau sêmatôc yom-nga sêmbô. Dimitrias ti lau sêpec silba-nga nanj si yom bu yêc asa, nanj dec sêkôc inj solop sêtêj lau dau sêndi. ³⁹ Kwahic dec mac nem yom njatô bu yêc, nanj akêj têj lau sêmatôc yom-nga bu sêmatôc. ⁴⁰ Ayob daôm njapej! Tu gêj nanj mac akôm têj njasalô lec-nga, dec gitôm bu mac daôm alhac lau dau anjô-nga, ma oc atap matôc sa pi mêtê ali lau sa-nga. Gêj dau bu hôc asê, dec oc tôm dom bu mac amasanj yom têj ngac êmatôc yom-nga. Bu gêj nanj mac akôm, nanj njahu njayham mbasi.” ⁴¹ Inj sôm yom dinanj su, goc kêkinj lau sêlhô têtênj.

20

Pol kôm gwelenj mbo Masedonia ma gamej Grik-nga

¹ Nantij atu dau pacndê, goc Pol kêgalêm lau Epesas-nga nanj sêkêj whinj Yisu, nanj sa sêpitigenj. Inj sôm yom bu puc nac dôj ma êngilí nac bu sêlhac nanja, goc ponj nac ma ti bu têtj Masedonia ndi. ² Inj gi hóc asê su, ma kôm gwelenj golom-golom malac. Inj gêm métê ti sôm yom daêsam tu bu puc lau si sêkêj whinj dôj-nga, ma inj kôm napanj e hóc asê gamej Grik-nga. ³ Inj mbo dindê gitôm ayô tô ma bu pi wanj danj bu mbu têtj gamej Siria-nga ndi. Magoc têtj ndoc dinanj lau Israel-nga njatô sêkic yom bu sêpi wanj sêwhinj sêndi, ma sêkôm inj njayom. Pol ngô njapuc, dec inj pi wanj gi dom, magoc mbu sôc gamej Masedonia-nga gi tiyham. ⁴ Lau ngac nanj sêkôm gwelenj sêwhinj inj, nanj si naê bocdec. Sopate, inj Pirijs atunjac akêj malac Berea, Aristakus lu Sekundus akêj malac Tesalonika, Gaius akêj Derbi, ma Tikikus lu Tropimus akêj gamej Asia-nga, ma Timoti. ⁵ Lau honj dinanj sêmunj si sêhônj yac sêmba malac Troas. ⁶ Ma yac ambo malac Pilipai e lau Israel si Mwasinj Bolom Yist Mba-nga pacndê, goc akôc wanj danj bu atêtj Troas andi. Wanj dau kêsêlêj mbo gwêc njasawa gitôm bêc amanjanj su, goc yac ahóc asê Troas ma atap lau dinanj sa. Ma yac ambo malac dinanj tôm wake sambuc danj.

Pol unj Yutikas sa

⁷⁻⁹ Têtj Sonda ôbwêc lau sêkêj whinj-nga sêpitigenj bu sênenj mwasinj dabunj. Yac akac sa ambo andu baliñ danj, andôc njalôm njahô titô-nga ma lau sêkêj lam daêsam sêngalêj. Pol gauc gêm bu hu Troas sinj têtj lanjsê, ma bocdinanj gêm métê baliñ e timaninjhu. Balê wakuc danj naê Yutikas ndôc gatam atú ma kêtj danja Pol ndê yom e bêc ku inj dulu. Inj yêc bêc kêlhinj dau sinj, ma gacgerj penj sip nom gi akêj njalôm njahô-nga dinanj. Lau sêsip si bu sêkôc inj sa, magoc sêlic bu inj mbac ndu su. ¹⁰ Magoc Pol sip gi, hu dau sac balê dau njahô ma kêgape inj dôj. Ma inj sôm têtj lau, “Mac ahêgo daôm dom. Inj tali.” ¹¹ Goc inj mbu pi andu njalôm njahô-nga tiyham gi. Ma inj pô bolom kôc ma nac senj mwasinj dabunj. Ma inj gic têtju inj ndê yom tiyham e bêbêc, goc hu nac sinj ma kôlhô gi. ¹² Ma balê nanj Pol unj inj sa mbo tali tiyham, nanj lau sêkôc inj mbu têtj inj ndê andu gi ti atac njayham atu.

Pol têtj malac Miletus gi

¹³ Pol gauc gêm bu ênsêlêj ho senj têtj malac Asos ndi, ma sôm têtj yac bu api wanj danj andi atap inj sa yêc dindê. ¹⁴ Yac a ahóc asê ma inj tap yac sa yêc Asos. Ma yac akôc inj pi wanj whinj yac, goc atêtj malac Mitilene a. ¹⁵ Njagalanjsê yac ahu malac dau sinj ma alac e a gi apoc ampinj nduc Kios. Têtj bêbêc yac alac atêtj nduc Samos a, ma njagalanjsê ahóc asê malac Miletus. ¹⁶ Pol tac whinj bu lic Om †Pentikos-nga yêc Jerusalem. Tu dinanj-nga inj gauc gêm bu yac andi njagahô, ahóc gêlêc malac Epesas, ma ambo gamej Asia-nga njasawa baliñ dom.

Pol gic yomsu lau bata Epesas-nga

¹⁷ Têtj ndoc yac ambo Miletus, nanj Pol kêtj yom têtj lau sêkêj whinj-nga yêc malac Epesas, ma kêgalêm nac si lau bata sa sêtêj inj sêmenj. ¹⁸ Nac sêhóc asê ma inj sôm yom têtj nac bocdec bu, “Mac anyalê anenj lêtj honj nanj gakôm tôm bêc honj nanj gambo gawhinj mac, têtj bêc njamata-nga nanj gahóc asê gamej Asia-nga napanj e menj têtj kwahic dec. ¹⁹ Lau Israel-nga sêkêj kisa aô napanj dec sêkêj njawapac atu têtj aô. Tigenj aô kagwininj daunj ma gam akinj Pômdau ti tanjsulu tu mac-nga. ²⁰ Mac anyalê bu yom bocke nanj gitôm bu nem mac

sa, naŋ aõ gasêc ahuc têtŋ mac dom. Aõ gasôm yom hoŋ asê timala eŋ. Aõ kadôhônŋ mac yêc lhu, ma kadôhônŋ mac yêc mac nem andu tôm gi. ²¹ Aõ gahoc yom asê têtŋ lau Israel ti lau Grik su, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anôtô ŋapu, ma sêkêŋ whiŋ yac neŋ Pômdau Yisu. ²² Kwahic dec Nalau Dabuŋ kac aõ bu watêtŋ Jerusalem wandi. Magoc aõ kayalê gêtŋ bocke naŋ oc hôc asê aõ yêc dindê, naŋ dom. ²³ Gêtŋ tigenŋ dec kayalê su, bu yêc malac hoŋ Nalau Dabuŋ kêtŋ puc aõ bu ŋawapac oc sêtap aõ sa, ma aõ oc wandôc gapocwalô. ²⁴ Tigenŋ aõ gatôc ti gahêgo dauŋ pi gêtŋ dau dom. Aõ galic dauŋ ŋamlic gitôm gêtŋ ŋambwa-ŋga. Aneŋ gauc atu bu walhac ŋaŋga e wandic dabiŋ gwelenŋ naŋ Pômdau Yisu kêtŋ têtŋ aõ. Ma gwelenŋ dau bocdec bu, aõ oc wahoc ŋawaê ŋayham asê pi Anôtô ndê mwasiŋ. ²⁵ Mac lau hoŋ naŋ gahoc yom pi Anôtô n dê gôliŋ asê têtŋ mac su, naŋ aŋgô. Kwahic dec aõ kayalê bu mac nem danŋ oc lic aõ aŋônŋ tiyham dom. ²⁶ Boc-dinaŋ dec wasôm asê têtŋ mac, bu ŋamalac asa naŋ tec Anôtô ndê yom, naŋ aõ oc wawêkaiŋ iŋ ndê ŋagêyô dom. ²⁷ Bu aõ gawhê Anôtô ndê lêtŋ hoŋ sa têtŋ mac su, yom danŋ siŋ dau yêc-ŋga dom.

²⁸ “Mac lau dindec, ayob daôm ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ ŋapep. Bu Anôtô gêmlihi iŋ ndê lau hoŋ su ŋa iŋ dau ndê dac, ma Nalau Dabuŋ dau kêtŋyaliŋ mac sa bu ayob ŋac. Bocdinaŋ ayob Anôtô ndê domba ŋapep. ²⁹ Aõ kayalê bu têtŋ ndoc aõ wahu mac siŋ, naŋ kêtŋdôhônŋwaga tasanŋ oc sêmeŋ gitôm giam pôm naŋ sêsôc sêmeŋ bu sêseŋ domba. ³⁰ Ma mac daôm nem lau ŋatô oc sêtisa, ma sênem yom ŋandô kwi ti yom tasanŋ, bu sêŋsônŋ lau ŋatô si gauc e sêhu mac ti yom ŋandô siŋ ma sêŋkuc ŋac. ³¹ Bocdinaŋ anem ali ŋapaŋ. Gauc nem bu tôm yala sambuc tô aõ gaketŋ puc mac tôm ac ma ôbwêc hoŋ ti taŋsulu eŋ.

³² “Kwahic dec aõ wakêŋ mac asip Anôtô amba. Asap yom pi iŋ ndê mwasiŋ atu dôŋ ŋapaŋ. Bu yom dau gitôm bu oc puc mac dôŋ alhac ŋaŋga e awêkaiŋ malam yêc undambê awhiŋ lau dabuŋ hoŋ. ³³ Aõ taŋkwê lau danŋ bu sênem aõ sa ŋa gol me silba me ŋakwê dom. ³⁴ Mac aŋyalê bu aõ dauŋ amanŋ gakôm gwelenŋ tu watap gêtŋ sa bu nem aõ ti lau naŋ sêkôm gwelenŋ sêwhiŋ aõ, naŋ sa. ³⁵ Gwelenŋ hoŋ naŋ aõ gakôm naŋ tôc asê têtŋ mac bu dakôm gwelenŋ atu kaiŋ dinaŋ ŋapaŋ bu danem lau ŋasac sa dandic ŋawaê. Gauc nem yom naŋ Pômdau Yisu dau sôm bocdec bu, ‘Dakêŋ gêtŋ têtŋ lau oc êmwasiŋ yac hôc gêlêc lau sêkêŋ gêtŋ têtŋ yac, naŋ su.’ ”

³⁶ Pol gic bata ndê yom goc pônŋ haduc whiŋ ŋac hoŋ, ma teŋ mbec. ³⁷ Goc ŋac hoŋ sêŋgape iŋ dôŋ ti sêŋgutô iŋ, ma sêtaiŋ iŋ. ³⁸ Pacndê, goc sêhoŋ iŋ sêsa war si. ŋac si ŋalôm ŋawapac atu pi iŋ ndê yom naŋ sôm bu ŋac oc sêlic iŋ aŋgô tiyham dom.

21

Pol hôc asê gameŋ Siria-ŋga

¹ Yac ahu ŋac siŋ ma api waŋ a tiyham, ma waŋ dau sa hêganônŋ nduc danŋ ŋaê Kos, naŋ solop gi. ŋagalaŋsê waŋ dau kôc yac atêtŋ malac Rodes, ma a e waŋ sôc malac Patara. ² Yêc dindê yac atap waŋ danŋ sa, naŋ bu têtŋ gameŋ Pionisia-ŋga ndi, dec apwê gi alom ma waŋ dau hu Patara siŋ. ³ Yac alac e alic nduc Saipras poc ŋalôm-ŋga, ma aŋlêc ambo awê-ŋga ma anti e asôc malac Taya yêc gameŋ Siria-ŋga, ma asip baô a. Waŋ dau kôc wapa malac dinaŋ-ŋga ŋatô. ⁴ Yêc malac Taya yac atap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa, ma ambo awhiŋ ŋac tôm bêc 7. Nalau Dabuŋ kêtŋ puc ŋac dec ŋac bu sêlhac Pol ahuc bu têtŋ Jerusalem ndi dom. ⁵ Magoc bêc 7 dinaŋ su, goc yac ahu ŋac siŋ bu api waŋ

tiyham. Lau sêkêñ whiñ-nga ti ñac si lauwêi ma balêkoc hoñ sêhoñ yac asa gwêc a, ma yêc dindê yac apôñ hanđuc ma aten mbec awhiñ dauñ. ⁶ Goc yac akam dauñ ma ahu dauñ siñ. Yac api wañ ma ñac sêlhô sêmbu si.

⁷ Wañ dau sa akêñ Taya ma kêti e hôc asê malac Tolemai. Yêc dindê yac atap lau sêkêñ whiñ-nga sa ma ambo awhiñ ñac tôm bêc tigen. ⁸ Ñagalañsê yac api wañ tiyham ma alac e asôc malac Sisaria. Ma yac asip baô a ma ayêc awhiñ ñgac ahen-nga dan ñaê Pilip. Muñ-nga sênyaliñ lau 7 sa bu sêndic sam gêñ daneñ-nga, ma Pilip iñ ñac si dan. ⁹ Iñ ndê atuwêi hale sêmbu, nañ sem ñgac sa su dom, ma Anôtô kêmwasin ñac hoñ bu sêhoc yom asê sêtôm propet. ¹⁰ Yac ambo awhiñ ñac bêc ñatô su, goc propet dan ñaê Agabus sip akêñ gameñ Judia-nga meñ. ¹¹ Iñ têt yac meñ, goc kôc Pol ndê piñkap su, ma sô iñ dau amba ti ga hi dôñ. Ma iñ sôm, “Ñalau Dabuñ sôm bu ñalêñ tigen lau Israel-nga nañ sêmbu malac Jerusalem, nañ oc sêsô piñkap dindêc ñadau dôñ, ma sêkêñ iñ sip lau Rom-nga amba.” ¹² Têtñ ndoc yac angô yom dau, nañ yac ac yao Pol bu pi Jerusalem ndi dom. ¹³ Magoc iñ ô yom ma sôm, “Tu sake-nga dec mac atan tu aô-nga, ma bu akôm aô ñalôm ndi lu? Ñac bu sêsô aô dôñ me sêndic aô ndu yêc Jerusalem tu Pômdau Yisu ndê ñaê-nga, nañ gitôm.” ¹⁴ Yac alic bu iñ oc sôc yac mba yom ñapu dom, dec ahu siñ ma asôm, “Gêñ nañ Pômdau tac whiñ bu hôc asê, nañ ñandô sa.”

Pol mbo Jerusalem

¹⁵ Dinañ su, goc yac amasan dauñ ma api Jerusalem a. ¹⁶ Lau sêkêñ whiñ-nga ñatô akêñ Sisaria sêwhiñ yac, ma sêwê yac atêñ Nason ndê andu a, bu ambo dindê. Nason iñ ñgac akêñ nduc Saipras, ma iñ lau ñamata-nga nañ sêkêñ whiñ Yisu, nañ si dan. ¹⁷ Têtñ ndoc yac ahôc asê Jerusalem, nañ asidôwai sêkôc yac sa ti atac ñayham. ¹⁸ Ñagalañsê dec Pol ti yac hoñ a alic Jems, ma lau bata hoñ sêkac dau sa sêmbu Jems ndê andu. ¹⁹ Pol kam ñac, goc gic miñ yom pi iñ ndê gwelen yêc lau apa si gameñ, ma pi gêñ hoñ nañ Anôtô kôm bu puc gwelen dau dôñ. ²⁰ Ñac sêngô yom dau su ma sêmpin Anôtô. Magoc sêsôm têtñ Pol, “O asidôwa. Lic su nañ. Yêc dec, lau Israel-nga daêsam andô sêkêñ whiñ Yisu, magoc sêsap Moses ndê yomsu hoñ dôñ ñapan. ²¹ Ma ñac sêngô ñawaê bu am kêdôhôn lau Israel-nga nañ sêndôc lau apa si gameñ, bu sêhu Moses ndê yomsu siñ. Sêngô bu am sôm têtñ ñac bu sêhu yac neñ mêtê dasê balêi si ñamlic ñatô su-nga, ti yac neñ gêbôm ñatô siñ. ²² Bocdinañ kwahic dec yac oc dakôm bocke? Ñac oc sêngô ñawaê bu am mwen su. ²³ D ec yac gauc gêm bu am kôm b ocdec. Yac mba lau hale dec sêmbu, nañ sêmatin yom tu bu sênem dabuñ dau-nga.* ²⁴ Bocdinañ am kôc lau dau sa ma êmkuc yac lau Israel-nga neñ lêtñ tamasan dauñ ñawasi sa yêc Anôtô anğô-nga, ma nem dabuñ daôm whiñ ñac. Nem ñac sa ma nemlhi gêñ bocke nañ sêpônda bu sêndic dabin yom nañ sêmatin têtñ Anôtô, ma sêngalin ñac kêclauñ su. Kôm bocdinañ dec lau Jerusalem-nga oc sênyalê bu yom nañ sêngô pi am, nañ ñahu mbasi. Ñac oc sêlic bu am daôm sap yac neñ yomsu dôñ ma sa lêtñ hoñ ñapep. ²⁵ Ma yom nañ yac tamatin pi lau gameñ apa-nga nañ sêkêñ whiñ Yisu, ma dato sip bapia ma dakêñ têtñ ñac su, nañ dec yac oc dasen su dom. Yac dato têtñ ñac bu sênem gêñ daneñ-nga nañ lau sêkêñ ti da têtñ anôtô gwam nañ dom, ma dac ma wata

* **21:23:** Yom nañ lau dinañ sêmatin tidôn, nañ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Nazirite Vow.’ Lau nañ sêmatin yom dau, nañ sêtimêtê dau ñapep ti sem dabuñ dau tu bu sênem akin Anôtô, e yom dau ñatêmbu pacndê. Ñac oc sêngalin si kêclauñ dom e têm dau pacndê, dec sêngalin kêclauñ hoñ su ma sêkêñ da ñatô yêc lôm dabuñ. Alic Nam 6:1-21.

ti dac, nanj sênej danj dom bocdinañ. Ma dato bu sêkôm mêtê mockainj-nga dom.”

²⁶ Têñ galañsê Pol kôc lau hale dinañ sa, goc gic hu têm tu bu êmasañ dau ñawasi sa yêc Anötô anjô-nga, ma kékuc lêñ sênem dabuñ dau-nga whiñ ñac. Goc inñ sôc lôm dabuñ gi bu kêñ ñawaê têñ dabuñsiga pi bêc bocke ñac si ndoc sênem dabuñ dau-nga oc pacndê, ma ñac tigenj-tigenj oc sêkêñ si da.

Sêkôc Pol dôñ

²⁷ Pol ndê bêc 7 bu êmasañ dau ñawasi sa-nga kêpiñ bu pacndê, ma lau Israel-nga ñatô akêñ gameñ Esia-nga sêlic inñ yêc lôm dabuñ. Goc sêli lau hoñ ñalôm sa bu sêkôc inñ dôñ. ²⁸ Ñac sêmbwêc, “Mac lau Israel-nga, amej anem yac sa. Alic ñgac dec. Inñ ñgac nanj kédôhôn lau tôm gameñ hoñ, ma pu yac lau Israel-nga ti yac neñ yomsu, ma pu gameñ dindec whiñ. Ma gêñ danj tiyham. Inñ kôc lau Grik ñatô sêsôc lôm dabuñ ñabatêmindô sêmenj, dec kôm gameñ dabuñ dindec ñadômbwi sa.” ²⁹ Ñac sêsôm yom dinañ ñahu bu muñ-nga sêlic ñgac Epesas-nga danj ñaê Tropimus, mbo malac Jerusalem whiñ Pol. Ma ñac gauc gêm bu mboe Pol kôc inñ têñ lôm dabuñ gi. ³⁰ Têñ dinañ lau malac-nga hoñ sêli dau sa ñandô ma sic dau sa sêpitigenj yêc lôm dabuñ ñabatêmindô. Ñac sêkôc Pol dôñ ma sêhê inñ sa awê gi, goc lau sic gameñ dau ñagatam ahuc. ³¹ Ñac sêkôm bu sêndic inñ ndu sêmbô, ma lau siñ Rom-nga si ñadau ñgô ñawaê bu lau malac Jerusalem-nga hoñ sêli dau sa. ³² Goc ñagahô inñ kôc lau siñ-nga ti ñac si lau bata ñatô, ma sênti sêtêñ lau toñ dinañ si. Ma têñ ndoc lau dau sêlic ñgac bata ti inñ ndê lau siñ-nga, nanj sic Pol tiyham dom.

³³ Goc lau siñ si ñadau kôc ndê lau ma sêkôc Pol dôñ, ma inñ gic atu bu sêsô inñ dôñ ña sen lu. Goc inñ ndac lau bu inñ asa, ma inñ kôm sac bocke. ³⁴ Lau yêc toñ atu ñalôm sêmbwêc yom tidau-tidau, dec ñgac dau kêyalê bu inñ gitôm dom bu tap gêñ dau ñahu sa. Goc inñ gic atu bu sêkôc Pol sêtêñ lau siñ-nga si gameñ sêndi. ³⁵ Têñ ndoc sêhêc asê tunbôm ña-têc nanj yêc gameñ dau ñasactô, nanj lau sêkôm mwasac ñannga bu sêndic Pol ndu. Tu dinañ-nga lau siñ-nga sêhêc inñ sa lôlôc bu sêkôc inñ sôc ñac si gameñ sêndi. ³⁶ Ma lau toñ atu nanj sêñkuc, nanj sêmbwêc ñapanj, “Ndic inñ ndu! Ndic inñ ndu!”

³⁷ Lau siñ-nga bu sêkôc Pol sôc ñac si gameñ ñalôm ndi, magoc inñ ndac ñac si ñadau bocdec bu, “Gitôm bu wasôm yom danj têñ am, me?” Ma ñgac dau ndac, “Am kêyalê yom Grik, a? ³⁸ Aô gam gauc bu am ñgac Isip-nga nanj ndoc dê giñga su, gic nem lau gitôm 4,000 sa yêc gameñ sawa, ma kêgilí ñac bu sêndic siñ têñ lau Rom-nga.” ³⁹ Magoc Pol sôm, “Mba! Aô ñgac Israel-nga danj, ma anej malac Tasis yêc gameñ Silisia-nga. Inñ malac ñambwa dom, malac tiwaê. Kwahic dec aô bu wandac am gitôm bu wasôm yom têñ lau dindec, me mba?”

⁴⁰ Lau siñ-nga si ñadau gôlôc, dec Pol kac dau kwi kalhac têc, ma gic amba têñ lau bu sênem dau dôñ. Ma têñ ndoc gameñ ñanjenj sa, nanj gic hu sôm yom têñ ñac ña Yom +Hibru.

22

Pol sôm yom têñ lau Jerusalem-nga.

¹ Inñ sôm, “O asidôwai ti damanj. Akêñ danjam ma aô waô yom nanj lau sêngôlinj pi aô.” ² Ñac sêngô inñ sôm yom têñ ñac yêc ñac dau si awha, nanj Yom Hibru, dec lau hoñ sem dau dôñ ma sêhê danja inñ. Goc inñ sôm, ³ “Aô ñgac Israel-nga. Dinañ kôc aô yêc gameñ Silisia-nga, ma anej malachu Tasis. Magoc aô gatiatu yêc malac atu dindec, ma kadôhôn abanj si yomsu hoñ

ɲapep eɲ gambo Gamaliel ɲapu. Aö gayêm dauɲ su ɲandô tu wanem akiɲ Anötö-ɲga tòm kwahic dec mac daôm gauc gêm bu akôm. ⁴ Aö gakêɲ kisa lau naɲ sêɲkuc lêɲ wakuc dindec, ma gakêɲ lauwhê ma ɲgac sêkêɲ whiɲ Yisu-ɲga daêsam sêsôc gapocwalô, ma gac atu bu lau sêndic ɲatô ndu. ⁵ Dabuɲsiga ɲamata-ɲga ti lau bata hoɲ sêɲyalê aneɲ gwelenɲ dinaɲ. ɲac lau dinaɲ sêto bapia pac aö dôɲ-ɲga têtɲ lau bata Israel-ɲga naɲ sêmbô malac Damaskas. Têtɲ bêc dan aö kasêlêɲ gambo seɲ bu wasip Damaskas wandi, bu wakôc lau sêkêɲ whiɲ Yisu-ɲga yêc dindê sa sêtêɲ Jerusalem sêmeɲ, bu sêkêɲ ɲandê têtɲ ɲac. ⁶ Aö kasêlêɲ e têtɲ ac kac lhu gasuɲ sa Damaskas, ma sep tigen ɲawê undambê-ɲga atu dan pô aö. ⁷ Dec gapeɲ gasip nom ma gaɲgô awha dan sôm yom têtɲ aö bu, ‘Saul, Saul, tu sake-ɲga am kêɲ kisa aö?’ ⁸ Ma aö gandac bu, ‘O ɲadau, am asa?’ Goc awha dau ô yom ma sôm, ‘Aö Yisu Nasaret-ɲga naɲ am kêɲ kisa.’ ⁹ Lau naɲ sêwhiɲ aö naɲ sêlic ɲawê dau ma sêɲgô awha, magoc sêɲyalê yom naɲ Yisu sôm têtɲ aö, naɲ dom. ¹⁰ Ma aö gandac, ‘Pômdu, aö wakôm sake?’ Ma iɲ sôm, ‘Tisa, ma sôc Damaskas ndi. Ma gêɲ bocke naɲ aö tac whiɲ bu am kôm-ɲga, naɲ aö oc wanɲiɲ lau bu sêwhê sa têtɲ am yêc dindê.’

¹¹ “ɲawê dau kôm aö tanôɲ tipec, bocdinaɲ dec lau naɲ sêwhiɲ aö sêhê aö aman, ma sêwê aö gasôc Damaskas ga. ¹² Ma ɲgac dan ɲaê Ananias meɲ gêlic aö. Iɲ ɲgac naɲ sa ndê lêɲ hoɲ kékuc yomsu Israel-ɲga ɲapep, ma lau Israel Damaskas-ɲga hoɲ sêtoc iɲ sa. ¹³ Iɲ kalhac kêpiɲ aö ma sôm, ‘Asidôwa Saul, tanôm ɲawa sa!’ Ma têtɲ ndoc dinaɲ eɲ aö tanôɲ ɲayham sa e galic iɲ. ¹⁴ Ma iɲ sôm, ‘Damaɲi si Anötö kêyalɲ am sa bu êmyalê iɲ ndê atac whiɲ, ma bu lic ɲgac gitêɲ Yisu dau, ma bu ɲgô yom yêc iɲ dau whasuɲ. ¹⁵ Ma am oc hoc yom ɲandô pi iɲ asê têtɲ lau hoɲ, ma sôm yom asê pi gêɲ hoɲ naɲ am gêlic ti ɲgô su. ¹⁶ Ma kwahic dec am hôɲ sake? Tisa ma liɲ busaɲgu tu Yisu ndê ɲaê-ɲga bu êɲgwasɲ am nem sac hoɲ su.’

¹⁷ “Têtɲ ndoc aö gambu gatêɲ Jerusalem gameɲ, naɲ gateɲ mbec gambo lôm dabuɲ e gatuɲ kaiɲ dan sa. ¹⁸ Ma galic Pômdu Yisu sôm yom têtɲ aö bocdec bu, ‘ɲagahô, hu Jerusalem siɲ kwahic dec, bu lau dec oc sêkôc yom naɲ am hoc asê pi aö, naɲ sa dom.’ ¹⁹ Dec aö gaô yom ma gasôm, ‘Pômdu, lau dindec sêɲyalê bu muɲ-ɲga aö kasalê lau sêkêɲ whiɲ am-ɲga tòm lôm wê-ɲga hoɲ, bu wandic ɲac ma wakêɲ ɲac sêndôc gapocwalô. ²⁰ Ma têtɲ ndoc naɲ lau sêkêc Steven ndê dac siɲ tu iɲ hoc yom asê pi am-ɲga, naɲ aö galhac ma galic ti atac ɲayham. Ma gayob lau naɲ sêtoc iɲ ɲa hoc, naɲ si ɲakwê.’ ²¹ Goc Pômdu sôm têtɲ aö, ‘Ndi! Aö oc wanɲiɲ am sa yêc lau Israel si gameɲ, bu têtɲ lau apa si gameɲ ndi.’ ”

²² Lau hoɲ sêɲgô Pol ndê yom ti sem dau dôɲ e iɲ sôm yom dinaɲ. Dec sêli awha sa ma sêmbwêc, “Iɲ gitôm bu mbo tali-ɲga dom. Ndic iɲ ndu ɲiɲgal!” ²³ ɲac sêmbwêc ti sêkac si ɲakwê andô-ɲga su ma sêmbalip kop pi lôlôc gi sêmbô. ²⁴ Dec lau siɲ-ɲga si ɲadau kêɲ yatu ɲac bu sêkôc Pol sôc ɲac si gameɲ ndi. Iɲ sôm bu sêhi iɲ ɲa sô, ma sêɲsu iɲ tu bu sêtap sa bu ɲahu bocke dec lau sêmbwêc iɲ ɲalêɲ bocdinaɲ. ²⁵ Sêsô iɲ amba ti gahi dôɲ pi a bu sêhi iɲ, dec Pol sôm têtɲ ɲgac bata naɲ yob lau siɲ-ɲga toɲ dan, naɲ bocdec bu, “Bocke? Mac bu ahi ɲgac Rom-ɲga dan, naɲ atap giso dan sa yêc iɲ dom, naɲ dec oc aɲgili Rom si ɲagôlin, me mba?” ²⁶ ɲgac dau ɲgô Pol ndê yom, dec têtɲ lau siɲ-ɲga si ɲadau gi ma sôm têtɲ iɲ bu, “Am oc kôm sake, bu ɲgac dindê iɲ ɲgac Rom-ɲga?” ²⁷ Goc ɲgac dau têtɲ Pol gi ma ndac iɲ, “Sôm asê têtɲ aö. Am ɲgac Rom-ɲga, me mba?” Ma Pol sôm, “Aêc.” ²⁸ Dec lau siɲ-ɲga si ɲadau sôm, “Aö gahu awa atu siɲ dec

gamlhi anej bapia bu wati ngac Rom-nga.” Magoc Pol sôm, “Aô daman in ngac Rom-nga, ma bocdinañ dec aô ngac Rom-nga gawhinj.”

²⁹ Yom dau kôm ngac dau sô ndandô, bu in kôc Pol ma sô in dôñ, magoc kêyalê dom bu in ngac Rom-nga. Ma lau nanj bu sêñsu Pol, nanj ñagahô sêkac dau su yêc in.

Pol kalhac lau bata Israel-nga anğô-nga

³⁰ Lau sinj-nga si ñadau bu tap sa bu ñahu bocke dec lau Israel-nga sêngôlinj yom pi Pol. Bocdinañ ñagalañsê bêbêc in kêñ yatu bu lau dabuñsiga ti lau bata Sanedrin-nga honj sêkac dau sa, goc kôc Pol su yêc lau sinj-nga si gameñ, ma kêñ in kalhac ñac anğô-nga.

23

¹ Pol tahê lau Sanedrin-ñg a honj ma sôm, “O anej asidôwai. Aô neñ atac pa su pi lêñ honj nanj gasa tu wanem akinj Anôtô-nga ñapanj, e meñ têtñ acsalô lec galhac mac anôm-nga.” ² Dabuñsiga ñamata-nga ñaê Ananias ngô yom dinañ, dec sôm têtñ lau nanj sêlhac sêmpinj Pol bu sêtap in sôc tôkwa. ³ Goc Pol sôm têtñ in, “Anôtô oc ndic am ô! Bocke dec am ndôc tu êmatôc aô êñkuc yomstu Israel-nga, magoc am daôm sôm lau sêtap aô dec kêgili yomstu dau? Am gitôm a nanj ñadômbwê-nga ñawasi, magoc ñalôm-nga sop wenj sa.” ⁴ Lau nanj sêlhac sêmpinj Pol sêsôm têtñ in bu, “Bocke dec am sôm yom sac-sac pi Anôtô ndê dabuñsiga ñamata-nga?” ⁵ Ma Pol ô yom ma sôm, “Asidôwai. Aô kayalê dom bu in dabuñsiga ñamata-nga. Bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘Sôm yom sac pi ñgac nanj gêm gôlinj nem lau, nanj dom.’”

⁶ Pol kêyalê bu lau Sanedrin-nga ñatô ñac lau Palêsai, ma ñatô ñac lau Sadiusi. Tu dinañ-ñga dec in mbwêc yom têtñ ñac bocdec bu, “Anej asidôwai anğô. Aô daman in Palêsai danj, ma aô bocdinañ. Aô gakêtñ whinj bu yac oc datisa akêtñ lau batê-nga. Ma kwahic dec ñac bu sêmatôc aô tu yom dinañ-nga.” ⁷ Têtñ ndoc in sôm yom dinañ, dec lau Sanedrin-nga sêwhê dau kôc, ma lau Sadiusi ti lau Palêsai sêseñ dau. ⁸ Sêseñ dau ñahu bu lau Sadiusi sêkêtñ whinj dom bu lau batê oc sêtisa tiyham, ma sêsôm bu anjela ma ñalau danj sêmbo dom. Magoc lau Palêsai sêkêtñ whinj gêtñ honj dinañ.

⁹ Bocdinañ lau dau sêli dau sa ñalêñ sac. Ma Palêsai ñatô nanj sêndôhônj yomstu, nanj sêtisa ma sêsôm yom ti ñanğa, “Yac atap giso danj sa yêc ñgac dindêc dom. Mboe anjela me ñalau danj kêtñ yom nanj in êlêmé hoc asê têtñ lau, nanj têtñ in.” ¹⁰ Kêpinj bu sinj hóc asê, dec lau sinj-nga si ñadau tôc bu mboe lau oc sêkac Pol kôc ndi lu. Bocdinañ in kêkinj in ndê lau sinj-nga bu sêsa sêndi ti ñanğa ma sêñgaho Pol su yêc lau dinañ, ma sêkôc in mbu têtñ ñac si gameñ ndi tiyham.

¹¹ Têtñ ôbwêc Pômdau hoc dau asê têtñ Pol ma sôm, “Hêgo daôm dom, puc daôm dôñ! Am hoc yom asê pi aô su yêc Jerusalem, ma am oc kôm bocdinañ yêc malac Rom whinj.”

Lau Israel-nga sêkic yom bu sêndic Pol ndu

¹² Galañsê bêbêc lau Israel-nga ñatô sêkic yom bu sêndic Pol ndu. Ma sêmatinj pwac têtñ dau bu oc sêneñ me sênom gêtñ dom e in mbac ndu su. ¹³ Lauñgac nanj bu sêkôm gêtñ dau nanj si namba hóc gêlêc 40 su. ¹⁴ Ñac sêtêtñ dabuñsiga atu-tu ti lau bata ñatô si, ma sêsôm, “Yac amatinj pwac bu anej gêtñ dom e andic Pol ndu su nanj. ¹⁵ Bocdinañ yac gauc gêm bu mac awhinj lau Sanedrin-ñga andac

lau siñ si ñadau bu hu Pol siñ têtj mac, bu andac iñ pi gêtj ñatô tiyham. Ma yac oc asinj ambo señ bu têtj ndoc sêwê iñ sêsa sêmen, nanj yac andic iñ ndu.”

¹⁶ Pol lhuwê atunğac ngô gêtj dau ñawaê, dec sôc lau siñ-nga si gameñ têtj Pol gi ma sôm asê têtj iñ. ¹⁷ Pol ngô su dec ta ñğac nanj yob lau siñ-nga toñ danj ma sôm têtj iñ, “Kôc balê dindec têtj mac nem ñadau ndi. Iñ kôc yom danj bu sôm têtj iñ.” ¹⁸ Goc ñğac siñ-nga dinanj wê balê dau têtj ñac si ñadau gi ma sôm, “Pol, ñğac nanj ndôc gapocwalô, nanj ndac aô bu wakôc balê dindec têtj am menj, bu iñ kôc yom danj bu sôm têtj am.” ¹⁹ Ñğac dau kêm balê dau sa ma iñlu sêsa ahic si, ma iñ ndac iñ bu, “Am kôc yom bocke bu sôm têtj aô?” ²⁰ Goc balê dau sôm, “Lau Israel-nga sêkic yom bu sêndac am bu êmkinj Pol ndi lhac lau Sanedrin-nga añğô-nga têtj lañsê, bu ñac tac whinj bu sêndac iñ tu yom ñatô-nga. ²¹ Ngô ñac si yom dom, bu ñac si lau hôt g êlêc 40 sem neneñ sêhônj iñ sêmbo señ. Lau dau sêsôm tidônj su bu sêneñ ma sênôm gêtj dom e sêndic iñ ndu. Ñac kwahic dec sêmasanj dau sêmbo, sêhônj bu am lôc têtj ñac si yom.” ²² L au siñ-nga si ñadau ñ gô balê dau ndê yom su, goc kêkinj iñ sa gi ma gic yomsu iñ bocdec bu, “Sôm têtj lau danj dom bu am mweñ kêñ ñawaê dindec têtj aô.”

Sêkôc Pol têtj malac Sisaria gi

²³ Goc iñ ta ndê ñğac lu nanj sêyob lau siñ-nga toñ lu nanj sêtêtj iñ sêmen, ma sôm têtj iñlu bu, “Andic lau siñ-nga tôm 200 sa, ma lau siñ sêndôc hosi-nga 70, ma lau siñ kêm-nga 200 sêwhinj. Asôm bu sêmasanj dau bu sêtêtj malac Sisaria sêndi têtj 9 kilok ôbwêc dindec. ²⁴ Amasanj hosi tu Pol ndôc ñahô-nga, ma ayob iñ ñapep e akêtj iñ sip gôlinjwaga Rom-nga Filiks amba.” ²⁵ Ma ñğac atu dau to bapia danj bocdec:

²⁶ Aô Klaudias Lisias dec gato têtj am ñğac atu gôlinjwaga Filiks. Acsalô ñayham am. ²⁷ Lau Israel-nga sêkôc ñğac dindec dôñ ma bu sêndic iñ ndu. Magoc aô gatap sa bu iñ ñğac Rom-nga danj, dec aô ti neñ lau siñ-nga añgaho iñ su yêc ñac amba. ²⁸ Aô bu watap yom nanj sêñgôlinj pi iñ, nanj ñahu sa, dec gakêtj iñ kalhac lau Israel si lau bata Sanedrin-nga añğô-nga bu sêñsahê iñ. ²⁹ Aô gatap sa bu yom nanj sêñgôlinj pi iñ, nanj hêganônj lau Israel-nga si yomsu. Magoc aô gatap yom danj sa gitôm bu yac andic iñ ndu me akêtj iñ ndôc gapocwalô-nga dom. ³⁰ Malô aô ganğô ñawaê bu lau ñatô sêkic yom gelec bu sêndic iñ ndu. Bocdinañ dec aô kakinj iñ têtj am goloc ñagahô, bu am êmatôc iñ ndê yom. Ma aô gac a tu lau nanj sêñgôlinj yom pi iñ, bu sêwhê yom dau sa têtj am.

³¹ Iñ to yom dau su, goc kêñ bapia sip iñlu amba, ma iñlu sic lau siñ-nga sa ma sêkôm tôm iñ gic atu ñac. Têtj ôbwêc dau dinanj sêkôc Pol whinj ñac, ma sêsa sêtêtj malac Antipatris si. ³² Galañsê bêbêc lau siñ-nga nanj sêñsêlêñ sêmbo nom, nanj sêlhô sêmbo sêtêtj si gameñ yêc Jerusalem si. Ma lau siñ-nga nanj sêndôc hosi sêhoñ Pol sa si. ³³ Têtj ndoc sêhôt asê Sisaria, nanj sêkêñ Pol ti bapia dau têtj gôlinjwaga Filiks. ³⁴ Ma iñ sam bapia dau, goc ndac Pol bu iñ ñğac gameñ bocke-nga. Ma tap sa bu iñ ñğac gameñ Silisia-nga. ³⁵ Goc sôm, “Aô oc wanğô am nem yom, têtj ndoc lau nanj sêñgôlinj yom pi am, nanj sêhôt asê.” Goc iñ kêñ yatu iñ ndê lau bu sêyob Pol yêc andu atu nanj muñ-nga Kin Herod kwê sa nanj.

1 Bêc 5 giŋga su, goc dabuŋsiga ŋamata-ŋga Ananias ti lau bata Israel-ŋga ŋatô sêsip malac Sisaria si, bu sêkêŋ yom naŋ sêŋgôliŋ pi Pol, têŋ gôliŋwaga Filiks. Ma sêkôc ŋac dan ŋaê Tetulus whiŋ ŋac, bu nem ŋac awha têŋ Filiks. 2-3 Lau sêkôc Pol sôc meŋ, goc Tetulus gic hu sôm ndê yom têŋ Filiks bocdec bu, “O ŋac ŋayham kêlêc Filiks. Am gêm gôliŋ yac ŋapep, dec yac ambo ŋayham ma ti yom malô ŋasawa baliŋ su. Am ŋgac tiguauc dec kêmasaŋ lêŋ wakuc ŋayham ŋatô, naŋ lau gameŋ dindec-ŋga kwahic dec sêŋkuc sêmbô. Yac ti mba lau hoŋ naŋ sêmbô am nem gôliŋ ŋapu, naŋ bu anem danŋe am ŋapan. 4 Aô bu wanŋaiŋ am nem têm dom, ma bu wakôm am lic ŋakam sa dom. Bocdinaŋ wandac am bu ŋgô yac mba yom apê lec. 5 ŋgac dindec iŋ ŋgac êŋgiliŋ lau-ŋga, ma gêli lau Israel-ŋga ŋalôm sa tôm gameŋ hoŋ. Iŋ lau toŋ naŋ sêŋkuc yom so pi ŋgac Nasaret-ŋga dinaŋ, naŋ si ŋgac ŋamata-ŋga. 6-7 Ma gêŋ dan whiŋ. Iŋ bu kôm mêtê naŋ toc yac mba lôm dabuŋ sa bu gameŋ dabuŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga dec yac akôc iŋ dôŋ.* 8 Am daôm bu kip iŋ sa, dec am oc tap sa bu yom hoŋ naŋ yac aŋgôliŋ pi iŋ, naŋ yomandô.” 9 Tetulus sôm iŋ ndê yom dinaŋ, goc lau Israel-ŋga hoŋ naŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ sêpuc iŋ ndê yom dôŋ ma sêsôm bu yomandô.

10 Goc gôliŋwaga Filiks tóç amba têŋ Pol bu sôm ndê yom, dec Pol sôm, “Aô kayalê bu am gêm gôliŋ gameŋ dindec ma kêmatôc lau si yom tôm yala ŋatô su. Bocdinaŋ aô atac ŋayham bu wasôm aneŋ yom têŋ am ma waô yom naŋ sêŋgôliŋ pi aô. 11 Am bu ndac lau ŋatô, dec am oc tap sa ŋagahô bu bêc 12 gi su, naŋ gapi Jerusalem ga, tu bu watoc Anôtô sa-ŋga. 12 Lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi aô, naŋ sêŋyalê su bu aô gakôm mêtê sac dan dom. Aô gasôm ŋamalac dan yêc lôm dabuŋ dom, ma gali lau ŋalôm sa yêc lau Israel si lôm wê-ŋga me yêc malac Jerusalem ŋalôm dom. 13 Bocdinaŋ yom naŋ sêŋgôliŋ pi aô, naŋ ŋac gitôm dom bu oc sêtôc asê bu yomandô. 14 Magoc yom ŋandô tigeŋ dec wasôm asê têŋ am bocdec bu. Aô gam akiŋ damaŋi si Anôtô kakuc lêŋ wakuc tôm lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga sêŋkuc. Lau dinaŋ sêlic lêŋ dau bu lêŋ so. Magoc aô gakêŋ whiŋ yom hoŋ naŋ kékuc Moses ndê yomsu ti yom hoŋ naŋ lau propet sêto muŋ su. 15 Ma gakêŋ batan bu Anôtô oc uŋ lau gitêŋ ma lau sac hoŋ sa akêŋ lau batê-ŋga tôm ŋac lau dindê sêkêŋ whiŋ. 16 ŋalêŋ dinaŋ dec aô kasahê bu wasa neŋ lêŋ hoŋ solop eŋ tu bu walhac ti neŋ atac pa su yêc Anôtô ti ŋamalac aŋgô-ŋga. 17 Aô gahu Jerusalem siŋ yala ŋeŋ su, ma kwahic dec gambu gatêŋ Jerusalem ga, bu wanem aneŋ lau Israel-ŋga si lau ŋalôm sawa sa, ma bu wakêŋ da têŋ Anôtô. 18 Aô kakuc lau Israel-ŋga si lêŋ sêmasaŋ dau ŋawasi sa yêc Anôtô aŋgô-ŋga muŋ su, goc gasôc lôm dabuŋ ga bu wakêŋ neŋ da. Ma têŋ ndoc dinaŋ lau Israel-ŋga ŋatô akêŋ gameŋ Esia-ŋga sêlic aô. Aô gac lau toŋ atu sa dom, ma gali lau ŋalôm sa bu sêkôm kisa dom. 19 ŋac lau Esia-ŋga dau sic hu sêŋgôliŋ yom pi aô, ma bocdinaŋ ŋac bu gauc nem bu aô gakôm giso, dec ŋac dau sêmeŋ ma sêsôm asê têŋ am. 20 Bu mba, goc sôm têŋ lau Israel-ŋga naŋ kwahic sêmbô dec, bu sêtôc asê têŋ am, giso bocke naŋ lau Israel si lau bata Sanedrin-ŋga sêtap sa yêc aô. 21 Mboe ŋac sêlic aô sac ma sêkêŋ aô galhac am aŋôm-ŋga bu êmatôc aô, pi yom tigeŋ naŋ aô gambwêc têŋ ŋac bocdec bu, ‘Aô gakêŋ whiŋ bu yac oc datisa akêŋ lau batê-ŋga.’ ”

22 Filiks ŋgô ti kêyalê yom daêsam su pi lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga si lêŋ wakuc.

* 24:6-7: Yêc bapia akwa ŋandô naŋ ŋabatŋ 6b ma ndi têŋ 8a sêmbô dom. Lau atu-tu gauc gêm bu lau ŋatô sêto ŋabatŋ 6b-8a tiŋambu-ŋga. Yom dau yêc bocdec bu: ... ma yac bu amatôc iŋ êŋkuc yac mba yomsu. vs7 Magoc lau siŋ-ŋga si ŋadau Lisias ti ndê lau siŋ-ŋga daêsam sêmeŋ sêŋgaho iŋ su yêc yac aman. vs8 Ma Lisias gic atu bu lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi iŋ, naŋ sêmeŋ sêsôm asê têŋ am.

Bocdinaŋ dec iŋ gic bata yom, ma sôm têtj lau Israel-ŋga naŋ sêmen akêtj Jerusalem, “Têtj ndoc lau siŋ-ŋga si ŋadau Lisias menj akêtj Jerusalem, naŋ aô oc wasôm aneŋ gauc asê pi mac nem yom.” ²³ Goc iŋ gic atu ŋgac naŋ yob lau siŋ-ŋga toŋ daŋ, bu sêyob Pol ŋapep, magoc sêsô iŋ dôŋ dom. Ma iŋ sôm têtj iŋ bu kêtj ŋasawa têtj Pol ndê lau naŋ bu sêndic iŋ kêsi ti sênem iŋ sa, ma lhac ŋac ahuc dom.

Sêyob Pol sêmbo Sisaria

²⁴ Bêc ŋatô giŋga su, dec Filiks lu nawhê Drusila, naŋ awhê Israel-ŋga daŋ, sêŋgalêm Pol bu sêŋgô iŋ whê yom sa pi lau sêkêtj whiŋ Yisu Kilisi-ŋga si lêtj. ²⁵ Pol gêm yomgalôm whiŋ iŋlu ma sôm yom ŋasawa hic baliŋ, pi lêtj naŋ lau sêti lau gitêtj, ma sêtîmêtê dau ŋapep, ma pi Anötô ndê bêc êmatôc lau-ŋga naŋ oc menj sa. Yom dau kôm Filiks tôc dau sa, dec sôm, “Naŋ gitôm, am lhô mbu ndi. Têtj ndoc aô bu walic ŋasawa ŋayham daŋ, naŋ wakêtj yom am tiyham.” ²⁶ Ma tiŋambu iŋ kêgalêm Pol ti gêm yomgalôm whiŋ iŋ tidim daêsam, bu iŋ kêtj bata bu Pol oc kêtj awa têtj iŋ, bu nemlhi dau su yêc gapocwalô.

²⁷ Filiks bu kôm lau Israel-ŋga sêlic iŋ ŋayham, dec kêtj Pol ndôc gapocwalô ŋapaŋ. Yala lu giŋga su, goc Pokias Festus ti gôliŋwaga ô Filiks su.

25

Pol kalhac Festus aŋgô-ŋga

¹ Têtj ndoc Festus hôc asê bu nem gôliŋ gameŋ dinaŋ, naŋ iŋ mbo malac Sisaria tôm bêc tö eŋ, goc pi Jerusalem gi. ² Ma yêc dindê dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga sêpitigeŋ, ma yom naŋ sêŋgôliŋ pi Pol su, naŋ sêhoc asê têtj Festus. ³ ŋac sêndac bu iŋ bu lic ŋac ŋayham, dec kêtj Pol mbu pi Jerusalem ndi. ŋac sêndac gêtj dau, ŋahu bu ŋac sêmatij yom tidôŋ su gelec, bu sêkêtj lau ŋatô sêsij sêmbo seŋ bu sêndic Pol ndu. ⁴ Magoc Festus ô yom ma sôm, “Pol dê sêyob sêmbo Sisaria, ma malô goc aô dauŋ oc wambu watêtj malac dinaŋ wandi. ⁵ Mac asôm bu iŋ kôm giso, dec akêtj nem lau bata ŋatô sêwhiŋ aô, bu sêsôm mac nem yom pi iŋ asê têtj aô yêc dindê.”

⁶ Festus mbo Jerusalem bêc 8 me 10 su, goc sip Sisaria gi. Ma têtj ŋagalaŋsê iŋ gi ndôc iŋ ndê pôtj êmatôc yom-ŋga, ma gic atu bu sêkôc Pol menj lhac iŋ aŋgô-ŋga. ⁷ Têtj ndoc Pol hôc asê, naŋ lau Israel-ŋga naŋ sêmenj akêtj malac Jerusalem, naŋ sêlhac sêŋgihi iŋ ahuc, ma sêsôm bu iŋ kôm giso atu. Sêŋgôliŋ yom daêsam pi iŋ, magoc gitôm dom bu sêtôc ŋandô asê. ⁸ Goc Pol sôm ndê yom asê bocdec bu, “Aô gakôm giso daŋ pi lôm dabuŋ dom, ma kagili lau Israel si yomsu, me Sisa ndê ŋagôliŋ daŋ dom.”

⁹ Festus tac whiŋ bu lau Israel-ŋga sêlic iŋ ŋayham, dec ndac Pol, “Am gêlic ŋayham bu pwi Jerusalem ndi, ma aô waŋsahê ŋac si yom pi am yêc dindê, me mba?” ¹⁰ Ma Pol sôm, “Mba. Aô ŋgac Rom-ŋga, ma am ndôc nem pôtj êmatôc yom-ŋga g êm Sisa aŋgô. Bocdinaŋ êmatôc yom naŋ sêŋgôliŋ pi aô yêc dindec maŋ. Am kêyalê tidôŋ su bu aô gakôm giso daŋ têtj lau Israel-ŋga dom. ¹¹ Aô bu wakôm giso daŋ naŋ gic waê bu wambac ndu, naŋ dec ndic aô ndu. Magoc yom naŋ lau Israel-ŋga dindec sêŋgôliŋ pi aô, naŋ bu ŋandô mba, dec solop dom bu am kêtj aô wasip ŋac amba. Sisa dau goc êmatôc aneŋ yom yêc malac Rom!”

¹² Têtj dinaŋ Festus gêm yomgalôm whiŋ lau atu-tu naŋ sêmbo iŋ ndê gôliŋ ŋapu, goc sôm têtj Pol, “Am ndac bu Sisa êmatôc nem yom. Bocdinaŋ dec am oc têtj Sisa ndi.”

Festus lu Kiŋ Agripa sem yomgalôm pi Pol

¹³ Bêc ŋatô giŋga su, goc Kiŋ Agripa* lu lhuwê Berenis sêhôt asê Sisaria bu sêti ŋaclêŋ Festus. ¹⁴ Inlu sêmbo sêwhiŋ iŋ bêc daêsam su, goc Festus giç miŋ pi Pol ma sôm t êŋ Kiŋ Agripa, “Ŋgac daŋ mbo dec, naŋ Filiks kêŋ ndôc gapocwalô ŋapaŋ e meŋ têtŋ kwahic dec. ¹⁵ Têtŋ ndoc aô gapi Jerusalem ga, naŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga sêŋgôliŋ yom pi iŋ, ma sêndac aô bu walôc bu iŋ mbac ndu. ¹⁶ Aô gawhê sa têtŋ ŋac bu yac lau Rom-ŋga neŋ mêtê bocdec bu. Dandic ŋamalac daŋ ndu dom e dakêŋ ŋasawa têtŋ iŋ bu lhac lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi iŋ, naŋ aŋgô-ŋga, ma iŋ ô ŋac si yom su naŋ. ¹⁷ Têtŋ ndoc ŋac si lau ŋatô sêsip akêŋ Jerusalem sêwhiŋ aô, naŋ gahôŋ bêc daêsam dom. Aô gahôc asê, ma galaŋsê bêbêc aô gac atu aneŋ lau bu sêkôc ŋgac dau sôt meŋ lhac aneŋ pônŋ wamatôc yom-ŋga ŋa-ndô-ŋga. ¹⁸ Lau dau sêtisa bu sêŋgôliŋ yom pi iŋ, ma aô gauc gêm bu ŋac oc sêtôc iŋ ndê giso ŋandô daŋ asê. Magoc mba! ¹⁹ Ŋac sêsôm yom pi ŋac dau si mêtê sênem akiŋ si anôto-ŋga, naŋ ŋac gauc gêm bu Pol kêtuc dom. Ma sêlic iŋ sac pi ŋgac batê daŋ ŋaê Yisu, naŋ Pol sôm bu tisa akêŋ lau batê-ŋga ma mbo tali tiyham. ²⁰ Aô gapônda dauŋ tu lêtŋ wamatôc yom kaiŋ dinaŋ-ŋga. Bocdinaŋ aô gasôm têtŋ Pol bu iŋ bu tac whiŋ bu pi Jerusalem ndi, dec yac oc amatôc iŋ ndê yom yêc dindê. ²¹ Magoc Pol tec ma ndac bu Sisa dau êmatôc iŋ ndê yom, dec aô gac atu bu aneŋ lau sêyob iŋ e wanŋiŋ iŋ têtŋ Sisa ndi.” ²² Goc Agripa sôm têtŋ Festus, “Aô dauŋ atac whiŋ bu wanŋô ŋamalac dau ndê yom.” Ma Festus sôm, “Bocdinaŋ, laŋsê naŋ am ŋgô iŋ ndê yom.”

Pol kalhac Agripa aŋgô-ŋga

²³ Têtŋ galaŋsê Agripa lu Berenis sêsôt si gôlônŋ kiŋ-ŋga sa, goc sêsôt andu sêŋgô yom-ŋga ŋalôm si sêndôc. Ma lau bata siŋ-ŋga ti lau bata malac-ŋga hoŋ sêwhiŋ inlu. Goc Festus kêŋ yatu bu sêkôc Pol sôt meŋ. ²⁴ Ma iŋ sôm, “Kiŋ Agripa ti mac lau hoŋ naŋ ambo dindêc. Alic iŋ ŋgac dec. Lau Israel-ŋga hoŋ sêteŋ aô yêc Jerusalem ma yêc malac Sisaria dindêc, bu walôc bu iŋ mbac ndu. ²⁵ Magoc aô gatap iŋ ndê giso daŋ sa, naŋ gitôm bu dandic iŋ ndu-ŋga dom. Ma iŋ dau ndac bu Sisa êmatôc iŋ ndê yom, madêc aô bu wanŋiŋ iŋ têtŋ Rom ndi. ²⁶ Ma kwahic dec aô bu wato bapia daŋ têtŋ Sisa, magoc aô kayalê yom ŋandô daŋ bu wato pi ŋgac dindêc-ŋga dom. Tu dinaŋ-ŋga Kiŋ Agripa, aô gakêŋ iŋ kalhac am ti mac lau hoŋ aŋôm-ŋga, bu dakip yom hoŋ sa, ma datap yom ŋandô daŋ sa, naŋ tôm bu wato têtŋ Sisa. ²⁷ Yac bu taŋkiŋ ŋamalac g apocwalô-ŋga daŋ têtŋ Sisa, magoc dawhê iŋ ndê giso ŋahu sa whiŋ dom, oc solop dom.”

26

Pol whê dau sa têtŋ Agripa

¹ Têtŋ dinaŋ Kiŋ Agripa sôm têtŋ Pol, “Aô wakêŋ ŋasawa bu am sôm yom tu daôm-ŋga.” Goc Pol hôt amba sa têtŋ lau, ma giç hu sôm iŋ ndê yom bocdec bu, ² “Kiŋ Agripa, kwahic dec aô bu waô yom hoŋ naŋ lau Israel-ŋga sêŋgôliŋ pi aô. Ma aô atac ŋayham bu wasôm asê walhac am aŋôm-ŋga. ³ Gêŋ atu daŋ whiŋ bocdec bu, lau Israel-ŋga si mêtê ti yom naŋ sêwhê dau kôc pi, naŋ am kêyalê tidônŋ su. Bocdinaŋ aô wandac am bu kêŋ ŋasawa hic baliŋ

* **25:13:** Kiŋ Agripa gêm gôliŋ gameŋ daŋ yêc bugictônŋ Galili-ŋga ŋamakê, ma ndôc malac Sisaria Pilipai. Iŋ †Herod Agripa I (Apo 12:1-23) ndê atuŋgac.

têḅ aō bu wasōm neḅ yom hoḅ asê. ⁴ Lau Israel-ḅga hoḅ sêḅyalê aneḅ lêḅ têtḅ ndoc gambo balê-ḅga yêc dauḅ neḅ gameḅ, ma lêḅ naḅ gasa têtḅ ndoc gambo Jerusalem, naḅ bocdinaḅ. ⁵ Lau Palêsai ḅac lau naḅ sem akiḅ Anötö ḅaḅga sêḅôc gêlêc lau Israel-ḅga ḅatô su. Ma oc tōm bu lau dinaḅ naḅ sêḅyalê aō têtḅ baliḅ su, naḅ sêḅwê sa bu aō kakuc lau Palêsai si lêḅ dinaḅ. Magoc sêsōm asê dom. ⁶ Aō gakeḅ batanḅ gêḅ naḅ Anötö gic bata têtḅ damaḅi, ma tu dinaḅ-ḅga kwahic dec sêkêḅ aō galhac am aḅôm-ḅga. ⁷ Yac lau Israel-ḅga mba toḅ 12 sem akiḅ Anötö acsalô ti ôbwêc, ma sêkêḅ bata bu sêlic gêḅ naḅ Anötö gic bata, naḅ ḅandô sa. O kiḅ, aō wasōm têtḅ am bu lau Israel-ḅga sêkêḅ kisa aō tu gêḅ dinaḅ-ḅga eḅ. ⁸ Yac akêḅ batanḅ bu Anötö oc uḅ lau batê sa tiyham, ma bocke dec mac lau ḅatô asô ti gauc gêm bu gêḅ dau oc tōm dom bu ḅandô sa?

⁹ “Muḅ-ḅga lê aō dauḅ gauc gêm tidôḅ ma galic ḅayham bu wakôm gêḅ daêsam tu wakêḅ kisa lau naḅ sêkêḅ whiḅ Yisu Nasaret-ḅga. ¹⁰ Ma gêḅ dau dinaḅ dec gakôm yêc Jerusalem. Dabuḅsiga atu-tu sêlic ḅayham ma sêlôc têtḅ aō bu wakôc lau sêkêḅ whiḅ-ḅga daêsam dôḅ, ma wakêḅ ḅac sêndôc gapocwalô. Ma têtḅ ndoc sic ḅac si lau ḅatô ndu, naḅ aō galhac gawhiḅ ḅac ma galic ḅayham. ¹¹ Tōm têtḅ daêsam aō galom-galom lôm wê-ḅga hoḅ ma kasalê lau sêkêḅ whiḅ Yisu-ḅga bu wakêḅ ḅagêyô têtḅ ḅac. Aō gauc gêm bu wakêḅ ḅandê têtḅ ḅac e sêsōm yom sac sambuc.* Aō atac tec ḅac ḅandô, bocdinaḅ kasêlêḅ gatêḅ lau gameḅ apa-ḅga si malac atu-tu bu wakêḅ kisa têtḅ Yisu ndê lau.

¹²⁻¹³ “O kiḅ, têtḅ bêc daḅ dabuḅ-si ga atu-tu sêḅyalinḅ aō sa ma sêḅkiḅ aō bu wasip malac Damaskas wandi. Aō kasêlêḅ gambo seḅ, ma têtḅ ac kalhac lhu ḅawê atu daḅ sip akêḅ undambê ma pô aō ti lau naḅ sêwhiḅ aō. ¹⁴ Yac hoḅ apeḅ asip nom, ma aō gaḅḅô awha daḅ sôm yom têtḅ aō yêc Yom Hibuḅ bocdec bu, ‘Saul, Saul, tu sake-ḅga am kêḅ kisa aō? Am gitôm hôc naḅ gêli dau sa têtḅ ḅadau ndê gôlinḅ dec tap ḅandê sa.’ ¹⁵ Têtḅ ndoc dinaḅ aō gandac, ‘O ḅadau, am asa?’ Ma iḅ ô yom ma sôm, ‘Aō Yisu, naḅ am kêḅ kisa. ¹⁶ Kwahic dec tisa. Aō gahoc dauḅ asê têtḅ am, ma kayalinḅ am sa bu nem akiḅ aō. Ma gêḅ naḅ am kêyalê pi aō, ti gêḅ naḅ watôc têtḅ am, naḅ am oc hoc asê têtḅ lau. ¹⁷ Aō waḅgaho am su yêc lau Israel-ḅga amba, ma yêc lau naḅ lau Israel dom, naḅ si amba whiḅ. Kwahic dec waḅkiḅ am têtḅ lau gameḅ apa-ḅga dinaḅ ndi. ¹⁸ Am oc kôm ḅac tandô po asê e sêkac dau kwi ma sêhu seḅ ḅasec-ḅga ma Sadaḅ ndê gôlinḅ siḅ, ma sêsa seḅ ḅawê-ḅga ma sêsôc Anötö ndê gôlinḅ ḅapu. Ma lau naḅ sêkac si ḅalôm kwi, naḅ dec Anötö oc suc ḅac si sac kwi, ma kêḅ ḅac sêwêkaiḅ gameḅ sêndôc tali ḅapaḅ-ḅga sêwhiḅ lau naḅ sêti lau dabuḅ tu ḅac si sêkêḅ whiḅ aō-ḅga.’

¹⁹ “O kiḅ Agripa. Aō galic Yisu hoc dau asê akêḅ undambê, ma aō gaḅḅô iḅ ndê yom dec gasôc ḅapu. ²⁰ Aō gam mêtê lau bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ḅapu, ma sêkôm mêtê gitêḅ bu sêtôc asê bu ḅac sem dau kwi ḅandô. Aō gac hu yêc malac Damaskas, ma malô goc gam mêtê yêc Jerusalem, ma yêc gameḅ Judia-ḅga hoḅ e gatêḅ lau apa si gameḅ whiḅ. ²¹ Tu dinaḅ-ḅga dec lau Israel-ḅga sêkôc aō dôḅ yêc lôm dabuḅ, ma bu sêndic aō ndu. ²² Magoc Anötö yob aō ḅapeḅ e meḅ têtḅ acsalô dindêc aō galhac am aḅôm-ḅga. Ma kwahic dec aō wasōm asê têtḅ lau hoḅ, lau tiwaê ma lau waêm̄ba sêwhiḅ, bu yom hoḅ naḅ

* **26:11:** Yom sac sambuc - yêc Yom Inglis sêsam bu ‘blasphemy’. Lau ḅatô gauc gêm bu Pol ndê yom dau ḅahu bu iḅ bu kêḅ ḅandê têtḅ lau sêkêḅ whiḅ-ḅga e sêhu si sêkêḅ whiḅ siḅ ma sêpu Yisu. Ma lau ḅatô gauc gêm bu lau sêkêḅ whiḅ-ḅga bu sêlhac ḅaḅga ma sêsōm bu Yisu iḅ Anötö ndê Atu, dec Pol ti lau Israel-ḅga oc sêlic yom dau bu yom sac sambuc gitôm bu sêndic ḅac ndu. Alic yom ḅatô yêc Mat 26:63-66.

aô gahoc asê pi Yisu, nanj njan danj so yom nanj Moses ma lau propet sêhoc asê gwanan su pi gêh nanj oc hôc asê, nanj dom. ²³ Njac sêsôm bu Mesaya oc hôc njan dê e mbac ndu, ma tinjambu inj oc ti ngac njan mata-nga bu tisa akêh lau batê-nga, ma hoc yom asê pi Anötö ndê lêh nem lau si sêmbô tali-nga têt inj ndê lau Israel-nga, ma têt lau nanj lau Israel dom, nanj sêwhinj. Yom dau oc tôm njan wê bu pô gamen njansec-nga.”

²⁴ Pol whê ndê yom sa mbo, ma Festus mbwêc inj awha ahuc ma sôm, “Pol, am nem yom inj yom solop dom. Yom daêsam nanj sêndôhônj têt am, nanj kôm am nem gauc kêhsonj.” ²⁵ Magoc Pol ô yom ma sôm, “O ngac atu Festus, aô nenj gauc kêhsonj dom. Anenj yom inj yom solop ma yom njan dô. ²⁶ Gêh honj dindec hôc asê yêc lhu, ma bocdinan dec kinj Agripa gitôm dom bu nem gauc gêt dau. Yomandô! Inj kêyalê gêt honj dindec su, ma bocdinan aô gasôm nenj yom asê têt inj yêc awê. ²⁷ Kinj Agripa, am kêh whinj lau propet si yom pi Mesaya, me mba? Aô gauc gêm bu am oc kêh whinj su.” ²⁸ Dec Agripa sôm têt Pol, “Am gauc gêm bu njan sawa apê lec am oc kac anenj njan lôm kwi bu wakêh whinj Yisu, a?” ²⁹ Ma Pol ô yom ma sôm, “Aô bu wasôm yom njan sawa apê me njan sawa balinj, aô oc atac whinj gêt tigenj. Aô watenj mbec pi am ti mac lau honj nanj angô anenj yom dindec, bu Anötö kôm mac honj andi atôm aô ma akêh whinj Yisu, magoc bu kôm mac atôm aô tu gandôc gapocwalô-nga lec dom.”

³⁰ Pol sôm inj ndê yom menj têt dinanj, goc Kinj Agripa tisa, ma gôlinjwaga Festus ti Berenis ma lau honj nanj sêndôc sêwhinj inj, nanj sêtisa bocdinan. ³¹ Njac sêhu andu dau sinj, ma sem yomgalôm têt dau ma sêsôm, “Njac dindec kôm giso danj nanj tôm bu sêndic inj ndu me sêkêh inj ndôc gapocwalô-nga lec dom.” ³² Ma Agripa sôm têt Festus, “Oc tôm bu yac dahu ngac dindec sinj lhô ndi, tigenj inj dau ndac bu Sisa êmatôc inj ndê yom.”

27

Pol têt malac Rom gi

¹ Ma tinjambu sêsôm tidônj bu sêkêh Pol ti lau gapocwalô-nga njan tô sêpi wan danj, ma sêhkinj njan sêtêh malac Rom nanj yêc gamenj Itali-nga sêndi. Sêkêh njan sêsip ngac sinj-nga danj amba, nanj ndê njan Julius, nanj ti ngac bata sinj-nga nanj yob Sisa ndê lau sinj-nga torj danj. ² Dec njan sêpi wanj si, ma alu ngac danj njan Aristakus akêh malac Tesalonika yêc gamenj Masedonia-nga api awhinj, ma yac asa a. Wanj dau menj akêh malac Adramitiam ma gic waê bu êhnsêlêh sôc malac njan tô nanj sêyêc gamenj Esia-nga. ³ Njanalanj sê wanj dau sôc baô yêc malac Saidon. Julius tawalô Pol dec kêh inj sip baô gi bu ndic inj ndê silip kêsi tu bu sêpuc inj dôh njan gêt njan tô-nga. ⁴ Tinjambu yac api wanj dau ma asa a tiyham. Yac bu ahôc gêlêc nduc Saipras, tigenj mbu njan dina puc wanj dôh, dec yac anjih aho yêc nduc njan dômbwê-nga. ⁵ Goc wanj dau kêsêlêh mbo gwêc sawa, ma gi e ahôc gêlêc gamenj Silisia-nga ma gamenj Pampilia-nga su, ma gacgenj a asôc malac Maira yêc gamenj Lisia-nga. ⁶ Ma yêc dindê ngac bata sinj-nga dau tap wanj danj sa, nanj menj akêh Aleksandria ma bu têt Itali ndi. Dec inj kêh yac a alom. ⁷ Magoc wanj dau kêti njan gahô dom. Yac ambo gwêc njan sawa bêt daêsam, e a ampinj malac Naidas. Mbu njan dina puc yac dôh njan, bocdinan dec akac wanj kwi anônj gêm nduc Krit njan awê-nga, ma anti a e ampinj malac danj njan Salmone. ⁸ Wanj kêsêlêh ti njan wapac e ahôc asê sôc nanj sêsam bu Salanj Njanham, nanj yêc kêpinj malac Lasea. ⁹ Bêt daêsam ginja su ma lau Israel si om atu nanj sêhu gêt danenj-nga sinj, nanj pacndê su, dec yac anjanlê bu oc asip têt sac tu

dalac wan-nga nalôm. Bocdinaŋ Pol kêŋ puc lau wan-nga ma sôm, ¹⁰“Mac lau, aõ kayalé su bu oc dasip ŋasac nalôm e wan ti wapa hoŋ oc sêniŋga, ma mboe yac dauŋ dawhiŋ.” ¹¹Magoc ŋgac bata siŋ-nga dau kêŋ danŋa Pol ndê yom dom. Iŋ sôc ŋgac nem gôliŋ wan-nga ti wan ŋadau si yom ŋapu. ¹²Sôc dinaŋ gitôm dom bu wan poc ŋayham têŋ ndoc uhô-nga. Bocdinaŋ dec lau wan-nga daêsam sêsom yom pitigeŋ bu sêsa tiyham ma sêŋsahê bu sêlac sêtêŋ malac Pioniks sêndi, ma wan poc dindê e têm ŋayham meŋ sa. Yêc malac Pioniks, nduc Krit pôc mbu ahuc, ma bocdinaŋ sôc naŋ yêc malac dinaŋ iŋ sôc ŋayham tu wan sêpoc-nga têŋ têm uhô-nga.

Mbu ŋadinda

¹³Yac ahôŋ e bêc dan mbu lilic kêsêlêŋ ŋayham, ma bocdinaŋ ŋac gauc gêm bu sêtap têm ŋayham sa bu sêlom malac Pioniks. Ŋac sêhê anŋa sa ma sêlac sêŋkuc baô Krit-nga si. ¹⁴Ŋasawa baliŋ dom ma mbu sac dan puc ŋanŋa akêŋ baô-nga mbu sa têŋ gwêc sawa-nga. ¹⁵Wan dau sip mbu dinda nalôm e tôm dom bu yac alac aŋkuc baô-nga. Bocdinaŋ yac am wan kwi kêsêlêŋ kêkuc mbu. ¹⁶Mbu soc yac e nduc sauŋ dan ŋaê Kauda pôc mbu ahuc ŋagec. Yac bu ahê wan ŋa-gômbwa pi lôlôc meŋ, magoc akôm wapac-wapac bu mbu puc ŋadinda sac andô. ¹⁷Lau sêhê gômbwa sa pi lôlôc meŋ su, goc sêkic po pi wan atu ŋampê bu suc dom. Ŋac sêtôc dau bu mbu oc soc yac ŋapaŋ e wan ndi lôc pi ganŋac yêc Sirtis, dec sêlêc lac su ma sêkêŋ anŋa gwêc-nga sip gi bu teŋ wan dôŋ ênti timalô, ma sêkêŋ wan dau tam mbo. ¹⁸Têŋ bêc tilu-nga mbu ti gwêc gic pi wan sac andô, dec lau wan-nga sêtôc dau atu ma sic hu sêmbaliŋ wapa ŋatô siŋ sip gwêc. ¹⁹Bêc titô-nga sêhóc wan ŋalac ti po ma wapa wan-nga ŋatô sa ma sêmbaliŋ siŋ sip gwêc gi. ²⁰Tigeŋ mbu dau timalô dom e bêc daêsam yac alic ac ti tata dom. Ma yac hoŋ mba gauc tigeŋ bu oc andinaŋ.

²¹Lau wan-nga seŋ gêŋ dan tôm bêc daêsam su, goc Pol tisa ma sôm, “Mac lau, aõ gakêŋ puc mac muŋ su, bu ahu nduc Krit siŋ dom, magoc mac asóc aneŋ yom ŋapu dom. Mac bu anŋô aneŋ yom dau, dec gitôm dom bu atap ŋawapac dindêc sa, ma gêŋ dan oc niŋga dom. ²²Magoc kwahic dec wasôm têŋ mac bu nem nalôm pêŋ dôŋ, bu mac nem dan oc niŋga dom. Wan tigeŋ dec oc niŋga. ²³Aõ Anötô ndê ŋgac dan, ma gam akiŋ iŋ ŋapaŋ. Alhabêc ôbwêc iŋ kêkiŋ ndê aŋela dan meŋ kalhac whiŋ aõ. ²⁴Ma sôm têŋ aõ, ‘Pol, am tôc daôm dom. Am oc lhac Sisa anŋô-nga bu iŋ êmatôc nem yom. Ma tu am-nga, Anötô oc kêŋ lau hoŋ naŋ sêmbô wan sêwhiŋ am, naŋ sêmbô tali.’ ²⁵Bocdinaŋ mac lau, nem nalôm pêŋ dôŋ, bu aõ gakêŋ whiŋ Anötô bu yom dau oc ŋandô sa, tôm iŋ ndê aŋela sôm têŋ aõ. ²⁶Wan oc ndi lôc pi nduc dan, tigeŋ yac oc dandinaŋ dom.”

Wan gôlôc pi nduc

²⁷Mbu tam yac ŋapaŋ ambo Gwêc Adria-nga. Têŋ bêc ti-14-nga ma timaniŋhu goc lau wan-nga sêŋsahê bu yac asuŋ sa baô. ²⁸Sem dôhôn gwêc ŋagapoŋ ma sêtap sa bu ŋagapoŋ gitôm 37 mita. Ŋasawa sauŋ sem dôhôn tiyham ma sêtap sa bu ŋagapoŋ gitôm 27 mita. ²⁹Ŋac sêtôc bu wan oc popoc pi hoc, bocdinaŋ sêmbaliŋ anŋa hale sip wan-ku-nga, ma sêkêŋ bata bu laŋsê ŋagahô. ³⁰Lau sêyob wan-nga gauc gêm bu sêhu wan ti lau ŋatô siŋ, dec sêkôm bu sêkêŋ gômbwa sip gwêc ndi, sêŋsau bu oc sêkêŋ anŋa ŋatô sip yêc wan ŋampê-nga. ³¹Magoc Pol sôm têŋ ŋgac bata ti ndê lau siŋ-nga bu, “Lau dinaŋ bu sêhu wan siŋ, dec mac oc andinaŋ.” ³²Tu dinaŋ-nga lau siŋ-nga sêtim wac kic yêc g ômbwa, ma sêkêŋ peŋ sip gwêc gi.

³³ Têñ bêbêc ganduc Pol sôm têñ lau bu sêñeñ gêñ. In sôm, “Bêc 14 giñga su lec mac ayob wañ ñapañ e mac añ gêñ dañ dom. ³⁴ Kwahic dec aõ wasôm têñ mac bu gêñ dañ oc kôm mac ñayom dom, mac hoñ oc ambo tamli. Bocdinañ dec aneñ gêñ bu puc mac dôñ.” ³⁵ In sôm yom dinañ su, goc kôc bolom ma gêm danje Anötö yêc ñac hoñ añgô-ñga, goc pô kôc ma gêñ. ³⁶ Dec lau hoñ si ñalôm timalô ma señ gêñ sêwhiñ. ³⁷ Yac lau nañ ambo wañ, nañ mba namba gitôm 276. ³⁸ Lau hoñ señ gêñ hóc ñac dôñ, goc sêmbaliñ bolom batac sip gwêc gi bu kôm wañ tilo.

³⁹ Têñ ndoc gameñ ñawê sa nañ sêlic baõ, tigeñ sem gauc gameñ dau. Sêlic sôc ti gangac apa ñayham, dec gauc gêm bu sêkêñ wañ ndi pi baõ yêc dindê. ⁴⁰ Ñac sêtim aña ñawac kic sip gwêc giñga, ma sêñgapwêc wac nañ sô gôliñ dôñ, nañ su. Goc sêsô lac wañ ñatôkwa-ñga sa, bu mbu peñ lac ma kôc yac api baõ andi. ⁴¹ Magoc wañ dau kêti gi gôlôc pi gangac ñabaõ dañ yêc gwêc lôm e gacgeñ ñaña sa. Ma gwêc dinda gic pi wañ ñambu-ñga e kac popoc. ⁴² Têñ ndoc dinañ lau siñ-ñga sêkic yom bu sêndic lau gapocwalô-ñga hoñ ndu, bu sêsip gwêc ma sêlhô sêndi dom. ⁴³ Magoc ñac si ñgac bata bu nem Pol sa, dec kalhac ñac ahuc bu sêkôm si yom ñandô sa dom. In kêñ yatu bu lau nañ sêñkôc tidôñ nañ sêpwê sêsip gwêc ma sêmuñ sêsôc baõ sêndi. ⁴⁴ Ma in kêñ yatu bu lau ñatô sêsac apa wañ-ñga ñatô nañ gwêc gic popoc. Ma ñalêñ dinañ dec lau hoñ sêhóc asê baõ ti lic sambuc.

28

Pol mbo nduc Malta

¹ Yac hoñ api baõ ti lic sambuc, ma malô atap sa bu nduc dau ñaê sêsam bu Malta. ² Ma lau nduc-ñga sêkôc yac hoñ sa ma sêyob ti sêmwasiñ yac ñalêñ ñayham. Têñ ndoc dinañ u gic ma gameñ ñalhuc atu, bocdinañ sêkôm ya golom bu yac aheñ dañ. ³ Pol tap a basô ti gap bu kêñ pi ya ndi, magoc mboc sac dañ yêc gap ñalôm, ma têñ ndoc kêsahê ya ñandê, dec sa bu lhô ndi ma señ Pol sip amba. ⁴ Lau malachu sêlic mboc dau keserjeñ Pol amba dôñ gacgeñ kêgalêñ, dec sêsôm têñ dau bu, “Ñgac dê mboe in ñgac gic ñamalac ndu-ñga, dec in wêkaiñ ñagêyô atu. Gitôm bu gwêc kô in ndu su, magoc kwahic dec in oc wê sa dom.” ⁵ Tigeñ Pol kêbalip mboc dau sip ya gi, ma gêñ dañ kôm in dom. ⁶ Lau dau sêkêñ bata bu in amba oc surj me ñagahô in oc hudau sip ndi mbac ndu. Magoc sêhôn ñasawa baliñ e sêlic gêñ dañ hóc asê in dom. Bocdinañ dec ñac gauc gêm bu mboe in oc anötô dañ.

⁷ Ñgac dañ ñaê Publias gêm gôliñ nduc dinañ, ma in wêkaiñ ndê gameñ dañ yêc kêpiñ baõ nañ wañ popoc kalhac. In kôc yac sa a andôc in ndê andu, ma yob yac ñapep gitôm bêc tö. ⁸ Têñ ndoc dinañ Publias damba gêmbac yêc, ñamlic ñamahom ti kêc dau. Pol sôc gi gêlic in, ma teñ mbec ti kêñ amba sac in, ma kôm in ñayham sa. ⁹ Ma têñ ndoc lau nduc-ñga sêlic gêñ dinañ, nañ sêhoñ si lau gêmbac hoñ sêtêñ Pol sêmeñ, ma in kôm ñac ñayham sa tiyham. ¹⁰ Ma ñac sêtoç yac sa ñalêñ ñayham daçêsam. Ma têñ ndoc yac bu api wañ ma alhô andi, nañ sêkêñ gêñ hoñ bu puc yac dôñ ambo gwêc ñasawa-ñga têñ yac.

Pol hóc asê Rom

¹¹ Yac ambo nduc dau tôm ayô tö su, goc api lau malac Aleksandria-ñga si wañ dañ. Wañ dau poc nduc dinañ têñ ndoc uhô-ñga ma hôñ têm ñayham, ma yêc ñatôkwa-ñga sêlêñ ñac si anötô gwam lu si añgô, dañ sêsam ñaê Kasto, ma dañ ñaê Polaks. Yac ahu gameñ dau siñ, ¹² ma alac e ahóc asê malac Sairakyus

ma ambo dinañ tòm bêc tö. ¹³ Goc ahu malac dau siñ ma alac tiyham e a asôc malac Regiam. Têñ galañsê mbu ñayham dan penj lac ñapep, dec kêñ yac alac bêc tigenj a asôc sôc yêc malac Puteoli, ma asip baô a. ¹⁴ Yêc dinañ yac atap lau sêkêñ whiñ Yisu-nga ñatô sa, ma sêkôc yac sa a ambo awhiñ ñac gitôm bêc 7. Ma tiñambu yac añsêlêñ bu atêñ malac Rom andi.

¹⁵ Lau sêkêñ whiñ-nga yêc malac Rom sêngô ñawaê bu yac añsêlêñ ambo senj, dec sêsa sêmenj bu sêkôc yac sa. Ñatô sêtap yac sa yêc Apias ndê gameñ sêtidulu gêñ-nga, ma ñatô sêtap yac sa yêc gameñ nanj sêsam bu Andu Ñaclêñ-nga Tö. Têñ ndoc Pol gêlic lau sêkêñ whiñ-nga dinañ, nanj inj atac pa su ma gêm danje Anötö. ¹⁶ Yac honj añsêlêñ a, e ahôc asê Rom su, goc sêkêñ ñasawa têñ Pol bu ndôc andu danj, ma sêkêñ ñac siñ-nga danj yob inj.

Pol gêm mêtê mbo Rom

¹⁷ Bêc tö giñga su, goc Pol kêgalêm lau bata Israel-nga nanj sêndôc Rom, nanj sa sêpitigenj, ma sôm têñ ñac, “Aneñ asidôwai Israel-nga, aô gakôm gêñ so danj têñ yac neñ lau Israel-nga dom. Ma gakôm gêñ danj nanj so abañj si gêbôm, nanj dom. Magoc sêkôc aô dôñ yêc Jerusalem ma sêkêñ aô gasip gôliñwaga Rom-nga ti inj ndê lau siñ-nga amba. ¹⁸ Ma lau Rom-nga dau sêñsahê aô e sêtap sa bu aô gakôm gêñ giso danj nanj tòm bu sêndic aô ndu-nga, nanj dom. Dec ñac bu sêhu aô siñ walhõ wandi. ¹⁹ Magoc lau Israel-nga sêtec, ma sêli awha sa e aneñ lêñ danj mbasi, dec aô gandac bu Sisa ngô aneñ yom. Tigenj aô gakôm tu galic ñac sac-nga dom, me tu bu wanğôliñ yom pi ñac-nga dom. ²⁰ Acsalô lec aô kagalêm mac sa ameneñ, bu añgô aneñ yom pi gêñ honj dinañ. Mac alic bu sêsô aô dôñ ña sen dindec, magoc aô gakôm gêñ sac danj dom. Gêñ tigenj gakôm, nanj gakêñ batan gêñ nanj lau Israel dau sêkêñ bata.”

²¹ Lau Israel-nga dinañ sêngô Pol ndê yom ma sêsôm, “Lau nanj sêndôc gameñ Judia-nga nanj sêto bapia danj têñ yac, nanj hêganôñ am dom. Ma asidôwai Israel-nga akêñ gameñ dinañ, nanj sêtêñ yac sêmenj, nanj sêsôm yom sac danj pi am dom. ²² Magoc yac anjalê bu yêc gameñ honj lau sêpu lêñ nanj lau sêkêñ whiñ Yisu-nga sêñkuc. Bocdinañ yac bu añgô am nem gauc ti yom pi lêñ dau.” ²³ Goc sêkêñ bêc danj bu sêkac sa sêwhiñ Pol tiyham.

Ma têñ bêc dau ñac sêkac sa sêmbu andu nanj Pol yêc nanj, ma lau Israel-nga hic daêsam sêmenj sêwhiñ, dec ti tonj atu. Têñ bêbêc ñapanj e telha Pol sôm yom têñ ñac. Inj tôte Anötö ndê gôliñ ñahu asê têñ ñac. Ma inj whê Moses ti lau propet si yom sa bu kôm ñac sêñyalê bu Yisu inj Mesaya dau. ²⁴ Lau ñatô sêngô inj ndê yom ma sêkêñ whiñ, magoc ñatô sêkêñ whiñ dom. ²⁵ Ñac sêsenj dau pi inj ndê yom, ma bocdinañ Pol sôm ndê yom ñambu-nga têñ ñac, ma tiñambu sêlhô têñtêñ. Ma yom ñambu-nga nanj inj sôm têñ ñac nanj sôm bocdec bu, “Yom dindec nanj Ñalau Dabuñ sôm têñ mac apami, nanj yom ñandô ma hêganôñ mac solop. Propet Aisaya hoc yom dau asê bocdec bu:

²⁶ Am têñ lau dindê ndi ma sôm têñ ñac, ‘Mac añgô aneñ yom ñapanj, magoc anjalê ñahu dom. Mac alic gêñ nanj aô gakôm, nanj ñapanj, tigenj mac nem gauc sa dom.’ ²⁷ Bu lau dau si ñalôm ñadandi sa. Ñac si dangasuj hóc ahuc, ma sêpôc si tandô ahuc. Bu bocdinañ dom, dec oc tôm tandô sêlic, dangasuj sêngô, ma sêñyalê aô tidôñ yêc ñac si ñalôm e sênem dau kwi ma wakôm ñac ñayham sa.”

[Ais 6:9-10]

²⁸ Goc Pol sôm, “Bocdinañ anjalê bu Anötö kêkiñ ñawaê ñayham pi inj ndê lêñ nem lau si-nga nanj mac atec, nanj têñ lau gameñ apa-nga. Ma ñac lau dau oc

sêngô ti sêkôc sa.” [²⁹ Inj sôm su goc lau Israel-nga sêlhö si, ma sêserj dau pi inj ndê yom.]

³⁰ Tinjambu Pol mbo malac Rom gitôm yala lu. Ma tôm ñasawa dinanj, inj gêmlhi ñamalac danj ndê andu danj tu ndöc-nga, ma inj kôc lau daêsam sa yêc andu dau, nanj sêmenj bu sêndic inj kêsi. ³¹ Inj gêm mêtê pi Anötö ndê gôlinj ma kédôhônj lau pi Pômdau Yisu Kilisi. Inj kôm gênj dau ti atac pa su, ma lau danj sêlhac inj ahuc dom.

Pol ndê bapia têtj lau Rom-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol to bapia dindéc têtj lau sêkêj whinj-nga nanj sêndöc malac atu Rom. Inj to têtj ndoc inj mbo malac Korin, ma kêj têtj awê danj ñaê Pibi (16:2) bu kôc sa ndi ma kêj têtj lau malac Rom-nga. Pol tac whinj bu ndic lau Rom-nga kêsi, ma inj to bapia dindéc munj, bu whê mêtê nanj inj gêm, nanj ñahu sa.

Lau ñatô gauc gêm bu Pol to 1:18-32 hêganôj lau gamenj apa-nga, ma inj to 2:1-29 hêganôj inj dau ndê lau Israel-nga. Inj tôc yêc awê bu yac lau honj dakôm sac, ma tu yac neñ sac-nga, dec yac honj dawêkainj senj dambac ndu-nga. Magoc Anötö kêmasanj lêtj bu suc lau nom-nga si sac kwi, ma asa nanj bu kêj whinj gêtj atu nanj Yisu Kilisi kôm tu yac-nga, nanj Anötö sam inj bu ñamalac gitêj.

Ma Pol bu whê sa bu Anötö sam yac bu lau gitêj ñambwa dom, magoc inj kêj Ñalau Dabunj têtj yac tu bu kôm yac dati lau wakuc nanj dananj wambu Anötö, ma dasa neñ lêtj gitêj ti dabunj. Bocdinañ Pol to yom pi lêtj ñayham tu dasa-nga, ma dapinj daunj dôñ ma dahj mêtê sac sinj. Yêc lôcwha (sapta) 9-11 Pol tôc asê bu inj ñalôm ñawapac pi inj dau ndê lau Israel-nga nanj sêkêj whinj dom, ma inj tac whinj ñandô bu sêkêj whinj Yisu.

Pol gic hu ndê yom têtj lau Rom-nga

¹ Aô Pol, Yisu Kilisi ndê ñgac akinj, gato bapia dindéc. Anötö kêgalêm aô sa gati inj ndê †apospel, ma kêyalinj aô sa bu wahoc inj ndê ñawaê ñayham asê. ² Ñawaê ñayham dau Anötö kêmatinj tidôñ munj su, ma inj ndê propet sêhoc asê, ma sêto sip Buku Dabunj. ³⁻⁴ Ma yom dau hêganôj inj ndê Atu Yisu Kilisi, yac neñ Pômdau. Inj ti ñamalac nanj sa akêj Kinj Dawid ndê tonj. Ma tinjambu Anötö unj inj sa akêj lau batê-nga ña Ñalau Dabunj ndê ñaclai, dec tôc asê tiawê bu inj Anötö Atu. ⁵ Ma Yisu Kilisi dau kêyalinj yac sa ma kêmwasiñ yac bu ati aposel tu inj ndê ñaê-nga, dec kêkinj yac bu anjalêm lau sa yêc gamenj honj bu s êkêj whinj inj, ma tu dinañ-nga dec danja wambu inj ndê yom. ⁶ Ma galem dau têtj mac lau Rom-nga bu ati Yisu Kilisi ndê lau bocdinañ.

⁷ Aô gato bapia dindéc têtj mac lau Rom-nga honj nanj Anötö tac whinj mac, ma kêgalêm mac sa ati inj ndê lau dabunj. Mwasinj ti yom malô têtj mac honj akêj Damanj Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gauc gêm bu ndic lau Rom-nga kêsi

⁸ Gêtj ñamata-nga aô wasôm têtj mac bu tôm bêc honj, aô gatenj mbec tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, ma gam danje anenj Anötö tu mac honj-nga. Ñahu bu yêc gamenj honj lau sêngô mac nem akêj whinj ñawaê. ⁹ Ma Anötö nanj aô gam akinj ti anenj ñalôm sambuc, ma gahoc inj Atu ndê ñawaê ñayham asê, nanj kêyalê bu yomandô aô gauc gêm mac ñapanj, ¹⁰ têtj têm honj nanj gatenj mbec. Ñasawa baliñ su, aô atac whinj bu wandic mac kêsi, ma kwahic dec aô gatenj mbec têtj Anötö bu lic aô neñ gauc dinañ ñayham, ma lêtj gatam su têtj aô bu watêj mac waloc. ¹¹ Bu aô atac whinj ñandô bu walic mac, tu bu wakêj Ñalau Dabunj ndê mwasinj ñatô lom mac bu puc mac dôñ. ¹² Ma têtj ndoc yac dambo dawhinj

daun, nan mac nem akêñ whin ma aõ neñ gakêñ whin, oc pin yac honj dôñ bu dalhac ñanga.

¹³ O asidôwai, aõ atac whin bu mac anyalê bu tèm daêsam aõ gauc gêm bu watêñ mac waloc, magoc gêñ daêsam kalhac aõ ahuc e menj têtñ kwahic dec. Aõ gam mêtê yêc lau apa si gamenñ ñatô, ma anenñ gwelenñ dau gêm ñandô su. Boc-dinañ aõ gauc gêm bu wakôm gwelenñ kainj tigenñ wawhinñ mac e gwelenñ dau ñandô sa yêc mac-ñga whin. ¹⁴ Gwelenñ dau gic aõ ñawaê bu wanem mêtê lau Grik ti lau nanñ lau Grik dom, ma lau ti gauc ma lau gauc mba sêwhinñ. ¹⁵ Tu dinañ-ñga dec aõ neñ ñalôm kac aõ bu wanem mêtê mac lau Rom-ñga awhinñ.

Anötö ndê ñawaê ñayham ti ñaclai

¹⁶ Bu aõ mayañ tu Anötö ndê ñawaê ñayham-ñga dom. Nahu bu Anötö ndê ñaclai yêc yom dau, bu nem lau nanñ bu sêkêñ whinñ, nanñ si. Inj gic bata têtñ lau Israel-ñga munñ, ma têtñ lau nanñ lau Israel dom, nanñ tinjambu. ¹⁷ Ñawaê ñayham dau ndê ñaclai yêc bu nem lau si, ñahu bu ñawaê dau têtñ lêtñ nanñ Anötö kêtñ bu ñamalac sêti lau gitêtñ, nanñ asê. Lêtñ dau lêtñ dakêñ whinñ-ñga, ma ñalêtñ danñ mba. Tôm yom nanñ propet akwa danñ to yêc bocdec bu:

Lau gitêtñ oc sêndöc tali tu si sêkêñ whinñ-ñga.

[Hab 2:4]

Ñamalac honj sêkôm giso

¹⁸ Anötö nanñ ndöc undambê, kwahic dec têtñ inñ ndê ñalôm asê têtñ yac.* Inj tac ñandê têtñ lau nanñ sêpuc dômbwê inñ, ma sêkôm mêtê sac. Nac si mêtê sac kêtñwininñ yom ñandô dôñ. ¹⁹ Gitôm bu lau nom-ñga sêñyalê yom ñandô pi Anötö, bu gêtñ nanñ inñ kôm, nanñ whê inñ sa tiawê têtñ ñac su. ²⁰ Lau danñ sêlic Anötö su dom, yomandô! Tigenñ têtñ ndoc inñ kêtñ undambê ti nom e menj têtñ kwahic dec, nanñ sêlic gêtñ honñ nanñ inñ kêtñ. Ma gêtñ dau whê inñ ndê ñahu sa ma têtñ inñ ndê ñaclai atu nanñ yêc titêm-titêm, nanñ asê tiawê. Tu dinañ-ñga dec ñamalac danñ oc têtñ dom bu pa dau ma sôm bu inñ gêm gauc Anötö. ²¹ Lau nom-ñga sêñyalê bu Anötö dê mbo, magoc sêtoc inñ sa ti ñac si Anötö, ma sem danñge inñ tu gêtñ danñ-ñga dom. Nac sêhê gauc pi yom ñambwa-ñambwa daêsam e ñasec kôm ñac si ñalôm ahuc. ²² Nac sêtoc dau sa bu ñac lau ti gauc, magoc ñac lau gauc mbasi. ²³ Nac sêtec bu sênem akinñ Anötö nanñ mbo titêm-titêm, magoc sem akinñ gêtñ nanñ gic waê bu ñinga. Nac sêhu Anötö ti ndê ñawasi atu sinñ, ma sem akinñ gwam nanñ ñac dau sêmasañ sem ñamalac anjô, mbac anjô, bôc anjô, ma mboc anjô.

²⁴ Tu dinañ-ñga dec Anötö hu ñac sinñ bu sêkôm mêtê ñalôm ñagalac-ñga têtñ si atac whinñ. Ma sêkôm mêtê ñadômbwi pi dau ñamlic gitôm gêtñ ñambwa-ñga. ²⁵ Nac sêpuc dômbwê Anötö ndê yom ñandô, ma yom tasanñ gêm ñac si ñalôm ahuc. Nac sêtec bu sênem akinñ Anötö nanñ kêtñ gêtñ honñ, ma sêhu inñ sinñ ma sem akinñ gêtñ nanñ inñ kêtñ. Magoc inñ gêtñ honñ ñadau, ma ñayham bu yac tampinñ inñ têtñ bêtñ honñ. Yomandô!

²⁶ Tu ñamalac si giso-ñga, dec Anötö hu ñac sinñ bu sêkôm gêtñ mayañ-ñga têtñ ñac si ñalôm ñagalac kêtñilí ñac. Nac si lauwhê sêhu lauwhê ti ñgac si lêtñ solop sêmbô sêwhinñ daunñ-ñga sinñ, ma sêsa lêtñ so. ²⁷ Ma ñalêtñ tigenñ laungac sêhu lauwhê ti ñgac si lêtñ solop sinñ ma mêtê atac ñagalac pi dandi-ñga gêm ñac

* **1:18:** Têtñ ndoc Yisu mbac ndu pi a gicso dau, nanñ têtñ asê bu Anötö tac ñandê tu ñamalac si sac-ñga. Magoc tu Yisu hôc ñandê dau ô lau nom-ñga su, dec têtñ asê bu inñ tac whinñ lau nom-ñga honñ ma tec bu danñ ñinga. Alic Rom 2:4; 3:26; 8:3; ma Jon 3:16.

ahuc sambuc. Lauŋgac sêkôm mêtê mayan-ŋga sêwhin launŋac, ma tu dinan-ŋga sêtap ŋagêyô nanŋ gic mêtê sac kainŋ dinanŋ ŋawaê, nanŋ sa yêc dau si ŋamlic.

²⁸ Ŋamalac sêlic ŋayham bu s êpuc dômbwê Anötö, ma tu dinan-ŋga inŋ hu ŋac sinŋ e ŋac si gauc timboloc, ma sêkôm mêtê nanŋ gic ŋamalac ŋawaê dom. ²⁹ Mêtê sac tidau-tidau gêm ŋac si ŋalôm ahuc. Ŋac sêkôm mêtê gitôm mêtê wec ma mêtê mayan-ŋga, ŋac tagatu gêŋ, ŋac sêlic lau ŋatô sac, sic ŋamalac ndu, sêŋgalôm lau, sêkôm gêŋ daêsam bu sêtim lau ma sêŋsau ŋac, ma sêsec lau. ³⁰ Ŋac sêŋgôlinŋ yom pi lau, atac tec Anötö, ma sêpu lau ŋatô. Sêpo dau ti sêtoc dau sa, sêkôc gauc pi lêŋ sac ŋapanŋ, ma ŋac danŋgapêc ŋawahô têŋ dinda ti dambai. ³¹ Ŋac lau gauc mbasi-ŋga, ma yom bocke nanŋ sêsôm, nanŋ sêkôm ŋandô sa dom. Ŋac lau ŋalôm ŋadandi-ŋga nanŋ atac tec lau ma tawalô ŋac dom. ³² Lau sac dau sêŋyalê bu Anötö sôm tidôŋ su bu lau nanŋ sêkôm mêtê sac kainŋ bocdinanŋ, oc sêmbac ndu. Tigenŋ ŋac sêkôm sac sêsiniŋ su enŋ. Ma gêŋ danŋ whinŋ bocdec bu, lau ŋatô nanŋ sêkôm mêtê sac tôm ŋac dau sêkôm, nanŋ sêlic ŋac ŋayham.

2

Anötö ndê lêŋ êmatôc lau-ŋga

¹⁻³ Yac tanyalê bu têŋ ndoc Anötö êmatôc lau nanŋ sêkôm sac kainŋ dinanŋ, dec inŋ oc êmatôc ŋac êŋkuc yom ŋandô pi ŋac. Bocdinanŋ dec am asa nanŋ kêgôlinŋ yom pi lau ŋatô, ma sam ŋac bu lau sêkôm sac-ŋga, nanŋ êmyalê bu am kêgôlinŋ yom pi daôm whinŋ, bu am ŋamalac kôm sac-ŋga whinŋ. Ma am oc tôm dom bu êmasanŋ yom têŋ Anötö tu daôm nem sac-ŋga ma lhô su inŋ ndê matôc. ⁴ Am ŋgô su nanŋ! Anötö tawalô yac ndu andô, dec kôc ndê ŋalôm dôŋ ma kêmatôc yac ŋagahô dom. Am gêlic inŋ ndê lêŋ dinanŋ bu gêŋ ŋambwa, a? Bocke? Am kêyalê dom bu Anötö kôm gêŋ dinanŋ tu bu kêŋ ŋasawa têŋ yac bu danem daunŋ kwi-ŋga, a? ⁵ Magoc am nem ŋalôm ŋadandi ma am tec bu nem daôm kwi. Tu dinanŋ-ŋga am daôm gic Anötö ndê atac ŋandê sa tu daôm-ŋga, ma oc yêc tôm bêc ŋambu-ŋga nanŋ Anötö dau oc tôc inŋ ndê matôc gitêŋ ma inŋ ndê atac ŋandê asê. ⁶ Têŋ bêc dinanŋ, inŋ oc kêŋ ŋagêyô têŋ lau honŋ êŋkuc ŋac tigenŋ-tigenŋ si mêtê. ⁷ Lau nanŋ sêsap mêtê ŋayham dôŋ ŋapanŋ ma takwê bu sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêndôc tali ŋapanŋ-ŋga ma ŋawasi ti waê atu sa, nanŋ Anötö oc kêŋ ŋac sêndôc tali ŋapanŋ. ⁸ Magoc lau nanŋ sêkôm gêŋ honŋ tu sêpo dau sa-ŋga, ma sêtec yom ŋandô ma sêsap mêtê sac dôŋ, nanŋ oc sêtap Anötö ndê atac ŋandê sa. ⁹⁻¹⁰ Aêc! Lau honŋ nanŋ sêkôm mêtê sac, nanŋ oc sêtap ŋawapac ti ŋasac sa. Tigenŋ lau nanŋ sêkôm mêtê ŋayham, nanŋ oc sêtap ŋawasi ti waê ŋayham ma yom malô sa. Oc ŋandô sa pi lau Israel-ŋga sêmunŋ, goc lau nanŋ lau Israel dom, nanŋ sêŋkuc. ¹¹ Bu têŋ ndoc Anötö oc êŋsahê lau pi ŋac si mêtê, nanŋ inŋ oc toc lau tonŋ danŋ sa hôc gêlêc lau tonŋ danŋ dom. ¹² Bu lau honŋ nanŋ sêkôm sac, nanŋ oc sêtap Anötö ndê matôc sa. Lau nanŋ lau Israel-ŋga dom, nanŋ sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, nanŋ oc sêtap matôc sa tu yomsu-ŋga dom, ŋac dau si giso oc tinŋ ŋac su. Ma lau Israel-ŋga nanŋ sêkôc Moses ndê yomsu sa, ma sêkôm mêtê sac, nanŋ oc sêtap Anötö ndê matôc sa êŋkuc yomsu dau. ¹³ Bu Anötö oc sam ŋamalac danŋ bu ŋamalac gitêŋ tu inŋ ŋgô yomsu-ŋga ŋambwa lec dom. Tigenŋ ŋamalac nanŋ sôc yomsu dau ŋapu ma danŋga wambu ŋapep enŋ, nanŋ Anötö oc sam inŋ bu ŋamalac gitêŋ.*

* **2:13:** Tiŋambu Pol tôc asê tiawê bu ŋamalac danŋ oc tôm dom bu êŋkuc yomsu honŋ timala e Anötö lic inŋ bu ŋamalac gitêŋ - alic Rom 3:20, 23.

¹⁴ Magoc lau nanj lau Israel dom, nanj sêkôc Anötö ndê yomsu sa dom, nanj njalênj bocke? Nac bu sêkôm mêtê njayham nanj tòm yomsu whê sa, dec tôte asê bu nac dau si yomsu yêc bocdinaj. ¹⁵ Ma tôte asê bu lêtj gitênj tòm yomsu whê sa têtj yac, nanj yêc nac si njalôm. Ma nac dau sêtôm bu sênsahê si lêtj ma sênyalê yêc nac si njalôm, mêtê bocke nanj sêkôm solop, ma mêtê bocke nanj sêkôm so. ¹⁶ Yom honj indêc njahu oc tiawê têtj bêc nanj Anötö oc kêtj Yisu Kilisi ênjahê lau honj, ênjuc nac si yom nanj yêc sinj dau yêc nac si njalôm. Njawaê njayham nanj aô gahoc asê, nanj whê gêtj honj dinaj sa.

Lau Israel-nga ma Moses ndê yomsu

¹⁷ Mac lau nanj ambo gamej bocke, ma asam daôm bu lau Israel-nga, anjô su nanj. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa tu mac akôc Moses ndê yomsu su-nga, a? Mac atoc daôm sa bu mac ati Anötö ndê lau, a? ¹⁸ Bocke? Mac anjalê lêtj nanj Anötö tac whin, ma gauc gêm bu mac ahôc gêtjêc lau njatô tu mac anjalê yomsu-nga, a? ¹⁹⁻²⁰ Mac gauc gêm bu yomsu whê mac nem gauc sa pi yom njandô, dec tac whin bu andôhônj lau wakuc ti lau gauc mba, a? Mac bu awê lau nanj tandô pec, me alic daôm gitôm ya njawê bu pô lau nanj sêmbô njasec njalôm, a? ²¹ Mac andôhônj lau njatô, ma bocke dec andôhônj daôm dom? Mac am mêtê lau bu sênem kanj gêtj dom. Mac daôm akôm, me mba? ²² Mac asôm têtj lau bu sêkôm mêtê mockaij-nga dom, ma mac daôm? Mac atac tec gwam, magoc têtj njatô mac asôc lôm nanj lau sem akij gwam sêmbô, ma am kanj gêtj, me mba? ²³ Mac atoc daôm sa tu akôc yomsu su-nga, magoc têtj ndoc mac anjili yomsu, dec mac akôm Anötö ndê waê tisac. ²⁴ Tòm yom nanj sêto yêc, nanj sôm:

Lau gamej apa-nga sêpu Anötö ndê njawê tu mac nem lêtj sac-nga. [*Ais 52:5*]

²⁵ Am njac nanj sêsê am nem njamlic njatô su kêtjuc lau Israel-nga si tɔpwac, nanj njô. Am bu danjam wambu yomsu honj, dec gêtj nanj sêkôm têtj am njamlic, nanj gêtj ti njahu njayham. Magoc am bu êngili yomsu, dec gêtj nanj sêkôm têtj am, oc nditôm gêtj njambwa. Yêc Anötö anjô-nga am oc tòm njac tɔgamej apa-nga nanj sêsê inj njamlic njatô su dom. ²⁶ Ma lau nanj sêsê nac si njamlic njatô su dom, magoc sêkôm mêtê njayham tòm yomsu whê sa, nanj Anötö oc lic nac gitôm lau nanj sêsê nac si njamlic njatô su. ²⁷ Ma njac nanj sêsê inj dom, magoc kôm gêtj nanj kêtjuc yomsu, nanj oc puc am nem giso asê. Njahu bu am daôm kôc yomsu su, ma kêtjuc pwac sêsê njamlic-nga, magoc am njac êngili yomsu-nga.

²⁸ Lau si njahu sêti lau Israel-nga njandô sip gêtj njamlic-nga dom. Ma pwac sêsê njamlic-nga nanj njahu andô hêganônj gêtj nanj sêkôm têtj njamlic, nanj dom. ²⁹ Mba! Lau nanj sêmasaj si njalôm njapep yêc Anötö anjô-nga, nanj sêti lau Israel-nga njandô. Ma pwac sêsê njamlic-nga nj-njahu andô, nanj yomsu nanj sêto sip bapia, nanj oc tòm dom bu kôm njandô sa. Magoc gwelênj nanj Njalau kôm mbo njamalac si njalôm, nanj kôm pwac dau nj-njahu andô njandô sa. Njamalac kaij dinaj hêgo dau bu tap ndê waê sa yêc lau nom-nga dom, tigenj inj tap waê sa yêc Anötö dau.

3

Mêtê sac oc tòm dom bu nem njandô njayham

¹ Bocdinaj lau Israel-nga sêtap mwasinj bocke sa tu sêti lau Israel-nga, nanj hôte gêtjêc lau njatô si mwasinj su? Ma nac si pwac sêsê njamlic njatô su-nga oc nem nac sa njalênj bocke? ² Anjô! Lau Israel-nga sêtap mwasinj tidau-tidau sa. Gêtj njamata-nga nac lau dau dinaj Anötö kêtj inj ndê yom sip nac apai amba.

³ Magoc lau Israel-nga ñatô bu sêkêñ whiñ Anötö dom, dec mac gauc gêm bocke? Tu ñac si sêkêñ whiñ dom-nga, dec Anötö oc hu yom nan in gic bata su, nan siñ, me? ⁴ Mba andô! Tôm bu ñamalac hoñ sêti lau sêñsau tasan-nga, magoc Anötö oc tôñ dom bu sen yom dan nan in kêmatin tidôn, nan su. Tôñ yom nan sêto yêc, nan sôm:

Yom hoñ nan am sôm, nan oc sêlic bu yom ñandô en.

Ma lau bu sêñsahê am, dec oc tôñ dom bu sêtap am nem giso dan sa. [BW 51:4]

⁵ Lau ñatô gauc gêm gauc ñambwa ma sêsôm yom bocdec bu, “Yac neñ lêt sac-nga tôc Anötö ndê lêt gitên asê yêc awê, dec tu sake-nga in atac ñandê têt yac? In bu kêñ ñagêyô têt yac, dec oc solop dom.” ⁶ Gauc dinan in so sambuc! Bu bocdinan, goc Anötö oc êmatôc lau nom-nga ñalêt nde? ⁷ Ma lau ñatô sêsôm, “Anen yom tasan tôc Anötö ndê yom ñandô asê tiawê e lau sêhoc in ndê waê asê ñapan. Bocdinan tu sake-nga in gêlic aô gitôm ñgac sac dan ma kic anen yom bu watap matôc sa?” ⁸ Oyaê, anğô su nan! Yom bu bocdinan, dec gitôm bu dasôm, “Yac dakôm sac tu bu sac nem ñandô ñayham-nga.” Magoc bocdinan dom. Lau ñatô sêñsau ma sêñgôlin yom pi yac lau aposel ma sêsôm bu yom ñalhô dinan sa yac whanşuñ. Oc sêtap ñagêyô sac sa tu ñac si yom tasan dinan-nga.

Ñamalac gitên dan mbo dom

⁹ Bocke, yac lau Israel-nga mba lêt nan asa ambo Anötö anğô-nga, nan hôc gêlic lau ñatô si su, me? Mba andô! Tôñ yac asôm su bocdec bu, lau Israel-nga ma lau apa hoñ sêmo sac ña-ñaclai ñapu. ¹⁰ Tôñ yom nan sêto yêc nan sôm:

Ñamalac gitên dan mbo dom andô. ¹¹ Ma ñamalac dan kêyalê Anötö, me kôm mwasac tu bu ti in ndê gêt-nga lec dom. ¹² Lau hoñ sêpuc dômbwê Anötö e sêti gêt ñapopoc-nga. Ñamalac gitên dan mbo dom. Mba andô! [BW 14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20]

¹³ Ñac si whanşuñ sac sambuc, gitôm gêt batê nan sêñsuhun si dom, ma ñasu pôm gameñ kwi. Ma ñac lau sêsôm yom tasan-nga. Yom nan sa ñac tókwa, nan gitôm mboc ñamalac sac. [BW 5:9; 140:3]

¹⁴ Ñac sêpucbo lau ñawahô, ma yom ñamakic gêm ñac si whanşuñ ahuc. [BW 10:7]

¹⁵ Ñac lau hôp-hôp tu sêkêc dac siñ-nga. ¹⁶ Ma gameñ bocke nan sêmo, nan sêkôm tisac ma sêkêñ ñawapac têt lau. ¹⁷ Ñac sêñyalê lêt yom malô-nga dom. [Ais 59:7-8]

¹⁸ Ma ñac sêtôc Anötö dan dom. [BW 36:1]

¹⁹ Yac tanyalê bu Moses ndê yomsu hoñ hêganôn lau nan sêmo yomsu dau ñapu. Tu dinan-nga lau hoñ si yom mba, ma ñac hoñ sic waê bu sêtap Anötö ndê matôc sa. ²⁰ B oc dinan ñamalac dan mbo dom, nan tôñ bu êmasan yomsu sambob ñapep e Anötö lic in bu ñamalac gitên. Mba! Magoc Moses ndê yomsu tôc yac neñ sac asê têt yac.

Yac dati lau gitên tu yac neñ dakên whiñ-nga

²¹ Kwahic dec Anötö tôc lêt dati lau gitên-nga asê, nan ñahu sip yomsu dom. Moses ti lau propet sêto yom pi lêt dau mun su. ²² Lau hoñ nan sêkêñ whiñ Yisu Kilisi, nan sêtap lêt dau sa su, ma Anötö gêlic ñac bu lau gitên. Lêt tigen dinan gic waê lau Israel-nga ti lau sambob. ²³ Ñahu bu yac hoñ yac lau dakôm sac-nga, ma tu yac neñ sac-nga, dec gitôm dom bu datigasuc Anötö ti in ndê ñawasi atu. ²⁴ Magoc yac hoñ datôm bu dati lau gitên tu gwelen nan Yisu Kilisi

kôm tu nem yac si-nga. Anötö kêmasañ lêñ dinañ bu êmwasiñ yac ñambwa eñ.
²⁵ Inj kêñ Yisu gitôm da bu hôc ñandê ô yac neñ sac ñagêyô, ma dakêñ whiñ bu
 dac nañ inj kêc siñ, nañ hê wamba yac su têtñ Anötö. Ñalêñ dinañ inj tôte asê bu
 inj Anötö gitêñ. Bu inj gêlic sac gitôm gêtñ ñambwa dom, magoc lau nañ sêkôm
 sac muñ-nga, nañ inj hê ñac si yom dôñ. Ma inj kôc ndê ñalôm dôñ ²⁶ e inj kêñ
 lau hoñ si sac ñagêyô pi Yisu. Bocdinañ kwahic dec Anötö tôte asê bu inj dau
 inj gitêñ, ma inj kêmasañ lêñ bu sam lau nañ sêkêñ whiñ Yisu, nañ bu lau gitêñ.
²⁷ Bocdinañ ñamalac dañ gitôm dom bu toc dau sa. Ñahu bu Anötö oc lic
 ñamalac dañ bu ñamalac gitêñ tu lêñ yomsu-nga dom, magoc tu lêñ dakêñ whiñ
 Yisu-nga. ²⁸ Mêtê nañ yac ahoc asê, nañ sôm bu yac dati lau gitêñ tu yac neñ
 dakêñ whiñ-nga, ma tu yac neñ sakinñ tanjuc yomsu-nga dom. ²⁹ Bocke? Anötö
 inj lau Israel-nga tawasê si Anötö, me? Mba! Inj lau Israel-nga si Anötö, ma lau
 gameñ apa-nga si Anötö bocdinañ. ³⁰ Bu Anötö tigen dê mbo, nañ sam lau hoñ
 nañ sêkêñ whiñ Yisu bu lau gitêñ, lau nañ sêñkuc pwac sêsê ñamlic ñatô-nga,
 ma lau nañ sêñkuc pwac dau dom bocdinañ. ³¹ Magoc mac gauc gêm bocke?
 Yac asôm yom pi lêñ dakêñ whiñ-nga tu bu asenñ Moses ndê yomsu su-nga, me?
 Aô wasôm têtñ mac, mba andô! Yac apuc yomsu dau dôñ.

4

Abraham kêñ whiñ Anötö dec ti ñgac gitêñ

¹ Gauc nem abañ Abraham ndê lêñ, oc whê gêtñ sake sa têtñ yac? ² Anötö
 sam Abraham bu ñgac gitêñ tu gêtñ nañ inj dau kôm-nga, a? Bu bocdinañ, dec
 oc tôm bu Abraham toc dau sa. Magoc Anötö gêlic inj ñalêñ bocdinañ dom.
³ Bu sêto yom yêc, nañ sôm bocdec bu:

Abraham kêñ whiñ Anötö, ma tu dinañ-nga Anötö gêlic inj bu ñgac gitêñ.
[Gen 15:6]

⁴ Ñgac nañ kôm gwelenñ nañ kôc inj ndê ñaôli sa tôm mwasiñ ñambwa dom. Inj
 tap ñaôli dau sa tu inj kôm gwelenñ-nga. ⁵ Magoc asa nañ bu kêñ whiñ Anötö,
 dec Anötö oc êmwasiñ inj ñambwa ma lic inj bu ñamalac gitêñ. Inj tap mwasiñ
 dau sa tu inj kôm gwelenñ dañ-nga dom, magoc tap sa ñambwa tu inj ndê kêñ
 whiñ-nga. Anötö dau kêmasañ lêñ bu lau sac sêti lau gitêñ.

⁶ Kinñ Dawid sôm yom kainñ tigenñ pi ñamalac nañ Anötö kêmwasiñ ma sam inj
 bu ñamalac gitêñ, nañ tap mwasiñ dau sa ñambwa, ma tu gwelenñ nañ inj kôm-
 nga dom. Dawid to yom ma whê ñamalac kainñ dinañ ndê ñahu atac ñayham-nga
 sa bocdec bu:

⁷ Mac lau nañ Anötö suc mac nem sac kwi ma hu ñayom siñ, nañ atac
 ñayham sa. ⁸ Ma am asa nañ Anötö suc nem giso kwi ma oc gauc nem
 tiyham dom, nañ atac ñayham sa bocdinañ. *[BW 32:1-2]*

⁹ Mac gauc gêm bocke? Yom dau gic waê lau Israel-nga nañ sêñkuc pwac
 sêsê ñamlic ñatô su-nga, nañ tawasê, me gic waê lau nañ sêñkuc pwac dau dom,
 nañ sêwhiñ? Yac asôm su, bu Anötö gêlic Abraham bu ñgac gitêñ tu inj ndê kêñ
 whiñ-nga. ¹⁰ Bocke? Sêsê Abraham ndê ñamlic ñatô su, dec Anötö gêlic inj bu
 ñgac gitêñ, me? Wasôm mba. Anötö sam inj bu ñgac gitêñ muñ su. ¹¹ Têtñ têtñ
 sêsê Abraham su dom, nañ inj kêñ whiñ, dec Anötö sam inj bu ñgac gitêñ. Ma
 tinambu Anötö kêmatinñ pwac sêsê ñamlic-nga têtñ inj, gitôm dôhônñ dañ, bu puc
 yom pi inj ti ñgac gitêñ tu kêñ whiñ-nga, nañ dôñ. Bocdinañ Abraham inj ti lau
 gameñ apa-nga nañ sêsê ñac dom magoc sêkêñ whiñ, nañ hoñ si damba. Ma
 tôm Anötö sam Abraham bu ñgac gitêñ, goc ñalêñ tigenñ Anötö oc sam lau dau
 bu lau gitêñ. ¹² Ma lau Israel-nga nañ sêñkuc pwac sêsê ñamlic-nga, nañ bu

sêkêŋ whiŋ, dec Abraham ti ŋac si damba bocdinaŋ. Bu ŋac lau dau sêŋkuc Abraham ndê lêŋ kêŋ whiŋ-ŋga, naŋ iŋ kêkuc têtŋ têtŋ sêsê iŋ su dom.

¹³ Anötö gêm mbec Abraham ma gic bata yom têtŋ iŋ ti iŋ ndê lau wakuc, bu ŋac oc sêwêkaiŋ nom sambuc. Ŋac sêtap mbec dau ŋa-ŋandô sa tu lêŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ kôm ŋac sêti lau gitêtŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga, ma tu sêŋkuc yomsu-ŋga dom. ¹⁴ Lau bu sêtap Anötö ndê mbec ŋamwasin sa tu sêŋkuc yomsu-ŋga, dec lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga gitôm gêtŋ ŋambwa, ma mwasin naŋ Anötö gic bata bu kêŋ têtŋ Abraham, naŋ gitôm gêtŋ ŋambwa bocdinaŋ. ¹⁵ Ŋahu bu lau hoŋ naŋ sêŋgili Moses ndê yomsu ma sêkôm sac, naŋ sic waê bu oc sêtap Anötö ndê atac ŋandê sa. Yomsu bu mba, goc yom taŋgili yomsu-ŋga mba bocdinaŋ.

¹⁶ Ma bocdinaŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ, naŋ sêtap yom naŋ Anötö gic bata têtŋ Abraham, naŋ ŋa-ŋandô sa gitôm mwasin ŋambwa. Ma Anötö puc yom naŋ iŋ gic bata têtŋ Abraham ndê lau wakuc, naŋ dôŋ. Iŋ puc dôŋ têtŋ lau Israel-ŋga naŋ sêkôc iŋ ndê yomsu sa, naŋ tawasê dom, magoc puc dôŋ têtŋ lau naŋ sêŋkuc Abraham ndê lêŋ kêŋ whiŋ-ŋga sêwhiŋ. Tu dinaŋ-ŋga Abraham ti yac hoŋ neŋ damaŋ. ¹⁷ Tôm yom naŋ Anötö sôm têtŋ Abraham, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Aô wakôm am ti lau toŋ daêsam si damba.

[Gen 17:5]

Bocdinaŋ Abraham naŋ kêŋ whiŋ Anötö, naŋ ti yac hoŋ neŋ damaŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga.

Ma Anötö, iŋ Anötö naŋ ndê ŋaclai atu yêc bu uŋ lau batê sa sêmbo tali tiyham, ma bu sôm yom ŋa awha goc gêtŋ naŋ yêc dom, naŋ meŋ hôc asê. ¹⁸ Abraham takwê gêtŋ naŋ lau hoŋ gauc gêm bu tôm dom bu oc ŋandô sa. Ma Anötö tôc tata hoŋ têtŋ Abraham goc sôm têtŋ iŋ bu:

Am nem wakuc oc sêtôm dinaŋ.

[Gen 15:5]

Abraham kêŋ whiŋ Anötö, dec kôm iŋ ti lau toŋ daêsam si damba. ¹⁹ Abraham kêyalê bu iŋ ndê yala ti 100 su, ma iŋ ndê licwalô pacndê su. Ma iŋ kêyalê bu Sara ndê têtŋ kôc balêkoc-ŋga pacndê. Tigeŋ iŋ kôc iŋ ndê kêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga, ²⁰ ma atac lu-lu dom pi gêtŋ naŋ Anötö gic bata têtŋ iŋ. Iŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga, ma po Anötö ndê waê sa. ²¹ Iŋ kêyalê tidôŋ bu Anötö ndê ŋaclai yêc bu kôm gêtŋ naŋ iŋ gic bata, naŋ ŋandô sa. ²²⁻²³ Tu dinaŋ-ŋga dec sêto yom yêc bocdec bu:

Anötö gêlic iŋ bu ŋgac gitêtŋ.

[Gen 15:6]

Yom dau sêto tu Abraham tawasê-ŋga dom. ²⁴ Sêto tu yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Anötö naŋ uŋ yac neŋ Pômdau Yisu sa yêc lau batê-ŋga. Tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö oc lic yac bu lau gitêtŋ bocdinaŋ. ²⁵ Anötö kêŋ Yisu mbac ndu tu yac neŋ sac-ŋga, ma uŋ iŋ sa tiyham dec kêmasaŋ lêŋ bu dati lau gitêtŋ.

5

Dati lau gitêtŋ ŋa-ŋandô

¹ Bocdinaŋ, tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö gêlic yac bu lau gitêtŋ. Ma tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga, dec dambo Anötö aŋgô-ŋga ti atac pa su eŋ. ² Yisu gêlêc gatam su têtŋ yac bu dambo Anötö ndê mwasin ŋalôm, tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga. Yac datap mwasin dau sa su, ma bocdinaŋ dec dambo ti atac ŋayham tu gêtŋ naŋ dakêŋ batan dambo, naŋ bu oc datap Anötö ndê ŋawasi sa. ³ Ma gêtŋ dan tiyham. Ŋawapac bocke naŋ dahôc tu dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga, naŋ dahôc ti atac ŋayham bocdinaŋ. Bu yac taŋyalê bu gêtŋ wapac naŋ pi yac, naŋ

gêm yac sa bu dalhac ñaŋga. ⁴ Ma yac bu dati lau dalhac ñaŋga-ŋga, dec tôc asê bu yac lau naŋ datôm bu dahôc gëlêc saê. Ma tu yac dahôc gëlêc saê-ŋga, dec puc yac dôŋ bu dakêŋ batanŋ gêŋ naŋ Anötô gic bata. ⁵ Ma yac neŋ dakêŋ batanŋ oc ñandô mbasi dom, ma bocdinaŋ yac oc mayanŋ dauŋ dom. Bu yac taŋyalê Anötô ndê mêtê atac whiŋ yac-ŋga su, tu Ñalau Dabunŋ naŋ inŋ kêŋ sip yac neŋ ñalôm-ŋga.

Yisu Kilisi hê wamba Anötô tu yac-ŋga

⁶ Têŋ têm yac taŋyalê Anötô su dom, ma licwalô mba tu danem dauŋ sa-ŋga, naŋ Anötô kêkinŋ Yisu bu mbac ndu tu yac-ŋga, tôc têm naŋ inŋ dau kêyalinŋ sa su. ⁷ Lau danŋ oc sêmbac ndu tu ñamalac gitêŋ danŋ-ŋga dom. Me mac gauc gêm bocke? Ñamalac danŋ oc tôc bu puc dau dôŋ ma mbac ndu tu ñamalac ñayham danŋ-ŋga, me mba? ⁸ Tigenŋ Kilisi mbac ndu tu yac lau dakôm sac-ŋga. Ma ñalêŋ dinaŋ dec Anötô tôc inŋ ndê atac whiŋ yac asê.

⁹ Kwahic dec yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Yisu, naŋ dati lau gitêŋ tu dac naŋ inŋ kêc sinŋ-ŋga. Ma bocdinaŋ yac taŋyalê tidôŋ bu Yisu oc nem yac sa, têtŋ ndoc Anötô êŋsahê lau hoŋ-ŋga. Ma yac oc datap Anötô ndê atac ñandê sa dom. ¹⁰ Muŋ-ŋga yac neŋ sac kôm yac dambo datôm Anötô ndê ñacyo, magoc inŋ hê wamba yac ña inŋ ndê Atu ndê mbac ndu. Kwahic dec inŋ hê wamba yac su, ma inŋ ndê Atu mbo tali tiyham, dec taŋyalê bu yomandô, inŋ oc nem yac si têtŋ bêc ñambu-ŋga. ¹¹ Ma gêŋ danŋ whiŋ bocdec bu. Tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi hê wamba yac têtŋ Anötô-ŋga, dec yac dambo ti atac ñayham atu, tu dati Anötô ndê lau-ŋga.

Adam ti dambac ndu ñahu, ma Yisu ti dandöc taŋli ñahu

¹² Sac hóc asê nom tu ñamalac tigenŋ-ŋga. Ma lêtŋ dambac ndu-ŋga hóc asê nom tu sac-ŋga. Lau nom-ŋga hoŋ sêkôm sac, ma tu dinaŋ-ŋga ñac sêmbac ndu. ¹³ Sac hóc asê nom muŋ su, ma tinjambu Anötô kêŋ inŋ ndê yomsu têtŋ Moses. Ma yomsu bu mba, goc ñalêŋ mba bu Anötô hê lau si yom dôŋ tu sêŋgili yomsu-ŋga. ¹⁴ Bocdinaŋ lau naŋ sêŋkuc Adam e meŋ têtŋ têm naŋ Anötô kêŋ yomsu têtŋ Moses, naŋ sêŋgili Moses ndê yomsu dau ñadanŋ dom. Magoc Anötô gic yomsu ñgac ñamata-ŋga Adam, ma inŋ kêgili yomsu dau. Ma lau naŋ sêŋkuc Adam, naŋ sêmbac ndu tu sêwêkainŋ inŋ ndê sac ñagêyô-ŋga. Ñgac ñamata-ŋga Adam inŋ tôc dôhônŋ naŋ danem dôhônŋ whiŋ ñgac naŋ meŋ sa kêkuc inŋ. ¹⁵ Lau daêsam sêmbac ndu tu ñgac tigenŋ ndê sac-ŋga. Magoc Anötô ndê mwasinŋ naŋ kêŋ ñambwa têtŋ lau tu ñgac tigenŋ Yisu Kilisi-ŋga, naŋ gêm lau daêsam sa kêlêc. Bocdinaŋ gêŋ lu dinaŋ, Anötô ndê mwasinŋ ma Adam ndê sac, naŋ sêtôm dau dom. ¹⁶ Yomandô. Anötô ndê mwasinŋ hóc gëlêc ñgac tigenŋ ndê sac. Bu ñgac tigenŋ ndê sac hê Anötô ndê matôc pi lau daêsam, magoc lau sac daêsam sêti lau gitêŋ tu Anötô ndê mwasinŋ-ŋga. ¹⁷ Tu ñgac tigenŋ ndê sac-ŋga, dec ñaclai dambac ndu-ŋga gêm gôlinŋ lau nom-ŋga hoŋ. Magoc tu ñgac tigenŋ Yisu Kilisi-ŋga, lau naŋ sêtap Anötô ndê mwasinŋ sêti lau gitêŋ-ŋga sa, naŋ oc sêmbo tali ma sênem gôlinŋ sêwhiŋ inŋ têtŋ ñambu-ŋga.

¹⁸ Bocdinaŋ, lau hoŋ sic waê bu sêtap matôc sa tu sac tigenŋ dinaŋ-ŋga. Magoc lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ, naŋ sêti lau gitêŋ ma sêtap mwasinŋ dandöc taŋli-ŋga sa, tu gwelenŋ gitêŋ tigenŋ naŋ Yisu Kilisi kôm-ŋga. ¹⁹ B u ñgac tigenŋ dangapêc têtŋ Anötô, dec lau daêsam sêti lau sêkôm sac-ŋga. Magoc ñgac tigenŋ danŋa wambu Anötô, dec kêmasanŋ lêtŋ bu lau daêsam oc tôc bu sêti lau gitêŋ.

²⁰ Lau hoŋ sêwêkainŋ Adam ndê sac ñagêyô, magoc Anötô kêŋ ndê yomsu têtŋ lau tu bu sêŋyalê si sac-ŋga. Magoc têtŋ ndoc lau si sac kêsôwec tiatu, naŋ

Anötö ndê mwasinj suc sac kwi-nga kêsôwec tiatu andô hóc gêlêc sac su. ²¹ Têñ ñamata-nga sac gêm gôlinj lau hoñ ma tu dinanj-nga ñac sêmbac ndu. Ma ñalêñ tigenj kwahic dec Anötö ndê mwasinj gêm gôlinj lau nañ sêkêñ whinj ma sêti lau gitêñ, ma kênj ñac sêndöc tali ñapañ tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

6

Dapuc dômwêy sac tu Kilisi-nga

¹ Mac gauc gêm bocke? Yac dakôm sac ñapañ bu Anötö ndê mwasinj suc sac kwi-nga êñsôwec tiatu ñapañ, me? ² Mba andô! Yac dahu mêtê sac sinj su, gitôm lau batê nañ sêhu gêñ nom-nga sinj. ³ Anğô. Busanğ u nañ piñ yac dôñ tam daminj Yisu Kilisi, nañ piñ yac dôñ tam daminj inj ndê mbac ndu whinj. Mac anyalê yom dau, me mba? ⁴ Mac anyalê bu Yisu Kilisi mbac ndu ma sêñsuhuj inj. Ma busanğ u nañ yac daliñ su, nañ gitôm Anötö kêsuhuj yac dawhiñ Yisu Kilisi. Ma tu dinanj-nga tôm Damanj uñ Yisu sa akêñ lau batê-nga ña inj ndê ñaclai ti ñawasi atu, dec kwahic dec inj gêlic yac gitôm lau nañ sêtisa tiyham, ma bocdinañ tanşêlêñ ti dasa neñ lêñ tiwakuc.

⁵ Busanğ u nañ daliñ, nañ piñ yac dôñ tam daminj Yisu ndê mbac ndu, dec tôm yac dambac ndu dawhiñ inj. Ma piñ yac dôñ tam daminj inj ndê tisa akêñ lau batê-nga bocdinañ. ⁶ Tu dinanj-nga dec anyalê ñapep bu yac neñ ñalôm akwa sac-nga, nañ Anötö gic pi a gicso dau whinj Yisu, tu bu ñalôm akwa nem gôlinj yac dom, ma dambo datôm lau akiñ mêtê sac-nga tiyham dom. ⁷ Bu yac dambac ndu dawhiñ Kilisi su, ma asa nañ mbac ndu su, nañ Anötö kêgapwêc inj su yêc sac ña-ñaclai.

⁸ Yac dambac ndu su dawhiñ Kilisi, ma bocdinañ yac dakêñ whinj bu yac oc dambo tanjli dawhiñ inj. ⁹ Nahu bu yac tanyalê bu Anötö uñ Kilisi sa akêñ lau batê-nga, ma tu dinanj-nga tôm dom bu inj mbac ndu tiyham. Ñaclai dambac ndu-nga oc êñgwininj inj tiyham dom. ¹⁰ Bu inj mbac ndu, ma inj ndê mbac ndu tigenj dinanj gêmlihi lau hoñ si sac ñatôp. Ma kwahic dec inj mbo tali tiyham, ma mbo tali tu bu po Anötö ndê waê sa-nga.

¹¹ Ñalêñ tigenj akôc gauc pi daôm bocdec bu, mac ahu mêtê sac sinj su, gitôm lau batê sêhu gêñ nom-nga sinj. Ma kwahic Anötö piñ mac dôñ am daminj Yisu Kilisi, dec mac ambo tamli awhinj inj, tu bu apo Anötö ndê waê sa-nga. ¹² Sac tac whinj bu ti nem ñadau, ma hé mac bu akôm mêtê sac ñapañ. Bocdinañ ayob daôm bu sac nem gôlinj mac nem ñamlic ñagêñ danj dom. ¹³ Ayob tanôm ti amam ma ñamlic ñagêñ hoñ bu sênem akiñ sac dom. Magoc akêñ daôm sambuc têtñ Anötö, atôm lau nañ sêtisa akêñ lau batê-nga ma sêmba tali. Ma akêñ nem ñamlic ñagêñ hoñ tu anem akiñ Anötö-nga, ma akôm mêtê gitêñ eñ. ¹⁴ Bu inj solop dom bu sac ti ñadau mac tiyham. Nahu bu mac ambo yomsu ñapu tôm muñ-nga lê dom, kwahic dec mac ambo Anötö ndê mwasinj ñapu.

Dati Anötö ndê lau akiñ lêñ gitêñ-nga

¹⁵ Mac gauc gêm bocke? Yac dambo yomsu ñapu dom, magoc dambo Anötö ndê mwasinj ñapu. Bocdinañ yac oc dakôm sac ñapañ, a? Aô wasôm têtñ mac, mba andô! ¹⁶ Anğô su nañ. Gêñ bocke nañ mac asôc ñapu, nañ ti nem ñadau. Sac bu ti nem ñadau, dec mac oc awêkainj señ ambac ndu-nga. Magoc mac bu akêñ Anötö ti nem ñadau ma danjam wambu inj, dec mac oc ati lau gitêñ. Mac anyalê yom dau, me mba? ¹⁷ Muñ-nga mac ati mêtê sac ndê lau akiñ ñambwa. Magoc danem danje Anötö bu kwahic dec mac akêñ nem ñalôm sambuc bu danjam wambu yom nañ yac andôhônj mac, ma akôc sa su. ¹⁸ Kilisi kêgapwêc

mac su yêc sac ña-ñaclai, ma mac ac waê bu asa Anötö ndê lêñ gitêñ, gitôm lau akiñ sic waê bu danğa wambu si ñadaui.

¹⁹ Mac nem gauc sa pi lau sêkêñ whiñ-nga si lêñ wakuc dom, dec aô gam dôhôn pi lau akiñ ñambwa ti ñadaui nom-nga si lêñ, bu wawhê sa yêc awê têt mac. Muñ-nga mac akêñ nem amam ti gahim ma mac nem gêñ hoñ tu sênem akiñ mêtê sac ma mêtê ñadômbwi-nga. Magoc kwahic dec akêñ nem gêñ hoñ bu ati lau akiñ nañ sêsa lêñ gitêñ eñ, e ati lau dabuñ. ²⁰ Têt ndoc mac ambo atôm lau akiñ mêtê sac-nga, nañ mac ac ahê lêñ gitêñ gacgeñ. ²¹ Muñ-nga lê mac atap ñandô ñayham bocke sa tu lêñ nañ kwahic dec kêt maya mac nañ-nga? Lêñ sac-nga dau nañ ña-ñandô dambac ndu goc. ²² Magoc kwahic dec Kilisi kégapwêc mac su yêc mêtê sac, ma mac ati Anötö ndê lau akiñ. Ma sakin wakuc dindec ña-ñandô, nañ mac ati lau dabuñ ma oc andöc tamli ñapañ. ²³ Bu ñaôli nañ gic waê lau nañ sêsa lêñ sac-nga, nañ sêmbac ndu. Magoc mwasiñ nañ Anötö bu kêt ñambwa têt yac lau nañ dakêt whiñ, nañ dandöc tanli ñapañ, tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

7

Pol whê yomsu, ma Ñalau Dabuñ si gôliñ sa

¹ O asidôwai, mac lau nañ anyalê yomsu tidôn. Mac anyalê su bu yomsu hêganôn lau têt ndoc sêmba tali eñ. ² Akôc gauc pi yomsu lauwhê ti ñgac sênem dau-nga. Awhê dan bu nem ñgac sa su, nañ goc yomsu dau sô inlu nakweñ dôñ, tôm têt nakweñ mbo tali. Magoc in nakweñ bu mbac ndu, goc awhê dau mbo yomsu dau ndê gôliñ ñapu tiyham dom. ³ In bu nem ñgac wakuc têt têt nakweñ mbo tali dôñ mbo, nañ dasam in bu awhê kôm mockaiñ-nga. Magoc in nakweñ bu mbac ndu, goc yomsu sô inlu dôñ-nga pacndê, ma in bu nem ñgac wakuc, goc dasam in bu awhê mockaiñ-nga dom.

⁴ Ma ñalêñ tiger aneñ asidôwai, tu Anötö piñ mac dôñ am damiñ Kilisi-nga, dec tôm mac ambac ndu su, ma ambo yomsu ndê gôliñ ñapu tiyham dom. Ma kwahic dec mac atap nem ñadau wakuc sa, nañ Anötö uñ in sa akêt lau batê-nga. Tu dinañ-nga dec yac danem ñandô ñayham tu Anötö-nga dandic ñawaê. ⁵ Bu têt ndoc yac dakêt whiñ su dom, nañ yac neñ ñalôm akwa gêm gôliñ yac. Ma mêtê sac nañ yomsu sôm bu dakôm dom, nañ ñalôm akwa kac yac bu dakôm. Ma mêtê dau ña-ñandô nañ dawêkaiñ señ dambac ndu-nga. ⁶ Magoc kwahic dec yac dambac ndu su ma dahu gêñ nañ sô yac dôñ, nañ siñ. Kilisi kégapwêc yac su yêc yomsu akwa nañ sêto su yêc, ma kwahic dec tam akiñ Anötö ma tanƙuc lêñ wakuc nañ Ñalau Dabuñ töt têt yac.

Moses ndê yomsu töt sac asê tiawê

⁷ Bocdinañ dasôm yom bocke pi yomsu? Yomsu in gêñ sac me? Mbasi andô! Yomsu bu yêc dom, dec aô oc wanjalê mêtê sac ñalêñ nde? Yomsu dan sôm bu, “Tamgatu gêñ dom.” Ma tu dinañ-nga dec aô kayalê bu mêtê tanƙatu gêñ-nga in mêtê sac. ⁸ Magoc sac kêsâlê lêñ bu êñgili aneñ ñalôm e tanƙatu gêñ ñapañ, ma yomsu ñayao töt lêñ dau têt sac. Yomsu bu mba, goc sac ña-ñaclai dau oc pacndê bocdinañ. ⁹ Muñ-nga aô kayalê yomsu dom, ma gambo ñayham ma gauc gêm sac dom. Magoc têt ndoc aô kadôhôn yomsu, nañ sac ña-ñaclai tisa ti ñanga e aô kayalê bu gawêkaiñ señ wambac ndu-nga. ¹⁰ Aô gatap sa bu yomsu hoñ nañ Anötö kêt tu bu wê lau sêsa señ sêmba tali-nga, nañ wê aô gasa señ wambac ndu-nga. ¹¹ Ñahu bu yomsu dau kêt ñasawa têt sac, dec sôc meñ e ndê ñaclai tim aô, ma wê aô gasa señ wambac ndu-nga. ¹² Bocdinañ

dasôm sake? Dasôm bu yomsu dau in̄ sac, a? Mba! N̄agôlin̄ hon̄ nan̄ Moses to, nan̄ gêñ dabun̄. Ma Anötö ndê yomsu hon̄, nan̄ gêñ dabun̄, ma gitêñ, ma ñayham.

¹³ Mac gauc gêm bocke? Gêñ ñayham dinan̄ wê aô gasa sen̄ wambac ndu-nga? Mba andô! Magoc tu yomsu-nga dec aô kayalê bu gakôm sac ma gawêkain̄ sen̄ wambac ndu-nga. Ma yomsu dau tôc asê bu mêtê sac in̄ gêñ sac sambuc.

Njalôm akwa ndê lêñ so Nalau Dabun̄ ndê lêñ

¹⁴ Yac tan̄yalê bu Anötö ndê yomsu in̄ Nalau Dabun̄ ndê gêñ. Magoc anen̄ ñalôm akwa kêkuc Nalau ndê lêñ dom, dec aô gati ñgac akin̄ mêtê sac-nga. ¹⁵ Bu gêñ nan̄ aô gakôm, nan̄ kayalê dom. Mêtê nan̄ aô tac whin̄ bu wakôm, nan̄ gakôm dom. Magoc mêtê nan̄ aô atac tec, nan̄ gakôm ñapan̄. ¹⁶ Mêtê sac nan̄ gakôm, nan̄ yomsu dau sôm bu mêtê so. Ma tu aô daun̄ atac tec mêtê sac nan̄ gakôm-nga, dec galic bu yomsu in̄ solop ma ñayham. ¹⁷ Bocdinan̄ dec aô daun̄ gakôm gêñ dau dom, magoc sac nan̄ yêc anen̄ ñalôm, dec kêgilí aô bu wakôm gêñ dau. ¹⁸ Aô kayalê bu gêñ ñayham dan̄ yêc anen̄ ñalôm akwa dom. Bu aô tac whin̄ bu wakôm mêtê ñayham, magoc aô gakôm dom. ¹⁹ Bu aô gakôm mêtê nan̄ aô atac whin̄ bu wakôm, nan̄ dom, magoc mêtê nan̄ aô atac tec bu wakôm, nan̄ dec aô gakôm ñapan̄. ²⁰ Ma tu gakôm gêñ nan̄ aô atac tec bu wakôm-nga, goc wasôm bu aô daun̄ gakôm gêñ dau dom, magoc sac nan̄ yêc anen̄ ñalôm, dec kêgilí aô bu wakôm gêñ dau.

²¹ Bocdinan̄ aô gatap ñagôlin̄ bocdec sa yêc anen̄ ñalôm. Aô bu wakôm mêtê ñayham, magoc sac kêti aô ahuc ñapan̄. ²² Bu yêc anen̄ gatuñ aô galic Anötö ndê yomsu gitôm gêñ atac whin̄-nga. ²³ Magoc aô kasahê bu ñagôlin̄ dau-nga dan̄ gêm gôlin̄ yêc anen̄ ñamlic, ma bu wê aô aman̄ ti gahin̄ ma anen̄ gêñ hon̄ bu sêkôm sac ñapan̄. N̄agôlin̄ sac-nga dau gic sin̄ têtñ ñagôlin̄ ñayham nan̄ aô gauc gêm bu wakôm, ma kêgwinin̄ aô dôñ gitôm ñgac gapocwalô-nga. ²⁴⁻²⁵ Bocdinan̄ aô wasôm yom bocdec bu. Anen̄ gauc gêm bu wati ñgac akin̄ nan̄ sôc Anötö ndê yomsu ñapu, magoc anen̄ ñalôm akwa gêm akin̄ ñagôlin̄ sac-nga ñapan̄. Oyaê, asa oc êñgaho aô ñgac sac dec su, yêc ñalôm akwa nan̄ wêkain̄ sen̄ wambac ndu-nga? Magoc kwahic dec Anötö kêgaho aô su, ma tu dinan̄-nga dec wanem dan̄ge in̄ tu yac nen̄ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

8

Dambo tan̄li tu Nalau Dabun̄-nga

¹ Bocdinan̄ dec yac lau nan̄ Anötö pin̄ yac dôñ tam damin̄ Yisu Kilisi, nan̄ kwahic dec tan̄yalê bu yac oc datap matôc sa dom andô. ² N̄ahu bu Nalau gêm gôlin̄ yac, ma kêñ yac dambo tan̄li tu Yisu Kilisi-nga, ma kêgapwêc yac su yêc ñaclai sac ti dambac ndu-nga nan̄ mun̄-nga gêm gôlin̄ yac. ³ Tu yac nen̄ ñalôm akwa-nga, dec gitôm dom bu tan̄kuc Anötö ndê yomsu. Ma bocdinan̄ yomsu dau gitôm dom bu kôm yac dati lau gitêñ. Magoc Anötö kêmasan̄ lêñ bu kôm yac dati lau gitêñ bocdec bu. In̄ kêkin̄ in̄ ndê Atu tigerñ meñ mbo nom ti ñamalac tôm lau sac nom-nga. Ma kêñ in̄ ti da tu yac nen̄ sac-nga. N̄alêñ dinan̄ Anötö kêñ ñamalac hon̄ si sac ñagêyô pi ndê Atu ma kêmatôc in̄ gitôm ñamalac sac dan̄. ⁴ In̄ kôm gêñ dau, tu bu yac dasa nen̄ lêñ tan̄kuc ñalôm akwa dom, magoc dasa nen̄ lêñ tôm Nalau Dabun̄ gêm gôlin̄ yac, dec dakôm mêtê gitêñ en̄, tôm yomsu tôc têtñ yac.

⁵ Lau naŋ sêsa si lêŋ sêŋkuc ŋalôm akwa, naŋ gauc gêm mêtê naŋ ŋalôm akwa kôm, naŋ ŋapaŋ. Magoc lau naŋ sêsa si lêŋ tôm Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac, naŋ gauc gêm mêtê naŋ Ŋalau tac whiŋ bu sêkôm, naŋ ŋapaŋ. ⁶ Ŋamalac naŋ ndê gauc sap mêtê ŋalôm akwa-ŋga dôŋ ŋapaŋ, naŋ gacgeŋ mbo seŋ mbac ndu-ŋga. Magoc asa naŋ ndê gauc sap mêtê naŋ Ŋalau Dabuŋ tac whiŋ, naŋ dôŋ ŋapaŋ, naŋ mbo seŋ ndôc tali-ŋga ma tap yom malô sa. ⁷ Bu gauc ŋalôm akwa-ŋga, iŋ êlêmê kêŋ kisa têtŋ Anötö, ŋahu bu iŋ sôc Anötö ndê yomsu ŋapu dom, ma bu gauc nem bu sôc ŋapu, dec oc tôm dom. ⁸ Lau naŋ si ŋalôm akwa gêm gôliŋ ŋac, naŋ oc tôm dom bu Anötö lic ŋac ŋayham.

⁹ Magoc ŋalôm akwa gêm gôliŋ mac dom, Anötö ndê Ŋalau mbo mac nem ŋalôm ma gêm gôliŋ mac. Kilisi ndê Ŋalau bu mbo mac nem ŋalôm dom, dec mac ati Kilisi ndê gêtŋ dom. ¹⁰ Mac nem ŋamlic wêkaiŋ seŋ ambac ndu-ŋga tu mac akôm sac-ŋga. Magoc Kilisi mbo mac nem ŋalôm ma Anötö gêlic mac bu lau gitêtŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec mac nem gatôm wêkaiŋ seŋ ambo tamli-ŋga. ¹¹ Anötö naŋ uŋ Yisu Kilisi sa akêtŋ lau batê-ŋga, naŋ ndê Ŋalau mbo nem ŋalôm, ma bocdinaŋ dec Anötö oc uŋ mac nem ŋamlic naŋ wêkaiŋ seŋ ambac ndu-ŋga, naŋ sa mbo tali tiyham tu iŋ ndê Ŋalau-ŋga.

Ŋalau Dabuŋ kôm yac dati Anötö ndê balêkoc

¹² Bocdinaŋ asidôwai, lêŋ wakuc yêc naŋ gic yac ŋawaê bu taŋkuc-ŋga, ma dasa lêŋ ŋalôm akwa-ŋga tiyham dom. ¹³ Ŋahu bu asa naŋ sa lêŋ dinaŋ, oc mbac ndu. Magoc mac bu apuc dômwêm mêtê ŋalôm akwa-ŋga ŋa Ŋalau ndê ŋaclai, dec mac oc ambo tamli. ¹⁴ Bu lau naŋ Anötö ndê Ŋalau gêm gôliŋ ŋac, naŋ sêti Anötö ndê balêkoc. ¹⁵ Mac akôc Ŋalau dau su, ma iŋ kôm mac ati lau akiŋ naŋ atôc nem ŋadau, naŋ dom. Mba! Ŋalau dau kôm mac ati Anötö ndê atui awhê ma ŋgac, ma tôm bu ata Anötö bocdec bu, “Damaŋ, Damaŋ.” ¹⁶ Ma Ŋalau dau gêm yac neŋ gatuŋ sa, dec taŋyalê bu dati Anötö ndê balêkoc, yomandô. ¹⁷ Ma yac bu dati Anötö ndê balêkoc, dec yac oc dawêkaiŋ Anötö ndê gêtŋ lêŋsêm dawhiŋ Kilisi. Yomandô! Yac bu taŋkuc Kilisi ndê lêŋ hôc ŋandê-ŋga, dec oc datap ŋawasi sa dawhiŋ iŋ bocdinaŋ.

Ŋawasi naŋ oc meŋ sa têtŋ têtŋ ŋambu-ŋga

¹⁸ Têtŋ ndoc aô gakôc gauc pi waêŋ ŋayham ti ŋawasi naŋ yac oc datap sa têtŋ têtŋ ŋambu-ŋga, naŋ galic gêtŋ wapac hoŋ naŋ kwahic dec dahôc dambo nom, naŋ gitôm gêtŋ saun. ¹⁹ Bu gêtŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ yêc nom, naŋ sêmbo sêtôm yac lau naŋ dakêtŋ batan ma dahôtŋ têtŋ naŋ Anötö oc tôc iŋ ndê balêkoc asê tiawê. ²⁰ Bu gêtŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ sêtisac sêwhiŋ yac ŋamalac. Gêtŋ dau si atac whiŋ lêŋ bocdinaŋ dom, magoc têtŋ ndoc Anötö pucho nom tu ŋamalac si sac-ŋga, naŋ iŋ ndê yom kêŋ sac gêtŋ hoŋ. Magoc yac dakêtŋ batan ²¹ bu tiŋambu Anötö oc êŋgapwêc gêtŋ hoŋ su yêc lêŋ sêtisac-ŋga. Ma têtŋ têtŋ dinaŋ ŋawapac dau oc êŋgwiniiŋ yac lau naŋ dati Anötö ndê balêkoc, me gêtŋ dan naŋ Anötö kêŋ, naŋ tiyham dom, ma yac ti gêtŋ hoŋ oc dambo ŋayham ma ti ŋawasi eŋ.

²² Yac taŋyalê bu têtŋ têtŋ ŋamata-ŋga e meŋ, gêtŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ sêhôtŋ ŋawapac gitôm awhê naŋ bu kôc balêkoc, dec kêsahê ŋandê ma taŋ. ²³ Ma ŋawapac dau kêtŋgwiniiŋ gêtŋ nom-ŋga tawasê dom, magoc kêtŋgwiniiŋ yac ŋamalac whiŋ, dec dambo ti danŋi yêc neŋ ŋalôm. Yomandô yac dakôc Ŋalau Dabuŋ su gitôm gêtŋ ŋandô mbêc ŋayham. Tigeŋ gêtŋ ŋatô naŋ Anötö gic bata bocdec bu, iŋ oc kôc yac sa dambo dawhiŋ iŋ datôm iŋ ndê balêkoc, ma nem yac si yêc ŋawapac nom-ŋga, naŋ ŋandô sa su dom. Bocdinaŋ kwahic dec yac dahôtŋ

ti dakêñ batan gêñ ñayham nan oc men sa. ²⁴ Têñ ndoc yac dakêñ whin ma datap Anötö ndé mwasiñ nem yac si-nga sa, nan yac dakêñ batan bu oc datap gêñ dinan sa whin. Magoc yac neñ dakêñ batan ñahu sip gêñ nan datap sa su, nan dom. Yac bu datap sa su, dec yac oc dakêñ batan dom. ²⁵ Kwahic dec yac dakêñ batan gêñ nan dalic su dom, ma dahôñ dambo ti atac pa su en.

Ñalau Dabun gêm yac sa tu daterj mbec-nga

²⁶ Ma gêñ dan whin bocdec bu. Ñalau Dabun oc nem yac sa têt ndoc yac bu daten mbec magoc dapônda daun tu gêñ nan gic waè bu daten mbec pi-nga. Ñalau dau oc nem yac awhan têt Anötö, pi danji nan yêc yac neñ ñalôm, nan tòm dom bu yac daun dasôm asê. ²⁷ Ma Anötö nan kêyalê ñamalac si ñalôm e pi sa, nan oc ngô mbec dau, ñahu bu inlu ndé Ñalau sêkôm si gêñ hon ña gauc tigen. Ma Ñalau dau ten mbec tu lau dabun-nga, kêkuc Anötö ndé atac whin solop.

Gêñ dan gitôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndé atac whin

²⁸ Ma yac lau nan Anötö kêgalêm yac sa dati in ndé lau, tòm in dau gauc gêm tidôn, nan tanyalê bu in gêm gôlin gêñ hon, bu ti yac lau nan atac whin in, nan neñ ñayham. ²⁹ Bu yac dahôc asê nom su dom, magoc Anötö kêyalê yac mun su, ma kêyalin yac sa bu oc datôm in Atunjac dau. Ma bocdinañ in ndé Atunjac ti ngac mbêc, ma yac dati in asii ti lhuwêi daêsam. ³⁰ Ma yac lau nan in kêyalin yac sa gwanan su, nan in kêgalêm yac, ma kêmasan lêt tu dati lau gitên ma datap in ndé ñawasi sa-nga.

³¹ Bocdinañ dasôm sake pi gêñ hon nan Anötö kôm tu yac-nga? Yac bu dambo Anötö ndé mwasiñ ñapu, dec ñacyo bocke oc ku yac dulu? ³² In kêgamin in dau ndé Atu têt yac dom, magoc kêkin in men mbac ndu tu yac hon-nga. Ma bocdinañ dec tòm dom bu in êngamin gêñ dan têt yac, in oc êmwasiñ yac ña gêñ bocke nan dapônda nan. ³³ In dau kêyalin yac sa, ma pun yac dôñ ma sam yac bu lau gitên. Tu dinan-nga dec asa gitôm bu oc êngôlin yom dan pi yac têt in? ³⁴ Ma asa gitôm bu oc êmatôc yac ma sen yac su? Ñalên mba. Ñahu bu Yisu Kilisi nan mbac ndu ma Anötö un in sa mbo tali tiyham, nan ndöc Anötö ndé amba andô-nga, ma gêm yac awhan têt in. ³⁵⁻³⁶ Ma asa oc tòm bu êngaho yac su yêc Kilisi ndé atac whin ñalôm? Ñawapac daêsam sêyêc, tòm yom nan sêto yêc bocdec bu:

Tòm béc hon lau tac whin bu sêndic yac ndu tu am-nga.

Ñac sêlic yac datôm domba bu sêndic ndu-nga.

[BW 44:22]

Yac bu dahôc ñawapac me ñandê, ma lau bu sêkên kisa yac me sêndic yac ña bien, me yac bu dapônda gêñ danen-nga me ñakwê, me yac bu datap gêñ ti ñaclai nan bu sen yac su-nga sa, goc gêñ dinan ñadan oc tòm dom bu êngaho yac su yêc Kilisi ndé atac whin ñalôm. ³⁷ Mba andô! Tu Kilisi nan atac whin yac-nga, nan dec gêñ hon dinan ñadan oc tòm dom bu ku yac dulu. ³⁸⁻³⁹ Aê! Aô kayalê tidôn bu gêñ dan oc tòm dom bu kac yac su yêc Anötö ndé atac whin, nan datap sa tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga. Mba! Yac bu dambac ndu me dambo tanli, yac bu dapi lôc baliñ me dasip gwêc ñalôm dandi, tigen oc tòm dom bu daso Anötö ndé atac whin. Ma anela me ñalau sac me gêñ kwahic dec-nga me gêñ nan oc men sa tinambu-nga, me ñaclai tidau-tidau me gêñ hon nan Anötö kên, nan ñadan oc tòm dom bu kac yac su yêc Anötö ndé atac whin.

¹ Tu Kilisi nanj aõ gakêñ whinj-nga, dec aõ wasôm yom ñandô têtñ mac. Aõ oc wanjsau mac dom. Ma yêc anej ñalôm, nanj Ñalau Dabuñ gêm gôlinj, dec kayalê tidôñ bu anej yom inj yom ñandô eñ. ² Aõ wasôm têtñ mac bu anej ñalôm ñawapac ñapañ ma kasahê ñandê atu, tu lau Israel-nga daêsam nanj sêkêñ whinj Kilisi dom-nga. ³ Lau dau anej asidôwai ti lhuñwêi Israel-nga, nanj yac mba ñahu tigenj. Ma aõ tac whinj ndu andô bu ñac lau dau sêkêñ whinj Kilisi. Aêc, tòm Anötô êmasuc aõ su yêc Kilisi-nga, me lic aõ gitôm ñgac sac sambuc, magoc lêñ dau bu nem ñac sa tu sêkêñ whinj Yisu-nga, dec aõ oc walic ñayham bu wahôc ñawapac dau.

⁴ Lau Israel-nga dinanj Anötô kêyalinj ñac sa bu sêti inj ndê lau, ma hoc inj ndê ñawasi asê têtñ ñac. Inj kêmatinj pwac whinj ñac si apai, ma gic bata gêñ ñayham daêsam tu nem ñac sa-nga. Inj kêñ yomsu ti sakinj lôm dabuñ-nga têtñ ñac. ⁵ Ñac honj sêsa akêñ apai nanj Anötô dau kêyalinj sa sêti inj ndê lau. Ma lau Israel-nga si †Mesaya dau meñ sa akêñ apai dinanj si dac ñapu. Kilisi dau dinanj inj Anötô ñandô ma gêñ honj ñadau, dec gic waê bu tampinj inj tòm bêc honj. Yomandô!

Anötô ndê lêñ ênyalinj lau sa-nga

⁶ Anötô gic bata mwasinj honj dinanj têtñ lau Israel-nga. Magoc tu ñac si daêsam sêkêñ whinj Yisu dom-nga, dec dasôm bu Anötô ndê yom dau ñandô mba lec dom. Mba! Ñahu bu lau honj nanj sêsa akêñ †Jakob, nanj sêti lau Israel-nga ñandô, nanj Anötô kêyalinj ñac sa, nanj dom. ⁷ Ma ñalêñ tigenj, lau honj nanj sêsa akêñ Abraham, nanj dasam ñac bu Abraham atui ñandô dom. Tôm yom nanj Anötô sôm têtñ Abraham bocdec bu:

Lau oc sêsam lau wakuc nanj sêsa akêñ Aisak bu am nem gôlôwac ñandô.

[Gen 21:12]

⁸ Yom dau ñahu bocdec bu, Ismael lu Aisak lu-lu sêsa akêñ Abraham. Magoc Ismael ti ndê lau wakuc sêti lau Israel-nga ñandô, nanj Anötô sam bu inj ndê atui, nanj dom. Magoc Aisak ti ndê lau wakuc nanj Anötô kêmatinj pwac hêganôñ ñac, nanj inj gêlic ñac tòm Abraham ndê atui solop. ⁹ Bu Anötô kêmatinj pwac têtñ Abraham bocdec bu:

Têtñ yala danj ninja goc aõ wambu wamenj, ma am nem awhê Sara oc kôc nem atômñgac danj su. *[Gen 18:10, 14]*

¹⁰ Ma gauc nem balêkoc lôcmpôñ nanj Rebeka kôc. Inju si damba tigenj, yac mba abanj Aisak. ¹¹⁻¹² Magoc Rebeka kôc inj su dom, ma sêkôm gêñ ñayham me sac danj su dom, nanj Anötô kêyalinj inj su danj sa gwananj. Inj sôm yom têtñ Rebeka bocdec bu:

Ñgac atu oc nem akinj ñgac saunj. *[Gen 25:23]*

Anötô kôm gêñ dau kékuc inj ndê lêñ ênyalinj lau sa-nga tòm inj dau gauc gêm, ma tu gwelenj nanj ñac dau sêkôm nanj-nga dom. ¹³ Sêto Anötô ndê yom danj tiyham pi balê lu dau bocdec bu:

Aõ atac whinj Jakob, magoc atac tec Iso. *[Mal 1:2-3]*

¹⁴ Bocdinañ oc dasôm sake? Dasôm bu Anötô ndê lêñ ênyalinj lau sa-nga inj solop dom, me? Mba andô! ¹⁵ Bu inj sôm yom têtñ Moses bocdec bu:

Aõ oc tanwalô lau nanj aõ atac whinj bu tanwalô ñac. Ma aõ oc atac apu lau nanj aõ atac whinj bu atac apu ñac. *[Eks 33:19]*

¹⁶ Bocdinañ Anötô kêyalinj lau sa tu ñac dau si atac whinj me ñac si gwelenj-nga dom, magoc tu inj dau ndê tawalô-nga.

¹⁷ Ma gêñ danj tiyham. Sêto yom nanj Anötô sôm têtñ Parao yêc bocdec bu:

Aõ gakêñ am ti kinj bu watôc anej ñaclai asê pi gêñ nanj wakôm têtñ am, ma bu anej ñaê ñawaê sa ma nem nom ñagameñ sambuc ahuc. *[Eks 9:16]*

¹⁸ Nalêñ dinarj Anötö tawalô lau nanj inj tac whinj bu tawalô, ma lau nanj inj tac whinj bu kôm ñac si ñalôm ñadandi, nanj kôm ñadandi sa.

¹⁹ Ma mboe mac nem danj oc sôm yom têtj aö bocdec bu, “Lêñ dau bu bocdinan, dec tu sake-nga Anötö puc yac nenj giso asê? Bu Anötö kêmasanj lêtj honj tidôñ tôm inj gauc gêm, dec asa gitôm bu sa lêtj dau-nga danj?” ²⁰ Magoc aö wasôm têtj am ñamalac bocke nanj gauc gêm bu sôm yom kainj dinarj pi Anötö. Bocke ma lônj andô danj oc sôm têtj ñamalac nanj kêmasanj inj ma ndac, “Tu sake-nga am kêmasanj aö kainj dindec?” ²¹ Yom dau solop dom. Bu ñamalac kêmasanj lônj-nga dau inj ti ñadau. Ma inj gitôm bu kôc nomdac ma êmasanj gêtj ñayham tiwaê danj, me gêtj ñambwa waêmbe danj, tôm inj dau gauc gêm.

²² Ma ñalêñ tigerj Anötö inj ñadau, ma tôm bu kôm tôm inj atac whinj. Lau nanj sêkôm sac sic waê bu sêniñga, ma Anötö bu tôc ndê atac ñandê ti inj ndê ñaclai asê têtj ñac, dec oc tôm. Ma inj bu gauc nem bu kôc ndê ñalôm dônj, ma hê yom malô sa têtj ñac, dec oc tôm bocdinan. ²³ Inj bu êñkuc lêtj nem malô-nga dinarj, dec inj oc kôm tu bu tôc inj ndê ñawasi atu asê têtj lau nanj sic waê bu sêtap inj ndê tawalô sa-nga. Lau dau inj kêyalinj ñac sa gwananj su, bu sêwêkainj inj ndê ñawasi. ²⁴ Yom dau hêganônj yac lau nanj Anötö kêgalêm yac sa, lau Israel, ma lau nanj lau Israel dom, nanj bocdinan. ²⁵ Tôm Anötö ndê yom nanj propet Hosea to bocdec bu:

Lau nanj anej lau dom, nanj aö oc wasam ñac bu anej lau. Ma bawhê nanj munj-nga aö atac whinj inj dom, nanj aö oc wasam inj bu anej bawhê atac whinj-nga.

²⁶ Ma yêc gameñ tigerj nanj munj-nga aö gasôm têtj ñac bu, “Anej lau mac dom,” nanj lau oc sêsam ñac bu, “Anötö Tali ñadau ndê balêkoc.” [Hos 2:23; 1:10]

²⁷ Ma propet Aisaya hoc yom asê pi lau Israel-nga bocdec bu:

Lau Israel-nga ñac lau daêsam ñandô, gitôm ganjgac gwêc-nga. Magoc Pômdau oc nem honj si dom, oc kôc ñandôlu enj sa. ²⁸ Bu yom nanj Pômdau kêmatinj tidôñ, nanj inj oc kôm ñandô sa yêc nom, ma ndic dabinj ñagahô enj. [Ais 10:22-23]

²⁹ Ma tôm yom danj tiyham nanj Aisaya hoc asê munj su:

Pômdau Ñaclai ñadau bu hu yac nenj lau wakuc ñatô sinj gacgeñ sêmbo dom, dec oc dandinanj gitôm malac Sodom ma Gomora. [Ais 1:9]

Lau Israel-nga sêkêñ whinj dom, dec sêti lau gitêtj dom

³⁰ Bocdinan oc dasôm sake pi Anötö ndê lêtj êñyalinj lau sa-nga? Lau nanj lau Israel dom, nanj sêkôm gwelenj tu sêñsalê lêtj gitêtj-nga dom, magoc sêtap sa tu sêkêñ whinj gwelenj nanj Yisu kôm tu ñac-nga. ³¹ Ma lau Israel-nga sêñsalê lêtj gitêtj yêc yomso ñalôm, magoc sêtap sa dom. ³² Ma sêtap sa dom, ñahu bu ñac sêkêñ whinj gwelenj nanj Yisu kôm tu ñac-nga, nanj dom. Ñac gauc gêm bu ñac oc sêti lau gitêtj, tu ñac dau si gwelenj-nga, ma bocdinanj ñac sêtôm lau nanj sêtinj gahi pi hoc ma sêpeñ. ³³ Tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Alic su nanj! Aö gakêñ hoc danj kalhac Lôc †Sayon, nanj lau daêsam oc sêtinj gahi pi ma sêpeñ. Magoc asa nanj kêñ whinj inj, nanj oc maya dau dom. [Ais 28:16; 8:14]

10

¹ O asidôwai. Aö tac whinj ñandô ma gatenj mbec têtj Anötö, bu lau Israel-nga nanj sêkêñ whinj Yisu dom, nanj oc sêkêñ whinj dec sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa. ² A ö wasôm yomandô bu lau dau sêyêm dau su bu sêsa

Anötö ndê lêŋ. Nac sêkôm gêŋ dau, magoc ŋac si gauc sa pi yom ŋandô dom. ³ Nahu bu ŋac gauc gêm bu sêtôc ŋac dau si lêŋ asê tôm lêŋ gitêŋ. Magoc ŋac sem gauc lêŋ nanŋ Anötö kêmasanŋ bu sam yac bu lau gitêŋ, dec sêsôc lêŋ dau ŋapu dom. ⁴ Bu Kilisi dau ndê lêŋ gitêŋ gic bata yomsu honŋ, dec lau honŋ nanŋ sêkêŋ whinŋ Yisu, nanŋ Anötö gêlic ŋac bu lau gitêŋ.

Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga

⁵ Lêŋ bu lau sêti lau gitêŋ tu sêŋkuc yomsu-ŋga, nanŋ Moses whê sa bocdec bu:

Asa nanŋ bu êŋkuc yomsu honŋ ŋapep eŋ, nanŋ oc ndôc tali tu yomsu-ŋga. [*Lev 18:5*]

⁶⁻⁷ Magoc ŋamalac danŋ oc tôm bu t i ŋamalac gitêŋ tu inŋ kêkuc yomsu-ŋga lec dom. Lêŋ dati lau gitêŋ tu yac nenŋ dakêŋ whinŋ-ŋga, nanŋ menŋ sa tiawê su. Tôm yom danŋ nanŋ sêto yêc bocdec bu:

Akôc gauc daêsam pi asa oc pi undambê ndi, me sip lambwam ndi dom. [*Diut 30:13*]

Bocdinanŋ yac dapônda ŋamalac danŋ bu pi undambê ndi bu kôc Kilisi sa sip menŋ, me bu sip lambwam ndi bu kôc inŋ su akêŋ lau batê-ŋga dom, tu bu datap yom pi lêŋ dakêŋ whinŋ-ŋga ŋahu sa. Mba! ⁸ Bu yom pi lêŋ dakêŋ whinŋ-ŋga dec yac ahoc asê têŋ mac su, tôm yom nanŋ sêto yêc, nanŋ sôm bocdec bu:

Yom dau sinŋ dau têŋ mac dom, bu mac akôc sa sip nem ŋalôm su, ma mac asôm ambo. [*Diut 30:14*]

⁹ Ma yom dau bocdec bu. Am bu kêŋ whinŋ ti nem ŋalôm sambuc bu Anötö unŋ Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga, ma whamsunŋ hoc yom asê bu Yisu inŋ am nem Pômdau, dec Anötö oc nem am si. ¹⁰ Bu yêc am nem ŋalôm nanŋ am kêŋ whinŋ, dec Anötö gêlic am bu ŋamalac gitêŋ, ma yêc am nem whamsunŋ am hoc nem kêŋ whinŋ Yisu-ŋga asê, dec Anötö gêm am si. ¹¹ Tôm Anötö ndê yom nanŋ sêto yêc nanŋ sôm:

Asa nanŋ kêŋ whinŋ inŋ, nanŋ oc maya dau dom. [*Ais 28:16*]

¹² Bu Anötö gêlic lau Israel ma lau nanŋ lau Israel dom, nanŋ ŋalêŋ tigenŋ. Pômdau tigenŋ dec ti lau honŋ si Pômdau, ma lau honŋ nanŋ sêta inŋ ndê ŋaê, nanŋ inŋ oc êmwasiŋ ŋac ŋandô. ¹³ Tôm yom nanŋ propet Joel to yêc bocdec bu:

Lau honŋ nanŋ sêta Pômdau ndê ŋaê, nanŋ Anötö oc nem ŋac si. [*Joel 2:32*]

¹⁴ Magoc lau nanŋ sêkêŋ whinŋ Yisu su dom, nanŋ oc sêta inŋ ndê ŋaê ŋalêŋ bocke? Nac bu sêŋgô inŋ ŋawaê dom, dec oc sêkêŋ whinŋ ŋalêŋ bocke? Ma lau bu sêhoc ŋawaê ŋayham asê têŋ ŋac dom, dec oc sêŋgô ŋalêŋ bocke? ¹⁵ Ma lau bu sêŋkinŋ lau ahenŋ-ŋga sêsa sêndi dom, dec ŋawaê ŋayham dau oc hôc asê lau dau ŋalêŋ bocke? Tôm yom nanŋ sêto yêc nanŋ sôm:

Lau nanŋ sêŋgô ŋawaê ŋayham, nanŋ oc sêtisambuc lau ahenŋ-ŋga nanŋ sêŋsêlêŋ sêmenŋ tu sêhoc ŋawaê dau asê-ŋga. [*Ais 52:7*]

¹⁶⁻¹⁷ Bocdinanŋ yac nenŋ dakêŋ whinŋ ŋahu sip danŋgô ŋawaê ŋayham, ma yom pi Kilisi ti ŋawaê ŋayham ŋahu. Magoc lau Israel-ŋga honŋ sêkôc ŋawaê ŋayham sa dom. Tôm Aisaya to:

O Pômdau, lau danŋ sêkêŋ whinŋ yom nanŋ yac ahoc asê, nanŋ dom. [*Ais 53:1a*]

¹⁸ Mac gauc gêm bocke? Lau Israel-ŋga sêŋgô ŋawaê ŋayham su, me mba? Aêc, ŋac sêŋgô su, tôm yom nanŋ sêto yêc, nanŋ sôm bocdec bu:

Yom dau sa têŋ nom ŋabatinŋ honŋ, ma lau sêŋgô yêc nom ŋagameŋ sambob. [*BW 19:4*]

19-21 Ma gëndac dan tiyham bocdec bu, lau Israel-nga sênyalê yom nan sêngô su, me mba? Gauc nem Anötö ndê yom, nan Aisaya to pi lau Israel-nga bocdec bu:

Tôm bêc honj aô kamatôc amanj tu wakôc lau dau sa-nga, magoc njac lau danjapêc ma njac si njalôm njadandi. [Ais 65:2]

Lau Israel-nga sêtec bu sêkôc njawaê njayham sa, ma bocdinañ yom dau sa têñ lau gameñ apa-nga gi. Yom nan Anötö sôm têñ lau Israel-nga, nan whê gêñ dau sa, tôm Moses to yêc bocdec bu:

Aô oc watoc lau waêmba sa, e kôm mac anem lêmunj njac. Ma watoc lau gauc mbasi-nga sa, e kôm mac atac njandê. [Diut 32:31]

Ma Aisaya dau sôm yom yêc awê bocdec bu:

Lau nan sêñsalê aô dom, nan sêtap aô sa. Ma gatôc dauñ asê têñ lau nan sêndac aô dom nan. [Ais 65:1]

11

Anötö puc dômbwê inj ndê lau Israel-nga dom

¹ Bocdinañ aô bu wandac mac bocdec bu. Mac gauc gêm bu Anötö puc dômbwê inj ndê lau Israel-nga, me? Aô wasôm mba andô, bu aô dauñ njac Israel-nga, ma Abraham ndê wakuc danj, nan gasa akêñ Benjamin ndê tonj.

² Anötö puc dômbwê inj ndê lau nan inj kêyalinj njac sa gwananj su, nan dom. Gauc nem yom nanj sêto yêc pi Elaija, têñ ndoc inj pu lau Israel-nga têñ Anötö, ma sôm yom bocdec bu:

³ Pômdau, njac sic am nem lau propet ndu, ma sêseñ alta nanj lau sem akiñ am sêmbo, nanj su. Aô tanwasêñ dec gasôc am njapu, ma njac bu sêndic aô ndu. [1 Kij 19:10, 14]

⁴ Gauc nem yom nanj Anötö ô têñ inj bocdec bu:

Aô gasinj anej lau 7,000 sêmbo lau Israel-nga njalôm, nanj sêpôñ haduc têñ anötö tasanj Baal dom. [1 Kij 19:18]

⁵ Njalêñ tigenj kwahic dec lau tonj danj sêmbo lau Israel-nga njalôm, nanj Anötö kêyalinj njac sa sêti inj ndê, kêkuc inj ndê lêñ êmwasiñ lau njambwa-nga. ⁶ Njac sêtap Anötö ndê mwasinj sa tu njac dau si sakinj-nga dom. Anötö bu ênyalinj njac sa tu njac si sakinj-nga, dec yom nanj dasôm pi inj ndê lêñ êmwasiñ lau njambwa-nga, nanj oc yom njandô dom.

⁷ Bocdinañ oc dasôm sake? Lau Israel-nga sêkôm mwasac bu sêti lau gitêñ yêc Anötö anjgô-nga, magoc gitôm dom. Magoc njac si lau nanj Anötö dau kêyalinj njac sa, nanj sêtap lêñ sêti lau gitêñ-nga sa. Ma njac si lau njatô, Anötö kôm njac si njalôm njadandi sa, ⁸ tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Anötö kêñ njasec kôm njac si njalôm ahuc, ma inj kôm njac si tandô tipec ma njac si danjasuj hóc ahuc. Ma njac sêmbo bocdinañ njapanj e menj têñ kwahic dec. [Diut 29:4; Ais 29:10]

⁹ Ma Dawid to yom bocdec bu:

Mwasinj nanj njac bu sêneñ-nga, nanj oc kac dau kwi ma kêñ sac njac, gitôm huc me akô bu kôc njac dôñ-nga, ma gitôm hoc sêtiñ gahi pi-nga, ma gitôm njagêyô sac bu kêñ wapac njac. ¹⁰ Anötö kôm njac si tandô tipec, e sêlic gameñ apu. Ma inj kêñ njac sêhóc njawapac njapanj e dômbwêkwa mbwê-alô. [BW 69:22-23]

Lau apa sêtap mwasinj sa tu lau Israel-nga

11 Aô bu wakêj gêndac danj tiyham. Mac gauc gêm bu lau Israel-nga sêpej e singa gacgen, me mba? Aô wasôm têj mac bu mba andô. Magoc tu lau Israel si giso-nga, dec lau nanj lau Israel dom, nanj sêtap Anötö ndê lêj nem lau si-nga sa. Ma gêj dau oc kôm lau Israel-nga sênem lêmunj lau apa dau. 12 Magoc njac si giso dau ti sej bu lau apa honj sêtap Anötö ndê mwasinj sa hôc gêlêc. Ma njac lau Israel-nga dau bu sêkac dau kwi ma sêkêj whinj Yisu, dec lau daêsam andô oc sêtap Anötö ndê mwasinj sa ênjêc, njac lau Israel-nga dau, ma lau gamej apa-nga sêwhinj.

13 Aô gato yom dindec têj mac lau nanj lau Israel dom. Anötö kêyalinj aô sa gati aposel tu bu wahoc njawaê njayham asê têj mac-nga. Ma aô atac njayham atu tu anej gwelenj dindec-nga. 14 Nahu bu mboe anej asidôwai Israel-nga njatô oc sênem lêmunj Anötö ndê mwasinj nanj mac atap sa, e kôm njac sênem dau kwi ma sêtap lêj Anötö nem njac si-nga sa sêwhinj. 15 Kwahic dec njac sêkôc njawaê njayham pi Yisu sa dom, ma tu dinanj-nga dec lau gamej apa-nga honj sêngô njawaê nanj hê wamba njac têj Anötö. Magoc lau Israel-nga bu sêkôc njawaê njayham dau sa ma sêkêj whinj Yisu, dec njac oc sêtôm lau nanj sêtisa akêj lau batê-nga. 16 Gêj njandô mbêc nanj dakêj ti da têj Anötö nanj gêj dabuj, ma oc kôm gêj njandô njambu-nga honj ti dabuj. Ma Anötö bu lic a danj njawakac bu dabuj, dec inj oc lic a dau njasangac honj bu dabuj bocdinaj.*

Pol gêm dôhônj lau Israel pi a olib

17 Lau Israel-nga gitôm a folib malac-nga nanj Anötö tim njasangac njatô kic. Ma mac lau nanj lau Israel dom, mac atôm a olib salen-nga njasili. Ma Anötö kôc mac, ma sô mac dôj pi a olib malac-nga dau njampê, awhinj a dau njasangac njatô, bu atap njakwi njayham sa yêc a olib dinanj njawakac. 18 Bocdinaj atoc daôm sa tu mac akôc a njasangac nanj singa su, nanj si mala-nga dom. Mac bu akôm bocdinaj, dec gauc nem bu mac akêj njanja têj a olib dau dom, magoc mac daôm akôc njanja yêc a olib njawakac. 19 Ma mboe mac gauc gêm bu Anötö tim njasangac njatô su, tu bu kôc mac sa aô njac su. 20 Yom dau inj yomandô, tigenj gauc nem bocdec bu, Anötö kôc mac sa tu mac akêj whinj Yisu-nga, ma tim njac su bu njac sêkêj whinj dom. Bocdinaj atoc daôm sa dom, magoc atôc Anötö. 21 Bu a dau njasangac solop nanj Anötö tim njatô su. Ma inj gitôm bu oc tim mac su bocdinaj.

22 Tu dinanj-nga dec anyalê tidônj bu Anötö inj Anötö êmwasinj lau-nga, ma inj Anötö kêj njagêyô têj lau-nga whinj. Inj kêj njagêyô têj lau nanj sêpej, magoc kêmwasiinj mac. Asap inj ndê mwasinj dinanj dôj. Bu mba, dec inj oc tim mac su. 23 Ma lau Israel-nga dinanj bu sêkac dau kwi ma sêkêj whinj Yisu, dec Anötö oc kôc njac sa, ma inj gitôm bu kêj njac sêmbu sêndi sêsap a olib dau dôj tiyham. 24 Bu mac a olib malac-nga njasangac solop dom, magoc Anötö kôc mac yêc a olib salen-nga, ma kêj mac ati a olib malac-nga njasangac. Bocdinaj oc njawapac dom bu inj kôc a dau njasangac solop, ma kêj njac sêlhac si a njampê solop tiyham.

Anötö tawalô lau honj

25 O asidôwai. Yom dindec njahu sip njalôm gi, ma aô tac whinj bu mac anyalê njapep. Ma bocdinaj oc tôm dom bu mac atoc daôm sa. Anötö kôm lau Israel-nga si njalôm njadandi sa, bu sêmbu bocdinaj e lau gamej apa-nga honj nanj

* **11:16:** Yom dau inj gitôm yom gôlinj danj. Yom pi gêj njandô mbêc ma a njawakac, nanj hêganônj lau Israel-nga si apai. Pol bu tôc asê bu Anötö kôc lau Israel-nga si apai sa ma gêlic njac bu lau dabuj, ma njac si lau wakuc bu sêkêj whinj Yisu, dec inj oc lic njac bu lau dabuj njalêj tigenj.

Anötö kêgalêm ñac sa, nañ sêmen sêsôc Anötö ndê gôlinj ñapu su nañ. ²⁶ Ma ñalêñ dinanj dec Anötö oc nem lau Israel-nga honj si, tòm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Ñgac nem lau si-nga oc menj sa akêñ Lôc Sayon. Ma inj oc nem Jakob ndê wakuc kwi sêhu mêtê sac sinj. ²⁷ Ma aô wamatinj anej pwac whinj ñac, têtêm nañ aô oc wasuc ñac si sac kwi. *[Ais 59:20-21]*

²⁸ Lau Israel-nga sêti Anötö ndê ñacyo, ñahu bu sêkôc ñawaê ñayham pi Yisu sa dom. Ma tu dinanj-nga ñawaê dau golom mac. Magoc Anötö kêyalinj ñac sa gwananj su, dec tac whinj ñac tu abanj Israel-nga. ²⁹ Bu galem ti mwasiñ nañ Anötö gic bata têtj lau, nañ inj oc tòm dom bu señ su. ³⁰⁻³¹ Muñ-nga mac lau gamenj apa-nga danjampêc têtj Anötö. Magoc kwahic dec lau Israel-nga danjapêc têtj Anötö, dec mac atap inj ndê tawalô sa. Ma tu dinanj-nga ñac lau Israel-nga nañ kwahic dec danjapêc têtj Anötö, nañ tinjambu oc sêtap inj ndê tawalô sa sêwhinj. ³² Bu Anötö sam lau honj bu lau danjapêc-nga. Inj tôc gêtj dau tiawê, dec lau honj nañ bu sênem dandi kwi, nañ inj oc tawalô ñac.

Datoc Anötö ndê waê sa

³³ Oyaê. Anötö ndê mwasiñ ti inj ndê gauc inj gêtj atu andô, ma inj kêyalê gêtj honj e pi sa timala enj. Asa oc nditôm bu êñyalê inj ndê lêtj me yom nañ tidôñ yêc inj-nga?

³⁴ Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, me gitôm bu kêñ gauc têtj inj? *[Ais 40:13]*

³⁵ Ma asa tòm bu kêñ gêtj ñayham danj têtj Anötö, dec Anötö oc kêñ gêtj têtj inj ô? *[Job 41:11]*

³⁶ Bu gêtj honj sa akêñ inj ndê, ma inj ti gêtj honj ñahu ma ti gêtj honj ñadau bocdinanj. Datoc inj ndê waê sa titêm-titêm. Yomandô.

12

Dasa neñ lêtj wakuc dawhiñ Kilisi

¹ O asidôwai. Gauc nem yom honj nañ aô gasôm tu gawhê Anötö ndê tawalô sa têtj mac-nga nañ. Dec akêñ daôm sambuc bu anem akij Anötö tòm mac nem bêc ambo tamli-nga honj. Akêñ daôm sambuc atôm da tali ma dabuj, nañ oc ndic Anötö tandô ñayham. Mac nem lêtj ñandô anjuk Ñalau Dabuj tu anem akij Anötö-nga dau dinanj. ² Anjêlêtj ti asa nem lêtj atôm lau nom dindêc-nga dom, magoc ati lau wakuc tòm Anötö kêñ gauc wakuc têtj mac. Ma bocdinanj mac oc atôm bu anjahê gêtj honj, ma anjyalê mêtê gitêtj, ma mêtê ñawasi ma mêtê nañ oc ndic Anötö tandô ñayham, nañ inj atac whinj bu yac dakôm.

Anötö kêmwasiñ yac ñalêñ têtjtêtj

³ Tòm Anötö ndê mwasiñ puc aô dôñ, dec wasôm têtj mac honj têtjtêtj ndi, bu atoc daôm sa êñlêc dom, magoc akôc gauc ñapep pi daôm. Bu mac honj akêñ whinj Yisu tòm mwasiñ nañ Anötö dau gic sam têtj mac ñalêñ têtjtêtj.

⁴ Yac tanyalê bu ñamalac danj inj ñamlic tigenj, magoc ñagêtj daêsam sêyêc inj ndê ñamlic tigenj dinanj. Ma gêtj dau sêwêkainj gwelenj têtjtêtj. ⁵ Ma ñalêñ tigenj dinanj, yac lau daêsam nañ dakêñ whinj Kilisi su, nañ dati Yisu ndê gôlôwac dabuj tigenj, ma yac tigenj-tigenj dambo tu danem lau honj nañ sêmbo gôlôwac dabuj ñalôm, nañ sa. ⁶ Yac dawêkainj mwasiñ dakôm gwelenj-nga têtjtêtj, tòm Anötö kêmwasiñ yac ñalêñ. Asa nañ tap mwasiñ hoc yom asê tòm propet-nga sa, nañ kôm tòm inj ndê kêñ whinj tôc asê. ⁷ Asa nañ tap mwasiñ nem akij gôlôwac-nga sa, nañ nem akij manj. Ma inj nañ tap mwasiñ sa bu êndôhônj Anötö ndê yom têtj lau, nañ bocdinanj. ⁸ Asa nañ tap mwasiñ sôm

yom ngayham-ngayham tu puc lau dôṅ-nga sa, naṅ kôm. Ma asa naṅ Anötö ndê mwasiṅ kac iṅ bu kêṅ gêṅ tu nem lau ṅalôm sawa sa-nga, naṅ kêṅ ti ndê ṅalôm sambuc. Asa naṅ tap mwasiṅ bu nem gôliṅ gôlôwac-nga sa, naṅ kôm ti licbalê, ma iṅ naṅ tap mwasiṅ tawalô lau-nga sa, naṅ tawalô lau ti atac ngayham.

Mêṭê atac whiṅ-nga

⁹ Mêtê atac whiṅ-nga iṅ gêṅ dasôm ṅambwa-nga dom. Dakôm ṅandô sa ṅalêṅ bocdec. Yac atac tec mêtê sac ma dasap mêtê ngayham dôṅ. ¹⁰ Dakêṅ neṅ ṅalôm sambuc tu atac whiṅ asidôwai-nga, ma datoc ṅac sa hôc gêlêc dauṅ dandic ṅawaê. ¹¹ Dakêṅ dauṅ sambuc tu danem akiṅ Pômdau-nga, ma dakôm ti ṅalôm lu-lu dom. ¹² Gêṅ naṅ dakêṅ batanṅ bu Anötö kôm, naṅ dahôṅ ti atac ngayham, dalhac ṅanṅa tu dahôc ṅawapac-nga ti neṅ atac pa su, ma dasap mêtê daterṅ mbec-nga dôṅ ṅapanṅ. ¹³ Dakêṅ gêṅ tu danem Anötö ndê lau dabuṅ naṅ sêpônda dau, naṅ sa-nga, ma dandic ya ṅac. ¹⁴ Lau naṅ sêkêṅ kisa mac, naṅ apucbo ṅac dom, magoc andac Anötö bu nem mbec ṅac. ¹⁵ Lau bu sêkôm atac ngayham, dec atac ngayham awhiṅ ṅac. Ma lau bu sêṭanṅ, naṅ atanṅ awhiṅ ṅac. ¹⁶ Apiṅ daôm dôṅ ti ṅalôm tigeṅ. Atoc daôm sa me alic daôm bu lau ti gauc atu-tu dom, magoc atac whiṅ lau waêmba ma ambo ahê ṅac dom.

¹⁷ Akôm mêtê sac ô sac naṅ sêkôm têṅ mac, naṅ dom. Ayob daôm ṅapap bu akôm mêtê naṅ lau hoṅ sêlic bu ngayham eṅ. ¹⁸ Anṅahê bu nditôm, dec ambo awhiṅ lau ti yom malô eṅ, ma mac daôm akôm gêṅ danṅ bu asenṅ yom malô su dom. ¹⁹ O aneṅ asidôwai, akêṅ ṅagêyô ô sac dom, magoc akêṅ lau naṅ sêkôm sac têṅ mac sêsip Anötö amba e sêṭap iṅ dau ndê atac ṅandê sa. Bu sêto yom danṅ yêc, naṅ sôm bocdec bu:

Pômdau sôm, “Gwelenṅ sac ṅagêyô-nga yêc aô amanṅ, ma aô dauṅ oc wakêṅ.”

[Diut 32:35]

²⁰ Akêṅ ṅagêyô dom, magoc akôm tôm yom naṅ sêto yêc bocdec bu:

Am nem ṅacyo bu gêṅ yô iṅ, naṅ kêṅ gêṅ iṅ neṅ. Iṅ bu bu yô iṅ, naṅ kêṅ bu iṅ nôm. Am bu kôm hocdinaṅ, dec oc kôm iṅ maya dau ṅalêṅ sac. *[Prov 25:21-22]*

²¹ Ayob bu sac ku mac dulu dom, magoc akôm mêtê ngayham eṅ e aku sac dulu.

13

Dasôc gôliṅwaga ṅapu

¹ Gôliṅwaga hoṅ naṅ sem gôliṅ sêmbô nom, naṅ si ṅaclai ṅahu yêc Anötö, ma iṅ dau kêṅ ṅasawa têṅ ṅac bu sênem gôliṅ. ṅac si danṅ hôc asê ṅambwa dom. Bocdinaṅ lau hoṅ sêsôc ṅac ṅapu sêndic ṅawaê. ² Asa naṅ tec bu sôc gôliṅwaga ṅapu, naṅ tec gôliṅ naṅ Anötö dau kêṅ, ma iṅ oc tap matôc sa. ³ Gôliṅwaga si ṅaclai yêc bu sêmatôc lau, magoc ṅac si matôc dau gic waê lau naṅ sêkôm mêtê ngayham, naṅ dom, gic waê lau naṅ sêkôm mêtê sac. Tu dinaṅ-nga dec akôm mêtê ngayham eṅ, ma gôliṅwaga oc sêlic mac ngayham, ma mac oc atôc daôm tu gôliṅwaga si matôc-nga dom. ⁴ ṅahu bu ṅac sêti Anötö ndê lau akiṅ bu sêyob yac dambo ngayham-nga. Magoc mac bu akôm mêtê sac, naṅ atôc daôm, bu ṅac sêkôc ṅaclai bu sêmatôc lau, ma ṅaclai dau iṅ gêṅ ṅambwa dom. ṅac Anötö ndê lau akiṅ naṅ sêo iṅ su sêmbô nom, bu sêkêṅ ṅagêyô têṅ lau naṅ sêkôm mêtê sac naṅ. ⁵ Tu dinaṅ-nga dec dasôc gôliṅwaga ṅapu. ṅahu bu ṅac si ṅaclai yêc bu sêmatôc yac. Ma gêṅ danṅ whiṅ bocdec bu. Tanṅalê yêc neṅ ṅalôm bu dasôc ṅac ṅapu, iṅ lêṅ solop.

⁶ Gôliŋwaga dinarj sêkêŋ si tēm tu sênem gôliŋ tôm Anötö ndê lau akiŋ, ma tu dinarj-ŋga dec iŋ solop bu mac akêŋ takis bu anemliŋ ŋac. ⁷ Aêc! Gêŋ bocke narj mac ac waê bu akêŋ, narj akêŋ. Takis me mone bocke narj mac ac waê bu akêŋ, narj akêŋ. Lau narj sic waê bu mac atoc ŋac sa, narj dec atoc ŋac sa, ma lau ti ŋaclai, narj asôc ŋac ŋapu ŋapep.

Mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga

⁸ Ayob daôm bu tōp danj yêc mac-ŋga dom. Tōp tigerj yêc mac-ŋga, narj bu akêŋ nem atac whiŋ lom daôm. Bu asa narj tac whiŋ iŋ ndê asidôwa, narj kôm Anötö ndê yomsu hoŋ ŋandô sa. ⁹ Bu yomsu narj Moses to bocdec bu, “*Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom. Ndïc ŋamalac ndu dom. Nem kanj gêŋ dom,*” ma “*Tamgatu gêŋ dom,*” ma yomsu ŋatô hoŋ, narj ŋahu sip yomsu tigerj dindec, “*Atac whiŋ lau menpaŋ am-ŋga gitôm am atac whiŋ daôm.*” ¹⁰ Asa narj kêkuc mêtê atac whiŋ-ŋga, narj oc kôm lau menpaŋ iŋ-ŋga ŋayom dom. Bocdinariŋ mêtê atac whiŋ lau-ŋga kôm yomsu hoŋ ŋandô sa.

Bêc ŋambu-ŋga meŋ kêpiŋ

¹¹ Asap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ ŋapaŋ, bu mac anyalê tēm kwahic dec-ŋga su. Têŋ ndoc dakêŋ whiŋ tiwakuc, narj dalic bu bêc datap Anötö ndê mwasin nem yac si-ŋga ŋa-ŋandô sa, narj yêc ahê dôŋ yêc. Magoc kwahic dec bêc dau meŋ kêpiŋ su. Bocdinariŋ ayêc bêc dom, anem ali. ¹² Ôbwêc pacndê su, ma kêpiŋ bu laŋsê. Bocdinariŋ dahu mêtê ŋasec-ŋga hoŋ siŋ, ma dasap mêtê ŋawê-ŋga dôŋ, gitôm dakôc wapa dandic siŋ-ŋga sa. ¹³ Tanjsêlêŋ ti dasa neŋ lêŋ ŋapep, nditôm lau narj sêmbu ŋawê ŋalôm. Dakôm mêtê sac atac ŋagalac-ŋga me danôm gêŋ êŋiŋ yac-ŋga dom. Dasa lêŋ mockaiŋ-ŋga ma dakôm mêtê mayariŋ-ŋga dom. Ma dahu mêtê atac ŋandê-ŋga ma mêtê lêmuniŋ-ŋga hoŋ siŋ. ¹⁴ Anjsêlêŋ ti asa nem lêŋ anjuk Pômdau Yisu Kilisi, gitôm mac asôc iŋ ti nem ŋakwê. Ma mac nem ŋalôm akwa bu êŋgiliŋ mac bu akôm sac, narj goc asôc ŋapu me akôm ŋandô sa dom.

14

Yom pi lau narj sêkêŋ whiŋ ŋaŋga dom

¹ Lau narj si sêkêŋ whiŋ ŋaŋga dom, narj akôc ŋac sa, ma alic ŋac sac pi yom ma pi lêŋ narj Pômdau tōc tiawê têŋ yac dom, narj dom. ² Lau ŋatô sêkêŋ whiŋ ŋaŋga dec seŋ gêŋ hoŋ. Magoc lau ŋatô sêkêŋ whiŋ ŋaŋga dom, dec sêkêŋ yao wata ma seŋ dom. ³ Am asa narj gêlic gêŋ hoŋ ŋayham tu neŋ-ŋga, narj pu lau narj sêtec wata, narj dom. Ma am asa narj gêŋ wata dom, narj pu lau narj seŋ wata, narj dom. Bu Anötö kôc lau dau sa su. ⁴ Am asa dec gauc gêm bu êmatôc ŋamalac danj ndê ŋgac akiŋ? ŋgac akiŋ dau ndê ŋadau oc êŋsahê iŋ ndê lêŋ, ma sôm bu iŋ lhac, me iŋ peŋ. Ma iŋ oc lhac, ŋahu bu Pômdau gitôm bu puc iŋ dôŋ.

⁵ Ma yom danj tiyham. Lau ŋatô sêtoc bêc danj sa bu bêc dabuŋ hôc gêlêc bêc ŋatô su. Ma lau ŋatô sêlic bêc hoŋ tôm dau. Magoc ŋalêŋ solop bu lau hoŋ sêkôc gauc pi lêŋ sênem akiŋ Anötö-ŋga, ma sêkôm tôm ŋac dau si ŋalôm kac ŋac. ⁶ Lau narj sêtoc bêc ŋatô sa kêlêc, narj sêkôm tu sêtoc Pômdau sa-ŋga. Ma lau narj seŋ wata, narj sem danje Anötö, dec seŋ gêŋ dau ma sêtoc Pômdau sa. Ma ŋac narj seŋ wata dom, narj sêkêŋ yao gêŋ dau tu sêtoc Pômdau sa-ŋga. Ma ŋac bocdinariŋ sem danje Anötö. ⁷ Bu yêc yac lau dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga ŋalôm, narj ŋamalac danj ti ŋadau dau tu iŋ ndê tēm mbo tali-ŋga, me tu ndê tēm mbac ndu-ŋga dom. ⁸ Yac bu dambo tanji me dambac ndu, narj dambo tu dapu P

ômndau ndê waê sa-nga. Yomandô. Yac bu dambo tanli me dambac ndu, nan dati Pômdau ndê lau.

⁹Kilisi mbac ndu ma tisa mbo tali tiyham, tu bu ti lau batê si Pômdau, ma lau tali si Pômdau bocdinañ. ¹⁰Ma bocdinañ tu sake-nga mac alic nem asidôwai sac, me apu ñac tu yom ñambwa-ñambwa-nga? Yac tanjalê su bu yac honj oc dalhac Anötö anğô-nga têtj inj ndê bêc êmatôc lau-nga. ¹¹Tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, “Tôm aô gambo tanli yomandô, dec anyalê pi ñandô bu lau honj oc sêpônj haduc têtj aô, ma sêhoc si yom asê yêc Anötö anğô-nga.” [Ais 45:23]

¹²Yom dau tôc asê tiawê bu yac tigenj-tigenj oc dalhac Anötö anğô-nga, bu dawhê dauñ neñ lêtj sa têtj inj.

Mêtê atac whinj-nga oc kôm asidôwa danj peñ dom

¹³Tu dinañ-nga dec danem dôhônj dauñ neñ lêtj whinj asidôwai si lêtj tu dapu ñac-nga dom. Ma dayob bu dakôm gêtj danj, nanj oc tôm bu lhac asidôwa danj ahuc e inj so Anötö ndê lêtj, nanj dom. ¹⁴Aô gakêtj whinj Pômdau Yisu, dec whê anej gauc sa, ma kayalê tidônj bu gêtj honj inj ñayham yêc Anötö anğô-nga. Magoc ñamalac danj bu kêtj whinj bu gêtj danj inj ñadômbwi yêc Anötö anğô-nga ma kêtj yao bu neñ dom, goc gêtj dau ñadômbwi yêc ñamalac dau anğô-nga. ¹⁵Magoc mac bu anej gêtj danj nanj kôm nem asidôwa danj ndê ñalôm ñawapac, dec mac atôc mêtê atac whinj-nga têtj inj dom. Ayob daôm bu mac nem lêtj anej gêtj-nga kôm nem asidôwa nanj Kilisi mbac ndu tu inj-nga, nanj ndê kêtj whinj tisac dom. ¹⁶Akôm gêtj honj ti gauc, ma bocdinañ lau danj oc sêtôm dom bu sêpu gêtj nanj mac alic ñayham. ¹⁷Lêtj nanj dambo †Anötö ndê gôlinj ñapu, nanj ñahu hêganônj gêtj daneñ ti danôm-nga dom. Magoc dambo Anötö ndê gôlinj ñapu ñahu sip dasa lêtj gitêtj, ma dambo ti yom malô ma ti atac ñayham nanj ñalau Dabuñ puñ dôñ sip yac neñ ñalôm têtj têtj. ¹⁸Asa nanj bu nem akiñ Kilisi êñkuc lêtj dinañ, nanj Anötö oc lic inj ñayham, ma lau nom-nga sêwhinj oc sêmpinj inj.

¹⁹Bocdinañ dasap lêtj yom malô-nga dôñ, ma dakôm gêtj honj tu dapuc asidôwai honj dôñ ma dalhac ñañga. ²⁰Akôm Anötö ndê gwelenj popoc tu yom pi gêtj daneñ-nga-nga dom. Gêtj honj inj ñayham tu daneñ-nga, magoc yac bu dakôm ñamalac danj ndê kêtj whinj tisac tu gêtj nanj tanj-nga, dec dakôm giso. ²¹Mac bu anej wata me anôm wain me akôm gêtj ñatô nanj kôm nem asidôwa danj ndê kêtj whinj tisac, nanj ñayham bu mac ahu gêtj dau sinj yêc-nga.

²²Yom bocke nanj am kêtj whinj pi gêtj honj dinañ, nanj kôc dôñ yêc amlu Anötö ñalhu. Asa nanj kôc gauc ñapep pi gêtj honj dinañ e kôm giso dom, nanj oc tap Anötö ndê mwasinj sa. ²³Magoc ñamalac nanj gêtj gêtj ma ñalôm lu-lu pi gêtj dau, nanj kêtj lêtj kêtj whinj-nga dom, ma oc tap Anötö ndê matôc sa. Lêtj bocke nanj am kêtj whinj bu lêtj solop yêc Anötö anğô-nga, nanj kôm. Gêtj bocke nanj am kôm ti atac lu-lu, nanj sac.

15

Dakôm gêtj honj tu danem asidôwai sa-nga

¹Yac lau nanj dakêtj whinj ñañga, nanj dahôc ñawapac dawhinj lau nanj sêkêtj whinj babalê, tu bu danem ñac sa-nga dandic ñawaê. Dakôm gêtj tu dapu dauñ sa-nga dom. ²Yac lau tigenj-tigenj dakôm mêtê ñayham têtj lau menpañ yac-nga tu danem ñac sa-nga, ma tu dapuc ñac dôñ-nga. ³Gauc nem Kilisi. Inj kôm gêtj

dan tu dau ndê atac whiñ-nga dom, magoc kôm gêñ hoñ kêkuc Anötö ndê atac whiñ. Ma tu dinan-nga dec sêpu in, tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Lau nanj sêpu am, nanj sêpu aô bocdinan. [BW 69:9]

⁴ Anötö ndê yom hoñ nanj sêto yêc muñ su, nanj Anötö kêñ bu êndôhôn yac. Ma yom dau oc puc yac dôñ bu dalhac ñannga, ma êñgilí yac bu dahu ñandô ñayham nanj dakêñ batan dambo, nanj siñ dom.

⁵ Anötö nanj puc mac dôñ ma kégili mac bu alhac ñannga, nanj piñ mac hoñ dôñ tu ankcuc Yisu Kilisi-nga. ⁶ Ma ñalêñ dinan in oc kêñ mac ambo ti nem ñalôm tigen, ma awham pitigen ma ahoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba Anötö ndê waê asê.

Ñawaê ñayham gic lau Israel-nga ma lau apa hoñ ñawaê

⁷ Bocdinan akôc lau sêkêñ whiñ Yisu-nga hoñ sa, tôm Kilisi dau kôc mac sa. Ñalêñ dinan mac oc apo Anötö ndê waê sa. ⁸ Aô wasôm têñ mac bu Kilisi meñ gitôm lau Israel-nga si ñgac akiñ, bu kôm yom nanj Anötö gic bata têñ abanñ Israel-nga, nanj ñandô sa. ⁹ Ma lau nanj lau Israel dom, nanj oc sêmpiñ Anötö tu in ndê mêtê tawalô lau-nga. Gitôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Tu dinan-nga aô wampin am têñ ndoc aô wambo wawhiñ lau gameñ apa-nga. Wanem wê tu watoc am nem ñaê sa-nga. [BW

18:49]

¹⁰ Ma yom dan tiyham yêc bocdec bu:

Mac lau gameñ apa-nga, atac ñayham awhiñ Anötö ndê lau Israel-nga. [Diut

32:43]

¹¹ Ma dan tiyham:

Mac lau gameñ apa-nga hoñ ampin Pômdau. Ma mac lau hoñ anem wê atoc in sa-nga. [BW 117:1]

¹² Ma Aisaya to yom bocdec bu:

Ñasili dan oc puc pi meñ yêc Jessi ndê ñawakac. Ma in oc tisa bu nem gôlin lau nom-nga hoñ. Ma lau nanj lau Israel dom, nanj oc sêkêñ bata bu in nem ñac si. [Ais 11:10]

¹³ Aô water Anötö, nanj ti gêñ ñayham hoñ nanj yac dakêñ batan, nanj ñahu, bu kêñ atac ñayham ti yom malô nem mac ahuc tu mac nem akêñ whiñ Yisu Kilisi-nga. Ma bocdinan Ñalau Dabuñ ndê ñaclai oc puc mac dôñ bu alhac ti atac pa su, ma ahôn gêñ ñandô ñayham nanj mac akêñ batam ambo.

Pol ndê gwelen ñawaê ñayham-nga

¹⁴ O aneñ asidôwai. Yêc aneñ ñalôm aô gakêñ whiñ ñannga bu mac akôm mêtê ñayham en, ma mac anyalê yom ñandô tidôn, e mac atôm bu andôhôn têñ daôm.

¹⁵ Tu Anötö ndê mwasiñ nanj kêñ têñ aô-nga, dec gato yom pi gêñ ñatô ti ñannga têñ mac, tu bu wawhê mac nem gauc sa, ma gauc nem yom dau tiyham.

¹⁶ Aêc. Anötö kêmwasiñ aô, dec kêyalin aô sa bu wanem akiñ Yisu Kilisi tôm dabuñsiga, bu wahoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têñ lau gameñ apa-nga. Ma tu aneñ gwelen dindéc-nga dec lau gameñ apa-nga nanj sêkêñ whiñ Yisu, nanj oc sêti lau dabuñ ña Ñalau Dabuñ ndê ñaclai, ma ñac oc sêtôm da nanj Anötö gêlic ñayham.

¹⁷ Bocdinan dec aneñ ñahu gapo dauñ sa tu gwelen nanj gakôm tu Anötö-nga, nanj Yisu Kilisi dau. ¹⁸ Aô gatec bu wasôm yom pi gêñ nanj aô dauñ gakôm, tigen wasôm yom pi gêñ hoñ nanj Kilisi dau kôm. Aô gahoc ñawaê ñayham asê têñ lau gameñ apa-nga, ma sêlic gêñ daêsam nanj aô gakôm. Magoc Kilisi dau gêm ñac si ñalôm kwi e ñac dannga wambu Anötö. ¹⁹ In ndê Ñalau Dabuñ kêñ

ñaclai têtj aô bu wakôm gêtj dalô ti gêtj atu-tu daêsam. Bocdinañ aô gahoc ñawaê ñayham pi Kilisi asê timala enj, yêc malac Jerusalem ma yêc gameñ honj e meñ têtj gameñ Ilirikum-nga. ²⁰ Aô gatec bu wakwê andu pi lhac alhõ nañ ñamalac dañ kêsuhuj muñ su. Bocdinañ têtj ñamata-nga e meñ, aô atac whiñ bu wasôm ñawaê ñayham asê têtj lau nañ dañgasuñ sambuc Kilisi ndê ñaê-nga. ²¹ Tôm yom dañ nañ sêto muñ su pi Kilisi bocdec bu:

Lau nañ sêñgô inj ñawaê dañ dom, nañ oc sêlic inj. Ma ñac nañ sêñgô yom pi inj su dom, nañ oc sêñyalê inj. [Ais 52:15]

Pol gauc gêm bu ndic lau malac Rom-nga kêsî

²² Tu gwelenj dinañ hê aô dôñ ñapañ-nga, dec gitôm dom bu watêtj mac waloc. ²³ Yala daêsam gi su, aô ñalôm kac aô bu walic mac. Ma kwahic dec anej gwelenj pacndê yêc gameñ dindec. ²⁴ Bocdinañ aô gauc gêm bu watêtj gameñ Spein-nga wandi, ma têtj ndoc wañsêlêñ wandi, nañ dec gauc gêm bu walic mac têtj ndoc dinañ. Aô tac whiñ ñandô bu wambo wawhiñ mac tôm bêc ñatô, ma gakêtj batañ bu tiñambu mac oc anem aô sa bu watêtj Spein wandi. ²⁵ Magoc gêtj ñamata-nga aô kwahic dec bu wapi Jerusalem wandi, bu wanem lau sêkêtj whiñ-nga sa yêc dindê. ²⁶ Bu lau gameñ Masedonia ti Akaya-nga sêlic ñayham bu sêndic awa sa bu sênem lau sêkêtj whiñ-nga nañ sêpõnda dau yêc malac Jerusalem, nañ sa. ²⁷ Ñac sêlic ñayham bu sêkôm bocdinañ, ma lêtj dau inj solop. Nahu bu lau gameñ apa-nga si tûp yêc lau Israel-nga. Ñac sêtap mwasiñ nem ñac si gatu sa-nga sa tu Kilisi-nga, nañ meñ akêtj lau Israel-nga si toñ. Bocdinañ solop bu ñac sêkêtj si awa nom-nga ñatô, bu sênem lau Israel-nga nañ sêpõnda dau, nañ sa, ma sêô si tûp.

²⁸ Têtj ndoc gwelenj dindec pacndê su, ma wakêtj awa dindec sip lau Jerusalem-nga amba su, nañ goc watêtj Spein wandi. Ma têtj têm dinañ wameñ walic mac. ²⁹ Ma aô gakêtj whiñ bu têtj ndoc waloc wambo wawhiñ mac, nañ Kilisi oc êmwasiñ yac honj êñlêc.

³⁰ Tu yac neñ Põmdau Yisu Kilisi-nga, ma tu mêtê atac whiñ-nga nañ Ñalau kêtj têtj yac, dec wateñ mac bu alhac awhiñ aô, ma dahôc ñawapac ñawaê ñayham-nga dawhiñ dauñ. Ma atej mbec têtj Anõtô tu aô-nga. ³¹ Ateñ mbec bu Anõtô êngaho aô su yêc lau gameñ Judia-nga nañ sêkêtj whiñ Yisu dom, nañ amba. Ma atej mbec bu gwelenj nañ gakôm bu wanem lau sêkêtj whiñ-nga sa yêc malac Jerusalem, nañ oc sêkôc sa ti atac ñayham. ³² Ma Anõtô bu lic ñayham, dec tiñambu watêtj mac waloc ti atac ñayham, ma wañwhañ dauñ wawhiñ mac e licwalô sa tiyham. ³³ Anõtô Yom Malô Ñadau whiñ mac sambob. Yomandô.

16

Pol kêtj acsalô têtj inj ndê silip nañ sêmbo malac Rom

¹ Yac neñ lhuñwê kêtj whiñ Yisu-nga dañ gêm akinj gôlôwac dabuñ yêc malac Kenkria, nañ ndê ñaê Pibi. Aô bu wawhê inj sa têtj mac bu inj awhê ñayham. ² Inj gêm lau daêsam sa, ma gêm aô sa whiñ, ma bocdinañ dec wandac mac bu akôc inj sa tu Põmdau ndê ñaê-nga, añkuc Anõtô ndê lau dabuñ si lêtj solop. Ma anem inj sa tu gêtj bocke nañ põnda dau-nga.

³ Akêtj anej acsalô ñayham têtj Prisila lu Akwila, awhê lu ñgac nañ sêkôm gwelenj sem akinj Yisu Kilisi-nga sêmbo malac Rom, tôm aô gakôm gambo gameñ dindec. ⁴ Muñ-nga inlu sêkêtj dau sambuc tu sênem aô sa-nga, ma sêhêgo dau bu sêmbac ndu tu aô-nga dom. Tu dinañ-nga aô bu wanem danje

inlu, ma gôlôwac dabuñ hoñ yêc lau apa si gameñ, nañ sem danje inlu sêwhiñ. ⁵Ma wandac mac bu akêñ acsalô têtñ lau sêkêñ whiñ-nga hoñ nañ sêkac dau sa bu sêlic om yêc inlu si andu, nañ sêwhiñ. Ma akêñ aneñ acsalô têtñ Epenetus, aneñ ñamalac atac whiñ-nga, nañ ti ñgac ñamata-nga bu kêtñ whiñ Yisu yêc gameñ Esia-nga. ⁶Asôm aneñ acsalô têtñ Maria nañ kôm gwelen atu tu nem mac sa-nga. ⁷Ma akêñ acsalô têtñ Andronikus lu Junias, nañ yac asa akêñ abañ tigen, ma mun-nga andôc gapoc-walô awhiñ dauñ. Inlu awhê lu ñgac tiwaê yêc aposel si toñ ñalôm. Ma inlu sêkêñ whiñ Kilisi sêmun aô.

⁸Asôm acsalô têtñ Ampliatus, ñgac kêtñ whiñ Pômdau-nga nañ aô atac whiñ kêlêc. ⁹Ma asôm acsalô têtñ Urbanus, nañ alu am akiñ Kilisi awhiñ dauñ, ma têtñ Stakis aneñ ñgac tac whiñ-nga danñ. ¹⁰Ma têtñ Apeles nañ hôc ñawapac daêsam tu Kilisi-nga, magoc kalhac ñannga ma hu ndê kêtñ whiñ siñ dom. Ma akôm acsalô têtñ lau hoñ nañ sêmbô Aristobalus ndê andu, ¹¹ma têtñ Herodion, aneñ ñatô danñ. Ma têtñ lau nañ sêmbô Nasisus ndê andu, nañ sêkêñ whiñ Pômdau. ¹²Ma akôm acsalô têtñ Tripena lu Triposa, awhê lu nañ sem gwelen ñannga tu Pômdau-nga. Ma têtñ Pesis, awhê nañ aô atac whiñ kêlêc, nañ kôm gwelen ñannga tu Pômdau-nga whiñ. ¹³Akôm acsalô têtñ Rupas nañ Pômdau kêtaliñ in sa, ma têtñ in dinda nañ yob aô gitôm aneñ dinañ solop. ¹⁴Ma asôm acsalô têtñ Asinikretus, Plegon, Hemes, Patrobas, Hemas ma asidôwai nañ sêmbô sêwhiñ ñac. ¹⁵Ma têtñ Pilologus, Julia, Nereus lu lhuwê, ma Olimpasi tu lau sêkêñ whiñ-nga hoñ nañ sêmbô sêwhiñ ñac. ¹⁶Akam daôm* ankc Anôtô ndê lau dabuñ si lêtñ. Kilisi ndê gôlôwac dabuñ toñ tigen-tigen yêc gameñ dindec, nañ sêkêñ si acsalô ñayham têtñ mac sêwhiñ.

Pol puc lau Rom-nga dôñ bu sêlhac ñannga

¹⁷O asidôwai, aô waten mac bu ayob daôm têtñ lau nañ si mêtê kôm lau sêwhê dau kôc-kôc, ma sêsôm yom nañ so yom ñandô nañ mac akôc sa su, bu ñac si yom dau kôm lau si sêkêñ whiñ tisac. Andic ahê lau kain dinañ. ¹⁸Bu ñac sem akiñ yac neñ Pômdau Kilisi dom, magoc sêkôm tu dau-nga. Ñac sêmbac-sêmbac yom lau, ma sêsôm yom ñayham-ñayham bu sêñsau lau gauc babalê, nañ sêtôm dom bu sêñyalê yom ñahu.

¹⁹Lau hoñ sêngô ñawaê bu mac danam wambu Kilisi ndê yom, ma bocdinañ aô atac ñayham atu tu mac-nga. Magoc aô wanem la mac, bu ati lau ti gauc tu lêtñ ñayham-nga, ma andic ahê mêtê sac hoñ. ²⁰Anôtô Yom Malô Ñadau ñasawa sauñ oc ku Sadañ dula, ma kêtñ in sôc mac gahim ñapu. Yac neñ Pômdau Yisu ndê mwasiñ têtñ mac.

Lau ñatô sêkêñ si acsalô têtñ lau Rom-nga

²¹Timoti, nañ kôm gwelen whiñ aô, nañ kêtñ ndê acsalô ñayham têtñ mac. Ma Lusias, Jason ma Sosipata, lau nañ yac asa yêc abañ tigen, nañ sêwhiñ. ²²(Ma aô Tetius, nañ gato Pol ndê yom sip bapia dindec, nañ wasôm acsalô têtñ mac tu Pômdau-nga.) ²³Ma Gaius, nañ kôc aô Pol ti lau sêkêñ whiñ-nga malac dindec-nga sa, ma kêtñ ndê andu ti yac mba gameñ akac sa ambo-nga, nañ kôm ndê acsalô têtñ mac whiñ. Ma Erastas, ñgac nañ yob malac dindec si ganom

* **16:16:** Yêc in ndê bapia, Pol tu yom ma sôm têtñ lau Rom-nga bu sêngutô dau ña lêtñ dabuñ. Mêtê dau bu tôc asê bu ñac hoñ sêmbô ti ñalôm tigen ma atac whiñ dau. Alic yom kain tigen yêc bapia ñatô - 1 Kor 16:20; 2 Kor 13:12; 1 Tes 5:26; ma 1 Pit 5:14. Mêtê dau kêtuc lau Israel-nga si gêbôm, magoc lau Papua Niugini-nga si mêtê nañ êlêmê sêkôm, nañ sêkam dau.

mone-nga, lu yac mba asidôwa Kwatus, sêkôm si acsalô têt mac bocdinaŋ. [
²⁴Yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasin têt mac hoŋ. Yomandô.]

Pol teŋ mbec êmpin Anötö-nga

²⁵Tampin Anötö dandic ŋawaê. Bu ŋawaê ŋayham naŋ aô gahoc asê, ma mêtê naŋ sem pi Yisu Kilisi, naŋ Anötö gitôm bu puŋ dôŋ yêc mac nem ŋalôm e kôm mac akêŋ whin ma alhac ŋaŋga. Anötö ndê lêŋ nem lau si-nga yêc sin dau ŋasawa baliŋ su. ²⁶Propet akwa sêto yom pi lêŋ dau muŋ su, ma kwahic dec Anötö naŋ mbo titêm-titêm, naŋ gic atu lau bu sêhoc yom dau asê tiawê, e lau nom-nga sambob sêkêŋ whin, ma daŋga wambu in. ²⁷Dahoc Anötö tigen, gauc ti gauc Nahu, naŋ ndê waê sa tôm têt hoŋ, tu Yisu Kilisi-nga. Yomandô.

Pol ndê bapia ñamata-ñağa têtj lau Korin-ñağa Yom whê bapia dindéc sa-ñağa

Pol in ñgac ñamata-ñağa bu hoc ñawaê ñayham asê têtj lau yêc malac Korin, ma in kôm gwelenj mbo malac dau ñasawa hic baliñ ma kédôhônj lau nañ sic hu sêkêñ whiñ Yisu (Apo 19:1-17).

Tiñambu Pol mbo whiñ ñac dom, ma ñgô ñawaê pi ñawapac daêsam nañ hóc asê lau sêkêñ whiñ-ñağa, ma ñac sêto bapia têtj in ma sêndac in bu whê yom ñatô sa. Tu dinañ-ñağa dec in to bapia dindéc têtj ñac, têtj têtj in dau mbo malac Epesas. Ñawapac ñatô nañ in to yom pi, nañ lau sêsa lêtj mockaiñ-ñağa, sêwhê dandi kôc-kôc, señ Mwasin Dabuñ ña lêtj so, sêkôc gauc so pi yom datisa akêñ lau batê-ñağa, ma sêñyalê yom pi Ñalau Dabuñ ndê mwasin ñapep dom. Ma ñac sêtoc mwasin sêsôm yom awha wakuc-ñağa sa hóc gêlêc mwasin hoñ.

Pol to yom dindéc têtj lau Korin-ñağa, tigeñ yom daêsam hêganônj lau sêkêñ whiñ-ñağa hoñ, ma gitôm bu puc yac dôñ bu datimêtê dauñ ñapep ma dasap mêtê ñayham dôñ.

Pol ndê yom ñamata-ñağa

¹ Aô Pol, nañ Anötö kégâlêm aô sa kêkuc in ndê atac whiñ dec gati Yisu Kilisi ndê ñapose. Alu yac neñ asidôwa Sostene ato bapia dindéc ² têtj Anötö ndê gôlôwac dabuñ yêc malac Korin. Alu ato têtj mac lau hoñ nañ ati lau dabuñ, ñahu bu Anötö piñ mac dôñ am damiñ Yisu Kilisi. Aêc, Anötö kégâlêm mac sa bu ati in ndê lau dabuñ, awhiñ lau akêñ gameñ hoñ, nañ sêtoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê sa. Yisu tigeñ ti yac neñ Pômdau, ma ñac si Pômdau bocdinañ. ³ Mwasin ti yom malô têtj mac, akêñ Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gêm danje Anötö tu in ndê mwasin-ñağa

⁴ Tôm bêc hoñ aô gam danje aneñ Anötö, tu mwasin nañ in kêtj têtj mac tu mac nem akêñ whiñ Yisu Kilisi-ñağa. ⁵ Yomandô. Tu mac ati Kilisi ndê lau-ñağa, dec Anötö ndê mwasin kêsâlê mac ahuc, ma gêm mac sa bu anyalê Anötö ndê yom ma asôm yom dau asê. ⁶ Ma ñalêñ dinañ Anötö ndê mwasin puñ ñawaê nañ yac ahoc asê pi Kilisi, nañ ñahu sip ñalôm gi, nañ dôñ yêc mac nem ñalôm. ⁷ Tu dinañ-ñağa têtj têtj dindéc nañ mac hoñ ambo ti tamkwê ñandô bu alic bêc nañ Anötö oc hoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi asê, nañ mac apônda Ñalau Dabuñ ndê mwasin danj dom. ⁸ Ma Anötö oc puc mac dôñ bu alhac ñañağa e bêc nañ yac neñ Pômdau Yisu Kilisi mbu meñ, dec mac oc alhac in angô-ñağa ti nem yom me giso mbasi. ⁹ Anötö nañ kégâlêm mac sa bu piñ mac dôñ anem damiñ in ndê Atu Yisu Kilisi, yac neñ Pômdau, nañ gic bata bu yob mac ñalêñ dinañ. Ma yom hoñ nañ in gic bata têtj yac, nañ oc kôm ñandô sa.

Yham dom bu Kilisi ndê lau sêwhê dau kôc

¹⁰ O asidôwai. Yac neñ Pômdau Yisu Kilisi kêkinj aô bu wanem gwelenj ñawaê ñayham-ñağa wanem in angô, ma tu dinañ-ñağa dec aô bu w anem la mac bocdec bu. Ahu nem mêtê awhé daôm kôc-kôc-ñağa sinj! Apiñ daôm dôñ ma ambo ti ñalôm tigeñ bu mac nem yom ti gauc danj so dau dom. ¹¹ O asidôwai. Aô gasôm yom dinañ ñahu bu Klowe ndê lau ñatô sêkêñ puc aô bu mac nem lau ñatô

sêsej dandi e sêwhê dandi kôc-kôc. ¹² Aô ganğô bu mac nem lau ñatô sêsôm bu sêñkuc aô Pol, ma ñatô sêsôm bu sêñkuc Apolos, ma ñatô sêñkuc Pita, ma ñatô sêsôm bu sêñkuc Kilisi. ¹³ Oyaê! Mac gauc gêm sake? Kilisi whê dau kôc, a? Lau sic aô Pol lec ndu pi a gicso dau bu nem mac sa, a? Mac alinj busanğtu aô neñ ñaê-nga, a? ¹⁴ Aô gam danğe Anötô bu aô kaku mac nem lau daêsam dom. Aô kaku Krispas lu Gaius. ¹⁵ Tu dinan-nga dec oc tòm dom bu ñamalac danğ sôm bu mac alinj busanğtu tu anerj ñaê-nga. ¹⁶ Yomandô aô kaku lau nanj sêmbô Stepanas ndê andu sêwhinj, magoc ñac lau dinanğ ej. Aô bu wanğku mac nem lau ñatô whinj, dec kalhij sij su. ¹⁷ Kilisi kêkinj aô bu wanğku lau dom, magoc inj kêkinj aô bu wanem mêtê. Ma ñawaê nanj gahoc asê pi Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau, nanj yom ti ñaclai atu. Bocdinañ aô tanğkwê gauc atu-tu nom-nga bu nem aô sa tu wanem mêtê-nga dom. Mba! Aô gatec bu wakôm a gicso dau ndê ñaclai ti gêñ ñambwa.

Kilisi tôte Anötô ndê ñaclai ti gauc atu asê

¹⁸ Aô gasôm yom dinanğ, ñahu bu ñawaê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, tôte Anötô ndê ñaclai asê têtj yac lau nanj inj bu nem yac si. Magoc lau nanj sic waê bu sêninğa, nanj sêngô yom pi a gicso dau gitôm yom gauc mbasi-nga. ¹⁹ Bu sêto Anötô ndê yom danğ yêc bocdec bu:

Lau ti gauc atu-tu nom-nga, ma ñac nanj gauc gêm bu sêñyalê gêñ honğ ñahu, nanj wasenğ ñac si gauc su, ma watôte asê bu gêñ ñambwa. *[Ais 29:14]*

²⁰ Bocdinañ, mac lau tiguauc ma gwalam akwa ma mac lau nom-nga nanj anğsahê bu akip gêñ honğ ñahu sa, mac nem gauc dau ñandô nde? Anötô tôte asê bu ñamalac si gauc atu-tu nom-nga, inj gitôm gêñ gauc mbasi-nga. ²¹ Ma inj tôte inj ndê gauc atu asê bocdec bu. Inğ kôm bu lau nom-nga sêtôm dom bu sêñyalê inj ña ñac dau si gauc. Ma inj ndê ñawaê ñayham nanj yac ahoc asê, nanj lau nom-nga sêlic bu yom gauc mbasi-nga. Tigenğ Anötô dau gêlic ñayham bu nem lau nanj sêkênğ whinj ñawaê dau, nanj si. ²² Lau Israel-nga takwê bu sêlic gêñ dalô. Ñac bu sêlic, dec oc sêkênğ whinj. Ma lau Grik sêñsalê yom ti gauc atu, bu sêngô dec oc sêkênğ whinj. ²³ Magoc yac mba mêtê hêganônğ Kilisi ti inj ndê mbac ndu pi a gicso dau. Yom dau kékuc gêñ nanj lau Israel-nga takwê, nanj dom, ma bocdinañ dec sêkênğ whinj dom. Ma lau Grik sêlic gitôm yom gauc mbasi-nga. ²⁴ Magoc lau Israel ti lau Grik bocke nanj Anötô kêgalêm ñac sa sêti inj ndê, nanj sêkôc yac mba yom pi Kilisi sa, ma sêñyalê bu inj Anötô ndê ñaclai ti gauc ñahu. ²⁵ Bu gauc nanj Anötô kékuc, dec kêmasanğ lêtj bu Yisu sip nom meñ ma mbac ndu pi a gicso dau, nanj lau sêlic bu lêtj gauc mbasi-nga. Magoc Anötô ndê gauc dau hôte gêlêc ñamalac si gauc atu-tu honğ. Ma Anötô ndê lêtj dinanğ, lau sêlic bu lêtj ñaclai mba-nga, magoc hôte gêlêc ñamalac honğ si ñaclai su.

²⁶ O asidôwai, akôc gauc pi daôm. Têtj ndoc mac anğđ ñawaê ñayham tiwakuc ma atap Anötô ndê galem sa, nanj mac ambo atôm lau tiguauc me lau ti ñaclai atu, me lau tiwaê? Mba! ²⁷ Anötô tac whinj bu êñyalinj lau nanj lau nom-nga sêlic bu lau gauc mbasi-nga, ma lau ñaclai mba-nga, nanj sa, tu bu kôm lau tiguauc ma lau tiñaclai maya sa têtj bêc ñambu-nga. ²⁸ Lau nanj lau nom-nga sêpu ma sêlic bu lau waêmbe ma lau ñambwa, nanj Anötô kêyalinj ñac sa, tu bu êñğwininj lau nanj sêtoc dau sa-nga. ²⁹ Tu dinanğ-nga dec gitôm dom bu lau danğ sêngiyanj dau sa yêc Anötô anğđ-nga. ³⁰ Bu Anötô dau pinğ yac dônğ tam daminj Yisu Kilisi, nanj ti yac neñ gauc ñahu. Ma Kilisi dau ti yac neñ ñahu dati lau gitêtj ti lau dabunğ-nga, ma inj ti ñahu Anötô gêm yac si-nga. ³¹ Bocdinañ, anğkuc yom nanj sêto yêc, nanj sôm bocdec bu:

Asa nan bu po dau sa, nan po dau sa tu Pômdau-nga enj.

[Jer 9:24]

2

Pol gêm mêtê na inj dau ndê gauc ti licwalô dom

¹ O asidôwai, gauc nem têm namata-nga nan aô gahôc asê mac. Têj ndoc dinañ aô gahêgo dauñ pi yom nayham-nayham me yom ti gauc atu-tu tu bu wawhê Anötô ndê yom sa têt mac-nga dom. Mba! ² Aô gahu yom pi gên daêsam sinj, nahu bu aô gauc gêm tidôn bu wasôm yom pi Yisu Kilisi tawasê, ma pi inj ndê mbac ndu pi a gicso dau. ³ Têtj têm aô gahôc asê mac, nan aô gameñ tôm ngac ti licwalô dom. Aô gatôc dauñ ma katitec nandô tu gwelen nan Anötô kêj sip aô aman-nga. ⁴ Ma aô gam mêtê ti gasôm yom têtj mac kakuc gauc atu-tu nom-nga tu wambac yom mac-nga dom. Aô gasôm anej yom ma Anötô ndê Nalau tôc inj ndê naclai asê bu puc anej yom dôj. ⁵ Nalên dinañ mac nem akêj whinj nahu sip anej gauc me namalac si gauc dom, magoc sip Anötô ndê naclai.

Nalau tôc Anötô ndê gauc atu asê

⁶ Bocdinañ, têtj ndoc yac bu anem mêtê, nan tankwê gauc atu-tu nom-nga tu puc yac mba yom dôj-nga dom. Mba. Magoc yac bu ambo awhinj lau nan sêkên whinj nanga, nan dec oc tôm bu yac asôm yom ti gauc atu-tu têtj nac. Magoc yom dau kékuc lau nom-nga si gauc, me gôlinwaga têm dindec-nga nan oc sêninja, nan si gauc dom. ⁷ Mba. Yom nan yac ahoc asê, nan kékuc Anötô ndê gauc, ma hêganônj lêtj nan inj kêmasañ mun-nga andô lê, tu bu nem yac lau nan dakên whinj Yisu, nan si, ma datap inj ndê nawasi sa. Lêtj dau kékuc inj ndê gauc atu, nan nahu sip nalôm gi, ma yêc sinj dau têtj lau nom-nga. ⁸ Gôlinwaga têm dindec-nga danj sênjalê lêtj dau nahu dom. Nac bu sênjalê, dec oc tôm dom bu sêkic yom bu sêndic Pômdau Nawasi Nadau ndu pi a gicso dau. ⁹ Magoc nac sênjalê dom. Tôm Anötô ndê yom nan sêto yêc mun su, nan whê sa bocdec bu:

Gên nayham nan Anötô kêmasañ gwananj tu lau nan atac whinj inj-nga, nan lau danj sêlic dom, danj sêngô nawaê dom, ma lau danj sênjalê dom. [Ais 64:4]

¹⁰ Tigeñ Anötô ndê Nalau tôc gên dau asê têtj yac. Bu Nalau dau kip gên honj nahu sa, ma kêyalê gên honj. Ma inj kêyalê Anötô ndê gauc atu-tu, nan nahu sip nalôm gi, nan whinj. ¹¹ Angô! Asa gitôm bu ênyalê yom nan namalac danj gauc gêm yêc ndê nalôm? Lau danj sênjalê dom, magoc namalac dau ndê nalau kêyalê inj ndê gauc. Ma bocdinañ lau danj sênjalê Anötô dau ndê gauc dom, magoc Anötô ndê Nalau tawasê kêyalê. ¹² Anötô tac whinj bu yac tanjalê mwasinj nan inj kêj têtj yac nambwa. Tu dinañ-nga dec nalau nan inj kêj têtj yac, nan nalau nom-nga danj dom, magoc inj dau ndê Nalau. ¹³ Ma yac ahoc yom asê pi Anötô ndê mwasinj dau. Magoc yac asôm yom anjuc gauc atu-tu nan lau nom-nga sêtoc sa, nan dom. Yac asôm asê tôm Nalau Dabuñ kédôhônj yac. Yom nandô pi gwelen nan Anötô kôm tu yac neñ gatun-nga, nan yac asôm asê têtj lau nan Nalau Dabuñ mbo nac si nalôm, anjuc yom ti gauc nan Nalau dau kêj têtj yac. ¹⁴ Magoc lau nan Anötô ndê Nalau mbo nac si nalôm dom, nan oc sêtôm dom bu sêkoc yom nan Nalau dau kédôhônj yac, nan sa. Nahu bu nac sêlic gên dau gitôm gên gauc mbasi-nga, ma tôm dom bu sênjalê. Nalên tigeñ nan tôm bu sênjalê, nan Nalau Dabuñ whê nac si gauc sa. ¹⁵ Bocdinañ yac lau nan dakôc Nalau Dabuñ sa su, nan datôm bu tanjahê ti tanjalê gên honj nahu. Magoc lau

nañ sêkôc Njalau sa su dom, nañ sêtôm dom bu sênyalê yac neñ njahu. ¹⁶ Gauc nem Anötô ndê yom dan, nañ sêto yêc bocdec bu:

Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, ma asa gitôm bu êndôhôn in? *[Ais 40:13]*

Lau nom-nğa dan sênyalê dom, magoc yac tanjalê, njahu bu Njalau Dabuñ tôc Kilisi ndê gauc asê têñ yac.

3

Lau Korin-nğa sêkêñ whin gwalec

¹ O asidôwai hac. Têñ ndoc aô gambo gawhin mac, nañ aô gasôm yom têñ mac tôm gasôm têñ lau nom-nğa nañ Njalau Dabuñ gêm gôlin njac dom. Njahu bu mac atôm balêkoc dedec tu nem lêñ akêñ whin Kilisi-nğa. ² Yom nañ aô gasôm têñ mac, nañ tôm aô gakêñ mac anôm su njambwa. Bu mac atôm balêkoc dedec nañ sêtôm dom bu sêneñ gêñ njanğa. Ma kwahic d ec aô galic bu mac ambo bocdinañ njapañ. ³ Njahu bu tôm bêc hoñ mac am lêmuñ ti aseñ daôm njapañ. Mac asap lêñ nom-nğa dôñ njapañ, dec tôc asê bu mac anjuk lêñ njalôm akwa-nğa, ma Njalau Dabuñ gêm gôlin mac nem lêñ dom. ⁴ Bu mac awhê daôm kôc-kôc, ma mac nem lau njatô sêsôm bu sênjuc aô Pol, ma njatô sêsôm bu sênjuc Apolos. Mac nem gauc dinañ in gauc nom-nğa njambwa.

Aposel sem gwelen sêtôm lau akiñ njambwa

⁵ Aô bu wandac mac bu Apolos i nj asa? Ma aô Pol dec aô asa? Anğô su nañ. Yac lau akiñ njambwa, nañ ahoc Pômdau njawaê asê, ma tu njawaê dinañ-nğa dec mac akêñ whin in. Yac akôm mba gwelen têñtêñ tôm in kêñ têñ yac. ⁶ Aô d auñ gatôm njac nañ sô gêñ njawhê sip nom. Ma Apolos in gitôm njac nañ kêsôwê bu sip gêñ njawhê nañ aô gasô. Magoc Anötô dau kôm gêñ dau po pi meñ. ⁷ Bocdinañ atoc njac nañ sô gêñ, me njac nañ kêsôwê bu, nañ sa dom, bu alu njac akiñ njambwa. Atoc Anötô sa, bu in kôm gêñ po tiatu. ⁸ Njamalac nañ sô gêñ njawhê, ma njamalac kêsôwê bu sip-nğa, inlu lu-lu si gwelen njahu tigen. Ma Anötô oc kêñ njadli têñ inlu, ênjuc gwelen nañ inlu sêkôm. ⁹ Gwelen njawaê njayham-nğa nañ yac akôm ambo mac njalôm, nañ gitôm yac akôm gwelen yêc yac mba ôm têñtêñ dom. Mba. Bu mac hoñ atôm Anötô ndê ôm tigen, ma yac atôm in ndê lau akiñ nañ akôm gwelen yêc ôm dau.

Gôlôwac dabuñ sêtôm Anötô ndê andu

Ma mac atôm Anötô ndê andu nañ in bu kwê sa. ¹⁰ Tôm Anötô ndê mwasin puc aô dôñ dec aô gam mêtê mac. Aô gakôm gwelen dinañ gitôm gwalam akwa kwê andu-nğa, nañ kêsuhun alhõ sip nom gi. Ma lau njatô nañ sem gwelen mêtê-nğa sênjuc aô, nañ sêtôm lau nañ sic dan ti lêlôm ma akiñkwa pi alhõ nañ aô kasuhun muñ su. Mac lau asa nañ bu akôm gwelen tu andic dabin andu dau-nğa, nañ ayob daôm bu akôm gwelen dau njapep en. ¹¹ Bu Yisu Kilisi tawasê in ti yac neñ dakêñ whin njahu. Kilisi dau gitôm alhõ nañ Anötô kêñ bu lau sêkwê andu pi-nğa, ma alhõ njandô dan yêc dom. ¹² Lau njatô sêkôm gwelen njayham tu bu sêkwê andu sa pi alhõ dau, nañ gitôm sêkwê andu na gol me silba me hoc njayham. Magoc lau njatô sêkôm gwelen bambalin, nañ gitôm sêkwê andu na gêñ njambwa gitôm kwan me a babalê. ¹³ Têñ bêc njambu-nğa Anötô oc êñsahê lau tigen-tigen si gwelen na ya, ma ya oc tôc njac si gwelen njandô asê tiawê. ¹⁴ Nac nañ sêkôm gwelen njayham, nañ si gwelen na-njandô oc gacgen yêc. Ya oc neñ su dom, ma njac oc sêtap si njadli sa. ¹⁵ Magoc njac nañ sêkôm gwelen bambalin, nañ ya oc êñsahê njac si gwelen ma neñ hoñ su ninğa.

Ñac lau dau oc sêwê sa yêc yawahô, magoc ñac si gwelenj ñandô danj oc gacgenj yêc dom.

Lau sêkêj whirj-nga si ñahu yêc nom dom

¹⁶ O lauhac! Mac atôm Anötô ndê lôm dabuj, ma Anötô ndê Ñalau mbo mac nem ñalôm. Mac aňyalê yom dinanj, me mba? ¹⁷ Yomandô, mac atôm Anötô ndê lôm, ma lôm dau inj gêj dabuj. Tu dinanj-nga asa nanj kôm Anötô ndê andu dabuj tisac, nanj Anötô oc kôm inj tisac bocdinanj.

¹⁸⁻²⁰ Aňsac! Mac nem asa nanj ñahu yêc nom-nga sêlic bu gauc atu-tu, nanj dom. Bu gauc nanj lau nom-nga a sêlic bu gauc atu-tu, nanj Anötô gêlic tôm gêj gauc mbasi-nga. Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm bocdec bu:

Gauc atu-tu nanj ñamalac sêtoc dau sa pi, nanj Anötô oc nem kwi ti ñac si akô bu sêsip sêndi-nga. *[Job 5:13]*

Ma yom danj tiyham sêto yêc bocdec bu:

Pômdau kêyalê gauc nanj lau nom-nga sêtoc sa ti gauc atu-tu, ma inj gêlic gitôm gêj ñandô mbasi-nga. *[BW 94:11]*

Bocdinanj, mac nem asa nanj gauc gêm bu inj ñamalac ti gauc atu-tu pi gêj nom-nga, magoc kêyalê Anötô dom, nanj hu gauc nom-nga sinj, ma ti ñamalac gauc mbasi-nga. Ma ñalêj dinanj dec oc tôm bu inj ti ñamalac tiguauc yêc Anötô aňgô-nga.

²¹ Bocdinanj dec atoc daôm sa tu aňkuc aô Pol, me Apolos, me ñamalac danj-nga dom! Bu gêj ñayham honj nanj tôm bu po mac sa, nanj menj akêj Anötô tigenj. ²² Inj kêkinj aô Pol, lu Apolos ma Pita atôm lau akinj, tu bu anem mac sa-nga. Ma mac nem gamenj ambo-nga ti nem têm ambo tamli-nga ma têm ambac ndu-nga, gêj nanj kawahic dec sêmo ti gêj nanj oc sêhóc asê tijnambu, gêj honj dinanj Anötô ti ñadau ma kêj têj mac bu nem mac sa. ²³ Ma Anötô tigenj pinj mac dôj am daminj Kilisi, ma Kilisi ndê ñahu yêc Anötô dau.

4

Lau aposel si gwelenj ti sakinj

¹ Bocdinanj, alic yac atôm Kilisi ndê lau akinj ñambwa, nanj inj gêlic yac atôm bu akôm inj ndê gwelenj, dec kêj Anötô ndê yom nanj ñahu sip ñalôm gi, nanj sip yac amanj. ² Ma yac honj tanjalê su, bu yac neñ ñadau bu kêj gwelenj sip yac amanj, nanj dayob ñapep dandic ñawaê. ³⁻⁴ Bocdinanj inj lêj solop bu yac datôc gwaninj yac neñ gwelenj ti sakinj tu bu tanjahê bu yac akôm ñapep me mba. Aô neñ atac pa su pi gwelenj nanj Anötô kêj sip aô amanj. Tigenj yom dinanj whê aô sa bu aô ñgac akinj gitêj lec dom. Aô gahêgo dauj tu gauc bocke mac akôc, me lau ñatô sêkôc, me aô dauj gakôc pi anej sakinj-nga lec dom. Bu Pômdau tawasê ti ñadau bu êñsahê aô-nga. ⁵ Bocdinanj gauc nem bu aňsahê lau pi ñac si lêj ti sakinj ñagahô dom, ahôj Pômdau ndê bêc bu mbu menj-nga. Têj dinanj gêj nanj sinj dau yêc ñasec ñalôm, ma gauc honj nanj yêc ñamalac si ñalôm, nanj Pômdau dau oc hoc asê tiawê. Ma têj dinanj lau honj nanj sic waê bu sêtap waê sa, nanj oc sêtap sa akêj Anötô tôm ndi.

⁶ O asidôwai hac. Aô gato yom dinanj pi alu Apolos gitôm yom gôlinj danj, tu bu wawhê mac nem gauc sa-nga. Aô bu wandôhônj yom ñalhô danj têj mac, nanj sêsôm bocdec bu, “Ayob bu akôm gêj danj so Anötô ndê yom nanj sêto yêc, nanj dom.” Mac bu aňyalê yom dau ñahu, dec oc tôm dom bu mac atoc ñamalac danj sa hóc gêlêc danj su. ⁷ Am asa nanj toc daôm sa, nanj ngô. Asa sôm bu am hóc gêlêc lau ñatô? Ma am nem gêj sake yêc, nanj am tap sa yêc Anötô ndê

dom? Ma am nem gauc ti gêñ ñayham hoñ bu meñ akêñ Anötö, dec tu sake-ña am toc daöm sa bu am nem gêñ hoñ ñahu am daöm?

⁸ Bocke? Anötö ndê mwasinj kêsälê mac ahuc su, a? Mac gauc gêm bu mac atôm lau ti lêlôm Anötö ndê mwasinj-ña, a? Mac atap têm ñambu-ña sa su, dec andöc atôm kinj ma kwin ma am gôlinj awhinj Kilisi, magoc yac hic lec mba, a? Oyaê! Têm dau bu meñ sa su, dec oc ñayham kêlêc, ma bocdinañ dec oc tôm bu yac hoñ danem gôlinj dawhiñ dauñ. Magoc mba! ⁹ Bu yac lau aposel ambo nom atôm lau waêmba nañ atinjambo lau hoñ, ma atôm lau nañ sêkic yom bu sêndic ñac ndu. Aö gauc gêm bu Anötö kêgwiniñ yac ma kêñ yac ambo bocdinañ atôm dôhônj bu lau hoñ ma añela sêwhinj sêlic. ¹⁰ Tu Kilisi-ña dec lau nom-ña sêlic yac atôm lau gauc mbasi-ña. Magoc yêc Kilisi ndê lau ñalôm, mac apo daöm sa bu ati lau ti gauc atu-tu, a? Yac lau licwalö mba, magoc mac lau ti licwalö atu, a? Bocke dec mac lau ti waêm, magoc yac hic lec lau waêñ mba? ¹¹ Ñasawa baliñ su e meñ têtñ kwahic dec, yac ahöc ñawapac daêsam. Gêñ yô yac, bu yô yac, yac mba ñakwê mbasi, lau sic yac, ma yac mba gameñ andöc-ña mbasi. ¹² Yac amanj am gwelenj atu tu akôm kwanj dauñ-ña. Lau sêpu yac, tigenj yac am mbec ñac ô. Sêkêñ kisa yac, magoc ahöc ti atac pa su. ¹³ Lau sêsec yac, magoc yac asôm yom malö ô. Sêlic yac atôm gêñ ñapopoc nom-ña ñambwa. Ñawapac kainj dinañ yac ahöc ñapanj.

¹⁴ Aö gato yom dinañ tu bu wakôm mac mayam daöm-ña dom. Mba. Aö galic mac tôm aneñ balêkoc atac whinj-ña, ma tu dinañ-ña dec gato tu wakêñ puc mac-ña. ¹⁵ Yêc Kilisi ndê gôlôwac dabunj ñalôm, lau daêsam sêmbo, nañ sêtôm bu sêndôhônj mac. Tigenj tôm dom bu mac alic ñac tôm damami. Magoc aö galic dauñ tôm mac damam, ñahu bu mac akêñ whinj Yisu Kilisi tu ñawaê ñayham nañ aö gahoc asê pi in-ña. ¹⁶ Tu dinañ-ña dec wanğilí mac bu añkuc aneñ lêñ. ¹⁷ Ma bocdinañ dec aö bu wanğinj Timoti têtñ mac loc. Inj sap Pômdau dôñ ñanğa eñ, ma inj aneñ balê atac whinj-ña solop. Aneñ yom ti lêñ hoñ nañ gasa tu kakuc Yisu Kilisi-ña, nañ inj oc whê sa bu kêñ gauc mac. Ma inj oc êndôhônj mac êñkuc mêtê nañ aö gam, ma yom nañ aö dauñ kadôhônj têtñ gôlôwac dabunj yêc gameñ hoñ.

¹⁸ Mac nem lau ñatô sêtoc dau sa kêlêc ma sêpu aö ti aneñ yom, ñahu bu ñac gauc gêm bu aö oc watêñ mac waloc dom. ¹⁹ Tigenj Pômdau bu lic ñayham, dec ñasawa saunj eñ aö oc waloc. Ma aö oc wakip lau nañ sêtoc dau sa, nañ si yom ñahu sa. Ma gêñ danj whinj, nañ oc wanğyalê ñaclai bocke dec puc ñac dôñ. ²⁰ Bu lau nañ Anötö gêm gôlinj ñac, nañ sêsôm yom ñambwa dom, magoc Anötö ndê ñaclai puc ñac si yom dôñ. ²¹ Bocke? Mac atac whinj bu aö waloc ma wamatöc mac tôm damba nañ hi inj ndê balêkoc ña sô, me mac atac whinj bu aö waloc ma wanğkuc mêtê atac whinj-ña ti lêñ yom malö-ña?

5

Yom pi ñgac mockaiñ-ña

¹ Lau daêsam sêngô ñawaê pi ñgac mockaiñ-ña danj nañ mbo mac nem gôlôwac dabunj ñalôm. Yac gauc gêm bu lau sambuc sêkôm mêtê sac, magoc ñac oc sêkôm mêtê sac sambuc gitôm ñgac dinañ kôm, nañ dom. Inj gêm awhê nañ inj damba gêm munj su. ² Bocke? Mac atoc daöm sa ma alic mêtê dau ñayham, a? Oc tôm bu inj ndê mêtê kôm mac nem ñalôm ñawapac ma mayam daöm atu, e atinj inj su yêc gôlôwac dabunj ñalôm. Magoc tu sake-ña mac akôm dom? ³ Kwahic dec aö gambo ahê mac, magoc aneñ ñalôm sambuc yêc whinj

mac. Ma aõ gauc gêm lêñ tamatôc ñgac dau-ña gwanan su, gitôm aõ dauñ gambo gawhiñ mac ma yac tamatôc in. ⁴ Tu yac neñ Pômdau Yisu ndê ñaê-ña, aõ wasôm têñ mac bu akac daôm sa ma amatôc giso dau. Anyalê bu Pômdau Yisu ndê ñaclai yêc mac, ma aneñ ñalôm sambuc yêc whiñ mac bocdinañ. ⁵ Atiñ ñgac dau su yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, ma akêñ in mbu sip Sadañ ndê gôliñ ñapu. Nalêñ dinañ dec mboe in oc nem dau kwi ma hu ndê mête ñalôm akwa-ña sin. Ma bocdinañ dec têñ Pômdau ndê bêc êmatôc lau-ña, in ndê gatu oc ñiñga dom.

⁶ Mac atoc daôm sa yham dom. Gauc nem yist. Mac anyalê su bu yist ñagec oc êñsôwec malô-malô yêc bolom ñalôm e nem bolom sambuc ahuc. Ma mête sac gitôm bu êñsôwec yêc gôlôwac dabuñ ñalôm gitôm yist. ⁷ Tu dinañ-ña dec atiñ ñgac mockain-ña dinañ su yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, bu in ndê mête ñalôm akwa-ña gitôm yist. Ma bocdinañ dec mac oc ambo atôm bolom wakuc yist mbasi-ña. Bu Kilisi, nañ sic ndu gitôm Domba †Pasowa-ña, nañ kêgaho mac su yêc lêñ ñalôm akwa-ña, dec mac ati lau wakuc su. ⁸ Bocdinañ dec atec yist akwa nañ ñahu sip mête sac, tôm lau Israel-ña nañ sékôc yist hoñ su yêc ñac si andu têñ ndoc Pasowa-ña. Ma asa nem lêñ tiwakuc, tu bu andi atôm bolom yist mba-ña, nañ ñahu hêganôñ lêñ ñawasi ma lêñ yom ñandô-ña.

⁹ Aõ gato bapia dan têñ mac muñ su, ma gasôm têñ mac bu andic ahê lau mockain-ña. ¹⁰ Aõ gato yom dau hêganôñ lau sambuc dom. Aõ gato hêganôñ lau nañ sêmo gôlôwac dabuñ ñalôm, nañ sékôm sac. Nahu bu lau sambuc si lêñ mockain-ña me mête sêneñ gêñ ñawahô-ña me mête sêñsau lau tu sêñgaho ñac si gêñ-ña me lêñ sênem akiñ gwam-ña, nañ gêm nom ahuc sambuc. Ma aõ bu wasôm têñ mac bu andic ahê lau sambuc ti ñac si lêñ sac, dec oc tôm dom bu mac atap ñasawa dan sa yêc nom tu ambo-ña. ¹¹ Aõ gasôm têñ mac bu andic ahê ñamalac bocke nañ sam dau bu ñamalac kêñ whiñ-ña, magoc kôm sac ñapan. Mac nem asa nañ kôm mête mockain-ña, me gêñ gêñ ñawahô, me gêm akiñ gwam, me sôm yom sac-sac, me nôm gêñ e kêñ in, me kêsau lau bu êñgaho ñac si gêñ, nañ andic ahê in ñapep. Andôc awhiñ in, ma aneñ gêñ awhiñ in dom.

¹²⁻¹³ Gwelen tamatôc lau nañ sêmo gôlôwac dabuñ ñalôm dom, nañ gic waê yac dom. Anôto dau oc êmatôc ñac. Magoc lau nañ sêmo gôlôwac dabuñ ñalôm bu sékôm sac, dec in yac neñ gwelen bu tamatôc ñac. Akôm tôm yom nañ sêto yêc, nañ sôm bu:

Ñamalac bocke nañ kôm sac, nañ atiñ in su yêc mac nem toñ ñalôm. [*Diut 17:7*]

6

Lêñ tamatôc ñawapac-ña

¹ Tu sake-ña dec mac akêñ lau sékêñ whiñ-ña si yom têñ ñgac êmatôc yom-ña nañ kêñ whiñ dom, bu êmatôc? Yom dan bu yêc ñamalac sékêñ whiñ-ña lu ñasawa, dec mac daôm amasan. ² Anyalê tidôñ! Têñ ndoc Yisu mbu meñ, nañ Anôto oc kêñ gwelen sip i ñ ndê lau dabuñ amba, bu sêmatôc lau nom-ña. Gwelen dau in gwelen atu andô, ma yom nañ kwahic dec yêc lau sékêñ whiñ-ña ñasawa, nañ gitôm gêñ saun. Boc-dinañ dec mac si yom bu amatôc. ³ Ma anyalê gêñ atu dan tiyham. Yac oc tamatôc añela sac si yom whiñ. Bocdinañ têñ têm kwahic dec-ña yac datôm bu tamatôc yom bocke nañ yêc yac ñasawa. ⁴ Tu dinañ-ña dec yom bu yêc mac nem ñamalac lu ñasawa, nañ tu sake-ña mac akêñ têñ lau nañ si ñaê mba yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, bu sêmatôc? Mac

daôm atôm dom bu amatôc, a? ⁵ Aô gato y om dindéc bu wakôm mac mayam daôm. Bocke? Yêc mac nem gôlôwac dabuj ñalôm, ñamalac tiguauc nanj gitôm bu êmatôc lau sêkêj whinj-nga si yom, nanj danj mbo dom, a?

⁶⁻⁷ Bocke dec mac nem danj kêj inj ndê asidôwa danj kalhac lau nanj sêkêj whinj dom, nanj anjô-nga, tu bu sêmatôc injlu si yom-nga? Tu mac akôm bocdinaj-nga dec ku mac nem lêj anjuk Kilisi-nga dulu su. Mac nem lau sêkêj whinj-nga ñatô bu sêkôm sac têj mac, me sêsôm yom tasanj bu sêngaho mac nem gêj ñatô su, dec wasôm têj mac bu ahu gêj dau sijj têj ñac ma ahôc ñawapac dau! ⁸ Magoc mac akôm dom. Mac daôm akôm sac t êj daôm, ma anjaho nem asidôwai si gêj su.

Lau sac oc sêtap undambê sa dom

⁹ Anjô ma anjalê! Lau nanj sêkôm mêtê sac, nanj si danj oc wêkainj ndê mala yêc Anötô ndê gamej undambê-nga dom. Akôc gauc ñapep ma anjsau daôm dom! Lau nanj sêkôm mêtê mockainj-nga ñalêj tidau-tidau nanj so pwac nanj Anötô kêmatinj tidôj tu lauwhê ma laungac sênem dandi-nga, laungac nanj sêkêj dau têj laungac ñatô, lau nanj sem akinj gwam, ¹⁰ lau kanj, lau nanj senj gêj ñawahô, lau nanj sênôm gêj e kêjinj ñac, lau nanj sêsôm yom sac-sac, lau nanj sênsau lau tu sêngaho ñac si gêj-nga, lau kainj dinaj si danj oc wêkainj ndê mala yêc Anötô ndê gamej dom. ¹¹ Muñ-nga mac nem lau ñatô sêsa lêj sac bocdinaj. Tigej kwahic dec yac neñ Anötô kôm gwelenj pi mac ña inj ndê Nalau Dabuj. Inj kêgwasinj mac nem sac hoj su ginjga, ma kôm mac ati lau dabuj ma lau gitêj tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-nga.

¹² Mac nem lau ñatô sêsôm yom bocdec bu, “Gêj hoj gitôm bu yac dakôm. Yao danj yêc dom.” Magoc aô wasôm têj mac bu danj hoj oc nem yac sa dom. Yomandô, gêj hoj gitôm bu yac dakôm, ma yao danj yêc dom. Magoc aô dauj gatec bu gêj danj nem gôlinj aô. ¹³ Ma mac nem lau ñatô sêsôm bu, “Anötô kêj gêj danen-nga tu ñatac-nga, ma kêj ñatac tu gêj danen-nga-nga. Magoc inj oc senj gêj danen-nga ma ñatac lu-lu su sêninga.” Tu ñac si yom dinaj-nga dec sêlic si ñamlic tôm gêj ñambwa-nga ma sêkêj si ñamlic bambalinj tu sêkôm mêtê mockainj-nga tidau-tidau. Magoc anjô! Anötô kêmasanj yac ne ñ ñamlic tu danem akinj Pômdau-nga, ma Pômdau ndê gwelenj nem yac si-nga gic waê yac gatuj tigej dom, magoc gic waê yac neñ ñamlic whinj. ¹⁴ Anötô ndê ñaclai uj Pômdau sa akêj lau batê-nga, ma oc uj yac sa ti ñamlic sambuc bocdinaj.

¹⁵ Anjô su nanj! Mac nem akêj whinj pinj mac dôj am daminj Kilisi, dec kôm mac nem ñamlic ti inj ndê ñandô ñadanja danj. Mac anjalê yom dindéc, me mba? Ma bocke dec mac alic ñayham bu akôc Kilisi ndê ñandô ñadanja ma asap pi awhê mockainj-nga? Lêj dau sac sambuc! ¹⁶ Ngac danj bu yêc whinj awhê mockainj-nga danj, nanj injlu sêti ñamlic tigej. Mac anjalê, me mba? Gauc nem Anötô ndê yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Injlu oc sêti gêj tigej.

[Gen 2:24]

¹⁷ Magoc asa nanj sap Pômdau dôj, nanj Nalau pinj injlu dôj sêti gêj tigej.

¹⁸ Bocdinaj alhô su yêc mêtê mockainj-nga. Bu asa nanj kôm mêtê mockainj-nga nanj kôm mêtê sac têj dau ñamlic, bu mêtê dau kêyainj inj ndê ñamlic hôc gêlêc mêtê sac ñatô nanj inj bu kôm. ¹⁹ Anjô! Anötô kêj Nalau Dabuj têj mac lau tigej-tigej ma inj mbo nem ñalôm, dec mac nem ñamlic gitôm Nalau ndê lôm dabuj. Anjalê, me mba? Mac ñadau daôm dom. ²⁰ Mba! Anötô gêmlhi mac su ati inj ndê, ña ñaôli atu. Tu dinaj-nga dec ayob nem ñamlic ñapep, tu bu gêj hoj nanj mac akôm, nanj oc po Anötô ndê waê sa.

7

Yom pi lauwê ti laungac sênem dandi-nga

¹ Kwahic dec aô bu waô yom ñatô nanj mac ato sip nem bapia. Mac ato yom pi mac nem gauc bocdec bu, lauwê ma ñgac bu sênem dau dom, dec oc ñayham. ² Gauc dinañ inj ñayham, magoc lêñ mockainj-nga kêsôwec tiatu yêc nom, ma tu dinañ-nga dec wasôm têñ mac bu inj lêñ ñayham kêlêc bu lauwê sênem ñgac sa, ma laungac sênem awhê sa. ³ Ma ñgac dañ êngamiñ dau têñ ndê awhê dom, ma awhê êngamiñ dau têñ ndê akweñ dom. ⁴ Bu awhê dañ ti ñadau dau ndê ñamlic tawasê dom, inj nakweñ ti ñadau whiñ. Ma ñgac dañ ti ñadau dau ndê ñamlic tawasê dom, inj ndê awhê ti ñadau whiñ. ⁵ Bocdinañ awhê lu ñgac sêngamiñ dau têñ dandi dom, mboe inlu si dañ ndê ñalôm kac inj e Sadañ êntôm inj bu kôm mêtê mockainj-nga. Inlu bu si ñalôm pitigen bu sêmbô ahê dau ñasawa sauñ bu sênem dabuñ dau tu sêteñ mbec-nga, dec oc tôm. Magoc têñ t êm dau pacndê, nanj sêmbô sêwhiñ dau tiyham. ⁶ Aô gauc gêm bu inj lêñ ñayham bu lauwê ma ñgac sênem dau, ma tu dinañ-nga dec gawhê yom dau sa têñ mac. Magoc aô gato tu bu wandic yomsu lauwê ma ñgac hoñ bu sênem dau-nga lec dom. ⁷ Aô tac whiñ bu lau hoñ sêmbô sêtôm aô dec gambo. Tigen Anötô gic sam inj ndê mwasinñ tidau-tidau têñ ñamalac tigen-tigenñ tôm gi. Yac hoñ dawêkainj mwasinñ kainj tigenñ dom.

⁸ Aô bu wasôm yom pi laungac sawa, ma lauwê sawa. Ñac bu sênem awhê me ñgac wakuc dom, ma sêmbô sêtôm aô gambo, dec oc ñayham. ⁹ Magoc ñac bu sêñsahê bu sêtôm dom bu sêtimêtê dau tu lêñ ñalôm ñagalac-nga, nanj inj oc ñayham hóc gêlêc bu lauwê sawa sênem ñgac sa, ma laungac sawa sênem awhê sa tiyham.

¹⁰ Aô bu wakêñ ñagôlinj dañ têñ lauwê ma ñgac nanj sem dau sa su. Aô tanwasêñ neñ yom dom, bu Pômdau dau kêñ ñagôlinj bocdec bu, awhê dañ hu ndê akweñ sinj dom. ¹¹ Magoc inj bu hu ndê akweñ sinj, nanj nem ñgac wakuc dom. Inj êñsahê bu êmasañ yom whiñ nakweñ tiyham ma mbu ndi mbo whiñ inj. Bu mba, nanj inj mbo tawasê. Ma ñagôlinj tigenñ dinañ gic waê laungac bocdinañ. Ñgac dañ hu ndê awhê sinj dom.

¹² Ma aô bu wasôm yom têñ mac hoñ, pi awhê lu ñgac nanj sem dau sa su, magoc dañ kêñ whiñ, ma dañ kêñ whiñ dom. Yom dindec Pômdau sôm têñ aô dom, aô dauñ gauc gêm bu inj lêñ ñayham dec bu wasôm têñ mac. Ñgac kêñ whiñ-nga dañ bu ndê awhê kêñ whiñ dom, magoc awhê dau tac whiñ bu mbo whiñ inj, nanj ñgac dau hu inj sinj dom. ¹³ Ma awhê kêñ whiñ-nga dañ bu nakweñ kêñ whiñ dom, magoc ñgac dau tac whiñ bu mbo whiñ inj, nanj awhê dau hu nakweñ sinj dom. ¹⁴ Nahu bu Anötô oc lic inlu si sem dau-nga bu ñadômbwi tu inlu si dañ kêñ whiñ dom-nga lec dom. Mba. Tu awhê me ñgac nanj kêñ whiñ-nga, dec Anötô gêlic inlu si sem dau-nga dinañ tôm gêñ dabuñ. Bu bocdinañ dom, dec Anötô oc lic balêkoc nanj inlu sêkwê asê bu ñadômbwi. Magoc mba. Inj gêlic inlu si balêkoc bu dabuñ tu inj nanj kêñ whiñ-nga.

¹⁵⁻¹⁶ Bocdinañ inj lêñ ñayham bu lauwê ma ñgac kainj dinañ nanj sem dau su, nanj sêhu dandi sinj dom. Bu mboe am awhê nanj kêñ whiñ, oc ti lêñ bu am nem akweñ nanj kêñ whiñ dom, nanj oc tap Anötô ndê mwasinñ nem inj si-nga sa. Ma am ñgac nanj kêñ whiñ, mboe am oc ti lêñ bu Anötô nem am nem awhê nanj kêñ whiñ dom, nanj si. Asa kêyalê? Magoc yom dau inj bu ti balañ ñanğa tu lauwê ma laungac sêhu dandi sinj-nga dom. Bu Anötô kêgalêm yac sa bu dambo ti yom malô. Bocdinañ ñgac nanj kêñ whiñ dom bu tac whiñ bu hu ndê

awhê kêŋ whiŋ-ŋga siŋ, naŋ dec alhac iŋ ahuc dom. Ma awhê naŋ kêŋ whiŋ dom, naŋ bocdinaŋ.

Anötö ndê galem, ma lêŋ dambo-ŋga

¹⁷ Aö gakêŋ ŋagôliŋ daŋ têtŋ gôlôwac dabuŋ hoŋ naŋ gam mêtê ŋac su, naŋ hêganôŋ yom hoŋ dindec, ma ŋagôliŋ dau bocdec bu. Pômdau dau kêmasaŋ ŋamalac si lêŋ têtŋtêtŋ su, ma ŋalêŋ bocke naŋ ŋamalac daŋ mbo têtŋ ndoc Anötö ndê galem tap iŋ sa, naŋ iŋ gauc nem bu hu siŋ dom. ¹⁸ Anötö bu êŋgalêm ŋac naŋ sêsê iŋ ndê ŋamlic ŋatô su kêkuc lau Israel-ŋga si pwac, naŋ sa, naŋ goc sêc gêŋ dau ahuc dom. Iŋ bu êŋgalêm ŋac daŋ sa naŋ sêsê iŋ su dom, naŋ goc sêsê iŋ dom. ¹⁹ Yac bu dasê launŋac me dasê ŋac dom, iŋ gêŋ ŋandô dom. Gêŋ ŋandô dau bocdec bu, yac daŋaŋ wambu Anötö ndê yom hoŋ maŋ. ²⁰ ŋalêŋ bocke naŋ lau sêmbô têtŋ ndoc Anötö kêgalêm ŋac sa, naŋ sêsap dôŋ ŋapaŋ. ²¹ Am bu awhê me ŋgac akiŋ ŋambwa têtŋ têm Anötö ndê galem tap am sa, naŋ goc hêgo daôm dom. Am bu tap lêŋ daŋ sa bu nem ŋadau êŋgapwêc am su, dec oc tôm, magoc iŋ gêŋ atu dom. ²² Bu awhê me ŋgac akiŋ ŋambwa naŋ Pômdau kêgalêm iŋ sa, naŋ Pômdau kêgapwêc iŋ su yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga. Ma am asa naŋ gêm akiŋ lau daŋ dom, magoc Pômdau kêgalêm am sa, naŋ goc anyalê ŋapep bu kwahic dec am ti Kilisi ndê awhê me ŋgac akiŋ. ²³ Kilisi gêmlihi mac su ŋa ŋaôli atu. Tu dinaŋ-ŋga dec anyalê ŋapep bu ŋamalac nom-ŋga daŋ ti mac nem ŋadau ŋandô dom. ²⁴ O asidôwai hac! ŋalêŋ bocke naŋ mac ambo têtŋ ndoc Anötö ndê galem tap mac sa, naŋ gauc nem bu akôm ŋapaŋ ambo Anötö anŋô-ŋga.

Yom pi lau naŋ sem dandi sa su dom

²⁵ Aö bu wasôm yom pi lau wakuc naŋ sem dau sa su dom. Pômdau kêŋ ŋagôliŋ daŋ têtŋ aö hêganôŋ ŋac dom. Magoc iŋ ndê mwasiŋ puc aö dôŋ, dec akêŋ whiŋ aö ma akôc yom dindec sa. ²⁶ Tu lau sêkêŋ kisa ŋaŋga têtŋ yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga têtŋ têm dindec-ŋga, dec aö gauc gêm lêŋ ŋayham bocdec bu, lau naŋ sem dau sa su dom, naŋ sêmbô bocdinaŋ. ²⁷ Am ŋgac naŋ sêhoc am nem yom asê su bu nem awhê daŋ, naŋ êmsalê lêŋ tu hu yom dau siŋ-ŋga dom. Ma am ŋgac naŋ sêhoc am nem yom asê su dom, naŋ êmsalê awhê tu nem-ŋga dom. ²⁸ Magoc am asa naŋ gauc gêm tidôŋ bu nem awhê me ŋgac, naŋ am kôm sac dom. Tigerŋ lau naŋ sem dau sa su, naŋ oc sêhoc ŋawapac yêc nom dindec, ma aö gatec bu mac atap ŋawapac sa atôm ŋac, dec gasôm yom dinaŋ.

Danem akiŋ Pômdau ti neŋ ŋalôm sambuc

²⁹ O asidôwai, aö wasôm têtŋ mac bu têm tiapê su. Bocdinaŋ têtŋ kwahic dec ma ndi, naŋ ambo bocdec. Launŋac naŋ sem awhê sa su, naŋ sêmbô tôm sem awhê sa dom. ³⁰ Lau naŋ sêtaŋ daŋgibo, naŋ sêmbô tôm sêtaŋ dom. Lau naŋ atac ŋayham, naŋ sêmbô tôm ŋac atac ŋayham dom. Lau naŋ semlihi gêŋ, naŋ sêmbô tôm ŋac si wapa mbasi. ³¹ Ma lau naŋ sêkôm gwelen pi gêŋ nom-ŋga, naŋ gauc nem gêŋ dau êŋlêc dom. Yom dau ŋahu bu nom kwahic dec-ŋga oc yêc ŋapaŋ dom, oc niŋga.*

* **7:31:** Yom naŋ Pol sôm yêc ŋabatiŋ 29-31 naŋ ŋahu bocdec, yac neŋ ŋahu andô dambo nom-ŋga naŋ sip gêŋ nom-ŋga dom. Iŋ sôm bu launŋac naŋ sem awhê sa su, naŋ sêmbô tôm sem awhê sa dom. Magoc iŋ sôm tu bu launŋac sêpu si awhê me sêpuc dômbwê ŋac lec dom. Mba. Iŋ bu whê sa bu danem daŋ, me datan daŋgibo, me dambo ti atac ŋayham, me datidulu gêŋ, me dakôm gwelen pi gêŋ nom-ŋga, naŋ ti yac neŋ ŋahu andô dambo nom-ŋga dom. Dakêŋ whiŋ Pômdau ti danem akiŋ iŋ, naŋ iŋ gêŋ atu.

³² Aô tac whin bu mac ayêm daôm su tu gêñ nom-nga-nga lec dom. Lauñgac nan sem awhê sa su dom, nan oc sêyêm dau su tu sêkôm Pômdau ndê gwelen-nga, ma bu sêkôm gêñ nan gic Pômdau tandô ñayham. ³³ Magoc lauñgac nan sem awhê sa su, nan oc sêyêm dau su tu gêñ nom-nga-nga, tu bu sêkôm ñac si lauwêi atac ñayham sa. ³⁴ Bocdinañ sêyêm dau su tu Pômdau tigen-nga dom, magoc sêkôm ti ñalôm lu-lu. Ñalêñ tigen, lauwêi akin me lauwêi bocke nan sem ñgac sa dom, nan oc sêyêm dau su tu sêkôm Pômdau ndê gwelen-nga, ma pi lêñ bu sêtîmêtê dau si ñamlic ti gatu ñapep. Magoc lauwêi nan sem ñgac sa su, nan sêyêm dau su tu gêñ nom-nga-nga tu bu sêkôm nakwenji atac ñayham sa. ³⁵ Aô gato yom dindec tu bu wanğwiniñ mac-nga dom. Aô gato bu wanem mac sa, ma bu mac asa lêñ ñayham ma anem akin Pômdau ti nem ñalôm sambuc, ma ahê gauc pi gêñ nom-nga êñlêc dom.

Yom ñatô pi lauwêi ma lauñgac si lêñ

³⁶ Aô bu wasôm yom pi ñgac nan sêhoc inlu awhê akin dan si yom asê bu sênem dau, magoc inlu sem dau sa su dom. Ñgac dau bu ndê ñalôm kac in ma tac whin ñandô bu nem awhê dau, dec in kôm sac dom. Akêñ inlu sênem dau. ³⁷ Magoc ñgac dau bu gauc nem tidôn yêc in ndê ñalôm bu nem in ndê awhê akin dinañ dom, nan in kôm gêñ ñayham. In bu nditôm bu nem gôlin dau ndê lêñ, dec kôm tôm in ndê ñalôm gauc gêm tidôn. Ñamalac dan gitôm dom bu kac in. ³⁸ Bocdinañ ñgac nan gêm ndê awhê sa, nan kôm mêtê ñayham, ma in nan gêm awhê sa dom, nan kôm mêtê ñayham hôc gêlêc su. ³⁹ Awhê nan gêm ñgac sa su, nan inlu si yom sênem dau-nga pin inlu dôñ e in nakwenj mbac ndu. In nakwenj bu mbac ndu, ma awhê dau tac whin bu nem ñgac dan tiyham, nan yao mbasi. Oc tôm bu in nem ñgac kêñ whin-nga bocke nan in tac whin, magoc gitôm dom bu nem ñgac nan kêñ whin Pômdau dom. ⁴⁰ Magoc aô dauñ gauc gêm bu awhê tuc dau bu mbo tawasê, dec oc êmwasiñ in êñlêc. Aô dauñ neñ gauc dinañ, ma Anötô ndê Ñalau, nan mac asôm bu gêm gôlin mac, nan mbo aneñ ñalôm whin, dec puc aneñ gauc dôñ.

8

Gêñ daneñ-nga nan lau sêkêñ ti da têñ anötôï gwam

¹ Mac ato yom ñatô pi gêñ daneñ-nga nan lau sêkêñ ti da têñ anötôï gwam.* Tôm mac asôm, yac hon datap gauc sa su. Magoc yac bu dakôm gêñ nan tanjalê bu yao dan kalhac yac ahuc bu dakôm-nga dom, dec tanjuc lêñ dapo dauñ sa-nga. Yac bu dakôm gêñ nan tôc asê bu yac atac whin neñ asidôwai, ma bu dapo ñac sa, nan in lêñ ñayham kêlêc. ² Asa nan toc dau sa bu in ñamalac ti gauc atu, nan tap sa gitôm su dom. ³ Magoc asa nan tac whin Anötô, nan Anötô kêyalê in.

⁴ Yom dinañ bu whê yom dec kwahic aô bu wasôm pi gêñ daneñ-nga nan sêkêñ ti da têñ gwam, nan sa. Yac tanjalê bu Anötô ñandô tigen dec mbo, ma gwam in gêñ ñambwa nom-nga. ⁵ Lau nan sêkêñ whin dom, nan sêtoc gêñ daêsam sa ti ñac si anötôï ma pômdau. Ñac sem akin gêñ nom-nga ma gêñ undambê-nga ma sêsam bu ñac si anötôï. ⁶ Magoc yac lau dakêñ whin-nga datoc Anötô tigen sa. In Damañ nan kêñ gêñ hon, ma yac dati in ndê. Ma

* **8:1:** Têñ têm dinañ lau daêsam sem akin anötôï gwam. Ñac sêkêñ wata ti da pi alta gwam-nga, ma tinjambu sen ñatô, ma ñatô sêkêñ sa maket. Lau Korin-nga ñatô gauc gêm bu yao dan kalhac ñac ahuc tu sênep wata kain dinañ dom, ma sêto yom têñ Pol ma sêndac in pi gêñ dau.

Pômdau tigen mbo. In Yisu Kilisi, nan Anötö kêḡ gēḡ hon ḡa in, ma ti yac nen ḡahu dambo tanḡli-ḡga.

⁷ Tigen lau hon si gauc sa ḡapep pi gēḡ nan lau sêkêḡ ti da tēḡ gwam, nan dom. Lau sêkêḡ whiḡ-ḡga ḡatô muḡ-ḡga sem akiḡ gwam, ma sêhu siḡ su, magoc lēḡ dau k alhac ḡac si gauc ḡapanḡ. Bocdinaḡ kwahic dec ḡac bu sēneḡ gēḡ daneḡ-ḡga nan lau sêkêḡ ti da tēḡ gwam, dec oc kôm ḡac si ḡalôm lu-lu bu mboe sêkôm sac. ⁸ Magoc Anötö oc lic yac ḡayham me sac tu gēḡ daneḡ-ḡga-ḡga dom. Yac bu daneḡ me daneḡ dom, nan lēḡ dan ḡoc gêlêc dan su dom.

⁹ Magoc ayob ḡapep bu gēḡ nan mac alic tôm bu akôm, nan kôm ḡamalac dan, nan ndê ḡalôm lu-lu pi gēḡ dau, nan ndê kêḡ whiḡ tisac dom. ¹⁰ Am asa nan kêyalê bu yao dan kalhac am ahuc dom bu nen gēḡ ndôc lôm sēnem akiḡ gwam-ḡga, nan ḡgô. ḡamalac kêḡ whiḡ-ḡga dan nan ndê gauc sa ḡapep pi gēḡ dau dom, nan bu lic am nen gēḡ ndôc dindê, dec oc mboe in ndê ḡalôm oc pēḡ dôḡ bu nen gēḡ nan sêkêḡ ti da tēḡ gwam, nan whiḡ am. ¹¹⁻¹² Am nem gauc sa ḡapep, magoc am nem lēḡ dinaḡ in s o. ḡahu bu mboe tiḡambu ḡamalac dinaḡ oc ḡalôm ḡawapac pi gēḡ nan in kôm e kôm in ndê kêḡ whiḡ tisac ma sa lēḡ niḡga-ḡga. Kilisi mbac ndu su bu nem am nem asidôwa dinaḡ, nan ndê gauc babalê, nan si-ḡga, ma bocdinaḡ gēḡ nan am kôm tēḡ in, nan tôm am kôm sac tēḡ Kilisi dau. ¹³ Bocdinaḡ aō nen lēḡ waneḡ wata-ḡga bu wê aneḡ asidôwa dau sa ser ḡac-ḡga, dec waneḡ gēḡ dau tiyham dom andô. ḡahu bu aō gatec bu wakôm aneḡ asidôwa dan ndê kêḡ whiḡ tisac.

9

Pol whê dau sa bu aposel ḡandô

¹ Aō gambo ḡamalac dan ḡapu dom, ma aō aposel ḡandô. Aō galic yac nen Pômdau Yisu pi tanôḡ solop. Ma mac daôm ati lau akêḡ whiḡ-ḡga, tu mêtê nan aō gam pi Pômdau tēḡ mac-ḡga. Yom hon dinaḡ in yom ḡandô, me? ² Lau ḡatô sêlic aō gitôm aposel si dan dom, ma mac bocke? Oc tôm dom bu mac andac Batam aō. ḡahu bu mac ati lau akêḡ whiḡ Kilisi-ḡga tu ḡawaê ḡayham nan aō gahoc asê tēḡ mac-ḡga, ma gēḡ dau tōc asê bu aō Pômdau ndê aposel ḡandô.

³ Mac lau nan andac Batam aō bu aposel ḡandô me mba, nan anḡô! ⁴ Aō ti lau nan sêkôm gwelen ḡawaê ḡayham-ḡga sêwhiḡ aō, nan bu tanḡwê lau bu sêpuc yac dôḡ ḡa gēḡ aneḡ ti anôm-ḡga ô yac mba gwelen, dec yac akôm so, a? ⁵⁻⁶ Mac gauc gêm bocke? In solop bu alu Banabas tanḡwasêḡ anem gwelen tu akôm kwan dauḡ-ḡga, magoc aposel ḡatô takwê lau tu sēnem ḡac sa-ḡga, a? Ma yac bu akôc mba lauwhê nan sêkêḡ whiḡ sêḡsêlêḡ sêwhiḡ yac, ma tanḡwê lau bu sêkêḡ gēḡ sêpuc ḡac dôḡ sêwhiḡ yac-ḡga, nan in lēḡ so, a? Mac anḡyalê su bu Pita ma lau aposel ḡatô ma Pômdau ndê asii sêkôc si lauwhê sêḡsêlêḡ sêwhiḡ ḡac. ⁷ ḡgac siḡ-ḡga bocke gêmli dau tu gwelen ndic siḡ-ḡga? Ma ḡamalac nan sô gēḡ ḡawhê, nan in lēḡ solop bu in nen gēḡ dau ḡa-ḡandô, me? Ma ḡamalac nan yob domba ma naniḡ, nan bu nôm su ḡagac ô in ndê gwelen dinaḡ, nan so me?

⁸ Aō gasôm yom pi ḡamalac si lēḡ gwelen-ḡga ḡatô bu wawhê gēḡ dau sa. Magoc Anötö ndê yom whê gēḡ dau sa whiḡ. ⁹ Bu yomsu dan nan Moses to, nan sôm bu:

Tēḡ ndoc mac akêḡ makao sêkôm gwelen bolom-ḡga, nan asô ḡac tōkwa ahuc dom. Sēneḡ bolom ḡatô ô ḡac si gwelen. *[Diuḡ 25:4]*

Mac gauc gêm bu Anötö kêḡ yom dau gic waê makao ḡambwa, a? ¹⁰ In kêḡ yom dau gic yac ḡamalac ḡawaê solop. Yomandô! Moses to yom dau tu yac-ḡga.

Bu n̄amalac nan̄ sô gêñ n̄awhê, ma n̄amalac nan̄ gic gêñ n̄andô sa, nan̄ lu-lu sêkêñ bata bu oc sêneñ gêñ n̄andô. ¹¹ Ma yac lau aposel bocdinan̄. Yac akôm gwelen̄ tu mac gatôm-n̄ga, tôm lau nan̄ sêsô gêñ n̄awhê sip ôm. Ma yac bu tan̄kwê gêñ n̄atô yêc mac tu bu puc yac dôñ-n̄ga, dec tu sake-n̄ga mac alic sac? ¹² Lau n̄atô sêkôm gwelen̄ têt̄ mac ma sêkac mac bu akêñ gêñ puc n̄ac dôñ-n̄ga. Ma yac atôm bu andac mac bu anem yac sa hóc gêlêc su. Yac atôm, magoc yac akôm dom. Mba! Yac atec bu gêñ dan̄ lhac yac mba gwelen̄ pi Kilisi ndê n̄awaê n̄ayham ahuc. Ma tu dinan̄-n̄ga dec yac alic n̄ayham bu ahóc n̄awapac daêsam.

¹³ Ma gêñ dan̄ tiyham. Mac an̄yalê su bu lau nan̄ sem akiñ Anötô sêmbô lôm dabun̄, nan̄ sêtap gêñ danen̄-n̄ga sa yêc gêñ danen̄-n̄ga nan̄ lau sêkêñ ti da pi alta yêc lôm dabun̄. ¹⁴ Ma Pômdau dau gic atu yom kaiñ tigen̄, ma tóc asê bu in̄ lêt̄ solop bu lau nan̄ sêhoc n̄awaê n̄ayham asê, nan̄ sêtap gêñ puc n̄ac dôñ-n̄ga sa yêc lau nan̄ sêkôc n̄awaê dau sa.

¹⁵ Bocdinan̄, aô gatôm bu wakêñ batan̄ gêñ puc aô dôñ-n̄ga, magoc gakôm dom. Ma yom nan̄ kwahic d ec aô gato, nan̄ gato tu bu wandac mac bu anem aô sa-n̄ga lec dom. Mba! Aô bu gêñ yô aô e wambac ndu, nan̄ n̄ayham hóc gêlêc bu wandac gêñ puc aô dôñ-n̄ga yêc lau n̄apan̄, e sêtec bu sêngô n̄awaê n̄ayham. Aô gapo daun̄ sa tu aneñ lêt̄ dinan̄-n̄ga, ma aô bu wasa lêt̄ dan̄ dau-n̄ga, dec aneñ n̄ahu wapo daun̄ sa-n̄ga oc mbasî. ¹⁶ Magoc aô oc wapo daun̄ waêñ sa tu gwelen̄ n̄awaê n̄ayham-n̄ga dom, n̄ahu bu Anötô kên̄ gwelen̄ dau sip aô aman̄, dec aneñ n̄alôm kac aô n̄andô bu wakôm. Ma aô bu wahoc n̄awaê n̄ayham asê dom, dec oc kên̄ wapak aô sac sambuc. ¹⁷ Bu aô gakôm gwelen̄ dau tu aô daun̄ gauc gêm tidôn̄ bu wakôm-n̄ga lec dom. Bu bocdinan̄ dec oc tôm bu tan̄kwê bu wakôc n̄aôli ô aneñ gwelen̄. Magoc aô gakôm gwelen̄ dau tu Anötô-n̄ga, bu in̄ dau kêyalin̄ aô sa gac waê gwelen̄ dau. ¹⁸ Bocdinan̄ aô oc tan̄kwê n̄aôli bocke? Gêñ nan̄ yac lau ahen̄-n̄ga atôm bu tan̄kwê, nan̄ aô oc wahu sin̄. Aô tac whin̄ bu têt̄ ndoc wahoc n̄awaê n̄ayham asê têt̄ lau, nan̄ wakêñ têt̄ n̄ac n̄ambwa. Lêt̄ dinan̄ ti aneñ n̄aôli.

¹⁹ Bu aô gambo n̄amalac dan̄ n̄apu dom, magoc aô galic n̄ayham bu wati lau hon̄ si n̄gac akiñ n̄ambwa, tu bu wan̄sahê bu wanem lau daêsam kwi bu sêkêñ whin̄ Kilisi ma sêtap Anötô ndê mwasin̄ nem n̄ac si-n̄ga sa. ²⁰ Têt̄ ndoc nan̄ aô gambo gawhin̄ lau Israel-n̄ga, nan̄ aô kasahê bu wambo watôm n̄ac si dan̄, tu bu wanem n̄ac si daêsam kwi e sêkêñ whin̄ Kilisi. Aô gambo Moses ndê yomsu dan̄ n̄apu dom, tigen̄ têt̄ têt̄m aô gambo gawhin̄ lau nan̄ sêmbô yomsu n̄apu, nan̄ aô kasahê bu wambo watôm n̄ac si dan̄, tu bu wanem n̄ac si lau daêsam kwi tu Kilisi-n̄ga. ²¹ Ma têt̄ ndoc aô gambo gawhin̄ t̄lau gameñ apa-n̄ga nan̄ sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, nan̄ kasahê bu wambo watôm n̄ac si dan̄, tu bu wanem n̄ac si lau daêsam kwi tu Kilisi-n̄ga. (Aô gatec Anötô ndê yomsu dom, magoc aô gambo Kilisi ndê yomsu n̄apu.) ²² Têt̄ ndoc aô gambo gawhin̄ lau nan̄ sêkêñ whin̄ gwalec, nan̄ aô kasahê bu wambo watôm n̄ac sêmbô, tu bu wanem n̄ac si daêsam kwi sêkêñ whin̄ Kilisi.* Aô kakuc lêt̄ daêsam têt̄ ndoc gambo lau tidau-tidau si ton̄ n̄alôm, ma gakôm gêñ hon̄ tu bu wanem lau n̄atô

* **9:22:** Pol tóc asê tiawê bu in̄ mbo yomsu n̄apu dom, magoc têt̄ ndoc in̄ mbo whin̄ lau nan̄ atac lu-lu pi gêñ n̄atô, dec in̄ hu gêñ nan̄ in̄ kêyalê bu yao mba, nan̄ sin̄ tu bu êñsôn̄ n̄ac-n̄ga dom. Gauc nem yom nan̄ in̄ to pi wata nan̄ lau sêkêñ ti da têt̄ gwam yêc 1 Kor 8:1-13. Pol ndê n̄alôm n̄awapac tu nen̄ gêñ dinan̄-n̄ga dom, tigen̄ lau n̄atô bu gauc nem yom daêsam pi gêñ dau, dec in̄ oc hu sin̄ têt̄ têt̄m in̄ mbo whin̄ n̄ac, tu bu kôm n̄ac si sêkêñ whin̄ tisac dom-n̄ga.

kwi-nga. ²³ Aö gакôм гêŋ hoŋ dinarŋ tu ŋawaê ŋayham-nga, tu bu lau daêsam sêtap ŋa-mwasinŋ sa sêwhinŋ aö.

²⁴ Gauc nem lau nanŋ sênti tu sêhóc gêgêlêc dandi-nga. Nac hoŋ sênti, magoc ŋamalac tigenŋ oc hóc gêlêc ma tap ŋamalac ŋamata-nga ndê ŋaöli sa. Asa nem lêŋ akêŋ whinŋ-nga atôm ŋamalac nanŋ kêti hóc gêlêc lau ŋatô, tu bu atap nem ŋaöli ŋayham sa-nga. ²⁵ Lau hoŋ nanŋ bu sênti, nanŋ sêtimêtê dau ŋapep tu bu sêtap ŋaöli sa-nga, magoc ŋaöli dau oc yêc ŋapaŋ dom. Yac lau dakêŋ whinŋ-nga tanti tu bu datap ŋaöli yêc ŋapaŋ-nga sa. ²⁶ Bocdinarŋ, aö dauŋ gasa neŋ lêŋ wanem akiŋ Anötô-nga gitôm ŋgac nanŋ kêti bambalinŋ, nanŋ dom. Ma aö gac sinŋ gatôm ŋgac nanŋ kêbalinŋ amba ŋambwa-ŋambwa, nanŋ dom. ²⁷ Mba! Aö gac sinŋ ŋanŋa têŋ ŋalôm akwa bu watimêtê dauŋ ma wayob dauŋ neŋ lêŋ ŋapep eŋ. Aö bu wakôm bocdinarŋ dom, dec mêtê nanŋ aö gam têŋ lau ŋatô, nanŋ aö dauŋ oc waso ŋamwasinŋ.

10

Lau Israel si mêtê sac kêŋ puc yac

¹ O asidôwai. Aö atac whinŋ bu mac akôc gauc ŋapep pi gêŋ nanŋ tap abanŋ Israel-nga sa. Nac hoŋ sêŋsêlêŋ sêwhinŋ Moses sêmbô Anötô ndê dao ŋapu, ma sêlom gwêc sêwhinŋ dau si. ² Nac sêmbô sêwhinŋ Moses yêc gwêc ti dao dinarŋ, dec gitôm sêlinŋ busanŋu kainŋ danŋ, nanŋ pinŋ ŋac hoŋ dôŋ sem daminŋ inŋ. ³ Nac hoŋ senŋ gêŋ danenŋ-nga kainŋ tigenŋ, nanŋ Anötô kêŋ ŋa inŋ ndê ŋaclai atu. ⁴ Ma ŋac hoŋ sênôm bu kainŋ tigenŋ nanŋ Anötô ndê ŋaclai kêŋ sa akêŋ hoc. Hoc dinarŋ inŋ Kilisi dau, nanŋ kêsêlêŋ whinŋ ŋac têŋ ndoc sêmbô gamenŋ sawa. ⁵ Anŋô ŋapep! Lau dau hoŋ sêtap Anötô ndê mwasinŋ sa, tigenŋ ŋac si lau daêsam sêsa si lêŋ sic inŋ tandô dom, dec inŋ gic ŋac ndu yêc gamenŋ sawa.

⁶ Gêŋ hoŋ dinarŋ ŋandô sa gitôm dôhônŋ bu kêŋ puc yac. Abanŋ Israel-nga dinarŋ si ŋalôm sap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ, ma bocdinarŋ dayob dauŋ bu tanŋkuc ŋac si lêŋ dom. ⁷ Nac si lau ŋatô sem akiŋ anötôi gwam têŋ têm sêmbô gamenŋ sawa. Sêto yom pi ŋac, nanŋ yêc bocdec bu:

Lau dau sêndôc sic bu sênenŋ ti sênôm gêŋ, ma sêtisa bu sêtê wê ma sêkôm mêtê ŋalôm ŋagalac-nga tidau-tidau. *[Eks 32:6]*

Bocdinarŋ ayob daôm ŋapep bu anŋkuc ŋac si lêŋ sênem akiŋ gwam-nga dom. ⁸ Ma akôm mêtê mockainŋ-nga tôm ŋac si lau ŋatô sêkôm, nanŋ dom. Bu Anötô gic ŋac si lau 23,000 ndu têŋ bêc tigenŋ. ⁹ Ma gauc nem ŋac si lau ŋatô nanŋ sêŋsahê Pômdau, ma inŋ kêŋ mboc sac sêsenŋ ŋac ndu. Bocdinarŋ gauc nem bu akôm sac ma anŋsahê Pômdau dom. ¹⁰ Ma atucdinŋ tôm ŋac si lau ŋatô sêkôm, nanŋ dom. Nac sêtucdinŋ, dec Anötô kêkinŋ anŋela senŋ lau su-nga gic ŋac ndu.

¹¹ Anŋô su nanŋ. Bêc ŋambu-nga meŋ kêpinŋ su. Ma gêŋ hoŋ nanŋ hóc asê abanŋ, ma sêto ŋayom sa yêc, nanŋ gitôm dôhônŋ bu kêŋ puc yac lau têm kwahic dec-nga, bu tanŋkuc ŋac si lêŋ dom. ¹² Bocdinarŋ am asa nanŋ gauc gêm bu am kalhac ŋanŋa, nanŋ yob daôm bu pwenŋ dom! ¹³ Lêtôm bocke nanŋ mac anŋsahê, nanŋ tap lau hoŋ sa bocdinarŋ. Inŋ gêŋ wakuc dom. Magoc Anötô oc hu mac sinŋ me tec mac dom. Inŋ oc yob mac bu lêtôm nanŋ hóc gêlêc nem licwalô su, nanŋ ŋadaŋ tap mac sa dom. Magoc lêtôm bu meŋ, dec inŋ oc êmasanŋ lêŋ bu mac alhö su yêc lêtôm dau, ma puc mac dôŋ bu alhac ŋanŋa ma aku sa dom.

Sakinŋ mwasinŋ dabuŋ-nga ma sakinŋ gwam-nga

¹⁴ Bocdinarŋ anenŋ lau atac whinŋ-nga, anŋô! Alhö su yêc sakinŋ gwam-nga. ¹⁵ Mac lau tigauc, ma bocdinarŋ anŋsahê anenŋ yom ma alic, inŋ yom ŋandô. ¹⁶ Têŋ

ndoc yac daneŋ mwasin dabuŋ, naŋ tam mbec laclhu wain-nga goc danôm, ma gêŋ dau piŋ yac dôŋ tam damin Kilisi ndê dac. Ma têtŋ ndoc yac taŋ bolom mwasin dabuŋ-nga naŋ dapô kôc-kôc, dec gêŋ dau piŋ yac dôŋ tam damin Kilisi ndê ñandô. Yom dindec in yom ñandô, me? ¹⁷ Yac lau daêsam taŋ yêc bolom tigen, dec gêŋ dau piŋ yac hoŋ dôŋ dati gêŋ tigen.

¹⁸ Gauc nem lau Israel-nga naŋ seŋ gêŋ daneŋ-nga naŋ lau sêkêŋ ti da pi alta. Lau hoŋ naŋ seŋ gêŋ dau, naŋ gêŋ dau piŋ ñac dôŋ sem damin alta dinan ñadau. ¹⁹ Aô gasôm yom dau tu bu watôc asê bu gwam dan ñga, in gêŋ ñandô lec dom, me da naŋ lau sêkêŋ pi alta tu sênem akin gwam dan-nga, in gêŋ ñandô lec dom. Mba andô! ²⁰ Magoc gêŋ naŋ lau sambuc sêkêŋ ti da, naŋ sêkêŋ ti da têtŋ Anötô dom, sêkêŋ tu sênem akin ñalau sac-nga. Ma aô gatec bu mac aneŋ gêŋ naŋ oc piŋ mac dôŋ anem damin ñalau sac. ²¹ Gitôm dom andô bu mac anôm gêŋ yêc laclhu naŋ piŋ mac dôŋ am damin Pômdau, ma tinambu andi anôm yêc laclhu naŋ oc piŋ mac dôŋ anem damin ñalau sac whin. Gitôm dom andô bu mac aneŋ Pômdau ndê mwasin, ma aneŋ mwasin naŋ lau seŋ tu sêtoc ñalau sac sa-nga whin. ²² Yac bu dakôm, dec oc dakôm Pômdau tac ñandê sa, bu in gêm lêmuŋ in ndê gêŋ. Mac gauc gêm bocke? Yac neŋ l icwalô hôc gêlêc in ndê, dec datôm bu taŋlêc in ndê atac ñandê, a?

Dakôm neŋ gêŋ hoŋ tu dapo Anötô waê sa-nga

²³ Mac nem lau ñatô sêsôm yom dan bocdec bu, “Gêŋ hoŋ gitôm bu yac dakôm. Yao dan yêc dom.” Tigen aô wasôm têtŋ mac bu gêŋ hoŋ oc êmwasin yac dom. Yomandô, gêŋ hoŋ gitôm bu yac dakôm, ma yao dan yêc dom, magoc gêŋ hoŋ oc puc yac dôŋ dom. ²⁴ Ayob daôm bu akôm gêŋ hoŋ tu apo daôm sa-nga dom, magoc akôm tu bu amwasin lau ñatô-nga.

²⁵ Wata naŋ mac amlhi yêc maket ñamala, naŋ aneŋ ti atac lu-lu dom, aneŋ ti atac pa su enj. ²⁶ Bu sêto yom yêc bocdec:

Nom sambuc, ma gêŋ nom-nga hoŋ, naŋ Pômdau ndê gêŋ.

[BW 24:1]

²⁷ Ñamalac naŋ kêtŋ whin dom, naŋ bu êŋgalêm mac bu aneŋ gêŋ awhin in, ma mac bu atac whin bu andi, naŋ andi. Ma gêŋ hoŋ naŋ in bu kêtŋ têtŋ mac, naŋ aneŋ ti atac lu-lu dom. Aneŋ ti atac pa su. ²⁸⁻²⁹ Magoc ñgac dan bu lic mac ma sôm bu, “Ei! Wata dinan sêkêŋ ti da têtŋ gwam muŋ su,” naŋ aneŋ dom. Mac daôm anyalê ñapep ma atôm bu aneŋ ti atac pa su, magoc tu ñgac naŋ kêtŋ puc mac-nga, dec aneŋ dom, bu ansoŋ in ndê gauc dom. Lau naŋ sêkêŋ whin ñaŋga, naŋ sênyalê bu gêŋ hoŋ naŋ Anötô kêtŋ têtŋ yac tu daneŋ-nga, naŋ yao dan kalhac ahuc dom. Magoc yac bu daneŋ gêŋ naŋ sêkêŋ ti da têtŋ gwam, dec mboe ñamalac naŋ kêtŋ whin gwalec, naŋ ndê gauc sa ñapep pi gêŋ dau dom, naŋ oc pu yac neŋ lêŋ yao mbasi-nga dinan. ³⁰ Yac bu daneŋ gêŋ, naŋ danem danŋe Anötô muŋ, ma aô gatec bu lau sêpu yac tu gêŋ daneŋ-nga naŋ yac tam danŋe Anötô muŋ su ma taŋ-nga.

³¹ Bocdinan, gêŋ hoŋ naŋ mac bu aneŋ ti anôm ma akôm, naŋ akôm ñalêŋ ñayham naŋ tôm bu po Anötô ndê waê sa. ³² Gauc nem lau hoŋ, lau Israel me lau Grik, ma lau hoŋ naŋ sêmo Anötô ndê gôlôwac dabuŋ ñalôm, ma ayob nem lêŋ hoŋ ñapep, bu akôm lau dan si sêkêŋ whin tisac dom. ³³ Aô dan neŋ lêŋ dinan. Aô gayob neŋ lêŋ hoŋ bu ndic lau hoŋ tandô ñayham. Aô gakôm tu bu wamwasin dauŋ-nga dom, magoc gakôm tu bu wanem lau daêsam sa bu sêtap Anötô ndê mwasin nem ñac si-nga sa.

11

¹ Anġkuc aneġ l'eġ dinaġ, t'om a' daunġ kakuc Kilisi nd'e.

Nag'olinġ lauwh'e ma launġac s'e'lic om-nġga

² A' wampinġ mac bu mac gauc g'e'm a' nġpanġ, ma m'e't'e nanġ a' kad'oh'ohġ ti gac dulu t'eġ mac, nanġ mac asap d'ohġ nġpanġ. ³ Magoc a' bu mac anyal'e nġpep bu An'ot'o inġ Kilisi nd'e nġag'ol'ohġ, ma Kilisi inġ launġac si nġag'ol'ohġ, ma launġac s'e'ti lauwh'e si nġag'ol'ohġ.

⁴ Nġac asa nanġ tenġ mbec me hoc yom as'e git'om propet, magoc unġ g'eġ danġ k'om inġ nd'e nġag'ol'ohġ ahuc, nanġ toc inġ nd'e nġag'ol'ohġ Kilisi sa nġpep dom. ⁵ Ma aw'h'e asa nanġ tenġ mbec me hoc yom as'e git'om propet, magoc unġ g'eġ danġ k'om inġ nd'e nġag'ol'ohġ ahuc dom, nanġ k'om inġ nd'e nġag'ol'ohġ nanġ inġ nakwenġ maya sa. Aw'h'e dau inġ git'om aw'h'e nanġ s'eġgaliġ k'e'clauġ honġ su ġinġga, nanġ lau s'e'lic t'om g'eġ mayanġ-nġga. ⁶ Bocdinaġ, aw'h'e asa nanġ tec bu unġ g'eġ tinġ nġag'ol'ohġ, nanġ anġgapiġ inġ nd'e k'e'clauġ honġ su ninġga. Inġ bu maya tu anġgapiġ inġ k'e'clauġ su-nġga, dec e'ġkuc lauwh'e si l'eġ solop, ma unġ g'eġ danġ k'om nd'e nġag'ol'ohġ ahuc. ⁷ Nahu bu inġ l'eġ solop bu launġac s'e'unġ g'eġ tinġ nġag'ol'ohġ dom, bu An'ot'o k'e'masanġ nġac bu s'e'nem inġ anġg'o s'e'mbo nom, ma s'e't'oc inġ nd'e wa'e as'e. Ma inġ l'eġ solop bu lauwh'e s'e'unġ g'eġ k'om si nġag'ol'ohġ ahuc, bu nġac s'e't'oc si launġac si wa'e as'e. ⁸ Bu t'eġ ndoc An'ot'o k'e'masanġ g'eġ honġ, nanġ nġac sa ak'eġ aw'h'e dom, magoc aw'h'e sa ak'eġ nġac. ⁹ Ma An'ot'o k'eġ nġac tu aw'h'e-nġga dom, inġ k'eġ aw'h'e tu nġac-nġga. ¹⁰ Tu dinaġ-nġga, ma tu anġela-nġga, dec solop bu lauwh'e s'e'unġ g'eġ tu bu s'e't'oc as'e bu s'e's'oc si nġag'ol'ohġ nġapu. ¹¹ Magoc y'e'c yac lau nanġ dak'eġ whiġ P'om'dau-nġga, nanġ mac lauwh'e ambo tu da'om-nġga dom, ma mac launġac ambo tu da'om-nġga dom bocdinaġ. ¹² Bu aw'h'e nġamata-nġga sa ak'eġ nġac, ma tinġambu launġac s'e'sa ak'eġ lauwh'e. Ma g'eġ honġ menġ ak'eġ An'ot'o.

¹³ Ak'oc gauc nġpep pi lauwh'e nanġ s'e'tenġ mbec t'eġ An'ot'o magoc s'e'unġ g'eġ dom. Mac anyal'e dom bu inġ l'eġ so, a? ¹⁴ N'amalac si l'eġ s'e'mbo-nġga t'oc sake as'e pi g'eġ d'indec? Nġac danġ bu nd'e k'e'clauġ baliġ, dec das'om sake? Dalic git'om g'eġ mayanġ-nġga. Yomand'o, me? ¹⁵ Ma aw'h'e danġ bu nd'e k'e'clauġ baliġ, nanġ das'om sake? Das'om bu g'eġ dau po inġ nd'e wa'e sa. Bu An'ot'o k'eġ k'e'clauġ baliġ t'eġ lauwh'e bu e'ġgat'oc nġac si nġag'ol'ohġ ahuc. ¹⁶ Lau danġ bu s'e'senġ yom dec ma s'e's'oc nġapu dom, dec was'om t'eġ nġac bu yac ma An'ot'o nd'e g'ol'owac dabunġ honġ tanġkuc l'eġ tigenġ d'indec, ma l'eġ danġ tiyham y'e'c dom.

Lau Korin-nġga senġ Mwasinġ Dabunġ na l'eġ so

¹⁷ A' o' bu was'om yom pi mac nem l'eġ akac da'om sa tu alic om-nġga. A' wampinġ mac pi l'eġ dinaġ dom, magoc wandic yomsu mac. Mac nem l'eġ dau so, ma g'e'm g'ol'owac dabunġ sa dom. ¹⁸ G'eġ nġamata-nġga a' ganġg'o nġawa'e bu t'eġ ndoc mac akac da'om sa, nanġ mac aw'h'e da'om k'oc-k'oc. Ma a' gauc g'e'm bu nġawa'e nanġ ganġg'o, nanġ yom tasanġ dom, magoc yom nġand'o. ¹⁹ Inġ solop dom bu mac aw'h'e da'om k'oc-k'oc e'ġkuc g'eġ nom-nġga, magoc mac nem l'eġ ti sakinġ bu wh'e mac k'oc-k'oc ma t'oc as'e bu lau nde s'e'k'eġ whiġ nġanġa ma lau nde s'e'k'eġ whiġ gwalec, dec inġ l'eġ solop. ²⁰ T'eġ t'e'm mac akac da'om sa bu aneġ P'om'dau nd'e Mwasinġ, nanġ mac gauc g'e'm bu anġ nġpep. Magoc a' was'om bu g'eġ nanġ mac anġ, nanġ P'om'dau nd'e Mwasinġ dom. ²¹ Bu t'eġ ndoc mac bu aneġ g'eġ, nanġ mac honġ anġ t'eġn't'eġ e lau nġat'o g'eġ y'o nġac, magoc lau nġat'o s'e'n'om g'eġ e k'eġinġ nġac. ²² Bocke? Mac nem andu s'e'lhac dom, a? Git'om bu mac aneġ ti an'om g'eġ y'e'c nem andu munġ su, goc akac da'om sa. Mac nem l'eġ aneġ Mwasinġ Dabunġ-nġga t'oc as'e bu mac apu nem asid'owai nanġ s'e'mbo An'ot'o nd'e g'ol'owac dabunġ nġal'om,

ma alic n̄ayham bu akôm lau n̄alôm sawa maya sa. Aô wasôm yom bocke t̄ej mac? Mac gauc gêm bu aô wampin̄ mac pi ḡej dinan̄, a? Mba andô!

Pômdau ndê yom pi Mwasin̄ Dabuñ
(Mat 26:26-28; Mak 14:22-24; Luk 22:17-20)

²³ Bu yom nan̄ aô gac dulú t̄ej mac pi Mwasin̄ Dabuñ, nan̄ Pômdau dau k̄ej t̄ej aô bocdec bu. T̄ej ôbwêc nan̄ Judas hoc Pômdau Yisu asê, nan̄ Yisu kôc bolom sa, ²⁴ gêm dan̄ge Anôtô, ma pô kôc goc sôm, “Aô neñ n̄andô dau dec, nan̄ wak̄ej tu mac-n̄ga. Aneñ ḡej dindec tu bu gauc nem aô-n̄ga.” ²⁵ Nac sen̄ ḡej danen̄-n̄ga su, ma n̄alêñ tigen̄ in̄ kôc laclhu wain-n̄ga dan̄ ma sôm, “In̄ dindec anen̄ dac, nan̄ aô wak̄ec sin̄ tu wamatin̄ pwac wakuc-n̄ga. Têm hon̄ nan̄ mac bu anôm wain mwasin̄ dindec-n̄ga tiyham, nan̄ akôm tu bu gauc nem aô-n̄ga.” ²⁶ Gauc nem Pômdau ndê yom dinan̄ n̄apep, bu têm bocke nan̄ mac bu anen̄ bolom ti anôm wain Mwasin̄ Dabuñ-n̄ga tiyham e in̄ mbu men̄, nan̄ gitôm mac ahoc in̄ ndê mbac ndu n̄awaê asê.

Danen̄ Mwasin̄ Dabuñ n̄ambwa dom

²⁷ Bocdinan̄ dec asa nan̄ bu neñ bolom dau me nôm yêc Pômdau ndê laclhu, magoc gauc gêm n̄ahu ti toc sa n̄apep dom, nan̄ kôm giso pi Pômdau ndê n̄andô ti dac. ²⁸ Lau tigen̄-tigen̄ hon̄ sêtôc gwaniñ dau si l̄ej mun̄ su, goc s̄eneñ bolom ti s̄enôm yêc laclhu. ²⁹ Nahu bu asa nan̄ bu neñ ti nôm magoc in̄ ndê gauc sa n̄apep pi Pômdau ndê n̄andô dom,* nan̄ oc tap Anôtô ndê matôc sa tu in̄ ndê l̄ej neñ Mwasin̄ Dabuñ-n̄ga. ³⁰ Tu dinan̄-n̄ga dec mac nem lau daêsam licwalô mbasi ma gêm bac kôm n̄ac, ma n̄atô s̄embac ndu su. ³¹ Yac bu tan̄sahê daun̄ n̄apep, dec oc datap Pômdau ndê matôc kain̄ dinan̄ sa dom. ³² Magoc Pômdau k̄ej n̄awapac t̄ej yac ti k̄ematôc yac tu bu danem daun̄ kwi e dandin̄an̄ dawhin̄ lau sac nom-n̄ga dom.

³³ Bocdinan̄ anen̄ asidôwai, an̄gô n̄apep. T̄ej ndoc mac akac daôm sa bu anen̄ Mwasin̄ Dabuñ, nan̄ ayob bu akôm n̄alêñ nan̄ toc asidôwai hon̄ sa n̄apep. ³⁴ N̄amalac dan̄ bu ḡej yô in̄ basô, nan̄ neñ ḡej yêc ndê andu mun̄. Ma bocdinan̄ t̄ej ndoc mac akac sa, nan̄ oc tôm dom bu atap Pômdau ndê matôc sa tu akôm ḡej bambalin̄-n̄ga. Gauc nem yom dinan̄, ma t̄ej ndoc aô wat̄ej mac waloc, nan̄ oc wawhê ḡej n̄atô sa t̄ej mac tiyham.

12

N̄alau Dabuñ ndê Mwasin̄ N̄alôm-n̄ga

¹ O asidôwai, yêc mac nem bapia, mac ato yom n̄atô pi N̄alau Dabuñ ndê mwasin̄, ma kwahic dec aô bu wato yom bu wawhê mac nem gauc sa n̄apep. ² Mac an̄yalê n̄alêñ nan̄ Sadan̄ gêm gôlin̄ mac nem gauc t̄ej t̄ej t̄ej mac ak̄ej whin̄ su dom, ma wê mac asa l̄ej anem akin̄ anôtôi gwam awha mba-n̄ga. ³ Tu dinan̄-n̄ga dec mac oc atôm bu an̄yalê yom nan̄ aô bu wasôm t̄ej mac bocdec bu. Anôtô ndê N̄alau bu nem gôlin̄ n̄amalac dan̄ ndê whasuñ, dec in̄ oc tôm dom bu sôm bu, “Aô wapucho Yisu.” Ma n̄amalac nan̄ N̄alau Dabuñ gêm gôlin̄ in̄ dom, nan̄ oc tôm dom bu hoc yom asê ma sôm bu, “Yisu in̄ Pômdau.”

* **11:29:** Lau n̄atô gauc gêm bu Pol ndê yom pi ‘Pômdau ndê n̄andô’ hêganôn̄ gôlôwac dabuñ (tôm in̄ to yêc 1 Kor 10:17), dec Pol to bu k̄ej puc lau nan̄ sen̄ Mwasin̄ Dabuñ magoc s̄etoc si asidôwai sa n̄apep dom (11:17-22). Ma lau n̄atô gauc gêm bu yom dau hêganôn̄ Yisu dau ndê n̄andô (1 Kor 10:16), dec Pol to bu k̄ej puc lau nan̄ s̄elic sac gitôm ḡej n̄ambwa ma sen̄ Mwasin̄ Dabuñ, bu lau dau s̄en̄yalê dom bu ḡej dau pin̄ n̄ac dôñ sem damin̄ Yisu ndê n̄andô.

⁴ Yac datap mwasin̄ tidau-tidau sa, magoc men̄ akêñ Nalau tigen̄. ⁵ Ma yac tam akin̄ Pômdau ñalêñ tidau-tidau, magoc tam akin̄ Pômdau tigen̄. ⁶ Ma yac dakôm gwelen̄ tidau-tidau tu danem akin̄ Anötö-nga, magoc Anötö tigen̄ kôm gwelen̄ yêc yac hon̄ nen̄ ñalôm, ma kêñ ñaclai têt̄ñ yac bu dakôm gêt̄ñ dau. ⁷ Ma gêt̄ñ hon̄ nan̄ lau tigen̄-tigen̄ sêkôm ña Nalau ndê ñaclai, nan̄ Anötö kêt̄ñ tu bu êmwasiñ yac lau hon̄ nan̄ dambo gôlôwac dabun̄ ñalôm, ma puc yac hon̄ dôñ.

⁸ Nalau Dabun̄ kêt̄ñ yom ti gauc têt̄ñ ñamalac dan̄ bu hoc asê têt̄ñ gôlôwac dabun̄. Ma Nalau tigen̄ dinan̄ kêt̄ñ gauc têt̄ñ ñamalac dan̄ tiyham, bu êñyalê gêt̄ñ nan̄ ñahu sip ñalôm gi, ma sôm asê têt̄ñ lau. ⁹ Ñamalac dan̄ oc tap mwasin̄ kêt̄ñ whin̄ ñan̄ga-nga sa, ma dan̄ tiyham oc tap mwasin̄ kôm lau ti gêmbac ñayham sa-nga yêc Nalau tigen̄ dinan̄. ¹⁰ Ñamalac dan̄ oc kôc ñaclai bu kôm gêt̄ñ dalô, ma dan̄ oc kôc mwasin̄ tu hoc yom asê tôm lau propet-nga. Dan̄ tiyham oc kôc mwasin̄ bu êñyalê bu lau nan̄ sêhoc yom asê, nan̄ Nalau Dabun̄ gêm gôlin̄ ñac, me ñalau dan̄ dau-nga dan̄ gêm gôlin̄ ñac. Ma dan̄ oc kôc mwasin̄ bu sôm yom awha wakuc-nga nan̄ in̄ kêt̄yalê mun̄ su dom. Ma ñamalac dan̄ tiyham oc tap mwasin̄ sa bu êñyalê yom awha wakuc-nga kain̄ dinan̄ ma nem kwi. ¹¹ Gwelen̄ tidau-tidau hon̄ dinan̄ men̄ akêñ Nalau tigen̄ dinan̄, nan̄ gic sam in̄ ndê mwasin̄ ti ñaclai têt̄ñ lau tigen̄-tigen̄ tôm in̄ dau gêlic ñayham.

Lau sêkêt̄ñ whin̄-nga sêti gôlôwac dabun̄ tigen̄

¹² Alic su nan̄. Ñamalac dan̄ ndê ñandô tigen̄, magoc in̄ amba ti gahi ma tandô ma ñagêt̄ñ daêsam. Magoc gêt̄ñ hon̄ dinan̄ sêyêc têt̄ntêt̄ñ dom, sêyêc ñandô tigen̄ dinan̄. Ma ñalêñ tigen̄, yac lau nan̄ dambo Kilisi ndê gôlôwac dabun̄ ñalôm, nan̄ dati ñandô tigen̄. ¹³ Bu Anötö kêku yac ña Nalau Dabun̄ ma pin̄ yac dôñ dati gôlôwac dabun̄ tigen̄. Yac nen̄ lau ñatô lau Israel-nga, ma ñatô ñac lau gamen̄ apa-nga. Ñatô sem akin̄ ñadaui nom-nga, ma ñatô sem akin̄ dom. Magoc yac hon̄ dakôc Nalau tigen̄ sip yac nen̄ ñalôm têt̄ntêt̄ñ.

¹⁴ Ma ñamalac dan̄ ndê ñandô ñagêt̄ñ hon̄ kain̄ tigen̄ dom. Gêt̄ñ tidau-tidau sêyêc ñandô tigen̄ dinan̄. ¹⁵ In̄ ndê gahi bu sôm bu, “Aô amba dom, bocdinan̄ gati ñandô ñagêt̄ñ dan̄ dom,” dec yom dau oc kac gahi dau su yêc ñandô dinan̄ dom. ¹⁶ Me in̄ ndê dangasun̄ bu sôm bu, “Aô tandô dom, bocdinan̄ gati ñandô ñagêt̄ñ dan̄ dom,” dec yom dau oc kac dangasun̄ su yêc in̄ ndê ñandô dom. ¹⁷ Ma gêt̄ñ hon̄ nan̄ sêyêc yac nen̄ ñandô bu tanôñ hon̄, dec oc dan̄gô yom ñalêñ bocke? Ma gêt̄ñ hon̄ nan̄ sêyêc yac nen̄ ñandô bu dan̄an̄sun̄ hon̄, dec oc dan̄gu gêt̄ñ ñamalu ñalêñ nde? ¹⁸ Magoc yac nen̄ ñandô in̄ bocdinan̄ dom. Anötö dau kêmasan̄ yac nen̄ ñandô ñagêt̄ñ tidau-tidau hon̄ tôm in̄ dau gêlic ñayham. ¹⁹ Ma yac nen̄ ñandô ñagêt̄ñ hon̄ bu kain̄ tigen̄, dec yac oc dambo ñalêñ bocke? Oc tôm dom bu dambo. ²⁰ Magoc yac ñagêt̄ñ daêsam sêyêc ñandô tigen̄ dinan̄ ñalôm, dec dambo ñayham.

²¹ Oc tôm dom bu tandô sôm têt̄ñ amba, “Am bu mbo dom, aô wambo ñayham en̄.” Ma tôm dom bu ñagôlôñ sôm têt̄ñ gahi, “Am bu mbo dom, oc wambo ñayham en̄.” ²² Mba andô! Yac ñagêt̄ñ ñatô dalic bu gêt̄ñ licwalô mba, tigen̄ gêt̄ñ dau bu yêc dom, dec oc dambo ñayham dom. ²³ Ma ñandô ñagêt̄ñ ñatô nan̄ dalic bu gêt̄ñ waêm̄ba, nan̄ datoc sa têt̄ñ ndoc dakôm ahuc ña po. Ma ñagêt̄ñ nan̄ dalic bu gêt̄ñ mayan̄-nga, nan̄ dakôm ahuc ti dayob ñapep. ²⁴ Magoc ñagêt̄ñ ñatô nan̄ dalic bu gêt̄ñ ñayham tu lau sêlic-nga, nan̄ sêpôn̄da gôlôñ dom, ma dakôm ahuc dom. Anötö dau kêmasan̄ yac ñagêt̄ñ hon̄ dinan̄, ma toc gêt̄ñ ñambwa-ñambwa sa kêlêc. ²⁵ In̄ kêmasan̄ ñamalac ñalêñ dinan̄ tu bu ñagêt̄ñ hon̄ sênem ñandô tigen̄ dinan̄ sa, ma sêwhê dau kôc-kôc dom. ²⁶ Yac ñagêt̄ñ dan̄ bu êñsahê ñandê, dec

ngagêḅ hoḅ oc sêḅsahê ḅandê sêwhiḅ. Ma ḅagêḅ daḅ bu tap waê sa, dec ḅagêḅ hoḅ oc atac ḅayham sêwhiḅ.

²⁷ Anḅô su naḅ! Mac lau tigeḅ-tigeḅ hoḅ ati Kilisi ndê ḅandô tigeḅ, naḅ gôlôwac dabuḅ. ²⁸ Ma Anôḅô kêyalin lau sa yêc gôlôwac dabuḅ ḅalôm bocdec bu. Lau ḅamata-ḅga ḅac lau aposel, lau tilu-ḅga lau propet, ma lau titô-ḅga inḅ kêḅ ḅac bu sêḅdôhônḅ gôlôwac dabuḅ. Ma inḅ kêḅwasinḅ lau ḅatô bu sêkôm gêḅ dalô, ḅatô sêkôm lau gêḅbac ḅayham sa, ḅatô bu sênem lau sa, ma ḅatô bu sênem gôlinḅ gôlôwac dabuḅ. Ma ḅatô sêtap mwasinḅ sêsôm yom awha wakuc-ḅga sa. ²⁹ Mac gauc gêm bocke? Inḅ kêḅwasinḅ lau hoḅ tu bu sêti aposel, a? ḅac hoḅ sêti propet, a? ḅac hoḅ kêdôhônḅwaga, a? Hoḅ sêkôm gêḅ dalô, a? ³⁰ ḅac hoḅ sêtap mwasinḅ sêkôm gêḅbac ḅayham sa-ḅga, a? ḅac hoḅ sêkôc mwasinḅ sêsôm yom awha wakuc-ḅga me sênem yom awha wakuc kwi-ḅga, a? Mba andô! ³¹ Bocdinaḅ dec aô wasôm têḅ mac, bu tamkwê mwasinḅ ḅandô naḅ oc nem lau hoḅ sa êḅlêc. Ma lêḅ naḅ kwahic dec aô bu watôc têḅ mac naḅ hóc gêlêc lêḅ hoḅ su.

13

Mêḅê ḅandô atac whiḅ-ḅga

¹ Aô bu watôm bu wasôm ḅamalac si yom ma aḅela si yom, magoc mêḅê atac whiḅ-ḅga m ba yêc aô, naḅ aô gatôm geḅgeḅen me oḅ naḅ taḅ ḅambwa. ² Ma aô bu wahoc yom asê gitôm propet, ma bu wanḅyalê gêḅ hoḅ naḅ ḅahu sip ḅalôm gi, ma watap gauc atu sa pi gêḅ hoḅ, ma bu wakêḅ whiḅ ḅanḅa tôm bu wasôm têḅ lôc daḅ bu puc dau sa ma lom gameḅ wakuc ndi, tigeḅ mêḅê atac whiḅ-ḅga mba yêc aô, dec aô gatôm gêḅ ḅambwa. ³ Ma aô bu wakêḅ aneḅ gêḅ hoḅ tu wanem lau ḅalôm sawa sa-ḅga, me wakêḅ daḅḅ sambuc tu gwelêḅ ḅawaê ḅayham-ḅga e tôm ḅacyo sêkêḅ ya neḅ aô su, magoc mêḅê atac whiḅ-ḅga bu mba yêc aô, dec oc tôm dom bu wapo daḅḅ sa tu gêḅ hoḅ dinaḅ ḅadaḅ-ḅga.

⁴ Mêḅê atac whiḅ-ḅga ḅandô ḅahu bocdec. ḅamalac naḅ mêḅê atac whiḅ-ḅga kêsalê inḅ ahuc, naḅ kôc ndê ḅalôm dôḅ, ma kêḅwasinḅ lau. Inḅ gêm lêḅmuḅ lau ḅatô dom, ma sôm yom toc dau sa-ḅga me po dau sa ḅambwa dom. ⁵ Inḅ kôm gêḅ mayanḅ-ḅga dom, gauc gêm gêḅ tu êḅmwasinḅ dau-ḅga kêlêc dom, ma atac ḅandê ḅagahô dom. Ma inḅ hê yom dôḅ pi sac naḅ lau sêkôm têḅ inḅ, naḅ dom. ⁶ Mêḅê naḅ so lêḅ gitêḅ, naḅ ḅadaḅ oc kôm inḅ atac ḅayham dom, magoc inḅ oc atac ḅayham tu lau hoḅ naḅ sêḅkuc yom ḅandô-ḅga. ⁷ Inḅ oc hóc kisa ti atac pa su. Inḅ oc hu inḅ ndê kêḅ whiḅ ti gêḅ bocke naḅ inḅ takwê, naḅ sinḅ dom, ma ḅawapac daḅ oc ku inḅ dulu dom.

⁸ Mêḅê atac whiḅ-ḅga oc yêc ḅapanḅ. Magoc mêḅê dahoc yom asê gitôm propet-ḅga oc pacndê. Ma mêḅê dasôm yom awha wakuc-ḅga ma gauc pi gêḅ naḅ ḅahu sip ḅalôm gi, naḅ oc sêḅinḅga. ⁹ ḅahu bu têḅ têm kwahic dec-ḅga yac taḅyalê gêḅ hoḅ timala dom, ma yom naḅ lau propet sêhoc asê, naḅ tôc gêḅ hoḅ asê timala dom. ¹⁰ Magoc têḅ ndoc Yisu mbu meḅ, naḅ inḅ oc ndic dabinḅ gêḅ hoḅ, ma mêḅê hoḅ naḅ kwahic dec dakôm timala dom, naḅ oc pacndê. ¹¹ Têḅ têm naḅ aô gambo balê, naḅ gasôm yom gitôm balê, ma kayalê gêḅ gitôm balê, ma gakôc gauc gitôm balê. Magoc têḅ ndoc aô gati ḅgac su, naḅ gahu balêkoc si mêḅê sinḅ. ¹² Kwahic dec yac taḅyalê gêḅ hoḅ yêc awê dom, gitôm datôc gwaniḅ sip busunôm* ḅadaḅḅ-dauḅ daḅ. Magoc têḅ têm ḅambu-ḅga yac

* **13:12:** Busunôm - lau ḅatô sêsam bu glas tasalagatu, ma yêc Yom Inglis sêsôm bu 'mirror'.

oc dalic gêḡ hoḡ yêc awê eḡ. Kwahic dec aö kayalê gêḡ timala dom, magoc tiḡambu aö oc wanḡyalê gêḡ hoḡ timala, tôm Anötö këyalê aö e pi sa timala eḡ têḡ kwahic dec. ¹³ Mêtê atu tō kwahic dec sêyêc, mêtê dakêḡ whiḡ-ḡga, mêtê dakêḡ batariḡ-ḡga, ma mêtê atac whiḡ-ḡga. Magoc mêtê atac whiḡ-ḡga tiḡamata mêtê hoḡ.

14

Taḡkwê mwasinḡ naḡ tōm bu puḡ gōlōwac dabuḡ dōḡ

¹ Bocdinaḡ asap mêtê atac whiḡ-ḡga dōḡ, ma tamkwê ḡalau Dabuḡ ndê mwasinḡ tidau-tidau. Ma tamkwê mwasinḡ bu ahoc yom asê nditōm lau propet hōc gêlêc mwasinḡ ḡatō su. ² Bu ḡalau ndê mwasinḡ dasōm yom awha wakuc-ḡga iḡ gêḡ ḡamata-ḡga dom. ḡamalac naḡ sōm yom awha wakuc-ḡga, naḡ ndê yom yêc iḡ ma Anötö ḡasawa, ma lau daḡ oc s êḡyalê dom. Iḡ sōm yom naḡ ḡahu yêc siḡ dau, tōm ḡalau Dabuḡ kac iḡ. ³ Magoc ḡamalac naḡ hoc yom asê gitōm propet, naḡ ndê yom gitōm bu po gōlōwac dabuḡ sa, ma êḡgili ḡac bu sêlhac ḡariḡga ma nem malō ḡac si ḡalōm. ⁴ ḡamalac naḡ sōm yom awha wakuc-ḡga, naḡ ndê yom dau gêm iḡ tawasê sa, magoc ḡamalac naḡ hoc yom asê gitōm propet, naḡ ndê yom oc tōm bu po gōlōwac dabuḡ hoḡ sa. ⁵ Aö tac whiḡ bu mac hoḡ asōm yom awha wakuc-ḡga, tigeḡ aö tac whiḡ kêlêc bu mac ahoc yom asê atōm propet. Bu ḡamalac naḡ hoc yom asê gitōm propet, naḡ ndê mwasinḡ hōc gêlêc iḡ naḡ sōm yom awha wakuc, naḡ ndê su. Magoc ḡamalac daḡ bu mbo mac nem gōlōwac dabuḡ ḡalōm, naḡ kōc mwasinḡ bu nem yom awha wakuc-ḡga kwi têḡ mac, dec yom dau oc tōm bu nem mac sa, tōm yom naḡ ḡamalac hoc asê gitōm propet.

Mwasinḡ dasōm yom awha wakuc-ḡga ḡahu

⁶ O asidōwai, aḡgō su naḡ. Aö bu watêḡ mac waloc, ma wasōm yom têḡ mac ḡa awha wakuc daḡ, dec oc wanem mac sa ḡalêḡ bocke? Ti geḡ aö bu waloc ma ḡalau Dabuḡ kêḡ yom têḡ aö, tu bu wahoc asê têḡ mac, me tu wawhê nem gauc sa me wandōhōḡ mac-ḡga me wahoc asê gitōm propet, dec aneḡ yom dau oc nem mac sa. ⁷ Akōc gauc pi gêḡ naḡ dakōc tu danem wê sip-ḡga, gitōm gasuc me gita. ḡamalac daḡ bu yu me ndic ḡapep dom, dec asa oc tōm bu êḡyalê wê dau ḡawa? ⁸ Ma ḡgac ndic dahuc-ḡga bu ndic ḡapep dom, dec asa oc êmasaḡ dau tu ndic siḡ-ḡga? ⁹ Ma mac lau naḡ asōm yom awha wakuc-ḡga yêc gōlōwac dabuḡ ḡalōm, naḡ bocdinaḡ. Bu yom kainaḡ dinaḡ ḡahu yêc awê dom, ma lau oc sêḡyalê ḡalêḡ bocke? Mac oc asōm yom dau tōm gêḡ ḡakêcsia ḡambwa-ḡambwa.

¹⁰ Lau nom-ḡga si awha têtêḡ daêsam yêc, ma lau naḡ sêsōm dau si awha, naḡ sêḡyalê ḡahu. ¹¹ ḡgac daḡ bu sōm dau ndê awha ma aö bu wanḡyalê ḡahu dom, dec aö walic iḡ gitōm ḡgac apa, ma iḡ oc lic aö bu ḡgac apa bocdinaḡ. ¹² Ma yêc mac-ḡga bocdinaḡ. Mac tamkwê ḡalau Dabuḡ ndê mwasinḡ, bocdinaḡ dec tamkwê mwasinḡ naḡ tōm bu po gōlōwac dabuḡ sa, naḡ hōc gêlêc mwasinḡ ḡatō, tu bu akōm gōlōwac dabuḡ êḡsōwec tiatu.

¹³ Bocdinaḡ dec ḡamalac naḡ sōm yom awha wakuc-ḡga, naḡ teḡ mbec bu Anötö kêḡ mwasinḡ nem yom dau kwi-ḡga têḡ iḡ whiḡ maḡ. ¹⁴ Bu têḡ ndoc aö gateḡ mbec ḡa yom awha wakuc-ḡga, naḡ aö daḡ neḡ gateḡ teḡ mbec, magoc aneḡ gauc këkuc mbec dau dom. ¹⁵ Bocdinaḡ aö oc wakōm sake? Aö wateḡ mbec ḡa awha wakuc naḡ aneḡ gateḡ këyalê, ma wateḡ mbec ḡa aö daḡ neḡ awhaḡ naḡ kayalê ḡahu, naḡ whiḡ. Aö wanem wê awha wakuc naḡ aneḡ gateḡ këyalê, ma wanem wê ḡa daḡ neḡ awhaḡ naḡ kayalê ḡahu,

nañ whiñ. ¹⁶ Am bu êmpirñ Anötö ña yom awha w akuc-ña, tòm nem gatòm kèyalê, ma ñamalac ñañ bu mbo gôlôwac dabuñ ñalòm nañ kèyalê awha dau dom, dec inñ oc tòm dom bu sôm, “Yomandô,” têtñ ndoc am gic bata nem yom. Ñahu bu inñ gêm gauc yom nañ am sôm. ¹⁷ Am daôm gêm d anñge Anötö ñapep, magoc am nem yom gêm ñamalac dinañ sa dom.

¹⁸ Aô gam ñange Anötö bu inñ kêtñ mwasiñ wasôm yom awha wakuc-ña têtñ aô hóc gèlêc mac hoñ su. ¹⁹ Magoc têtñ tèm nañ aô gambo gôlôwac dabuñ ñalòm, nañ aô tac whiñ bu wasôm yom nañ lau hoñ sêñyalê, tu bu wandôhônñ ñac-ña. Aô bu wasôm yom ñalhô amanñañ nañ ñahu yêc awê, nañ hóc gèlêc bu wasôm yom awha wakuc-ña ñalhô 10,000, nañ lau hoñ sêñyalê ñahu dom.

²⁰ O asidôwai hac. Akôc gauc ñapep, atôm lau atu-tu. Akôc gauc atôm balêkoc sauñ dom. Ambo atôm balêkoc dedec tu gêtñ tigen-ña, nañ tu ambo ahê lêtñ sac-ña. ²¹ Gauc nem yom nañ Pômdau sôm, nañ sêto yêc bocdec bu:

Aô wañkiñ lau apa sênem aô awhañ ma wakêtñ puc lau dindec ña lau apa dau awha. Magoc ñac oc sêkêtñ ñange aô dom, tòm sêkêtñ ñange aneñ yom muñ su dom. *[Ais 28:11-12]*

²² Pômdau kêtñ lau nañ sêsôm yom awha apa gitòm gêtñ dalô kaiñ ñañ, bu kêtñ puc lau Israel-ña nañ sêkêtñ whiñ inñ dom. Ma mwasiñ dasôm yom awha wakuc-ña inñ kaiñ tigen. Anötö kêtñ gitòm gêtñ dalô tu lau nañ sêkêtñ whiñ dom-ña. Inñ kêtñ tu lau sêkêtñ whiñ-ña-ña dom. Magoc mwasiñ dahoc yom asê tòm propet-ña, nañ inñ kêtñ tu lau sêkêtñ whiñ-ña-ña. Inñ kêtñ tu lau nañ sêkêtñ whiñ dom nañ-ña dom. * ²³ Bocdinañ, mac lau akêtñ whiñ-ña bu akac daôm sa ma mac hoñ bu asôm yom awha wakuc-ña, ma lau ñatô nañ sêkêtñ whiñ dom me si gauc sa pi gêtñ dau dom, nañ bu sêmbo sêwhiñ mac, dec ñac oc sêsôm sake? Ñac oc sêsôm bu mac nem gauc kêtñsônñ. ²⁴ Magoc mac hoñ bu ahoc yom asê atôm propet têtñ ndoc lau kaiñ dinañ sêmbo sêwhiñ mac, dec mac nem yom oc kuñ ñac si ñalôm e sêñyalê bu sic waê bu sêtap matôc sa tu ñac si mêtê sac-ña. ²⁵ Ma yom pi ñac si mêtê sac, nañ ñac gauc gêm bu sêsinñ yêc ñac si ñalôm, nañ mac nem yom oc puc asê tiawê. Ma bocdinañ ñac oc sêpônñ haduc anñgô andô têtñ nom ma sêtoc Anötö sa. Ma ñac oc sêsôm asê bu, “Anötö mbo whiñ mac, yomandô!”

Pol whê ñagôliñ om-ña sa

²⁶ Bocdinañ asidôwai, têtñ ndoc mac akac daôm sa tu alic om-ña, nañ lau ñatô sêkôc wê sêmeneñ, lau ñatô sêkôc yom bu sêndôhônñ lau, lau ñatô sêkôc yom nañ Ñalau Dabuñ hoc asê têtñ ñac, ñatô sêsôm yom awha wakuc-ña, ma ñatô sênem yom awha wakuc-ña dau kwi. Gêtñ hoñ nañ mac bu akôm, nañ akôm tu apuc gôlôwac dabuñ hoñ dôñ-ña. ²⁷ Lau bu sêsôm yom awha wakuc-ña, dec lu me tó sêsôm goc tòm. Ñañ sôm e pacndê, goc ñamalac tilu-ña sôm ndê. Ma ñamalac ñañ nem ñac si yom dau kwi mañ. ²⁸ Magoc ñamalac nem y om dau kwi-ña ñañ bu mbo dom, goc ñamalac nañ tac whiñ bu sôm y om awha wakuc-ña nem dau dôñ yêc gôlôwac dabuñ ñalôm. Tòm bu inñ sôm inñ ndê yom awha wakuc-ña têtñ ndoc inñ mbo tawasê, ma yom dau yêc inñ ma Anötö ñasawa.

* **14:22:** Aisaya ndê yom, nañ Pol to yêc ñabatinñ 21, nañ hêganônñ lau apa nañ Pômdau kêtñ bu sêñgwinñ lau Israel-ña nañ sêsôc inñ ñapu ti sêkêtñ whiñ inñ dom. Pol gêm dôhônñ lau apa awha, nañ lau Israel si ñacyo dinañ sêsôm, ma mwasiñ dasôm yom awha wakuc-ña. Lau Israel-ña sêkac si ñalôm kwi tu lau apa si yom-ña dom, ma Pol bu tó asê bu ñalêtñ tigen, yom awha wakuc oc nem lau nañ sêkêtñ whiñ dom, nañ sa dom, me kac si ñalôm kwi e sêti lau sêkêtñ whiñ-ña dom. Ñabatinñ 23 whê gêtñ dau sa tiawê.

²⁹ Ma lau bu sêhoc yom asê sêtôm propet yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, dec lu me tö sêhoc yom asê, ma lau hoñ sêkêñ danğa ñapep ma sêñsahê yom dau. ³⁰ Ñamalac dan bu ndöc mac ñalôm, ma Ñalau Dabuñ bu hoc yom dan asê têtñ in, dec ñamalac nan sôm yom mbo, nan hu sin ma kêtñ ñasawa têtñ ñamalac dinan bu sôm yom dau asê. ³¹ Gitôm bu mac hoñ ahoc yom asê atôm propet aô daôm aô daôm, bu andôhôn ti apuc gôlôwac dabuñ hoñ dôñ. ³² Lau nan sêtap mwasin sa bu sêhoc yom asê sêtôm propet, nan sêtôm bu sênem gôlin dan si lêtñ sêhoc yom dau asê-nga. ³³ Bu Anötö tec bu in ndê lau sêkôm gêtñ bambalin. In Anötö yom malô-nga.

Anötö ndê gôlôwac dabuñ hoñ sêñkuc lêtñ tigen bocdec bu. ³⁴ Têtñ ndoc mac akac sa tu alic om-nga, nan lauwhê sêsôm yom dom sic ñawaê. Ñac sêsôc laungac ñapu tôm yomsu sôm, ma sênem dau dôñ. ³⁵ Awhê dan bu ngô yom dan nan in kêtñalê ñahu dom, nan nem dau dôñ e om pacndê, ma ndac nakwen têtñ ndoc in lu sêmbo si andu. In bu sôm yom yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, nan gêtñ mayan-nga.

³⁶ Mac lau Korin-nga bu atec aneñ yom dindec, goc wandac mac bocdec bu. Anötö kêtñ ndê yom têtñ mac tamwasêm, me kêtñ têtñ mac muñ bu andic dulu têtñ lau ñatô, a? ³⁷ Asa nan gauc gêm bu in propet dan, me tap Ñalau Dabuñ ndê mwasin sa kêtñc, nan êñyalê bu yom nan gato têtñ mac, nan Pômdau dau ndê yatu. ³⁸ Ñamalac dan bu kôc aneñ yom sa dom, nan Pômdau oc kôc in sa dom. ³⁹ Bocdinan aneñ asidôwai, tamkwê mwasin bu ahoc yom asê atôm lau propet, ma alhac lau nan sêsôm yom awha wakuc-nga, nan ahuc dom. ⁴⁰ Magoc têtñ ndoc mac bu alic om, nan akôm gêtñ hoñ ñapep ma ankc lêtñ solop.

15

Pol puc yom nan in hoc asê pi Yisu, nan dôñ

¹ O asidôwai, aô bu wawhê mac nem gauc sa tiyham pi ñawaê ñayham nan gahoc asê têtñ mac muñ su. Mac akôc ñawaê dau sa, ma ti mac nem akêtñ whin ñahu. ² Ñawaê ñayham nan gahoc asê têtñ mac, nan tôc lêtñ Anötö nem mac si-nga asê, ma bocdinan dec asap dôñ ñapan. Mac bu asap dôñ dom, dec mac nem akêtñ whin oc tisac ma ñandô mbasi.

³ Bu yom nan gac dulu têtñ mac, nan kêtñc yom nan aô dan ganğô muñ su. Ma yom nan atu ma tinamata aneñ yom hoñ, nan bocdec bu. Kilisi mbac ndu tu yac neñ sac-nga, tôm yom nan sêto yêc, nan sôm. ⁴ Lau sêñsuhun in, ma têtñ bêc titô-nga Anötö un in sa, tôm sêto yêc nan. ⁵ Goc in hoc dau asê têtñ Pita, ma têtñ lau ñatô nan sêmbo ñngacsênomi 12 si ton. ⁶ Ma tinambu in hoc dau asê têtñ asidôwai ton atu nan sêmbo sêwhin dau. Ñac lau daêsam, sêhoc gêtñc 500 su. Kwahic dec ñac si lau ñatô sêmbac ndu su, magoc daêsam gacgen sêmbo tali. ⁷ Tinambu in hoc dau asê têtñ Jems ma têtñ lau aposel hoñ. ⁸ Ma tinambu andô in hoc dau asê têtñ aô dan, nan gati aposel gitôm balêkoc nan dinda kôc so ndê têtñ. ⁹ Bu aô galic dan tôm lau aposel si ngac ñambu-nga solop. Sêsam aô bu aposel, magoc aô ngac ñayham dom bu sêhé ñaê aposel pi aô. Ñahu bu muñ-nga lê aô gakêtñ kisa Anötö ndê lau sêkêñ whin-nga. ¹⁰ Magoc tu Anötö kêmwasin aô-nga, dec aô gati aposel, ma in ndê mwasin dau meñ nambwa dom. Mba! Bu aô gakôm gwelen gahoc gêtñc Kilisi ndê aposel hoñ su. Magoc aô dan gakôm dom. Anötö ndê mwasin puc aô dôñ, dec kêtñ ñaclai têtñ aô bu wakôm gwelen.

11 Bocdinaŋ anyalê ɲapep bu yom naŋ aõ gahoc asê pi Kilisi, ma aposel hoŋ sêhoc asê, iŋ yom tigen. Ma yom dau ti mac nem akêŋ whiŋ ɲahu.

Lau batê oc sêtisa

12 Yac am mêtê ma ahoc asê bu Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-ɲga. Ma bocdinaŋ bocke dec mac nem lau ɲatô sêsôm bu lau batê oc sêtisa dom? 13 Aŋgô! Iŋ bu yom ɲandô bu lau batê sêtôm dom bu sêtisa, dec tôm dom bu Kilisi dau tisa ma mbo tali tiyham bocdinaŋ. 14 Ma Kilisi bu tisa su dom, dec mêtê naŋ yac am, naŋ oc ɲahu mbasi, ma mac nem akêŋ whiŋ ɲahu mbasi bocdinaŋ. 15 Ma gêŋ dan tiyham. Yac lau aposel am mêtê ma asôm bu Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-ɲga. Magoc mac asôm bu lau batê oc sêtisa dom. Mac nem yom bu yom ɲandô, dec mêtê naŋ yac ahoc asê pi Anötö, naŋ yom tasan. 16 Bu lau batê bu sêtisa dom, dec Kilisi dau tisa su dom. 17 Ma iŋ bu yom ɲandô bu Anötö uŋ Kilisi sa su dom, dec mac nem akêŋ whiŋ oc ɲandô mbasi, ma mac nem sac gacgeŋ yêc mac-ɲga. 18 Ma Anötö bu uŋ Kilisi sa su dom, dec lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu ma sêmbac ndu su, naŋ gacgeŋ siŋga su. 19 Tu Kilisi-ɲga dec yac dakêŋ batan bu Anötö oc uŋ yac hoŋ sa têŋ têm ɲambu-ɲga. Yom dau bu yom ɲandô dom, dec gêŋ naŋ dakêŋ batan, naŋ gêŋ têm kwahic dec-ɲga ɲambwa ma ɲandô mbasi têŋ têm ɲambu-ɲga. Ma lau hoŋ oc sêpu yac ma sêlic yac tôm lau gauc mbasi-ɲga.

20 Magoc Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-ɲga yomandô. Iŋ gitôm lau hoŋ naŋ sêmbac ndu su, naŋ si ɲgac mbêc. 21 ɲamalac tigen ti dambac ndu ɲahu. Ma ɲamalac tigen ti datisa akêŋ lau batê-ɲga ɲahu. 22 Yomandô! Tu Adam-ɲga dec yac hoŋ dawêkaiŋ seŋ dambac ndu-ɲga. Magoc tu Kilisi-ɲga dec lau naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ sêwêkaiŋ seŋ sêmo tali-ɲga. 23 Tigen lau naŋ sêmbac ndu, naŋ oc sêtisa tôm ɲandoc. Kilisi tisa muŋ, gitôm gêŋ ɲandô mbêc. Ma têŋ ndoc iŋ mbu meŋ, naŋ lau naŋ sêti iŋ ndê, naŋ oc sêtisa. 24 Têŋ dinaŋ iŋ oc ndic bata têm kwahic dec-ɲga, ma iŋ oc seŋ ɲaclai ti ɲagôliŋ hoŋ su, ma kêŋ gêŋ hoŋ sip Damaŋ Anötö amba bu nem gôliŋ. 25 Bu Kilisi gic waê bu nem gôliŋ e iŋ kêŋ iŋ ndê ɲacyo hoŋ sêsôc iŋ gahi ɲapu. 26 Ma ɲacyo ɲambu-ɲga naŋ iŋ oc seŋ su, naŋ ɲaclai dambac ndu-ɲga. 27 Sêto yom yêc bocdec bu:

Iŋ kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc iŋ gahi ɲapu.

[BW 8:6]

Yom dinaŋ pi 'gêŋ hoŋ,' naŋ hêganôŋ Anötö dom, bu Anötö dau kêŋ ɲaclai têŋ Kilisi pi gêŋ hoŋ. 28 Tigen têŋ ndoc Anötö ndê Atu dau kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc iŋ ndê gôliŋ ɲapu su, naŋ goc iŋ dau oc sôc Anötö ɲapu. Ma bocdinaŋ Anötö tigen oc ti ɲadau ma nem gôliŋ gêŋ hoŋ.

29 Anötö oc uŋ lau batê sa têŋ têm ɲambu-ɲga, yomandô. Bu bocdinaŋ dom, dec tu sake-ɲga lau ɲatô sêliŋ sanŋu tu lau naŋ sêmbac ndu su-ɲga? 30 Ma gauc nem yac lau aposel. Tu sake-ɲga yac ahôc ɲawapac ti kisa ɲapan tu gwelêŋ ɲawaê ɲayham-ɲga? 31 O asidôwai. Aõ gapo mac nem waêm sa tu mac nem akêŋ whiŋ yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ɲga. Mac anyalê bu yom dau iŋ yom ɲandô, dec anyalê bu yom dec iŋ yom ɲandô bocdinaŋ. Lau sêkôm bu sêndic aõ ndu tôm bêc hoŋ. 32 Yêc malac Epesas lau sêkêŋ kisa aõ gitôm bôclai sac, magoc aõ gac siŋ têŋ ɲac ti ɲanŋa. Magoc lau batê bu sêtisa dom, tôm mac

* 15:29: Mêtê dau ɲahu yêc awê dom, magoc Pol ndê yom tôc asê bu lau Korin ɲatô sêliŋ sanŋu tu ɲac si lau naŋ sêmbac ndu-ɲga. Mboe lau batê dinaŋ sêkêŋ whiŋ Yisu su, magoc sêliŋ busanŋu su dom têŋ ndoc sêmo tali, ma tu dinaŋ-ɲga dec lau ɲatô sêliŋ sanŋu tu ɲac-ɲga. Pol sôm bu mêtê dinaŋ iŋ solop me so dom, magoc iŋ sôm yom pi mêtê dau tu bu puc iŋ ndê yom pi lau batê sêtisa-ɲga naŋ dôŋ.

nem lau n̄atô sêsôm, dec aô neŋ gwelen n̄awaê n̄ayham-n̄ga in̄ n̄amalac n̄ambwa si gêŋ, ma oc nem aô sa dan̄ dom. Bu bocdinaŋ dec dakôm tôm yom nan̄ sêto yêc bocdec bu:

Gauc nem gêŋ danen̄ ti danôm-n̄ga en̄, bu n̄asawa apê en̄ yac oc dambac ndu ma dandinaŋ. [Ais 22:13]

³³ Ayob daôm bu lau sêŋsau mac dom. Gauc nem yom nan̄ sêsôm bocdec bu, “Mac bu ambo awhin̄ lau nan̄ sêkôm mêtê sac, dec mêtê sac dau oc kôm mac nem mêtê n̄ayham tisac whin̄.” ³⁴ Aô wasôm têŋ mac bu mayam daôm, bu mac nem lau n̄atô sêsa si lêŋ gitôm sem gauc Anôtô ma sêsap mêtê sac dôŋ n̄apaŋ. Bocdinaŋ akôc gauc n̄apep ma ahu mêtê sac sin̄ gagcŋ.

Lau oc sêtisa ti n̄amlic kain̄ bocke?

³⁵ Mboe mac nem lau n̄atô oc sêndac, “Anôtô oc uŋ lau batê sa n̄alêŋ bocke?” me “Lau batê oc sêtisa ti n̄amlic kain̄ bocke?” ³⁶ Yom dau in̄ yom gauc mbasi-n̄ga. An̄gô! Gêŋ nan̄ mac asô sip nom, nan̄ bu tibalê dom, dec oc po pi men̄ dom. ³⁷ Mac bu asô gêŋ n̄amatu gitôm yan̄gom me gêŋ n̄awhê n̄atô, dec mac asô gêŋ dau n̄agatôm nan̄ oc po pi men̄ tin̄ambu, nan̄ dom, magoc asô n̄amatu n̄ambwa sip nom. ³⁸ Ma Anôtô dau kêŋ gêŋ n̄agatôm têŋ gêŋ n̄awhê tôm in̄ dau kêmasan̄ su. In̄ kêŋ n̄agatôm tidau-tidau têŋ gêŋ n̄awhê tigen-tigen. ³⁹ Ma n̄agatôm ti n̄amlic nan̄ in̄ kêŋ têŋ gêŋ hon̄, nan̄ sêtôm dau d om. In̄ kêŋ n̄amalac si n̄amlic kain̄ dan̄, ma bôc si kain̄ dan̄, ma mbac ti i bocdinaŋ. ⁴⁰ Gêŋ undambê-n̄ga sêmbo ti n̄ac si n̄awasi kain̄ dan̄, ma gêŋ nom-n̄ga sêmbo ti n̄ac si n̄awasi kain̄ dan̄ bocdinaŋ. ⁴¹ Ac ti ayô ma tata hon̄ si n̄awasi têŋtêŋ. Ma tata hon̄ si n̄awasi gitôm dau dom. ⁴² Ma têŋ ndoc lau batê sêtisa, nan̄ oc n̄alêŋ kain̄ tigen. Lau batê nan̄ taŋsuhun̄ sip nom, nan̄ si n̄amlic in̄ gêŋ têm kwahic dec-n̄ga, ma tôm dom bu yêc n̄apaŋ. Magoc Anôtô oc uŋ sa ma nem kwi ti gêŋ yêc n̄apaŋ-n̄ga. ⁴³ Gêŋ nan̄ taŋsuhun̄ in̄ gêŋ waêmbe, magoc Anôtô oc uŋ sa ma kôm ti gêŋ tiwaê. Taŋsuhun̄ gêŋ n̄aclai mba, magoc Anôtô oc uŋ sa ti n̄aclai. ⁴⁴ Bu yac taŋsuhun̄ n̄amlic nom-n̄ga, magoc Anôtô oc uŋ sa ti n̄amlic wakuc undambê-n̄ga. Yac tan̄yalê bu n̄amlic nom-n̄ga dec yêc, ma n̄amlic undambê-n̄ga yêc bocdinaŋ. ⁴⁵ Anôtô kêmasan̄ n̄amalac si n̄amlic nom-n̄ga, tôm yom nan̄ sêto yêc bocdec bu:

N̄gac n̄amata-n̄ga Adam in̄ ti gêŋ tali. [Gen 2:7]

Ma Adam n̄ambu-n̄ga, nan̄ Kilisi dau, nan̄ tisa ti n̄amlic undambê-n̄ga. Ma yac oc dambo tan̄li tu in̄-n̄ga, ma datap neŋ n̄amlic wakuc undambê-n̄ga sa, tôm in̄ ndê. ⁴⁶ Yac dakôc n̄amlic undambê-n̄ga muŋ dom, magoc dakôc n̄amlic nom-n̄ga muŋ, ma tin̄ambu oc datap n̄amlic undambê-n̄ga sa. ⁴⁷ N̄amalac n̄amata-n̄ga men̄ akêŋ nom. Magoc n̄amalac tilu-n̄ga men̄ akêŋ undambê. ⁴⁸⁻⁴⁹ Kwahic dec yac hon̄ dambo datôm n̄amalac nom-n̄ga n̄amata-n̄ga dinaŋ. Dinaŋi sêkôc yac bu dambo datôm n̄amalac nom-n̄ga dinaŋ. Magoc lau nan̄ sêmbo undambê, nan̄ sêmbo sêtôm n̄ amalac undambê-n̄ga, ma tin̄ambu yac oc datiwakuc, ma dambo datôm n̄amalac undambê-n̄ga.

⁵⁰ Bocdinaŋ anen̄ asidôwai, aô wasôm têŋ mac bu yac datôm dom bu dasôc Anôtô ndê gameŋ undambê-n̄ga ti neŋ n̄amlic têm kwahic dec-n̄ga. Bu yac neŋ dac ti n̄amsôm in̄ gêŋ yêc n̄apaŋ-n̄ga dom, ma tôm dom bu wêkain̄ gameŋ dandôc tan̄li n̄apaŋ-n̄ga. ⁵¹ Aô bu wasôm yom n̄ahu atu dan̄ têŋ mac an̄gô. Yac hon̄ oc dambac ndu dom, magoc Anôtô oc nem yac hon̄ kwi ma kêŋ n̄amlic wakuc têŋ yac. ⁵² Têŋ bêc n̄ambu-n̄ga dahuc oc tan̄, ma sep tigen̄ lau batê oc sêtisa ti n̄amlic wakuc sêndôc tali n̄apaŋ-n̄ga. Ma Anôtô oc nem yac lau nan̄

dambo tarji, narj kwi dawhinj, ma kêñ ñamlic wakuc têtj yac. ⁵³⁻⁵⁴ Bu ñamlic nom-nga oc tòm dom bu yêc ñapañ, ma gic waê bu ñinga. Bocdinañ têtj bêc ñambu-nga Anötö oc nem ñamlic nom-nga kwi ti gêtj yêc ñapañ-nga, narj tòm dom bu ñinga. Gauc nem yom narj sêto yêc bocdec bu:

Anötö ku ñaclai dambac ndu-nga dulu su, ma pacndê sambuc. [*Ais 25:8*]

Yom dau oc ñandô sa têtj bêc ñambu-nga.

⁵⁵ O ñaclai dambac ndu-nga, am oc ku yac dulu ñalêtj bocke? Am nem ñamalic ndic yac ndu-nga yêc nde? [*Hos 13:14*]

⁵⁶ Ñamalic narj wê yac dasa señ dambac ndu-nga, narj mêtê sac. Ma yomsu kêñ ñaclai têtj mêtê sac. ⁵⁷ Magoc danem danje Anötö narj ku yac neñ ñacyo dulu tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga. ⁵⁸ Bocdinañ, aneñ asidôwai atac whiñ-nga, alhac ñaŋga ma ayob daôm bu gêtj danj ku mac dulu dom. Akêtj nem ñalôm sambuc tu Pômdau ndê gwelen-nga. Bu mac anyalê su bu gêtj bocke narj mac akôm tu Pômdau-nga, narj gêtj ñandô mbasi-nga dom. Oc nem ñandô!

16

Sêkêtj da bu sênem lau sêkêtj whiñ-nga ñatô sa

¹ Aô wasôm yom pi awa narj mac bu andic sa bu anem Anötö ndê lau dabuñ Jerusalem-nga sa. Akôm tòm yom narj aô gasôm têtj gôlôwac dabuñ narj sêmbo gameñ Galesia-nga, narj su. ² Tòm wake ñabêc ñamata-nga sambob, mac tigen-tigen andic nem awa da-nga sa tòm awa narj mac tigen-tigen atap sa yêc wake dinañ ñalôm. Andic sa gwanan ma akêtj ndöc. Ma têtj ndoc aô wahôc asê mac yêc malac Korin, narj oc wakêtj ñawapac têtj mac bu andic sa têtj têtj dinañ-nga dom. ³ Anyaliñ lau ñatô sa narj mac alic ñayham bu sêkôc mac nem da dau, ma sêkêtj têtj gôlôwac dabuñ Jerusalem-nga. Ma têtj ndoc aô wahôc asê mac, narj wato bapia puc ñac dôñ-nga ma wanñiñ ñac sêndi. ⁴ Ma aô bu walic tòm bu aô daunj watêtj Jerusalem wandi, goc yac anjêlêtj awhiñ daunj.

Pol ti lau ñatô oc sêndic lau Korin kêsi

⁵ Aô gauc gêm bu wandic lau gameñ Masedonia-nga kêsi, ma tiñambu watêtj mac waloc. ⁶ Aô bu wambo wawhiñ mac ñasawa baliñ, mboe aô oc wambo e ndoc uhô-nga pacndê. Ma bocdinañ oc tòm bu mac anem aô sa tu señ bocke narj wasa tiñambu-nga. ⁷ Aô gakêtj batan bu Pômdau oc kêñ ñasawa baliñ têtj aô tu wambo wawhiñ mac-nga. Magoc aô bu waloc ñagahô, d ec oc tòm dom bu wambo wawhiñ mac ñasawa baliñ. ⁸ Kwahic dec aô oc gacgeñ wambo malac Epesas e Om †Pentikos-nga pacndê. ⁹ Nahu bu Pômdau gêlêc gatam su bu wakôm gwelenj atu danj yêc dindec e ñandô sa. Ma gêtj danj whiñ, narj lau daêsam sêkêtj kisa aô yêc dec.

¹⁰ Timoti bu hôc asê mac, narj goc akôc iñ sa ti yom malô, tu bu iñ mbo whiñ mac ti atac pa su enj. Nahu bu iñ kôm Pômdau ndê gwelenj tòm aô gakôm. ¹¹ Alic bu lau danj sêtec iñ me sêpu iñ dom. Ma têtj ndoc iñ bu mbu têtj aô meñ, narj anñiñ iñ lhô meñ ti yom malô. Aô gakêtj batan bu ñasawa sauñ Timoti ma asidôwai ñatô oc sêmbu sêtêtj aô sêmeñ.

¹² Yom pi yac neñ asidôwai Apolos wasôm bocdec bu. Aô gateñ iñ tidim daêsam bu êñsêlêtj whiñ asidôwai ñatô ma têtj mac loc. Kwahic dec iñ sôm bu iñ oc loc dom, magoc têtj ndoc iñ tap ñasawa ñayham danj sa, narj iñ oc loc.

Yom ñambu-nga

¹³ Anem ali, asap nem mêtê akêtj whiñ-nga dôñ ñapañ, ma alhac ñaŋga ti nem ñalôm pêtj dôñ. ¹⁴ Ma akôm nem gêtj honj ti mêtê atac whiñ-nga.

¹⁵ O asidôwai. Mac anjalê bu Stepanas ma lau hoŋ nan sêmbô in ndê andu, nan sêti lau ŋamata-ŋga tu sêkêŋ whin Yisu-ŋga yêc mac nem gameŋ Akaya-ŋga. Ma ŋac sêkêŋ si ŋalôm sambuc tu sênem akiŋ Anötö ndê lau dabuŋ-ŋga. Kwahic dec aö bu wandac mac bocdec bu. ¹⁶ Lau kaiŋ dinaŋ, ma lau asa nan sêlhac sêwhin ŋac ma sêkôm gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga, nan asôc ŋac ŋapu. ¹⁷ Têŋ ndoc Stepanas lu Fotunatas ma Akayakus sêmen akêŋ Korin ma sêhôt asê aö, nan sêkôm aö atac ŋayham atu. Nahu bu ŋac sêkôt mac hoŋ anôm sêtêŋ aö sêmen. ¹⁸ ŋac sêkôm aö nen ŋalôm tighô, tôm sêkôm mac nem ŋalôm tighô têŋ têm sêmbô sêwhin mac. Tu dinaŋ-ŋga dec wasôm têŋ mac bu atoc lau kaiŋ dinaŋ sa ŋapep.

Pol ti lau ŋatô sêkôm acsalô têŋ lau Korin-ŋga

¹⁹ Gôlôwac dabuŋ titon-titon hoŋ nan sêmbô gameŋ Esia-ŋga dindec, nan sêkêŋ si acsalô ŋayham têŋ mac hoŋ. Ma Akwila lu Prisila ti gôlôwac dabuŋ nan sêkac sa yêc inlu si andu, nan sêkêŋ acsalô ŋayham ti atac whin têŋ mac tu Pômdau-ŋga. ²⁰ Ma asidôwai hoŋ nan sêmbô gameŋ dindec sêkêŋ acsalô têŋ mac bocdinaŋ. Mac hoŋ akam daôm, anjuc Anötö ndê lau dabuŋ si lêŋ.

²¹ Aö Pol gato yom dindec ŋa dauŋ aman tu bu wakêŋ aneŋ acsalô têŋ mac-ŋga.

²² ŋamalac dan bu atac tec Pômdau, nan Anötö pucbo in. O Pômdau, mbu mwen! ²³ Pômdau Yisu ndê mwasin têŋ mac. ²⁴ Aö bu wakêŋ aneŋ atac whin têŋ mac lau akêŋ whin Yisu Kilisi-ŋga hoŋ.

Pol ndê bapia tilu-nga têtj lau Korin-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol to bapia dindéc têtj ndoc inj mbo gamej Masedonia-nga. Inj tap sa bu aposel tasanj ñatô sêkôm gwelenj sêmbo malac Korin, ma sêndôhônj yom tasanj têtj lau sêkênj whinj-nga, ma sêpu Pol dau ma sêsôm bu inj aposel ñandô dom. Bocdinañ Pol to bapia dindéc têtj ñac bu whê dau sa bu inj aposel ñandô, ma bu puc lau Korin-nga dôñ tu bu sêsôc lau tasanj dinañ si yom ñapu dom. Tinjambu inj kêkinj Taitus têtj ñac gi bu lic ñac sêmbo ñalêñ bocke, ma Taitus mbu meñ ma sôm têtj Pol bu lau Korin-nga daêsam sêsôc inj ndê yom ñapu, ma sem dau kwi.

Pol to bapia dindéc ma tôc asê bu inj tac ñayham kêlêc tu ñgô Taitus ndê ñawaê pi lau Korin-nga. Ma inj whê inj ndê lêñ tu ndic ñac kêsi-nga sa. Inj sôm têtj ñac bu sêmatôc aposel tasanj dinañ, ma sêmatôc ñac ñau si lau nañ sêkôm mêtê sac, nañ sêwhinj. Ma inj to yom pi ñac si gwelenj sic awa sa-nga tu sênem lau Jerusalem-nga nañ sêpônâ dau, nañ sa-nga.

Yom ñamata-nga

¹ Aô Pol, nañ gati Yisu Kilisi ndê †aposel kêkuc Anötö ndê atac whinj, gambo gawhij yac neñ asidôwa Timoti, ma alu ato bapia dindéc têtj Anötö ndê gôlôwac dabuj yêc malac Korin, ma têtj Anötö ndê lau dabuj honj yêc gameñ Akaya-nga. ² Mwasinj ti yom malô akêñ Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têtj mac.

Anötö gêm malô ndê lau

³⁻⁴ Tampinj Anötö, yac neñ Pômdau Yisu Kilisi Damba. Inj Damañ nañ tawalô ti gêm malô yac yêc ñawapac honj-nga. Ma tu dinañ-nga dec yac atôm bu anem malô lau nañ ñawapac tidau-tidau tap ñac sa, ñalêñ tigenj tôm Anötö dau kôm têtj yac. ⁵ Nahu bu ñawapac ti ñandê tôm Kilisi hôc, nañ kêsalê yac ahuc tu yac am akinj inj-nga. Magoc tu Kilisi-nga, dec Anötö ndê mwasinj nem malô yac-nga kêsalê yac ahuc bocdinañ. ⁶ Têtj ndoc bocke ñawapac tap yac sa, nañ alic ñayham bu ahôc tu bu anem malô mac-nga, ma tu mac atap Anötö ndê mwasinj nem mac si-nga sa. Ma têtj ndoc Anötö gêm malô yac, nañ mwasinj dau golom mac bocdinañ, ma gêm mac sa bu alhac ñanğa ti nem atac pa su, ma ahôc ñawapac kainj tigenj tôm yac ahôc. ⁷ Yac anyalê bu mac ahôc ñawapac awhinj yac, ma Anötö oc nem malô mac ti puc mac dôñ awhinj yac bocdinañ. Tu dinañ-nga dec yac atac lu-lu tu mac nem akêñ whinj-nga dom.

Aposel sêhóc ñawapac daêsam

⁸ O asidôwai. Anyalê pi ñandô enj bu yac ahôc ñawapac atu-tu daêsam yêc gameñ Esia-nga. Gêñ dinañ kêgwiniñ yac ñandô ma hôc gêlêc yac mba licwalô su e yac gauc gêm bu oc señ yac su andinañ. ⁹ Yomandô! Yac gauc gêm bu yac mba têm ambo tanji-nga pacndê têtj ndoc dinañ. Magoc mba. Wapac dau tap yac sa bu êndôhônj yac bu tanjkwê yac dauñ mba licwalô dom, magoc tanjkwê Anötö nañ tôm bu unj lau batê sa, nañ ndê ñaclai. ¹⁰ Yac gauc gêm bu ñawapac dinañ oc ku yac dulu, magoc Anötö kêgaho yac su. Ma yac akêñ whinj ti tanjkwê inj bu nem yac sa ñalêñ tigenj dinañ ñapan. ¹¹ Ma yac akêñ whinj bu mbec nañ mac atenj, nañ oc nem yac sa bocdinañ. Têtj ndoc ñawapac bu tap

yac sa tiyham, nanj Anötö oc nem yac sa tu mac nem mbec-nga. Ma lau daêsam nanj sêlic gêj dau, nanj oc sênem danje Anötö tu inj ndê mwasiñ nanj kêj têtj yac-nga.

Pol kêj ndê têtj ndic lau Korin kêsi-nga pi ahic

¹² Anjô su nanj. Lêtj ti sakinj nanj yac akôm ambo nom, nanj akôm anjuc gauc nom-nga danj dom. Mba. Yêc yac mba njalôm yac akêtj whinj bu yac asa mba lêtj tôm Anötö atac whinj enj. Yac akôm gwelenj hoj ti mba njalôm ma gauc sambuc, ma asa lêtj njawasi enj, tôm Anötö ndê mwasiñ puc yac dôj. Ma têtj ndoc yac ambo awhiñ mac, nanj yac anjuc lêtj tiger dinanj. Lêtj dau ti yac mba njahu apo dauñ sa-nga. ¹³⁻¹⁴ Lau njatô sêsôm bu yom hoj nanj yac ato têtj mac, nanj njahu yêc awê dom, ma mac atôm dom bu asam ma anyalê. Magoc mba. Kwahic dec mac anyalê yac ti mba gwelenj njahu njapep su dom. Magoc yac akêtj batanj bu mac oc anyalê yac pi njandô enj. Ma bocdinañ yac oc ati mac nem njahu apo daôm sa-nga, ma mac oc ati yac mba njahu apo dauñ sa-nga têtj ndoc Pômdau Yisu mbu menj.

¹⁵⁻¹⁶ Anej njalôm pêj dôj pi mac, dec galic njayham ma kamasanj neñ lêtj bu wandic mac kêsi tidim lu. Aô gauc gêm bu wandic mac kêsi têtj ndoc watêtj gameñ Masedonia-nga wandi. Ma têtj ndoc wambu akêtj gameñ dinanj wameñ, nanj gauc gêm bu oc walic mac tiyham. Njalêtj dinanj oc tôm bu wanem mac sa tidim lu, ma tinambu dec oc tôm bu mac anjinj aô watêtj gameñ Judia-nga wandi. ¹⁷ Magoc tu aô gac mac kêsi dom têtj ndoc gambu akêtj gameñ Masedonia-nga, dec mac gauc gêm bocke? Aô kamasanj lêtj dinanj gitôm gêj njambwa-nga, a? Me aô gasôm “Aêc, aô waloc,” ma njasawa saunj gakac awhanj kwi, ma gasôm bu “Mba, aô oc waloc dom,” kakuc lau nom-nga si lêtj, a?

¹⁸ Anjô su nanj. Anötö inj Yom Njandô Njatau, ma bocdinañ yac lau nanj amakinj inj, nanj atôm dom bu anjsau mac atôm lau nanj sêsôm “Aêc,” ma njasawa saunj sêcac si njalôm kwi tiyham, ma sêsôm “Mba.” ¹⁹ Bu njawaê njayham nanj alu Sailas ma Timoti ahoc asê têtj mac pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi, nanj tôc asê bu Anötö gôlôc tidôj bu kôc yac sa, ma sôm “Aêc” têtj yac tu Kilisi-nga. Ma inj gitôm dom bu sôm “Aêc” têtj mac, ma njagahô kac ndê awha kwi, ma sôm “Mba.” ²⁰ Bu gêj hoj nanj Anötö gic bata, nanj inj oc kôm njandô sa ma sôm “Aêc” têtj yac tu Kilisi-nga. Ma tu Yisu Kilisi-nga dasôm “Yomandô” tu Anötö ndê yom-nga, ma datoc inj ndê waê sa. ²¹ Anötö dau puc mac ma yac dôj, bu dasap neñ dakêtj whinj Yisu Kilisi dôj njapanj. Inj kêyalinj yac sa dati inj ndê. ²² Ma inj kêj ndê Njalau Dabuñ sip yac neñ njalôm tôm gêj njandô mbêc. Ma tu dinanj-nga yac tanyalê bu mwasiñ hoj nanj inj gic bata bu kêj têtj yac, nanj inj oc kôm njandô sa. Ma Njalau dau ti Anötö ndê njadalô nanj tôc asê bu inj ndê lau yac.

²³ Anjô su nanj. Aô gambu gatêtj malac Korin dom, njahu bu mac asap nem lêtj giso njatô dôj ambo, ma aô gatec bu waloc ma wakôm mac nem njalôm njawapac andô tu wamatôc mac-nga. Anötö kêyalê anej njalôm, ma aô wasôm yêc inj anjô-nga bu yom dau inj yom njandô. ²⁴ Aô gasôm yom pi mac nem lêtj giso tu bu yac ati mac nem akêtj whinj njadaui lec dom. Mba. Mac tigerj-tigerj alhac Anötö anjô-nga tu daôm nem akêtj whinj-nga. Ma yac akôm gwelenj awhiñ mac tu bu mac asa nem lêtj njapep e ambo ti atac njayham enj.

2

¹ Tu dinanj-nga dec aô gauc gêm tidôj bu wambu watêtj mac waloc dom, njahu bu aô gatec bu yac dambo ti njalôm njawapac tiyham tu wamatôc mac-nga.

² Ma aö bu wakôm mac ñalôm ñawapac, dec asa mbo bu kôm aö atac ñayham? Bu mac lau daöm dinanñ ati aneñ atac ñayham ñahu. ³ Tu dinanñ-ña dec aö gac mac kêsi tôm aö gasôm su, nanñ dom, magoc gato bapia danñ têtñ mac. Ma aö gakêtñ batanñ bu mac oc asôc aneñ yom dau ñapu. Ma bocdinanñ têtñ ndoc aö bu watêtñ mac waloc, nanñ ñawapac danñ oc yêc yac ñasawa dom, ma gêtñ dau oc kôm aö atac ñayham. Ma aö gakêtñ whinñ bu mac honñ oc atac ñayham awhinñ aö. ⁴ Yom dau aö kayalê bu yom ñanña, ma aö gato ti tanñsulu eñ, ma kasahê ñawapac ti ñandê atu yêc neñ ñalôm. Aö gato tu bu wakêtñ ñawapac têtñ mac-ña dom, magoc tu bu watôc asê bu aö atac whinñ mac ndu andô.

Pol sôm bu sêsuc ñac si ñamalac danñ ndê sac kwi

⁵ Mac nem ñgac danñ kôm aö ñayom, ma gêtñ dau kêtñ ñawapac têtñ aö tanñwasêtñ dom. Aö gatec bu wasôm yom daêsam pi gêtñ dau, tigenñ aö wasôm têtñ mac bu inñ kêtñ wapac mac honñ bocdinanñ. ⁶ Magoc kwahic dec inñ pu dau, dec aö wasôm têtñ mac bu lêtñ bocke nanñ gôlôwac dabunñ sêsôm tidôñ tu sêmatôc inñ-ña, nanñ gitôm. ⁷ Aö gatec bu inñ mbo ti ñalôm ñawapac atu ñapanñ, ma bocdinanñ asuc inñ ndê sac kwi, ma anem malô inñ ndê ñalôm. ⁸ Aö atac whinñ bu mac akôm bocdinanñ, tu bu atôc asê têtñ inñ bu mac atac whinñ inñ. ⁹ Yom nanñ aö gato pi ñgac dinanñ, nanñ gato tu bu wanñsahê mac bu oc asôc aneñ yom honñ ñapu, me mba. ¹⁰ Mac bu asuc ñamalac dinanñ ndê giso kwi, dec aö wasuc inñ ndê sac kwi bocdinanñ. Bu giso bocke nanñ inñ kôm têtñ aö, nanñ Kilisi kêyalê bu aö gasuc kwi, ma aö gakôm bocdinanñ tu bu wanem mac sa tu lêtñ amatôc giso-ña ti apinñ daom dôtñ-ña. ¹¹ Aö gatec bu mac akêtñ ñasawa têtñ Sadanñ bu senñ lêtñ dapinñ dauñ dôtñ-ña su. Bu yac tanñyalê Sadanñ ndê lêtñ honñ su.

Pol tac whinñ bu lic Taitus

¹² Têtñ ndoc aö gatêtñ malac Troas ga, nanñ galic bu Pômdau gêlêc gatam su têtñ aö bu wahoc Kilisi ndê ñawaê ñayham asê yêc gameñ dinanñ. ¹³ Magoc aneñ ñalôm gi lu gi lu, ñahu bu aö gatap aneñ asidôwa Taitus sa yêc malac dinanñ dom. Tu dinanñ-ña aö gahu lau malac dinanñ-ña sinñ, ma gatêtñ gameñ Masedonia-ña ga.

Pol whê lau aposel si gwelenñ sa

¹⁴ Magoc aö bu wanem danñe Anôtô, ñahu bu inñ wê yac lau nanñ dakêtñ whinñ Kilisi, gitôm ñgac sinñsêlêc ti ndê lau sinñ-ña nanñ sêku si ñacyo honñ dulu. Ma wanem danñe inñ bu lau daêsam sêtap gauc sa pi Kilisi, tu gwelenñ nanñ inñ kêtñ sip yac amanñ-ña. Ma gauc pi Kilisi dau, inñ gitôm gêtñ malu ñayham nanñ ñamalu pôm gameñ kwi. ¹⁵⁻¹⁶ Bu Anôtô gêlic yac atôm gêtñ malu ñayham, tu yac mba gwelenñ ahoc ñawaê ñayham asê pi Kilisi-ña. Lau nanñ sêkôc ñawaê dau sa ma sêtap senñ sêndôc tali-ña sa, nanñ sêlic yac ti mba gwelenñ tôm sênğu gêtñ ñamalu ñayham. Magoc lau nanñ sêkôc sa dom dec sic waê bu sênğinña, nanñ sêtec yac ti mba gwelenñ tôm sênğu gêtñ mbôp ñasu. Gwelenñ ñawaê ñayham-ña dau inñ gwelenñ atu andô, ma yac neñ asa gitôm bu kôm? ¹⁷ Magoc tu Anôtô puc yac dôtñ-ña, dec yac atôm bu akôm. Ma yac akôm tôm lau daêsam nanñ sêkôm tu sêtap awa sa-ña lec dom. Mba. Yac anñyalê tidôtñ bu Anôtô kêyalinñ yac sa ma pinñ yac dôtñ am daminñ Kilisi, dec akôm gwelenñ ñawaê ñayham-ña ti ñalôm ñawasi ambo inñ anğô-ña.

3

Lau Korin-ña si lêtñ whê Pol ndê gwelenñ sa

¹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom dindec tu bu atoc dauj sa-nga, a? Mba. Lau njatô sêkôc bapia whê nac sa tu sêkôm gwelenj-nga. Magoc yac atôm lau dinañ dom. Yac ahêgo dauj bu akôc bapia danj bu whê yac sa têj mac, me bu mac ato bapia whê yac sa têj lau njatô-nga dom. Mba. ² Nahu bu mac daôm atôm bapia whê yac sa-nga, nanj sêto yêc yac mba njalôm. Ma têj ndoc lau sêlic mac nem lêj ti sakinj, nanj tòm nac sêsam bapia dau, ma sênjalé bu yac aposel njandô. ³ Kwahic dec mac ati Kilisi ndê lau tu yac mba gwelenj-nga. Ma têj ndoc lau sêlic mac asa nem lêj tiwakuc, nanj tòm sêlic bapia whê yac sa têj nac-nga. Ma mac atôm bapia nanj sêto nja kêlêpê me atôm Moses ndê yomsu nanj Anötô to pi hoc, nanj dom. Mba! Mac atôm bapia nanj Anötô Tali Njadau ndê Njalau to, ma inj to sip njamalac si njalôm.

Pwac wakuc oc kêj yac dandöc tanji

⁴ Tu Kilisi-nga dec yac akêj whinj bu mac oc asap nem lêj ti sakinj njayham dinañ dôj napanj. Bocdinañ yac ambo ti atac pa su tu mac-nga yêc Anötô angô-nga. ⁵ Yac bu atoc dauj sa ma asôm bu yac dauj atôm bu akôm Anötô ndê gwelenj lec dom. Mba. Tigenj tu Anötô kêj njanja têj yac-nga, dec yac atôm bu akôm. ⁶ Aêc! Tu njaclai nanj Anötô dau kêj têj yac-nga, dec yac atôm bu anem akinj inj, ma ati lau akinj pwac wakuc-nga. Ma pwac wakuc dau, inj gitôm pwac akwa yomsu-nga dom. Bu lau danj sêtôm dom bu sênjuk pwac yomsu-nga njapep, ma bocdinañ pwac dau tîc asê bu tac waê bu dambac ndu. Tigenj pwac wakuc nanj hêganônj Njalau ndê gwelenj, nanj oc nem yac sa bu dandöc tanji.

Pwac wakuc hôc gêlêc pwac akwa su

⁷ Angô su nanj. Pwac akwa nanj Anötô to pi hoc ma kêj têj Moses, nanj mejj ti Anötô ndê njawasi. Njawasi dau gêm Moses ahuc dec lau Israel-nga danj sêtôm dom bu sêlic inj angô andô solop e njawasi dau hê su. Pwac dau mejj ti njawasi, magoc sakinj pwac akwa-nga dau nja-njandô, nanj dambac ndu.* ⁸ Tigenj sakinj pwac wakuc-nga, nanj Njalau Dabuj gêm gôlinj, nanj ndê njawasi hôc gêlêc su. ⁹ Pwac yomsu-nga nja-njandô nanj datap Anötô ndê matôc sa. Tigenj pwac wakuc nja-njandô nanj dati lau gitêj tu Njalau Dabuj ndê gwelenj-nga. Bocdinañ pwac wakuc ndê njawasi hôc gêlêc pwac akwa ndê su. ¹⁰ Pwac akwa mejj ti njawasi, tigenj yac bu danem dôhônj pwac akwa dau whinj pwac wakuc, oc dalic gitôm gêm njawasi mba, bu pwac wakuc ndê njawasi hôc gêlêc su. ¹¹ Njawasi nanj gêm Moses ahuc têj ndoc inj kôc pwac akwa, nanj yêc baliñ dom ma hê su, magoc pwac wakuc ndê njawasi inj atu andô, ma oc pacndê dom.

¹² Bocdinañ yac akêj batanj pwac wakuc nja-njandô, ma akôm mba gwelenj ti atac pa su. ¹³ Ma yac akôm Anötô ndê njawasi ahuc tòm Moses kôm, nanj dom. Bu têj ndoc Anötô ndê njawasi gêm Moses ahuc, nanj inj kôm angô andô ahuc nja po, bu lau Israel-nga sêlic inj angô andô dom e njawasi dau hê su. ¹⁴⁻¹⁵ Magoc lau dau si gauc ti njalôm njadandi, ma nac gauc gêm bu pwac yomsu-nga nanj Anötô kêj sip Moses amba, nanj ti lêj Anötô nem nac si-nga. Têj ndoc sêsam pwac yomsu-nga dinañ, nanj sênjalé nahu andô dom, tòm po danj kôm nac si njalôm ahuc. Ma têj Moses ndê têm e mejj têj kwahic dec, po dau gacgenj yêc. Njalêj tigenj yêc bu po dau ninja yêc nac si njalôm, nanj sêkêj whinj Kilisi, dec

* **3:7:** Yom dau nahu bocdec bu. Yac bu gauc nem bu danem akinj Anötô tanjuk lêj pwac yomsu-nga, dec oc tòm dom bu dati lau gitêj ma datap senj dandöc tanji-nga sa. Bu njamalac danj oc tòm dom bu ênjuk yomsu honj njapep, ma bocdinañ lêj yomsu-nga oc tòm dom bu kêj yac dandöc tanji. Alic yom njatô yêc Rom 3:20; Gal 2:16; ma Jem 2:10.

in̄ oc kac po dau su. ¹⁶ Yomandô. Asa nan̄ gêm ndê ñalôm kwi ma kêñ whin̄ Pômdau, nan̄ Pômdau dau oc kac po dau su yêc in̄.

¹⁷ Pômdau in̄ Ñalau, ma Pômdau ndê Ñalau bu mbo whin̄ yac, dec in̄ oc êngapwêc yac su yêc gapocwalô yom̄su-nga. ¹⁸ Kwahic dec po dan̄ kôm yac an̄ôñ andô ahuc gitôm Moses dom, magoc yac lau dakêñ whin̄-nga hon̄ datôc Pômdau ndê ñawasi asê tiawê gitôm busunôm. Ma ñawasi dau oc hê su dom, magoc oc tiatu-tiatu ndi. Nahu bu Pômdau ndê Ñalau gêm gwelen̄ yêc yac nen̄ ñalôm ñapan̄, tu bu kôm yac datiwakuc.

4

Ñawaê ñayham gitôm ya ñawê

¹ Anôtô tawalô yac ma kêñ sakin̄ pwac wakuc-nga sip yac aman̄, ma tu in̄ tawalô yac-nga dec yac atôm dom bu ahu gwelen̄ dau sin̄ têt̄ñ ndoc ñawapac tap yac sa. ² Mba. Mêtê yomañ-nga nan̄ lau sêkôm sêsin̄-sêsin̄ sêmbo, nan̄ yac ac ahê su. Yac an̄galun̄ yom dan̄ whin̄ Anôtô ndê yom, me an̄sau lau dan̄ bu sêkên̄ whin̄-nga lec dom. Mba. Yac ahoc yomandô asê yêc awê. Ma ñalên̄ dinan̄, lau oc sêñyalê yêc ñac si ñalôm, bu yac akôm mba gwelen̄ solop ambo Anôtô an̄gô-nga. ³ Lau ñatô sêngô ñawaê ñayham nan̄ yac ahoc asê, magoc sêkên̄ whin̄ dom, gitôm gên̄ dan̄ kôm ñac si gauc ti ñalôm ahuc, ma bocdinan̄ ñac gacgen̄ sêmbo ser̄ sêñin̄ga-nga. ⁴ Anôtô tasan̄ têm dindec-nga, nan̄ Sadan̄ dau, in̄ kêñ ñasec atu pôc lau nan̄ sêkên̄ whin̄ dom, nan̄ si gauc ahuc. Ma ñac gitôm dom bu sêkôc ñawaê ñayham sa. Bocdinan̄ dec sêñyalê Kilisi ndê ñawasi dom. Ma sêñyalê Anôtô ndê ñawasi dom bocdinan̄, bu Kilisi gêm Anôtô dau an̄gô bu tôc Anôtô asê têt̄ñ yac.

⁵ An̄gô su nan̄. Yac am mêtê hêganôn̄ daun̄ dom. Mba. Yac am mêtê pi Yisu Kilisi, ma akac lau bu sêkôc in̄ sa ti ñac si Pômdau. Ma yac am akin̄ mac atôm lau akin̄, tu bu apo Yisu ndê waê sa-nga. ⁶ Anôtô in̄ Ñawê Ñadau nan̄ sôm, “Ñawê sa ma pô gameñ ñasec,” têt̄ñ ndoc in̄ kêñ undambê ti nom. Ma in̄ kêñ ndê ñawê pô yac nen̄ ñalôm tu bu tanyalê in̄ ndê ñawasi atu-nga. Ma ñawasi atu dau, nan̄ dalic yêc Kilisi, nan̄ gêm Anôtô an̄gô têt̄ñ yac.

Anôtô kêñ ndê ñawaê ñayham têt̄ñ lau licwalô mba bu sêhoc asê

⁷ Yac daun̄ mba licwalô gitôm dom bu akôm gwelen̄ ñawaê ñayham-nga, tigen̄ Anôtô kêñ gwelen̄ dau sip yac aman̄. In̄ ndê lêt̄ñ dinan̄ gitôm in̄ kêñ gên̄ ñaôli atu dan̄ sip gên̄ ñambwa-nga gitôm lôñ-si. In̄ kôm bocdinan̄ dec tôc asê bu ñaclai puc gwelen̄ dau dôñ-nga, nan̄ hóc gêlêc ñaclai hon̄ su, nan̄ men̄ akêñ in̄ ndê. ⁸ Ñawapac daêsam sêyêc, magoc kégwinin̄ yac dom. Yac an̄salê lêt̄ñ bu an̄lêc ñawapac daêsam dinan̄ ñapan̄, magoc kôm yac atac tec mba gwelen̄ dom. ⁹ Daêsam sêkên̄ kisa yac, magoc yac an̄yalê bu Anôtô mbo whin̄ yac ma tôm dom bu hu yac sin̄. Sêpu ti sêkôm yac ñayom, magoc sêsen̄ yac su dom. ¹⁰⁻¹¹ Yac akôm gwelen̄ tu Yisu-nga, ma tu dinan̄-nga dec lau sêkôm bu sêndic yac ndu, magoc mba, yac ambo tan̄li. Yac ahôc ñandê ti ñawapac ñapan̄, nan̄ tôc asê bu yac an̄kuc Yisu ndê lêt̄ñ mbac ndu-nga. Magoc gên̄ dau ku yac dulu dom, tu bu tôc asê bu Yisu mbo tali tiyham ma kêñ ñaclai têt̄ñ yac bu akôm gwelen̄. ¹² Bocdinan̄, tu gwelen̄ ñawaê ñayham-nga dec yac ahôc ñawapac atu ñapan̄, tôm bu ndic yac ndu, magoc mac atap Anôtô ndê ñaclai kêñ mac andôc tamli-nga sa.

¹³ Sêto yom dan̄ yêc bocdec bu:

Aô gakêñ whin̄ Pômdau, dec gahoc in̄ ndê waê asê.

[BW 116:10]

Ma yac anƙuc gauc tigeŋ dinaŋ. Yac akêŋ whiŋ Pômdau, dec ahoc inŋ ndê waê asê. ¹⁴Ma yac anyalê bu Anötö, naŋ uŋ Pômdau Yisu Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ oc uŋ yac sa awhiŋ Yisu bocdinaŋ, ma kêŋ yac alhac inŋ anġô-ŋga awhiŋ mac. ¹⁵Yac alic ŋayham bu ahôc ŋawapac tu bu anem mac sa-ŋga. Ma tu yac mba gwelen-ŋga, dec Anötö ndê mwasiŋ oc êŋsalê mac nem lau daêsam ahuc, ma mac oc anem danġe Anötö êŋlêc e inŋ ndê waê tiatu ma tiapa.

¹⁶Tu dinaŋ-ŋga yac atôm dom bu ahu gwelenŋ dau siŋ têŋ ndoc ŋawapac tap yac sa. Yomandô. Yêc awê-ŋga yac neŋ ŋamlic tiakwa ma tisac, magoc yêc ŋalôm-ŋga Anötö kôm yac atiwakuc tôm bêc hoŋ. ¹⁷Bu ŋawapac naŋ yac ahôc, naŋ yac alic gitôm gêŋ ŋambwa têm apê-ŋga. Ma tu yac ahôc ŋawapac dinaŋ-ŋga, dec oc atap Anötö ndê ŋawasi atu sa. Ma ŋawasi dau oc pacndê dom, magoc oc yêc titêm-titêm, ma inŋ gêŋ ŋandô hôc gêlêc ŋawapac hoŋ dinaŋ su. ¹⁸Bocdinaŋ yac taŋkwê gêŋ nom-ŋga naŋ tanôŋ alic su, naŋ dom, ŋahu bu gêŋ dau oc niŋga. Magoc yac akêŋ batanŋ gêŋ naŋ yac tanôŋ alic su dom, bu gêŋ dau oc yêc ŋapaŋ ma pacndê dom.

5

Yac neŋ ŋamlic nom-ŋga oc pô dau su tiwakuc

¹Yac neŋ ŋamlic nom-ŋga gitôm bac batac, ma inŋ bu tisac, dec yac taŋyalê bu Anötö kêmasaŋ yac neŋ ŋamlic wakuc undambê-ŋga, naŋ gitôm andu ŋandô naŋ oc lhac ŋapaŋ. Andu ŋandô dau gitôm andu me bac têm apê-ŋga naŋ ŋamalac sêkwê, naŋ dom. ²Ma yac neŋ ŋamlic nom-ŋga gitôm yac neŋ ŋakwê têm dindec-ŋga. Magoc tu gêŋ wapac nom dindec-ŋga, dec yac atac whiŋ ndu andô bu dasôc neŋ ŋamlic wakuc undambê-ŋga ti ŋakwê, dec yac tam awhaŋ su bu datap gêŋ dau sa. ³Ma yac bu dasôc ŋakwê undambê-ŋga dau sa, dec oc ti yac neŋ ŋakwê ŋandô, ma oc dambo ŋamlic ŋambwa dom. ⁴Têŋ ndoc ŋamlic nom-ŋga ti yac neŋ bac, naŋ dahôc ŋawapac ŋapaŋ, ma bocdinaŋ tam awhaŋ su bu datap neŋ ŋamlic wakuc undambê-ŋga sa. Yac atac tec ŋamlic dindec dom, magoc yac atac whiŋ ndu andô bu ŋamlic têm dindec-ŋga naŋ gitôm dom bu yêc ŋapaŋ, naŋ pô dau su ti gêŋ wakuc naŋ oc yêc ŋapaŋ. ⁵Anötö kêmasaŋ yac tac waê gêŋ dau solop. Ma inŋ kêŋ ŋalau Dabuŋ têŋ yac gitôm gêŋ ŋandô mbêc, naŋ tôc asê bu gêŋ ŋandô naŋ inŋ gic bata bu kêŋ têŋ yac tiŋambu, naŋ oc ŋandô sa bocdinaŋ.

⁶Tu dinaŋ-ŋga dec yac ambo ti atac pa su eŋ. Yac anyalê bu têm hoŋ naŋ yac ambo nom ma ŋamlic nom-ŋga ti yac mba ŋakwê, naŋ yac ambo awhiŋ Pômdau yêc undambê dom. ⁷Bu gêŋ naŋ Anötö gic bata bu kêŋ têŋ yac tiŋambu, naŋ yac alic ŋa-ŋandô su dom, magoc akêŋ whiŋ bu oc ŋandô sa. ⁸Yac atac pa su ma alic ŋayham bu ambo ti ŋamlic nom dindec-ŋga, tigeŋ oc ŋayham hôc gêlêc bu ahu ŋamlic dau siŋ, ma andi ambo awhiŋ Pômdau. ⁹Bocdinaŋ yac bu ambo nom dindec me ahu siŋ, naŋ yac taŋkwê ŋandô tigeŋ, naŋ bu asa mba lêŋ ndic Pômdau tandô ŋayham eŋ. ¹⁰ŋahu bu tiŋambu yac hoŋ oc dalhac Kilisi anġô-ŋga bu êmatôc yac. Inŋ oc kêŋ ŋagêyô têŋ yac êŋkuc gêŋ ŋayham me sac bocke naŋ dakôm têŋ ndoc dambo nom dindec.

Pol whê ndê gwelenŋ ŋahu sa

¹¹Yac anyalê gêŋ dau su, dec atoc Pômdau sa ti asôc inŋ ŋapu, ma tu dinaŋ-ŋga dec yac am métê lau ma akac ŋac bu sênem dau kwi. Yac mba lêŋ ti sakiŋ ŋahu yêc awê têŋ Anötö, ma aô gakêŋ batanŋ bu mac oc anyalê yac mba lêŋ ti sakiŋ

ɲahu bocdinaɲ. ¹² Yac ato yom dindéc tiyham tu bu atoc dauɲ sa tɛɲ mac-ɲga dom. Mba. Yac atac whiɲ bu mac aɲyalé yac mba gauc ti ɲalóm tidòɲ, ma bocdinaɲ mac oc alic yac ɲayham. Ma oc tòm bu mac apo yac mba waèɲ sa tɛɲ lau naɲ sɛpu yac. Bu lau dau sêkôc gauc nom-ɲga ɲambwa ma sêtoc gɛɲ awê-ɲga sa hôc gêlêc gɛɲ ɲalóm-ɲga. ¹³ Magoc yac ahêgo dauɲ tu lau naɲ sêsôm bu yac mba gauc kêɲsôn, naɲ dom. Bu gɛɲ naɲ yac akôm, naɲ akôm tu Anötö-ɲga. Ma yac akôm ti mba gauc ɲawa, tu bu anem mac sa-ɲga. ¹⁴ Kilisi ndé atac whiɲ kêgîlî yac bu ahoc ɲawaè ɲayham asê tɛɲ lau. Bu yac akêɲ whiɲ bu ɲgac tigenɲ mbac ndu ô lau hoɲ, dec gitôm lau hoɲ sêmbac ndu. ¹⁵ Aéc! Kilisi mbac ndu tu lau hoɲ-ɲga, tu bu lau naɲ sêmbo tali naɲ sêɲkuc dau si atac whiɲ dom, magoc sêɲkuc iɲ naɲ mbac ndu tu ɲac-ɲga ma tisa ma mbo tali tiyham, naɲ ndé atac whiɲ.

Kilisi hê wamba yac tɛɲ Anötö

¹⁶ Muɲ-ɲga yac alic Kilisi gitôm ɲamalac nom-ɲga ɲambwa, magoc kwahic dec yac akôc gauc kaiɲ dinaɲ tiyham dom. Ma ɲalêɲ tigenɲ kwahic dec yac ahêgo dauɲ pi gɛɲ awê-ɲga dom tɛɲ ndoc yac akôc gauc pi lau nom-ɲga. ¹⁷ Bu ɲamalac bocke naɲ kêɲ whiɲ Kilisi, naɲ yac aɲyalé bu Anötö kôm iɲ tiwakuc su. Iɲ hu lêɲ akwa siɲ, ma sa ndé lêɲ tiwakuc. ¹⁸ Anötö dau kôm gɛɲ hoɲ dinaɲ ɲandô sa. Yac neɲ sac kac yac su yêc Anötö, magoc iɲ kêkiɲ Kilisi sip nom meɲ ma mbac ndu tu yac neɲ sac-ɲga, dec hê wamba yac tɛɲ Anötö, ma kêmasaɲ lêɲ bu datigasuc iɲ tiyham. Ma iɲ kêɲ ɲawaè ɲayham pi iɲ ndé lêɲ dinaɲ sip yac amaɲ, bu ahoc asê tɛɲ lau. ¹⁹ Ma ɲawaè ɲayham dau bocdec. Anötö kêkiɲ Kilisi sip nom meɲ, ma tu Kilisi-ɲga dec suc lau nom-ɲga si sac kwi, ma kêmasaɲ lêɲ bu sêmbu sêtɛɲ iɲ sêndi. Ma iɲ kêɲ gwelenɲ tɛɲ yac bu ahoc ɲawaè dau asê tɛɲ lau nom-ɲga.

²⁰ Tu dinaɲ-ɲga dec yac akôm gwelenɲ dau am Kilisi aɲgô, gitôm Anötö dau sôm ndé yom tɛɲ mac sa yac whaɲsuɲ. Ma yac atɛɲ mac am Kilisi aɲgô, bu gauc nem yom pi gwelenɲ atu naɲ Kilisi kôm tu bu suc mac nem sac kwi ma hê wamba mac tɛɲ Anötö-ɲga, ma akôc yom dau sa. ²¹ Alic su naɲ. Kilisi ndé sac mbasi, magoc Anötö kêɲ yac neɲ sac ɲagêyô hoɲ pi iɲ, tu bu nem yac sa-ɲga. Ma tu dinaɲ-ɲga asa naɲ kêɲ whiɲ Kilisi, naɲ Anötö gêlic iɲ bu ɲamalac gitɛɲ.

6

1-2 Anötö sôm yom bocdec bu:

Têm naɲ aô galic ɲayham bu wamwasiɲ mac-ɲga, dec gaɲgô mac nem yom.

Ma tɛɲ bêc naɲ kamatiɲ tidòɲ bu wanem mac si, naɲ gam mac sa. *[Ais 49:8]*

Aô wasôm tɛɲ mac bu têm kwahic dec-ɲga iɲ Anötö ndé têm êmwasiɲ ti nem yac si-ɲga. Tu dinaɲ-ɲga yac lau naɲ akôm gwelenɲ awhiɲ Anötö, naɲ atɛɲ mac bu akôc Anötö ndé mwasiɲ ɲambwa dom.

Pol hôc ɲawapac tu gwelenɲ ɲawaè ɲayham-ɲga

³ Yac atec bu lau daɲ sɛpu yac mba gwelenɲ ɲawaè ɲayham-ɲga e sêtec Anötö ndé yom. Tu dinaɲ-ɲga dec yac ayob mba lêɲ bu akôm giso daɲ dom. ⁴ Gɛɲ naɲ yac akôm, naɲ whê sa bu yac Anötö ndé lau akiɲ. Yac ahôc ɲawapac ti aɲsahê ɲandê tidau-tidau kêgwiniɲ yac, tigenɲ ahu mba gwelenɲ siɲ dom, akôm ti atac pa su eɲ. ⁵ Lau sic yac, sêkêɲ yac andöc gapocwalô, ma sêli dau sa tu yac-ɲga. Yac akôm gwelenɲ atu, ma têm daêsam gɛɲ yô yac, ma yac ayêc bêc tanòɲ dom. ⁶ Magoc gwelenɲ atu naɲ yac akôm, naɲ akôm ti mba ɲalóm ɲawasi,

ma ti gauc ɲawa, akôc mba ɲalôm dôɲ ma akôm mêtê ɲayham têtɲ lau hoɲ. ɲalau Dabuɲ gêm gôlinɲ yac, ma yac asap mêtê atac whinɲ lau-ɲga dôɲ ɲapaɲ. ⁷ Yac akôm gwelenɲ dau ɲa Anötö ndê ɲaclai, ma asôm yom ɲandô enɲ. Ma yac asap lêtɲ gitêtɲ dôɲ, gitôm yac akôc wapa sinɲ-ɲga yêc amañ danɲa lu-lu bu andic sinɲ. ⁸ Lau ɲatô sêɲyalê bu yac aposel ɲandô, ma sêmpinɲ yac ma sem ɲawaê sa pi gwelenɲ naɲ yac akôm. Ma ɲatô sêpu ma sêɲgôlinɲ yom pi yac ti mba gwelenɲ, ma sêsôm bu yac lau tasanɲ. ⁹ ɲatô sêɲyalê yac, ma ɲatô sem gauc yac. Yac ahôc ɲawapac ɲapaɲ tôm bu ambac ndu, magoc mba, yac ambo tanɲli. Lau sic yac, magoc sic yac ndu dom. ¹⁰ Gêɲ hoɲ dinanɲ gitôm bu kôm yac ɲalôm ɲawapac, magoc ambo ti atac ɲayham ɲapaɲ. Yac atôm lau ɲalôm sawa, tigenɲ yac am lau daêsam sa sêti lau ti lêtôm tu sêtap Anötö ndê mwasinɲ sa-ɲga. Yac awêkainɲ gêɲ nom-ɲga danɲ dom, magoc tu Kilisi-ɲga dec yac awêkainɲ gêɲ hoɲ tu puc yac gatunɲ dôɲ-ɲga.

Pol tenɲ lau Korin-ɲga bu sêtôc si atac whinɲ asê

¹¹ Yac asôm mba yom hoɲ tiawê têtɲ mac lau Korin-ɲga, ma akêɲ mba ɲalôm sambuc têtɲ mac. ¹² Yac atôc têtɲ mac bu yac atac whinɲ mac, tigenɲ mac atôc nem atac whinɲ yac-ɲga asê su dom. ¹³ Aô galic mac atôm aneɲ balêkoc, dec wateɲ mac bu akêɲ nem ɲalôm sambuc têtɲ yac, tôm yac akôm têtɲ mac.

Pol kêtɲ puc lau Korin-ɲga pi lau naɲ sêkêɲ whinɲ dom

¹⁴ Anɲô su naɲ. Lau gitêtɲ ti lau ɲawê-ɲga oc sêwêkainɲ gêɲ danɲ sêwhinɲ lau ɲasec-ɲga ti lau sac-ɲga dom. Tu dinanɲ-ɲga yac lau naɲ dakêɲ whinɲ Yisu, naɲ dayob bu dandic sôɲ dauɲ dawhinɲ lau naɲ sêkêɲ whinɲ dom, naɲ dom. ¹⁵ Yomandô! Kilisi lu Belial* oc tôm dom bu sêkêɲ si ɲalôm pitigenɲ tu gêɲ danɲ-ɲga. Ma ɲgac naɲ kêtɲ whinɲ ma ɲgac naɲ kêtɲ whinɲ dom, inɲlu si gauc kainɲ tigenɲ dom. ¹⁶ Ma lau naɲ sem akinɲ Anötö bu sêndic sôɲ dau sêwhinɲ lau naɲ sem akinɲ anötöi gwam, naɲ inɲ gêtɲ so sambuc. Bu yac lau dakêɲ whinɲ-ɲga datôm Anötö Tali ɲadau ndê lôm dabuɲ. Anötö dau sôm yom pi ndê lau bocdec bu:

Aô oc waɲsêlêɲ ti wambo wawhinɲ ɲac. Aô wati ɲac si Anötö, ma ɲac oc sêti aneɲ lau. [Lev 26:12]

¹⁷ Tu dinanɲ-ɲga dec andic ahê lau naɲ sêsap mêtê sac dôɲ ɲapaɲ, tôm Pômduau ndê yom naɲ sêto yêc bocdec bu:

Ahu ɲac sinɲ ma andic ahê ɲac. Amasec gêɲ ɲadômbwi danɲ dom, ma aô oc wakôc mac sa. [Ais 52:11]

¹⁸ Ma Pômduau, ɲaclai ɲadau kêmatinɲ yom tidônɲ bocdec bu:

Aô oc wati mac Damam, ma mac ati aneɲ balêkoc ɲgac ti awêhê. [2 Sam 7:14]

7

¹ O aneɲ lau atac whinɲ-ɲga. Anötö kêmatinɲ yom tidônɲ bu kôc yac sa ɲalênɲ dinanɲ, ma tu dinanɲ-ɲga dec danem dabuɲ dauɲ, ma dandic ahê gêɲ hoɲ naɲ oc kôm yac neɲ ɲamlic ma gatunɲ ɲadômbwi sa yêc inɲ anɲô-ɲga. Yomandô! Yac bu datôc Anötö ti datoc inɲ sa ɲapep, dec dandic dabinɲ dauɲ e dasa neɲ lêtɲ dabuɲ enɲ.

Lau Korin-ɲga si ɲawaê kôm Pol tac ɲayham

² Yac atenɲ mac bu gauc nem yac yêc mac nem ɲalôm ti atac ɲayham enɲ. Anɲô su naɲ. Yac akôm mêtê sac têtɲ lau dom, yac anɲsônɲ lau si gauc dom, ma yac

* **6:15:** Belial - Sadaɲ ndê ɲaê danɲ.

ambac-ambac yom lau tu bu akôc ñac si gêñ-ñga dom. Mba. ³ Gauc nem bu aô gato yom dinañ tu bu wamatôc mac-ñga dom. Tôm aô gasôm têñ mac muñ su, bu yac akêñ mba ñalôm ti atac whiñ têñ mac. Yac atac whiñ mac kêlêc, dec yac bu ambo tarñi me ambac ndu awhiñ mac, oc ñayham. ⁴ Aô gasôm aneñ yom honñ hanñ têñ mac, ñahu bu aô gakêñ whiñ bu mac oc akôc sa. Ma aô gatoc mac nem waêm sa yêc lau ñatô anğô-ñga. Mac nem ñawaê kôm aô lic pi ma ñalôm tighô. Ñawapac daêsam kêsalê yac ahuc, magoc yac gauc gêm mac, dec kôm yac atac ñayham atu andô.

⁵ Têñ ndoc yac ahôc asê gameñ Masedonia-ñga, nañ ñawapac daêsam tap yac sa. Lau sêkêñ kisa yac ñandô, ma yêc yac mba ñalôm atôc dauñ atu. Tu dinañ-ñga dec ñasawa mba bu yac anwhañ dauñ. ⁶ Magoc Anötö, nañ gêm malô lau ti ñalôm ñawapac, nañ kêkiñ Taitus mbu têñ yac, dec kôm yac mba ñalôm tighô. ⁷ Ma Taitus gic miñ pi mac, ma whê sa bu mac nem lêñ gêm malô inñ ndê ñalôm. Inñ sôm bu mac anyalê nem giso ma apu daôm, ma whê sa bu mac gauc gêm aô ñapañ, ma tamkwê bu alic aô tiyham. Bocdinañ yac mba ñalôm tighô tu alic inñ-ñga, ma tu anğô inñ ndê yom pi mac-ñga. Yom honñ dinañ kôm aô atac ñayham atu andô.

⁸⁻⁹ Têñ ndoc aô ganğô bu bapia nañ gato têñ mac, nañ kôm mac nem ñalôm ñawapac, dec kasahê yham dom tu gakêñ bapia dau têñ mac-ñga. Magoc aneñ bapia kêñ wapac miñ pi mac, ma boc-dinañ kwahic dec aô atac ñayham pi gêñ dau. Aô atac ñayham tu gakêñ ñawapac têñ mac-ñga dom, magoc tu ñawapac dau whê nem gauc sa pi nem giso e am daôm kwi. Ñalêñ dinañ dec ñawapac nañ aô gakêñ têñ mac, nañ kêkuc Anötö ndê atac whiñ. Ma yom nañ yac ato têñ mac, nañ kôm mac atisac dom, magoc gêm mac sa. ¹⁰ Têñ ñatô Anötö gêlic ñayham bu yac dahôc ñawapac tu bu yac tanyalê yac neñ sac ma danem dauñ kwi-ñga. Ñawapac kaiñ dinañ oc dalic sac dom, ñahu bu inñ gêm yac sa tu datap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-ñga sa. Yac bu dahôc ñawapac nom-ñga ñambwa ma danem dauñ kwi dom, dec yac oc gacgeñ dambo lêñ dandinañ-ñga.

¹¹ Mac anyalê su bu ñalôm ñawapac nañ mac anjahê, nañ kêkuc Anötö ndê atac whiñ, ma gêm ñandô bocdec. Têñ ndoc aneñ bapia whê mac nem gauc sa pi nem giso, dec kôm mac asô ma atôc daôm. Ma bocdinañ mac akôc gauc ñanğa pi lêñ bu amatôc giso dinañ, ma amasanñ tisolop. Mac akêñ daôm sambuc tu akôm bocdinañ, tu bu atôc asê bu mac atec lêñ sac. Gêñ honñ nañ mac akôm tu amatôc gêñ dau-ñga, nañ tôc asê bu giso danñ yêc mac-ñga dom. ¹² Yêc aneñ bapia aô gato yom pi ñamalac nañ kôm giso, ma gato pi ñamalac nañ giso dau kêñ wapac inñ. Magoc bapia dau inñ ñahu andô dinañ dom. Aô gato tu bu watôc asê yêc awê, bu mac akêñ daôm sambuc tu asôc yac mba yom ñapu yêc Anötö anğô-ñga.

¹³ Yac anğô ñawaê bu mac am daôm kwi ma akôm gêñ honñ dinañ, dec kôm yac mba ñalôm tighô. Ma gêñ danñ whiñ kôm yac atac ñayham, nañ Taitus gic miñ bu têñ ndoc inñ hóc asê mac, nañ mac akôc inñ sa ti atac ñayham, dec kôm inñ ndê ñalôm timalô. ¹⁴ Muñ-ñga aô gatoc mac nem waêm sa têñ Taitus. Ma kwahic dec inñ kêyalê bu yom nañ aô gasôm pi mac inñ yomandô, dec kôm aô mayañ dauñ dom. Mac anyalê bu yom honñ nañ yac asôm têñ mac, inñ yomandô eñ, ma ñalêñ tigen yom nañ yac asôm tu ampiñ mac-ñga, nañ Taitus tap sa bu yomandô bocdinañ. ¹⁵ Têñ ndoc inñ hóc asê mac, nañ mac akôc inñ sa ñalêñ ñayham, ma inñ gêlic bu mac apu daôm ti atôc Anötö, dec asôc yac mba yom ñapu. Bocdinañ ndoc bocke inñ gauc gêm mac nem lêñ dinañ, dec kôm inñ atac whiñ mac kêlêc su. ¹⁶ Ma aô Pol ganğô su bu mac anğuc lêñ solop, dec gakêñ

whiŋ bu mac oc asap lêŋ dinaŋ dôŋ ŋapaŋ. Ma tu dinaŋ-ŋga aô atac ŋayham atu.

8

Lau Korin-ŋga sic awa sa tu sênem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa

¹ O asidôwai. Yac bu awhê mac nem gauc sa pi lêŋ naŋ Anôtô ndê mwasinŋ gêm ŋandô yêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo gameŋ Masedonia-ŋga. ² Ŋac lau ŋalôm sawa, ma ŋawapac atu-tu daêsam kêgwininŋ ŋac, magoc sêmbo ti atac ŋayham ma sic awa daêsam sa tu sênem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa-ŋga. ³ Aô wasôm yomandô têŋ mac, bu awa hoŋ naŋ sêtap sa, naŋ sêkêŋ. Magoc awa tiger dinaŋ dom. Inŋ naŋ bu yob ŋac-ŋga, naŋ sêkêŋ ŋatô gi whiŋ. Yac akac ŋac bu sêkôm bocdinaŋ dom. Mba. ⁴ Ŋac dau sêlic gwelenŋ dinaŋ bu gêŋ ŋayham kêlêc, dec sêtenŋ yac ŋapaŋ bu sênem gwelenŋ dau sêwhiŋ gôlôwac dabuŋ ŋatô, tu bu sênem Anôtô ndê lau dabuŋ Jerusalem-ŋga naŋ sêpônda dau, naŋ sa. ⁵ Gêŋ ŋamata-ŋga ŋac sêkêŋ si ŋalôm sambuc têŋ Pômdau, ma têŋ yac bocdinaŋ. Lêŋ dau kêkuc Anôtô ndê atac whiŋ. Yac gauc gêm bu Anôtô ndê mwasinŋ oc nem ŋandô yêc ŋac, magoc tanŋkwê ŋandô atu kainŋ dinaŋ dom.

⁶ Têŋ têm Taitus mbo whiŋ mac, naŋ inŋ gic hu gwelenŋ dinaŋ ma mac ac awa ŋatô sa su. Tu dinaŋ-ŋga yac akac inŋ bu mbu têŋ mac loc, ma kôm gwelenŋ dau whiŋ mac e pacndê. ⁷ Yac anyalê su bu mac akôm nem gêŋ hoŋ ŋalêŋ ŋayham. Mac akêŋ whiŋ ŋaŋga, asôm yom ŋayham, ma anyalê ŋawaê ŋayham ŋapap. Mac akêŋ daôm sambuc tu anem akiŋ Anôtô-ŋga, ma mac atac whiŋ yac kêlêc. Bocdinaŋ akôm gwelenŋ andic awa sa-ŋga dinaŋ anŋkuc nem lêŋ ŋayham dinaŋ. ⁸ Aô bu wakac mac bu akôm gêŋ dinaŋ dom. Mba. Aô bu walic bu mac nem mêtê atac whiŋ-ŋga inŋ mêtê ŋandô naŋ tap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô si sa, me mba.

⁹ Bu mac anyalê Pômdau Yisu Kilisi ndê lêŋ êmwasiŋ yac-ŋga. Inŋ gêŋ hoŋ ŋadau, magoc inŋ hu inŋ ndê ŋaclai ti ŋawasi atu hoŋ siŋ, ma sip nom meŋ gitôm ŋamalac ŋambwa. Inŋ kôm dau gitôm ŋgac ŋalôm sawa, tu bu mac atap Anôtô ndê mwasinŋ nem mac si-ŋga sa, dec ati lau ti lêlôm.

¹⁰ Têŋ yala akwa mac lau ŋamata-ŋga bu atôc asê bu mac atac whiŋ ndu andô bu anem lau Jerusalem-ŋga sa, ma mac ac awa ŋatô sa. Kwahic dec aô bu watôc aneŋ gauc têŋ mac pi lêŋ ŋayham bu andic bata gwelenŋ dau-ŋga. ¹¹ Mac ac hu gwelenŋ dau ti atac ŋayham atu, ma bocdinaŋ kwahic dec andic bata gwelenŋ dau ŋalêŋ tigerŋ, ma ti nem ŋalôm sambuc eŋ. Mac bu atôm bu akêŋ awa atu, dec akêŋ. Ma bu mba, naŋ akêŋ tôm Anôtô kêmwasinŋ mac. ¹² Bu lau ŋalôm sawa oc tôm dom bu sêkêŋ atu. Bocdinaŋ gêŋ bocke naŋ mac atôm bu akêŋ, naŋ akêŋ ti atac whiŋ ma ti nem ŋalôm sambuc, dec Anôtô oc lic ŋayham.

¹³ Yac bu akac mac bu akêŋ gêŋ daêsam bu anem lau ŋatô sa, e mac daôm ati lau ŋalôm sawa lec dom. Mba. Yac atac whiŋ bu Anôtô ndê mwasinŋ nem yac hoŋ sa tôm ndi. ¹⁴ Kwahic dec mac atap gêŋ daêsam sa, ma bocdinaŋ mac atôm bu anem lau naŋ sêpônda dau, naŋ sa. Ma mboe tiŋambu ŋac oc sêtap daêsam sa, ma sênem mac sa têŋ ndoc mac apônda daôm. Ŋalêŋ dinaŋ dec Anôtô ndê mwasinŋ oc nem yac hoŋ sa tôm ndi. ¹⁵ Gauc nem lau Israel-ŋga naŋ sic †mana sa yêc gameŋ sawa, tôm sêto yêc bocdec bu:

Lau naŋ sic gêŋ ŋagec sa, naŋ sêpônda dau dom, ma lau naŋ sic gêŋ daêsam sa, naŋ si gêŋ hôc gêlêc dom. *[Eks 16:18]*

Taitus ti lau ñatô oc sêtêj malac Korin sêndi

¹⁶ Aô gam danje Anötö bu in kênj gauc sip Taitus ndê ñalôm bu nem mac sa, gitôm in kênj gauc kaij tigerj têtj aô. ¹⁷ Bu yac andac Taitus bu mbu têtj mac loc, ma in gêlic ñayham. Magoc in oc loc tu yac andac in-nga lec dom. Inj dau atac whin ñandô bu lic mac tiyham. ¹⁸ Ma yac neñ asidôwa dan, nanj lau sêkêj whin-nga honj yêc gameñ dindêc sêmpiñ in tu in ndê gwelenj ñawaê ñayham-nga, nanj yac bu ankin in whin Taitus loc. ¹⁹ Inj ngac dinanj, gôlôwac dabunj sênnyalinj in sa bu êñsêlêj whin yac, ma yac akôc awa nanj lau sêkêj whin-nga sic sa, ma akêj têtj lau Jerusalem-nga. Gwelenj dau, yac akôm tu bu atoc Pômdau sa-nga, ma bu atôc asê bu yac atac whin bu anem lau ñalôm sawa sa. ²⁰ Magoc yac atec bu lau danj sêngôlinj yom pi yac tu awa dinanj-nga. ²¹ Bocdinañ dec yac ayob dauñ ñapep bu akôm giso danj yêc Pômdau me yêc ñamalac anjô-nga dom. ²² Ma yac bu ankin yac neñ asidôwa danj tiyham têtj mac loc, whin ngac lu dinanj. Gêñ honj nanj yac akêj sip in amba, nanj kôm ñapep enj, dec tôc asê bu in kênj ndê ñalôm sambuc tu nem akinj Anötö-nga. Inj ñgô ñawaê pi mac su, dec kôm in ndê atac pa su, ma in atac whin bu têtj mac loc.

²³ Lau ñatô bu sêndac bata lau tó dinanj, dec awhê sa têtj ñac bu Taitus kôm gwelenj ñawaê ñayham-nga whin aô, dec galic ñayham bu wanjin in têtj mac loc bu nem akinj mac. Ma awhê sa bu asidôwai lu dinanj sem gôlôwac dabunj honj anjô, ma sêkôm gwelenj ñanja bu sêkôm Kilisi ndê waê tiapa. ²⁴ Bocdinañ têtj ndoc yac neñ asidôwai tó dinanj sêhóc asê mac, nanj akôc ñac sa ñapep, tu bu atôc nem mêtê atac whin-nga yêc awê têtj ñac. Ma lau sêkêj whin-nga honj oc sênnyalê bu yac apo mac waêm sa ñambwa dom.

9

Yom ñatô pi gwelenj sêndic awa sa-nga

¹ Oc tôm dom bu wato yom daêsam pi mac nem gwelenj andic awa sa tu anem Anötö ndê lau dabunj sa-nga. ² Nahu bu aô kayalê su bu mac atac whin ndu andô bu akôm gêñ dau, ma tu dinanj-nga dec gapo mac nem waêm sa têtj lau Masedonia-nga. Aô gasôm têtj ñac bocdec bu, “Ñac lau gameñ Akaya-nga dinanj, ñac atac whin ñandô bu sênem yac neñ asidôwai sa, ma sic hu gwelenj sêndic awa sa-nga têtj yala akwa.” Lau Masedonia-nga sêngô mac nem ñawaê dec kêgilí ñac si daêsam bu sêndic awa ñatô sa sêwhin. ³ Magoc aô bu wanjin yac neñ asidôwai tó dinanj sêtêj mac sêloc, bu sênem mac sa bu andic bata gwelenj awa-nga dinanj gwananj. Nahu bu yac apo mac waêm sa ma asôm bu mac atac whin gwelenj dau, ma mac bu akôm yac mba yom ñandô sa dom, dec oc yham dom. ⁴ Lau Masedonia-nga ñatô bu sêwhin aô sêloc, ma sêlic bu mac akôm gêñ dau ñandô sa dom, dec oc kênj maya mac. Ma oc kênj maya aô bocdinañ, bu aô gakêj whin bu mac oc akôm, magoc akôm dom. ⁵ Tu dinanj-nga aô galic ñayham bu wanjin asidôwai tó dinanj sêmurj aô, bu sêndic bata gwelenj dau sêwhin mac. Mac asôm tidôj bu andic awa sa tu amwasinj lau ñalôm sawa, bocdinañ akôm. Aô gatec bu wahóc asê ma wakac mac bu andic dabinj gêñ dau. Bu bocdinañ, mac oc akêj ti nem ñalôm sambuc dom. Andic sa gwananj, ma ti nem ñalôm sambuc.

Dakêj gêj ti ñalôm sambuc enj

⁶ Gauc nem yom bocdec bu. Asa nanj sô gêj ñawhê daêsam, nanj oc tap ñandô daêsam sa. Ma asa nanj sô gêj ñandôlu, nanj oc tap ñandô daêsam sa dom. Yom

dau hêganônê lêñ dakêñ gêñ-nga. ⁷ Anötö tac whin lau nan sêkêñ gêñ ti si ñalôm sambuc. Yac bu dakêñ ti atac lu-lu, me tu sêkac yac-nga, dec oc tap Anötö ndê atac whin sa dom. Bocdinañ in lêñ solop bu yac tigen-tigen dakêñ gêñ tôm yac nen ñalôm kac yac. ⁸ Ma Anötö dau gitôm bu êmwasiñ mac ña gêñ daêsam. Ma bocdinañ bêc hon mac oc apônâ daôm tu gêñ dan-nga dom, ma oc atôm bu akôm gêñ daêsam tu anem lau ñatô sa-nga. ⁹ Gauc nem yom pi ñgac mwasiñ, nan sêto yêc bocdec bu:

In gic sam in ndê gêñ bu êmwasiñ lau ñalôm sawa. Ma in ndê lêñ gitêñ ña-ñandô oc yêc ñapañ. [BW
112:9]

¹⁰ Gauc nem bu Anötö, nan kên gêñ ñawhê tên lau sêsô gêñ-nga, ma kên gö tên lau tu seneñ-nga, nan gitôm bu kên gêñ daêsam tên mac tu amwasiñ lau ñalôm sawa-nga. Ma in oc kôm mac nem lêñ gitêñ anem lau sa-nga nem ñandô daêsam. ¹¹ Anötö oc êmwasiñ mac ña gêñ daêsam, ma mac oc atôm bu anem lau sa êñlêc. Ma lau daêsam oc sênem danje Anötö tu awa nan mac ac sa bu yac akêñ tên lau Jerusalem-nga nan sêpônâ dau.

¹² Yomandô. Awa nan mac bu andic sa, nan oc nem Anötö ndê lau dabun nan sêpônâ dau, nan sa. Ma gêñ atu dan whin. Lau daêsam oc atac ñayham atu ma sênem danje Anötö êñlêc tu mac-nga. ¹³ Mac ahoc yom asê ma asôm bu mac akêñ whin ñawaê ñayham pi Kilisi, ma bu danam wambu in. Ma gêñ nan mac akêñ bu anem lau Jerusalem-nga dinañ ma lau ñatô sa-nga, nan tôc asê bu mac nem yom in yomandô. Ma lau dau oc sêmpin Anötö tu mac nem lêñ ti sakin dinañ-nga. ¹⁴ Ñac oc sêñyalê bu Anötö ndê mwasiñ kôm gwelen yêc mac nem ñalôm. Ma ñac oc atac whin mac ñandô ma gauc nem mac ñapañ yêc ñac si mbec ñalôm. ¹⁵ Oyaê. Mwasiñ nan Anötö kên tên yac ñambwa in gêñ atu andô, hôc gêlêc gêñ hon su. Tu dinañ-nga danem danje in ñapañ.

10

Pol whê ndê lêñ sa

¹ Lau ñatô sêsec aô ma sêsôm yom bocdec bu, “Pol, in ñgac kain dan. Tên ndoc in mbo whin mac, nan in tôc dau bu sôm yom ti ñannga tên mac, magoc tên ndoc in hu mac sin, nan in ndê ñalôm pên dôñ ma to yom ñannga sip in ndê bapia tên mac.” Aô Pol bu wanjuk Kilisi ndê lêñ malô kégwinin dau-nga, ma wandac mac bu mac akôc gauc kain tigen pi aô, me mba? ² Aô waten mac bu akôc gauc pi yom dau, ma amasan nem ñalôm tisolop mun su nan. Ma bocdinañ tên ndoc aô watên mac waloc, nan gêñ dan oc yêc bu wasôm yom ñannga pi-nga dom. Tigen aô bu waloc ma watap sa bu lau ñatô gauc gêm bu yac anjuk lau nom-nga si mêtê, dec aô oc wakêñ gêli ñac dom. ³ Yomandô yac ambo nom, magoc yac ac sin tôm lau nom-nga sic dom. ⁴ Ma yac mba wapa sin-nga in gitôm lau nom-nga si wapa sêndic sin-nga dom. Mba. Yac akôc Anötö dau ndê ñaclai bu andic sin, ma bu asen ñacyo si tunbôm ñannga hon su. ⁵ Gauc ti yom tasan hon, ma lau hon nan sêtoc dau sa ma sêkêñ kisa Anötö, ma sêlhac lau ahuc tu bu sêñyalê Anötö ti ndê yom dom, nan yac akôc Anötö ndê ñaclai bu asen ñac su. Gauc sac-sac hon, nan yac akwê dôñ yêc-nga, tu bu akêñ gauc hon sôc Kilisi ñapu-nga. ⁶ Tên ndoc yac aloc, nan yac oc akêñ ñagêyô tên lau dangapêc-nga hon. Bocdinañ kwahic dec yac asôm tên mac bu amasan nem ñalôm, ma asôc Kilisi ndê yom ti yac mba yom hon ñapu.

⁷ Mac nem lau ñatô sêtoc dau sa, ma gauc gêm bu ñac tawasê sêti Kilisi ndê. Am bu ñamalac kain dinañ, dec wasôm tên am bu kôc gauc ñapep pi gêñ nan

yêc awê, ma am oc êmyalê bu yac ati Kilisi ndê, atôm am. ⁸ Ma mboe mac gauc gêm bu têm daêsam yac apo dauŋ mba waêŋ sa tu ŋaclai naŋ Kilisi kêŋ têtŋ yac, dec kêyalin yac sa ati aposel. Aô oc mayan dauŋ tu yom dinan-ŋga dom. Ŋahu bu Kilisi kêŋ ŋaclai dau têtŋ yac tu bu anŋwiniŋ mac-ŋga dom, magoc tu bu apuc mac dôŋ-ŋga. ⁹ Aneŋ bapia ŋatô, naŋ gato têtŋ mac muŋ su, naŋ ŋahu dau dinan. Aô gato tu wakôm mac atôc daôm-ŋga dom. ¹⁰ Bu lau ŋatô sêsôm yom pi aô bocdec bu, “Pol to yom ŋanŋa daêsam sip in ndê bapia, tu kêŋ wapac yac-ŋga. Tigeŋ têtŋ têm in dau meŋ kalhac yac aŋôŋ-ŋga, naŋ dalic in gitôm ŋgac ti ŋaclai atu dom, ma in sôm yom ŋanŋa dom.” ¹¹ Mac lau naŋ asôm yom kain dinan pi yac, naŋ ayob daôm. Bu têtŋ ndoc yac bu ahôc asê mac, naŋ mac oc alic bu gêtŋ naŋ yac oc akôm, naŋ oc êŋkuc yom naŋ ato sip bapia.

Pol ndê ŋahu po dau waê sa-ŋga

¹² Yac atec bu atoc dauŋ sa tôm aposel tasan sêkôm, me anem dôhôn mba lêtŋ ma ŋac si lêtŋ. Bu aposel tasan dinan sêtoc dau sa, ma gauc gêm bu lau dan si lêtŋ gi tap ŋac si sa dom. Ma bocdinan ŋac sem dôhôn dau si lêtŋ whin ŋac dau si lêtŋ. Ŋac si gauc dinan solop dom. ¹³ Yac atôm dom bu apo dauŋ mba waêŋ sa tôm ŋac lau dau sêkôm, magoc apo dauŋ sa tu gwelen naŋ Anötô kêŋ têtŋ yac-ŋga. Bu Anötô dau kêyalin gameŋ sa bu yac akôm gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga ambo, ma yac akôm gwelen dau e akôm yêc mac nem gameŋ whin. ¹⁴ Yomandô. Yac akôm gwelen ma ahoc ŋawaê ŋayham pi Kilisi asê e meŋ têtŋ mac nem gameŋ. Yac bu akôm bocdinan dom, dec oc tôm dom bu yac apo dauŋ sa tu mba gwelen-ŋga. ¹⁵ Ma yac atec bu apo dauŋ sa tu gwelen naŋ lau ŋatô sêkôm-ŋga. Yac akêŋ batan bu mac nem akêŋ whin oc êŋsôwec tiatu, ma tu dinan-ŋga gwelen naŋ yac akôm awhin mac, naŋ ŋa-ŋandô oc êŋsôwec tiatu bocdinan. ¹⁶ Ŋalêtŋ dinan yac oc atôm bu anem mêtê lau ŋatô, naŋ si gameŋ yêc mac nem ŋa-ŋambu-ŋga. Yac bu anem mêtê lau wakuc, ŋahu bu yac atec bu apo dauŋ sa pi lau ŋatô si gwelen ŋa-ŋandô.

¹⁷ Aneŋ lêtŋ wapo dauŋ sa-ŋga kêkuc Anötô ndê yom naŋ sêto yêc bocdec bu: Asa naŋ bu po dau sa, naŋ po dau sa tu Pômdau-ŋga eŋ. *[Jer 9:24]*

¹⁸ Bu ŋamalac naŋ po dau sa tu dau ndê lêtŋ-ŋga, naŋ Anötô gêlic bu yham dom. Magoc ŋamalac naŋ Pômdau po in sa, naŋ Anötô oc lic in ŋayham.

11

Pol ndê puc pi aposel tasan

¹ Mboe lau ŋatô sêlic aneŋ yom gitôm yom gauc mbasi-ŋga. Magoc aô bu wasôm yom ŋatô tiyham, ma gakêŋ whin bu mac oc alic aô sac dom. ² Bu Anötô kac aneŋ ŋalôm bu wanem lêmun mac, ma wayob mac ati Kilisi ndê lau solop. Aô galic mac atôm aô atuŋwê ŋayham dan, naŋ kamatin yom whin ŋgac dan bu nem. Tu dinan-ŋga dec gakôc gauc ŋanŋa pi in bu wayob in ŋapep bu sa ndê lêtŋ ŋawasi ma mbo whin ŋgac dan dom e nem ndê ŋgac solop. Ma ŋgac dau in Kilisi. ³ Kwahic dec mac asap Kilisi dôŋ ti nem ŋalôm ŋawasi. Tigeŋ aô gatôc dauŋ bu mboe lau tasan ŋatô oc sêmeŋ ma sêtim yom mac bu ahu mac nem lêtŋ dinan siŋ, tôm mboc tasan ŋadau meŋ ma tim yom Ewa. ⁴ Bocke? Lau ŋatô bu sêhóc asê mac ma sênem mêtê pi Yisu, magoc ŋac si yom pi in so yom ŋandô naŋ yac ahoc asê pi in, dec mac oc akôm sake? Aô gatôc dauŋ bu mboe mac oc gauc nem yom daêsam dom, oc akôc ŋac si yom sa ŋagahô eŋ. Mac akôc Ŋalau Dabuŋ su, magoc lau ŋatô bu sêmeŋ ma sêkac mac bu akôc ŋalau dan dau-ŋga, me sêhóc ŋawaê ŋayham asê naŋ so yac mba, dec aô gatôc dauŋ

bu mboe mac oc akôc sa enj. ⁵ Mac alic lau tasanj dinanj bu aposel njandô, a? Njaci asa hôc gêlêc aô su? ⁶ Aô njac njayham tu wasôm yom ti gauc atu-tu-njag dom, magoc aô kayalê Anôtô ti ndê yom. Ma gênj honj nanj aô gakôm, nanj tu bu wawhê Anôtô ti ndê yom sa tiawê tênj mac.

⁷ Tênj ndoc aô gahoc Anôtô ndê njawê njayham asê tênj mac, nanj aô tanjkwê mac dom, magoc kagwininj dauj ma gakôm gwelênj tu wakôm kwanj dauj-njag. Aô kakuc lênj dau, tu bu watoc mac sa ma wanem mac sa-njag. Bocke? Anenj lênj dinanj inj so, a? ⁸ Gôlôwac dabuj gamej njatô-njag sêkênj gênj tu sêpuc aô dônj-njag. Njalênj dinanj gitôm aô gam kanj njaci si gênj tu wanem akinj mac-njag. ⁹ Ma tênj ndoc aô gambo gawhinj mac ma gapônda gênj danj, nanj gatej mac nem njamalac danj bu nem aô sa dom. Magoc asidôwai nanj sêmej akênj Masedonia sem aô sa. Aô gayob nejj lênj honj tu bu wakênj njawapac tênj mac dom, ma oc wanjkuc lênj tigenj dinanj. ¹⁰⁻¹¹ Mac gauc gêm bocke? Aô kakuc lênj dinanj njahu bu aô tac whinj mac dom, a? Mba! Anôtô dau kyalê bu aô atac whinj mac ndu andô. Aô gapo dauj sa tu anenj lênj gakôm gwelênj njadli mbasi-njag, ma gwelênj bocke nanj aô bu wakôm wawhinj mac lau gamej Akaya-njag, nanj wanjkuc lênj tigenj dinanj njapanj. Kilisi dau ndê yom njandô yêc anenj njalôm, dec gasôm yom dau.

¹² Aô tanjkwê mac bu anemlhi aô tu gwelênj njawê njayham-njag dom, ma oc wakôm bocdinanj njapanj. Aô gatec bu wakênj njasawa tênj lau nanj sêkôm gwelênj tu sêkôc awa-njag, bu sêtoc dau sa ma sêsôm bu njaci si lênj gwelênj-njag gi tap yac mba sa. ¹³ Lau kainj dinanj, njaci aposel tasanj. Njaci si gwelênj njandô bu sêtim yom lau. Bu njaci sêsinj si mêtê tasanj kwi, ma sem Kilisi ndê aposel njandô anjgô. ¹⁴ Asô tu anenj yom dinanj-njag dom, bu Sadanj dau munj apu lênj tasanj dinanj ma gêm anjela njawê-njag anjgô. ¹⁵ Bocdinanj inj ndê lau akinj bu sênem lau gitênj nanj sem akinj Anôtô, nanj anjgô, dec oc kôm yac dasô dom. Magoc tinjambu njaci oc sêtap njagêyô sa tu si lênj sac dinanj-njag.

Pol hôc njawapac daêsam

¹⁶ Aô watej mac tiyham bu alic aô tôm njaci gauc mba-njag dom. Magoc aô bu wapo dauj sa pi ahic tiyham tôm njaci lau tasanj dinanj sêkôm. Ma mac bu alic anenj yom gitôm njaci gauc mba-njag ndê, nanj akôc aô sa tôm mac akôc lau gauc mba dinanj sa. ¹⁷ Aô kayalê bu yom nanj aô bu wasôm tu wapo dauj sa-njag, nanj kêkuc Pômdau ndê lênj dom, magoc aô gasôm kakuc lau gauc mbasi si lênj. ¹⁸ Aêc. Lau tasanj dinanj sênjuc lênj nom-njag ma sêpo dau waê sa, dec aô bu wapo dauj sa bocdinanj. ¹⁹ Mac lau ti gauc atu, a? Bocke dec mac alic njayham bu akôc lau gauc mbasi-njag sa sêmba sêwhinj mac? ²⁰ Yomandô. Njaci lau tasanj dinanj sênjgwininj mac e ati lau akinj njambwa, sêmbac yom mac bu sênjgaho mac nem gênj su, sênjônj mac nem gauc e asôc njaci njapu, sêtoc dau sa tênj mac, ma sêhóc mac mayam su, tigenj mac akôc njaci sa. ²¹ Mac gauc gêm bocke? Yac mayanj dauj bu yac lau licwalô mba dec anjkuc lau dau si lênj dom, a? Lau gauc mbasi-njag dinanj sêpo dau sa tu njaci si lênj-njag ti atac pa su. Bocdinanj kwahic dec aô bu wanjkuc njaci si lênj dinanj wawhinj. ²² Njaci sêpo dau sa bu njaci lau †Hibru, a? Aô Hibru bocdinanj. Njaci lau Israel-njag, a? Aô bocdinanj. Njaci Abraham ndê wakuc njaci? Aô bocdinanj. ²³ Njaci sêsôm bu njaci sem akinj Kilisi, a? Aô kayalê bu mac oc alic anenj yom tôm njaci njagulu kênjônj danj ndê, magoc aô wasôm tênj mac bu aô gam akinj Kilisi ma gakôm gwelênj njawê njayham-njag gahôc gêlêc njaci su. Lau sêkênj aô gandôc gapocwalô, sic aô basô, ma têm daêsam kêpinj bu wambac ndu tu gam akinj Kilisi-njag. Ma njaci

lau dau? Mba. ²⁴ Lau bata Israel-nga sêmatôc aô tidim 5, ma tòm tēm matôc-nga 5 dinaŋ sêhi aô tidim 39* ña po naŋ sem bocbiŋ. ²⁵ Ñac sic aô ña sô tidim tō. Sêtuc aô ña-hoc tidim tigeŋ. Aô gapac waŋ tidim tō, ma gapoc gwêc sawa tòm ôbwêc daŋ ma acsalô daŋ. ²⁶ Aô ga gameŋ ga gameŋ ñapaŋ ma gandôc sic teŋ dom. Ma ñawapac ñatô naŋ gahôc whiŋ, naŋ bocdec. Aô galom bu hêc ñasambac atu, ma gambo gwêc têt tēm sac. Lau kaŋ sêkôm aô ñayom, ma aô gatap kisa sa yêc aô dauŋ neŋ lau Israel-nga ma yêc flau gameŋ apa-nga, ma yêc lau malac atu-tu-nga ma lau malac sauŋ-sauŋ-nga, ma yêc asidôwai tasan bocdinaŋ. Gêŋ hoŋ dinaŋ gitôm bu seŋ aô su, magoc mba. ²⁷ Aô gakôm gwelen ti gahôc ñawapac atu ñapaŋ. Tēm daêsam aô gayêc bêc ñapep dom, gêŋ yô a ô, bu yô aô, gambo ñamlic ñalhuc, ma gapônda ñakwê. ²⁸ Wapac hoŋ dinaŋ kêsâlê aô ahuc. Ma gêŋ daŋ tiyham kêŋ wapac aô tòm bêc hoŋ, naŋ bocdec bu. Aô gitôm dom bu waŋlhiŋ lau sêkêŋ whiŋ Kilisi-nga daŋ siŋ, tigeŋ gauc gêm ñac ñapaŋ. ²⁹ Ñamalac daŋ bu ndê kêŋ whiŋ ñaŋga dom, dec oc wahêgo dauŋ tu iŋ-nga e aneŋ licwalô pacndê. Ma gêŋ létôm-nga bu kôm ñamalac daŋ peŋ sip sac ñalôm, dec aô oc atac ñandê pi gêŋ dinaŋ.

³⁰ Aô gatec bu wapo dauŋ sa, magoc aô bu wakôm, dec wasôm yom pi gêŋ naŋ tôc asê bu aô ñgac licwalô mba-nga. ³¹ Anôtô kêyalê bu aô kasau dom. Iŋ Pômdau Yisu Damba, ma yac tac waê bu tampiŋ iŋ tòm bêc hoŋ.

³² Têŋ ndoc aô gambo malac Damaskas, naŋ gôliŋwaga naŋ yob malac dau mbo Kiŋ Aretus ñapu, naŋ gic atu iŋ ndê lau siŋ-nga bu sêyob gatam malac-nga hoŋ tu sêkôc aô dôŋ-nga. ³³ Magoc mba. Asidôwai sêkêŋ aô gasip sambec sô daŋ, ma sêŋwhaŋ aô gasip yêc gatam atu daŋ yêc malac dau ñatuŋbôm ñadômbwê-nga ma galhô ga.

12

Pol gêlic undambê ñagatu

¹ Mêtê dapo dauŋ waêŋ sa-nga oc kêŋ ñayham daŋ têtŋ yac dom. Magoc aneŋ ñalôm kac aô, dec oc wapo dauŋ sa ma wandic têku yom, ma wasôm yom pi gêŋ ñagatu, ma pi gêŋ ñatô naŋ Pômdau hoc asê têtŋ aô. ²⁻³ Aô kayalê ñgac kêŋ whiŋ Kilisi-nga daŋ. Yala 14 gi su, Anôtô kôc iŋ sa pi lôlôc solop têtŋ iŋ yêc undambê gi. Anôtô kôc iŋ ti ñamlic sambuc me kôc iŋ gatu ñambwa, aô gam gauc. Anôtô tawasê kêyalê. ⁴ Ma Anôtô tôc gameŋ †Paradais-nga têtŋ iŋ. Iŋ ñgô yom pi gêŋ atu-tu ñatô naŋ iŋ gitôm dom bu w hê sa, ma Anôtô gic yao iŋ bu sôm asê dom. ⁵ Aô oc wapo ñamalac kaiŋ dinaŋ waê sa, magoc aô bu wapo dauŋ sa, dec wasôm yom pi gêŋ tigeŋ, naŋ bu watôc asê bu aô ñgac licwalô mba. ⁶ Gêŋ ñatô yêc bu wapo dauŋ sa pi-nga, ma aô bu wakôm, dec oc watôm ñgac gauc mbasi-nga dom. Nahu bu aneŋ yom iŋ yomandô. Magoc aô watoc dauŋ sa pi gêŋ dinaŋ dom. Lau bu sêmpin aô tu lêtŋ naŋ sêlic aô gasa-nga, ma tu yom ñandô naŋ gahoc asê-nga, dec oc solop.

Anôtô kêmwasiŋ lau licwalô mba, bu tôc iŋ ndê ñaclai asê

⁷ Yomandô Anôtô tôc gêŋ atu têtŋ aô. Magoc iŋ tec bu aô wapo dauŋ sa pi gêŋ dau. Tu dinaŋ-nga iŋ kêŋ ñasawa têtŋ Sadaŋ bu êŋkiŋ iŋ ndê aŋela daŋ bu êŋgwiŋiŋ aô ña gêŋ wapac ñamlic-nga daŋ. Gêŋ dau kêŋ ñandê têtŋ aô gitôm gêŋ ñakwa kuŋ aô. ⁸ Aô gateŋ mbec ñaŋga têtŋ Pômdau ma gandac iŋ tidim tō bu kôc

* **11:24:** Lau Israel-nga si yomsu daŋ (Diut 25:3) sôm bu sêhi ñamalac giso ña-po sêhóc gêlêc tidim 40 dom. Bocdinaŋ lau bata Israel-nga bu sêmatôc ñamalac daŋ, naŋ sêhi iŋ tidim 39 bu sêŋgili yomsu dau ñadôhōŋ dom.

gêḡ wapac dau su yêc aô. ⁹ Magoc iḡ sôm têtḡ aô bu, “Mba. Aney ḡwasinḡ gitôm bu puc am dôḡ ma hôc ḡwapac dinay. Bu aô oc wamwasinḡ lau licwalô mba, bu watôc aney ḡaclai asê.” Tu dinay-ḡga aô Pol oc wapo daunḡ sa tu ḡwapac bocke nanḡ kêtḡwinḡ aô e kôm aô licwalô mba. ḡalêtḡ dinay aô oc tanḡkwê Kilisi bu kêtḡ iḡ ndê ḡaclai tu nem aô sa-ḡga. ¹⁰ Tu dinay-ḡga aô bu wambo licwalô mba, me lau bu sêpu aô ma sêkêtḡ kisa aô, aô bu wapônda daunḡ, me aô bu wahôc ḡwapac tidau-tidau tu Kilisi-ḡga, dec wahôc ti atac ḡayham. Bu têtḡ ndoc aô kasahê licwalô tôm dom, nanḡ tanḡkwê Kilisi ndê ḡaclai bu puc aô dôḡ ma walhac ḡanga.

Pol tac whinḡ lau Korin-ḡga

¹¹ Aô galic daunḡ gitôm ḡgac ḡambwa-ḡga danḡ, magoc aposel tasanḡ nanḡ mac atoc ḡac sa, nanḡ si asa hôc gêtêc aô su? Oc tôm bu mac apo aô waêtḡ sa, magoc mba. Mac akôm dom, ma tu dinay-ḡga dec aô kakuc lau gauc mbasi-ḡga si lêtḡ ma gapo daunḡ sa têtḡ mac. ¹² Têtḡ têtḡ aô gambo gawhinḡ mac, nanḡ aô gakôm gêtḡ nanḡ aposel ḡandô sic waê bu sêkôm. Aô gakôm gêtḡ dalô, gêtḡ atu-tu ma gêtḡ ti ḡaclai atu daêsam. ¹³ Bocdinayḡ mac gauc gêm bu aô gakôm gêtḡ sake têtḡ gôlôwac dabunḡ ḡatô, nanḡ gakôm têtḡ mac dom? Mboe mac alic aô sac bu gandac mac bu akêtḡ gêtḡ tu anem aô sa-ḡga dom, a? Bu bocdinayḡ, dec wateḡ mac bu asuc aney sac kwi.

¹⁴ Kwahic dec aô kamasanḡ daunḡ bu wandic mac kêsî tidim tô-ḡga. Magoc aô waloc tu bu wakôc mac nem gêtḡ danḡ-ḡga dom. Bu gêtḡ nanḡ aô tac whinḡ, nanḡ mac nem wapa ti mone dom, magoc mac daôm. Y omandô. Aô bu wakêtḡ wapac mac dom, bu aô gatôm mac damam, ma solop dom bu balêkoc sêkêtḡ gêtḡ tu sêlôm damba ti dindai-ḡga. Damba ti dindai bu sêkêtḡ gêtḡ tu sêlôm si balêkoc-ḡga, dec oc solop. ¹⁵ Boc-dinayḡ aô galic ḡayham bu wakêtḡ neḡ gêtḡ hoḡ tu wanem mac sa-ḡga, e wakêtḡ daunḡ sambuc tu mac-ḡga whinḡ. ḡalêtḡ dinay aô bu watôc asê bu aô atac whinḡ mac ndu andô, ma mac bu atac whinḡ aô gwalec, oc ḡayham me mba? ¹⁶ Mac bu atac whinḡ aô me atac whinḡ aô dom, magoc mac anḡyalê su bu aô gakêtḡ ḡwapac danḡ têtḡ mac dom. Magoc mboe lau nanḡ sêkêtḡ kisa aô, nanḡ oc sêsôm bu aô kasalê lêtḡ bu wapsau mac ma malô wakôc mac nem gêtḡ ḡatô-ḡga. ¹⁷ Mac gauc gêm bu aô kakinḡ aney lau ḡatô sêtêtḡ mac sêloc, bu sêtḡgaho mac nem gêtḡ ḡatô su tu aô-ḡga, a? ¹⁸ Aô gandac Taitus bu têtḡ mac loc, ma kakinḡ yac neḡ asidôwa danḡ whinḡ iḡ. Ma Taitus kôc mac nem gêtḡ bocke, a? Mba andô. Alu akôc gauc tigeḡ ma asa lêtḡ tigeḡ, nanḡ akôm gweleneḡ ḡaôli mbasi-ḡga.

Pol gêm la lau Korin-ḡga

¹⁹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom hoḡ dinayḡ tu bu alhac daunḡ ahuc, a? Mba. Yac akêtḡ whinḡ Kilisi, ma asôm mba yom hoḡ yêc awê têtḡ mac yêc Anôtô anḡô-ḡga. Ma gêtḡ hoḡ nanḡ yac akôm, nanḡ akôm tu bu apuc yac mba lau atac whinḡ-ḡga mac dôḡ alhac ḡanga-ḡga. ²⁰ Aô gatôc daunḡ bu mboe aô waloc ma watap sa bu mac nem la u ḡatô sêsap mêtê sac dôḡ sêmbo. Bocke? Mac nem lau ḡatô sêsôm dau, me sem lêmunḡ dau, a? Lau ḡatô atac ḡandê têtḡ dau, sêwhê dau kôc-kôc, sêpu si asidôwai ma sêsec gameḡ, sêtoc dau sa, me sêli dau sa, a? Aô bu waloc ma walic bu mac nem lau ḡatô sêtḡkuc lêtḡ nanḡ aô atac whinḡ dom, dec aô oc wanḡkuc lêtḡ matôc-ḡga nanḡ mac oc atac whinḡ dom. ²¹ Munḡ-ḡga, mac nem lau daêsam sêkôm mêtê mockainḡ-ḡga ti atac ḡagalac-ḡga tidau-tidau. Aô gasôm têtḡ ḡac bu sênem dau kwi ma sêhu lêtḡ sac dinayḡ siḡ. Kwahic dec aô gatôc daunḡ bu mboe aô wambu waloc, ma walic bu ḡac sêsap lêtḡ dinayḡ dôḡ

ɲapaɲ sêmbô. Bu bocdinaɲ, dec mêtê sac dau oc kêɲ wapac aô, ma aneɲ Anötô oc kêɲ aô mayaɲ dauɲ atu tu mac-ɲga.

13

Pol oc kêɲ gêli lau naɲ sêkôm sac, naɲ dom

¹ ɲasawa saurɲ aô oc wandic mac kêsi tidim tö-ɲga. Ma aô bu wamatôc mac nem lau ɲatô, dec aô oc waɲkuc ɲagôliɲ solop tamatôc lau giso-ɲga, naɲ sêto yêc bocdec bu:

ɲamalac tigeɲ bu êɲgôliɲ yom pi ɲgac daɲ, dec oc tôm dom bu dakôc iɲ ndê yom sa. ɲamalac lu me tö bu sêpuc yom dau dôɲ, dec dalic bu yomandô.

[Diut 19:15]

² Têɲ ndoc aô gac mac kêsi tidim lu-ɲga, naɲ gasôm têɲ lau naɲ sêkôm mêtê sac bu sêhu siɲ. Ma aô gakêɲ puc mac bu têɲ ndoc aô bu wambu waloc, ma watap sa bu lau dau sêsap si lêɲ dinaɲ dôɲ ɲapaɲ sêmbô, dec oc wakêɲ matôc ɲaɲga têɲ ɲac, ma têɲ lau ɲatô naɲ sêkôm sac, naɲ bocdinaɲ. Kwahic dec aô gambo ahê, magoc ndoc kêpiɲ bu wambu waloc, dec wakêɲ puc mac pi gêɲ tigeɲ dinaɲ tiyham. ³ Mac nem lau ɲatô sêndac aô bu w atôc gêɲ daɲ têɲ mac, naɲ oc whê sa bu aô gasôm yom gam Kilisi aɲgô. Bocdinaɲ ayob daôm ɲapep, bu aô oc wamatôc lau sêkôm mêtê sac-ɲga hoɲ ti ɲaɲga. Kilisi dau bu mbo whiɲ mac, dec oc kêɲ gêli mac dom, iɲ oc kôm mêtê ɲaɲga kain tigeɲ.

⁴ Yomandô. Lau sic Kilisi pi a gicso dau gitôm ɲgac licwalô mba. Magoc Anötô ndê ɲaclai uɲ iɲ sa ma kêɲ iɲ mbo tali ɲapaɲ. Ma yac lau naɲ mba akêɲ whiɲ piɲ yac dôɲ am damiɲ Kilisi, naɲ lau licwalô mbasi bocdinaɲ. Magoc Anötô ndê ɲaclai kêɲ yac ambo taɲli awhiɲ iɲ, tu bu anem akiɲ mac-ɲga.

Pol gêm la lau Korin-ɲga tiyham

⁵⁻⁶ Mac bu andac batam yac bu aposel ɲandô me mba, dec atôc gwaniɲ daôm nem lêɲ. Mac aɲyalê su bu ɲamalac naɲ kêɲ whiɲ dom, naɲ Kilisi mbo iɲ ndê ɲalôm dom. Bocdinaɲ mac bu alic bu mac akêɲ whiɲ ambo, ma Yisu Kilisi mbo nem ɲalôm, dec aɲyalê bu yac mba gwelen ɲa-ɲandô dinaɲ, ma whê yac sa bu aposel ɲandô. ⁷ Yac ateɲ mbec têɲ Anötô bu puc mac dôɲ ma akôm sac daɲ dom. Yac atac whiɲ bu mac asa lêɲ gitêɲ, tu bu mac nem lêɲ tôc asê bu yac aposel ɲandô lec dom. Mba. Lau ɲatô bu gauc nem bu yac aposel tasanɲ, naɲ iɲ gêɲ ɲambwa. Yac mba mbec dinaɲ ɲa-ɲahu andô, naɲ yac atac whiɲ bu Anötô puc mac dôɲ bu aɲkuc lêɲ gitêɲ eɲ. ⁸ Lau bu sêsap lêɲ yom ɲandô-ɲga dôɲ, dec oc tôm dom bu yac akôm gêɲ ti ɲaclai tu amatôc ɲac-ɲga. Magoc lau naɲ sêɲkuc lêɲ yom ɲandô-ɲga dom, naɲ yac akôm gêɲ ti ɲaclai tu bu amatôc ɲac-ɲga e sêhu si giso siɲ. ⁹ Bocdinaɲ mac bu alhac ɲaɲga ma asap yom ɲandô dôɲ, dec oc tôm dom bu yac atôc mba ɲaclai têɲ mac, magoc yac oc atac ɲayham atu tu mac nem lêɲ ɲayham-ɲga. Ma yac ateɲ mbec bu mac lau akêɲ whiɲ-ɲga asa nem lêɲ hoɲ ɲapep eɲ.

¹⁰ Aô gato yom hoɲ dinaɲ bu wakêɲ puc mac bu ahu nem mêtê s ac hoɲ siɲ muɲ, bu têɲ ndoc aô bu wahôc asê, naɲ gatec bu wamatôc mac ɲa ɲaclai naɲ Pômdau kêɲ têɲ aô. Bu iɲ kêyalɲ aô sa ma kêɲ ɲaclai têɲ aô bu wapuc mac dôɲ, ma tu bu waɲgwiniɲ mac-ɲga dom.

Pol ndê yom ɲambu-ɲga

¹¹ O asidôwai, aô bu wandic bata bapia dindéc, dec bu wakôm neɲ acsalô têɲ mac hoɲ. Aɲsahê ɲaɲga bu andic dabiɲ nem lêɲ akêɲ whiɲ-ɲga hoɲ tisolop. Aneɲ yom hoɲ dindéc puc mac dôɲ. Akêɲ nem gauc ti ɲalôm pitigeɲ, ma

ambo awhin daôm ti yom malô. Akôm bocdinar, ma Anötö, nar Atac Whin ti Yom Malô N̄adau, nar oc mbo whin mac.

¹² Akam daôm ar̄kuc gôlôwac dabun si lê. ¹³ Anötö ndê lau dabun hon nar sêmbô gamer Masedonia-nga dindec, nar sêkôm si acsalô nayham tê mac.

¹⁴ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasin ti Anötö ndê atac whin puc mac dô, ma N̄alau Dabun pin mac hon dô nar.

Pol ndê bapia têtj lau Galasia-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Aposel Pol to bapia dindéc têtj lau sêkêñ whiñ-nga nan sêmbó gamen Galesia-nga. Muñ-nga inñ dau kêsêlêñ tòm malac ma hoc ñawaê ñayham asê têtj lau Galesia-nga, dec lau sic hu sêkêñ whiñ Yisu (Apo 13:14-14:23).

Tiñambu lau Israel-nga ñatô sêhóc asê gôlôwac dabuñ Galesia-nga, ma sêñsônñ lau sêkêñ whiñ Yisu-nga si gauc pi lêñ sêti lau gitêñ yêc Anötô angô-nga. Ñac lau nan sêsap lau Israel-nga si sakin akwa dôñ, ma sêkac lau Galesia-nga bu sêñkuc pwac sêsê launğac si ñamlic ñatô su-nga, ma sêsóc Moses ndé yomsu honñ ñapu. Ñac sêsôm bu lau sêkêñ whiñ Yisu-nga nan lau Israel dom, nan bu sêkôm bocdinañ dom, dec oc tòm dom bu Anötô kôc ñac sa me lic ñac bu lau gitêñ. Ma lau dau sêpu Pol ma sêsôm bu inñ aposel ñandô dom, ñahu bu inñ kac lau gamenñ apa-nga bu sêñkuc Israel si sakin akwa dom.

Tu dinañ-nga Pol to bapia dindéc tu bu whê dau sa bu inñ aposel ñandô, nan Yisu Kilisi lu Anötô sêñyalin inñ sa (1:1), ma gêm mêtê tòm Yisu dau hoc asê têtj inñ (1:12). Ma inñ bu puc lau sêkêñ whiñ-nga dôñ bu sêsóc lau tasanñ dinañ si yom ñapu dom. Inñ sôm bu ñawaê ñayham tigen inñ yom ñandô, ma ñawaê dau tôc asê tiawê bu lau sêti lau gitêñ tu ñac si sêkêñ whiñ-nga, ma tu sêñkuc yomsu-nga lec dom. Yêc lôcwha 5 - 6 inñ to yom ñatô tu bu puc lau dôñ bu sêkêñ whiñ ñanğa, sêsap mêtê atac whiñ-nga dôñ, ma sêpinñ dau dôñ ñapep. Lau nanñ Ñalau Dabuñ gêm gôlinñ ñac, nanñ oc sêhu mêtê sac sinñ, ma sêkôm mêtê ñayham enñ (5:16-26).

Pol ndê yom ñamata-nga

¹⁻² Aô Pol, ma asidôwai nanñ sêmbó sêwhiñ aô, ato bapia dindéc têtj Kilisi ndê gôlôwac dabuñ honñ yêc gamenñ Galesia-nga. Aô gati ñaposel magoc ñamalac danñ kêyalin aô sa, me lau toñ danñ sêñkinñ aô bu wati aposel dom. Mba. Yisu Kilisi lu inñ Damba Anötô nanñ unñ inñ sa akêñ lau batê-nga, nanñ dec sêñyalin aô sa ti sêñkinñ aô. ³ Mwasinñ ti yom malô têtj mac akêñ yac nenñ Damanñ Anötô lu Pômdu Yisu Kilisi. ⁴ Yisu kêtj dau mbac ndu tu yac nenñ sac-nga, bu êñgaho yac su yêc mêtê sac nanñ gêm nom dindéc ahuc. Lêñ dau Damanñ Anötô gauc gêm tidônñ ma tac whiñ bu Yisu kôm ñandô sa. ⁵ Bocdinañ datoc Anötô ndê waê sa tòm têm sambob dandic ñawaê. Yomandô!

Pol kêtj puc lau bu sêñkuc ñawaê ñayham tigen

⁶ Tu Kilisi-nga dec Anötô kêmwasinñ mac, ma kêgalêm mac sa ati inñ ndê lau. Magoc ñagahô enñ, mac ahu inñ ti ñawaê ñayham nanñ aposel sem, nanñ sinñ, ma anñkuc yom wakuc. Mac nem lêñ dinañ kôm aô gahêdaêñ. ⁷ Yom nanñ mac anñkuc, nanñ yom ñandô dom. Mboe lau ñatô sêñsônñ mac nem gauc ma sêñsahê bu sêñsônñ ñawaê ñayham pi Kilisi whiñ. ⁸ Anğô su nanñ! Yac dauñ me anela undambê-nga danñ, me asa bu têtj mac menñ ma nem mêtê wakuc, nanñ so mêtê nanñ muñ-nga yac ahoc asê têtj mac, nanñ oc tap Anötô ndê atac ñandê sa. ⁹ Aêc! Yac asôm su, ma aô wasôm tiyham. Asa nanñ bu hoc mêtê asê têtj mac nanñ so yac lau aposel mba mêtê nanñ mac akôc sa su, nanñ oc tap Anötô ndê atac ñandê sa.

¹⁰ Mac gauc gêm sake? Aô gato yom dindec tu bu lau sêlic aô ñayham ma sêmpin aô-nga, me tu bu Anötö lic aô ñayham-nga? Anğô! Aô bu wakôm tu ñamalac-nga, dec aô Kilisi ndê ñgac akin dom.

Pol whê sa bu in Anötö ndê aposel ñandô

¹¹ O asidôwai, aô bu wawhê sa têtj mac bu mêtê nan gahoc asê têtj mac, nan ñamalac si yom dom. ¹² Bu ñamalac dan kêtj têtj aô me kédôhôn aô dom, magoc Yisu Kilisi hoc asê têtj aô. ¹³⁻¹⁴ Mac anğô aô ñawaê su, dec anyalê bu mun-nga lê aô gam akin Anötö kakuc lau Israel-nga si sakin akwa. Aô gasa ñac si lêtj dau gahôc gêlêc ñac si daêsam nan si yala gitôm aô neñ. Ma gayêm dauñ su tu wanjuc abanji Israel-nga si ñagôlin. Ma mac anğô bu aô gakêtj kisa ñanğa têtj Anötö ndê gôlôwac dabun nan sêkêtj whin Yisu, ma gakôm bu wasen ñac su. ¹⁵ Magoc Anötö kêyalin aô sa gwanan su, têtj têm aô gambo dinan atac ñalôm en, ma tu in ndê lêtj êmwasiñ lau-nga dec kêgalêm aô sa bu wanem akin in. Ma tinambu in gêlic ñayham ¹⁶ bu hoc in ndê Atu Yisu asê têtj aô, tu bu wasôm in ndê ñawaê ñayham asê têtj lau nan lau Israel dom. Têtj dinan aô gasôm yom gawhin lau ñatô dom. ¹⁷ Ma aô gapi Jerusalem bu walic lau nan sêti aposel sêmun aô, nan dom. Mba. Aô gatêtj gameñ Arabia-nga ga, ma tinambu gambu gatêtj malac Damaskas. ¹⁸ Aô gambo malac dinan yala tó su, goc gapi Jerusalem ga bu walic Pita, ma gambo gawhin in tôm bêc 15. ¹⁹ Aô galic Pômdau asi Jems, magoc galic aposel ñatô dom. ²⁰ Aô wasôm yêc Anötö anğô-nga bu yom nan kwahic dec gato, nan yom tasan dom. ²¹ Tinambu aô gatêtj gameñ Siria ma Silisia-nga ga. ²² Gôlôwac dabun gameñ Judia-nga nan sêkêtj whin Kilisi, nan sêlic aô anôn andô dom. ²³ Magoc sênğô ñawaê pi aô bocdec bu, “Ñgac nan mun-nga kêtj kisa têtj yac, kwahic dec kôm gwelen ma gêm mêtê pi lêtj dakêtj whin-nga nan mun-nga in kôm bu sen su.” ²⁴ Bocdinar sêmpin Anötö tu in gêm aô kwi-nga.

2

Lau aposel Jerusalem-nga sêkôc Pol sa

¹ Yala 14 ginğa su goc gapi Jerusalem ga tiyham, ma gakôc Banabas lu Taitus sêwhin aô. ² Anötö dau hoc yom dan asê têtj aô ma kac aô, dec gapi Jerusalem ga têtj ndoc dinan. Ma ñawaê ñayham nan gahoc asê têtj flau gameñ apa-nga, nan aô gawhê sa yêc Jerusalem. Aô gawhê sa têtj lau hon dom, magoc gawhê sa têtj lau sêkêtj whin-nga si lau bata. Aô gatec bu lau sêpu gwelen nan gakôm, me sêsôm bu aô gakôm ñambwa, ma tu dinan-nga dec gawhê dauñ sa têtj ñac lau dau. ³ Ñac sênyalê bu Taitus nan whin aô têtj têm dinan, in ñgac Grik-nga. Magoc sêkac yac bu asê in ndê ñamlic ñatô êñkuc lau Israel-nga si pwac nan dom.

⁴ Yom hon dinan hóc asê, ñahu bu lau ñatô sênşau bu sêti yac mba asidôwai ma sêmen sêmbo sêwhin yac bu sêtip lêtj ti sakin nan yac andôhôn têtj lau gameñ apa-nga. Yisu Kilisi kêgapwêc yac su yêc sakin yomsu-nga, magoc ñac lau tasan dinan sêkôm bu sêkac yac kwi ma anjuc lêtj yomsu-nga tiyham atôm lau akin ñambwa. ⁵ Tigen yac alhac ñanğa ma asôc ñac ñapu dan dom, ñahu bu yac atac whin bu mac lau Galesia-nga anyalê yom ñandô pi ñawaê ñayham, ma asap dôn ñapan.

⁶ Aô kayalê bu Anötö toc ñamalac dan sa hóc gêlêc dan su dom. Tu dinan-nga dec gahêgo dauñ dom têtj ndoc nan gawhê dauñ sa têtj lau nan gôlôwac dabun Jerusalem-nga sêtoc sa sêti ñac si lau bata. Ma ñac sêsôm yom dan bu

sêmâtôc ñawaê ñayham nañ gam yêc lau apa si gameñ, nañ dom. ⁷ Mba! Ñac sêlic bu Anötö kên ñawaê ñayham sip aö aman bu wahoc asê têtj lau nañ lau Israel dom, tòm in kên sip Pita amba bu hoc asê têtj lau Israel-nga. ⁸ Bu Anötö kên ñaclai têtj Pita ma kêyalin in sa ti lau Israel-nga si aposel, ma kên ñaclai têtj aö bocdinar, ma kêyalin aö sa gati lau gameñ apa-nga si aposel. ⁹ Lau sêkên whin-nga yêc Jerusalem sêtoc Jems, Pita ma Jon sa sêti ñac si ñagôlôn. Ma têtj ndoc lau tó dinarj sêlic bu aö gatap Anötö ndê mwasiñ sa su, dec sêkam lau Banabas tu bu sêtoç asê bu ñac sêkôc alu ti alu mba yom sa. Ma ñac si ñalôm pitigen bu yac akôm gwelej ñawaê ñayham-nga awhin lau gameñ apa-nga, ma ñac sêkôm sêwhin lau Israel-nga. ¹⁰ Ñac sêndac gêtj tigen, nañ bu yac gauc nem ñac si lau nañ sêpônda dau. Ma gêtj dau aö gauc gêm tidôñ su bu wakôm.

Pol sôm Pita yêc malac Antiok

¹¹ Tinjambu aö gambo malac Antiok, ma Pita menj mbo malac dau whin. Magoc malô aö galic yêc awê bu in kôm gêtj dan, nañ so yom ñandô ñawaê ñayham-nga. Ma tu dinarj-nga dec aö gasôm yom sêmbalan-nga solop têtj in. ¹² Bu têtj ndoc in hóc asê Antiok tiwakuc, nañ in kôm mêtê solop. In ndôc ti gêtj gêtj whin lau sêkên whin-nga nañ lau Israel dom, dec têtj asê bu in hêgo dau tu Moses ndê yomsu-nga dom. Magoc tinjambu lau Israel-nga ñatô nañ sem gwelej sêwhin Jems, nañ sêhóc asê malac Antiok. Pita kêyalê bu ñac sêsap Moses ndê yomsu dôñ ma ñac bu sêkac lau gameñ apa-nga bu sêñkuc lau Israel-nga si ðpwac sêsê laungac ñamlic ñatô su-nga. Tu dinarj-nga dec in têtj dau ma kêdahin dau su yêc lau nañ lau Israel dom. In ndê lêtj dau in lêtj giso. ¹³ Ma lau sêkên whin-nga Israel-nga ñatô nañ sêmbô malac Antiok, nañ sêñkuc in ma sêsa lêtj tasanj dinarj sêwhin, e lêtj dau hê Banabas kwi whin. ¹⁴ Têtj ndoc aö galic bu ñac si mêtê dau so yom ñandô ñawaê ñayham-nga, dec gasôm yom têtj Pita yêc ñac hoñ angô-nga bocdec bu, “Am ñac Israel-nga, magoc têtj ndoc am mwerj hóc asê malac Antiok, nañ am mbo whin lau nañ lau Israel dom, ma hêgo daôm tu Israel-nga si yomsu-nga dom. Magoc malô am kac nem ñalôm kwi ma kôm gitôm am gêlic Moses ndê yomsu gitôm gêtj atu, ma hu lau dau sinj ma mbo ahê ñac. Bocke? Kwahic dec am bu kac lau gameñ apa-nga bu sêsôc lau Israel-nga si ñagôlinj ñapu, a?”

Lêtj tigen yêc bu dati lau gitêtj, nañ dakêtj whin

¹⁵ Ma aö gasôm têtj Pita, “Yac lau Israel-nga êlêmemê dasam lau gameñ apa-nga bu lau sac, bu ñac sêñkuc Moses ndê yomsu dom. Magoc hêclu neñ ñahu yêc lau gameñ apa-nga dom. Mba. Dinarj sêkôc hêclu dambo lau Israel-nga nañ dakôc Moses ndê yomsu, nañ ñalôm. ¹⁶ Magoc yac tanjalê su bu ñamalac dan oc ti ñamalac gitêtj yêc Anötö angô-nga tu in kêkuc lêtj yomsu-nga dom. Mba, oc tòm dom. Magoc tu ñamalac dan kên whin Yisu Kilisi-nga, dec Anötö gêlic in bu ñamalac gitêtj. Senj tigen dinarj gic lau hoñ ñawaê, yac lau Israel-nga, ma lau gameñ apa-nga boc-dinarj. Tanjuc lêtj dakêtj whin Yisu Kilisi-nga tu bu dati lau gitêtj tu lêtj dinarj-nga, ma tu tanjuc lêtj yomsu-nga lec dom.”

¹⁷ Kwahic dec yac tanjuc lêtj dakêtj whin Kilisi-nga tu bu dati lau gitêtj-nga. Mboe lau ñatô oc sêsam yac bu lau sac tu yac tanjuc lêtj yomsu-nga tiyham dom. Magoc yac oc dasôm sake? Lêtj dakêtj whin Kilisi-nga kên ñasawa têtj yac tu dakôm sac-nga, a? Aö wasôm, mba andô! ¹⁸ Mun-nga aö kasahê bu wati ñac gitêtj tu kakuc yomsu-nga, magoc kwahic dec gahu lêtj dau sinj su. Aö bu wambu wandi wasôc yomsu ñapu tiyham, dec oc têtj gêtj tigen asê têtj aö, nañ bu aö ñac kagili yomsu-nga. ¹⁹ Bu sakinj yomsu-nga têtj asê têtj aö

bu gawêkainj seŋ wambac ndu-ŋga, ma bocdinaŋ dec aô taŋkwê lêŋ yomsu-ŋga bu nem aô sa tiyham lec dom. Yomandô. Aô gahu lêŋ yomsu-ŋga siŋ, tu bu wanem akinj Anötô tòm aneŋ bêc hoŋ wambo taŋli-ŋga. Anötô dau piŋ aô dôŋ gam damiŋ Kilisi gitôm gambac ndu pi a gicso dau gawhiŋ iŋ. ²⁰ Ma kwahic dec aneŋ ŋahu gambo taŋli-ŋga sip aô dauŋ dom, magoc gambo taŋli tu Kilisi nan tisa mbo tali tiyham ma mbo aneŋ ŋalôm nan-ŋga. Ma tòm bêc hoŋ nan wambo taŋli wambo nom lec, nan wasa lêŋ tigeŋ bocdec bu, wakêŋ whiŋ Anötô Atu nan tac whiŋ aô ma kêŋ dau tu aô-ŋga. ²¹ Aô galic Anötô ndê mwasiŋ gitôm gêŋ ŋambwa dom. Mba. Ŋahu bu ŋamalac danj gitôm dom bu ti ŋamalac gitêŋ tu iŋ kékuc yomsu-ŋga. Bu bocdinaŋ, dec Kilisi ndê mbac ndu nanj oc ŋahu mbasi.

3

Lêŋ yomsu-ŋga ma lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga

¹ O mac lau Galesia-ŋga, mac lau gauc mba. Yac awê yom hoŋ pi Yisu Kilisi sa yêc awê têŋ mac, e tòm mac daôm tanôm alic iŋ mbac ndu pi a gicso dau. Magoc asa dec meŋ ma kêŋsôŋ mac nem gauc? ² Aô bu wakêŋ gêndac têŋ mac pi yom tigeŋ bocdec bu, mac anjuc yomsu dec Anötô kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ mac, me mac akêŋ whiŋ ŋawaê ŋayham pi Kilisi, nanj mac anjô su, dec iŋ kêŋ Ŋalau têŋ mac? ³⁻⁴ Bocke ma kwahic dec mac nem gauc tisac? Têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, nanj mac asa nem lêŋ ti Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, ma ahu lêŋ yomsu-ŋga siŋ. Tu dinaŋ-ŋga lau nanj sêsap yomsu dôŋ, nanj sêkêŋ kisa mac. Tu sake-ŋga kwahic dec mac bu ambu asôc yomsu ŋapu tiyham, ma gauc gêm bu Anötô oc kôc mac sa tu gêŋ nanj mac daôm akôm tu anjuc yomsu-ŋga. Mac bu akôm bocdinaŋ, dec kisa atu nanj mac ahôc têŋ ŋamata-ŋga, nanj ŋahu mbasi. ⁵ Anjô! Anötô kêŋ ndê Ŋalau Dabuŋ têŋ mac ma kôm gêŋ dalô daêsam yêc mac anjôm-ŋga. Iŋ kôm gêŋ dau tu mac anjuc yomsu-ŋga, me tu mac akêŋ whiŋ yom pi Kilisi, nanj mac anjô su-ŋga?

⁶ Gauc nem Abraham. Iŋ kêŋ whiŋ Anötô, ma tu dinaŋ-ŋga Anötô gêlic iŋ bu ŋgac gitêŋ. ⁷ Bocdinaŋ anjyalê bu lau hoŋ nanj sêŋkuc lêŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga, nanj Anötô gêlic ŋac sêtôm Abraham ndê lau wakuc. ⁸ Yom nanj sêto yêc, nanj tôc asê gwanan bu Anötô oc lic lau nanj lau Israel dom, nanj bu lau gitêŋ, tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga. Anötô sôm ŋawaê ŋayham dau asê têŋ Abraham gwanan su bocdec bu:

Lau nom-ŋga hoŋ oc sêtap aneŋ mbec ŋamwasiŋ sa yêc am. *[Gen 12:3]*

⁹ Abraham kêŋ whiŋ, dec tap Anötô ndê mbec ŋamwasiŋ sa. Ma bocdinaŋ lau hoŋ nanj sêkêŋ whiŋ, nanj oc sêtap mbec dau ŋamwasiŋ sa sêwhiŋ Abraham.

¹⁰ Magoc lau hoŋ nanj gauc gêm bu ŋac oc sêti lau gitêŋ tu sêŋkuc yomsu-ŋga, nanj oc sêtap Anötô ndê tac ŋandê sa, tòm yom danj nanj sêto yêc, nanj sôm bocdec bu:

Asa nanj kékuc yomsu hoŋ nanj sêto sip buku yomsu-ŋga, nanj ŋapep ma timala dom, nanj oc tap Anötô ndê tac ŋandê sa. *[Diut 27:26]*

¹¹ Ma yom danj tiyham sêto yêc bocdec bu:

Lau gitêŋ oc sêndöc tali tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga. *[Hab 2:4]*

Yom dau tôc asê tiawê bu ŋamalac danj oc ti ŋamalac gitêŋ yêc Anötô anjô-ŋga tu iŋ kékuc yomsu-ŋga dom. ¹² Lêŋ yomsu-ŋga sôm bu ŋamalac nanj tòm bu sa ndê lêŋ êŋkuc yomsu hoŋ ŋapep eŋ, nanj oc ndöc tali. Magoc lêŋ yomsu-ŋga dinaŋ so lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga. ¹³ Asa nanj takwê lêŋ yomsu-ŋga bu nem iŋ sa, nanj gic waê bu tap Anötô ndê atac ŋandê sa. Magoc Kilisi kégaho yac su yêc lêŋ

datap atac n̄andê dinan̄ sa-n̄ga. In̄ dau h̄oc An̄ötö ndê atac n̄andê tu yac-n̄ga, t̄om yom nan̄ s̄eto pi lau sac, nan̄ yêc bocdec bu:

Lau hon̄ nan̄ s̄êkêñ n̄ac s̄ên̄galêñ a, nan̄ dalic n̄ac git̄om lau nan̄ s̄êtap An̄ötö ndê tac n̄andê sa. *[Diut 21:23]*

¹⁴ Yisu Kilisi h̄oc n̄andê dinan̄ tu bu lau nan̄ lau Israel dom, nan̄ dec oc s̄êtap Abraham ndê mbec n̄amwasin̄ sa s̄êwhin̄ lau Israel-n̄ga. Ma yac hon̄ oc dak̄oc N̄alau Dabuñ, nan̄ An̄ötö gic bata su, nan̄ sa tu yac neñ dakêñ whin̄ Yisu-n̄ga.

Pwac yomsu-n̄ga, ma pwac mwasin̄-n̄ga

¹⁵ O asid̄owai, wanem dôh̄on̄ pi n̄amalac si lêñ bu wawhê gêñ dau sa. Pwac nan̄ n̄amalac lu s̄emat̄in̄ tid̄on̄ su, nan̄ oc t̄om dom bu n̄gac dan̄ ndic t̄êku, me señ su. Ma An̄ötö ndê pwac bocdinan̄. ¹⁶ In̄ gic bata yom têñ Abraham ma s̄om bocdec bu, “*Aô oc wanem mbec am ti nem wakuc.*” Yom nan̄ in̄ s̄om pi Abraham ndê wakuc, nan̄ h̄êgan̄on̄ lau daêsam dom, magoc h̄êgan̄on̄ Abraham ndê n̄gac wakuc tigen̄, nan̄ Kilisi dau. ¹⁷ Aô was̄om têñ mac bu An̄ötö gic bata yom dau têñ Abraham mun̄ su, ma tin̄ambu yala 430 giñga su, dec in̄ kêñ ndê yomsu têñ lau Israel-n̄ga. Magoc yomsu dau señ pwac mwasin̄-n̄ga nan̄ An̄ötö kêmat̄in̄ whin̄ Abraham, nan̄ su dom. ¹⁸ Lau bu s̄êtap An̄ötö ndê mwasin̄ sa tu s̄êñkuc yomsu-n̄ga, nan̄ dec lêñ dau kêkuc yom nan̄ An̄ötö gic bata têñ Abraham, nan̄ dom. Magoc bocdinan̄ dom. Bu An̄ötö gic bata yom têñ Abraham ma s̄om bu êmwasin̄ in̄ n̄ambwa.

¹⁹ Bocdinan̄ An̄ötö kêñ yomsu n̄ahu bocke? In̄ kêñ tu bu t̄oc n̄amalac si sac asê-n̄ga, bu lhac e Abraham ndê wakuc nan̄ An̄ötö gic bata yom pi in̄, nan̄ hoc asê. Ma gêñ dan̄ tiyham. An̄ela s̄êk̄oc An̄ötö ndê yomsu ma s̄êkêñ têñ n̄gac n̄alhu-n̄ga dan̄, nan̄ Moses. ²⁰ N̄gac n̄alhu-n̄ga dau k̄om gweler mbo An̄ötö ma lau Israel-n̄ga n̄alhu ma k̄oc yomsu. Magoc pwac mwasin̄-n̄ga nan̄ An̄ötö kêmat̄in̄ whin̄ Abraham, nan̄ in̄ dau kêñ solop têñ in̄, ma n̄gac n̄alhu-n̄ga mbasi.

Yomsu oc t̄oc yac neñ sac asê, ma wê yac datêñ Kilisi dandi

²¹ Bocdinan̄ wandac mac bocdec bu, yomsu señ mwasin̄ nan̄ An̄ötö gic bata tid̄on̄ bu kêñ têñ Abraham nan̄ su, me? Was̄om têñ mac bu mba and̄o. Yac bu dat̄om bu datap señ dand̄oc tan̄li-n̄ga sa yêc yomsu, dec yomsu dau oc ti yac neñ señ dati lau gitêñ-n̄ga. ²² Magoc oc t̄om dom. An̄ötö ndê yom nan̄ s̄eto yêc, nan̄ whê sa bu lau nom-n̄ga hon̄ s̄ênd̄oc gapocwalô sac-n̄ga. N̄alêñ dinan̄ mwasin̄ nan̄ An̄ötö gic bata, nan̄ h̄êgan̄on̄ lêñ dakêñ whin̄-n̄ga, ma datap mwasin̄ dau sa tu dakêñ whin̄ Yisu Kilisi-n̄ga.

²³ Mun̄-n̄ga, lêñ dakêñ whin̄-n̄ga dinan̄ men̄ sa tiawê su dom. Têñ t̄em dinan̄ yac dambo dat̄om lau gapocwalô-n̄ga nan̄ yomsu s̄o yac dôñ, bu dambo bocdinan̄ e An̄ötö t̄oc lêñ dakêñ whin̄-n̄ga asê tiawê. ²⁴ An̄ötö kêñ yomsu bu nem ḡolin̄ yac ma t̄oc yac neñ sac asê, goc wê yac datêñ Kilisi dandi, bu datap lêñ dati lau gitêñ-n̄ga sa tu yac neñ dakêñ whin̄ in̄-n̄ga. ²⁵ Ma kwahic dec lêñ dakêñ whin̄-n̄ga men̄ sa su, dec dambo yomsu n̄apu tiyham dom.

Dati An̄ötö atuwêi ti n̄gac

²⁶ Mac hon̄ ati An̄ötö ndê balêkoc tu mac nem akêñ whin̄ Yisu Kilisi-n̄ga. ²⁷ Bu mac hon̄ nan̄ alin̄ busan̄gu, nan̄ gêñ dau pin̄ mac dôñ am damin̄ Kilisi, t̄om mac as̄oc in̄ ti nem n̄akwê. ²⁸ Ma An̄ötö k̄oc mac sa kêkuc mac nem n̄ahu nom-n̄ga dom. Mba. Mac bu lau Israel-n̄ga, me lau apa, lau akin̄ n̄ambwa me lau nan̄ dau s̄embo si gêñ, lauwhê me laun̄gac, tigen̄ an̄yalê bu An̄ötö k̄oc yac hon̄ sa tu yac neñ dakêñ whin̄ Yisu Kilisi-n̄ga, nan̄ pin̄ yac hon̄ dôñ

dapitigej. ²⁹ Ma mac lau asa nanj ati Kilisi ndê, nanj ati Abraham ndê lau wakuc bocdinaj, ma awêkainj mwasinj nanj Anötö gic bata têj Abraham.

4

¹ Aö wawhê gêj dau sa têj mac bocdec bu. Balê nanj damba gic bata bu kêj ndê wapa lênsêm têj inj, nanj oc wêkainj gêj dau yomandô. Magoc damba bu mbac ndu têj ndoc inj mbo balê, dec inj oc kôc wapa dau sep dom, ma inj oc mbo gitôm damba ndê ngac akinj nambwa danj. ² Ma lau njatô oc sêyob inj ti ndê wapa lênsêm e inj ndê yala gitôm nanj damba sôm tidôj gwanaj su. ³ Ma yac bocdinaj. Munj-nga yac dakêj whinj su dom, nanj dambo datôm balêkoc sauj, ma datôm lau akinj nambwa nanj dambo yomsu ti njagôlinj nom-nga njapu. ⁴ Magoc têj ndoc nanj Anötö sôm gwanaj su, nanj mej sa, goc inj kêj ndê Atunjac mej mbo nom. Inj dinda kôc inj ti njamalac nom-nga nanj mbo yomsu njapu, ⁵ bu êngapwêc yac lau nanj dambo yomsu njapu, nanj su, ma yac dati Anötö ndê balêkoc. ⁶ Ma Anötö kêj ndê Atu ndê Njalau sip yac hon nej njalôm, dec tôte asê bu mac lau gamej apa-nga ati Anötö ndê balêkoc awhinj yac lau Israel-nga. Ma Njalau dau gêm yac sa dec data Anötö ti atac pa su, ma dasam inj bu, “Damanj, Damanj.” ⁷ Bocdinaj kwahic dec yac lau akinj tiyham dom, magoc yac Anötö ndê balêkoc solop. Ma yac dati Anötö ndê balêkoc, dec dawêkainj gêj lênsêm nanj gic waê inj ndê balêkoc.

Pol njalôm njawapac tu lau Galesia-nga

⁸ Munj-nga mac am gauc Anötö, ma am akinj gêj nom-nga nambwa nanj Anötö njandô dom. ⁹ Magoc kwahic dec mac anjalê Anötö, ma gêj atu danj whinj bocdec bu, Anötö dau kêyalê mac su. Ma bocke dec mac bu akac daôm kwi, ma ambu andi asôc yomsu njapu, dec ambo atôm lau akinj tiyham? Bu yomsu honj, nanj njagôlinj nom-nga nambwa nanj ja-njaclai ti njandô mbasi. ¹⁰ Tu sake-nga mac bu anjuc njagôlinj nambwa nanj hêganôj bêc ti ayô, ma yala ti têm njatô? ¹¹ Aö gatôc dauj tu mac-nga bu mboe gwelenj nanj aö gakôm têj mac, nanj oc njandô mbasi. ¹² O asidôwai. Munj-nga mac lau apa ambo yomsu njapu dom, ma aö gahu lêj yomsu-nga sinj tu bu wambo watôm mac. Magoc kwahic dec lau njatô sêjnsau mac, dec mac ambo atôm lau akinj tiyham tu yomsu-nga. Bocdinaj dec watenj mac bu ahu lêj dinaj sinj ma ambo atôm aö. Ma alic aö njayham tôm munj-nga nanj aö gambo gawhinj mac, nanj mac akôm aö sac dom. ¹³ Têj têm dinaj gêmbac kôm aö, dec gambo tenj gawhinj mac, ma gahoc njawaê njayham asê têj mac. Mac anjalê gêj dau su. ¹⁴ Anej gêmbac dau kêj njawapac têj mac bu ayob aö, magoc mac apu aö me alic aö sac dom. Mba. Mac akôc aö sa gitôm Anötö ndê anjela danj, me tôm mac akôc Yisu Kilisi dau sa. ¹⁵ Têj ndoc dinaj mac atac whinj bu anem aö sa êjêc, e tôm mac bu akip nem tanôm njakôp sa ma akêj têj aö. Yomandô. Magoc kwahic dec mac nem atac njayham tu aö-nga ginja su. ¹⁶ Bocke? Tu aö gasôm yom njandô asê têj mac-nga, dec kwahic mac alic aö tôm nem njacyo, a?

¹⁷ Njac lau tasanj dinaj sêkôm njanga bu sêkac mac kwi asôc yomsu njapu tiyham. Magoc sêkôm tu mac atap njandô njayham danj sa-nga dom. Njac atac whinj bu mac ahu aö sinj ma akêj daôm sambuc tu anjuc njac-nga. ¹⁸ Inj lêj njayham bu mac akêj daôm sambuc tu bu akôm gêj nanj njahu njayham yêc. Ma aö bu wambo wawhinj mac, me aö bu wambo dom, magoc akôm bocdinaj njapanj.

19 O aneŋ balêkoc awhê ma ŋgac. Kwahic dec aô kasahê ñandê atu tiyham tu mac-ŋga, gitôm awhê naŋ balêkoc tuŋ in. Nahu bu aô tac whiŋ ndu andô bu Kilisi ndê yom tidôŋ yêc mac nem ñalôm, e andi atôm in dau. 20 Aô neŋ ñalôm ñawapac atu tu mac-ŋga, ma seŋ daŋ bu hôc pi aô, dec aô atac whiŋ kêlêc bu wambo wawhiŋ mac, ma wasôm yom ñayham-ñayham têtŋ mac, ô yom ñaŋga naŋ kwahic dec gato têtŋ mac.

Sara lu Haga sêti ñadôhôn

21 Mac lau naŋ atac whiŋ bu ambo yomsu ñapu, aô bu wandac mac bocdec bu. Mac aŋyalê seŋ naŋ yomsu bu wê mac atêtŋ andi, me mba? 22 Gauc nem yom naŋ sêto yêc pi balêkoc ŋgac lu naŋ Abraham kwê asê. Balê daŋ dinda Haga in awhê akiŋ ñambwa, ma balê daŋ dinda Sara in awhê akiŋ dom, in Abraham nawhê solop. 23 Haga kôc balêkoc kêkuc ñamalac nom-ŋga si lêtŋ ñambwa. Magoc Sara kôc balêkoc kêkuc yom naŋ Anôtô gic bata têtŋ Abraham. 24-25 Gêtŋ dau in gitôm yom gôliŋ daŋ, bu awhê lu dinaŋ sêti pwac lu ñadôhôn. Haga ti dôhôn pwac akwa yomsu-ŋga naŋ Anôtô kêmatiŋ yêc Lôc †Sainai yêc gameŋ Arabia-ŋga. Ma balêkoc pwac dinaŋ-ŋga sêti lau akiŋ ñambwa tôm Haga. Ma Haga ti dôhôn malac Jerusalem têtŋ dindec-ŋga, bu malac dau ti ndê lau sêmbo sêtôm lau akiŋ ñambwa bocdinaŋ. 26 Magoc Sara ti dôhôn malac Jerusalem wakuc naŋ yêc undambê, ma in gitôm yac neŋ dinaŋ ñandô naŋ awhê akiŋ ñambwa dom. 27 Bu sêto yom daŋ yêc bocdec bu:

Am awhê gapoc naŋ kôc balêkoc dom, atac ñayham sa. Am naŋ kêsahê balêkoc tuŋ am dom, naŋ mbwêc ti atac ñayham. Bu kwahic dec am mbo gitôm awhê naŋ balêkoc mba, magoc tiŋambu am oc tap nem balêkoc sa hôc gêlêc awhê naŋ gêm ŋgac sa, naŋ su.* [Ais 54:1]

28 Aneŋ asidôwai. Tu Kilisi-ŋga dec mac ati balêkoc pwac mwasin-ŋga gitôm Aisak, balêkoc naŋ hôc asê kêkuc yom naŋ Anôtô gic bata têtŋ Abraham. 29 Muŋ-ŋga Ismael, balêkoc naŋ hôc asê kêkuc ñamalac si lêtŋ, naŋ kêtŋ kisa Aisak, naŋ hôc asê ña Nalau Dabuŋ ndê ñaclai. Ma kwahic dec mac aŋsahê kisa ñalêtŋ kain tigen yêc lau naŋ sêsap lêtŋ yomsu-ŋga dôŋ. 30 Magoc gauc nem yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Kêtŋ awhê akiŋ lu in atuŋgac sêlhô sêndi, bu awhê akiŋ ndê balê dau oc wêkaiŋ wapa lêtŋsêm ñatô whiŋ ñadauwê ndê atuŋgac dom. [Gen 21:10]

31 Bocdinaŋ asidôwai, akôc gauc ñaŋga bocdec bu. Yac awhê akiŋ Haga ndê balêkoc dom, magoc yac ñadauwê Sara ndê balêkoc solop.

5

Dasap lêtŋ dakêtŋ whiŋ-ŋga dôŋ, bu Kilisi kêtŋpwêc yac su yêc lêtŋ yomsu-ŋga

1 Kilisi kêtŋpwêc yac su dec dambo datôm lau akiŋ ñambwa tiyham dom. Bocdinaŋ alhac ñaŋga, ma ayob daôm bu wapac lêtŋ yomsu-ŋga êŋgwinin mac e ati lau akiŋ tiyham dom. 2 Aô Pol wasôm têtŋ mac bu asa naŋ gauc gêm bu ti ŋgac gitêtŋ tu in kêkuc yomsu sêsê launŋac ñamlic ñatô su-ŋga, naŋ Kilisi gitôm dom bu oc nem in sa. 3 Aô wasôm tiyham têtŋ mac, bu asa naŋ sôc yomsu tigen

* 4:27: Aisaya to yom dau pi malac Jerusalem têtŋ ndoc ñacyo sêŋgaho lau Israel-ŋga su ma sêkôc ñac sa si sêndôc gameŋ Babilon-ŋga gitôm lau gapocwalô-ŋga. Aisaya gêlic bu malac dau tigasaj, dec gêm dôhôn pi awhê gapoc. Pol kôc Aisaya ndê yom ma to sip in ndê bapia têtŋ lau Galesia-ŋga bu whê yom naŋ in to pi malac Jerusalem lu, naŋ sa. Yom pi awhê naŋ gêm ŋgac sa su, naŋ hêganôn lau Israel-ŋga ma malac Jerusalem akwa. Ma yom pi awhê gapoc naŋ oc tap balêkoc daêsam sa, naŋ hêganôn lau sêkêtŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ oc sêndôc malac Jerusalem wakuc.

dinanɲ ɲapu, naɲ êɲkuc yomsu hoɲ bocdinanɲ ndic ɲawaê. ⁴ Mac lau naɲ gauc gêm bu ati lau gitêɲ tu aɲkuc yomsu-ɲga, naɲ akac daôm su yêc Kilisi ma yêc Anötö ndê mwasiɲ. ⁵ ɲahu bu Anötö gêlic yac tòm lau gitêɲ tu yac neɲ dakêɲ whiɲ-ɲga. Ma ɲalau Dabuɲ puc yac dôɲ bu dahôɲ ti dakêɲ batan gêɲ dau ɲa-ɲandô. ⁶ Bu yac lau naɲ dati Yisu Kilisi ndê, naɲ tanyalê bu lêɲ yomsu-ɲga danɲ oc nem yac sa ɲandô dom. ɲac bu sêsê yac ɲamlic ɲatô su, me sêsê yac dom, naɲ dalic tòm gêɲ ɲambwa. Gêɲ tigeɲ yac dalic bu gêɲ atu, naɲ dakêɲ whiɲ Kilisi. Ma yac neɲ mêtê atac whiɲ neɲ asidôwai-ɲga tôc yac neɲ dakêɲ whiɲ asê.

⁷ Muɲ-ɲga lê, mac asa nem lêɲ akêɲ whiɲ-ɲga ɲapep eɲ, atôm lau naɲ sêtiɲ ɲaɲga. Tigeɲ asa kalhac mac ahuc e ahu yom ɲandô siɲ? ⁸ Lau naɲ sêlhac mac ahuc, naɲ sêmen akêɲ Anötö naɲ kêgalêm mac sa, naɲ ndê dom. ⁹ Ayob daôm ɲapep têɲ lau kaiɲ dinanɲ, bu yom naɲ ɲac sêndôhônɲ, naɲ gitôm yist naɲ sêkêɲ sip bolom ɲalôm ma kôm gwelenɲ malô-malô e gêm bolom sambuc ahuc. ¹⁰ Tu Kilisi piɲ yac hoɲ dôɲ-ɲga, dec gakêɲ whiɲ bu mac oc akôc aneɲ yom dindec sa, ma atec yom bambaliɲ hoɲ. Ma asa naɲ bu lhac mac ahuc ma êɲsôɲ mac nem gauc, naɲ oc tap iɲ ndê gwelenɲ dau ɲagêyô sa.

¹¹ O asidôwai, lau ɲatô sêɲgôliɲ yom pi aô ma sêsôm bu aô gam mêtê ma gapuc yomsu sêsê ɲamlic ɲatô su-ɲga dôɲ. Anɲô su naɲ. Aô bu wapuc yomsu dau dôɲ, dec tu sake-ɲga lau Israel-ɲga naɲ sêsap yomsu dôɲ, naɲ sêkêɲ kisa aô? Ma aô bu wapuc yomsu dau dôɲ, dec yom naɲ yac ahoc asê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, naɲ dec oc wakôm nditôm yom ɲambwa. Yom pi Yisu ndê mbac ndu, naɲ gitôm hoc naɲ lau Israel-ɲga daêsam sêtiɲ gahi pi-ɲga. ¹² Oc ɲayham bu lau naɲ sêɲgiliɲ mac bu aɲkuc yomsu sêsê ɲamlic ɲatô su-ɲga, naɲ sêtim dandi ɲamlic sambuc kic-kic.

¹³ O aneɲ asidôwai. Anötö kêgalêm mac sa bu ambo atôm lau akiɲ yomsu-ɲga dom. Tigeɲ iɲ ndê galem dinanɲ kêɲ ɲasawa têɲ mac bu akôm sac tòm ɲalôm akwa kêgiliɲ mac dom. Mba! Anem akiɲ asidôwai ti aɲkuc mêtê atac whiɲ-ɲga. ¹⁴ Bu yomsu hoɲ sôc yomsu tigeɲ ɲapu, naɲ yêc bocdec bu, “*Am atac whiɲ lau menɲaɲ am, gitôm am atac whiɲ daôm.*” ¹⁵ Magoc mac bu alic daôm sac-sac me awê daôm kôc-kôc, dec lêɲ dinanɲ gitôm bu oc seɲ mac su andiɲam.

Lêɲ nom-ɲga, ma ɲalau Dabuɲ ndê lêɲ

¹⁶ Bocdinanɲ wasôm têɲ mac bu asa nem lêɲ tòm ɲalau Dabuɲ gêm gôliɲ mac, dec oc tòm dom bu akôm mêtê ɲalôm akwa-ɲga ɲandô sa. ¹⁷ Bu mêtê naɲ mac nem ɲalôm akwa bu êɲgiliɲ mac bu akôm, ma mêtê naɲ ɲalau tac whiɲ bu mac akôm, naɲ sêtôm dau dom. ɲahu bu mac nem ɲalôm akwa ma ɲalau Dabuɲ sic siɲ têɲ dandi, tu bu sênem gôliɲ mac-ɲga. Tu dinanɲ-ɲga dec mac atôm dom bu akôm tòm mac daôm atac whiɲ. Mac oc aɲkuc ɲalôm akwa ndê ɲagôliɲ, me ɲalau Dabuɲ oc nem gôliɲ mac. ¹⁸ Magoc ɲalau bu nem gôliɲ mac, dec mac ambo yomsu ɲapu tiyham dom.

¹⁹ Lau naɲ ɲalôm akwa gêm gôliɲ ɲac, naɲ si mêtê sac-sac tôc dau yêc awê. ɲac sêkôm mêtê mockaiɲ-ɲga, mêtê ɲadômbwi, ma mêtê atac ɲagalac-ɲga. ²⁰ ɲac sem akiɲ anötö tasanɲ, sêpec balô, sêkêɲ kisa lau, sêɲgiliɲ siɲ, tagatu gêɲ, ɲac lau atac ɲandê-ɲga, ma sêpo dau sa hôc gêlêc. ɲac si lêɲ kôm lau sêlic dau sac-sac e sêwhê dau kôc. ²¹ ɲac sem lêmuɲ lau ɲatô si gêɲ, ma êlêmə seɲ asam ti sênom gêɲ êɲɲiɲ ɲac-ɲga, ma sêkôm mêtê sac tidau-tidau bocdinanɲ. Aô wakêɲ puc mac, tòm gakêɲ puc mac su, bu lau naɲ sêsa lêɲ kaiɲ dinanɲ, naɲ oc sêwêkaiɲ si mala yêc Anötö ndê gameɲ undambê-ɲga dom andô.

²² Magoc lau nanj Njalau Dabunj gêm gôlinj ñac, nanj sêsa lêñ bocdec bu. Ñac atac whinj lau, sêmbo ti atac ñayham, ma sêsa si lêñ ti yom malô, sêkôc si ñalôm dôñ pi lêñ agwa-agwa honj, ñac tawalô lau, sêkôm mêtê ñayham enj, ma gwelenj bocke nanj sêsôm bu sêkôm, nanj sêkôm ñandô sa. ²³ Ñac sêtoc dau sa dom, ma sêtîmêtê dau ñapep. Mêtê kainj dinanj so yomsu danj dom. ²⁴ Ma yac lau nanj dati Yisu Kilisi ndê, nanj dahu mêtê atac ñagalac-ñga ti mêtê sac honj nanj menj akêñ ñalôm akwa, nanj sinj, tôm yac tac ñalôm akwa ndu pi a gicso dau gi. ²⁵ Yac oc dandôc tanjli tu Njalau Dabunj ndê gwelenj-ñga, dec dakêñ Njalau ti gôlinj yac nenj lêñ honj. ²⁶ Datoc daunj sa dom, ma danem lêmunj asidôwai ti dali ñac ñalôm sa dom.

6

Lêñ ñayham ñatô

¹ O asidôwai, mac bu anjalê bu mac nem danj kôm sac, dec mac lau nanj Njalau Dabunj gêm gwelenj ñanja yêc nem ñalôm, nanj anjahê bu anem inj sa. Akôm lêñ malô enj têtj inj, e inj nem dau kwi ma sa Pômdau ndê lêñ tiyham. Magoc ayob daôm bu lêtôm tap mac sa whinj dom. ² Dahôc asidôwai si ñawapac dawhinj ñac, ma ñalêñ dinanj yac oc dakôm Kilisi ndê yomsu atac whinj asidôwai-ñga ñandô sa. ³ Bu asa nanj toc dau sa bu inj ñamalac tiwaê hôc gêlêc ndê asidôwai su, nanj kêsau dau. Inj ñamalac waêmba. ⁴ Anem dôhônj daôm nem lêñ pi asidôwai ñatô si lêñ tu bu apo daôm sa-ñga dom. Mba. Mac tigenj-tigenj akôm gwelenj bocke nanj Anötô kêtj sip mac amam, nanj ñapep enj, dec oc ti mac nem ñahu apo daôm sa-ñga. ⁵ Bu Anötô gic sam gwelenj ti sakinj tidau-tidau têtj yac tigenj-tigenj bu dawêkainj, ma bocdinanj dakôc sa tôm ndi, ma dakôm ñapep.

⁶ Asa nanj bu ndôc ñamalac danj ñapu tu êndôhônj Anötô ndê yom-ñga, nanj goc êmwasiñ inj ndê kêdôhônjwaga dau ña gêtj ñayham-ñayham ñatô ndic ñawaê.

Anötô oc kêtj ñagêyô têtj lau êñkuc ñac si mêtê têtj têtj

⁷ Akôc gauc ñapep pi yom dindéc. Mac atôm dom bu anjsau Anötô ma asinj gêtj danj têtj inj. Mba! Bu gêtj ñandô nanj datap sa yêc yac nenj ôm, nanj kêkuc gêtj ñawhê nanj dasô munj. ⁸ Am bu kôm mêtê êñkuc lêñ ñalôm akwa-ñga, nanj gitôm am sô gêtj ñawhê sac yêc ôm, ma am oc tap ñandô sac sa. Am oc ninjam tu ñalôm akwa-ñga. Magoc am bu kôm mêtê êñkuc Njalau Dabunj ndê atac whinj, nanj gitôm am sô gêtj ñawhê ñayham. Ma am oc tap ñandô ñayham sa bocdec bu, Njalau dau oc kêtj am ndôc tamli ñapanj.

⁹ Yac dakôm mêtê ñayham dasinj su, ma lic ñakam dom. Yac bu dahu sinj dom, dec oc datap ñandô ñayham sa tôm ñandoc. ¹⁰ Tu dinanj-ñga têtj honj nanj Anötô kêtj têtj yac, nanj dakôm mêtê ñayham têtj lau honj. Ma dakôm hôc gêlêc têtj lau sêkêtj whinj Kilisi-ñga.

Yac datiwakuc inj gêtj atu

¹¹ Alic yom ñalhô atu-tu dindéc nanj aô daunj amanj gato têtj mac.

¹² Lau nanj sêkac mac bu asôc yomsu sêsê ñamlic-ñga ñapu, nanj sêkôm gêtj dau ñahu bu sêtéc bu sêtap kisa sa tu Kilisi ndê a gicso-ñga. Ñac atac whinj bu lau Israel-ñga nanj sêkêtj whinj Kilisi dom, nanj sêlic ñac ñayham. ¹³ Bu ñac lau dau sêsôc yomsu sêsê ñamlic-ñga ñapu su, magoc ñac êñkuc Anötô ndê yomsu ñatô honj dom. Ñac sêkac mac bu anj kuc yomsu sêsê ñamlic-ñga, tu bu sêtoc dau sa pi gêtj nanj sêkôm têtj mac nem ñamlic-ñga ñambwa.

¹⁴ Magoc aô oc watoc daunj sa pi gêtj tigenj, nanj gêtj atu nanj Pômdau Yisu Kilisi kôm têtj ndoc inj mbac ndu pi a gicso dau. Bu gêtj dau gêm aô sa bu wahu

mêtê ti lêŋ nom-ŋga hoŋ siŋ, tôm aö gac pi a gicso gi. Ma ŋalêŋ dinaŋ tôm aö daŋ gambac ndu pi a gicso dau gawhiŋ. ¹⁵ Mac lau naŋ sêsê mac nem ŋamlic ŋatô su, ma mac lau naŋ sêsê mac dom, aŋyalê bu gêŋ dau iŋ gêŋ ŋambwa. Gêŋ atu tigerŋ bocdec yêc, naŋ bu dati lau wakuc tu Yisu Kilisi-ŋga. ¹⁶ Pômdau ndê yom malô ti tawalô têŋ mac hoŋ naŋ aŋkuc ŋagôliŋ wakuc dindec. Mac atôm Anötö ndê lau Israel-ŋga wakuc.

¹⁷ Aö gatec bu ŋamalac daŋ kêŋ ŋawapac têŋ aö pi yom kaiŋ dindec tiyham. Lau sic aö ma sêkêŋ gôc daêsam têŋ aö tu kakuc Yisu-ŋga, naŋ whê aö sa bu iŋ ndê ŋgac akiŋ.

¹⁸ O aneŋ asidôwai. Mwasinŋ akêŋ yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi puc mac gatôm dôŋ. Yomandô.

Pol ndê bapia têtj lau Epesas-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Epesas in malac tiwaê danj yêc gamej Esia-nga, ma Luk to yom pi Pol ndê gwelenj yêc malac Epesas yêc Apo 18:18-21, ma 19:1-41. Lau daêsam gauc gêm bu Pol to bapia dindéc têtj gôlôwac dabuj malac Epesas-nga têtj ndoc in ndôc gapocwalô ndôc malac Rom, ma gauc gêm bu in to bapia dau têtj lau Epesas-nga tawasê dom, magoc gitôm bapia nanj gic waê lau sêkêj whinj-nga honj bu puc ñac dôj.

Yêc lôcwha (sapta) 1-3 Pol to yom pi mwasinj ti ñaclai atu nanj Anötö gic bata têtj lau sêkêj whinj-nga, ma pi lêj nanj in gauc gêm tidôj muj su bu pinj gêj undambê-nga ti gêj nom-nga honj dôj pitigenj, ma kêtj Yisu ti ñagôlôj (1:10). Yisu ndê gwelenj gic lau Israel-nga ma lau gamej apa-nga, nanj ñawaê bocdinan. Ñac honj sêtap Anötö ndê mwasinj nem ñac si-nga sa tu ñac si sêkêj whinj-nga, gitôm mwasinj ñambwa (2:8-10).

Yêc lôcwha 4-6 Pol to yom ma gêm la lau sêkêj whinj-nga pi lêj ñayham tu sêsa-nga, ma tu sêmbo sêwhinj dandi-nga, ma tu sêlhac ñannga ma sêndic sinj têtj Sadanj-nga.

Pol gic hu ndê bapia têtj lau Epesas-nga

¹ Aô Pol, nanj gati Yisu Kilisi ndê †apotel kêtuc Anötö ndê atac whinj, gato bapia dindéc têtj lau dabuj malac Epesas-nga, mac lau nanj akêtj whinj Yisu Kilisi. ² Mwasinj ti yom malô têtj mac akêtj Damanj Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Mwasinj ñalôm-nga nanj datap sa tu Kilisi-nga

³ Tampinj Anötö, yac neñ Pômdau Yisu Kilisi Damba, nanj kêmwasinj yac lau nanj dakêtj whinj Kilisi, ña Ñalau Dabuj ndê mwasinj ñalôm-nga tidau-tidau, nanj ñahu yêc undambê. ⁴ Bu têtj ndoc in kêtj undambê ti nom su dom, nanj in kêtjalinj yac sa gwananj su, bu pinj yac dôj danem daminj Kilisi, ma bu dati lau dabuj ma dambo inj anjô-nga ti neñ giso mbasi. Inj tac whinj yac ndu andô, ⁵ dec kêtjalinj yac sa gwananj su, ma kêmasanj lêj bu kôc yac sa dati in ndê balêkoc, tu Yisu Kilisi-nga. Lêj dau kêtuc in ndê atac whinj, ma inj gêlic ñayham bu kôm ñandô sa, ⁶ tu bu yac dapo Anötö ndê waê sa tiatu, tu mwasinj atu nanj datap sa ñambwa, tu in ndê Atungac nanj inj atac whinj kêtêc-nga. ⁷ Yac lau nanj dakêtj whinj Yisu Kilisi, nanj Anötö suc yac neñ sac kwi ma gêmlihi yac neñ sac ñatôp, ña Kilisi ndê dac. Anötö inj mwasinj ti mwasinj Ñadau, dec kôm gêj dau ñandô sa. ⁸ Inj ndê mwasinj kêsâlê yac ahuc, ma kêtj gauc ñayham-ñayham têtj yac bu tanjalê inj ti ndê yom-nga. ⁹ Ma lêj nanj Anötö gauc gêm tidôj muj su, ma gêlic ñayham bu Kilisi kôm ñandô sa, nanj yêc sinj dau têtj têtj ñamata-nga andô e meñ, magoc kwahic dec Anötö hoc asê têtj yac. ¹⁰ Lêj dau bocdec. Anötö tac whinj bu pinj gêj undambê-nga ti gêj nom-nga honj dôj sêsôc ñagôlôj tigenj ñapu, ma ñagôlôj dau inj Kilisi. Ma gêj dau oc ñandô sa têtj ndoc nanj Anötö kêmatinj tidôj.

¹¹ Lêj honj nanj Anötö gauc gêm tidôj, nanj kôm ñandô sa kêtuc inj dau ndê atac whinj. Ma têtj têtj ñamata-nga andô, inj gauc gêm tidôj bu ênyalinj yac

lau nanj ambo Israel si tonj njalôm nanj sa, bu pinj yac dônj anem daminj Kilisi. ¹² Anötô kôm gênj dau, bu yac lau nanj ati lau njamata-nja bu akênj batanj bu atap Anötô ndê mwasinj nem yac si-nja sa tu Kilisi-nja, nanj oc ambo tu ampinj inj, ma tu apo inj ndê waê sa-nja. ¹³ Ma mac flau gamej apa-nja bocdinaj. Anötô pinj mac dônj am daminj Kilisi awhinj yac lau Israel-nja, tênj ndoc mac angô yom njandô njawaê njayham-nja, nanj whê Anötô ndê lènj nem mac si-nja sa. Ma tênj ndoc mac akênj whinj, nanj Anötô kênj Njalau Dabuj nanj inj gic bata munj su, bu ti mac nem njadalô bu tôc asê bu mac ati Kilisi ndê lau. ¹⁴ Njalau dau, Anötô kênj tênj yac gitôm gênj njandô mbêc, tu bu tôc asê bu mwasinj honj nanj inj gic bata bu dawêkainj tinjambu, nanj oc datap sa yomandô. Anötô gêmlihi yac su dati inj ndê, ma gênj dau ja-njandô yac oc datap sa tênj bêc njambu-nja. Tu dinaj-nja tampinj Anötô ma dapo inj ndê waê sa.

Pol tej mbec tu lau Epesas-nja

¹⁵ Aô ganjô njawaê bu mac akênj whinj Pômdau Yisu Kilisi njanja, ma atac whinj lau dabuj honj. Ma tu dinaj-nja dec, ¹⁶ aô gatenj mbec ma gam danje Anötô tu mac-nja tôm bêc honj. ¹⁷ Yêc anenj mbec honj njalôm, aô gatenj yac nej Pômdau Yisu Kilisi Damba, Njawasi Njatau Anötô, bu inj ndê Njalau kênj gauc njayham tênj mac, ma whê Anötô ndê yom sa tênj mac e anyalê inj tidônj andô. ¹⁸ Ma aô gatenj whinj bu Anötô whê mac nem gauc sa e anyalê sôc njalôm ndi, mwasinj ti njawasi atu nanj inj kêgalêm mac sa bu awêkainj awhinj inj ndê lau dabuj honj, nanj mac tamkwê ambo. ¹⁹ Ma aô gatenj mbec bu mac anyalê Anötô ndê njac lai nanj hôc gêlêc njac lai honj su, nanj inj kênj bu nem yac lau dakênj whinj-nja sa. Anötô ndê njac lai atu tigenj dinaj, ²⁰ uñ Kilisi sa akênj lau batê-nja, ma kênj inj ndôc inj dau amba andô-nja yêc undambê. ²¹ Ma Kilisi ndôc Anötô ndê andô-nja, dec hôc gêlêc kinj ti gôlinjwaga ma njac lai ti njanja honj nanj sêmbo undambê me sêmbo nom, ma inj hôc gêlêc jaê ti waê honj nanj sêtoc sa tênj têm kwahic dec-nja ma tênj têm njambu-nja bocdinaj. ²² Ma Anötô kênj gênj honj sêsôc Kilisi gahi njapu, ma kêyalinj inj sa ti gôlôwac dabuj si njagôlônj bu nem gôlinj gênj honj. ²³ Gôlôwac dabuj dau ti Kilisi ndê njandô. Ma Kilisi ndê mwasinj ti njac lai nanj gêm gamej honj ahuc, nanj kêsalê gôlôwac dabuj ahuc.

2

Kilisi ti yac nej dandôc tanjli njahu

¹ Munj-nja, mac akênj whinj Kilisi su dom, nanj mac atôm lau batê yêc Anötô angô-nja, bu mac asa lènj giso ma akôm sac njapanj. ² Mac asa nem lènj dinaj anjuc lau nom-nja si mêtê sac, ma Sadañ, nanj gêm gôlinj inj ndê gamej yêc umbonj njasawa, nanj ti mac nem njatau. Ma kwahic dec inj kôm gwelanj njapanj, mbo lau nanj danjapêc tênj Anötô, nanj njalôm. ³ Munj-nja, yac honj dasa lènj danjapêc-nja dawhij njac. Ma mêtê atac njagalac-nja ti gauc sac-sac honj nanj meñ akênj njalôm akwa, nanj yac dakôm su. Tu dinaj-nja yac tac waê bu datap Anötô ndê atac njandê sa tôm njac lau dinaj. ⁴ Magoc Anötô inj Tawalô Njatau ma tac whinj yac ndu andô, ma tu dinaj-nja dec, ⁵ inj kêmwasinj yac ma gêm yac si. Mwasinj dau inj kênj tênj yac njambwa enj. Tênj ndoc dinaj yac gacgenj dambo datôm lau batê tu yac nej sac-nja, magoc inj kêmasanj lènj tu suc yac nej sac dau kwi-nja ma pinj yac dônj danem daminj Kilisi, ma njalênj dinaj kwahic dec dambo tanjli njandô dawhij Kilisi. ⁶ Anötô uñ Yisu Kilisi sa ma kênj inj ndôc undambê, ma tu inj pinj yac dônj tam daminj Kilisi-nja, dec tôm inj uñ yac sa ma kênj yac dandôc undambê dawhij Kilisi bocdinaj. ⁷ Inj kôm gênj honj dinaj

nhahu bu inɔ tac whinɔ bu tɔc mwasiɔn atu nanɔ inɔ kɛɲ tɛɲ yac tu Yisu Kilisi-ɲga, nanɔ asɛ tiawɛ tɛɲ lau honɔ tɛɲ tɛm honɔ nanɔ oc meɲ sa. Mwasinɔ atu dau hɔc gɛlɛc gɛɲ honɔ su. ⁸ Bu Anɔtɔ gɛm yac si nanɔ nhahu andɔ inɔ ndɛ mwasinɔ nanɔ kɛɲ ɲambwa tɛɲ yac, ma datap sa tu yac neɲ dakɛɲ whinɔ-ɲga. Ma yac neɲ dakɛɲ whinɔ nhahu yɛc yac-ɲga dom, magoc nhahu yɛc Anɔtɔ ndɛ mwasinɔ. ⁹ Inɔ gɛm yac si tu yac neɲ gwelenɔ ɲayham danɔ-ɲga dom. Tu dinanɔ-ɲga ɲalɛɲ mba bu ɲamalac danɔ toc dau sa. ¹⁰ Bu Anɔtɔ dau ndɛ gwelenɔ pinɔ yac dɔɲ tam daminɔ Kilisi, ma kɔm yac dati lau wakuc bu dakɔm mɛtɛ ɲayham tidau-tidau nanɔ inɔ kɛmasanɔ gwananɔ su tu bu dakɔm-ɲga.

Kilisi pinɔ lau honɔ dɔɲ

¹¹ Kwahic dec mac lau apa nanɔ dinami sɛkɔc mac yɛc Israel-ɲga si tonɔ ɲalɔm dom, nanɔ atap Anɔtɔ ndɛ mwasinɔ atu sa su. Bocdinanɔ aɔ bu wandac mac bu gauc nem lɛɲ nanɔ mac ambo muɲ-ɲga lɛ. Lau Israel-ɲga nanɔ sɛɲkuc ɖpwac sɛsɛ ɲamlic ɲatɔ su-ɲga, nanɔ sɛpu mac ma sɛsam mac bu lau sambuc, nhahu bu mac anɲkuc pwac dinanɔ dom. Pwac dau hɛganɔɲ ɲamlic ɲambwa, ma inɔ gɛɲ nanɔ ɲamalac amba ɲambwa kɔm. ¹² Gauc nem bu tɛɲ ndoc dinanɔ mac awɛkainɔ gɛɲ danɔ awhinɔ Anɔtɔ ndɛ lau Israel-ɲga dom. Pwac honɔ nanɔ Anɔtɔ kɛmatinɔ whinɔ lau Israel-ɲga tu ɛmwasiɔn ɲac-ɲga, nanɔ ɲadanɔ gic mac ɲawaɛ dom. Mac akɛɲ batam ɲandɔ ɲayham nanɔ Anɔtɔ gic bata tɛɲ lau Israel-ɲga, nanɔ danɔ dom, ma gacɛɲ ambo ahɛ A nɔtɔ dau. Tu dinanɔ-ɲga mac ambo ahɛ Kilisi dau whinɔ. ¹³ Magoc mac lau nanɔ muɲ-ɲga ambo ahɛ Anɔtɔ, kwahic dec mac ati Yisu Kilisi ndɛ lau. Anɔtɔ kɛmasanɔ lɛɲ bu mac atigasuc inɔ, tu dac nanɔ Kilisi kɛc sinɔ-ɲga.

¹⁴ Bu kwahic dec yac lau honɔ datap yom malɔ sa su tu Kilisi-ɲga. Muɲ-ɲga lau Israel-ɲga ma lau apa sɛlic dandi sac-sac, gitɔm tunɔbɔm atu kalhac ɲac ɲalhu ma whɛ ɲac kɔc. Magoc Kilisi seɲ tunɔbɔm dau su ginɔga, ma kɛɲ lau tonɔ lu dau sɛpitigenɔ. ¹⁵ Tunɔbɔm dau inɔ lau Israel-ɲga si yomsu, ma tɛɲ ndoc Kilisi mbac ndu, nanɔ inɔ kɛmasanɔ seɲ wakuc tu lau sɛtigasuc Anɔtɔ-ɲga, nanɔ hɔc gɛlɛc yomsu ti ɲa-ɲagɔlinɔ honɔ su. Inɔ kɔm gɛɲ dau bu hɛ wamba tonɔ lu dau e sɛti tonɔ wakuc ma tonɔ tigenɔ tu ɲac si sɛkɛɲ whinɔ inɔ-ɲga. ¹⁶ Ma tonɔ lu nanɔ inɔ kɛɲ pitigenɔ, nanɔ inɔ mbac ndu pi a gicso dau, bu hɛ wamba tonɔ tigenɔ dinanɔ tɛɲ Anɔtɔ. Ma ɲac si mɛtɛ sɛkɛɲ kisa dandi-ɲga, nanɔ inɔ gic ndu pi a gicso dau whinɔ. ¹⁷ Bocdinanɔ Kilisi meɲ ma kɛɲ ɲawaɛ ɲayham yom malɔ-ɲga tɛɲ mac lau apa nanɔ ambo ahɛ Anɔtɔ, ma tɛɲ yac lau Israel-ɲga nanɔ ambo ahɛ inɔ dom. ¹⁸ Ma ɲalau tigenɔ wɛ yac lau Israel-ɲga ti mac lau apa honɔ datigasuc Damanɔ Anɔtɔ, tu gwelenɔ nanɔ Kilisi kɔm-ɲga.

¹⁹ Tu dinanɔ-ɲga dec Anɔtɔ gɛlic mac atɔm lau apa tiyham dom. Magoc mac ati inɔ ndɛ lau solop, ma lau dabunɔ, awhinɔ yac lau Israel-ɲga. Yac honɔ datɔm andu tigenɔ nanɔ inɔ bu kwɛ sa. ²⁰ Yɛc andu dau lau propet ti aposel sɛtɔm danɔ ti lɛlɔm, ma Yisu Kilisi dau gitɔm andu ɲa-alhɔ. ²¹ Ma Anɔtɔ pinɔ yac honɔ dɔɲ tam daminɔ Kilisi, datɔm andu ɲa-gɛɲ lɛlɔm honɔ, nanɔ inɔ gic dɔɲ pi sac alhɔ ma danɔ ti lɛlɔm. Ma inɔ gɛm gwelenɔ bu ndic tɛku andu dau tiatu ɲapanɔ e ti lɔm dabunɔ atu tu Pɔmdau-ɲga. ²² Yom dau hɛganɔɲ mac lau apa awhinɔ. Anɔtɔ pinɔ mac dɔɲ awhinɔ yac lau Israel-ɲga tam daminɔ Kilisi, ma datɔm andu nanɔ Anɔtɔ ndɛ ɲalau ndɔc ɲalɔm.

3

¹ Njalêŋ dinanġ Anötö kêmwasinġ mac lau apa, ma tu dinanġ-ŋga dec aö Pol, gati Yisu Kilisi ndê ŋgac gapocwalô-ŋga tu wanem gwelenġ ma wanem mac sa bu atap mwasinġ dau sa. ² Mac anġô ŋawaê su, pi lêŋ nanġ Anötö kêmasanġ tu bu êmwasiŋ mac lau gamenġ apa-ŋga, dec kêyalinġ aö sa bu wahoc yom dau asê têtġ mac. ³ Bu yom pi Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga, nanġ muŋ-ŋga yêc sinġ dau, nanġ inġ hoc asê têtġ aö. Aö gato bapia ŋalhô apê têtġ mac pi gêtġ dau su. ⁴ Ma bapia nanġ kwahic dec gato, nanġ bu whê nem gauc sa pi Kilisi ndê gwelenġ nanġ ŋahu yêc sinġ dau, nanġ Anötö hoc asê têtġ aö. ⁵ Yom pi Kilisi dau inġ tiawê têtġ lau ŋamata-ŋga dom. Magoc kwahic dec Njalau Dabuŋ hoc asê têtġ Anötö ndê aposel dabuŋ ma têtġ lau propet. ⁶ Ma yom nanġ muŋ-ŋga yêc sinġ dau nanġ bocdec bu, mwasinġ ŋayham honġ nanġ Anötö gic bata bu kêŋ têtġ yac, nanġ mac lau apa awêkainġ awhinġ yac lau Israel-ŋga, ma yac honġ dati tonġ tigerġ. Asa nanġ kêŋ whinġ Yisu Kilisi, nanġ oc tap mwasinġ dau sa, tôm ŋawaê ŋayham whê sa têtġ yac.

⁷ Anötö kêmwasinġ aö ma puc aö dôŋ ŋa inġ ndê ŋaclai atu, ma bocdinanġ dec gati inġ ndê ŋgac akinġ bu wahoc ŋawaê ŋayham dau asê. ⁸ Aö gati Anötö ndê lau dabuŋ honġ si ŋgac ŋambu-ŋga, tigerġ inġ kêmwasinġ ma kêkinġ aö bu wahoc ŋawaê ŋayham asê têtġ mac lau apa, pi mwasinġ atu nanġ datap sa yêc Kilisi. Mwasinġ dau atu andô, ŋahu sip ŋalôm gi ma pi lôlôc gi, ma hôc gêlêc ŋamalac si gauc atu-tu honġ. ⁹ Ma inġ kêkinġ aö bu wawhê lau honġ si gauc sa pi Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga, nanġ têm hic balinġ su yêc sinġ dau yêc Anötö nanġ kêŋ undambê ti nom ma gêtġ honġ. ¹⁰ Magoc kwahic dec Anötö tac whinġ bu ŋaclai ti gôlinġ honġ nanġ sêmbo undambê ma sêmbo umbonġ ŋasawa, nanġ oc sêŋyalê inġ ndê gauc atu-tu. Inġ pinġ lau apa ma lau Israel-ŋga dôŋ sêti gôlôwac dabuŋ tigerġ, ma lêŋ dinanġ tôc inġ ndê gauc asê tiawê. ¹¹ Lêŋ dau inġ gauc gêm tidôŋ muŋ su, ma kwahic dec yac nenġ Pômdau Yisu Kilisi kôm ŋandô sa.

¹² Tu dakêŋ whinġ ti dasap Kilisi dôŋ-ŋga, dec gêtġ danġ kalhac yac ahuc bu datêtġ Anötö dandi-ŋga dom, ma datigasuc inġ ti atac pa su. ¹³ Bocdinanġ aö watenġ mac bu ahêgo daôm dom tu ŋawapac honġ nanġ gahôc tu mac-ŋga, bu gahôc tu bu mac ati lau tiwaê yêc Anötö anġô-ŋga.

Pol tenġ mbec tu lau Epesas-ŋga

¹⁴⁻¹⁵ Tu gêtġ honġ dinanġ-ŋga, dec aö gapôŋ hanġduc têtġ Damanġ Anötö, nanġ gêlic ŋayham bu hê ndê ŋaê pi lau undambê ti nom-ŋga honġ nanġ sêkêtġ whinġ Kilisi, ma sam ŋac bu inġ ndê balêkoc. ¹⁶ Ma aö gatenġ Mwasinġ Njadau Anötö, bu kêŋ ndê Njalau sip nem ŋalôm, bu puc mac dôŋ ŋa inġ ndê ŋaclai atu. ¹⁷ Ma gatenġ inġ bu kêŋ Kilisi ndôc nem ŋalôm tu mac nem akêŋ whinġ-ŋga. Ma mêtê atac whinġ-ŋga puc mac dôŋ bu alhac ŋanġga, tôm a nanġ ŋawakac gacgenġ sip nom ŋalôm gi. ¹⁸⁻¹⁹ Kilisi ndê atac whinġ yac inġ gêtġ atu andô, nanġ tôm dom bu danem dôhônġ, ma ŋahu hôc gêlêc gauc nom-ŋga honġ su. Magoc aö gatenġ Anötö bu kêŋ ŋaclai ti gauc têtġ mac bu anġyalê Kilisi ndê atac whinġ, awhinġ lau dabuŋ honġ. Aö gatenġ mbec pi gêtġ honġ dinanġ, tu bu mac ati lau gwalam akwa akêŋ whinġ-ŋga nanġ Anötö ti ndê mwasinġ ti ŋawasi ma ŋaclai atu nem mac honġ ahuc.

²⁰ Anötö ndê ŋaclai, nanġ gêm gwelenġ yêc yac nenġ ŋalôm, nanġ ŋaclai atu andô. Yac datôm dom bu gauc nem me datenġ gêtġ danġ, nanġ inġ ndê ŋaclai oc tôm dom bu kôm ŋandô sa ŋagahô enġ. ²¹ Tu dinanġ-ŋga yac lau nanġ dambo gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma yac nenġ wakuc honġ nanġ bu sêŋkuc yac, nanġ dahoc Anötö ndê waê asê tu Yisu Kilisi-ŋga, tôm têm honġ ndi. Yomandô.

4

Yac gôlôwac dabuŋ dapin daun dôŋ dati Kilisi ndê ñandô

¹ Ñalêŋ dinan Anötô tac whin mac ma kêgalêm mac sa bu ati in ndê lau dabuŋ. Tu dinan-nga dec aô, nan gati Pômdau ndê ñgac gapocwalô-nga, wančilí mac bu asa nem lêŋ gitêŋ ti dabuŋ, ankcuc in ndê galem dau. ² Akôm nem gêŋ hoŋ ti anŋwiniŋ daôm, ma ti lêŋ malô. Akôc nem ñalôm dôŋ, ma giso bocke nan asidôwai bu sêkôm têŋ mac, nan asuc kwi ma akôc ñac sa bu atôc nem mêtê atac whin-nga asê. ³ Ayob bu gêŋ dan sen Ñalau Dabuŋ ndê gwelen pin mac dôŋ-nga su dom. Ma bocdinaŋ in ndê yom malô oc pin mac hoŋ dôŋ bu ambo ti nem ñalôm tigen. ⁴ Yac dati Kilisi ndê ñandô tigen, ma Ñalau tigen mbo yac tigen-tigen neŋ ñalôm. Ma tu Anötô kêgalêm mac sa awhin yac-nga, dec yac hoŋ taŋkwê mwasin atu tigen. ⁵ Tam akiŋ Pômdau tigen, dakêŋ whin yom ñandô tigen, ma busanŋu tigen pin yac hoŋ dôŋ tam damin Yisu Kilisi. ⁶ Anötô tigen ti yac lau dakêŋ whin-nga hoŋ Daman, ma in gêm gôlin yac. In mbo yac hoŋ ñalôm, ma puc yac dôŋ bu dakôm in ndê gwelen.

Kilisi kêmwasiŋ yac tu bu dapo gôlôwac dabuŋ sa-nga

⁷ Ma Anötô kêmwasiŋ yac tigen-tigen ña mwasin ñalôm-nga tidau-tidau, tôm Kilisi gic sam têŋ yac ñambwa. ⁸ Tôm Anötô ndê yom dan, nan sêto yêc bocdec bu:

In ku ndê ñacyo dula ma wê ñac gitôm lau gapocwalô-nga, goc pi lôlôc gi ma kêmwasiŋ lau ña gêŋ ñayham-ñayham, nan kêŋ têŋ ñac ñambwa. *[BW 68:18]*

⁹ Yom dau sôm bu in pi lôlôc gi, dec whê sa bu in sip nom meŋ muŋ. ¹⁰ Ma in ñgac tigen dinan, nan sip nom meŋ, nan mbu pi lôlôc gi mbo gameŋ ñamata-nga andô yêc undambê, tu bu nem gôlin gêŋ hoŋ ma êmwasiŋ in ndê lau hoŋ êŋlêc.

¹¹ Ma bocdinaŋ in kêyalin in ndê lau ñatô sa sêti aposel, ñatô sêti propet, ñatô sêti lau ahen-nga, ñatô sêti ñacsakin, ma ñatô bu sêndôhôn Anötô ndê mêtê. ¹² In kêmwasiŋ ti kêyalin ñac sa bu sêndôhôn ma sêpuc Anötô ndê lau dabuŋ dôŋ e ñac hoŋ sêkôm sakin tidau-tidau tu bu sêpo gôlôwac dabuŋ, nan sêti Kilisi ndê ñandô, nan sa-nga. ¹³ Ma yac hoŋ dakôm neŋ sakin tidau-tidau e yac neŋ dakêŋ whin ti gauc taŋyalê Anötô ndê Atu-nga êŋsôwec tiatu ma pin yac hoŋ dôŋ pitigen. Ma ñalêŋ dinan yac oc dati lau gwalam akwa dakêŋ whin-nga ma dasa neŋ lêŋ gitêŋ en tôm Kilisi dau.

¹⁴ Ma bocdinaŋ yac oc dambo datôm balêkoc tiyham dom. Ma lau nan sêndôhôn yom tasan ma sêŋsalê lêŋ bu sêtim yac ma sêkôm yac neŋ dakêŋ whin tisac, nan oc sêtôm dom bu sêkôm yac atac lu-lu tôm gakoc nan mbu kêyôc, me agatê nan gwêc ñampon kêŋin gi ma meŋ. ¹⁵ Magoc yac oc dati lau nan dalhac ñanŋa ma dasap yom ñandô ti mêtê atac whin-nga dôŋ en. Ma dakôm gêŋ hoŋ datôm lau gwalam akwa nan dasap yac neŋ ñagôlôn tigen, nan Kilisi dôŋ. ¹⁶ Bu in dau pin yac hoŋ dôŋ dati in ndê ñandô, ma kêmwasiŋ yac tigen-tigen tu bu danem akiŋ asidôwai-nga ma dasap mêtê atac whin-nga dôŋ. Ma ñalêŋ dinan gôlôwac dabuŋ oc êŋsôwec tiatu-tiatu ndi.

Dasa neŋ lêŋ tiwakuc

¹⁷ Tu dinan-nga dec aô bu wasôm yom têŋ mac wanem Pômdau anŋô, ma wakac mac bu amba atêŋ lêŋ akwa tiyham dom. Ambo atôm lau nan dangasun sambuc ñawaê ñayham ma sêsap gauc ti lêŋ ñandô mba-nga dôŋ napan, nan dom. ¹⁸ Ñasec kôm ñac si gauc ahuc. Ma sêsa lêŋ gauc mbasi-nga tu

ɲac si ɲalôm ɲadandi-ɲga, dec kalhac ɲac ahuc bu sêtap Anötö ndê lêɲ sêndöc tali-ɲga sa dom. ¹⁹ ɲac maya dau danɲ dom, ma sêkêɲ dau sambuc têtɲ lêɲ ɲalôm ɲagalac-ɲga. ɲac si ɲalôm kac ɲac bu sêkôm mêtê ɲadômbwi tidau-tidau ɲapanɲ, ma ɲac atac whiɲ awa ti wapa hôc gêlêc.

²⁰ Magoc têtɲ ndoc mac aɲgô ɲawaê ɲayham pi Kilisi, nanɲ sêndôhônɲ mac bu asa lêɲ kaiɲ dinanɲ dom. ²¹ Mac aɲgô yom pi Yisu ma akêɲ whiɲ iɲ, ma sêndôhônɲ mac sêɲkuc yom ɲandô nanɲ ɲahu yêc iɲ. ²² Sêndôhônɲ mac su bu ahu lêɲ ɲalôm akwa-ɲga nanɲ muɲ-ɲga asa ambo, nanɲ siɲ. Bu lêɲ dau kêgîlî mac bu asa lêɲ tasanɲ ɲalôm ɲagalac-ɲga, nanɲ kôm mac nem lêɲ ambo-ɲga tisac, ma ac waê bu andiɲam. ²³ Ma sêndôhônɲ mac bu aɲkuc gauc wakuc nanɲ Anötö ndê ɲalau kêɲ sip nem ɲalôm, dec asa nem lêɲ tiwakuc. ²⁴ Asa lêɲ ɲalôm wakuc-ɲga tôm mac asôc nem ɲakwê wakuc sa. Anötö dau kêɲ ɲalôm wakuc têtɲ yac, nanɲ iɲ kêmasanɲ tu bu datôm iɲ dau, ma tanɲkuc iɲ ndê yom ɲandô ti dasa neɲ lêɲ dabuɲ ma gitêɲ erɲ.

²⁵ Tu dinanɲ-ɲga ahu yom tasanɲ hoɲ siɲ, ma asôm yom ɲandô erɲ awhiɲ daôm. Bu yac hoɲ dambo datôm Kilisi ndê ɲandô tigenɲ, ma yac bu tanɲsau neɲ asidôwai, dec oc seɲ yac neɲ lêɲ daɲiɲ dauɲ dôɲ-ɲga popoc. ²⁶ Mac bu atac ɲandê, nanɲ ayob daôm bu akôm sac dom. Yom atac ɲandê-ɲga bu lhac mac ɲasawa, nanɲ amasanɲ têtɲ acsalô dau dinanɲ, muɲ su nanɲ ac ndi sip. ²⁷ Akêɲ ɲasawa têtɲ Sadanɲ tu êntôm mac dom. ²⁸ Am asa nanɲ gêm kanɲ gêɲ, nanɲ hu siɲ ma kôm gwelêɲ ɲayham ɲa amam bu nem daôm sa, ma nem lau nanɲ sêpônda dau, nanɲ sa sêwhiɲ.

²⁹ Ayob nem whamsuɲ têtɲ yom sac-sac hoɲ. Asôm yom ɲayham erɲ, nanɲ tôm bu nem asidôwai sa ma puc ɲac dôɲ, ma mac nem yom oc êmwasiɲ lau nanɲ sêɲgô. ³⁰ Ayob daôm bu asa lêɲ gitêɲ ti dabuɲ erɲ, bu akêɲ ɲawapac têtɲ ɲalau Dabuɲ dom. Bu Anötö kêɲ ndê ɲalau dau têtɲ mac ti nem ɲadalô, bu tôc asê bu mac ati iɲ ndê, ma bu wê mac asa nem lêɲ gitêɲ ti dabuɲ erɲ, e iɲ kôc mac sa têtɲ bêc ɲambu-ɲga, awhiɲ lau hoɲ nanɲ iɲ gêmlihi ɲac su sêti iɲ ndê. ³¹ Yom dalic dauɲ sac-ɲga, yom atac ɲandê-ɲga, mêtê dali dauɲ sa ti dasôm dauɲ-ɲga, ma yom datigasec lau-ɲga, mêtê kaiɲ dinanɲ hoɲ nanɲ ahu siɲ sambuc. ³² Ma ambo ti atac whiɲ nem asidôwai hoɲ, ma tamwalô ɲac ti anem ɲac sa. Ma asuc sac nanɲ asidôwai bu sêkôm têtɲ mac, nanɲ kwi, tôm Anötö suc mac nem sac kwi tu Kilisi-ɲga.

5

¹ Bocdinanɲ asa nem lêɲ aɲkuc Anötö ndê, atôm iɲ ndê balêkoc atac whiɲ-ɲga. ² Ma asa nem lêɲ ti atac whiɲ asidôwai hoɲ, tôm Kilisi tac whiɲ yac ma kêɲ dau sambuc ti da tu yac-ɲga, nanɲ Anötö gêlic gitôm da ɲamalu ɲayham.

³ Ayob daôm bu mêtê kaiɲ bocdec danɲ yêc mac ɲasawa dom. Mêtê mockaiɲ-ɲga, mêtê ɲadômbwi tidau-tidau ma lau si mêtê sêpo awa ti wapa sa tu dau-ɲga. Bu lêɲ bocdinanɲ gic lau nanɲ sêti Anötö ndê lau dabuɲ, nanɲ ɲawaê dom.

⁴ Ma yom sac-sac ti yom gauc mbasi-ɲga ma yom mayanɲ-ɲga bocdinanɲ gic waê lau dabuɲ dom. Magoc yom danem danɲge Anötö ti danem danɲge yac neɲ asidôwai-ɲga dec gic yac ɲawaê solop. ⁵ Bu mac aɲyalê pi ɲandô bu Anötö oc kôc lau kaiɲ bocdec sa dom. Lau mockaiɲ-ɲga, lau nanɲ sêsa lêɲ ɲadômbwi, ma lau nanɲ sêkêɲ awa ti wapa nom-ɲga kalhac si gauc ɲamata ɲapanɲ, nanɲ gitôm ɲac sem akiɲ anötôi gwam. Lau nanɲ sêsa lêɲ kaiɲ dinanɲ, nanɲ oc sêwêkaiɲ si mala yêc Kilisi ma Anötö ndê gamenɲ undambê-ɲga dom andô. ⁶ Ayob daôm bu lau tasanɲ si yom ɲambwa-ɲambwa êɲsau mac pi lêɲ sac-sac dinanɲ dom. Aɲyalê

ɲapep bu lau danɲapêc naɲ sêsa lêɲ sac-ɲga, naɲ oc sêtap Anõtö ndê atac ɲandê sa. ⁷ Tu dinaɲ-ɲga andic sôɲ daôm awhiɲ ɲac dom.

⁸ Bu muɲ-ɲga mac asa lêɲ ɲasec-ɲga, magoc kwahic dec mac akêɲ whiɲ Pômdau dec ati balêkoc gameɲ ɲawê-ɲga. Bocdinaɲ asa lêɲ ɲawê-ɲga eɲ andic ɲawaê. ⁹ Ma lêɲ ɲawê-ɲga ɲa-ɲandô bocdec, dakôm mêtê ɲayham tidau-tidau, dasa lêɲ gitêɲ, ma dasap yom ɲandô dôɲ. ¹⁰ Bocdinaɲ akôc gauc pi mêtê bocke naɲ gic Pômdau tandô ɲayham. ¹¹ Andic ahê lau naɲ sêsap mêtê ɲasec-ɲga, naɲ ɲandô ɲayham mbasi, naɲ dôɲ. Asa lêɲ ɲawê-ɲga eɲ, tu bu atôc asê tiawê bu ɲac si mêtê dau iɲ sac sambuc. ¹² Bu mêtê naɲ lau sac sêkôm sêsiɲ-sêsiɲ sêmbu, naɲ bu dasôm yom pi, dec oc kêɲ maya yac atu andô. ¹³ Magoc Anõtö ndê ɲawê pô gêɲ hoɲ dinaɲ, ma tôte gêɲ naɲ yêc siɲ dau, naɲ ɲahu asê tiawê. ¹⁴ Tu dinaɲ-ɲga sêsom yom gôliɲ danɲ pi ɲamalac naɲ sap mêtê sac dôɲ ɲapaɲ, naɲ yêc bocdec bu, “Am ɲgac naɲ yêc bêc yêc, tampo sa ma tisa! Tisa akêɲ lau batê-ɲga, ma Kilisi ndê ɲawê pô am.”

¹⁵ Bocdinaɲ dec ayob daôm bu asa lêɲ gauc mbasi-ɲga dom, magoc asa nem lêɲ ti gauc eɲ. ¹⁶ Akôc gauc bu akôm mêtê ɲayham eɲ, tôm nem têm ambo tamli-ɲga hoɲ, bu yac dambo têm sac-ɲga ɲalôm. ¹⁷ Tu dinaɲ-ɲga ambo ti nem gauc ɲawa ma aɲyalê lêɲ naɲ Pômdau tac whiɲ bu dakôm-ɲga. ¹⁸ Anôm gêɲ êɲiɲ mac-ɲga dom, bu lau naɲ sêsa lêɲ dinaɲ sêɲyain dau ti si gêɲ hoɲ. Magoc akêɲ nem ɲalôm sambuc têtɲ ɲalau Dabuɲ bu nem mac ahuc. ¹⁹ Ma bocdinaɲ asôm yom ɲayham-ɲayham têtɲ daôm tu apuc daôm dôɲ-ɲga, tôm mac atap sa yêc Buku Wê-ɲga ti Wê Dabuɲ ma wê naɲ ɲalau dau kêɲ têtɲ mac. Anem wê, ma gauc nem wê tu ampini Pômdau-ɲga yêc nem ɲalôm tôm bêc hoɲ. ²⁰ Ma gêɲ hoɲ naɲ Damaɲ Anõtö kêɲ têtɲ mac, naɲ anem danɲe iɲ ɲapaɲ, tu yac neɲ Pômdau Yisu Kilisi ndê ɲaê-ɲga. ²¹ Asôc nem asidôwai ɲapu tu bu atôc asê bu mac atoc Kilisi sa-ɲga.

Pol to yom pi lauwê ma ɲgac

²² Mac lauwê tigen-tigen asôc nem ɲgaci ɲapu tôm asôc Pômdau dau ɲapu. ²³ ɲahu bu laungac sêti lauwê si ɲagôlôɲ, ɲalêɲ tigen tôm Kilisi ti gôlôwac dabuɲ naɲ iɲ gêm ɲac si ma sêti iɲ ndê ɲandô, naɲ si ɲagôlôɲ. ²⁴ Bocdinaɲ tôm gôlôwac dabuɲ sêsoc Kilisi ɲapu, dec mac lauwê asôc nem ɲgaci ɲapu tu gêɲ hoɲ-ɲga. ²⁵ Ma mac laungac, atac whiɲ nem awhêi, ɲalêɲ tigen tôm Kilisi tac whiɲ gôlôwac dabuɲ dec kêc ndê dac siɲ ma mbac ndu tu ɲac-ɲga. ²⁶ Iɲ kôm gêɲ dau tu bu êɲɲwasini ɲac si sac hoɲ su e sêti lau dabuɲ, ma busanɲu ti Anõtö ndê yom kôm gêɲ dau ɲandô sa. ²⁷ Ma iɲ bu kêɲ gôlôwac dabuɲ sêlhac iɲ aɲgô-ɲga tôm lau dabuɲ ti ɲawasi atu, naɲ giso me mêtê sac me yom danɲ yêc ɲac-ɲga dom. ²⁸ ɲalêɲ tigen dinaɲ mac laungac atac whiɲ nem lauwê andic ɲawaê. Atac whiɲ ɲac tôm mac atac whiɲ daôm nem ɲamlic. Asa naɲ tac whiɲ ndê awhê, naɲ gitôm iɲ atac whiɲ dau. ²⁹⁻³⁰ Bu ɲamalac danɲ oc tec iɲ dau ndê ɲamlic dom, magoc yob ti gêm yaom ɲapep tôm Kilisi kôm têtɲ yac lau naɲ dati iɲ ndê ɲandô, naɲ gôlôwac dabuɲ. ³¹ Anõtö sôm yom pi lauwê ma ɲgac, tôm sêto yêc bocdec bu:

Tu dinaɲ-ɲga dec ɲgac danɲ oc hu damba lu dinda siɲ, ma sap iɲ nawê dôɲ, ma iɲlu sêti gêɲ tigen. *[Gen 2:24]*

³² Yom pi lauwê ma ɲgac, aô gam dôhôn whiɲ yom pi Kilisi ma gôlôwac dabuɲ, ma yom dau ɲahu sip ɲalôm gi. ³³ Magoc aô wasôm têtɲ mac laungac tigen-tigen, bu atac whiɲ nem awhêi tôm mac atac whiɲ daôm. Ma mac lauwê hoɲ atoc nem ɲgaci sa.

6

Damba ti dindai ma balêkoc si yom ñatô

¹ Mac balêkoc, ñam wambu ñinam ti ñamami tu Pômdau-nga, bu lêñ dau inñ lêñ gitêñ. ² Bu Anôtô ndê yomsu ñañ sôm bu, “*Toc ñamam lu ñinam sa,*” ñañ yomsu ñamata-nga ñañ Anôtô gic bata yom ñañ whiñ bocdec bu, ³ “*Kôm bocdinañ, ñec aô wanem mbec am nem lêñ hoñ, ma wandic têku nem têt mbo tamli yêc nom-nga.*”

⁴ Mac ñambai, ayob ñaôm bu akôm nem balêkoc atac ñandê ñom. Magoc tôm têt hoñ ñañ sêmbo sêwhiñ mac, ñañ andôhôn ti anem la ñac ñalêñ solop ñañ gic Pômdau ndê lau ñawaê, e sêtiatu.

Lau akiñ ma ñadaui si yom

⁵ Mac lau akiñ, ñam wambu nem ñadaui nom-nga, ma atoc ñac sa ti asôc ñac ñapu ñapep. Akôm ti nem ñalôm sambuc, tôm mac am akiñ Kilisi dau. ⁶⁻⁷ Ma gauc nem bu akôm tu bu nem ñadaui sêlic mac ñayham-nga ñambwa lec ñom. Mba. Mac nem ñadaui bu sêmbo sêwhiñ mac, me sêmbo ñom, magoc anem akiñ ñapep eñ. Anem akiñ ñac ti nem ñalôm sambuc, bu Anôtô tac whiñ bu mac akôm bocdinañ. Akôm tôm mac am akiñ Kilisi dau, ma tôm mac am akiñ lau nom-nga tawasê ñom. ⁸ Bu mac anyalê su, bu lau hoñ oc sêtap si ñagêyô sa yêc Pômdau, tu gêñ ñayham bocke ñañ sêkôm-nga. Lau ñañ sem akiñ ñadaui, ma lau ñañ sêkôm gwelerñ tu dau-nga, ñañ sêwhiñ.

⁹ Ma mac ñadaui, ayob nem lau akiñ ñalêñ ñayham eñ. Asôm yom matôc-nga tu bu akac nem lau akiñ tu sêkôm gwelerñ-nga, ñañ ñom. Bu mac anyalê su bu Pômdau, ñañ ti mac nem ñadaui ma ñac si ñadaui whiñ, ñañ mbo undambê, ma inñ oc toc ñamalac ñañ sa hôc gêlêc ñañ ñom, inñ oc êñsahê yac hoñ ña saê tigerñ.

Dandic siñ ti Anôtô ndê ñaclai

¹⁰ Aneñ yom ñambu-nga bocdec. Tamkwê Pômdau ti ndê ñaclai atu bu puc mac ñom alhac ñañga. ¹¹ Asôc Anôtô ndê wapa siñ-nga hoñ sa, ñec oc tôm bu mac alhac ñañga ma aku Sadan ndê lêñ tasanñ ti saê hoñ ñom. ¹² Bu yac lau ñakêñ whiñ-nga neñ ñacyo ñec ñamalac nom-nga ñom. Mba! Yac tac siñ têtñ gôlinñ ti ñaclai hoñ ñañ sêmbo Sadan ñapu. Yomandô! Yac tac siñ têtñ Sadan ma têtñ inñ ndê ñalau sac ñañ sêmbo umboñ ñasawa, ma sem gôlinñ lau sac têtñ têtñ ñasec-nga ñindec. ¹³ Tu ñinañ-nga asôc Anôtô ndê wapa siñ-nga hoñ sa, bu alhac ñañga ma andic siñ têtñ ñdoc mac nem ñacyo sac hôc asê mac. Ma ñalêñ ñinañ ñacyo dau ndê lêñ ñañ oc tôm ñom bu kôm mac aku sa. ¹⁴ Bocdinañ alhac ñañga. Asap yom ñandô ñañ ñañ bu puc mac ñom, gitôm piñkap ñañ lau siñ-nga sêkic pi ñac si ñampêbalê. Ayob ñaôm bu asa lêñ gitêñ eñ, gitôm lau siñ-nga sêyob si ñabapo ña wapa siñ-nga. ¹⁵ Amasanñ ñaôm ñapep tu ahoc ñawaê ñayham yom malô-nga asê, tôm lau siñ-nga sêsôc atapa sa bu sêmasanñ dau tu sêñsêlêñ-nga. ¹⁶ Ma asap nem akêñ whiñ ñom ñañga tôm têt hoñ, bu yob mac têtñ Sadan, gitôm lau siñ-nga si lautuc ñañ tijn ñac, ma si ñacyo si sôp ti ya hoñ ñom. ¹⁷ Gauc nem ñapanñ bu Anôtô gêm mac si su, ma yom dau oc yob mac nem gauc gitôm gulun ain ñañ lau siñ-nga sêunñ tijn ñagôlônñ. Ma Anôtô ndê yom tidônñ yêc mac, bu yom dau ti ñalau Dabuñ ndê bien galêñ bu andic ñom-nga. ¹⁸ Akôc wapa siñ-nga hoñ ñinañ, ma aterñ mbec têtñ Anôtô ti ñalau Dabuñ ndê ñaclai, ma andac inñ bu nem mac sa tôm têt hoñ. Anem ali, alhac ñañga, ma aterñ mbec tu lau dabuñ-nga tôm bêt hoñ.

¹⁹⁻²⁰ Ma aterɛ mbec tu aö-ɛga whiɛ. Anötö këyalɛ aö sa bu wahoc ɛawaê ɛayham asê pi iɛ ndê lêɛ nem lau si-ɛga, naɛ muɛ-ɛga yêc siɛ dau. Aterɛ mbec bu Anötö puc aö dôɛ ma këɛ yom ti gac têɛ aö bu wawhê ɛawaê dau ɛahu sa ɛapep eɛ, ma ti neɛ atac pa su, tòm iɛ ndê atac whiɛ. Kwahic dec aö gandöc gapocwalô tu aö neɛ gwelɛ ɛawaê ɛayham-ɛga dinaɛ.

Pol gic bata ndê yom

²¹ Tikikus, yac neɛ asidôwa atac whiɛ-ɛga, ma Pômdau ndê ɛgac akiɛ ɛandô, naɛ oc têɛ mac loc, bu ndic miɛ aneɛ yom ti gwelɛ ɛawaê hon têɛ mac. ²² Aö waɛkiɛ iɛ têɛ mac loc, tu bu ndic miɛ yac mba yom hon têɛ mac, ma bu êɛgili mac bu alhac ɛaɛga.

²³ Damaɛ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi sêpuc mac asidôwai hon dôɛ, bu asap mêtê atac whiɛ ti akêɛ whiɛ-ɛga dôɛ ɛaɛga, ma ambo ti yom malô. ²⁴ Anötö ndê mwasɛɛ nem mac lau hon naɛ atac whiɛ yac neɛ Pômdau Yisu Kilisi, naɛ ahuc tòm têm hon ndi.

Pol ndê bapia têḡ lau Pilipai-ḡga Yom whê bapia dindéc sa-ḡga

Pol gic lau naḡ sêmbô malac Pilipai kêsi ma hoc ḡawaê ḡayham asê têḡ ḡac, tòm dasam yêc Aposel 16:12-40. Tiḡambu iḡ ndöc gapocwalô yêc malac Rom, ma têḡ ndoc dinaḡ iḡ to bapia dindéc têḡ lau naḡ sêkêḡ whiḡ Yisu yêc malac Pilipai.

Malac Pilipai iḡ malac tiwaê, ma lau Rom-ḡga daêsam sêndöc dinaḡ tu sênem göliḡ gamerḡ Masedonia-ḡga. Luk whê sa yêc Apo 16:13 bu têḡ ndoc Pol bu hoc ḡawaê ḡayham asê yêc malac Pilipai, naḡ iḡ gauc gêm bu tap lau naḡ sêtoc Anötö sa yêc malac dau ḡamakê. Tu dinaḡ-ḡga lau ḡatô gauc gêm bu mboe lau Israel-ḡga si lôm wê-ḡga daḡ kalhac malac Pilipai têḡ têm dinaḡ dom, bu Pol sôc lau Israel-ḡga si lôm wê-ḡga yêc malac hoḡ tu bu nem mêtê-ḡga.

Pol to bapia dindéc tu bu tîc iḡ ndê atac ḡayham ḡahu asê, ma bu nem danḡe lau Pilipai tu gêḡ naḡ sêkêḡ têḡ iḡ tu sênem iḡ sa-ḡga. Ma iḡ whê iḡ ndê lêḡ naḡ mbo-ḡga, naḡ sa têḡ ḡac, ma gic miḡ pi iḡ ndê gwelenḡ. Iḡ kac lau Pilipai bu sêlhac ḡaḡga, ma gêḡ ḡayham me sac bocke bu hîc asê ḡac, naḡ sêmbô ti atac ḡayham ḡapaḡ. Ma iḡ kêḡ puc ḡac pi kêdôhîḡwaga tasanḡ.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Pol lu Timoti, naḡ am akiḡ Yisu Kilisi, ato bapia dindéc têḡ mac lau naḡ akêḡ whiḡ Yisu Kilisi yêc malac atu Pilipai. Alu ato têḡ gölôwac dabuḡ si ḡagôlîḡ, ma têḡ lau naḡ sem akiḡ gölôwac dabuḡ, ma têḡ Anötö ndê lau dabuḡ hoḡ. ² Mwasinḡ ti yom malô akêḡ yac neḡ Damanḡ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têḡ mac.

Pol teḡ mbec ti gêm danḡe Anötö

³ Têm hoḡ naḡ aô gauc gêm mac, naḡ gam danḡe aneḡ Anötö tu mac-ḡga. ⁴ Tòm bêc hoḡ aô gateḡ mbec têḡ Anötö tu mac hoḡ-ḡga, ma gakôm ti atac ḡayham atu. ⁵ ḡahu bu têḡ têm mac akêḡ whiḡ tiwakuc e meḡ têḡ kwahic dec, naḡ mac apuc aneḡ gwelenḡ ḡawaê ḡayham-ḡga dôḡ ḡapaḡ. ⁶ Ma aô gakêḡ whiḡ bu Anötö, naḡ gic hu iḡ ndê gwelenḡ ḡayham yêc mac nem ḡalôm, naḡ oc ndic dabiḡ gwelenḡ dau ma puc mac dôḡ e Yisu Kilisi mbu meḡ. ⁷ Aô gakôc gauc bocdinaḡ pi mac hoḡ gac ḡawaê, ḡahu bu aô tac whiḡ mac ma gauc gêm mac ḡapaḡ. Mac awêkaiḡ Anötö ndê mwasinḡ awhiḡ aô, ma alhac awhiḡ aô ḡapaḡ. Mac alhac awhiḡ aô têḡ têm naḡ aô gandöc gapocwalô, ma têḡ têm naḡ galhac tu wapuc ḡawaê ḡayham dôḡ ma wawhê sa bu yom ḡandô-ḡga, naḡ bocdinaḡ. ⁸ Ma aô wasôm yom ḡandô yêc Anötö ḡḡô-ḡga, bu aô atac whiḡ mac ndu andô, tòm Yisu Kilisi dau tac whiḡ ti tawalô mac.

⁹ Ma aô gateḡ mbec bu Anötö kôm mac nem gauc aḡyalê iḡ-ḡga ti aḡyalê lêḡ ḡayham ma sac-ḡga êḡsôwec tiatu. Ma gauc dinaḡ oc puc mac nem mêtê atac whiḡ-ḡga dôḡ e êḡsôwec tiatu bocdinaḡ. ¹⁰ Ma bocdinaḡ mac oc atôm bu aḡsahê gêḡ hoḡ ma aḡyalê sac ma ḡayham. Asap ḡayham dôḡ ḡapaḡ ma bocdinaḡ têḡ Kilisi ndê bêc mbu meḡ-ḡga, naḡ mac oc atôm bu alhac iḡ ḡḡô-ḡga ti nem ḡalôm ḡawasi ma nem giso mbasi. ¹¹ Ma ḡalêḡ dinaḡ dec mêtê gitêḡ

oc ti mac nem akêḡ whiḡ Yisu Kilisi ḡa-ḡandô. Ma mac nem lêḡ gitêḡ dinaḡ oc po Anôtô ndê waê sa, ma lau daêsam oc sêmpiriḡ iḡ tu mac-ḡga.

Pol ndê ḡahu mbo tali-ḡga yêc Kilisi

¹² O asidôwai, aô atac whiḡ bu mac anyalê ḡapap bu ḡawapac naḡ hóc asê aô, naḡ kalhac ḡawaê ḡayham ahuc dom, magoc gêm gwelenḡ ḡawaê ḡayham-ḡga sa. ¹³ Bu lau hoḡ naḡ sêmbô Sisa ndê andu kiḡ-ḡga, ma lau hoḡ yêc malac atu dindec, naḡ sêḡyalê bu aô gandôc gapocwalô tu Kilisi-ḡga. ¹⁴ Ma aô neḡ gandôc gapocwalô puc asidôwai sêkêḡ whiḡ Pômdau-ḡga daêsam dôḡ bu sêlhac ḡaḡga ma sêhoc Anôtô ndê yom asê ti atac pa su, hóc gêlêc ḡamata-ḡga lê su. ¹⁵ Asidôwai ḡatô sêkôc gauc ḡayham pi aô ma tu dinaḡ-ḡga dec sêhoc Kilisi ndê ḡawaê asê. Ma ḡatô sêhoc ḡawaê ḡayham asê bu ḡac sem lêmuḡ aô ma sêkôm tu bu sêhoc gêlêc aô-ḡga. ¹⁶⁻¹⁷ ḡac si ḡahu sem Kilisi ḡawaê sa-ḡga solop dom, ma sêkôm tu sêpo dau sa-ḡga ma tu sêkêḡ ḡawapac atu têḡ aô, pi sac aneḡ ḡawapac gapocwalô-ḡga ḡahô. Magoc asidôwai ḡayham sêlhac sêwhiḡ aô, ḡahu bu ḡac atac whiḡ aô, ma sêḡyalê bu aô gandôc gapocwalô tu aneḡ gwelenḡ wapuc ḡawaê ḡayham dôḡ-ḡga. ¹⁸ Aô wasôm sake? ḡac si ḡahu sêkôm gwelenḡ-ḡga bu ḡayham me sac, naḡ gêḡ atu dom. Tigeḡ aô galic gêḡ atu danḡ, naḡ bocdec bu, Kilisi ndê ḡawaê tiapa, ma gêḡ dau kôm aô atac ḡayham atu. Ma aô wambo ti atac ḡayham ḡapaḡ, ¹⁹ ḡahu bu aô kayalê tidôḡ bu Yisu Kilisi ndê ḡalau, ma mbec naḡ mac atepḡ, naḡ lu-lu oc sênem aô sa yêc ḡawapac gapocwalô-ḡga. ²⁰ Aô tac whiḡ ma gakêḡ bataniḡ bu aô oc mayanḡ tu gêḡ danḡ-ḡga dom, magoc aô bu walhac ti neḡ atac pa su, ma wapo Kilisi ndê waê sa, tôm aô gakôm ḡapaḡ e meḡ têḡ kwahic dec. Aô bu wambo tanḡi me aô bu wambac ndu, magoc gêḡ atu tigeḡ yêc, naḡ bu wapo Kilisi ndê waê sa. ²¹ Aô bu wambo tanḡi, dec wambo tu wapo Kilisi ndê waê sa-ḡga epḡ, ma bu wambac ndu, dec wandi wambo wawhiḡ iḡ, naḡ oc êmwasiḡ aô êḡlêc. ²² Magoc aô bu wambo tanḡi, dec oc nditôm bu gwelenḡ naḡ iḡ kêḡ sip aô amanḡ, naḡ oc ḡandô sa. Aô galic seḡ lu dinaḡ, magoc kayalê lêḡ bu wasa-ḡga, naḡ dom. ²³ Seḡ lu dinaḡ kôm aô neḡ ḡalôm gi lu. Aô tac whiḡ bu wahu nom dindec siḡ, wandi wambo wawhiḡ Kilisi. Seḡ dau ḡayham kêlêc. ²⁴ Tigeḡ aneḡ ḡalôm kac aô bu wanem mac sa, ma bocdinaḡ aô bu wambo tanḡi, naḡ dec oc êmwasiḡ mac êḡlêc. ²⁵ Aô gakêḡ whiḡ bu aô wambo nom wawhiḡ mac hoḡ tu bu wapuc mac nem akêḡ whiḡ dôḡ, e alhac ḡaḡga ma ti atac ḡayham atu tu nem akêḡ whiḡ-ḡga. ²⁶ Ma tu gêḡ hoḡ dinaḡ-ḡga, dec mac oc apo Yisu Kilisi ndê waê sa êḡlêc, ma atac ḡayham atu tu aô wambu wameḡ ma wambo wawhiḡ mac tiyham-ḡga.

²⁷ Yom atu dec wasôm têḡ mac. Ayob daôm bu asa nem lêḡ hoḡ anḡuc lêḡ gitêḡ, naḡ gic lau naḡ sêkêḡ whiḡ Kilisi ndê ḡawaê ḡayham, naḡ ḡawaê. Ma bocdinaḡ aô bu waloc ma walic mac tiyham, me bu wanḡô ḡawaê ḡambwa pi mac, goc wanḡyalê bu mac hoḡ apiḡ daôm dôḡ, ma ambo ti nem ḡalôm tigeḡ, ma alhac ḡaḡga tu apuc ḡawaê ḡayham, naḡ mac akêḡ whiḡ, naḡ dôḡ. ²⁸ Ma aô oc wanḡyalê bu mac atôc daôm tu lau naḡ sêkêḡ kisa mac-ḡga dom. Gêḡ dau oc tôc asê bu mac atap Anôtô ndê mwasiḡ nem mac si-ḡga sa su, ma lau naḡ sêkêḡ kisa mac, naḡ sic waê bu Anôtô seḡ ḡac su sêniḡga. ²⁹ Anḡô su naḡ. Anôtô kêmwasiḡ mac tu Yisu Kilisi-ḡga. Tu dinaḡ-ḡga dec mac akêḡ whiḡ Yisu, ma gêḡ danḡ whiḡ bocdec bu, mac ahôc ḡawapac tu iḡ-ḡga whiḡ. ³⁰ ḡawapac kainḡ tigeḡ mac alic aô gahôc muḡ-ḡga, ma kwahic dec mac anḡô bu gahôc ḡapaḡ gambo, naḡ kwahic dec tap mac sa su bocdinaḡ.

2

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ

¹ Mac ati Kilisi ndê lau, dec gêm mac sa, me mba? In ndê atac whiŋ mac-ŋga kêgîlî mac bu atac whiŋ nem asidôwai, me mba? Nalau Dabuŋ kêŋ mac nem ŋalôm pitigeŋ, me mba? Mac nem akêŋ whiŋ Kilisi kêgîlî mac bu tamwalô nem asidôwai ti anem ŋac sa, me mba? ² Bu bocdinaŋ, dec wandac mac bu ambo ti nem gauc pitigeŋ, ma ti nem ŋalôm tigeŋ, ma asap mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga dôŋ ŋapaŋ. Ambo bocdinaŋ, dec mac oc akôm aô atac ŋayham êŋlêc. ³ Mac lau tigeŋ-tigeŋ gauc nem daôm êŋlêc dom ma atoc daôm sa dom, magoc anŋwiniŋ daôm ma atoc nem asidôwai sa hôc gêlêc daôm. ⁴ Akôc gauc pi lêŋ anem daôm sa-ŋga ŋapaŋ dom, magoc akôc gauc pi lêŋ anem asidôwai sa-ŋga.

Kilisi kêgwiniŋ dau, ma Anötö toc iŋ sa

⁵ Akôc gauc kaiŋ tigeŋ dinaŋ bu iŋ kêkuc Yisu Kilisi dau ndê lêŋ. ⁶ Bu Kilisi iŋ Anötö ŋandô. Tigeŋ iŋ gauc gêm bu kôc ŋaclai ti ŋawasi atu tôm Anötö dau ndê, naŋ dôŋ ma mbo gitôm Anötö dau ŋapaŋ dom. ⁷ In gêlic ŋayham bu hu gêŋ undambê-ŋga hoŋ dinaŋ siŋ, ma ti ŋgac akiŋ ŋambwa. In meŋ mbo nom, ma lau nom-ŋga sêlic iŋ gitôm ŋac dau si daŋ. ⁸ In kêgwiniŋ dau ma daŋga wambu têŋ Damba e tôm iŋ mbac ndu. Yomandô. In mbac ndu pi a gicso dau gitôm ŋgac sac daŋ. ⁹ Tu iŋ ndê lêŋ hoŋ dinaŋ-ŋga dec Anötö toc iŋ sa kêlêc, ma kêŋ ŋaê ti waê têŋ iŋ naŋ hôc gêlêc ŋaê ti waê hoŋ su. ¹⁰ Ma tu dinaŋ-ŋga aŋela ma ŋamalac ti gêŋ hoŋ naŋ sêmbo undambê ma sêmbo nom me nom ŋalôm, naŋ oc sêtoc Yisu ndê ŋaê sa ma sêpôŋ haduc têŋ iŋ. ¹¹ Ma ŋac hoŋ oc séhoc yom asê ma sêsôm asê bu yomandô, Yisu Kilisi iŋ Pômdau. Ma ŋalêŋ dinaŋ ŋac oc sêtoc Damaŋ Anötö ndê waê sa.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêtôm ŋawê nom-ŋga

¹² O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Têŋ têm aô gambo gawhiŋ mac, naŋ aô galic bu mac daŋam wambu Anötö ŋapep. Ma kwahic dec aô g ambo gawhiŋ mac dom, ma gaŋgô ŋawaê bu mac akôm bocdinaŋ hôc gêlêc ŋamata-ŋga su. Asap nem lêŋ dinaŋ dôŋ ŋapaŋ andic ŋawaê. Atoc Anötö sa ma atôc iŋ, ma asa nem lêŋ hoŋ tôm iŋ atac whiŋ. Ma ŋalêŋ dinaŋ iŋ ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga, naŋ mac atap sa su, naŋ oc ti gêŋ ŋandô mbasi-ŋga dom. ¹³ Bu Anötö dau ndê ŋaclai gêm gwelen yêc mac nem ŋalôm, tu bu kôm mac atac tec lêŋ bocke naŋ so iŋ ndê atac whiŋ. Ma ŋaclai dau oc nem mac sa bu asa nem lêŋ aŋkuc iŋ ndê atac whiŋ. ¹⁴ Gêŋ hoŋ naŋ mac bu akôm, naŋ ayob daôm bu atucdiŋ me aseŋ daôm pi dom. ¹⁵ Ma ŋalêŋ dinaŋ mac oc ambo ti nem ŋalôm ŋawasi ma giso mbasi. Bu mac ati Anötö atui awhê ma ŋgac, ma ambo nom ambo lau sac naŋ si lêŋ daŋ solop dom, naŋ ŋalôm. Magoc mac akôm mêtê solop eŋ andic ŋawaê, bu ambo lau dau ŋalôm atôm ya ŋawê naŋ pô gameŋ têŋ ôbwêc. ¹⁶ Ma ŋalêŋ dinaŋ oc nem lau dau sa tu bu sêŋyalê yom ŋandô naŋ tôc seŋ dandöc taŋli-ŋga asê, naŋ mac asap dôŋ ambo. Ma tu dinaŋ-ŋga gwelen naŋ gakôm yêc mac-ŋga oc ŋandô mbasi dom, ma têŋ ndoc Kilisi mbu meŋ, naŋ mac oc ati aneŋ ŋahu wapo dauŋ sa-ŋga. ¹⁷⁻¹⁸ Gwelen ti sakiŋ naŋ ti mac nem akêŋ whiŋ ŋa-ŋandô, naŋ gitôm da ŋayham naŋ mac akêŋ têŋ Anötö. Ma lau Rom-ŋga bu sékic yom bu sêkêc aneŋ daŋ siŋ, dec oc tôm da daŋ tiyham naŋ sêkêc sac mac nem da dau ŋahô. Tigeŋ aô neŋ atac ŋayham tu mac-ŋga oc pacndê dom, aô oc wambo ti atac ŋayham eŋ. Ma mac bocdinaŋ, ambo ti nem atac ŋayham awhiŋ aô.

Pol bu ênkin Timoti têtj Pilipai ndi

¹⁹ Pômdau Yisu bu lic nayaham, dec gakêñ batan bu nāsawa saun aō oc wanñin Timoti têtj mac loc. Aō atac whin bu wanğō nawaē pi mac, oc kôm aneñ nālôm tigahō. ²⁰ Aō bu wanñin in, nahu bu nāmamac dan tôm in mbo dom, nan kên ndê nālôm sambuc tu nem yaom mac-nga. ²¹ Bu lau daēsam gauc gêm Yisu Kilisi ndê gwelen hōc gêlêc dom, magoc gauc gêm dau si gêñ hōc gêlêc su. ²² Magoc Timoti ndê lêtj ti sakin ña-ñandō nayaham mac alic su, ma anyalê bu in gêm akin aō gitôm in dau damba, tu puc gwelen nawaē nayaham-nga dōñ. ²³ Bocdinañ têtj ndoc aō bu walic señ bocke ñac oc sêkôm têtj aō, nan aō gauc gêm bu wanñin in têtj mac loc ñagahō. ²⁴ Ma aō gakêñ whin bu Pômdau dau oc nem aō sa, ma nāsawa saun aō dauñ oc watêñ mac waloc bocdinañ.

Pol sôm bu ênkin Epaprodaitas têtj ñac ndi

²⁵ Muñ-nga mac anğō bu aō gandōc ti ñawapac, dec ankin Epaprodaitas bu nem aō sa. In gêm gwelen whin aō gitôm aneñ asidōwa ñandō, ma kalhac gitôm ñac sin-nga nayaham tu kôm gwelen nawaē nayaham-nga. Kwahic dec aō gauc gêm tidōñ bu wanñin in mbu têtj mac loc ñagahō. ²⁶ In tac whin ñandō bu lic mac hon tiyham, ma in kēyalê bu mac anğō nawaē pi in ndê gēmbac, dec kôm in nālôm ñawapac tu mac-nga. ²⁷ Bu gēmbac dau kôm in yham dom, kêpiñ bu in mbac ndu. Tigen Anötō tawalō in ma kôm in nayaham sa. Ma Anötō tawalō aō bocdinañ, bu Epaprodaitas bu mbac ndu ma hu aō sin, dec oc kêtj ñawapac atu dan tiyham têtj aō. ²⁸ Tu dinañ-nga dec aneñ nālôm kac aō bu wanñin in mbu têtj mac loc, ma mac oc atac nayaham bu alic in tiyham, ma aneñ nālôm ñawapac oc tigahō bocdinañ. ²⁹ Tu Pômdau-nga dec akōc in sa ti atac nayaham atu têtj ndoc in hōc asê mac. Aō wasôm têtj mac bu atoc in ma lau nan sêtôm in, nan sa ñapep. ³⁰ Bu in kêtj dau sambuc ma tōc dau dom bu mbac ndu tu Kilisi ndê gwelen-nga. Bu in gêm akin aō gêm mac hon anôm, e kêpiñ bu in mbac ndu.

3

Nahu andō dati lau gitêtj yêc Anötō anğō-nga

¹ A neñ asidōwai, aō bu wasôm yom ñatō têtj mac whin bocdec bu. Ambo ti atac nayaham ñapan tu mac ati Pômdau ndê lau-nga. Yom nan kwahic dec aō bu wato, nan gato kain tigen têtj mac muñ su, magoc aō galic nayaham bu wato tiyham, tu bu wapuc mac dōñ bu yom tasan kôm mac nem akêñ whin tisac dom. ² Ayob daôm ñapep têtj lau sac nan sêkac mac bu asōc ñpwac sêsê laungac ñamlic ñatō su-nga ñapu. Nac sêtôm giam pôm ma atac whin bu sêkôm mac nem ñamlic tisac ñambwa. ³ Nac gauc gêm bu pwac sêsê ñamlic-nga dinañ kôm ñac sêti Anötō ndê lau solop. Magoc mba. Pwac dinañ ña-ñahu andō hêganōñ yac lau nan tam akin Anötō tôm Nalau Dabuñ gêm gōlin yac. Yac neñ nahu dapo dauñ sa-nga sip gêtj nan ñamalac ñambwa sêkôm têtj yac ñamlic, nan dom, magoc sip gwelen nan Yisu Kilisi kôm yêc yac neñ nālôm-nga.

Kilisi tigen ti Pol ndê nahu po dau sa-nga

⁴ Lau ñatō gauc gêm bu Anötō oc kōc ñac sa tu gêtj ñamlic-nga. Oc tôm bu wapo dauñ sa pi gêtj kain dinañ whin, ma aō bu wakôm dec aneñ nahu wapo dauñ sa-nga hōc gêlêc lau hon si su. ⁵ Bu sêsê aneñ ñamlic ñatō su têtj aneñ bêt ti-8-nga kêkuc lau Israel-nga si pwac. Aō Israel si dan, nan gasa akêñ Benjamin ndê ton. Aō kayalê abanji si yom Hibru ti gêbôm hon. Aō kakuc lau Palêsai si lêtj sêsōc Moses ndê yomsu hon ñapu-nga. ⁶ Aō gakêñ dauñ sambuc tu gêtj

bocke nan gakōm, tōm nan mun-nga gakēn kisa lau sēkēn whin Yisu-nga ti nen nalōm sambuc. Ma yēc namalac angô-nga aõ gatôm ngac gitên tu kakuc Moses ndê yomsu hon napep-nga.

⁷ Mun-nga aõ gapo dau sa ma gauc gêm bu Anötö oc kôc aõ sa tu gên dinañ-nga, tigen kwahic dec aõ kayalê Kilisi, dec tankwê gên dinañ nadan bu nem aõ sa tiyham lec dom. ⁸ Yomandô. Kwahic dec aõ gatap mwasin atu andô sa, tu kayalê Yisu Kilisi-nga, ma tu aney Pômdau in-nga. Ma aõ tankwê in tigen bu nem aõ sa. Tu dinañ-nga dec galic gên natô hon gitôm gên nambwa ma gên ngalop, ma gahu sin su tu bu Kilisi tigen ti aney nahu gapo dau sa-nga. ⁹ Aõ bu wasap Kilisi tawasê dôñ nanga, nahu bu Anötö kôc aõ sa ma gêlic aõ gitôm ngac gitên tu gakēn whin Kilisi-nga, ma tu kakuc lêñ yomsu-nga dom. Yomandô. Anötö kêmwasin aõ nambwa, dec sam aõ bu ngac gitên tu gakēn whin Kilisi-nga. ¹⁰ Aõ tac whin bu wanyalê Kilisi ti Anötö ndê ñaclai atu, nan uñ Kilisi sa akên lau batê-nga. Ma wan̄kuc in ndê lêñ hôc nandê ti mbac ndu-nga. ¹¹ Ma aõ gakēn batan bu oc wan̄kuc in ndê lêñ tisa akên lau batê-nga bocdinañ.

Polyêm dau su nandô tu bu êñkuc Kilisi-nga

¹² Nalên dinañ aõ tac whin ndu andô bu wanyalê Kilisi ti wan̄kuc in-nga, tigen aõ wasôm bu aõ gac dabin nen lêñ hon tu wan̄kuc in-nga su lec dom. Mba. Magoc Yisu Kilisi kôc aõ dôñ ma gêm aõ k wi tu bu wati in ndê, ma tu dinañ-nga dec aõ gayêm dau su tu bu wanyalê ti wan̄kuc in napep en, gakōm gitôm ngac nan kêt nanga bu tap in ndê ñaôli sa. ¹³ Asidôwai, aõ kayalê bu aõ gac dabin lêñ dau su dom. Magoc aõ gakōm gên tigen bocdec bu, aõ wan̄lhin gên nan yēc aõ dômwên-mbu nan sin, ma wakôm nanga bu wakôc gên nan yēc aõ anôn ndô-nga, ¹⁴ gitôm ngac nan kêt nanga ma gêm nenen bu hôc asê batin pacndê-nga ma tap ndê ñaôli sa. Ma ñaôli nan aõ gayêm dau su bu wakôc, ma Anötö kêgalêm aõ sa ma pin aõ dôñ gam damin Yisu Kilisi tu bu watap sa-nga, nan mwasin dandôc tanli yēc undambê-nga.

Dasa nen lêñ bambalin dom

¹⁵ Yac lau nan dati gwalam akwa dakên whin-nga, nan tan̄kuc gauc tigen dinañ dandic ñawaê. Ma mac bu gauc nem yom natô so aney, nan Anötö oc tôc tiawê tên mac. ¹⁶ Magoc lêñ nan Anötö tôc tên yac lau dakên whin-nga su, nan dasa dandic ñawaê. ¹⁷ O asidôwai. Aney lêñ ti mac hon nem dôhôn an̄kuc-nga. Ma tamtin lau nan sên̄kuc aõ nen lêñ, ma an̄kuc ñac bocdinañ. ¹⁸ Aõ gasôm yom dinañ, nahu bu lau daêsam sêsa si lêñ bambalin, dec tôc asê bu sêlic Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau gitôm gên nambwa, ma sêtôm ñacyo yom nandô-nga. Aõ gasôm yom dau tên mac têm natô su, ma kwahic dec wasôm tiyham ti tan̄sulu en. ¹⁹ Lau kain dinañ sic waê bu sên̄nga. Ñac gauc gêm gên nom-nga gitôm gên danen ti danôm-nga kêlêc, ma bocdinañ dec gên dau ti ñac si pômdau. Magoc gên nan sêlic bu ñayham ma sêtoc dau sa pi, nan dalic bu gên mayañ-nga. ²⁰ Yac nen malan nandô yēc undambê. Ma yac dakên batan ti dahôn yac nen ñngac Nem Yac Si-nga bu mbu akên undambê men, nan Pômdau Yisu Kilisi dau. ²¹ In kôc ñaclai atu gitôm bu kên gên hon sêsoc in ndê gôlin ñapu, ma in oc nem yac nen ñamlic waêmba kwi ti ñamlic wakuc ma ti ñawasi atu, ña ñaclai tigen dinañ.

¹ Tu dinan-nga dec aneñ asidôwai, aô wasôm têt mac bu alhac njannga ti asap nem akêt whiñ Pômdau dôñ. Aô atac whiñ mac ndu andô, ma gakêt batan bu walic mac tiyham. Aneñ gwelen njan-ñaôli njanham ti neñ atac njanham njan, nan mac daôm.

² Aô ganğô bu mac nem awhê lu, nan Yuodia lu Sintike sêseñ dau. Aô bu wasôm têt inlu bu sêmasan yom nan yêc inlu njasawa, ma sêmbô ti si njalôm tigen tu inlu sêkêt whiñ Pômdau-nga. ³ Ma aneñ silip njanham Sisigus,* aô bu wandac am bu nem awhê lu dinan sa, njan bu muñ-nga inlu sem gwelen tu sêpuc nawaê njanham dôñ-nga sêwhiñ aô ma Klemen ti aneñ asidôwai natô, nan si njaê hon yêc Anôtô ndê Buku Tanli-nga.

⁴ Tu mac ati Pômdau ndê lau-nga dec wasôm têt mac bu ambo ti atac njanham njan. Aô wasôm tiyham bu ambo ti atac njanham njan. ⁵ Asap lêt malô dôñ tu bu lau hon sênjalê bu yac lau dakêt whiñ-nga neñ mêtê dau dinan. Gauc nem bu ndoc kêtin bu Pômdau mbu meñ.

⁶ Ahêgo daôm tu gêt dan-nga dom. Njapac bocke nan tap mac sa, nan atôc têt Anôtô sip nem mbec njalôm, ma andac in bu nem mac sa. Ma aneñ danje in tu gêt hon-nga. ⁷ Ma Anôtô ndê yom malô oc nem mac lau nan in pin mac dôñ am damin Yisu Kilisi, nan ahuc, ma nem gôlin mac nem gauc ti njalôm. Bu Anôtô ndê yom malô in gêt atu andô, hóc gêlêc njamalac hon si gauc.

⁸ O aneñ asidôwai. Aô wasôm yom dan tiyham. Yom bocke nan yomandô, ma gêt bocke nan gêt tiwaê ma gêt solop ma njawasi, gêt nan gic lau hon tandô njanham, ma gêt njanham datoc sa-nga, ma mêtê ti yom ma gauc hon nan gitêt en, nan wasôm têt mac bu gauc nem lhac nem gauc njan. ⁹ L êñ ti sakin bocke nan aô kadôhôn ti gac dulu têt mac, me mac anğô y êc aô me alic aô gakôm, nan akôm andic nawaê. Ma Yom Malô Njau Anôtô dau oc mbo whiñ mac.

Pol gêm danje lau Pilipai

¹⁰ Muñ-nga mac am aô sa, magoc njasawa lê e meñ têt kwahic dec, mac atap señ dan sa tu anem aô sa tiyham-nga dom. Kwahic dec mac gauc gêm aô ma ankin gêt tu anem aô sa-nga, ma gêt dinan kôm aô atac njanham atu, ma kapiñ Pômdau tu mac am aô sa-nga. ¹¹⁻¹² Aô gato yom dinan tu gapônda dauñ-nga dom. Mba. Aô kayalê têt gapônda dauñ-nga, ma kayalê têt gandôc mwasin njalôm-nga. Aô bu neñ gêt mba ma gêt yô aô, me bu neñ gêt daêsam ma waneñ hóc aô dôñ, tigen wahêgo dauñ dom. Njan bu aô kadôhôn dauñ su bu njanham me sac bocke bu tap aô sa, nan aô oc wambo ti atac njanham en. ¹³ Kilisi kêt njanclai têt aô bu wakôm gêt hon, ma tu dinan-nga dec aô gatôm bu wambo ti atac njanham en.

¹⁴ Bocdinan, aô bu wapônda dauñ, dec wambo ti atac njanham en, magoc mac akôm mêtê njanham ma gauc gêm aneñ njapac dec ankin gêt tu anem aô sa-nga. ¹⁵⁻¹⁶ Mac lau Pilipai-nga anjalê su bu têt ndoc mac anğô nawaê njanham tiwakuc, ma aô galom malac atu Tesalonika, nan mac ankin gêt tu anem aô sa-nga têt natô. Ma têt têt nan gahu mac nem gameñ Masedonia-nga sin, nan gôlôwac dabuñ malac natô-nga sêkêt gêt dan tu sênem aô sa-nga dom. Mac tamwasêm. ¹⁷ Aô tac whiñ bu mac asap nem mêtê akêt gêt-nga dinan dôñ njan. Aô gasôm yom dau tu bu wakac mac bu akêt gêt têt aô-nga lec

* **4:3:** Sisigus - yom dau yêc Yom Grik, ma danem kwi bu 'njamalac nan kôm gwelen whiñ ndê silip.' Lau natô gauc gêm bu yom dau in njan Pilipai-nga dan ndê njaê, ma lau natô gauc gêm bu in njaê dom, magoc Pol to yom dau hêganôn njamalac dan nan kôm gwelen whiñ in.

dom, magoc aô kayalê bu mac bu asap nem lêŋ amwasin aô ma lau ŋatô-ŋga dôŋ, dec lêŋ dau oc êmwasin mac hôc gêlêc su ô. ¹⁸ Kwahic dec aô gapônda gêŋ dan dom. Gêŋ nan mac ankin têt aô ma Epaprodaitas kêŋ têt aô gêm mac anôm, nan daêsam ŋandô dec gêm aô sa kêlêc. Gêŋ dau gitôm da ŋamalu ŋayham nan Anötö tac whin, ma gic in tandô ŋayham. ¹⁹ Anötö, nan yob aô ŋapan, in Mwasin ti Ŋawasi atu Ŋadau, ma Yisu Kilisi ti ŋahu datap in ndê mwasin atu sa-ŋga. Ma aô kayalê bu gêŋ bocke nan mac apônda, nan yêc in ndê mwasin atu ŋalôm, ma in oc kêŋ têt mac. ²⁰ Bocdinaŋ dapo Damaŋ Anötö ndê waê sa tôm têt hon ndi. Yomandô.

Pol gic bata in ndê bapia

²¹ Akêŋ aneŋ acsalô têt lau dabun hon nan sêkêŋ whin Yisu Kilisi yêc malac Pilipai. Asidôwai nan sêmbo sêwhin aô, nan sêkêŋ si acsalô têt mac bocdinaŋ. ²² Ma Anötö ndê lau dabun hon nan sêmbo malac dindec, nan boc-dinaŋ. Ma lau sêkêŋ whin-ŋga nan sem gwelen sêmbo Sisa ndê andu, nan gauc gêm mac hôc gêlêc.

²³ Mwasin akêŋ Pômdau Yisu Kilisi puc mac nem gatôm dôŋ.

Pol ndê bapia têtj lau Kolosi-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Malac Kolosi yêc gamenj Esia-nga, magoc Pol dau inj gêm mêtê yêc malac Kolosi dom. Têtj ndoc inj gêm mêtê mbo malac Epesas, nanj ngac Kolosi-nga danj naê Epapras ngô ma kêtj whinj, ma tinjambu Epapras mbu gi hoc njawaê njayham asê yêc ndê malachu Kolosi (1:7; 4:12), ma lau njatô sic hu sêkêtj whinj Yisu. Tinjambu Epapras ndôc gapocwalô whinj Pol (Pilemon 23), ma gic minj têtj Pol pi lau sêkêtj whinj-nga yêc malac Kolosi.

Pol to bapia dindéc ma sôm têtj lau Kolosi-nga bu inj gêm danje Anötô tu njac si sêkêtj whinj-nga, ma inj tôc lêtj njayham daêsam têtj lau sêkêtj whinj-nga tu sênjuc-nga. Ma inj to yom njatô bu whê lau Kolosi si gauc sa pi yom njandô. Nahu bu lau njatô sênsônj njac pi lau nom-nga si lêtj njatô (2:4, 8, 16-23), ma njac sêtoc Kilisi sa njapep dom, ma bocdinanj inj tôc asê bu Anötô kêtj gêtj honj sêsôc Kilisi njapu (1:15-20; 2:9-15).

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, nanj gati Yisu Kilisi ndê aposel kêkuc Anötô ndê atac whinj, lu yac nejn asidôwa Timoti ato bapia dindéc. ² Ato têtj mac asidôwai nanj andôc malac atu Kolosi, mac lau dabunj nanj akêtj whinj Kilisi. Mwasinj ti yom malô akêtj Damanj Anötô têtj mac.

Pol tejn mbec tu lau Kolosi-nga

³ Tôm bêc honj yac atenj mbec têtj Anötô, yac nejn Pômdau Yisu Kilisi Damba, ma am danje inj tu mac-nga. ⁴ Nahu bu yac anjô njawaê bu mac akêtj whinj Yisu Kilisi njanga, ma atac whinj Anötô ndê lau dabunj honj. ⁵ Mac nem akêtj whinj ti atac whinj njahu sip mwasinj atu nanj mac akêtj batam ambo, nanj Anötô po sa gwananj tu mac-nga yêc undambê. Yom pi gêtj dau mac anjô munj su, têtj ndoc sêhoc yom njandô njawaê njayham-nga asê têtj mac. ⁶ Njawaê njayham dau têtj mac menj, ma mac anjô ti anyalê yom njandô pi Anötô ndê mwasinj atu. Têtj ndoc mac anjô tiwakuc e menj têtj kwahic dec, nanj njawaê njayham dau gêm njandô ma tiapa yêc mac nem gamenj. Ma njalêtj tigenj inj gêm njandô ma tiapa ma gêm gamenj nanj lau Rom-nga sem gôlinj, nanj ahuc. ⁷ Njawaê dau Epapras kêtj dôtj têtj mac. Inj yac nejn ngac atac whinj-nga nanj gêm gwelenj whinj yac, ma njac akinj njandô nanj gêm akinj Kilisi tu mac-nga. ⁸ Ma inj gic minj têtj yac pi mac nem lêtj atac whinj asidôwai-nga nanj Njalau Dabunj kêtj têtj mac.

⁹ Tu dinanj-nga têtj bêc njamata-nga nanj yac anjô mac nem njawaê e menj têtj kwahic dec, nanj yac atenj mbec tu mac-nga njapanj. Yac andac Anötô bu kêtj gauc têtj mac e anyalê Njalau Dabunj ndê lêtj tidônj. Ma njalêtj dinanj mac oc anyalê lêtj nanj Anötô tac whinj bu yac dasa-nga, nanj njapep enj. ¹⁰ Yac atenj mbec bu mac asa nem lêtj gitêtj, bu tôc asê bu mac ati Pômdau ndê lau, ma inj oc lic mac nem lêtj honj ndic inj tandô njayham. Yac atenj mbec bu mac nem akêtj whinj oc nem njandô njayham yêc gwelenj honj nanj mac akôm, ma bu mac nem gauc anyalê Anötô-nga ênsôwec tiatu. ¹¹ Anötô ndê njac lai ti njawasi atu kêtj njanga têtj mac bu akôm gêtj honj, ma njawapac bu tap mac sa, dec mac atôm bu alhac njanga ma ahôc ti atac pa su. Ma ambo ti atac njayham, ¹² ma anem danje

Daman Anötö, nan gic dabin mac e atôm bu awêkain in ndê gamej njawê-nga awhin in ndê lau dabun honj. ¹³ In kégaho yac su yêc njaclai nsec-nga, ma kêj yac dambo in ndê Atu nan in atac whin nandô, nan ndê gôlin napu. ¹⁴ Ma Anötö kêmwasin yac, dec gêmli yac ti kégapwêc yac su yêc sakin mêtê sac-nga, ma suc yac neñ sac kwi. Ma datap mwasin atu dau sa yêc in ndê Atu dau.

Kilisi ti ndê gwelen

¹⁵ Lau dan sêlic Anötö dom, magoc in Atu Kilisi gêm in anjô ma tôc in asê têtj yac. In tinamata gêtj hon nan Anötö kêj. ¹⁶ Bu gêtj undambê-nga ti gêtj nom-nga hon nan Anötö kêj, nan kêj nja Kilisi. Gêtj nan dalic nja tanônj, ma gêtj nan tôm dom bu dalic nja tanônj, gitôm anjela me njalau me gôlin ma njaclai tidautidau, gêtj hon dinan Anötö kêj nja Kilisi ma kêj tu Kilisi-nga. ¹⁷ In tinamata gêtj hon, ma gêtj hon si njahu sêmbo-nga yêc in. ¹⁸ Ma in gêm gôlin gôlôwac dabun. In ti njagôlônj, ma gôlôwac dabun sêti in ndê nandô. Ma in munj gôlôwac dabun bu ti njac namata-nga bu tisa akêtj lau batê-nga. Ma bocdinan gêtj dan hôc gêlêc in su dom. ¹⁹ Bu Anötö gêlic njayham bu kêj dau sambuc sip Atunjac njalôm ma mbo whin in. ²⁰ Ma in kêkinj Atu dau sip nom meñ bu hê wamba njamalac ma gêtj nom-nga ti gêtj undambê-nga hon têtj Anötö. Ma kwahic dec njamalac sêtôm bu sêmbo Anötö anjô-nga ti yom malô, tu Atunjac ndê dac nan kêc sin pi a gicso-nga.

²¹ Munj-nga, mac ambo ahê têtj Anötö. Mac ambo atôm in ndê njacyo tu gauc ti mêtê sac-sac nan yêc mac-nga. ²² Magoc in dau kêmasanj lêtj bu Kilisi sip nom meñ ti njamalac ma mbac ndu, tu bu hê wamba mac têtj Anötö tiyham. Ma in tac whin bu kêj mac alhac in anjô-nga atôm lau dabun nan nem giso ti yom mbasi. ²³ Mac bu alhac ti akêtj whin njanga ma akêtj batam Anötö ndê mwasin nan njawê njayham tôc asê têtj mac, ma ahu sin dom, dec mac oc atap mwasin dau sa. Njawê njayham dau mac anjô su, ma sêhoc asê yêc gamej hon nan yêc lau Rom si gôlin napu, nan bocdinan. Ma aô Pol gati njac kinj njawê njayham dau-nga.

Pol whê ndê gwelen njawê njayham-nga sa

²⁴ Nandê bocke nan aô gahôc tu wapuc mac nem akêtj whin dôj-nga, nan gahôc ti atac njayham enj. Ma aô kayalê bu aô gac waê bu wahôc njandê njapanj, tu gwelen nan aô gakôm tu bu wapo Kilisi ndê nandô, nan gôlôwac dabun sa-nga. M agoc aô oc wahôc e wandic dabin gêtj hon nan Kilisi kêyalin sa bu wahôc. ²⁵ Aô gakôm gwelen gam kinj gôlôwac dabun, kakuc lêtj nan Anötö dau kêmasanj dec kêyalin aô sa tu mac-nga, ma kêkinj aô bu wahoc njawê njayham asê e Anötö ndê yom tiapa yêc gamej hon. ²⁶ Têtj namata-nga e meñ, yom pi Anötö ndê lêtj nem lau si-nga, nan njahu yêc sin dau têtj lau nom-nga. Magoc kwahic dec in tôc asê tiawê têtj in ndê lau dabun. ²⁷ In tac whin bu lau dabun sênjalê yom nan munj-nga yêc sin dau, nan bocdec bu. In bu êmwasin mac tlaw gamej apa-nga bu atap in ndê njawasi atu sa, dec kêj Kilisi sip nem njalôm. Ma gêtj dinan ti mac nem njahu akêtj batam bu atap in ndê njawasi sa-nga.

²⁸ Yac ahoc Kilisi ndê njawê njayham asê, ma Anötö kêj gauc njayham têtj yac bu akêtj puc ti andôhônj lau sêkêtj whin-nga hon. Ma yac akôm bocdinan tu bu andic dabin njac hon e akêtj njac sêlhac Anötö anjô-nga sêtôm lau gwalam akwa sêkêtj whin Kilisi-nga. ²⁹ Ma aô gakôm gwelen ti gahôc njandê atu, tu bu wakôm gêtj dau nandô sa-nga, nja Kilisi dau ndê njaclai nan gêm gwelen njanga yêc aô neñ njalôm.

2

¹ Aô gawhê neŋ gwelenj sa têtj mac, ŋahu bu aô atac whiŋ bu mac anyalê bu aô gayêm dauj su ŋandô tu mac-ŋga, ma tu lau Laodisia-ŋga, ma tu lau sêkêtj whiŋ-ŋga hoŋ naŋ sêlic aô aŋôŋ dom-ŋga, naŋ bocdinaŋ. ² Aô tac whiŋ bu mêtê atac whiŋ-ŋga piŋ mac hoŋ dôŋ, ma puc mac dôŋ bu alhac ŋaŋga. Ma yom pi Anôtô ndê lêtj nem lau si-ŋga naŋ muŋ-ŋga yêc siŋ dau, naŋ aô tac whiŋ bu mac anyalê tidôŋ andô, e kôm mac alhac ti akêtj whiŋ ŋaŋga eŋ. Yom dau hêganôŋj Kilisi. ³ Bu yom ti gauc naŋ atu andô ma tôm bu êmwasiŋ yac-ŋga, naŋ Anôtô gêm ahuc yêc iŋ-ŋga.

⁴ Aô gawhê yom hoŋ dinaŋ sa têtj mac, ŋahu bu aô gatec bu lau ŋatô sêmbac yom mac ma sêŋsau mac. ⁵ Bu aô dauŋ gambo gawhiŋ mac dom, tigenj yêc aneŋ ŋalôm aô gauc gêm mac ŋapaŋ. Ma aô atac ŋayham atu, bu kayalê bu mac akêtj whiŋ Kilisi ŋaŋga, ma asa nem lêtj hoŋ ŋapep.

Dasa neŋ lêtj tiwakuc tu Kilisi-ŋga

⁶ Mac akôc Yisu Kilisi sa su ti mac nem Pômdau, dec akêtj iŋ tiŋamata nem lêtj hoŋ. ⁷ Akôc ŋaŋga yêc iŋ tôm a naŋ ŋawakac gacgeŋ sip nom ŋalôm gi. Ma iŋ ndê ŋaclai po mac nem akêtj whiŋ sa bu alhac ŋaŋga, alhac yom ŋandô naŋ sêndôhôtj têtj mac, naŋ ŋahô. Ma yom anem danŋe Anôtô-ŋga nem mac ahuc tôm bêc hoŋ. ⁸ Ayob daôm ŋapep bu lau tasanj si yom ŋambwa-ŋambwa êŋsôŋ mac nem gauc ma êŋgaho mac su yêc yom ŋandô e ati lau gapocwalô-ŋga lec dom. Ŋac si yom dau ŋahu kêtjuc abuŋgaci si lêtj ti mêtê nom-ŋga ŋambwa, ma meŋ akêtj Kilisi ndê dom.

⁹ Bu Anôtô kêtj dau sambuc sip Kilisi ŋalôm, ma meŋ mbo nom gitôm ŋamalac. ¹⁰ Kilisi dau iŋ gôliŋ ti ŋaclai hoŋ ŋadau. Ma tu mac nem akêtj whiŋ piŋ mac dôŋ am damiŋ iŋ-ŋga, dec Anôtô ndê mwasiŋ gêm mac ahuc. ¹¹ Kilisi kôm lau Israel-ŋga si tƣwac sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga ŋandô sa pi mac lau naŋ ati iŋ ndê. Gêŋ dau hôc asê kêtjuc ŋamalac si lêtj sêsê ŋamlic-ŋga dom, magoc Kilisi dau kôm gwelenj yêc mac nem ŋalôm gitôm iŋ sê mac nem mêtê sac ŋalôm akwa-ŋga su giŋga. ¹² Busaŋgu naŋ mac aliŋ, naŋ piŋ mac dôŋ am damiŋ Kilisi, tôm sêŋsuhuj mac awhiŋ iŋ, ma Anôtô uŋ mac sa awhiŋ iŋ. Gêŋ dau ŋandô sa tu mac akêtj whiŋ Anôtô, naŋ uŋ Kilisi dau sa akêtj lau batê-ŋga, naŋ ndê ŋaclai.

¹³ Muŋ-ŋga, mac ambo atôm lau batê tu mac nem sac-ŋga, ma tu mac asap mêtê ŋalôm akwa-ŋga dôŋ ŋapaŋ-ŋga. Tigenj Anôtô suc mac nem sac hoŋ kwi, ma kôm mac ati lau ambo tamli tiyham-ŋga awhiŋ Kilisi. ¹⁴ Tu yac taŋgili Anôtô ndê yomsu-ŋga, dec yac datôm lau naŋ si bapia tôp-ŋga yêc, ma datôm dom bu dandic tôp dau, dec tac waê bu datap matôc sa. Magoc Anôtô kôc bapia tôp-ŋga dau su yêc yac, ma gic pi a gicso dau whiŋ Kilisi. ¹⁵ Ma Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau ti lêtj bu Anôtô ku Sadaŋ ti ndê ŋalau ma ŋaclai sac hoŋ dulu, gitôm ŋgac bata siŋ-ŋga naŋ kôc ŋacyo si wapa siŋ-ŋga hoŋ su, ma wê ŋac gitôm lau gapocwalô-ŋga bu tôc asê tiawê bu ŋac si ŋaclai pacndê sambuc.

Yom pi ŋagôliŋ nom-ŋga

¹⁶ Tu dinaŋ-ŋga dec lau ŋatô bu sêŋgôliŋ yom pi mac tu gêŋ naŋ aŋ ti anôm-ŋga, me tu om naŋ lau sêlic tôm wake me ayô me yala-ŋg a, me tu bêc Sabat-ŋga, naŋ aŋgô ŋac si yom dom. ¹⁷ Bu gêŋ hoŋ dinaŋ gitôm gêŋ ŋagatu ŋambwa naŋ dalic muŋ su, ma tiŋambu ŋandô meŋ hôc asê. Ma ŋandô dau, naŋ Kilisi. ¹⁸ Lau ŋatô sêŋkuc lêtj ŋalôm akwa-ŋga ma sêtoc dau sa tu ŋac si lêtj sem akinj

Kilisi-nga. Nac sêsôm bu sêpu dau nãdô, ma sem akiñ añela kêkuc gêñ nãtô nanj sêyêc mbê ma sêlic. Lau kaiñ dinanj b u sêpu mac ma sêsôm bu mac nem a kêñ whiñ inj gêñ nãdô mbasi-nga, dec akôc ñac si yom sa dom. ¹⁹ Bu lau kaiñ dinanj sêsap Kilisi, nanj ti gôlôwac dabunj hoñ si ñagôlôñ, nanj dôñ dom. Inj tawasê piñ yac hoñ dôñ dapitigenj, ma gôlôwac d abunj kêsôwec ña ñaclai nanj Anôtô dau kêñ.

²⁰ Anjô su nanj. Têñ ndoc ñamalac d añ mbac ndu, nanj ñagôlinj ti ñaclai nom-nga gêm gôlinj inj tiyham dom. Ma tu Anôtô piñ mac dôñ am daminj Kilisi-nga, dec tòm mac ambac ndu awhiñ inj. Bocdinañ tu sake-nga mac ambo atôm lau nanj sêhêgo dau pi ñagôlinj nom-nga? ²¹ Lau kaiñ dinanj sic yao gêñ tidau-tidau ma sêsôm bocdec bu, “Akôc dom, aneñ ti anôm dom, ma amasec dom.” ²² Yom kaiñ dinanj kêkuc gauc ti ñagôlinj nanj lau nom-nga sêndôhônj, ma hêganônj gêñ têm kwahic dec-nga nanj tanj ti danôm ma gêñ dau meñ ginja. ²³ Lau nanj sêsôc ñagôlinj kaiñ dinanj ñapu, nanj sêñkuc gauc ñamalac-nga tu lêñ sênem akiñ Anôtô-nga ti sêñgwininj dau-nga ma lêñ sêkêñ wapac pi dau ñamlic-nga. Sêtoc lêñ dau sa gitôm lêñ ti gauc atu, ma gauc gêm bu oc ndic Pômdau tandô ñayham. Magoc mba. Lêñ dau hêganônj gêñ awê-nga ñambwa, ma oc tòm dom bu nem ñac si ñalôm kwi e sêhu lêñ ñalôm ñagalac-nga sinj.

3

Kilisi ti yac neñ dambo tanji ñahu

¹ Anôtô unj mac sa awhiñ Kilisi, ma kwahic dec inj ndôc Anôtô ndê andô-nga yêc undambê. Tu dinanj-nga dec asa nem lêñ ti tamkwê gêñ undambê-nga eñ. ² Gauc nem gêñ nom-nga êñlêc dom. Gauc nem gêñ undambê-nga hôc gêlêc. ³ Bu mac ambac ndu su awhiñ Kilisi, ma mac nem ñahu ñ andô ambo tamli awhiñ Kilisi-nga, nanj yêc sinj dau yêc Anôtô-nga. ⁴ Têñ ndoc mac nem tamli ñahu Kilisi dau meñ hôc asê, nanj Anôtô oc tôc mac nem lêñ ambo tamli-nga asê tiawê, ma mac oc alhac awhiñ Kilisi ti ñawasi atu.

Lêñ ñalôm akwa-nga

⁵ Bocdinañ ahu mêtê sac hoñ nanj meñ akêñ ñalôm akwa, nanj sinj. Mêtê dau gitôm mac nem ñacyo danj nanj kalhac señ andôc tamli-nga ahuc, bocdinañ andic inj ndu. Mêtê kaiñ bocdec ahu hoñ sinj, mêtê mockaiñ-nga, mêtê ñadômbwi, ma mêtê sac-sac ñalôm ñagalac-nga. Ma ayob daôm bu anjuc lau nanj sêkêñ awa ti wapa nom-nga kalhac si gauc ñamata ñapanj, nanj dom. Bu lêñ dau gitôm ñac sem akiñ anôtô gwam. ⁶ Lau hoñ nanj sêsa lêñ kaiñ dinanj, oc sêtap Anôtô ndê atac ñandê sa. ⁷ Muñ-nga, mac daôm akôc gauc tòm ñac lau dinanj sêkôc, ma anjuc ñac si mêtê sac. ⁸ Magoc kwahic dec ahu mêtê sac hoñ sinj. Atac ñandê têñ lau me alic ñac sac dom, ñalôm li sa dom, ma ayob nem whamsunj bu asôm yom sac-sac apu lau-nga ti yom mayañ-nga dom. ⁹ Ma asôm yom tasanj têñ nem asidôwai dom. Gauc nem bu mac ahu lêñ ñalôm akwa-nga sinj su, dec akôm mêtê kaiñ dinanj tiyham dom. ¹⁰ Ma asa nem lêñ ti ñalôm wakuc. Bu Anôtô, nanj kêmasañ ñamalac bu sênem inj anjô sêmbo nom, nanj gêm gwelenj pi mac mbo, tu bu mac atiwakuc, ma tu bu mac apanyalê inj ti ndê lêñ gitêñ tidônj. ¹¹ Ma yac lau nanj dasa lêñ wakuc dinanj, nanj dahêgo dauñ tu yac neñ ñahu nom-nga tiyham dom. Yac bu lau Grik me lau Israel-nga, gai me lau anjô batac, lau nanj tanjuc pwac sêsê ñamlic-nga me tanjuc dom, lau akiñ ñambwa me lau nanj dau sêmbo si gêñ, nanj Anôtô gauc gêm lêñ hoñ dinanj

ņadan ģôc ģêlêc su dom. Ģêņ tigen ļan ģêņ atu tēņ iņ, ļan Kilisi piņ yac hoņ dōņ dati iņ ndê.

Lēņ ņalôm wakuc-ņga

¹² Anôtô tac whiņ mac ma kēyaliņ mac sa ati iņ ndê lau dabuņ. Tu dinan-ņga dec asap mêtê ņayham bocdec dōņ ģitôm mac asôc ti nem ņakwê. Tamwalô lau ma atac apu ņac ti nem ņalôm sambuc, aņgwinij daôm, asa lēņ malô, ma akôc nem ņalôm dōņ. ¹³ Asa ļan ndê asidôwa kôm sac tēņ iņ, ļan kôc ndê ņalôm dōņ bu ģôc ņawapac dau, ma suc iņ ndê sac kwi. Asuc sac ļan asidôwai sêkôm tēņ mac nan kwi, tôm Pômdau dau suc mac nem kwi. ¹⁴ Ma asap mêtê atac whiņ-ņga dōņ, bu mêtê dau piņ mêtê ņayham-ņayham hoņ dōņ sêpitigen. ¹⁵ Kilisi ndê yom malô nem ģôliņ mac nem ņalôm. Bu Anôtô kêgalêm mac sa bu ati ģôlôwac dabuņ tigen, ļan yom malô dau piņ mac dōņ. Ma anem danġe Anôtô ņapan. ¹⁶ Kilisi ndê yom ņandô nem mac nem ņalôm ahuc sambuc, dec kēņ gauc ņayham tēņ mac bu anem la ti andôhôn tēņ daôm. Anem wê yêc Buku Wê-ņga, ti wê dabuņ ma wê ņatô ļan ņalau Dabuņ kēņ tēņ mac, bu ampīņ Anôtô ma anem danġe iņ ti nem ņalôm sambuc. ¹⁷ Ģêņ hoņ ļan mac akôm ti yom hoņ ļan asôm, ļan akôm tu Pômdau Yisu ndê ņaê-ņga. Ma anem danġe Daman Anôtô tu Kilisi-ņga.

Damba ti dindai ma balêkoc si ņagôliņ ņatô

¹⁸ Mac lauwhê, asôc nem ņgaci ņapu, bu lēņ dinan ģic waê lauwhê ļan sêkēņ whiņ Kilisi. ¹⁹ Ma mac lauņgac, atac whiņ nem lauwhê ma atigasec ņac dom. ²⁰ Balêkoc, mac danam wambu yom hoņ ļan dinam ti damami sêsôm tēņ mac. Bu lēņ dinan ģic Pômdau tandô ņayham. ²¹ Mac dambai, ali nem balêkoc si ņalôm sa dom. Ayob ņac ņapep tu bu ņac lic ņakam sa e sêtec lēņ ņayham lec dom.

Lau akiņ ma ņadaui si ņagôliņ

²² Mac lau akiņ, asôc nem ņadaui nom-ņga si yom hoņ ņapu. Anem akiņ tu bu mac nem ņadaui sêlic mac ņayham-ņga ņambwa lec dom. Mba. Mac nem ņadaui bu sêmbo sêwhiņ mac me sêmbo dom, magoc akôm nem ġwelen hoņ ņapep eņ. Anem akiņ ti nem ņalôm sambuc, ma atôc asê bu mac atoc Pômdau sa. ²³ Akôm ģêņ hoņ ti nem ņalôm sambuc eņ, ģitôm mac am akiņ Pômdau, ma tôm mac am akiņ lau nom-ņga tawasê dom. ²⁴ Mac aņyalê su bu mac am akiņ Kilisi mac nem Pômdau, ma iņ oc kēņ mac awêkaiņ nem ģêņ lēņsêm yêc undambê ti mac nem ņagêyô ņayham. ²⁵ Magoc asa ļan kôm giso, ļan oc tap ndê ņagêyô sa. Ma Anôtô oc toc ņamalac dan sa ģôc ģêlêc dan dom. Iņ oc êņsahê yac hoņ ņa saê tigen.

4

¹ Mac ņadaui, aņyalê ņapep bu mac daôm nem ņadau mbo undambê, ma bocdinan ayob nem lau akiņ ņapep, ma ņaôli bocke ļan ģic ņac ņawaê, ļan akēņ tēņ ņac.

Pol ģêm la lau Kolosi-ņga

² Anem ali ma asap mêtê daten mbec-ņga ti danem danġe Anôtô-ņga dōņ ņanġa. ³ Ma aten mbec tu yac-ņga whiņ, bu Anôtô lêc gatam su tēņ yac bu ahoc iņ ndê yom asê, ma bu awhê yom pi Kilisi ļan mun-ņga yêc siņ dau, ļan sa tiawê. Tu Kilisi ndê yom dinan-ņga dec aô gandôc ġapocwalô. ⁴ Aten mbec bu Anôtô puc aô dōņ bu wakôm neņ ġwelen ņapep, ma wawhê yom dau

sa yêc awê enj. ⁵ Asa nem lêñ ambo lau sêkêñ whinj dom-nga ñalôm ti gauc enj. Ma añsalê lêñ tu bu atôc Kilisi têtñ ñac tôm bêc honj. ⁶ Akôc gauc ñapep pi yom asôm-nga bu asôm yom êmwasiñ lau ti nem ñac sa-nga, ma aô lau si yom ñalêñ ñayham.

Pol sôm bu êñkinj Tikikus lu Onesimus sêtêtñ Kolosi sêndi

⁷⁻⁸ Kwahic dec aô bu wanjkinj yac neñ asidôwa ma ñgac atac whinj-nga Tikikus têtñ mac loc. Inj kalhac ñannga ma gêm akinj Pômdau whinj aô. Aô wanjkinj inj loc bu ndic minj anej yom, ma asidôwai gameñ dindec-nga si yom honj têtñ mac. Ma inj oc nem malô mac nem ñalôm. ⁹ Ma aô wanjkinj Onesimus, nanj mac nem ñac ma yac mba asidôwa atac whinj-nga nanj kêñ whinj ñannga enj, whinj Tikikus têtñ mac loc. Inju oc sêndic minj yom gameñ dindec-nga honj têtñ mac.

Pol kêñ ndê acsalô têtñ lau ñatô

¹⁰ A ristakus, nanj ndôc gapocwalô whinj aô, nanj kêñ ndê acsalô têtñ mac, ma Banabas ndê têtñgac Mak kôm acsalô têtñ mac bocdinañ. Mak bu hôc asê mac, dec akôm tôm aô gasôm têtñ mac munj su, ma akôc inj sa. ¹¹ Ma Jisas, ñgac nanj sêsam inj ndê ñaê ñac bu Justus, nanj kêñ ndê acsalô têtñ mac whinj. Ñac lau tó dinañ sêmbo sêwhinj aô ma sem malô anej ñalôm. Ñac lau Israel-nga nanj sêkêñ whinj Kilisi, ma sem gwelêñ sêwhinj aô ma yac ahoc ñawaê pi Anôtô ndê gôlinj asê. Lau Israel-nga daêsam sêmbo sêwhinj aô dom, ñac lau tó dinañ solop. ¹² Ma Epapras, Kilisi ndê ñgac akinj, nanj mac daôm nem ñac, nanj kêñ ndê acsalô têtñ mac bocdinañ. Inj tôm bêc honj teñ mbec tu mac-nga bu mac allac ñannga atôm lau gwalam akwa akêñ whinj-nga, ma asa nem lêñ honj tôm Anôtô tac whinj. ¹³ Aô wasôm yom ñandô têtñ mac bu inj yêm dau su ñandô tu mac-nga ñapanj, ma tu lau sêkêñ whinj-nga nanj sêmbo malac Laodisia ma malac Hierapolis-nga bocdinañ.

¹⁴ Luk, dokta nanj yac atac whinj, lu Demas sêkêñ si acsalô têtñ mac whinj. ¹⁵ Akêñ yac mba acsalô têtñ asidôwai Laodisia-nga, ma têtñ lau sêkêñ whinj-nga nanj sêkac sa yêc Nimpa ndê andu tu sêlic om-nga, ma têtñ Nimpa dau bocdinañ.

¹⁶ Têtñ ndoc sêsam bapia dindec têtñ mac su, nanj akêñ têtñ gôlôwac dabunj yêc Laodisia bu ñac sêsam whinj. Ma bapia nanj aô gakêñ têtñ ñac, nanj sêkêñ têtñ mac asam bocdinañ. ¹⁷ Asôm têtñ Akipus bu sap sakinj nanj Pômdau kêñ sip inj amba, nanj dônj, ma kôm ñapanj e ndic dabinj.

¹⁸ Anej ñaê Pol dec, gato ña aô daunj amanj. Aô gacgenj gandôc gapocwalô, dec wandac mac bu gauc nem aô. Anôtô ndê mwasiñ whinj mac honj.

Pol ndê bapia ñamata-nga têtj lau Tesalonika-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Tesalonika inj malac atu danj nanj yêc gamej Masedonia-nga. Pol inj ngac ñamata-nga bu hoc ñawaê ñayham asê yêc Tesalonika (Apo 17:1-9). Inj mbo whinj ñac bêc daêsam dom, ma lau Israel-nga nanj sêkênj whinj Yisu dom yêc malac dau, nanj sem lêmuj inj ma sêkênj kisa inj, dec inj kôlhô gi. Magoc lau Tesalonika-nga nanj sic hu sêkênj whinj Pômdau, nanj sêsap si sêkênj whinj dôj ñanja, e ñawaê ñayham gi tiapa yêc gamej honj dinanj (1:8).

Tinjambu Pol gauc gêm ñac ñapanj ma kêkinj Timoti bu mbo whinj ñac ma êndôhônj ñac, ma bu lic ñac sêmbo ñalêj bocke (3:1-5). Ma Timoti mbu têtj Pol gi tiyham, ma gic minj pi ñac si lêj ñayham (3:6-10). Ñawaê dau kôm Pol tac ñayham sambuc, dec inj to bapia dindéc têtj ñac.

Pol to yom ñatô têtj lau Tesalonika-nga, bu puc ñac dôj bu sêsap mêtê ñayham dôj ma sêtimêtê dau ñapep. Inj whê lau batê si sêtisa ñalêj sa têtj ñac, bu nem malô ñac ma sêtanj lau nanj sêmbac ndu su, nanj ênjêc dom. Ma inj to yom pi mêtê ñayham-ñayham daêsam nanj gic lau sêkênj whinj-nga ñawaê.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindéc têtj gôlôwac dabuj malac Tesalonika-nga, mac lau nanj akêj whinj Damanj Anötô lu Pômdau Yisu Kilisi. Pômdau ndê mwasinj ti yom malô têtj mac honj.

Pol tac ñayham tu lau Tesalonika si mêtê-nga

² Tôm bêc honj yac atenj mbec, ma am danje Anötô tu mac honj-nga. ³ Têm honj yac atenj mbec têtj Damanj Anötô, nanj yac gauc gêm mac nem mêtê ñayham. Mac akôm gwelêj ñayham tu mac nem akêj whinj-nga, ma akôm gêm daêsam bu anem akinj asidôwai, tu mac nem mêtê atac whinj lau-nga. Ma mac akêj batam bu Pômdau Yisu Kilisi oc mbu menj, dec mac alhac ñanja enj. ⁴ O asidôwai nanj Anötô tac whinj mac ndu andô. Yac anjalê su bu Anötô kêgalêm mac sa ati inj ndê. ⁵ Nahu bu têtj ndoc yac ahoc ñawaê ñayham asê têtj mac, nanj yom dau menj ñambwa dom, magoc menj ti Anötô ndê ñaclai. Ma Njalau Dabuj puj ñawaê dau dôj sip nem ñalôm, e mac akêj whinj ñanja enj. Ma mac daôm anjalê mêtê nanj yac akôm, bu anem mac sa têtj ndoc yac ambo awhinj mac.

⁶ Ñawapac daêsam tap mac sa, magoc Njalau Dabuj puc mac dôj, dec akôc ñawaê ñayham sa ti atac ñayham atu. Ñalêj dinanj mac apuc yac mba wananj, ma apuc Pômdau ndê wanja bocdinanj. ⁷ Mac nem lêj dinanj ti dôhônj ñayham, bu lau sêkênj whinj-nga yêc gamej Masedonia ti Akaya-nga honj sêlic ma sêjkuc. ⁸ Ma mac nem lêj ñayham kôm Pômdau ndê ñawaê ñayham tiapa yêc gamej Masedonia-nga ma gamej Akaya-nga tawasê dom. Lau yêc gamej honj sêngô ñawaê bu mac akêj whinj Anötô. Bocdinanj gitôm dom bu yac asôm yom danj bu awhê mac nem lêj sa têtj lau. ⁹ Lau dau sic minj yom honj pi mac nem lêj ñayham. Sic minj bu mac akôc yac sa ñalêj ñayham, ma mac ahu anötôi gwam sinj, ma anem daôm kwi bu anem akinj Anötô nanj Anötô ñandô, ma mbo tali ñapanj. ¹⁰ Ma kwahic dec mac akêj batam inj ndê Atu Yisu bu mbu akêj undambê menj. Inj Yisu nanj Anötô unj inj sa akêj lau batê-nga. Yisu dau

dinarj dec kêgaho yac su yêc Anötö ndê atac nandê, nanj oc menj sa tiawê têj bêc nambu-nga.

2

Pol ndê gwelenj yêc Tesalonika

¹ O asidôwai, mac anjalê bu yac ac mac kêsi nambwa dom, magoc gwelenj nanj akôm têj mac, nanj nandô sa su. ² Mac anjô su bu têj ndoc yac ambo malac Pilipai, nanj lau sêpu ti sêkôm yac nÿayom daêsam. Ma têj ndoc yac ahôc asê mac nem malac Tesalonika, nanj lau sêkêj kisa yac nanjga bocdinarj. Magoc Anötö puc yac dôj, dec alhac nanjga ma ahoc inj ndê nÿawaê nÿayham asê têj mac. ³ Yac alhac nanjga ma akac mac bu akêj whinj Yisu, nÿahu bu yac anjalê bu yom nanj yac ahoc asê, nanj yom tasanj dom, ma yac amenj ambo awhinj mac tu bu akôm mêtê sac me anjsau mac-nga dom. ⁴ Mba! Yac anjalê bu Anötö gêlic yac atôm solop, dec kêj nÿawaê nÿayham sip yac amanj. Ma bocdinarj yac ahoc nÿawaê nÿayham asê tu bu lau sêlic yac nÿayham-nga dom. Mba! Yac akôm tu bu Anötö, nanj kêyalê yac nejj nÿalôm e pi sa, nanj lic nÿayham. ⁵ Mac anjalê bu yac ambac yom mac dom. Ma Anötö dau kêyalê bu yom tanjatu gêj-nga danj sinj dau yêc yac mba nÿalôm dom. ⁶ Ma yac akôm tu bu mac me lau nÿatô sêtoc yac mba waêj sa-nga dom.

⁷ Kilisi dau kêyalinj yac sa ati taposel, ma tu dinanj-nga dec gitôm bu yac oc tanjkwê mac bu akêj gêj tu anem yac sa-nga. Tigejj yac atec bu akêj nÿawapac têj mac, dec andac mac bu akêj gêj danj têj yac dom. Yac ambo awhinj mac ti akôm gêj malô, gitôm dinda danj yob inj ndê balêkoc. ⁸ Yac atac nÿayham atu bu ahoc Anötö ndê nÿawaê nÿayham asê têj mac. Magoc yac akêj gêj tigejj dinanj dom. Yac alic nÿayham bu akêj dauj sambuc tu mac-nga bocdinarj. Nÿahu bu yac atac whinj mac ndu andô. ⁹ O asidôwai, gauc nem gwelenj nanj yac akôm yêc mac nem gamejj. Yac ambo awhinj mac bu ahoc Anötö ndê nÿawaê nÿayham asê, magoc tôm ac ti ôbwêc yac akôm gwelenj atu whinj, bu akôm kwanj dauj-nga. Yac atec bu akêj nÿawapac têj mac, ma tu dinanj-nga dec yac akôm gwelenj dinanj.

¹⁰ Mac lau nanj akêj whinj Yisu alic yac mba mêtê hojj nanj akôm têj ndoc yac ambo awhinj mac, ma anjalê bu yac akôm gêj so danj dom. Yac akôm mêtê gitêj ti dabuj enj. Ma Anötö kêyalê yac mba mêtê hojj whinj. ¹¹ Mac anjalê bu yac akôm mêtê nÿayham têj mac hojj, gitôm damba danj kôm têj inj ndê balêkoc. ¹² Yac am malô mac, ma anjilí mac ti ac yomsu mac bu anjêlêj ti asa nem lêj atôm Anötö ndê lau dabuj solop. Bu inj kêgalêm mac sa bu asôc inj ndê tÿgôlinj nÿapu, ma bu atap inj ndê nÿawasi atu sa.

Lau Tesalonika-nga sêhóc nÿawapac magoc sêlhac nanjga

¹³ Ma yac am dange Anötö tôm bêc hojj, bu têj ndoc mac anjô inj ndê yom yêc yac, nanj mac akôc sa gitôm nÿamalac si yom nambwa dom. Mba! Mac anjalê nÿapep bu Anötö ndê yom solop, ma bocdinarj dec mac akôc sa. Ma kwahic dec yac anjalê bu yom dau kôm gwelenj yêc mac nem nÿalôm. ¹⁴ Nÿahu bu mac daôm nem lau nanj sêkêj whinj dom, nanj sêkêj nÿawapac daêsam têj mac, magoc yac alic bu mac alhac nanjga. O asidôwai, nÿalêj dinanj mac anjuc Anötö ndê gôlôwac dabuj nanj sêmbô gamejj Judia-nga, nanj si lêj. Bu nÿac dau si lau Israel-nga sêkêj nÿawapac têj nÿac tu sêkêj whinj Yisu Kilisi-nga. ¹⁵ Anjô su nanj! Mujj-nga lau Israel-nga dau sic Anötö ndê lau propet ndu, ma nÿasawa lec nÿac sic Pômdau Yisu ndu, ma sêsoc yac su yêc nÿac si gamejj. Nÿac si lêj dinanj Anötö

gêlic sac. Ma ñac sêkêñ kisa lau yêc gameñ hon, ¹⁶ bu ñac sêkôm bu sêlhac yac mba gwelen ñawaê ñayham-ña ahuc e yac atôm dom bu ahoc yom asê têtñ flau gameñ apa-ña pi Anötö ndê lêtñ nem ñac si-ña. Bocdinañ sac nañ ñac sêkôm, nañ kêsôwec tiatu ñapañ, ma ñac sic waê bu sêtap Anötö ndê tac ñandê atu sa.

Pol tac whiñ bu lic lau Tesalonika-ña tiyham

¹⁷ O asidôwai, lau nañ sêkêñ kisa yac, nañ sêkac yac su ambo ahê mac ñasawa apê lec. Yac añôñ mba, magoc yac gauc gêm mac ñapañ, ma yac atac whiñ kêlêc bu alic mac tiyham. ¹⁸ Yac atac whiñ bu ambu aloc, ma aô Pol kasahê tidim daêsam bu waloc, tigen Sadan kalhac yac ahuc. ¹⁹ O lauhac! Têtñ ndoc Pômdau Yisu bu mbu meñ, nañ yac lau aposel oc akêñ batanñ gêtñ sake? Ma gêtñ sake oc kôm yac atisambuc? Ma ñaôli ñayham bocke oc po yac sa yêc Yisu añgô-ña? Aô wasôm têtñ mac! Mac lau daôm dinañ. ²⁰ Yomandô! Mac daôm ati yac mba waêtñ ti atac ñayham ñahu.

3

Pol kêkiñ Timoti têtñ malac Tesalonika gi

¹ Yac mba ñalôm kac yac ñandô bu alic mac. Magoc atap senñ danñ sa dom. Bocdinañ yac alic ñayham bu ambo malac Atens. ² ma añkiñ Timoti têtñ mac goloc. Inñ yac neñ asidôwa danñ, nañ kôm Anötö ndê gwelen ma hoc Kilisi ndê ñawaê ñayham asê whiñ yac. Yac añkiñ inñ têtñ mac goloc, bu puc mac dôñ ma êñgîl mac bu asap nem akêñ whiñ dôñ ñaŋga. ³ Yac ahêgo dauñ bu mboe ñawapac nañ tap mac sa, nañ oc kôm mac nem lau ñatô sêhu si sêkêñ whiñ siñ. Magoc mac aňyalê su, bu ñawapac kainñ dinañ gic waê yac lau dakêñ whiñ-ña. ⁴ Gauc nem bu têtñ ndoc yac ambo awhiñ mac, nañ yac asôm asê têtñ mac tidim daêsam, bu kisa oc tap yac sa. Ma yac mba yom dinañ, kwahic dec ñandô sa su. ⁵ Aô gahêgo dauñ bu mboe Sadanñ êntôm mac e gwelen nañ yac akôm têtñ mac, nañ oc ñandô mba. Gauc dinañ kôm aô ñalôm ñawapac ñapañ, dec kakinñ Timoti bu lic mac ma kêtñ ñawaê têtñ aô bu mac asap nem lêtñ akêñ whiñ-ña dôñ, me ahu siñ su.

Pol tac ñayham têtñ ndoc inñ ngô Timoti ndê yom

⁶ Ma kwahic dec Timoti mbu meñ hêc asê aô, ma kêtñ puc ñayham pi mac nem lêtñ akêñ whiñ Pômdau ti atac whiñ lau-ña. Ma inñ sôm bu mac gauc gêm yac ti atac ñayham ñapañ, ma atac whiñ bu alic yac tiyham, tôm yac atac whiñ bu alic mac tiyham bocdinañ. ⁷ O asidôwai. Yac dec ambo ti ahoc ñawapac daêsam, ma lau sêkêñ kisa yac ñapañ. Tigen kwahic dec yac aňgô bu mac akêñ whiñ ñaŋga ambo, ma ñawaê dau puc yac dôñ ma kôm yac ñalôm tigahô. ⁸ Kwahic dec yac aňyalê bu mac asap Pômdau dôñ ma ahu inñ siñ dom, dec ambo ti atac ñayham sambuc.

Pol teñ mbec tu lau Tesalonika-ña

⁹ Yac mba atac ñayham tu mac-ña gêm yac mba ñalôm ahuc têtñ ndoc yac atetñ mbec yêc yac neñ Anötö aňgô-ña. Yac atac whiñ ñandô bu anem danñge inñ tu mac-ña, madec oc akôm andic ñawaê. ¹⁰ Tôm acsalô ti ôbwêc yac atetñ mbec ñaŋga, ma andac Anötö bu têtñ senñ danñ têtñ yac bu alic mac tiyham. Yac atac whiñ bu atêtñ mac aloc, ma awhê mac nem gauc sa tiyham pi Anötö ndê yom ñatô, bu apuc mac nem akêñ whiñ dôñ.

¹¹ Yac andac Damanñ Anötö lu yac neñ Pômdau Yisu bu sêmasañ senñ bu yac atêtñ mac aloc. ¹² Ma yac atetñ mbec tu mac-ña bocdec bu. Pômdau êmwasiñ

mac e mac nem mêtê atac whiņ asidôwai sêkêņ whiņ-ņga êņsôwec tiatu. Ma mac atac whiņ lau hoņ bocdinaņ, e mac nem mêtê atac whiņ-ņga êņsalê mac ahuc, tôm yac atac whiņ mac. ¹³ Ma iņ puc mac nem ñalôm dôn bu asa Anötö ndê lêņ en, e Pômdau Yisu mbu meņ whiņ iņ ndê aņela ti lau dabuņ hoņ. Bocdinaņ têņ ndoc mac alhac Damaņ Anötö aņgô-ņga, naņ iņ oc lic mac bu lau dabuņ ma mac nem giso mbasi.

4

Taņkuc lêņ naņ Anötö tac whiņ

¹ O asidôwai, yac mba yom ñambu-ņga têņ mac bocdec. Lêņ gitêņ naņ Anötö gêlic ñayham, ma yac andôhôn têņ mac su, naņ mac akôm ambo. Ma kwahic dec yac bu ateņ mac tu Pômdau Yisu ndê ñaê-ņga, bu asap lêņ dau dôn ñapaņ, ma akôm tiatu-tiatu ndi. ² Bu yom hoņ naņ yac andôhôn têņ mac am Pômdau Yisu aņgô, naņ mac aņyalê su. ³ Ma lêņ naņ Anötö tac whiņ, naņ bocdec. Asa nem lêņ solop e ati lau dabuņ ñandô. Ma andic ahê mêtê mockaiņ-ņga tidau-tidau. ⁴ Anötö kêmasaņ lêņ ñayham ma dabuņ bu awhê lu ñgac sêmba sêwhiņ dau, dec mac lau tigeņ-tigeņ ayob daôm bu asa lêņ dau ñapep en. ⁵ Yomandô! Akôm mêtê ñalôm ñagalac-ņga tôm lau sambuc dom, bu ñac sêņyalê Anötö dom. ⁶ Ayob ñapep bu mac nem daņ kôm mêtê mockaiņ-ņga whiņ asidôwa daņ ndê awhê dom. Yac asôm asê ti akêņ puc mac muņ su, bu Pômdau oc kêņ ñagêyô têņ lau pi sac kaiņ dinaņ hoņ. ⁷ Aņgô! Anötö kêgalêm yac sa bu dasa lêņ dabuņ en. ⁸ Yom dindec meņ akêņ Anötö, naņ kêņ ndê Ñalau Dabuņ sip mac nem ñalôm. Bocdinaņ asa naņ sôc yom dau ñapu dom, naņ tec ñamalac si yom dom, iņ tec Anötö dau ndê yom bocdinaņ.

⁹ Anötö dau kédôhôn mac pi mêtê atac whiņ asidôwai-ņga, ma bocdinaņ dec yac gauc gêm bu ato yom têņ mac pi mêtê dau dom. ¹⁰ Bu yac aņyalê su bu mac atac whiņ asidôwai sêkêņ whiņ-ņga hoņ naņ sêndôc gameņ Masedonia-ņga. Kwahic dec yac bu asôm têņ mac bu asap mêtê dau dôn ñapaņ en, ma akôm tiatu-tiatu ndi. ¹¹ Akêņ nem gauc ti atac whiņ sambuc bu asa nem lêņ malô. Gauc nem gêņ naņ gic mac ñawaê solop, ma auņ lau ñatô si yom sa dom. Ma anem gwelêņ bu akôm kwam daôm-ņga, tôm yac asôm têņ mac su. ¹² Akôm bocdinaņ bu akêņ ñawapac têņ lau ñatô tu sênem mac sa-ņga dom. Ma lau naņ sêkêņ whiņ Yisu dom, naņ oc sêlic mac nem mêtê dinaņ, ma sêtoc mac nem lêņ sa.

Lau batê oc sêtisa tiyham

¹³ O asidôwai, yac atac whiņ bu awhê mac nem gauc sa pi lau naņ sêmbac ndu su. Yac atec bu mac atañ danģibo atu tu ñac-ņga, gitôm lau naņ sêkêņ whiņ Yisu dom, naņ sêtaņ. Lau dau sêtaņ danģibo atu, ñahu bu sêkêņ bata bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. ¹⁴ Tigeņ yac dakêņ whiņ bu Yisu mbac ndu ma tisa tiyham, ma tu dinaņ-ņga dec yac dakêņ whiņ bu lau naņ sêkêņ whiņ iņ ma sêmbac ndu su, naņ Anötö oc uņ ñac sa têņ ndoc Yisu mbu meņ. ¹⁵ Pômdau dau sôm têņ yac, ma kwahic dec yac ahoc iņ ndê yom asê têņ mac bocdec bu. Têņ ndoc iņ mbu meņ, naņ iņ oc kôc yac lau naņ dambo taņli, naņ sa muņ ñoc. Iņ oc kôc lau naņ sêmbac ndu su, naņ sa muņ. ¹⁶ Anötö oc ndic atu yom ti ñaņga, ma aņela ñamata-ņga oc mbwêc awha atu, ma Anötö ndê dahuc oc taņ, goc Pômdau oc sip akêņ undambê meņ. Ma lau naņ sêkêņ whiņ Kilisi ma sêmbac ndu su, naņ oc sêtisa sêmuņ. ¹⁷ Goc Anötö oc kôc yac lau naņ dambo

tanjli, nanj sa dapi lôlôc dandi dawhinj ñac, ma yac honj oc datap Pômdau sa yêc dao ñalôm. Ma yac oc dambo dawhinj inj ñapanj enj. ¹⁸ Bocdinañ, asôm yom dindec têtj daôm, bu puc mac dôñ ma ndic malô mac nem ñalôm.

5

Pômdau ndê bêc mbu menj-nga

¹⁻² O asidôwai. Mac anyalê su, bu bêc Pômdau mbu menj-nga nanj ñapuc mbasi, tòm ñgac kanj nanj sôc andu têtj ôbwêc. Bocdinañ yac gauc gêm bu ato yom têtj mac pi têtj ti bêc dom. ³ Lau ñatô oc sêsôm yom bocdec bu, “Yac dambo têtj ñayham ma ñawapac mba.” Ñac oc sêsôm yom kainj dinañ sêmbo, ma ñagahô enj bêc ñambu-nga dau oc menj sa ma ñac oc sêninga. Lau danj oc sêlhô su têtj dinañ dom. Oc tòm awhê tidaê nanj kêlhinj dau sinj, magoc ñandê tu kôc balêkoc-nga menj sa inj ñagahô ñambwa.

⁴ Magoc asidôwai, mac anyalê yom pi bêc ñambu-nga dau su. Mac atôm lau nanj sêmbo ñasec ñalôm, nanj dom. Ma bocdinañ oc tòm dom bu bêc dau hôc asê mac gitôm ñgac kanj e kôm mac asô. ⁵ Bu mac ati balêkoc ñasec ti ôbwêc-nga dom. Mac honj ati balêkoc ñawê ti acsalô-nga. ⁶ Bocdinañ dambo datôm lau nanj sêyêc bêc pu, nanj dom. Mba! Dambo ti neñ gauc ñawa ma danem ali. ⁷ Bu lau nanj sênôm bu ñannga e si gauc timboloc ma sêyêc bêc pu ñawahô, nanj lau ñasec ti ôbwêc-nga. ⁸ Magoc yac lau ñawê-nga, ma bocdinañ dambo ti neñ gauc ñawa. Mêtê dakêñ whinj-nga ma atac whinj lau-nga, nanj dasap dôñ ñannga, gitôm ñakwê sinj-nga nanj dasôc sac yac ñabapo. Ma yac neñ dakêñ batanj Anôtô ndê mwasinj nem yac si-nga ña-ñandô, nanj gitôm gulunj ain nanj lau sinj-nga sêunj. ⁹ Bu Anôtô kêyalinj yac sa bu dahôc inj ndê tac ñandê dom. Inj kêyalinj yac sa bu datap inj ndê mwasinj nem yac si-nga sa tu Pômdau Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Yisu mbac ndu tu yac-nga, ma bocdinañ yac bu dambac ndu me dambo tanjli têtj ndoc inj mbu menj, nanj tanjalê bu yac oc dambo tanjli dawhinj inj. ¹¹ Tu dinañ-nga asôm yom ñayham-ñayham têtj daôm, ma apuc daôm dôñ bu alhac ñannga, tòm mac akôm ambo.

Yom ñambu-nga

¹² O asidôwai. Yac bu andac mac bu atoc lau bata nanj sêyob mac sem Pômdau anjô, nanj sa ñapep. Ñac sêkôm gwelenj atu tu sênem mac sa-nga, ma sem la mac tu bu mac asap lêtj gitêtj dôñ enj. ¹³ Boc-dinañ atoc ñac sa ma atac whinj ñac tu gwelenj atu nanj sêkôm têtj mac-nga. Ma mac honj ambo awhinj daôm ti atac malô enj.

¹⁴ Asidôwai. Yac bu anem la mac bocdec bu. Akêñ puc lau oyom bu sêndôc ñambwa dom. Lau nanj maya ti sêtôc dau, nanj angilí ñac bu sêlhac ñannga. Ma anem lau gauc babalê ma lau licwalô mba, nanj sa. Akôc nem ñalôm dôñ ma akôm mêtê malô têtj lau honj. ¹⁵ Lau bu sêkôm sac têtj mac, nanj dec mac honj ayob daôm bu aô dom. Mac lau akêñ whinj-nga akôm mêtê ñayham enj têtj daôm, ma têtj lau honj bocdinañ.

¹⁶ Tôm bêc honj ambo ti atac ñayham. ¹⁷ Ma aterj mbec ñapanj. ¹⁸ Anem danje Anôtô tu gêtj wapac me gêtj ñayham bocke nanj tap mac sa-nga. Bu inj tac whinj bu mac lau nanj akêñ whinj Yisu Kilisi, nanj anjuc lêtj dinañ. ¹⁹ Ma asi Ñalau Dabunj ndê ya ndu dom. ²⁰ Inj bu kac lau ñatô bu sêhoc yom asê gitôm propet, nanj dec apu ñac si yom dom. ²¹ Anjahê gêtj honj, ma asap ñayham dôñ. ²² Ma andic ahê mêtê sac-sac honj.

²³ Yac aten mbec tu mac-nga bocdec bu. Anötö Yom Malô Njatau ndic dabin mac ati lau dabu solop. Ma bocdina têt béc na Pômdau Yisu Kilisi mbu me, na Anötö oc tap sa bu mac nem giso mbasi, ma lic mac nem gatôm ti nem ñalôm ma ñalic sambuc bu dabu. ²⁴ Yac akêt whi bu Anötö, na kêtgalêm mac sa, na oc ngô yac mba mbec ma kôm ñandô sa.

²⁵ O asidôwai, aten mbec tu yac-nga. ²⁶ Ma akam asidôwai hon anem yac anôn tu Pômdau Yisu-nga. ²⁷ Yêc Pômdau anğô-nga, aô wandac mac bu asam bapia dindec têt asidôwai hon na sêmbo mac nem game. ²⁸ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasin têt mac hon.

Pol ndê bapia tilu-nga têtj lau Tesalonika-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol to bapia tilu-nga dindéc tu bu puc lau sêkêj whin-nga nanj sêmbo malac Tesalonika, nanj dôj-nga. Inj gêm danje Anötö bu njac sêsap si sêkêj whinj dôj njanga, ma tôte asê bu njawapac nanj sêhóc, nanj oc nem njac sa ma puc njac dôj bu sêlhac njanga.

Lau tasanj njatô sêhôngj lau Tesalonika-nga, ma sêsôm bu Kilisi mbu meñj su, ma bocdinañj lau njatô sêhu si gwelêj ti gêtj honj sinj ma sêhôngj sêmbo. Bocdinañj Pol gêm la lau sêkêj whin-nga bu sêkóc yom tasanj sa dom, ma sêhu lêtj oyom-nga sinj, ma sênjuc inj ti lau aposel si lêtj sem gwelêj amañ-nga. Inj whê sa bu Kilisi oc mbu meñj dom e njac sac sambuc nanj inj sam bu 'wachuc honj njadamba,' nanj meñj sa tiawê, ma têtj ndoc dinañj mêtê sac oc êñsôwec tiatu sambuc yêc nom.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindéc têtj gôlôwac dabun Tesalonika-nga, mac lau nanj akêj whinj Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. ² Mwasinj ti yom malô têtj mac akêj Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

Lau Tesalonika-nga sêhóc njawapac magoc sêlhac njanga

³ O asidôwai, tôm bêc honj yac mba njalôm kac yac bu anem danje Anötö tu mac-nga. Yac alic njayham bu akôm bocdinañj, njahu bu mac nem akêj whinj ti mac lau tigenj-tigenj nem mêtê atac whinj asidôwai-nga, kêsôwec tiatu njapanj. ⁴ Ma yac ampinj mac yêc Anötö ndê gôlôwac dabun njatô anjô-nga, njahu bu yac anjô njawaê bu mac ahóc njawapac daêsam ma bu lau sêkêj kisa mac, tigenj mac alhac ti akêj whinj njanga.

Anötö oc kêtj njagêyô têtj lau nanj sêtéc yom njandô

⁵⁻⁶ Gêtj nanj hóc asê mac, nanj tôte asê bu Anötö ndê lêtj êmatóc lau-nga inj lêtj gitêtj. Bu mac ahóc njawapac, njahu bu mac am akinj Anötö ma atoc inj sa ti mac nem Kinj. Magoc mac alhac njanga, ma tu dinañ-nga dec Anötö gêlic mac atôm solop bu ambo inj ndê †gôlinj njapu. Ma inj oc kêtj njawapac têtj lau nanj sêkêj kisa mac, ô njawapac nanj sêkêj têtj mac, nanj su. ⁷ Ma inj oc kêtj mac asê awham su yêc njawapac nanj mac ahóc, ma yac bocdinañj. Têtj ndoc Pômdau Yisu ti inj ndê anjela njanga sêsip akêj undambê sêmênj, ma sêhoc dau asê ti ya njawê atu, nanj goc Anötö oc kôm gêtj honj dinañ njandô sa. ⁸ Lau nanj sêtéc Anötö sa dom ma anjôc Pômdau Yisu ndê njawaê njayham njapu dom, nanj Anötö oc kêtj njagêyô têtj njac. ⁹ Inj oc êmasuc njac su yêc Pômdau, nanj ndóc undambê ti ndê njac lai ma njawasi atu, nanj anjô-nga. Ma njac oc sêkóc si njagêyô nanj sêmbo sac njapanj ma njapanj. ¹⁰ Gêtj dau oc njandô sa têtj ndoc Pômdau mbu meñj, ma lau dabun honj nanj sêkêj whinj inj, nanj oc sêtéc inj ndê waê sa ti sêmpinj inj. Ma mac awhinj, oc ambo awhinj lau dau, njahu bu mac akêj whinj njawaê njayham nanj yac ahoc asê têtj mac.

Mbec pi lau Tesalonika-nga

¹¹ Yac gauc gêm gêñ hoñ dinarj dec aterj mbec tu mac-nga ñapanj. Yac neñ Anötö kégalem mac sa ati inj ndê lau, ma bocdinarj dec yac aterj mbec bu inj puc mac dôñ, e andic dabinj nem lêñ ti sakinj hoñ nditôm inj ndê atac whinj. Ma yac aterj mbec bu lêñ ti sakinj ñayham hoñ nanj mac bu akôm tu mac nem akêñ whinj Pômdau-nga, nanj Anötö ndê ñaclai oc nem mac sa bu akôm ñandô sa. ¹² Ma bocdinarj mac oc apo Pômdau Yisu ndê waê sa, ma mac daôm oc atap nem waêm sa tu inj-nga. Mwasinj akêñ yac neñ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, nanj oc kôm gêñ dau ñandô sa.

2

Wachuc hoñ Ñadambaoc hoc dau asê

¹* O asidôwai. Yac ato yom têñ mac su, pi Pômdau Yisu Kilisi ndê bêc mbu meñ-nga, nanj Anötö oc ndic yac hoñ sa dapitigeñ, ma dambo dawhinj Yisu. Yac gauc gêm yom dau, ma bu anem la mac bocdec bu. ² Lau ñatô bu sêsôm têñ mac bu Pômdau ndê bêc dau meñ hóc asê su, nanj goc ahêgo daôm dom me atac lu-lu dom. Lau dau bu sêsôm bu Ñalau Dabuñ kêñ ñawaê dau têñ ñac, me yac dauñ asôm me ato têñ ñac, dec akêñ whinj dom. Yom dau yom tasanj! ³ Ayob daôm bu lau danj sêñsau mac dom, bu gêñ ñatô oc sêhóc asê muñ su, nanj goc Pômdau ndê bêc oc meñ sa. Têm danj oc meñ sa, nanj lau daêsam oc sêhu Anötö ti ndê yom sinj. Ma tinjambu wachuc hoñ ñadamba dau oc meñ sa tiawê. Inj ñgac nanj gic waê bu niñga gacgeñ. ⁴ Inj oc toc dau sa ma kêñ kisa Anötö ñandô ti gêñ hoñ nanj lau sem akinj ti ñac si anötöi yêc nom, nanj bocdinarj. Ma inj oc sóc ndi ndôc Anötö ndê flôm dabuñ, ma êñsau lau bu inj Anötö dau. ⁵ Yom dindec pi ñgac wachuc, inj yom wakuc dom. Gauc nem bu têñ ndoc aô gambo gawhinj mac, nanj gasôm têñ mac su. ⁶ Ma gêñ nanj kwahic dec kalhac inj ahuc dec inj meñ sa tiawê su dom, nanj mac anjyalê su. Inj oc hóc asê tôm ñandoc nanj Anötö dau kêmatinj tidôñ su. ⁷ Kwahic dec inj ndê ñaclai nanj kêgilí lau bu sêkôm mêtê sac, nanj kôm gwelenj yêc sinj dau. Ma ñaclai dau oc kôm gwelenj bocdinarj, e Anötö kôc gêñ nanj kalhac ñgac dau ahuc, nanj su. ⁸ Têñ dinarj wachuc hoñ ñadamba dau oc meñ sa tiawê. Tigeñ têñ têm nanj Pômdau Yisu mbu meñ ti ndê ñawasi ma ñaclai atu, nanj inj oc yu wayahô, ma señ inj su ñagahô ñambwa. ⁹ Têñ ndoc ñgac sac dau meñ, nanj Sadanj oc kêñ ñaclai têñ inj bu kôm gêñ dalô atu-tu, ma gêñ ti ñaclai, ma êñsau bu Anötö ndê ñaclai kôm gêñ dau. ¹⁰ Inj oc kôm gêñ sac daêsam ma êñsau lau nanj sêsa lêñ sêniñga-nga. Ñac lau dau sêtec Anötö ndê yom ñandô, nanj tôm bu tóc señ dandôc tanli-nga asê têñ ñac. ¹¹ Tu dinarj-nga dec Anötö oc hu ñac sinj bu Sadanj êñsôñ ñac, e sêkêñ whinj yom tasanj. ¹² Ma lau hoñ nanj sêkêñ whinj yom ñandô dom, ma atac ñayham atu tu lêñ sac-nga, nanj oc sêtap si ñagêyô sac sa, têñ Anötö ndê bêc êmatôc lau-nga.

Anötö kêyalinj inj ndê lau sa gwananj

¹³ O asidôwai nanj Pômdau tac whinj mac ndu andô, yac mba ñalôm kac yac bu anem danje Anötö tu mac-nga tôm bêc hoñ. Nahu bu têñ têm ñamata-nga andô inj kêyalinj mac sa gwananj, bu atap inj ndê mwasinj nem mac si-nga sa. Ma gêñ dau ñandô sa bocdec bu, kwahic dec mac akêñ whinj yom ñandô, ma Ñalau

* **2:1:** Wachuc hoñ Ñadamba - yom nanj Pol to yêc Yom Grik nanj danem kwi bu 'ngac sóc yomsu ñapu-nga dom,' me 'ngac nanj yomsu mbasi yêc inj ndê ñalôm.' (Yom Inglis: 'lawless one.') Ñgac dau oc tec Anötö ndê yomsu ma kôm gêñ hoñ bambalinj tôm inj dau atac whinj.

Dabun kôm gwelen yêc mac nem ñalôm bu êmasan mac ati lau dabun. ¹⁴ Anötö kégalêm mac sa bu awêkain mwasiñ dinan, ma bu atap yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñawasi atu sa. Ma mac atap galem dau sa têtñ ndoc in kêtñ yac bu ahoc ñawaê ñayham asê têtñ mac nan. ¹⁵ Bocdinar asidôwai, alhac ñanğa. Yom ñandô hon nan yac ac dulu têtñ mac ña whañsun me ato sip bapia, nan akôc dôñ ma ankcuc ñapep.

Pol teñ mbec pi ñac

¹⁶⁻¹⁷ Yac aten yac neñ Pômdau Yisu Kilisi lu Daman Anötö bu kôm mac nem ñalôm tighahô, ma puc mac dôñ bu akôm mêtê ti asôm yom ñayham en. Anötö dau in tac whin yac ndu andô ma in gic bata mwasiñ ñayham nan ña-ñandô dakêtñ batan dambo, ma mwasiñ dau oc puc yac neñ ñalôm dôñ tôm bêc hon.

3

Pol tac whin bu sêteñ mbec tu in ti ndê lau-nga

¹ Asidôwai, anen yom dan yêc bu wandac mac bocdec bu. Aten mbec tu yac-nga, tu bu Pômdau ndê ñawaê tiapa tôm gameñ hon-nga ma bu lau sêtoc yom dau sa, tôm mac atoc sa. ² Ma aten mbec bu Anötö êngaho yac su yêc lau sac amba. Bu lau daêsam sêkêtñ whin Pômdau dom, ma sêkêtñ kisa yac. ³ Tigen Pômdau oc hu yac siñ dom. In oc puc mac dôñ ma yob mac tu ñgac sac Sadañ-nga. ⁴ Ma in kôm yac atac pa su pi mac, dec yac akêtñ whin bu yatu hon nan yac akêtñ têtñ mac, nan mac asôc ñapu kwahic dec, ma oc ankcuc ñapan. ⁵ Yac aten mbec ma andac Pômdau bu whê mac nem gauc sa, e anyalê Anötö ndê mêtê atac whin mac-nga tidôtñ. Ma yac aten in bu nem mac sa, bu alhac ñanğa ma ahoc ñawapac ti nem atac pa su, tôm Kilisi dau.

Pol kêtñ puc lau oyom dinda

⁶ Tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, yac bu akêtñ yatu mac asidôwai bocdec bu. Andic ahê asidôwai oyom hon nan sêsôs yom nan yac ac dulu têtñ mac, nan ñapu dom. ⁷ Têtñ têtñ yac ambo awhin mac, nan yac ambo ñambwa dom, magoc akôm gwelen tu anem daun sa-nga. Ma mac anyalê bu in lêtñ solop bu mac ankcuc yac mba mêtê dinan andic ñawaê. ⁸ Yac akôc gêtñ danen-nga ñambwa yêc mac dom. Mba! Yac amlhi dec an. Yac am gwelen atu ôbwêc ma ac bu akôm kwan daun, ma bu akêtñ ñawapac têtñ mac nem lau tu sêyob yac-nga dom. ⁹ Pômdau ndê yom tôc asê bu yac atôm bu andac mac bu akêtñ gêtñ puc yac dôñ-nga, ô yac mba gwelen ñawaê ñayham-nga. Tigen yac akôm kwan daun bu atôc lêtñ ñayham têtñ mac bu ankcuc. ¹⁰ Ma gauc nem ñagôlin nan yac akêtñ têtñ mac têtñ têtñ yac ambo awhin mac, nan yêc bocdec bu, “Asa nan tec bu kôm gwelen, nan neñ gêtñ dom.”

¹¹ Yac anğô ñawaê pi mac nem lau oyom ñatô, dec ato yom dinan. Ñac lau dau sem gwelen aman-nga dom, magoc sem gwelen whañsun-nga hôc gêlêc, ma sêun lau ñatô si yom sa sêtôm andu. ¹² Lau kain dinan yac bu akêtñ yatu ti anem la ñac tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, bu sêhu lêtñ oyom-nga dau siñ, ma sênem gwelen tu sêkôm kwa dau-nga.

¹³ O asidôwai, alhac ñanğa ma lic kam sa tu akôm mêtê ñayham-nga dom. ¹⁴ Asa nan bu sôc yom nan yac ato sip bapia dindac ñapu dom, nan tamtin in ñapep. Ambo ahê in, e in ênyalê in ndê giso ma maya dau. ¹⁵ Alic in gitôm nem ñacyo dom, magoc akêtñ puc in tôm mac nem asidôwa dan.

Yom ndic bata-nga

¹⁶ Pômdau whirj mac honj. Inj Yom Malô Njatau dau kêj mac nem atac timalô pi gêj honj ma tôm bêc honj.

¹⁷ Aô Pol daun gato yom njambu-nga dindec, bu wakêj nejj acsalô têj mac. Aô gato yom bocdinajj nj aô daun amanj, sip anejj bapia honj tôm anejj njadôhônj.

¹⁸ Mwasinj akêj Pômdau Yisu Kilisi têj mac honj.

Pol ndê bapia ñamata-nya têtj Timoti Yom whê bapia dindéc sa-nya

Timoti inñ ngac gameñ Galesia-nya, nanñ ndê malachu Listra. Timoti damba inñ ngac Grik-nya, ma dinda inñ awhê Israel-nya nanñ kêtj whinñ Yisu (2 Tim 1:5). Têm daêsam Timoti kêsêlêñ whinñ Pol ma kôm gwelenñ whinñ inñ (Rom 16:21, Apo 16-20). Tinambu Timoti yob lau sêkêñ whinñ-nya yêc malac Epesas, ma Pol to bapia dindéc têtj inñ têtj ndoc dinanñ. Inñ kêtj bapia dau têtj Timoti, magoc to yom daêsam nanñ gic lau sêkêñ whinñ-nya honñ ñawaê.

Pol kêtj puc Timoti tu kêdôhônwaga tasanñ-nya. Inñ têtj bu mboe ñac oc sêkôm lau si sêkêñ whinñ tisac. Inñ gêm la Timoti bu yob ndê lêtj ti sakinñ ñapep bu lau sêkêñ whinñ-nya sêlic ma sêñkuc. Ma inñ têtj lêtj ñayham-ñayham nanñ gic waê lau bata ti lau nanñ sem akinñ ti sêyob gôlôwac dabuñ.

Pol gic hu ndê bapia têtj Timoti

¹ Aô Pol, Yisu Kilisi ndê ñapospel, gato bapia dindéc. Anötö nanñ gêm yac si, lu Yisu Kilisi sic atu yom ma sêñyalinñ aô sa, dec gati aposel. Yisu dau, inñ ti gêtj ñayham honñ nanñ dakêñ batanñ, nanñ ñadau. ² Aô gato yom dindéc têtj am Timoti, nanñ aô galic am gitôm aô atungac ñandô, tu am nem kêtj whinñ-nya. Mwasinñ ti tawalô ma yom malô têtj am, akêñ Damanñ Anötö lu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi.

Yom pi kêdôhônwaga tasanñ

³ Têtj ndoc aô gatêñ gameñ Masedonia-nya ga, nanñ aô gateñ am bu gacgeñ mbo malac Epesas, bu kêtj yao lau nanñ sêndôhônñ yom tasanñ bu sêhu sinñ. ⁴ Ma bu sôm têtj ñac bu sêhu minñ akwa ñambwa-ñambwa sinñ, ma yom daêsam nanñ êlêmê sêsôm pi apai ti pungaci si ñaê, nanñ sêhu sinñ bocdinanñ. Yom kainñ dinanñ kôm lau atac lu-lu, ma sêhu lêtj ñayham sem akinñ Anötö ti sêkêñ whinñ inñ-nya sinñ. ⁵ Aô gateñ am bu ndic yao lau dau bu sêhu si yom tasanñ honñ sinñ, tu bu lau sêkêñ whinñ-nya honñ sêsap mêtê atac whinñ-nya dôñ. Mêtê dau datap sa yêc lau ti ñalôm ñawasi, nanñ sêmbo ti atac pa su tu ñac si lêtj gitêñ-nya, ma sêkêñ whinñ ñannga. ⁶ Lau ñatô sêhu lêtj dau sinñ su ma sêsap yom ñambwa-ñambwa dôñ. ⁷ ñac atac whinñ bu sêndôhônñ Anötö ndê yomso têtj lau, ma sêkôm gêtj dau ti licwalô eñ sêmbo. Tigenñ ñac sêñyalê yom dau ñahu ñandô dom.

⁸ Yac bu neñ gauc sa pi Anötö ndê yomso ña-gwelenñ ti ñahu ñapep, dec oc dalic bu yomso dau inñ gêtj ñayham. ⁹ Ma tanjalê bu yomso nanñ Anötö kêtj têtj Moses, nanñ gic waê lau gitêñ dom. Magoc inñ ndê yomso gic waê lau kainñ bocdec. Lau wachuc dinda nanñ sêtec bu sêsôc yomso dau ñapu, lau nanñ sêtec Anötö ti ndê gêtj dabuñ honñ, ma sêsap mêtê sac ti mêtê ñadômbwi dôñ. Ma lau nanñ sic dindai ti dambai me lau ñatô ndu-nya. ¹⁰ Ma yomso dau gic waê lau nanñ sêkôm mêtê mockainñ-nya ti mêtê nanñ so pwac nanñ Anötö kêmatinñ tu awhê lu ngac sênem dau-nya, ma lau nanñ sêñgaho lau ma sêkêñ têtj lau ñatô semlhi ñac sêti lau akinñ ñambwa, lau tasanñ, ma lau nanñ sêsôm yom tasanñ yêc lau sêmatôc yom-nya anjô-nya. Aêc! Anötö ndê yomso gic waê lau bocke nanñ sêkôm mêtê sac, nanñ so yom pi lêtj solop nanñ yac tandôhônñ. ¹¹ Ma lêtj solop dau kêtj ñawaê ñayham nanñ Anötö kêtj sip aô amanñ bu wandôhônñ têtj lau. Ma ñawaê dau têtj inñ ndê waê ti ñaclai ma ñawasi asê têtj yac.

Pol gêm danje Pômdau tu tawalô in-nga

¹² Aô wanem danje yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi, naŋ kêŋ njanŋa têtj aô, bu in gêlic aô gitôm bu wakôm in ndê gwelenj nja waê njanham-nga, dec kêyalin aô sa bu wanem akin in. ¹³ Aô ngac naŋ muŋ-nga gasôm yom sac sambuc pi Yisu ti ndê lau sêkêŋ whin-nga, ma gakêŋ kisa nja ma gac lau nja tât. Magoc Yisu Kilisi gêlic bu aô neŋ gac sa dom, ma gakêŋ whin in su dom, dec gakôm gêtj dinan, ma tu dinan-nga dec in tawalô aô ma gêm aneŋ njalôm kwi. ¹⁴ Yac neŋ Pômdau kêsalê aô ahuc nja in ndê mwasiŋ, dec mêtê dakêŋ whin-nga ti mêtê atac whin-nga naŋ gic lau naŋ sêkêŋ whin Yisu Kilisi nja waê, naŋ in kêŋ têtj aô.

¹⁵ Yom dec aô bu wasôm, in yom njandô ma yom njanham bu lau hoŋ sêkôc sa ma sêkêŋ whin. Ma yom dau bocdec, “Yisu Kilisi sip nom meŋ bu nem lau naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ si.” Yom dau gic waê aô dauŋ solop, bu muŋ-nga aô ngac gakôm sac-nga gahôc gêlic lau hoŋ su. ¹⁶ Ma bocdinan dec Yisu Kilisi tawalô aô ngac sac dec, tu bu lau hoŋ sêlic njalêŋ naŋ in hê yom malô sa têtj aô, ma kêŋ njasawa têtj aô bu wanem neŋ njalôm kwi. Ma lau naŋ bu sêkêŋ whin in, ma sêtap seŋ sêndôc tali njapan-nga sa, naŋ oc tôm bu sêtap in ndê tawalô sa, njalêŋ tigenj tôm aô gatap sa.

¹⁷ Yac neŋ Anôtô in Kin atu naŋ mbo titêm-titêm, ma oc pacndê dom. Njamalac danj sêlic in anŋô su dom, magoc in tigenj in Anôtô njandô. Tu yom hoŋ dinan-nga dec tampin in, ma dapo in ndê waê sa, kwahic dec ma nditôm bêc hoŋ. Yomandô!

Pol puc Timoti dôŋ bu lhac njanŋa

¹⁸ Aneŋ balê Timoti. Muŋ-nga lau sêkêŋ whin-nga nja tât sêlhac sêtôm propet ma sêhoc yom asê pi am. Kwahic dec aô bu wanem la am bu gac nem lau dau si yom njapan, bu puc am dôŋ bu lhac njanŋa, ma ndic siŋ njanŋa tu Anôtô ndê yom njandô-nga. ¹⁹ Kôc nem kêŋ whinj dôŋ, ma atac pa su tu am nem lêtj naŋ am sa mbo Anôtô anŋô-nga. Lau nja tât sêtec yom njandô, ma bocdinan dec nja si sêkêŋ whinj ginŋa su, gitôm wanj naŋ gwêc gic popoc pi hoc gi. ²⁰ Gac nem Himeneus lu Aleksanda, ngac lu naŋ sêtec yom njandô dec kamasuc inlu su sêsip Sadaŋ amba, tu bu sênyalê si giso, ma sêsôm yom sac pi Anôtô tiyham dom.

2

Njagôlinj datenj mbec-nga

¹ Gêtj namata-nga aô bu waterj am bu êmgilê lau sêkêŋ whin-nga pi lêtj datenj mbec-nga. Sôm têtj nja bu sêtenj mbec tu lau hoŋ-nga, ma sênem danje Anôtô tu nja-nga. Gêtj bocke naŋ sêpônda, naŋ sêndac Anôtô, ma sênem lau nja tât awha têtj in. ² Aô atac whin bu sêtenj mbec tu kin ma lau hoŋ naŋ sem gôlinj yac-nga, bu sênem gôlinj yac njapep e dambo ti yom malô, ma datoc Anôtô sa ti dasa neŋ lêtj hoŋ dabuŋ eŋ. ³ Mbec kainj dinan in gêtj njanham, ma yac neŋ Anôtô naŋ gêm yac si, naŋ gêlic njanham. ⁴ Bu Anôtô tac whin bu lau hoŋ sênyalê yom njandô pi Yisu, e sêkêŋ whin ma sêtap Anôtô ndê mwasiŋ nem nja si-nga sa. ⁵ Yac tanjalê bu Anôtô tigenj dê mbo, ma ngac nem siliŋ-nga tigenj mbo Anôtô ma lau nom-nga njalhu, in Yisu Kilisi dau. ⁶ In ngac naŋ kêŋ dau ma mbac ndu bu nemlhi lau hoŋ si sac nja tât, ma êngapwêc nja su yêc sakinj mêtê sac-nga. Gêtj dau meŋ sa tôm njandoc naŋ Anôtô kêmatiŋ tidôŋ muŋ su, ma têtj Anôtô ndê lêtj nem lau si-nga asê. ⁷ Ma in kêyalin aô sa gati in ndê ngac ahen-nga ti in

ndê aposel, bu wandôhôn yom ñandô nan yac lau dakêñ whin-nga hon dasap dôñ, nan têtñ flau gameñ apa-nga. Aô gasôm yomandô, aô kasau dom.

⁸ Aô tac whin bu lau sêhóc amba sa ma sêteñ mbec tôm gameñ sambob. Magoc ñac sêyob dau bu sêsa si lêñ dabuñ eñ. Asa nan atac ñandê têtñ lau me sôm lau ñatô, nan hóc amba sa ma teñ mbec dom.

Lauwhê sêkêñ whin-nga si lêñ

⁹ Aô tac whin bu lauwhê sêhêgo dau êñlêc tu ñakwê ñayham-ñayham bu sêsôc-nga dom. Whê ñac si gauc sa pi ñakwê ñaôli atu-tu ma gôlôn ñayham gitôm gol me kôm, ma pi mêtê sênem bocbiñ kêclauñ-nga, bu gêñ hon dinan in gêñ ñambwa-nga yêc Anôtô anjô-nga. ¹⁰ Awhê asa nan sôm bu nem akiñ Anôtô, nan bu kôm mêtê ñayham, dec mêtê dau gitôm in ndê ñakwê ti gôlôn ñayham.

¹¹ Têtñ ndoc lau sêkac sa tu sêlic om-nga, nan aô tac whin bu lauwhê sênem dau dôñ ma sêkêñ danja Anôtô ndê yom ñapep, ma sêsôc laungac ñapu. ¹² Aô atac whin bu lauwhê sênem dau dôñ, ma gakêñ yao bu ñac sêndôhôn me sênem gôlin laungac dom. ¹³ Bu Anôtô kêmasan Adam mun, goc kêmasan Ewa kêkuc in. ¹⁴ Ma Sadan kêsau Adam mun dom, in kêsau Ewa e in kêgili Anôtô ndê yom ma kôm sac. ¹⁵ Magoc tinambu awhê dan kôc Anôtô ndê †Ñgac Nem Lau Si-nga, ma oc tôm bu lauwhê sêtap Anôtô ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa tu ñgac dinan-nga, ma tu ñac sêsap mêtê dakêñ whin-nga ti atac whin-nga dôñ, ma sem dabuñ dau ma sêsa si lêñ ti gauc ñayham eñ.

3

Yom pi gôlôwac dabuñ si ñagôlôn

¹ Yom dindec in yom ñandô. Asa nan tac whin bu ti gôlôwac dabuñ si ñagôlôn,* nan atac whin gwelen ñayham dan. ² Bocdinan ñgac nan bu yob gôlôwac dabuñ, nan yob dau ñapep, ma sa ndê lêñ gitêñ e lau dan gitôm dom bu sêpu in. In nem awhê tigen, ma kôm gêñ hon ti gauc ñawa. Alic bu in ñgac kain bocdec. In ñgac kôc lau sa ti êmwasiñ ñac-nga, ma ñgac ti gauc gitôm bu êndôhôn lau. ³ I ñ ñgac nôm gêñ êñin in-nga dom, ma ñgac tac ñandê-nga me ñgac sôm lau-nga dom. In ñgac malô ma in atac whin mone kêlêc dom. ⁴ Ñgac nan bu yob gôlôwac dabuñ, nan yob dau ndê balêkoc ñapep e sêsôc in ñapu ma sêtoc in sa. ⁵ Ñamalac dan nan tôm dom bu nem gôlin in dau ndê gôlôwac, nan oc tôm dom bu nem gôlin Anôtô ndê gôlôwac bocdinan. ⁶ Ma ñgac nan gêm dau kwi ma kêñ whin ñasawa apê eñ, nan akêñ in yob gôlôwac dabuñ dom. Bu mboe in oc toc dau sa e Anôtô kêñ ñagêyô têtñ in, gitôm in kêñ têtñ Sadan. ⁷ Alic bu in ñgac nan gôlôwac dabuñ ti lau nan sêmbo gôlôwac ñalôm dom, nan hon sêlic in ñayham. Ma bocdinan gitôm dom bu lau dan sêpu in, ma Sadan oc tôm dom bu ku in dulu.

⁸ Ma lau nan bu sênem akiñ gôlôwac dabuñ,† nan bocdinan. Ñac lau nan sêsa lêñ gitêñ eñ ma tu dinan-nga lau hon sêtoc ñac sa. Ñac lau tasan dom, magoc sêsôm yom ñandô eñ. Ñac lau sênôm gêñ êñin ñac-nga dom, ma lau

* **3:1:** Yêc 3:1-7 Pol to yom pi gôlôwac dabuñ si ñagôlôn. Yêc Yom Grik in to episkopos, nan danem kwi bu 'ñgac ñamata-nga' me 'hetman.' Lau ñatô sem kwi bu 'Bisop.' Bocdinan Pol ndê yom hêganôn gôlôwac dabuñ si ñagôlôn hon gitôm Bisop me Siots Presiden me géyobwaga. † **3:8:** Yêc 3:8-13 Pol to yom pi lau bocke nan bu sênem akiñ gôlôwac dabuñ. Yêc Yom Grik in to diakonoi, nan danem kwi bu 'lau akiñ.' Bocdinan yom dau gic waê lau nan bu sênem akiñ gôlôwac dabuñ, gitôm pasto (ñgacsakin), ma lau bata (ol elda), ma dabuñwaga.

naŋ sêŋsalê lêŋ daêsam tu sêtap awa sa-ŋga dom. ⁹ Yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ sêsap dôŋ ŋaŋga, ma sêsa lêŋ gitêŋ eŋ tu bu sêmbô Anötô aŋgô-ŋga ti atac pa su eŋ. ¹⁰ Bocdinaŋ lau naŋ mac bu akêŋ ŋac tu sênem akiŋ gôlôwac dabuŋ-ŋga, naŋ aŋsahê ŋac si lêŋ ti sakiŋ muŋ, ma lau naŋ si giso mbasi, naŋ goc sêkôc gwelenŋ dau. ¹¹ Yom kainŋ tigenŋ hêganôŋ lau dau si lauwê. Ŋac lauwê ti lêŋ solop naŋ lau hoŋ sêtoc ŋac sa. Ŋac sêyob si whasuŋ bu sêsôm yom bambaliŋ pi lau ŋatô dom, lauwêŋ gauc ŋawa, m a lauwêŋ naŋ lau hoŋ sêkêŋ whiŋ bu gêŋ bocke naŋ sêkêŋ sip ŋac amba, naŋ ŋac oc sêyob ŋapep eŋ. ¹² Ŋgac bocke naŋ bu nem akiŋ gôlôwac dabuŋ, naŋ nem awhê tigenŋ ma nem gôliŋ iŋ ndê awhê ti balêkoc ŋapep. ¹³ Lau naŋ sem akiŋ ŋapep, naŋ oc sêtap waê ŋayham sa, ma ŋac oc sêlhac ŋaŋga ma atac l u-lu dom tu ŋac si sêkêŋ whiŋ Yisu Kîlisi-ŋga.

Pol whê ndê bapia ŋahu sa

¹⁴⁻¹⁵ Aô gakêŋ batanŋ bu ŋasawa sauŋ aô oc watêŋ am waloc. Magoc aô gakôc gauc gi lu gi lu, bu mboe gwelenŋ danŋ oc hê aô dôŋ, ma boc-dinaŋ dec gato bapia dindec têŋ am. Ma gato yom hoŋ dindec bu wawhê am nem gauc sa pi lêŋ solop tu yac gôlôwac dabuŋ taŋkuc-ŋga. Bu yac dati Anötô Tali Ŋadau ndê gôlôwac dabuŋ ma yac datôm alhô ŋaŋga bu tambalaŋ iŋ ndê yom ŋandô.

Yom tampiŋ Kilisi-ŋga

¹⁶ Ma yac lau naŋ tam akiŋ Anötô, naŋ dakêŋ whiŋ yom pi Kilisi, naŋ ŋahu atu ma sip ŋalôm gi. Yomandô! Bu yac dakêŋ whiŋ yom bocdec bu:

Iŋ sip nom meŋ ti ŋamalac.

Ŋalau Dabuŋ whê iŋ sa ma tôc asê bu iŋ ŋgac gitêŋ.

Ma aŋela sêlic iŋ.

Lau sêhoc ŋawaê ŋayham asê pi iŋ yêc nom ŋagameŋ hoŋ.

Ma lau sêkêŋ whiŋ iŋ yêc gameŋ sambob.

Ma Anötô kôc iŋ sa, mbu têŋ iŋ ndê gameŋ ŋawasi-ŋga gi.

4

Lau oc sêhu yom ŋandô siŋ

¹ Ŋalau Dabuŋ tôc asê yêc awê bu têŋ têm ŋambu-ŋga, lau ŋatô oc sêhu yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga siŋ. Ma ŋac oc sêŋkuc Sadaŋ ndê ŋalau sac ti ŋac si yom tasanŋ. ² Lau tasanŋ oc sêmeŋ ma sêndôhônŋ yom tasanŋ dau e sêtim lau ŋatô ma sêhu yom ŋandô siŋ. Lau tasanŋ dinaŋ sêkôm sêkôm gêŋ dau ti atac pa su, ŋahu bu Sadaŋ pôc ŋac si gauc ahuc e sêŋyalê si giso dom. ³ Ŋac sêkêŋ yao bu lauwêŋ ma ŋgac sênem dau dom, ma sic yao ŋac bu sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga ŋatô dom. Magoc yac lau naŋ dakêŋ whiŋ ma taŋkuc yom ŋandô, naŋ taŋyalê bu Anötô kêŋ gêŋ daneŋ-ŋga dau bu yac daneŋ ti danem danŋge iŋ. ⁴ Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötô kêŋ, naŋ gêŋ ŋayham ma bocdinaŋ datec dom. Dakôc sa ma danem danŋge iŋ. ⁵ Anötô ndê yom ma mbec naŋ dateŋ, naŋ gitôm bu kôm gêŋ hoŋ ti dabuŋ.

Pol gêm la Timoti

⁶ Am bu whê yom hoŋ dindec sa têŋ am nem asidôwai sêkêŋ whiŋ-ŋga, dec am oc ti Yisu Kîlisi ndê ŋgac akiŋ-ŋga ŋayham. Tôm am kôm e meŋ têŋ kwahic dec, sap yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga dôŋ, ma danam wambu yom ŋayham naŋ yac ac dulu têŋ am, bu gêŋ dau oc puc am dôŋ bu lhac ŋaŋga tôm bêc hoŋ. ⁷ Ma miŋ ŋambwa naŋ lau andô naŋ sem gauc Anötô, naŋ sic dulu têŋ lau wakuc,

ma yom ñasawa-ña hony, nan am tec yêc-ña. Yob daôm nem lêñ ñapep, ma timêtê daôm tu bu ti Anötö ndê ñgac gitêñ-ña. ⁸ Lau nan sêtimêtê dau ñamlic tu sêtap licwalô sa tu gêñ nom-ña-ña, nan oc nem ñac sa ñandô dom. Magoc yac bu datimêtê dauñ tu dasa Anötö ndê lêñ gitêñ-ña, oc nem yac sa ñandô. Oc nem yac sa têtñ kwahic dec, ma têtñ têtñ ñambu-ña bocdinañ.

⁹ Yom dec aô bu wasôm, in yom ñandô ma yom ñayham tu lau hony sêkôc sa ma sêkêñ whiñ-ña. ¹⁰ Anötö Tali Ndaou kêmasanj lêñ bu nem lau hony si, ma lau nan sêkêñ whiñ in, nan sêtap lêñ dau sa su. Bocdinañ yac dakêñ batan bu oc datap yom dau ña-ñandô sa, dec dalhac ñanña ti dakôm gwelen bu dapuc yom dau dôñ.

¹¹ Êmdôhôn yom hony dindec ma ndic atu lau bu sêsôc ñapu. ¹² Yob daôm bu kôm nem gêñ hony ñapep, ma lau dan oc sêpu am bu am balê wakuc dom. Yob nem lêñ mbo-ña, sôm yom ñayham en, sap mêtê atac whiñ lau ti kêtñ whiñ-ña dôñ ñanña, ma sa nem lêñ gitêñ bu tôc dôhôn ñayham têtñ lau sêkêñ whiñ-ña bu sêlic ma sêñkuc. ¹³ Kêtñ daôm sambuc bu nem akiñ Anötö e tôm aô wahôc asê am. Sam in ndê yom nan sêto yêc, nan asê têtñ lau, nem mêtê ñac, ma êmdôhôn ñac.

¹⁴ Mun-ña, têtñ ndoc lau bata sêkêñ amba sac am, nan ñac si dan tisa gitôm propet, ma hoc yom asê pi mwasin nan Nalau Dabun oc kêtñ têtñ am, tu kôm Anötö ndê gwelen-ña. Kwahic dec aô bu wapuc am dôñ bu kôm nem gwelen ñapan ña mwasin dinañ ña-ñaclai. ¹⁵ Kôc anen yom dindec sa ma kôm ñandô sa. Kêtñ nem ñalôm sambuc tu kôm Anötö ndê gwelen-ña, ma lau hony oc sêlic am nem gwelen ña-ñandô yêc awê. ¹⁶ Yob daôm nem lêñ ti yom nan am kédôhôn têtñ lau, nan ñapep. Sap lêñ ñayham ti yom ñandô dôñ ma lhac ñanña, ma am bu kôm bocdinañ, dec am oc tap Anötö ndê mwasin nem am si-ña ña-ñandô sa, ma lau nan sêkôc am nem yom sa, nan bocdinañ.

5

¹ Am bu nem la ñamalac andô dan, nan goc sôm yom ñanña têtñ in dom. Sôm yom tôm am bu sôm têtñ am daôm damam. Ma nem la balêi wakuc tôm am bu kôm têtñ am daôm nem asimi. ² Lic lauwê atu-tu tôm am daôm dinam, ma bawhêi nditôm am lhômwêi, ma kôm mêtê ñawasi en têtñ ñac.

Yom pi lauwê sawa

³ Lauwê sawa nan si lau mba tu sênem ñac sa-ña, nan toc ñac sa ñapep ma nem ñac sa. ⁴ Magoc awhê sawa dan bu ndê balêkoc me punçaci ti puwêi sêmbo, goc gwelen sênem in sa-ña yêc ñac amba. Nalêñ dinañ ñac si lêñ sênem akiñ Anötö-ña oc nem ñandô, ma sêô sakiñ nan dinda ti damba ma pui sêkôm têtñ ñac mun su. Ma lêñ dinañ gic Anötö tandô ñayham. ⁵ Magoc awhê sawa dan nan mbo tawasê ma pônnda lau tu sênem in sa-ña, nan oc ten mbec ôbwêc ma ac, ma takwê Anötö bu nem in sa. ⁶ Awhê sawa nan êlêmê po dau sa ña gêñ ñayham-ñayham nom-ña, nan gitôm awhê batê dan yêc Anötö angô-ña.

⁷ Am whê yom dindec sa têtñ lau sêkêñ whiñ-ña hony, bu sêsa si lêñ ñapep e lau dan sêtôm dom bu sêñgôlin yom pi ñac. ⁸ Asa nan sôm bu in kêtñ whiñ Yisu, magoc gêm dinda lu damba me in dau ndê lau sa dom, nan tôc asê bu in ndê kêtñ whiñ in gêñ tasan, ma kôm mêtê sac sambuc hôc gêlêc lau nan sêkêñ whiñ dom, nan si mêtê sac su.

⁹ Mac bu akêñ awhê sawa dan ndê ñaê sip lauwê sawa si ñadêñ,* goc gauc nem gêñ bocdec. In bu ndê yala hôc gélêc 60 su, nan goc gitôm bu mac akêñ in ndê ñaê sip lauwê sawa si ñadêñ. Ma alic bu in awhê nan sap in nakwen dôn ñapep têtñ ndoc in mbo tali. ¹⁰ Ma in awhê nan lau honj sêtoc in sa bu in awhê kôm mêtê ñayham-nga. In yob ndê balêkoc ñapep, in awhê kôc lau sa ti êmwasiñ ñac-nga, ma in gêm akin lau sêkêñ whiñ-nga, gitôm in kégwiniñ dau ma kégwasiñ ñac gahi. Ma in awhê nan êlêmé gêm lau ti ñawapac sa, ma kôm gwelen ñayham daêsam whiñ bocdinañ. Awhê sawa nan ndê lêtñ ñayham gitôm dinañ, nan akêñ in ndê ñaê sip lauwê sawa si ñadêñ.

¹¹ Magoc lauwê wakuc nan sêti lauwê sawa, nan akêñ ñac si ñaê sip ñadêñ dom. Têtñ ñamata-nga ñac oc sêkêñ si atac whiñ ma sêmatiñ pwac bu sênem akin Kilisi, magoc mboe ñasawa sauñ ñac oc ñalôm pwê bu sênem ñgac tiyham. ¹² ñac bu sêkôm bocdinañ, dec tôm ñac sic si pwac dinañ popoc ma sêkôm giso atu. ¹³ Ma gêñ ñatô whiñ. Lauwê sawa wakuc ñatô sêsa lêtñ oyom-nga e tidôn ñac. ñac atac whiñ bu sêñsêlêtñ sêlom-sêlom andu, ma sêsec gamenñ ti sêuñ lau ñatô si yom sa. ñac sêsôm yom daêsam so yom ñayham dasôm-nga. ¹⁴ Tu dinañ-nga dec aô êlêmé gakêñ ñagôliñ têtñ lauwê sawa wakuc bu sênem ñgac tiyham, sêkôc balêkoc, ma sêyob si andu ti si lau. Ma bocdinañ oc nditôm dom bu yac neñ ñacyo dan sôm yom bu pu yac lau dakêñ whiñ-nga neñ lêtñ. ¹⁵ Aô gasôm yom dinañ, ñahu bu lauwê sawa ñatô sêhu Anôtô siñ su, ma sêsa Sadan ndê lêtñ.

¹⁶ Mac lauwê nan akêñ whiñ Yisu, nan anjô. Awhê sawa dan bu mbo mac nem tonj, dec mac anem in sa andic ñawaê. Ma bocdinañ oc kêtñ ñawapac têtñ gôlôwac dabuñ dom, ma lauwê sawa nan sêpônnda dau ñandô, nan gôlôwac dau oc tôm bu sênem ñac sa.

Yom pi lau bata

¹⁷ Lau bata nan sêkêñ dau sambuc ma sem gôliñ gôlôwac dabuñ ñapep, nan datoc ñac sa êñlêc. Ma ñac nan sem mêtê ti sêndôhôn lau, nan yom dindec hêganôn ñac solop. ¹⁸ Gauc nem Anôtô ndê yom nan sêto yêc bocdec bu:

Têtñ ndoc mac akêñ makao sêkôm gwelen bolom-nga, nan asô ñac tókwa ahuc dom. Sêneñ bolom ñatô ô ñac si gwelen. *[Diut 25:4]*

Ma yac neñ yom dan tiyham yêc bocdec, “Asa nan bu kôm gwelen, nan akêñ in ndê ñaôli têtñ in ñapep.” ¹⁹ ñamalac tigenñ bu êñgôliñ yom pi ñgac bata dan, nan am ngô in ndê yom dau dom. Magoc lu me tō bu sêpuç in ndê yom dau dôn, nan goc êmatôc yom dau. ²⁰ Am bu tap sa bu yom ñandô, dec sôm ñgac bata dau yêc lau honj anjô-nga, bu lau sêlic ma sêtôc dau.

Pol gêm la Timoti

²¹ Yêc Anôtô lu Yisu Kilisi ma anela nan Anôtô kêyaliñ ñac sa, nan si anjô-nga, nan wasôm têtñ am bu êmkuc aneñ yom honj dindec, ma kôm mêtê ñayham en têtñ lau honj. Lhac whiñ lau tonj dan, ma lic tonj dan sac dom. ²² Am bu êmyaliñ lau ñatô sa tu sêkôm gwelen-nga, dec êmsahê ñac si lêtñ munj, ma kêtñ amam sac ñac sep dom. Ma yob daôm bu sa nem lêtñ ñawasi en. Ndic ahê lau nan sêkôm mêtê sac, bu wêkaiñ ñac si sac ñagêyô dom.

* **5:9:** Pol to yom pi lauwê sawa si ñadêñ, magoc in têtñ ñadêñ dau ñahu tiawê dom. Lau ñatô gauc gêm bu ñadêñ dau gic waê lauwê sawa honj nan gôlôwac dabuñ Epesas-nga sêyob ti sem sa - alic ñabatiñ 16. Ma lau ñatô gauc gêm bu lauwê nan si ñaê yêc ñadêñ, nan sêkêñ dau sambuc tu sênem akin Yisu ma gôlôwac dabuñ-nga (ñabatiñ 5, 10 ma 11).

²³ Nôm bu ñambwa dom. Nôm wain ñagec tu am ñatac-ñga. Ma oc nem am sa tu am nem gëmbac nanj kôm am ñapan-ñga.

Mêté hoñ nanj lau sêkôm oc meñ tiawê

²⁴ Lau ñatô si mêté sac yêc awê, ma bocdinañ ñac si yom pi undambê gi su, ma Anötö kêmasañ ñagêyô su bu kêñ têtñ ñac têtñ têtñ ñambu-ñga. Ma lau ñatô si sac yêc sinj dau têtñ kwahic dec, magoc oc meñ sa tiawê têtñ têtñ ñambu-ñga, ma sêtap si ñagêyô sa. ²⁵ Ma ñalên tigenj, lau gitêtñ ñatô si mêté ñayham yêc awê. Ma mêté ñayham nanj kwahic dec yêc awê dom, nanj oc tôm dom bu yêc sinj dau ñapan. Oc sa meñ tiawê.

6

Yom pi lau akiñ ñambwa

¹ Sôm têtñ lau akiñ ñambwa nanj sêkêñ whiñ Yisu, bu sêsôc si ñadaui ñapu, ma sêtoc ñac sa ñapep. Ñac bu sêkôm dom, goc lau nanj sêlic, nanj oc sêpu Anötö ndê ñaê ti yom nanj yac tandôhôn pi inj. ² Ma ñgac akiñ danj bu ndê ñadau kêñ whiñ Yisu whiñ, goc sôm têtñ ñgac akiñ dau bu toc dau sa têtñ inj ndê ñadau bu injlu sêti asidôwa tu injlu si sêkêñ whiñ-ñga lec dom. Magoc inj nem akiñ inj ndê ñadau ñapep enj, ñahu bu inj ndê gwelenj oc nem ndê asidôwa kêñ whiñ-ñga nanj Anötö tac whiñ, nanj sa.

Puc pi lau nanj sêndôhôn yom tasanj

Êmdôhôn yom hoñ dindec têtñ lau sêkêñ whiñ-ñga, ma êmgilí ñac bu sêñkuc ñapep. ³ Ñamalac danj bu êndôhôn yom nanj so aneñ yom nanj gato sip bapia dindec, me so yom ñandô nanj Pômdau Yisu Kilisi dau kédôhôn, me so yom nanj tandôhôn pi Anötö ndê lêñ, nanj tôc asê bocdec bu. ⁴ Inj ñgac toc dau sa-ñga, ma kêyalê gêtñ danj ñapep dom. Inj tac whiñ yom agwa-agwa ñambwa, ma yom nanj kôm lau sêsenj dau. Tu yom kaiñ dinañ-ñga dec lau sem lêmunj dau, sic dau, sêsôm yom sac-sac pi dau, ma sêkôc gauc sac pi si asidôwai. ⁵ Lau kaiñ dinañ si gauc kêñsônj, ma sêsenj dau ñapanj. Yom ñandô danj yêc ñac si ñalôm dom. Ñac gauc gêm bu lêñ danem akiñ Anötö-ñga ti lêñ sêtap awa sa-ñga ñambwa.

Yom pi lêñ atac whiñ mone-ñga

⁶ Magoc yac bu danem akiñ Anötö ma atac ñayham pi gêtñ bocke nanj inj bu kêñ têtñ yac, nanj gitôm datap awa ñandô sa su. ⁷ Bu têtñ têtñ dinañj sêkôc yac, nanj dahôc asê amanj sawa, ma dambac ndu ti amanj sawa bocdinañ. ⁸ Magoc gêtñ daneñ-ñga ti ñakwê bu yêc yac-ñga, dec yac atac ñayham pi gêtñ dau. ⁹ Lau nanj atac whiñ bu sêti lau ti lêlôm, nanj si atac whiñ dinañ oc ti lêñ Sadañ êntôm ñac-ñga, ma ñac oc sêpenj ma sêsip inj ndê akô sêndi. Ñac oc tagatu gêtñ daêsam, ma sêsa lêñ gauc mbasi-ñga tu sêtap gêtñ dau sa-ñga, e kôm ñac sêtisac ma sêniñga. ¹⁰ Sac daêsam ñahu yêc lêñ atac whiñ mone-ñga. Lau ñatô sêhu si sêkêñ whiñ sinj su, ñahu bu mêté atac whiñ mone-ñga gêm ñac ahuc sambuc. Ma tu dinañ-ñga dec ñawapac daêsam tap ñac sa.

Pol gic yomsu Timoti

¹¹ O Anötö ndê ñgac, am ñgô su nanj. Ndic ahê mêté sac hoñ dinañ. Êmsahê ñangba bu kôm mêté gitêñ ma sa Anötö ndê lêñ enj. Sap nem kêñ whiñ ti mêté atac whiñ lau-ñga dôñj, puc daôm dôñj bu kôm Anötö ndê gwelenj ma lic ñakam sa dom, ma mbo ti nem lêñ malô enj. ¹² Lhac ñangba ma ndic sinj têtñ lêtôm hoñ nanj bu ku am nem kêñ whiñ dulu. Munj-ñga lê am hoc yom asê yêc lau daêsam

anġô-nga bu am kêŋ whiŋ Yisu Kilisi. Gêŋ dau tôc asê bu am tap Anötö ndê galem ndöc tamli ŋapaŋ-nga sa su. Bocdinaŋ sap galem dau ŋa-ŋandô dôŋ ŋaŋga eŋ. ¹³ Yêc Yisu Kilisi, naŋ sôm ndê yom asê solop têŋ Pontias Pailot, ma yêc Anötö naŋ kêŋ gêŋ hoŋ sêmbô tali, naŋ anġô-nga, aô wandic atu am bocdec bu. ¹⁴ Yom hoŋ naŋ aô gac atu am, naŋ êmkuc ŋapep, ma sa nem lêŋ solop ti dabuŋ eŋ, e yac nen ŋ Pômdau Yisu Kilisi mbu meŋ hóc asê, ¹⁵ têŋ ndoc naŋ Anötö kêyalin sa su.

Tampinŋ Anötö dandic ŋawaê. Inŋ tigenŋ inŋ gêŋ hoŋ ŋadau. Inŋ kinŋ hoŋ si Kinŋ, ma pômdau hoŋ si Pômdau. ¹⁶ Inŋ mbo titêm-titêm ma oc pacndê dom. Inŋ ndöc ndê ŋawê atu ŋalôm, tôm dom bu ŋamalac danŋ tigasuc ŋawê dau me lic inŋ. Inŋ ndê waê ŋayham ti inŋ ndê ŋaclai atu oc yêc ŋapaŋ. Yomandô!

¹⁷ Sôm têŋ lau ti lêlôm bu sêtoc dau sa dom ma takwê ŋac si awa nom-nga bu nem ŋac sa lec dom. Bu awa inŋ gêŋ yêc ŋapaŋ-nga dom, oc ninŋga. Ndic atu ŋac bu takwê Anötö naŋ kêmwasiŋ yac ŋa gêŋ daésam tu kôm yac atac ŋayham-nga. ¹⁸ Ma ndic atu ŋac bu sêkôm mêtê ŋayham eŋ têŋ lau hoŋ, ma bu sêkêŋ si awa ti wapa tu bu sênem lau ŋatô sa, ma sêmwasiŋ ŋac-nga. ¹⁹ Sêkôm bocdinaŋ dec ŋac oc sêpo si awa ŋandô sa yêc undambê tu têm ŋambu-nga-nga, naŋ ŋac oc sêtap lêŋ ŋandô dandöc taŋli-nga sa.

²⁰ O Timoti. Gwelenŋ ti yom ŋandô hoŋ naŋ Anötö kêŋ sip am amam, naŋ yob ŋapep eŋ. Ndic ahê lau naŋ sêsap yom ŋambwa-ŋambwa dôŋ, ma sêndôhônŋ yom naŋ so yom ŋandô. Lau dau gauc gêm bu ŋac sêtap gauc ŋandô sa, magoc mba. ²¹ Lau naŋ sêkêŋ whiŋ yom tasanŋ dinaŋ, naŋ sêhu si sêkêŋ whiŋ Yisu siŋ su.

Anötö ndê mwasiŋ têŋ mac.

Pol ndê bapia tilu-nga têtj Timoti Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol ndöc gapocwalô ndöc Rom, ma kêsahê bu ñasawa saunç oc sêndic inj ndu, dec to ndê bapia tilu-nga dindéc têtj Timoti. Pol tac whinj Timoti ndu andô, ma to bapia dindéc bu puc inj dôj bu lhac ñannga, ma maya dau me tôc dau dom bu hoc ñawaê ñayham asê. Inj tac whinj bu Timoti lhac gitôm Yisu ndê ñgac sinj-nga ñayham danj. Ma Pol gêm la Timoti bu yob dau tu mêtê sac tidau-tidau nanj oc êñsôwec tiatu têtj têtj ñambu-nga, ma kêj puc inj pi kêdôhônjwaga tasanj.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, nanj gati Yisu Kilisi ndê †aposel kêkuc Anötö ndê atac whinj. Inj gic bata bu lau nanj sêkêj whinj Yisu Kilisi oc sêtap senj sêndöc tali-nga sa, dec kêtjalinj aô sa gati aposel, bu wahoc yom dau asê têtj lau. ² Gato bapia dindéc têtj anej atunçac tac whinj-nga, am Timoti. Mwasinj ti tawalô ma yom malô akêj Damanj Anötö lu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi têtj am.

Pol puc Timoti dôj

³ Aô gam akinj Anötö tôm damanj sêkôm, ma galhac inj angô-nga ti atac pa su tu anej lêtj-nga. Ma tôm ôbwêc ti acsalô, aô gauc gêm am yêc anej mbec ñalôm, ma aô gam dançe Anötö tu am-nga. ⁴ Aô gauc gêm ndoc nanj hêclu dahu daunj sinj, ma am tanj. Tu dinanj-nga aô tac whinj bu walic am tiyham, oc kôm aô atac ñayham sa. ⁵ Ma aô gauc gêm am nem lêtj kêj whinj ñannga-nga. Aô kayalê bu am nem pômwê Lois lu dinam Yunis sêkêj whinj ñannga, ma gakêj whinj bu am kêkuc injlu si lêtj. ⁶ Tu dinanj-nga dec aô bu wateñ am bu gauc nem Anötö ndê mwasinj nanj am kôc têtj ndoc aô gakêj amanj sac am. Lhac ñannga ma kôm gwelenj ña mwasinj dau ña-ñaclai, gitôm am kôm ya golom tiatu. ⁷ Anötö kêj ndê ñalau têtj yac, ma bocdinañ dec datöc dauñ tu sake-nga? Inj kêj ndê ñalau tu kêj ñaclai têtj yac, ma tu dambo ti mêtê atac whinj lau-nga, ma dayob daunj neñ lêtj-nga.

⁸ Bocdinañ mayam daôm tu hoc yom asê pi yac neñ Pômdau-nga dom. Ma mayam tu aô gandöc gapocwalô tu inj-nga dom. Mba! Lhac ñannga whinj aô ma hêclu dahôc ñawapac tu Yisu ndê ñawaê ñayham-nga, tôm Anötö dau kêj ndê ñaclai bu puc hêclu dôj. ⁹ Inj gêm yac si ma kêgalêm yac sa bu dasa inj ndê lêtj dabunj. Inj kôm gêtj dau tu yac neñ ñayham danj-nga dom. Magoc inj kôm tu inj dau ndê mêtê atac whinj ti êmwasiñ yac-nga. Têtj têtj inj kêj undambê ti nom su dom, nanj inj kêmatiñ yom tidônj bu êmwasiñ yac tu Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Ma yac neñ †Ñgac Nem Yac Si-nga Yisu Kilisi menj hóc asê nom su, dec Anötö ndê mwasinj dau menj tiawê. Ma ñawaê ñayham tôc asê bu Yisu Kilisi ku ñaclai dambac ndu-nga dulu, ma inj ti yac neñ senj dandöc tanji ñapanj-nga. ¹¹ Ma tu ñawaê ñayham dau-nga, dec Anötö kêtjalinj aô sa gati ñgac aheñ-nga ma aposel, ma kêkinj aô bu wandôhônj lau. ¹² Tu dinanj-nga dec gahôc ñawapac dindéc. Magoc aô mayanj daunj dom, galhac ti atac pa su. Ñahu bu aô gakêj whinj Yisu Kilisi, ma aô kayalê inj tidônj. Ma gakêj daunj ti neñ gêtj honj sip inj amba, ma gakêj whinj bu inj gitôm bu yob ñapep e bêc ñambu-nga.

¹³ Yom ñandô nanj aô kadôhônj têtj am, nanj kôc dôj gitôm dôhônj ñayham bu êndôhônj têtj lau. Ma lêtj dakêj whinj-nga ti atac whinj asidôwai-nga, nanj gic lau

sêkêḡ whiḡ Yisu Kilisi-ḡga ḡawaê, naḡ am sap dôḡ ḡaḡga. ¹⁴ Njalau Dabuḡ naḡ mbo yac lau dakêḡ whiḡ-ḡga neḡ ḡalôm, naḡ puc am dôḡ bu yob yom ḡandô dakêḡ whiḡ-ḡga naḡ aô gakêḡ sip am amam su.

¹⁵ Am kêyalê bu Pigelas lu Hemogene ma lau Esia-ḡga hoḡ naḡ sêmbô malac Rom, naḡ sêhu aô siḡ su. ¹⁶ Magoc aô waterḡ Pômdau bu tawalô Onesiporas ti ndê gôlôwac hoḡ, ḡahu bu inḡ ḡem aô sa tidim daêsam. Ma inḡ maya tu aô gandôc gapocwalô-ḡga dom. ¹⁷ Têḡ ndoc inḡ hóc asê malac Rom, naḡ kêsalê aô ḡaḡga e tap aô sa. ¹⁸ Ma am kêyalê su bu têtḡ ndoc aô gambo malac Epesas, naḡ inḡ gêm aô sa daêsam. Tu dinaḡ-ḡga aô waterḡ Pômdau bu tawalô inḡ, ma nem inḡ sa têtḡ bêc ḡambu-ḡga.

2

¹ Bocdinaḡ aneḡ balê, lhac ḡaḡga tôm Yisu Kilisi ndê mwasinḡ puc am dôḡ. ² Yom naḡ aô gahoc asê yêc lau daêsam aḡgô-ḡga, naḡ am ḡgô su ma kêyalê. Kwahic dec aô bu wasôm têtḡ am bu êmyalinḡ lau ḡatô sa, naḡ sêsap Kilisi ma yom ḡandô dôḡ ḡaḡga, ma êmdôhônḡ yom dau têtḡ ḡac e sêḡyalê tidônḡ, goc sêkôm gwelenḡ sêwhiḡ am ma sêndôhônḡ lau ḡatô. ³ Lhac ḡaḡga ma hóc ḡawapac whiḡ yac, tôm Yisu Kilisi ndê ḡgac siḡ-ḡga ḡayham danḡ. ⁴ ḡgac siḡ-ḡga ḡayham kôc gauc pi inḡ ndê gwelenḡ ndic siḡ-ḡga ḡapaḡ, ma hêgo dau tu gêḡ ḡatô-ḡga dom. Nahu bu inḡ bu kôm gêḡ hoḡ tôm inḡ ndê ḡadau tac whiḡ. ⁵ Ma ḡalêḡ tigeḡ, asa naḡ kêti whiḡ lau naḡ sênti tu sêhóc gêgêlêc dandi-ḡga, naḡ kêti kêkuc ḡagôlinḡ solop. Inḡ bu êḡkuc ḡagôlinḡ dom, dec oc tôm dom bu inḡ kôc ḡaôli naḡ ḡic waê ḡgac ḡamata-ḡga. ⁶ Ma ḡalêḡ solop bu ḡgac gwelenḡ andô kôc gêḡ ḡandô tu neḡ-ḡga yêc ndê ôm tinḡamata. ⁷ Kôc gauc pi aneḡ yom hoḡ dindec, bu Pômdau oc whê am nem gauc sa pi yom dau ḡahu.

⁸ Am bu hóc ḡawapac, dec gauc nem Yisu Kilisi naḡ sa akêḡ Dawid ndê toḡ, naḡ Anôtô uḡ inḡ sa akêḡ lau batê-ḡga. Nawaê ḡayham naḡ aô gahoc asê, naḡ ḡahu inḡ dau. ⁹ Tu ḡawaê ḡayham dau-ḡga, dec gahóc ḡawapac ma sêsô aô dôḡ ḡa sen gitôm ḡgac sac danḡ. Nac sêsô aô dôḡ, magoc oc tôm dom bu sêsô Anôtô ndê yom dôḡ. ¹⁰ Aô galic ḡayham bu wahóc ḡawapac, tu bu wanem lau naḡ Anôtô kêyalinḡ ḡac sa muḡ su, naḡ sa. Aô bu watôc seḡ têtḡ ḡac bu sêtap Anôtô ndê mwasinḡ nem ḡac si-ḡga sa tu Yisu Kilisi-ḡga, ma sêndôc tali ḡapaḡ yêc Anôtô ndê gameḡ ḡawê-ḡga.

¹¹ Yom dindec inḡ yom ḡandô solop:

Yac bu dambac ndu dawhiḡ Yisu, oc dambo tanḡi dawhiḡ inḡ bocdinaḡ.

¹² Yac bu dalhac ḡaḡga têtḡ ndoc ḡawapac tap yac sa, dec yac oc danem gôlinḡ dawhiḡ inḡ.

Yac bu dasôm bu dati inḡ ndê dom ma dasêc inḡ ahuc, dec inḡ oc sêc yac ahuc bocdinaḡ.

¹³ Yac bu dakêḡ whiḡ gwalec, tigeḡ Yisu inḡ Yom ḡandô ḡadau, ma yom bocke naḡ inḡ ḡic bata tu yac-ḡga, naḡ oc kôm ḡandô sa. Nahu bu inḡ gitôm dom bu sêc dau ndê yom ahuc.

Anôtô ndê lau gwelenḡ-ḡga si lêtḡ

¹⁴ Yom hoḡ dindec, am kêḡ lhac gôlôwac dabuḡ si gauc ḡapaḡ e tidônḡ ḡac. Yêc Anôtô aḡgô-ḡga kêḡ puc ḡac bu sêseḡ dandi tu yom ḡambwa-ḡambwa-ḡga dom. Nac bu sêseḡ dau, dec oc ḡandô mba, ma oc kôm lau ḡatô si sêkêḡ whiḡ tisac. ¹⁵ Êmsahê ḡaḡga bu kôm nem gwelenḡ hoḡ bu ndic Anôtô tandô ḡayham. Ma inḡ oc lic am gitôm ḡgac gwelenḡ-ḡga ḡayham naḡ whê inḡ ndê yom ḡandô

sa napep, ma gêñ danj oc kôm am mayam daôm dom. ¹⁶ Ndic ahê lau nanj sêñlhiñ Anötö sinj ma sem yomgalôm pi gêñ ñambwa-ñambwa nom-ña ñapanj. Bu lau nanj sêsap yom kainj dinanj dôñ, nanj si mêtê sac oc êñsôwec tiatu ñapanj e sêhu Anötö sinj gacgenj. ¹⁷ Ma yom dau oc tiapa ma kôm lau sêtisac, nditôm gambocbôm sac nanj gêñ lau tidac-tidac. Himeneus lu Piletus sêmbô lau dinanj si toñ ñalôm. ¹⁸ Inju sêhu yom ñandô sinj su. Sêsôm têtñ lau bu ndoc lau sêtisa akêñ lau batê-ña meñ hóc asê su. Ma bocdinañ sêkôm lau ñatô si sêkêñ whiñ tisac.

¹⁹ Magoc Anötö ndê yom ñandô inj gitôm alhõ ñanga, nanj inj po inj ndê gôlôwac dabunj sa sêlhac ñahô. Ma inj kêtñ yom ñalhô dinda lu têtñ yac bocdec bu, “Lau nanj sêti Pômdau ndê lau, nanj inj kêyalê ñac honj tidôñ,” ma “Lau honj nanj sêsôm bu sêkêñ whiñ Pômdau, nanj sêhu mêtê sac honj sinj manj.”

²⁰ Wapa gwelenj-ña tidau-tidau yêc ñgac ti lêlôm ndê andu ñalôm. Ñatô gic waê gwelenj tiwaê, ma ñatô gic waê gwelenj bambalinj. Gêñ tiwaê sêmasañ ña gol ma silba, ma gêñ waêmbe sêmasañ ña a me nom. ²¹ Ma yêc yac ñamalac bocdinañ. Mêtê daêsam yêc tu tanjuc-ña. Asa nanj timêtê dau napep ma hu mêtê sac honj sinj, nanj gitôm gêñ nanj sêmasañ ña gol ma silba. Inj oc ti ñgac akij ñayham ma dabunj bu nem akij yac neñ Ñadau, ma inj oc tôm bu kôm gwelenj ñayham-ñayham daêsam.

²² Mêtê ñalôm ñagalac-ña nanj balê sêkôm, nanj hu sinj gacgenj. Ma êmkuc lêtñ gitêñ ti mêtê dakêñ whiñ-ña ti atac whiñ lau-ña ma lêtñ yom malô-ña, tôm lau nanj sêkêñ whiñ Pômdau sêkôm ti ñalôm ñawasi enj. ²³ Lau nanj sêsenj dau tu yom gauc mbasi-ña, nanj ndic sôñ daôm whiñ ñac dom. Bu yom kainj dinanj oc li lau sa ma sêkêñ kisa dandi.

²⁴ Asa nanj bu ti Pômdau ndê ñgac akij ñayham, nanj ndic ahê yom nanj kôm lau sêsenj dau-ña manj. Ma inj kôc ndê ñalôm dôñ ma tac ñandê ñagahô tu gêtñ nanj lau sêkôm têtñ inj-ña, nanj dom. Ñayham bu inj ñgac tiguañ nanj gitôm bu êndôhônj lau ñatô, ma inj kôm mêtê malô ti ñayham têtñ lau honj. ²⁵ Lau nanj bu sêsenj Anötö ndê yom ñandô, nanj goc inj oc êndôhônj ñac ti ndê ñalôm malô, bu mboe Anötö oc kêtñ ñac sênem si ñalôm kwi, ma whê ñac si gauc sa e sêñyalê yom ñandô. ²⁶ Ñac oc sêñyalê bu muñ-ña sêpenj sêsip Sadanj ndê akô si, ma sêti inj ndê lau akij ñambwa nanj sêkôm tôm inj atac whiñ. Magoc ñac bu si gauc sa ma sênem dau kwi, dec oc tôm bu sêhu Sadanj sinj ma sêsa Anötö ndê lêtñ.

3

Mêtê sac têtñ ñambu-ña-ña

¹ Aô wasôm têtñ am bu têtñ têtñ ñambu-ña mêtê sac daêsam oc meñ sa. ² Lau oc atac whiñ dau ma atac whiñ mone hóc gêlêc, ñac oc sêpo dau sa ma sêsôm yom sêtoc dau sa-ña daêsam, sêsôm yom sac-sac daêsam, danjapêc têtñ damba ti dindai, sênem danje lau nanj sêkêñ gêtñ têtñ ñac-ña dom, ma sêtec mêtê dabunj ti mêtê gitêñ. ³ Ñac oc atac whiñ lau dom ma sêsôm yom sac pi ñac, ma ñac oc sêsuc lau ñatô si yom kwi dom. Ñac oc sênem gôlinj dau si lêtñ napep dom, sêkôm gêñ honj bambalinj tôm si atac whiñ, sêndic lau ti sêkôm ñac ñayom, ma sêtec mêtê ñayham ti gêtñ ñayham honj. ⁴ Ñac lau sêpêñ biakij-ña, lau nanj si lêtñ sanjsalanj, ma lau sêtoc dau sa-ña. Ñac atac whiñ Anötö dom, tigeñ ñac atac whiñ gêtñ ñayham-ñayham nom-ña hóc gêlêc su. ⁵ Ñac sêsa si lêtñ gitôm sem akij Anötö, tigeñ sêsêc inj ndê ñaclai ahuc. Am mbo ahê lau kainj dinanj honj. ⁶ Bu ñac si lau ñatô sêmbac yom lau e lau dau sêkôc ñac sa. Ma sêndôhônj

ɲac si yom tasanj tɛj lauw hɛ gauc babalɛ, e lauw hɛ dau sɛsɔc ɲac si yom ɲapu. Lauw hɛ kainj dinanj mɛtɛ sac ti mɛtɛ ɲalɔm ɲagalac-ɲaga gɛm ɲac si ɲalɔm ahuc. ⁷ ɲac atac whinj bu sɛngɔ yom daɛsam, ma tac whinj bu lau sɛndɔhɔɲ ɲac, magoc ɲac si gauc sa dom pi yom bocke inj yom ɲandɔ. ⁸ Kɛdɔhɔɲwaga tasanj dinanj sɛkɛɲ kisa yom ɲandɔ tɔm Yanis lu Yambres sɛkɛɲ kisa Moses.* ɲac si gauc tisac su, ma ɲac si sɛkɛɲ whinj Anɔtɔ mbasi sambuc. ⁹ Magoc ɲac si gwelen oc nem ɲandɔ dom, ɲahu bu lau tigauc honj oc sɛɲyalɛ bu ɲac si lɛɲ inj lɛɲ gauc mbasi-ɲaga, tɔm Yanis lu Yambres si lɛɲ.

Pol gɛm la Timoti

¹⁰ Am daɔm kɛyalɛ aɔ tidɔɲ. Am kɛyalɛ yom honj nanj aɔ kadɔhɔɲ, ti anɛɲ lɛɲ gambo-ɲaga, ma ɲahu bocke dec gakɔm gwelen, anɛɲ lɛɲ gakɛɲ whinj-ɲaga ti atac whinj lau-ɲaga, ma lɛɲ galhac ɲanɲaga ma gahɔc ɲawapac ti atac malɔ-ɲaga. ¹¹ Am kɛyalɛ gɛɲ honj nanj hɔc asɛ aɔ yɛc malac Antiok, malac Aikoniam ma malac Listra, ma ɲawapac ti ɲandɛ honj nanj aɔ gahɔc. Magoc Pɔmdau kɛgaho aɔ su yɛc gɛɲ honj dinanj. ¹² Yomandɔ wasɔm tɛɲ am. Lau honj nanj sɛkɛɲ whinj Yisu Kilisi, ma atac whinj bu sɛsa lɛɲ gitɛɲ, nanj lau oc sɛkɛɲ kisa ɲac bocdinanj. ¹³ Ma lau sac ti lau tasanj si lɛɲ sac oc tisac sambuc. ɲac oc sɛɲsau lau ma lau oc sɛɲsau ɲac.

¹⁴ Ma am daɔm, yom nanj am kɛdɔhɔɲ ma kɛɲ whinj su, nanj sap dɔɲ. ɲahu bu lau nanj sɛndɔhɔɲ am, nanj am kɛyalɛ ɲac ti ɲac si lɛɲ gitɛɲ su. ¹⁵ Tɛɲ ndoc am mbo balɛ, nanj am kɛyalɛ Anɔtɔ ndɛ yom dabunj nanj sɛto yɛc nanj. Yom dau gitɔm bu kɛɲ gauc tɛɲ yac e dakɛɲ whinj Yisu Kilisi ma datap Anɔtɔ ndɛ mwasinj nem lau si-ɲaga sa. ¹⁶ Ma Anɔtɔ ndɛ yom honj nanj sɛto yɛc nanj, inj ndɛ ɲalau gɛm gɔlinj lau dec sɛto. Bocdinanj yom dau inj ɲayham bu tandɔhɔɲ tɛɲ lau, tu datɔc lau si giso asɛ ma tamatɔc ɲac-ɲaga, ma tu daw hɛ Anɔtɔ ndɛ lɛɲ gitɛɲ sa-ɲaga. ¹⁷ Yac dakɔm bocdinanj tu bu Anɔtɔ ndɛ lau sɛɲyalɛ inj ndɛ yom honj tidɔɲ, ma yom dau nem ɲac sa e sɛkɔm si gɛɲ sambob ɲapɛp ɛɲ.

4

¹ Am kɛyalɛ bu Yisu Kilisi oc mbu mɛɲ ti ɲaclai atu bu nem gɔlinj gɛɲ honj, ma inj oc ɛɲsahɛ lau tali ma lau batɛ pi ɲac si mɛtɛ. Yɛc inj anɲɔ-ɲaga, ma yɛc Anɔtɔ anɲɔ-ɲaga, aɔ bu wandic yomsu am bocdec bu. ² Nem mɛtɛ lau, ma whɛ Anɔtɔ ndɛ yom sa tɛɲ ɲac tɔm tɛm honj. Kɛɲ puc lau bu sɛkɔm sac dom, ma ɲac nanj sɛkɔm giso, nanj tɔc ɲac si giso asɛ e sɛkac si ɲalɔm kwi. ɛmgili lau honj bu sɛlhac ɲanɲaga. Puc daɔm dɔɲ ma lhac ɲanɲaga ti atac pa su. Ma whɛ gɛɲ honj sa yɛc awɛ tɛɲ lau. ³ Bu tɛm oc mɛɲ sa, nanj lau oc sɛtec bu sɛngɔ yom ɲandɔ pi Anɔtɔ ndɛ lɛɲ. Magoc ɲac oc atac whinj bu sɛngɔ yom nanj puc ɲac dɔɲ bu sɛkɔm mɛtɛ sac-sac tɔm ɲac dau si atac whinj. Tu dinanj-ɲaga dec ɲac oc sɛsap kɛdɔhɔɲwaga tasanj dɔɲ, ma sɛhɛ danɲaga ɲac si yom ɲapɛp ɛɲ. ⁴ ɲac oc sɛpɔc danɲasunj ahuc tɛɲ yom ɲandɔ, ma tac whinj bu sɛngɔ lau andɔ si miɲ ɲambwa-ɲambwa.

⁵ Magoc am ɲgac daɔm ɲgɔ. Yob daɔm bu kɔm gɛɲ honj ti gauc ɛɲ. Hɔc ɲawapac ti atac pa su, hoc ɲawaɛ ɲayham asɛ tɛɲ lau, ma kɔm am nem gwelen nem nakinj Anɔtɔ-ɲaga honj ɲapɛp ma ti atac whinj.

⁶ Ma aɔ daunj dec, kasahɛ bu tɛm mɛɲ kɛpiɲ bu wahu nom dindec siɲ. Anɛɲ tɛm wambo nom-ɲaga gitɔm laclhu wain-ɲaga nanj sɛkɛc pi alta ti da tɛɲ Anɔtɔ,

* **3:8:** Yanis lu Yambres - ɲgac lu dinanj si ɲaɛ yac oc datap sa yɛc Yom Lɛɲsɛm Akwa dom. Magoc lau ɲatɔ gauc gɛm bu injlu ɲgac mbectoma lu nanj sɛkɔm gɛɲ dalɔ bu sɛhɔc gɛlɛc gɛɲ dalɔ nanj Moses kɔm. Alic Eks 7:11, 22; ma 9:11.

ma kêpiñ bu pacndê. ⁷ Aô galhac ñannga ma gac siñ tu Anötö ndê yom ñayham-ñga, aô kati e gahôc asê ñabatin su, ma gakôc aneñ gakêñ whiñ dôñ. ⁸ Pômdau, yac neñ ñgac gitêñ êmatôc yac-ñga kêmasañ ñaôli ñayham bu kêñ têñ lau gitêñ têñ bêc ñambu-ñga. Ma malô aô watap ñaôli ñayham dau sa. Magoc aô tanwasêñ dom. Lau hoñ nanñ sêkêñ bata Yisu bu mbu meñ, nanñ oc sêtap si ñaôli ñayham sa bocdinañ.

Pol tac whiñ bu Timoti têñ iñ ndi

⁹ Aô tac whiñ bu am êmasañ daôm ñagahô ma têñ aô mweñ. ¹⁰ Bu aô kakin Kresens têñ gameñ Galesia-ñga gi, ma Taitus têñ gameñ Dalmesia-ñga gi. Ma Demas hu aô siñ ma kôlhô têñ malac Tesalonika gi, ñahu bu iñ tac whiñ gêñ nom-ñga hôc gêlêc su. ¹¹⁻¹² Aô kakin Tikikus têñ malac Epesas gi su, ma Luk tawasê dec mbo whiñ aô. Têñ ndoc am mweñ, goc kôc Mak whiñ am, bu iñ ñgac ñayham bu nem aô sa tu aneñ gwelen-ñga. ¹³ Ma kôc aneñ ñakwê baliñ nanñ gahu siñ whiñ Kapus yêc malac Troas, ma kôc aneñ bapia tilhuñ. Ma aô tac whiñ ñandô bu am kôc aneñ bôc ñamlic ñatô, nanñ sêto Anötö ndê yom pi, nanñ whiñ.

¹⁴ Aleksanda, ñgac pec ain-ñga dinañ, iñ kêñ kisa aô ma kôm mêtê sac daêsam têñ aô. Pômdau oc kêñ ñagêyô têñ iñ, êñkuc iñ ndê mêtê sac. ¹⁵ Yob daôm tu iñ-ñga, bu iñ kêñ kisa yac tu gwelen ñawaê ñayham-ñga, ma kalhac lau ahuc bu sêñgô dom.

¹⁶ Têñ ndoc ñamata-ñga nanñ lau Rom-ñga sêmatôc aneñ yom, nanñ lau dan sêpuc aô dôñ dom, hoñ sêhu aô siñ. Magoc aô waterñ Anötö bu suc ñac si giso kwi. ¹⁷ Têñ ndoc dinañ Pômdau dau kalhac whiñ aô ma puc aô dôñ, dec gam mêtê hoñ timala ma †lau gameñ apa-ñga hoñ nanñ sêmbo andu sêmatôc yom-ñga, nanñ sêñgô. Ma iñ kêgaho aô su yêc layon whasun. ¹⁸ Ma aô gakêñ whiñ bu iñ oc nem aô si yêc gêñ hoñ nanñ lau sac bu sêkôm têñ aô, ma kêñ aô wandôc ñayham yêc iñ ndê gameñ undambê-ñga. Dahoc iñ ndê waê asê kwahic dec ma tôm bêc hoñ ndi. Yomandô!

Yom ñambu-ñga

¹⁹ Kôm aneñ acsalô ñayham têñ Prisila lu iñ nakweñ Akwila ma têñ lau hoñ nanñ sêmbo Onesiporas ndê andu. ²⁰ Erastas gacgeñ mbo malac Korin, ma gahu Tropimus siñ mbo malac Miletus, bu iñ gêm bac. ²¹ Aô tac whiñ bu am mweñ ñagahô, ma hôc asê dindêc munñ su, nanñ goc ndoc uhô-ñga. Yubelas lu Pudens, ma Lainas lu Klaudia ma asidôwai gameñ dindêc-ñga hoñ sêkêñ si acsalô têñ am. ²² Pômdau whiñ am ma iñ ndê mwasinñ puc mac hoñ dôñ.

* **4:17:** Pol sôm bu Pômdau gêm iñ sa bu layon señ iñ dom. Têñ têm dinañ lau nanñ sêkêñ kisa lau sêkêñ whiñ-ñga nanñ sêkêñ daêsam têñ layon señ ñac. Tigeñ ñac sic yao bu sêkêñ lau Rom-ñga têñ layon dom. Pol iñ ñgac Rom-ñga (Apo 16:37) ma tu dinañ-ñga lau atu-tu gauc gêm bu Pol ndê yom dinañ iñ gitôm yom gôlin, ma lau sac nanñ sêkêñ kisa iñ, nanñ iñ gêm dôhônñ ñac pi layon.

Pol ndê bapia têtj Taitus Yom whê bapia dindéc sa-nga

Taitus inj ngac Israel-nga dom, magoc inj ngô njawaê njayham nanj Pol hoc asê, dec kêj whinj Yisu Kilisi. Tinjambu inj kêsêlêj whinj Pol, ma kôm gwelêj njawaê njayham-nga whinj inj. Inj pi malac Jerusalem whinj Pol lu Banabas têtj têtj malac injlu si sêlic lau aposel yêc dinanj (Gal 2:1; Apo 15:2). Pol kêkinj Taitus têtj malac Korin tidim lu (2 Kor 7:6-7; 8:6, 16), ma tinjambu injlu sêkôm gwelêj sêmo nduc Krit. Pol hu Taitus sinj mbo nduc Krit tu yob lau sêkêj whinj-nga nanj sêmo dinanj (Taitus 1:5), ma tinjambu inj to bapia dindéc têtj Taitus.

Yêc bapia dindéc Pol to yom pi lêtj bu Taitus ênjaliñ lau bata sa tu sênem gôlinj lau sêkêj whinj-nga. Inj kêj puc Taitus pi kêdôhônjwaga tasanj, ma whê inj ndê gauc sa pi yom tu êndôhônj têtj lau sêkêj whinj-nga, ma pi mêtê njayham ma lêtj gitêj tu sênkuc-nga. Yom atu nanj Pol tac whinj bu lau sêkêj whinj-nga gauc nem njapanj, nanj bu njac sêti lau wakuc nj Njalau Dabunj ndê njac lai (2:14; 3:1-8).

Pol gic hu ndê bapia têtj Taitus

¹ Aô Pol, Anötö ndê ngac akinj ma Yisu Kilisi ndê †aposel, gato bapia dindéc. Aô gati aposel bu wapuc lau nanj Anötö kêjaliñ njac sa, nanj dôj, tu bu sêkêj whinj Yisu njanja, ma sênyalê yom njandô nanj tôte Anötö ndê lêtj gitêj têtj njac tu sênkuc-nga. ² Ma lau nanj sêkêj whinj ma danja wambu yom njandô dau, nanj sêkêj bata mwasiñ dandöc tanji njapanj-nga. Anötö gic bata mwasiñ dau têtj yac munj su, têtj ndoc inj kêj undambê ti nom su dom. Ma yac tanjalê bu Anötö gitôm dom bu ênsau yac, ma boc-dinanj yom bocke nanj inj kêmatinj tidônj, nanj oc njandô sa. ³ Yac neñ Anötö Nem Yac Si-nga kêjaliñ ndoc sa bu yom pi mwasiñ dau meñ sa tiawê, dec kwahic dec gic atu aô ma kêj yom dau sip aô amanj bu wahoc asê têtj lau.

⁴ Bapia dindéc gato têtj am Taitus, nanj aô galic am gitôm aô atunj njandô tu hêclu neñ dakêj whinj-nga. Mwasinj ti yom malô têtj am, akêj Damanj Anötö lu yac neñ †Ngac Nem Yac Si-nga Yisu Kilisi.

Taitus ndê gwelêj

⁵ Aô gahu am sinj mbo nduc Krit, njahu bu aô tac whinj bu am mbo whinj lau sêkêj whinj-nga ma ndic dabinj gwelêj njatô. Ma ênyaliñ lau bata sa tôm malac ndi, tôm nanj gasôm têtj am munj su. ⁶ Lic bu njamalac bocke nanj am bu kêj ti njac bata, nanj ndê lêtj bocdec. Inj ngac nanj ndê giso mbasi, ma inj gêm awhê tigenj. Inj ndê balêkoc sêkêj whinj Yisu, sêngô yom, ma sêsa si lêtj malô. Ma bocdinanj lau danj oc tôm dom bu sêngôlinj yom pi njac. ⁷ Bu njac nanj ti gôlôwac dabunj si njagôlônj, nanj yob Anötö dau ndê gêtj, ma bocdinanj lic bu inj njac nanj kôm giso danj dom. Lau sêtoc dau sa-nga, lau atac njandê-nga, lau sêndic lau bambalinj-nga, lau sênom gêtj ênjinj njac-nga, ma njac nanj atac whinj mone kêlêc, nanj si danj oc tôm dom bu ti njac bata. ⁸ Ngac njayham bu am kêj ti njac bata, nanj njamalac kôc lau sa ma êmwasiñ njac-nga, inj atac whinj mêtê njayham ti gêtj njayham honj, inj njamalac gauc njawa, ma inj sa ndê lêtj gitêj ti dabunj ma timêtê dau njapep. ⁹ Inj sap yom njandô dakêj whinj-nga tôm aposel sêndôhônj, nanj dôj. Ma bocdinanj dec inj gitôm bu whê yom sa njapep bu puc lau dôj, ma tôte lau nanj sêsenj yom njandô, nanj si giso asê.

¹⁰ Bu lau sêseŋ yom ŋandô-ŋga daêsam dec sêmbô. Nac lau whapanj ŋambwa nanj sêndôhônj yom tasanj tu sêŋsau lau-ŋga. Ma mêtê kainj dinanj, lau nanj sêsap lau Israel-ŋga si †pwac sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga dôŋ, nanj sêkôm hóc gêlêc su. ¹¹ Sôm têtj lau dinanj bu sênem dau dôŋ. Bu yom nanj sêndôhônj, nanj yom so, ma kêŋsônj lau daêsam si sêkêŋ whinj. Ma sêndôhônj yom dau tu sêkôc awa-ŋga ŋambwa. ¹² Nac dau si propet danj hoc yom asê pi ŋac ma sôm, “Lau Krit ŋac lau tasanj ma lau siŋsêlêc. Nac lau oyom dinda, ma êlêmê seŋ gêtj ŋawahô.” ¹³ Yom dau inj yom ŋandô. Bocdinaŋ sôm yom sêmbalanj-ŋga solop têtj lau Krit nanj sêndôhônj yom tasanj, bu sênem dau kwî ma sêkêŋ whinj yom ŋandô. ¹⁴ Ma sêhu l au andô Israel-ŋga si miŋj ŋambwa-ŋambwa honj siŋ, ma sêsôc lau nanj sêhu yom ŋandô siŋ, nanj si ŋagôliŋj ŋambwa ŋapu tiyham dom. ¹⁵ Lau nanj si ŋalôm ŋawasi, nanj si gêtj honj oc ŋawasi bocdinaŋ. Magoc lau ti ŋalôm ŋadômbwi nanj sêkêŋ whinj Yisu dom, nanj si gêtj danj oc ŋawasi yêc Anôtô aŋgô-ŋga dom. Nac si gauc ti ŋalôm ŋadômbwi sa ma tisac su. ¹⁶ Lau kainj dinanj sêsôm bu sêŋyalê Anôtô, magoc ŋac si mêtê tôc asê bu sêŋyalê inj danj dom. Nac lau sac sambuc, ma lau danjapêc-ŋga. Oc tôm bu ŋac sêkôm gêtj ŋayham danj dom.

2

Pol kêŋ yom têtj Taitus bu êmdôhônj têtj lau

¹ Taitus, êmdôhônj lau êmkuc yom ŋandô nanj lau sêkêŋ whinj-ŋga honj sêŋkuc. ² Êmdôhônj launjac akwa-kwa bu sênom gêtj êŋinj ŋac-ŋga dom ma sêmbô gauc ŋawa enj, sêtimêtê dau ŋapep, ma sêsa si lêtj solop enj. Puc ŋac dôŋ bu sêsap yom ŋandô dakêŋ whinj-ŋga ma mêtê atac whinj lau-ŋga dôŋ, ma sêlhac ŋanŋa. ³ Ma ŋalêtj tigenj dinanj, êmdôhônj lauwhê akwa-kwa bu sêsa si lêtj gitôm lauwhê dabuŋ andô, sêsôm yom bambaliŋ pi lau dom, sênom wain êŋlêc dom, ma sêti kêdôhônjwaga mêtê ŋayham-ŋga. ⁴ Bocdinaŋ ŋac oc sêtôm bu sêndôhônj lauwhê wakuc bu atac whinj si launjac ti balêkoc, ⁵ sêtimêtê dau ŋapep, sêsa lêtj ŋayham ma ŋawasi, sêkôm si gwelêŋ andu-ŋga ŋapep enj ma ti atac whinj, ma sêsôc si launjac ŋapu. Nac bu sêkôm bocdinaŋ, dec oc tôm dom bu lau nanj sêkêŋ whinj dom, nanj sêsu Anôtô ndê yom susu.

⁶ Ma êmgilí balêi wakuc bu sênem gôliŋ si lêtj ŋapep. ⁷ Am daôm yob nem lêtj honj bu ti dôhônj ŋayham bu balêi sêlic ma sêŋkuc. Gêtj bocke nanj am bu êmdôhônj têtj ŋac, nanj am daôm kôm munj, goc ŋac sêlic ma sêŋkuc. Kôm ti ŋandô ma ti nem ŋalôm sambuc enj. ⁸ Yob nem whamsuŋj bu sôm yom ŋayham enj têtj ndoc am bu êmdôhônj ŋac, ma bocdinaŋ lau danj oc sêtôm dom bu sêpu am nem yom. Ma bocdinaŋ lau nanj sêkêŋ kisa am, nanj oc tôm dom bu sêtap yom danj sa bu sêŋgôliŋ pi yac lau dakêŋ whinj-ŋga, ma tu dinanj-ŋga ŋac oc maya dau.

⁹ Sôm têtj lau akinj ŋambwa nanj sêkêŋ whinj Yisu, bu sêsôc si ŋadaui si yom honj ŋapu, ma sêsôm yom sac danj pi ŋac dom. Sênem akinj ŋapep, tu bu si ŋadaui sêlic ŋac ŋayham-ŋga. ¹⁰ Nac sênem kanj si ŋadaui si gêtj dom, dec ŋadaui oc atac lu-lu dom bu sêkêŋ gêtj sip ŋac amba bu sêyob. Nac bu sêkôm si mêtê honj ŋapep, dec lau daêsam oc tac whinj bu sêŋgô yom nanj tandôhônj pi yac neŋ Anôtô, nanj gêm yac si.

Anôtô ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga ŋa-ŋandô

¹¹ Bu Anôtô kêkiŋ Kilisi sip nom meŋ ma mbac ndu tu lau honj-ŋga, ma bocdinaŋ inj ndê mwasiŋ atu nem lau si-ŋga meŋ sa tiawê. ¹² Ma mwasiŋ dau

gêm yac sa tu lêḡ dambo nom-ḡga, ma kêdôhônḡ yac bu dapuc dômwêḡ mêtê sac nom-ḡga hoḡ, ma datimêtê dauḡ bu dasa lêḡ gitêḡ ti dabuḡ eḡ. ¹³ Dasap lêḡ dau dôḡ, ma dahônḡ bêc ḡayham naḡ dakêḡ batanḡ dambo, naḡ yac neḡ Anôtô tiwaê ma ḡgac Nem Yac Si-ḡga Yisu Kilisi, oc mbu meḡ ti ḡawasi atu. ¹⁴ Yisu Kilisi kêḡ dau tu yac-ḡga, bu nemlhi yac ma êḡgapwêc yac su yêc sakinḡ mêtê sac-ḡga, ma bu kôm yac dati iḡ dau ndê lau wakuc. Ma iḡ atac whiḡ bu yac dambo ti lêḡ ḡawasi ma dakêḡ neḡ ḡalôm sambuc tu dakôm mêtê ḡayham-ḡga.

¹⁵ Taitus, êmdôhônḡ yom hoḡ dindêc têḡ lau sêkêḡ whiḡ-ḡga. Êḡgilî ḡac ti ḡaḡga bu sêsôc yom dau ḡapu, ma lau naḡ sêkôm giso, naḡ êmatôc ḡac ti ḡaclai bocdinaḡ. Ma yob daôm ḡapep bu lau danḡ sêpu am dom.

3

Lau sêkêḡ whiḡ-ḡga si lêḡ wakuc

¹ Whê sa tiyham têḡ lau sêkêḡ whiḡ-ḡga, bu mêtê ḡayham bocdec gic ḡac ḡawaê. Sêsôc gôliḡwaga ti lau bata ḡapu, ma danḡga wambu yom ḡapep. Ma ḡac sêhê gauc pi mêtê ḡayham e sêkôm ḡapanḡ. ² ḡac sêsôm yom sac-sac pi lau dom, sêsêḡ dau dom, ma sêkôm mêtê malô têḡ lau hoḡ. Ma sêḡbo ti sêḡḡwiniḡ dau ma sêtoc lau hoḡ sa ḡapep. ³ Bu kwahic dec yac dasa neḡ lêḡ tiwakuc. Magoc muḡ-ḡga, yac dakêḡ whiḡ su dom, ma dasa lêḡ gauc mbasi-ḡga. Yac lau danḡḡpêc-ḡga, ma mêtê ḡalôm ḡagalac-ḡga ti mêtê nom-ḡga kôm yac neḡ gauc kêḡsônḡ e tam akiḡ mêtê sac dau tac ḡawaê. Dambo ti dalic lau ḡatô sac ma tam lêmuiḡ ḡac, ma mêtê atac tec asidôwai-ḡga gêm yac hoḡ ahuc. ⁴ Tigeḡ tiḡambu yac neḡ Anôtô Nem Yac Si-ḡga ndê lêḡ tawalô ti atac whiḡ yac-ḡga meḡ tiawê. ⁵ Iḡ gêm yac si, tu yac neḡ lêḡ ḡayham danḡ-ḡga dom, magoc tu iḡ dau ndê mêtê tawalô yac-ḡga. Iḡ gêm yac si ḡalêḡ bocdec. Iḡ kêḡwasinḡ yac neḡ mêtê sac hoḡ su dec yac dati lau wakuc, ma ḡalau Dabuḡ wê yac dasa neḡ lêḡ tiwakuc. ⁶ Yomandô. Tu Yisu Kilisi yac neḡ ḡgac Nem Yac Si-ḡga, dec Anôtô kêmwasinḡ yac kêlêc ma kêḡ ḡalau Dabuḡ dau sip yac neḡ ḡalôm. ⁷ Iḡ kôm bocdinaḡ dec sam yac bu lau gitêḡ, kêkuc iḡ ndê lêḡ êmwasiḡ yac-ḡga. Ma kwahic dec yac dawêkaiḡ gameḡ dandôc tanḡli ḡapanḡ-ḡga, naḡ dakêḡ batanḡ dambo. ⁸ Yom hoḡ dinaḡ iḡ yom ḡandô ma ḡayham tu dakêḡ whiḡ-ḡga.

Aô tac whiḡ bu am puc aneḡ yom hoḡ dôḡ têḡ gôlôwac dabuḡ, bu lau hoḡ naḡ sêkêḡ whiḡ Anôtô, naḡ sêyob dau ḡapep bu sêkôm mêtê ḡayham ḡapanḡ. Lêḡ dinaḡ iḡ lêḡ ḡayham ma oc êmwasiḡ lau hoḡ.

⁹ Am ndic ahê lau naḡ êlêḡ sêseḡ dau tu yom gauc mbasi-ḡga, ma tu yom pi abanḡ si ḡaê-ḡga. Ma ndic ahê lau naḡ sêwhê dau kôc ma sêseḡ dau pi lau Israel-ḡga si yomsu. ḡahu bu ḡac si yom hoḡ dinaḡ ḡandô mba, ma oc nem lau sa dom. ¹⁰ Asa naḡ bu kôm mêtê whê lau kôc-ḡga, naḡ sôm iḡ. Iḡ bu kôm tiyham, goc sôm iḡ tidim lu-ḡga. Ma iḡ bu sôc ḡapu dom, dec am ti lau sêkêḡ whiḡ-ḡga hoḡ apuc dômwêm iḡ. ¹¹ Am kêyalê su, bu ḡamalac kaiḡ dinaḡ ndê lêḡ kêḡsônḡ, ma iḡ kôm sac. Iḡ kic dau ndê yom tu tap Anôtô ndê matôc sa-ḡga, ḡahu bu iḡ sap lêḡ naḡ iḡ kêyalê bu lêḡ so, naḡ dôḡ.

Yom ḡambu-ḡga

¹² Malô wanḡkinḡ Atemas me Tikikus têḡ am loc, ma têḡ ndoc iḡlu si danḡ hêc asê am, naḡ êḡmalê seḡ bu têḡ malac Nikopolis mweḡ ḡagahô ma lic aô. ḡahu bu aô gauc gêm bu wambo malac dindê têḡ ndoc uhô-ḡga. ¹³ Têḡ ndoc Senas, ḡgac êmatôc yom-ḡga, lu Apolos bu sêhu nduc Krit siḡ, naḡ goc kôm gêḡ hoḡ bu êmasanḡ iḡlu si seḡ gwananḡ. Ma bocdinaḡ iḡlu oc sêpônḡda gêḡ danḡ dom.

¹⁴ Êmdôhôn yac neŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêkôm gwelen ŋayham tu bu sêkôm kwa dau ma sênem lau naŋ sêpônnda dau, naŋ sa-ŋga. Ma bocdinaŋ ŋac si sêkêŋ whiŋ oc nem ŋandô. ¹⁵ Lau hoŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ aô, naŋ sêkêŋ si acsalô têŋ am. Ma aô wandac am bu kêŋ aneŋ acsalô têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ atac whiŋ yac. Pômdau ndê mwasiŋ whiŋ mac hoŋ.

Pol ndê bapia têñ Pilemon Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pilemon dau inñ ngac kêñ whiñ Pômdau-nga nan ndöc malac Kolosi, ma inñ ngac ti lêlôm. Muñ-nga Pilemon gêmlihi ngac danñ ñaê Onesimus bu ti inñ ndê ngac akiñ ñambwa, magoc malô inñ siñ Pilemon ma kölhö gi mbo malac danñ. Tinjambu Onesimus ngô ñawaê ñayham nanñ Pol hoc asê e inñ gêm dau kwi ma kêñ whiñ Yisu. Inñlu sêmbô sêwhiñ dau e Pol bu êñkiñ Onesimus mbu têtñ Pilemon ndi, dec to bapia dindéc têtñ inñ. Lau Rom-nga si yomsu danñ yêc bocdec bu, ngac akiñ bocke nanñ siñ ndê ñadau ma kölhö su yêc inñ, nanñ tôm bu ñadau ndic inñ ndu. Tu dinanñ-nga dec Pol to bapia ma ndac Pilemon bu kôc Onesimus sa ti atac ñayham, ma lic inñ tôm ngac akiñ dom, magoc tôm asidôwa kêñ whiñ-nga danñ. Bu kwahic dec ngac dau kêñ whiñ Yisu Kilisi.

Pol whê bapia dindéc ñahu sa

¹ Aô Pol, nanñ gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-nga, alu Timoti yac neñ asidôwa, ato bapia dindéc têtñ Pilemon, alu mba silip ñayham nanñ kôm Anötö ndê gwelenñ whiñ alu. ² Ma yac ato têtñ lau sêkêñ whiñ-nga nanñ êlémê sêkac sa bu sêlic om sêmbô am nem andu, ma têtñ yac neñ lhuñwê Apia, ma têtñ Akipus yac neñ asidôwa nanñ kôm gwelenñ whiñ yac tôm Anötö ndê ngac siñ-nga ñayham. ³ Mwasinñ ti yom malô akêñ Damanñ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, têtñ mac hoñ.

Pol gêm danñe Anötö tu Pilemon-nga

⁴ Yêc aneñ mbec hoñ ñalôm, aô gauc gêm am, ma gam danñe aneñ Anötö tu am-nga. ⁵ Ñahu bu aô ganğô bu am kêñ whiñ Pômdau Yisu ñanğa, ma am atac whiñ Anötö ndê lau dabuñ hoñ. ⁶ Aô gatenñ mbec bu mwasinñ ñayham hoñ nanñ yac datap sa yêc Kilisi, nanñ oc lhac am nem gauc ñamata tôm bêc hoñ. Ma bocdinanñ am nem kêñ whiñ oc nem ñandô daêsam ma nem lau daêsam sa. ⁷ O aneñ asidôwa, ñawaê pi am nem mêtê atac whiñ lau sêkêñ whiñ-nga ti gêm ñac sa-nga, dec kôm aô atac ñayham atu ma puc aô dôiñ.

Pol gêm malô Pilemon ndê ñalôm tu Onesimus-nga

⁸ Aô bu wandac am tu gêtñ danñ-nga. Gitôm bu wandic atu am bu kôm gêtñ dau tu Kilisi ndê ñaê-nga. ⁹ Magoc tu mêtê atac whiñ dauñ-nga, dec wasôm ñambwa têtñ am. Am kêyalê aô su, aô ngac andô Pol nanñ gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Aô bu wanem aô neñ balê Onesimus awha têtñ am. Inñ ngô mêtê nanñ aô gahoc asê yêc gapocwalô, ma kêñ whiñ dec aô gasam inñ bu aô atuñgac. ¹¹ Muñ-nga inñ gêm akiñ am, tigeñ inñ hu am siñ dec am gêlic inñ bu ngac akiñ sac. Magoc kwahic dec inñ ti ngac akiñ ñayham tôm bu oc nem alu lu-lu sa. ¹² Aô tac whiñ inñ ñandô, magoc kwahic dec wanñkiñ inñ mbu têtñ am loc. ¹³ Aô gandöc gapocwalô tu gwelenñ ñawaê ñayham-nga, ma aô tac whiñ bu wakôc Onesimus dôiñ gacgeñ mbo whiñ aô bu nem aô sa. Am bu lic ñayham bu hu inñ siñ bu mbo whiñ aô, dec am oc nem aô sa ñandô. ¹⁴ Magoc aô gatec bu wakac am bu hu inñ siñ têtñ aô. Aô atac whiñ bu am kôm tu am daôm nem atac whiñ-nga. Tu dinanñ-nga dec aô oc wakôc inñ dôiñ bu mbo whiñ aô lec dom, bu aô ganğô yom gatô yêc am su dom.

¹⁵ Mboe Anötö gêlic ñayham bu Onesimus hu am siñ ñasawa apê, tu bu in tap señ ndôc tali ñapañ-ñga sa, ma bocdinañ in oc mbu loc ma mbo whiñ am ñapañ eñ. ¹⁶ Ma in oc mbo whiñ am gitôm ñgac akiñ ñambwa dom. Kwahic dec in hôc gêlêc ñgac akiñ, in ti am nem asidôwa tac whiñ-ñga solop. Aô atac whiñ in ndu andô, magoc aô kayalê bu am oc atac whiñ in hôc gêlêc. Ñahu bu in am nem ñgac akiñ, ma in am nem asidôwa kêñ whiñ Pômdau-ñga whiñ.

¹⁷ Bocdinañ am bu lic aô tòm nem asidôwa ña, dec kôc in sa tòm am kôc aô ña, ña sa. ¹⁸ Giso me tốp bocke ña in kôm têt am, ña hu siñ sip aô amañ. ¹⁹ Aô Pol gato yom dindêc ña aô ña amañ, ma aô wasôm têt am bu aô oc waô in ndê tốp têt am. Magoc gauc nem bu am ña nem tốp yêc aô bocdinañ, ñahu bu tu aô-ñga dec am tap señ mbo tamli-ñga sa. ²⁰ O aneñ asidôwa, aô wandac am bu kôc Onesimus sa tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-ñga, dec oc kôm aneñ ñalôm tighô. ²¹ Aô gato bapia dindêc têt am, ma gakêñ whiñ bu am oc sôc aneñ yom ñapu, ma kôc Onesimus sa ti atac whiñ, hôc gêlêc gêt ña aô gandac, ña su.

Yom ñambu-ñga

²² Ma gêt ña tiyham. Aô wandac am bu êmasañ am nem andu ñalôm ña gwanañ, tu aô waloc wambo-ñga. Ñahu bu aô gakêñ whiñ bu Anötö oc ñgô mac nem mbec, dec gakêñ batañ bu wahu gapocwalô siñ ma wati ñaclêñ mac. ²³ Epapas ña ndôc gapocwalô whiñ aô tu Yisu Kilisi-ñga, ña kêñ ndê acsalô têt am. ²⁴ Ma Mak lu Aristakus, ma Demas lu Luk ña sêkôm gwelêñ sêwhiñ aô, ña bocdinañ.

²⁵ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiñ puc mac hoñ nem ñalôm dôñ.

Hibru Yom whê bapia dindéc sa-nga

Ŋamalac naŋ to bapia dindéc, naŋ to ndê ñaê dom, magoc inŋ kêyalê lau Israel-nga si lêŋ ti sakinŋ akwa, ma yom naŋ sêto yêc Yom Lêŋsêm Akwa, naŋ tidôn. Lau ñatô gauc gêm bu mboe Banabas to, ma ñatô gauc gêm bu ñgac danŋ ñaê Apolos to, tigenŋ yac tanŋyalê dom bu asa solop to bapia dau.

Bapia dindéc hêganônŋ lau Israel-nga naŋ sêkêŋ whinŋ Yisu Kilisi. Lau dau sêtap kisa daêsam sa tu ñac si sêkêŋ whinŋ-nga, dec ñatô gauc gêm bu sêmbu sêtêŋ si lêŋ akwa sem akinŋ Anötô-nga sêndi. Tu dinanŋ-nga, ñamalac naŋ to bapia dindéc, naŋ bu puc ñac si sêkêŋ whinŋ Kilisi dôŋ. Inŋ tôc asê tiawê bu Yisu ndê waê hôc gêlêc Anötô ndê aŋela si, ma hôc gêlêc Moses ndê bocdinanŋ. Ma Yisu inŋ ti dabuŋsiga atu pwac wakuc-nga, naŋ hôc gêlêc lau Israel-nga si lau dabuŋsiga pwac akwa-nga su. Ma Yisu ndê sakinŋ pwac wakuc-nga dau, hôc gêlêc dabuŋsiga pwac akwa-nga si sakinŋ su bocdinanŋ.

Bapia dindéc whê sa bu lêŋ tigenŋ yêc bu lau sêti lau gitêŋ yêc Anötô aŋgô-nga, naŋ sêkêŋ whinŋ Yisu Kilisi dau. Tu dinanŋ-nga dec ñamalac naŋ to bapia dindéc, naŋ bu êŋgilî lau bu sêsap si sêkêŋ whinŋ Yisu dôŋ ñanŋga. Inŋ to yom pi lau honŋ naŋ sêkêŋ whinŋ Anötô têŋ Abraham ndê têm ma menŋ, ma toc ñac sa ti dôhônŋ ñayham bu lau têm kwahic dec-nga sêŋkuc. Ma inŋ tôc lêŋ ñayham têŋ lau sêkêŋ whinŋ-nga bu sêlhac ñanŋga têŋ ndoc ñawapac me kisa tap ñac sa, ma sêsap mêtê atac whinŋ asidôwai-nga dôŋ.

Yisu tôc Anötô ndê ñawasi asê

¹ Muŋ-nga Anötô hoc inŋ ndê yom asê têŋ abanŋ Israel-nga tidim daêsam ma ñalêŋ daêsam, ña inŋ ndê lau propet. ² Magoc tinambu inŋ kêkinŋ inŋ dau Atunŋac sip nom menŋ, ma Atu dau hoc Anötô ndê yom asê têŋ yac. Anötô kêŋ undambê ti nom ma gêŋ honŋ ña Atu dau, ma kêŋ inŋ ti ñadau bu wêkainŋ gêŋ honŋ. ³ Atu dau ndê yom ña-ñaclai yob gêŋ honŋ, ma ti ñac si ñahu sêmbonŋga. Inŋ kôc Damba Anötô aŋgô solop, ma dalic Anötô ndê ñawasi atu yêc inŋ. Inŋ sip nom menŋ ma kêmasanŋ lêŋ bu êŋgwasinŋ yac neŋ mêtê sac ñ adômbwi su, goc mbu pi undambê gi ndôc Anötô ñaclai ti ñawasi ñadau ndê andô-nga.

Anötô toc Atu sa hôc gêlêc aŋela su

⁴ Ñalêŋ dinanŋ Anötô toc inŋ ndê Atu sa hôc gêlêc aŋela honŋ su, ma ñaê ti waê naŋ Anötô kêŋ têŋ inŋ, naŋ hôc gêlêc aŋela honŋ si su bocdinanŋ. ⁵ Gauc nem yom naŋ Anötô gic bata pi kinŋ naŋ oc wêkainŋ Dawid ndê pônŋ kinŋ-nga, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aô neŋ atunŋac solop, ma aô gati am Damam. [BW 2:7]

Ma sêto yom kainŋ tigenŋ pi inŋ bocdec bu:

Aô wati inŋ Damba, ma inŋ oc ti aô Atunŋac.

[2 Sam 7:14]

Yom lu dinanŋ gic waê Anötô Atu solop, magoc Anötô sôm yom kainŋ dinanŋ pi aŋela danŋ dom.

⁶ Ma têŋ ndoc Anötô kêkinŋ Atu mbêc dau sip nom menŋ, naŋ inŋ sôm yom pi inŋ tôm sêto yêc bocdec bu:

Anötö ndê anjela honj sêpônj haduc têtj inj ma sêtoc inj sa sêndic ñawaê. *[Diut 32:43 LXX]**

⁷ Anjela dau sem akinj Anötö, tòm yom nanj inj sôm pi ñac bocdec bu:

Inj kêtin inj ndê anjela bu sênem akinj inj gitôm mbu ma gitôm ya ñawahô. *[BW 104:4]*

⁸ Magoc inj toc inj Atunjac sa kêlêc, ma sôm yom pi inj bocdec bu:

O Anötö, am nem gôlinj oc yêc titêm-titêm, ma am oc nem gôlinj am nem lau ti lêtj gitêtj enj.

⁹ Am tac whinj lêtj gitêtj ma tec lêtj sac, ma tu dinanj-nga dec Anötö, am nem Anötö, toc am sa hôc gêlêc nem asidôwai honj su, ma kêhj atac ñayham kêsâlê am ahuc, gitôm inj kêc ndip kwi pi am e gêm am ahuc. *[BW 45:6-7]*

¹⁰ Ma sêto yom danj tiyham pi Atunjac, nanj yêc bocdec bu:

O Pômdau, têtj têtj ñamata-nga andô, am kêmasanj nom ti gêtj honj, ma undambê inj am amam ña-gwelenj. ¹¹ Nom ti undambê oc sêniñga, magoc am oc mbo. Gameñ lu dinanj oc sêtisac gitôm ñakwê akwa. ¹² Am oc kôc undambê ti nom su, tòm ñamalac danj kôc ndê ñakwê akwa su ma kêtluñ sa. Tigeñ am oc nem daôm kwi dom, ma am nem têtj mbo-nga oc pacndê dom bocdinañ. *[BW 102:25-27]*

¹³ Ma yom danj tiyham Anötö sôm gic waê inj Atunjac bocdec bu:

Am ndöc aô amanj andô-nga e nditôm aô wakêtj nem ñacyo sêsôc am gahim ñapu. *[BW 110:1]*

Inj sôm yom kainj bocdinañ pi anjela si danj dom. Mba! ¹⁴ Anötö ndê anjela ñac ñalau nanj sem akinj inj, ma inj kêtin ñac bu sênem akinj lau nanj sêwêkainj mwasinj sêndöc tali-nga.

2

Dayob dauñ bu daso mwasinj dandöc tarñi-nga dom

¹ Tu dinanj-nga dec yom nanj Anötö ndê Atu hoc asê, ma yac danjô ñawaê su, nanj dakôc tidônj lhac neñ gauc ñapanj, bu daso Anötö ndê mwasinj dom.

² Gauc nem abanj Israel-nga nanj anjela sêhoc Anötö ndê yomsu asê têtj ñac. Yom dau inj yom ñambwa dom. Bu ñac si asa nanj kêtin yomsu dau ñadanj, me danjapêc têtj Anötö, nanj tap ñagêyô sa tu gêtj dinanj-nga. ³ Bocdinañ yac lau têtj kwahic dec-nga bu dapuc dômwênj Anötö ndê mwasinj atu nanj kôm tu nem yac si-nga, dec ñalêtj mba bu dalhö su yêc inj ndê matôc. Pômdau Yisu hoc yom asê pi mwasinj dau su, ma lau nanj sêngô sa inj whasuj solop, nanj sic dulu têtj yac ma sêpuc dôñ bu yomandô. ⁴ Ma Anötö dau puc yom dau dôñ bocdec bu. Inj kêhj ñaclai têtj lau nanj sêhoc yom dau asê bu sêkôm gêtj dalô ti gêtj atu-tu tidau-tidau, ma inj puc ñac dôñ ña Ñalau Dabunj ndê mwasinj tidau-tidau, nanj gic sam têtj ñac tòm inj ndê atac whinj.

Yisu menj ti ñamalac bu kôm Anötö ndê lêtj nem yac si-nga ñandô sa

⁵ Yom pi têtj wakuc, nanj yac asôm asê su. Ma têtj ndoc dau menj sa, nanj goc anjela danj oc sênem gôlinj dom. ⁶ Magoc gauc nem yom nanj ñamalac danj sôm têtj Anötö, nanj sêto yêc bocdec bu:

Yac ñamalac yac sake dec am gauc gêm yac ñapanj?

* **1:6:** Yom nanj sêto yêc Yom Lêñsêm Akwa, nanj sêto ña Yom Hibru, ma tinjambu lau Israel-nga sem kwi sip Yom Grik, ma sêsam trenlesen dau bu 'Septuagint.' Mac bu alic 'LXX' yêc whinj ñabatinj danj ñanamba, nanj tôc asê bu yom dau menj akêtj Septuagint. Têtj ñatô yom nanj yêc Septuagint ma yom nanj yêc Hibru Baibel sêso dau.

Ma tu sake-nga am yob Adam ndê wakuc yac?

⁷Ŋwasi ti waê nanj am kêŋ têtj yac, nanj kêpiŋ bu tap aŋela dau si sa.

⁸Ma am kêŋ gêtj hoŋ sêsôc yac ŋapu.

[BW 8:4-6]

Yom nanj sôm bu Anötö kêŋ gêtj hoŋ sêsôc yac ŋamalac ŋapu, nanj hêganônj gêtj hoŋ nanj Anötö kêŋ. Tigeŋ kwahic dec dalic gitôm gêtj hoŋ sêsôc yac ŋapu su dom. ⁹Magoc yac dalic Yisu, nanj Anötö kêŋiŋ sip nom meŋ, dec hu ndê waê nanj hôc gêlêc aŋela si su, nanj siŋ, ma meŋ ti ŋamalac. Ma inj mbac ndu tu lau hoŋ si sac-nga, kêkuc Anötö ndê lêŋ êmwasiŋ lau-nga, dec Anötö uŋ inj sa tiyham, ma kêŋ waê ti ŋwasi atu têtj inj. ¹⁰Bu Anötö tac whiŋ bu êmasaŋ lêŋ bu lau daêsam sêti inj atungaci ti atuwêi, ma sêtap inj ndê ŋwasi sa. Ma lêŋ dau ŋandô sa bocdec bu, Yisu ti ŋamalac ma hôc ŋandê atu e mbac ndu. Ma ŋalêŋ dinaŋ Anötö gêlic inj gitôm solop bu ti ŋadau nem lau si-nga. Anötö kêmasaŋ gêtj hoŋ, ma gêtj hoŋ sêmbo tu inj-nga, ma bocdinaŋ lêŋ kaiŋ dinaŋ gic inj ŋawaê solop.

¹¹Yisu kêkuc lêŋ dinaŋ bu kôm lau sêti dabuŋ, ma lau nanj sêti dabuŋ kwahic dec sêsam Anötö bu ŋac si Damba sêwhiŋ inj. Tu dinaŋ-nga Yisu maya dau dom bu sam ŋac bu inj ndê asii ti lhuwêi. ¹²Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm bocdec bu:

Aô oc wahoc am nem waêm asê têtj aô neŋ asidôwai ti lhuŋwêi,

ma wanem wê wampiŋ am-nga yêc gôlôwac dabuŋ aŋgô-nga. [BW 22:22]

¹³Ma yom danj tiyham sôm:

Aô oc wakêŋ whiŋ Anötö.

[Ais 8:17]

Ma danj tiyham yêc bocdec bu:

Alic aô dec galhac gawhiŋ balêkoc nanj Anötö kêŋ têtj aô.

[Ais 8:18]

¹⁴Balêkoc nanj Yisu sôm yom dinaŋ hêganônj ŋac, nanj ŋamalac ti dac ma ŋamsôm. Tu dinaŋ-nga dec inj ti ŋamalac gitôm ŋac, ma mbac ndu gitôm ŋamalac. Ma inj ndê mbac ndu ma tisa akêŋ lau batê-nga ŋa-ŋahu andô, nanj bu ku Sadaŋ, nanj ti ŋaclai dambac ndu-nga ŋadau, nanj dulu. ¹⁵Ma lau nanj sêtôc dambac ndu e gêtj dau kôm ŋac sêmbo sêtôm lau nanj sêndôc gapocwalô ŋapan, nanj Yisu ndê gwelêŋ dinaŋ kêgapwêc ŋac su.

¹⁶Gêtj dau tôc dau yêc awê bu inj kôm tu bu nem aŋela sa-nga dom, magoc inj kôm bu nem Abraham ndê wakuc sa. ¹⁷Ŋalêŋ tigeŋ yêc bu Yisu nem inj ndê asii ti lhuwêi nom-nga sa ŋapep, ma nem akiŋ ŋac yêc Anötö aŋgô-nga gitôm dabuŋsiga ŋayham nanj tôm bu tawalô ŋac, ma tôm bu êmasaŋ lêŋ bu Anötö suc ŋac si sac kwi-nga. Ma ŋalêŋ dau bocdec, têtj ndoc inj mbo nom, nanj inj ti ŋamalac ma mbo gitôm ŋac, ma kêsahê gêtj hoŋ gitôm ŋac sêŋsahê. ¹⁸Bu inj dau kêsahê ŋawapac lêtôm-nga su, ma tu dinaŋ-nga inj gitôm bu nem yac lau nom-nga sa têtj ndoc lêtôm tap yac sa.

3

Yisu ndê waê hôc gêlêc Moses ndê su

¹Bocdinaŋ aneŋ asidôwai dabuŋ, nanj datap Anötö ndê galem undambê-nga sa dawhiŋ dauŋ, akôc gauc pi Yisu. Inj têtj yac meŋ gitôm aposel gêm Anötö aŋgô, ma ti yac neŋ †dabuŋsiga atu nanj kalhac Anötö aŋgô-nga tu yac-nga, tôm yom nanj yac dakêŋ whiŋ ti dahoc asê. Kwahic dec aô bu wasôm têtj mac bu akêŋ inj lhac nem gauc ŋamata. ²Anötö kêyalin Yisu sa ma inj gêm ndê gwelêŋ ŋapep e gic dabiŋ, tôm Moses gêm inj ndê gwelêŋ ma gêm akiŋ Anötö ndê lau Israel-nga ŋapep eŋ. ³Magoc Anötö po Yisu ndê waê sa hôc gêlêc Moses ndê su, ma tu dinaŋ-nga dec akêŋ Yisu lhac nem gauc ŋamata. Ŋalêŋ tigeŋ, yac

datoc ñamalac nanj kwê andu, nanj sa hôc gêlêc andu nanj inj kwê, nanj su. ⁴ Bu andu danj dau kwê dau dom, ñamalac kwê-nga mbo. Magoc gêñ honj ñahu, nanj Anötö dau.

⁵ Moses kôm inj ndê gwelenj honj ñapep mbo Anötö ndê lau Israel-nga ñalôm, ma hoc yom asê gwananj pi gêñ nanj tiñambu Anötö oc tôc tiawê. Inj kôm gwelenj dau gitôm Anötö ndê ñgac akinj ñambwa. ⁶ Magoc Kilisi inj Anötö ndê Atunğac solop, ma kôm ndê gwelenj ñapep ma yob Anötö ndê lau gitôm ñac si ñagôlônj. Ma yac bu dasap neñ dakêñ whinj dôñ ñanğa ti neñ ñalôm pêñ dôñ, ma mayanj daunj dom pi mwasinj nanj tanjkwê bu datap sa tu Yisu-nga, dec yac oc dati Anötö ndê lau solop.

Puc dasap neñ dakêñ whinj dôñ-nga

⁷ Tu dinanj-nga dec akôc gauc ñapep pi yom nanj Ñalau Dabunj sôm, nanj sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec mac bu anğô Anötö awha, ⁸ nanj ayob bu asôñ danjamsunj ahuc têtñ inj dom, tôm lau Israel-nga sêkôm têtñ ndoc sêtap lêtôm sa, ma sêli dau sa têtñ inj yêc gameñ sawa. ⁹ Yêc dinanj mac apami sêlic gêñ dalô nanj aô gakôm têtñ ñac gitôm yala 40, tigenj sêtec aô ma sêñsahê aô ñapanj ña ñac si mêtê sac.

¹⁰ Tu dinanj-nga dec aô atac ñandê têtñ lau têtñ dinanj-nga, ma gasôm têtñ daunj, “Ñac si ñalôm ñadandi ñapanj, ma sêsap aô dôñ dom. Ma sêsa aneñ lêtñ dom.”

¹¹ Ma tu aneñ atac ñandê-nga dec kamatinj yom tidônj bocdec bu, “Ñac oc sêtap têtñ nanj aô kayalinj sa tu sêñwhañj dau-nga, nanj sa dom.” *[BW 95:7b-11]*

¹² Bocdinanj aneñ asidôwai, mac tigenj-tigenj ayob daôm bu mêtê sac êñgalôm nem ñalôm e akêñ whinj gwalec, ma akac daôm su yêc Anötö Tali Ñadau dom.

¹³ Anğilî nem asidôwai honj bu sêsap lêtñ gitêtñ dôñ ma sêyob dau têtñ mêtê sac, bu kôm ñac si danj ndê ñalôm ñadandi sa e inj hu Anötö ti ndê lêtñ sinj dom. Akôm bocdinanj tôm bêc honj, bu Anötö kêtñ ñasawa têtñ yac bu dasôc inj ndê yom ñapu têtñ têtñ kwahic dec-nga. ¹⁴ Bu têtñ têtñ yac dakêñ whinj tiwakuc, nanj dalhac ñanğa ma tanjkwê Yisu ti dakêñ whinj inj ti neñ ñalôm sambuc. Magoc yac bu dakôm bocdinanj dom e dahu nom dindec sinj, dec oc tôm dom bu dawêkainj Anötö ndê mwasinj atu, nanj gic lau nanj sêti Kilisi ndê, nanj ñawaê. ¹⁵ Gauc nem yom nanj Anötö sôm bocdec bu:

Acsalô lec mac bu anğô Anötö awha, nanj ayob bu asôñ danjamsunj ahuc têtñ inj dom, tôm lau Israel-nga sêkôm têtñ ndoc sêli dau sa têtñ inj. *[BW 95:7b-8]*

¹⁶ Anğô su nanj! Lau nanj sêñğô Anötö awha magoc sêli dau sa têtñ inj, ñac asa? Ñac lau nanj Moses wê ñac sêsa akêñ gameñ Isip-nga sêmeñ. ¹⁷ Ma lau nanj Anötö tac ñandê têtñ ñac gitôm yala 40, ñac asa? Ñac lau nanj sêkôm sac ñapanj, ma sêmbac ndu sêyêc gameñ sawa. ¹⁸ Ma lau bocke dec Anötö kêmatinj yom tidônj pi ñac, ma sôm bu ñac oc sêtap têtñ nanj inj kêtñalinj sa tu sêñwhañj dau-nga, nanj sa dom? Inj sôm yom dinanj hêganônj lau nanj danjapêc têtñ inj. ¹⁹ Yom dau tôc tiawê têtñ yac bu ñac sêtôm dom bu sêtap inj ndê têtñ sêñwhañj dau-nga sa, ñahu bu ñac sêkêñ whinj dom.

4

Anötö oc kêtñ lau sêkêñ whinj-nga sêñwhañj dau

¹ Yom nanj Anötö gic bata pi têtñ tu inj ndê lau sêñwhañj dau-nga, nanj gacgenj yêc. Tu dinanj-nga dayob daunj ñapep bu Anötö lîc yac honj datôm bu datap

mwasin̄ dau sa, ma yac neŋ daŋ so gêŋ dau dom. ² Bu ŋawaê ŋayham pi gêŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ yac daŋgô su, gitôm aban̄i Israel-ŋga sêŋgô yom naŋ in̄ gic bata têtŋ ŋac. Ŋac sêŋgô, magoc sêkêŋ whin̄ dom, ma bocdinaŋ yom dau gêm ŋac sa dom. ³ Bu yac lau naŋ dakêŋ whin̄, naŋ datôm bu datap Anötö ndê mwasin̄ taŋwhan̄ dauŋ-ŋga sa, magoc lau naŋ sêkêŋ whin̄ dom, naŋ oc sêso, tôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Tu aneŋ atac ŋandê-ŋga dec kamatiŋ yom tidôn̄ bocdec bu, “Ŋac oc sêtap têm naŋ aô kayalin̄ sa tu sêŋwhan̄ dau-ŋga, naŋ sa dom.” *[BW 95:11]*

Têm dau Anötö kêmatiŋ tidôn̄ têtŋ ndoc in̄ kêŋ undambê ti nom, ma gic dabin̄ gêŋ hoŋ. ⁴ Bu yêc Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sêto yom daŋ pi bêc ti-7-ŋga bocdec bu:

Têtŋ bêc ti-7-ŋga Anötö ndê gwelen̄ hoŋ pacndê, ma in̄ kêwhan̄ dau. *[Gen 2:2]*

⁵ Ma in̄ sôm yom pi lau daŋgapêc, tôm yom naŋ gato yêc ŋahô-ŋga su, naŋ yêc bocdec bu:

Ŋac oc sêtap têm naŋ aô kayalin̄ sa tu sêŋwhan̄ dau-ŋga, naŋ sa dom. *[BW 95:11]*

⁶ Bocdinaŋ Anötö ndê mwasin̄ taŋwhan̄ dauŋ-ŋga gacgeŋ yêc tu bu lau têm kwahic dec-ŋga sêtap sa-ŋga. Anötö gic bata mwasin̄ dau têtŋ aban̄i Israel-ŋga, ma sêŋgô ŋawaê ŋayham pi gêŋ dau, magoc sêtap sa dom, ŋahu bu ŋac daŋgapêc têtŋ in̄. ⁷ Ma tiŋambu yala daêsam giŋga su, goc Anötö sôm ndê yom sa Kin̄ Dawid whasuŋ, tôm gato su bocdec bu:

Acsalô lec mac bu aŋgô Anötö awha, naŋ ayob bu asôn̄ daŋamsuŋ ahuc têtŋ in̄ dom. *[BW 95:7b-8]*

Gêŋ dau tôte asê bu Anötö kêmatiŋ têm wakuc bu lau sêŋgô in̄ awha ma sêsôc ŋapu, dec sêtap in̄ ndê mwasin̄ sêŋwhan̄ dau-ŋga sa. Ma têm dau, in̄ bêc dau dindec.

⁸ Yom hoŋ dinaŋ hêganôn̄ têm naŋ Josua wê aban̄i Israel-ŋga sêsôc gameŋ Kanan-ŋga si dom. Bu bocdinaŋ, dec Anötö oc sôm yom tiŋambu, pi têm daŋ tiyham tu dakêŋ daŋaŋ in̄ ndê awha-ŋga lec dom. ⁹ Tu dinaŋ-ŋga taŋyalê bu Anötö ndê lau si têm sêŋwhan̄ dau-ŋga gacgeŋ yêc, tôm bêc ti-7-ŋga naŋ Anötö dau kêwhan̄ dau. Ma yac lau têm kwahic dec-ŋga datôm bu datap têm dau sa.

¹⁰ Bu asa naŋ tap Anötö ndê mwasin̄ êŋwhan̄ dauŋ-ŋga sa, naŋ kêwhan̄ dau yêc in̄ dau ndê gwelen̄,* tôm Anötö dau kêwhan̄ dau têtŋ ndoc in̄ ndê gwelen̄ kêŋ undambê ti nom-ŋga pacndê. ¹¹ Tu dinaŋ-ŋga dec taŋsahê ŋaŋga bu datap mwasin̄ dinaŋ sa, ma dayob dauŋ ŋapep bu yac neŋ daŋ daŋgapêc têtŋ Anötö ndê yom, ma peŋ tôm aban̄i Israel-ŋga dom.

¹² Yac datôm dom bu taŋsau Anötö. Bu in̄ ndê yom in̄ gitôm gêŋ tali, ma kôm gwelen̄ ti ŋaclai mbo. Yom dau in̄ ŋamata hôc gêlêc bien̄ ŋamata daŋga lu-lu su, naŋ gitôm bu kuŋ yac ma sê yac neŋ ŋalôm ŋagêŋ hoŋ kic-kic. Ma ŋalêŋ tigen̄ Anötö ndê yom gitôm bu êŋsahê yac neŋ gauc ti gêŋ hoŋ naŋ yêc yac neŋ ŋalôm ma kôm gwelen̄ pi yac neŋ gatun̄. ¹³ Gêŋ nom-ŋga me undambê-ŋga daŋ oc tôm bu sin̄ dau têtŋ Anötö dom. Kwahic dec in̄ gêlic gêŋ hoŋ yêc awê eŋ, ma têtŋ têm ŋambu-ŋga yac tigen̄-tigen̄ oc dalhac in̄ aŋgô-ŋga bu dawhê gêŋ hoŋ naŋ dakôm, naŋ sa têtŋ in̄.

* **4:10:** Lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôn̄ lau sêmbac ndu ma sêŋwhan̄ dau yêc gwelen̄ nom-ŋga lec dom. In̄ hêganôn̄ lau naŋ sêtap Anötö ndê mwasin̄ nem ŋac si-ŋga sa, ma sêŋyalê bu in̄ gêlic ŋac tôm lau gitêŋ tu ŋac si sêkêŋ whin̄-ŋga. Bocdinaŋ sêŋwhan̄ dau yêc gwelen̄ naŋ ŋac dau sêkôm muŋ-ŋga, naŋ sêŋsahê bu sêti lau gitêŋ ŋa ŋac dau si licwalô, ma ŋa lêtŋ yomsu-ŋga.

Yisu ti yac neŋ dabuŋsiga atu

¹⁴ Yac neŋ dabuŋsiga atu mbo, naŋ Yisu, Anötö Atu dau. In pi undambê gi su ma kalhac Anötö aŋgô-ŋga. Bocdinaŋ in ŋayham bu yac gauc nem in ŋapaŋ tu bu puc yac dôŋ ma dasap yom ŋandô naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêhoc asê pi Kilisi, naŋ dôŋ ŋaŋga. ¹⁵ Bu yac neŋ dabuŋsiga atu kêsahê lêtôm ti saê hoŋ tôm yac taŋsahê, magoc in kôm sac daŋ dom. Bocdinaŋ dec in gitôm andô bu tawalô yac ma nem yac sa. ¹⁶ Tu dinaŋ-ŋga datigasuc yac neŋ mwasin ŋadau Anötö ti neŋ atac pa su, tu bu datap in ndê tawalô sa-ŋga, ma tu datap in ndê mwasin sa bu puc yac dôŋ têŋ têm bocke naŋ lêtôm me saê tap yac sa.

5

Yom pi dabuŋsiga nom-ŋga

¹ Lau Israel-ŋga sêŋyaliŋ lau sa sêti si dabuŋsiga atu-tu bu sênem akiŋ Anötö sênem ŋac aŋgô, ma bu sêkêŋ da tidau-tidau ma da ya ô lau si sac ŋagêyô-ŋga. Ma ŋgac bocke naŋ sêŋyaliŋ in sa ti dabuŋsiga atu, naŋ ŋamalac gitôm in ndê asidôwai Israel-ŋga. ² In ndê gauc ti licwalô gitôm ŋac si, ma bocdinaŋ in gitôm bu tawalô ti kôm mêtê malô têŋ lau gauc pôc ma lau naŋ sêŋkuc Anötö ndê lêŋ ŋapep dom. ³ Ma tu in gitôm in ndê asidôwai nom-ŋga, dec in gic waê bu kêŋ da ya ô dau ndê sac ŋagêyô, ma tu lau si-ŋga bocdinaŋ. ⁴ Gwelen dabuŋsiga-ŋga in gwelen tiwaê, ma oc tôm dom bu ŋamalac daŋ kôc gwelen dau sa tôm in dau ndê atac whiŋ. Anötö bu êŋyaliŋ in sa tôm in kêgalêm ti kêyaliŋ Aron sa, dec oc tôm bu in ti dabuŋsiga atu.

Kilisi ndê gwelen dabuŋsiga-ŋga

⁵ Ŋalêŋ tigenŋ Kilisi po dau sa bu ti dabuŋsiga atu dom. Magoc Anötö dau kêyaliŋ in sa, ma sôm yom têŋ in, tôm sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aô neŋ atuŋgac solop, ma aô gati am Damam. [BW 2:7]

⁶ Ma Anötö ndê yom daŋ tiyham naŋ sôm têŋ Kilisi bocdec bu:

Am dabuŋsiga mbo ŋapaŋ-ŋga, naŋ kêkuc dabuŋsiga atu Melkisedek.* [BW 110:4]

⁷ Têŋ ndoc Yisu meŋ mbo nom tôm ŋamalac, naŋ in teŋ mbec daêsam ti tasulu, ma mbwêc awha atu têŋ Anötö, naŋ ndê ŋaclai yêc tôm bu êŋgaho in su yêc ŋandê dambac ndu-ŋga. Ma tu in toc Anötö sa ma sôc in ndê yom hoŋ ŋapu-ŋga, dec Anötö kôc in ndê mbec sa. ⁸ Yisu in Anötö ndê Atu yomandô, tigenŋ in meŋ ti ŋamalac, ma ŋandê naŋ in hêc dec kêdôhôn in pi lêŋ daŋaŋ wambu Anötö-ŋga. ⁹ Lêŋ dinaŋ gic dabiŋ in bu ti lau naŋ daŋga wambu in, naŋ si ŋahu sêtap Anötö ndê mwasin nem ŋac si, ti sêndôc tali ŋapaŋ-ŋga sa. ¹⁰ Ma bocdinaŋ dec Anötö kêyaliŋ in sa ti lau si dabuŋsiga atu, naŋ kêkuc Melkisedek.

Dayob daun bu dakêŋ whiŋ tôm balêkoc dedec ŋapaŋ dom

¹¹ Yom daêsam yêc tu yac asôm pi Melkisedek lu Kilisi-ŋga, magoc yac alic bu mac nem daŋamsuŋ kwa ŋaŋga, ma oc tôm dom bu mac aŋyalê yom dau ŋapep. ¹² Bu mac akêŋ whiŋ ŋasawa baliŋ su, ma oc tôm bu mac andôhôn yom ŋandô pi Kilisi têŋ lau ŋatô. Magoc mbasi. Mac nem gauc sa dom pi Anötö

* 5:6: Aron ti lau Israel-ŋga si dabuŋsiga hoŋ sêsa akêŋ Liwai ndê ton, magoc Yisu sa akêŋ Juda ndê ton kêkuc in apangac Kiŋ Dawid. Melkisedek bocdinaŋ in sa akêŋ Liwai ndê ton dom. In Kiŋ Salem-ŋga (alic Gen 14:18), magoc Anötö sam in bu Anötö ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau ndê dabuŋsiga. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋgac naŋ to Hibru sam Yisu bu dabuŋsiga kêkuc Melkisedek.

ndê yom nanj sêndôhônj têtj lau sêkêtj whinj-nga wakuc, ma tu dinanj-nga mac apônda lau bu sêndôhônj mac tiyham. Mac atôm balêkoc dedec nanj sênôm su njanj, ma sêtôm dom bu sênej gö me bockoc. ¹³ Ma lau nanj sêtôm balêkoc dedec nanj sênôm su njanbwa, nanj sêtôm dom bu sênjalê mêtê bocke inj mêtê gitêtj me mêtê sac. ¹⁴ Magoc lau nanj sêsap Anötö ndê yom dônj ma sêndôhônj njanj, nanj sêtôm bu sênjalê njanham ma sac, ma sêtôm lau atu-tu nanj sênej gêtj danenj-nga njannga.

6

¹⁻² Gauc nem yom pi Kilisi nanj tandôhônj têtj lau nanj sêkêtj whinj tiwakuc. Tandôhônj njan bu sênem si njalôm kwi, ma sêhu mêtê sac nanj gic waê bu sêninja, nanj sinj, ma sêkêtj whinj Anötö. Tandôhônj njan pi busanjgu ma pi mêtê dakêtj aman sac lau-nga, yom datisa akêtj lau batê-nga, ma yom pi Anötö ndê bêc êmatôc lau-nga, nanj inj oc kic njan si yom pi gamej bocke bu sêndôc njanj-nga. Magoc yom honj dinanj gic lau sêkêtj whinj-nga wakuc njanwaê, ma aô tac whinj bu dasôm yom kainj dinanj njanj dom. Aô tac whinj bu dalom yom nanj gic lau sêkêtj whinj njannga-nga njanwaê. ³ Ma Anötö bu lic njanham, dec yac oc dakôm bocdinanj.

Puc dahu nej dakêtj whinj sinj dom-nga

⁴ Njanalac nanj bu kêtj whinj Yisu, magoc tinjambu puc dômbwê inj, nanj dec oc njalêtj njanapac bu danem inj kwi tiyham. Yomandô. Asa nanj kêtjalê Kilisi ndê njanwaê njanham tidônj su, ma tap mwasinj undambê-nga sa, ma kôc Njalau Dabunj su, ⁵ ma njetô Anötö ndê yom ma kêsahê bu yom njanham, ma gêlic Anötö ndê njanclai atu nanj inj oc tôc tiawê têtj têtj njanbu-nga, ⁶ magoc tinjambu tec gêtj honj dinanj ma hu ndê kêtj whinj sinj, dec oc njalêtj njanapac bu danem inj kwi tiyham. Bu inj kêsahê mwasinj honj dinanj su, magoc tinjambu puc dômbwê, nanj tôm inj dau bu ndic Anötö ndê Atu pi a gicso tidim tilu-nga, ma su inj susu yêc lau honj angô-nga. Ma tu dinanj-nga dec inj gic waê bu njannga.

⁷ Njanalac nanj kêsahê Anötö ndê mwasinj tidau-tidau, ma sa ndê lêtj kêtuc Anötö ndê atac whinj, nanj gitôm ôm nanj u gic sip njanj e gêm njan dô njanham tu njan dau-nga. Anötö oc nem mbec njanalac kainj dinanj. ⁸ Ma ôm nanj u gic sip njanj, magoc kawanj njan kwa-njan kwa njanbwa hôt ahuc, nanj ôm njan dau oc lic bu nom sac, ma pucho inj bu tisac, ma kêtj ya nej su.

⁹ O yac mba lau atac whinj-nga, yac asôm yom dinanj bu akêtj puc mac, magoc yac akêtj whinj bu mac oc asa nem lêtj njanep, ma akôm mêtê nanj gic lau nanj sêtap Anötö ndê mwasinj nem njan si-nga sa su, nanj njanwaê. ¹⁰ Bu Anötö kôm mêtê gitêtj enj, ma gwelenj nanj mac akôm njanj am inj angô, tu bu anem akinj lau dabunj, ma atôc nem atac whinj njan-nga asê, nanj inj oc tôm dom bu ênlhinj sinj. ¹¹ Yac atac whinj bu mac lau tigenj-tigenj asap nem lêtj njanham dinanj dônj njanj. Akôm bocdinanj e mac nem têtj ambo nom-nga pacndê, dec mac oc atap mwasinj atu nanj mac akêtj batam ambo, nanj sa. ¹² Yac atec bu mac lic njan kam sa e mac nem akêtj whinj njan dô mba. Akôt gauc pi lau nanj sêlhac ti atac lu-lu dom, ma sêsap si sêkêtj whinj dônj e sêtap mwasinj atu nanj Anötö gic bata têtj njan, nanj sa. Anjan lau kainj dinanj si lêtj, bu inj dôhônj njanham.

Yom nanj Anötö gic bata, nanj tidônj su

¹³ Gauc nem yom nanj Anötö gic bata têtj Abraham. Anötö puc yom dau dônj njan inj dau ndê njanê, njanu bu njanê danj nanj hôt gêlêc inj ndê njanê su, nanj yêc dom. Inj gic bata yom têtj Abraham, tôm sêto yêc bocdec bu:

14 Yomandô aô wanem mbec am, ma wakôm am nem wakuc sêrsôwec sêti daésam ñandô. *[Gen 22:17]*

15 Ma tinjambu Abraham kalhac ti atac lu-lu dom, ma hôñ yom dau ña-ñandô e in tap sa.

16 Mac anyalê lau nom-nga si lêñ sêmatin yom tidôñ-nga. Nac oc sêta ñamalac nan ndê ñaclai hôc gêlêc ñac dau si su, nan ndê ñaê asê tu bu sêpuc si yom dôñ-nga. Ma ñalêñ dinañ oc tòm dom bu ñamalac dan sêô ñac si yom me sêser su.

17 Ma ñalêñ tiger Anötô puc yom nan in gic bata têñ Abraham, nan dôñ ña in dau ndê ñaê. Nahu bu in bu tóç asê têñ yac lau nan dawêkain yom nan in gic bata têñ Abraham, nan ña-ñandô, bu in gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi pi lêñ nan in gic bata tu êmwasiñ yac-nga. 18 Nalêñ dinañ Anötô gic bata yom, ma puc yom dau dôñ. In gitôm dom bu ser gêñ lu dinañ su, me êñsau yac. Ma bocdinañ yom dau gitôm bu puc yac lau nan datêñ Anötô ta, ma tankwê in bu nem yac sa, nan dôñ. Dalhac ñannga, ma dahôñ ñandô ñayham nan dakêñ batan dambo, nan ti atac pa su.

19-20 Ñandô ñayham nan dakêñ batan dambo, nan nahu Yisu Kilisi. Ma yac nerñ dakêñ batan in gitôm anga ñadehe nan ndôc ten, ma ten yac dôñ dalhac ten. Ma po anga-nga sô yac dôñ tam damin Yisu. Ma tòm lau Israel-nga si dabuñsiga ñamata-nga sip po balin jambu-nga yêc Anötô ndê lôm dabuñ bu sôc Ñalôm Dabuñ Andô ndi, dec Yisu mun yac pi undambê gi su, ma kalhac Anötô anğô-nga gitôm yac nerñ dabuñsiga atu. Bu in ti yac nerñ dabuñsiga nan kêkuc Melkisedek, ma in oc mbo ñapan.

7

Yom pi dabuñsiga atu Melkisedek

1 Melkisedek in Kin Salem-nga, ma Anötô, Ñaclai ti Nawasi Ndadu ndê dabuñsiga atu. In tap Abraham sa ma gêm mbec in têñ ndoc Abraham ku kin nan sêñgaho in nêsip Lot su, nan dulu, ma kêsêlêñ bu mbu têñ in ndê gamer ndi. 2 Ma Abraham whê wapa nan in kêgaho su yêc kin dinañ amba, nan kôc gi ton amanlu, dec kêñ ton dan têñ Melkisedek, ma in dau kôc ton 9. Naê Melkisedek nahu bu Kin Lêñ Gitêñ-nga, ma ñaê Kin Salem-nga nahu bu Kin Yom Malô-nga. 3 Yêc Anötô ndê yom nan sêto yêc, nan datap yom dan sa pi Melkisedek dinda me damba me apai si ñadênan dom. Ma datap yom dan sa pi in ndê bêc dinda kôc in-nga me bêc mbac ndu-nga dom. Magoc tòm Anötô ndê Atu nan mbo ñapan, ma in ndê têm oc pacndê dom, nan dalic Melkisedek gitôm dabuñsiga mbo ñapan-nga.

Melkisedek hôc gêlêc lau dabuñsiga akêñ Liwai ndê ton, nan su

4 Alic gêñ nan tóç asê bu Melkisedek in dabuñsiga ti waê atu. Abraham in lau Israel-nga hon si damba, magoc in toc Melkisedek sa têñ ndoc in whê wapa nan in kêgaho su yêc ñacyo amba, nan kôc gi ti ton amanlu, ma kêñ ton dan têñ in. 5 Ma gauc nem lau akêñ Liwai ndê ton, nan sêti dabuñsiga. Lau Liwai dau, ti lau Israel-nga hon sêsa akêñ Abraham, magoc ñac si yomsu dan sôm tidôñ bu lau Liwai si asidôwai sêwhê si gêñ kôc ndi ton amanlu, ma sêkêñ ton dan têñ lau Liwai. 6 Magoc Melkisedek, nan sa akêñ Liwai ndê ton dom, nan kôc wapa ton dan yêc ñac hon apangac Abraham, ñgac nan Anötô kêmatin pwac whin in. Ma tinjambu Melkisedek gêm mbec Abraham. 7 Ma yac hon tanjalê bu ñamalac nan gêm mbec lau ñatô, nan ndê waê hôc gêlêc lau nan in gêm mbec, nan si su. 8 Ma alic su nan. Lau dabuñsiga akêñ Liwai ndê ton sêkôc

wapa toj danj yêc ñac si asidôwai Israel-nga, magoc ñac sêmbac ndu. Magoc Melkisedek kôc wapa toj danj yêc ñac hoj si apanɗac Abraham, ma datap yom danj sa pi Melkisedek ndê bêc mbac ndu-nga yêc Anötö ndê yom nanj sêto yêc, nanj dom. ⁹ Ma gêj danj whiñ. Liwai ndê lau wakuc nanj sêti dabuñsiga ma sêkôc wapa toj danj yêc lau Israel-nga, nanj oc tòm bu dasôm bu ñac dau sêtoc Melkisedek sa, ma sêkêj wapa toj danj têtj inj. Nahu bu lau Liwai si apanɗac Abraham kêtj wapa toj danj têtj Melkisedek gêm ñac hoj anɗô. ¹⁰ Bu têtj tèm Melkisedek tap Abraham sa, nanj Liwai dau yêc Abraham ndê dac dôj yêc.

Yisu ndê gwelenj dabuñsiga-nga hóc gêlêc lau Liwai si su

¹¹ Aron ma lau hoj akêtj Liwai ndê toj nanj sêti dabuñsiga Israel-nga, nanj si sakinj nahu yêc pwac akwa yomsu-nga. Magoc sakinj dau gitôm dom bu ndic dabiñ Anötö ndê lau. Tu dinanj-nga dec Anötö kêtj Yisu ti dabuñsiga nanj ndê sakinj kêtjuc lau Liwai si dom, magoc kêtjuc Melkisedek ndê. ¹² Anötö kêtj sakinj wakuc ô lau Liwai si, ma bocdinanj dec inj gic waê bu kêtj yomsu wakuc bu puc sakinj wakuc dau dôj. ¹³ Bu Yisu, nanj yom dindêc hêganôj, nanj sa akêtj Liwai ndê toj dom. Inj sa akêtj lau Israel-nga si toj danj dau-nga, nanj si danj ti dabuñsiga dom. ¹⁴ Mba. Yac tanyalê su bu yac neñ Pômdau sa akêtj Juda ndê toj. Ma Moses to yom danj nanj hêganôj lau akêtj Juda ndê toj bu sêti dabuñsiga-nga lec dom. ¹⁵ Magoc Yisu ti dabuñsiga kêtjuc Melkisedek, dec tôte asê tiawê bu inj dabuñsiga pwac wakuc-nga. ¹⁶ Yisu ti dabuñsiga kêtjuc yomsu nanj kêtj gwelenj dau têtj Liwai ndê wakuc tawasê, nanj dom. Magoc inj ti dabuñsiga tu ñaclai mbo tali ñapanj-nga nanj Anötö kêtj têtj inj-nga. ¹⁷ Bu Anötö ndê yom whê gêtj dau sa, tòm sêto yêc bocdec bu:

Am dabuñsiga mbo ñapanj-nga, kêtjuc dabuñsiga atu Melkisedek. [BW 110:4]

¹⁸ Bocdinanj yomsu akwa nanj hêganôj lau Liwai si gwelenj dabuñsiga-nga, nanj Anötö señ su. Nahu bu yomsu dau ndê ñanɗa mba, ma tòm dom bu nem lau danj sa. ¹⁹ Yomandô. Sakinj pwac akwa-nga dinanj gic dabiñ gêtj danj me kôm tisolop su dom. Magoc Kilisi ndê sakinj dabuñsiga-nga hóc gêlêc sakinj akwa dinanj su, ma gêm ñandô ñayham tu dakêtj batanj-nga, ma ti lêtj datigasuc Anötö-nga.

²⁰ Ma Anötö sôm tidôj bu Yisu oc ti dabuñsiga bu mbo ñapanj. Inj kêmatinj yom bocdinanj pi lau dabuñsiga nanj sêsa akêtj Liwai ndê toj, nanj dom.

²¹ Magoc inj kêmatinj yom têtj Yisu, tòm sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm yom tidôj su, ma inj oc señ yom dau su dom. Yom dau bocdec bu, “Am dabuñsiga mbo ñapanj-nga.” [BW 110:4]

²² Bocdinanj Anötö kêmatinj pwac wakuc nanj hóc gêlêc pwac akwa su. Ma inj sôm yom tidôj pi Yisu, dec kêtjalinj inj sa ti pwac wakuc dau ñadau.

²³ Dabuñsiga daêsam sem gwelenj sêmba pwac akwa ñapu, nahu bu danj bu mbac ndu, nanj danj oc kôc inj ndê mala. ²⁴ Magoc Yisu ndê gwelenj dabuñsiga-nga oc yêc ñapanj, nahu bu inj mbo tali ñapanj. ²⁵ Ma bocdinanj lau nanj sêtigasuc Anötö tu inj-nga, nanj Yisu gitôm andô bu nem ñac si. Nahu bu inj mbo tali ñapanj, ma tòm bu nem ñac awha têtj Anötö.

²⁶ Gauc nem yac neñ dabuñsiga atu Yisu. Inj dabuñ, inj ndê giso mbasi, inj ndê lêtj ñawasi enj, ma Anötö toc inj sa hóc gêlêc lau sac nom-nga ma kôc inj sa pi undambê gi. Tu dinanj-nga dec inj t̄dabuñsiga ñayham solop, ma gitôm andô bu nem yac sa. ²⁷ Dabuñsiga nom-nga h onj sêkêtj da ya tu sac-nga tòm bêc hoj. Sêkêtj tu ñac dau si sac-nga munj, goc sêkêtj tu lau ñatô si-nga kêtjuc.

Magoc Yisu in bocdinaŋ dom, bu in dau ndê sac mbasi, ma in kêŋ dau ti da tu lau si sac-nga dim tigen enj. ²⁸ Bu Moses ndê yomsu kêyalin lau sa sêti lau Israel-nga si dabuŋsiga atu-tu, naŋ sêpônda gauc ti licwalô, tôm ɲac si asidôwai nom-nga. Magoc Yisu, naŋ tinambu Anôtô sôm yom tidôŋ dec kêyalin in sa ti yac neŋ dabuŋ-siga, naŋ Anôtô dau ndê Atu. Ma i ɲ gic dabiŋ Anôtô ndê lêŋ nem yac si-nga, dec ti dabuŋsiga ɲayham andô, naŋ oc mbo ɲapaŋ.

8

Yisu in dabuŋsiga pwac wakuc-nga

¹ Yom hoŋ naŋ yac asôm, naŋ ɲahu bocdec. Yac neŋ †dabuŋsiga atu mbo, naŋ ndôc Anôtô ɲawasi ti ɲaclai ɲadau ndê andô-nga yêc undambê. ² Ma in gêm ndê sakin mbo lôm dabuŋ naŋ ɲamalac sêkwê, naŋ dom, magoc mbo lôm dabuŋ ɲandô naŋ Pômdau dau kwê kalhac undambê. ³ Dabuŋsiga atu-tu hoŋ naŋ lau Israel-nga sênyalin ɲac sa, naŋ si gwelen bu sêkêŋ da danŋe ti da ya ô sac-nga. Tu dinaŋ-nga dec Yisu, naŋ ti yac neŋ dabuŋsiga atu, naŋ gic waê bu kêŋ da bocdinaŋ. ⁴ In bu mbo nom, dec oc ti dabuŋsiga dom, bu dabuŋsiga nom-nga naŋ sêkôm gwelen sêkêŋ da-nga tôm yomsu sôm, naŋ dec sêmbo. ⁵ Ma lôm dabuŋ naŋ dabuŋsiga nom-nga sêkôm gwelen sêmbo, naŋ gitôm ɲagatu ɲambwa, naŋ gêm dôhôŋ lôm dabuŋ undambê-nga. Bu têt ndoc Moses bu kwê bac dabuŋ sa, naŋ Anôtô gic atu ma whê sa têt in bocdec bu:

Yob daôm bu êmasaŋ gêt hoŋ êŋkuc ɲagatu naŋ gatôc têt am yêc Lôc Sainai.

[Eks 25:40]

⁶ Magoc sakin naŋ Anôtô kêŋ têt Yisu, naŋ hôc gêlêc dabuŋsiga pwac akwa-nga si sakin. Bu pwac wakuc naŋ Yisu ti ɲa-ɲgac ɲalhu-nga, naŋ hôc gêlêc pwac akwa su. Ma gêt naŋ pwac wakuc gic bata bu datap sa, naŋ hôc gêlêc pwac akwa ndê su.

⁷ Anŋô su naŋ. Pwac ɲamata-nga bu ɲa-giso mbasi, dec Anôtô oc gauc nem bu êmatin pwac wakuc dom. ⁸ Magoc Anôtô gêlic ɲagôlin pwac akwa-nga bu gitôm dom, dec sôm yom pi pwac wakuc, tôm sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, “Alic su naŋ. Bêc oc meŋ sa, naŋ aô oc wamatin pwac wakuc wawhiŋ lau Israel-nga ma lau †Juda-nga.* ⁹ Oc tôm pwac naŋ kamatin gawhiŋ ɲac si apai têt ndoc aô aman wê ɲac sêsa akêŋ gameŋ Isip-nga sêmeŋ, naŋ dom.

ɲac sêsoç aô neŋ yom pwac dinaŋ-nga ɲapu dom, ma tu dinaŋ-nga dec aô Pômdau gasôm bu wapuc dômwêt ɲac.

¹⁰ Magoc têt têt pwac akwa-nga pacndê, naŋ aô Pômdau, oc wamatin pwac wakuc wawhiŋ lau Israel-nga, naŋ bocdec bu. Aô oc wakêŋ neŋ yomsu sip ɲac si ɲagulu, ma wato sip ɲac si ɲalôm. Aô oc wati ɲac si Anôtô, ma ɲac oc sêti aô neŋ lau.

¹¹ Têt dinaŋ, oc tôm dom bu ɲamalac dan êndôhôŋ in ndê asidôwai me lau meŋpaŋ in-nga, ma sôm têt ɲac, ‘Anyalê Anôtô ma akôc in sa ti mac nem Pômdau.’ ɲahu bu aô neŋ lau hoŋ oc sênyalê aô, lau tiwaê, ma lau waêmbe sêwhiŋ.

¹² Ma aô oc taŋwalô ɲac, ma wasuc ɲac si giso kwi, ma gauc nem ɲac si sac tiyham dom.”

[Jer 31:31-34]

* **8:8:** Lau hoŋ naŋ Anôtô kêyalin ɲac sa sêti in ndê, naŋ dasam ɲac bu lau Israel-nga. Magoc mun-nga sêwhê dau kôc gi toŋ lu, naŋ sêsam bu Israel ma Juda, ma toŋ tigen-tigen sênyalin dau si kin sa tu nem gôlin ɲac-nga. Alic 1 Kin 11:9-13, 31-39; 12:20-24; Ais 11:12; ma Jer 3:18.

¹³ Anötö sam gêḡ dau bu pwac wakuc, ma ḡalêḡ dinanḡ inḡ tôte asê bu pwac ḡamata-ḡga tiakwa su. Ma gêḡ nanḡ tiakwa su, nanḡ kêḡinḡ bu hê su ninḡga.

9

Israel si lôm dabuḡ ḡasakinḡ

¹ Têḡ tēm Anötö kêmatinḡ pwac ḡamata-ḡga whinḡ lau Israel-ḡga, nanḡ inḡ kêḡ yomsu pi lêḡ sênem akinḡ inḡ-ḡga, ma pi ḡbac dabuḡ nanḡ sékwê yêc nom. ² ḡalôm lu sêyêc bac dabuḡ ḡalôm. ḡalôm ḡamata-ḡga sêsam bu ḡalôm Dabuḡ, ma yakainḡ ti denḡ da-ḡga ma bolom da-ḡga sêyêc ḡalôm dinanḡ. ³ Ma sêkêḡ po balinḡ d anḡ kêgalêḡ bu whê ḡalôm ḡamata-ḡga ma tilu-ḡga kôc. Ma ḡalôm tilu-ḡga sêsam bu ḡalôm Dabuḡ Andô. ⁴ Yêc ḡalôm tilu-ḡga, alta gol nanḡ sêkêḡ da ḡamalu ḡayham pi, ma apa pwac yomsu-ḡga sêyêc. Apa dau sêmasanḡ ḡa a, ma sêmpañ ahuc ḡa gol. Sêkêḡ lôḡ gol danḡ ti bolom mana, ma Aron ndê tôte nanḡ muḡ-ḡga ḡasili puc pi menḡ, ma hoc lu nanḡ Anötö to yomsu amanḡlu pi, nanḡ sêyêc apa pwac-ḡga dau ḡalôm. ⁵ Sêmasanḡ anḡla ḡagatu lu nanḡ sêsam bu anḡla Anötö ndê ḡawasi-ḡga, nanḡ sêlhac apa dau ḡahô. Sêmasanḡ inḡlu ḡamakê galam kêgatôc apa dau ḡampêlhu nanḡ sêsam bu Anötö ndê pônḡ suc sac kwi-ḡga, nanḡ ahuc. Ma gêḡ daêsam yêc, magoc tôm dom bu yac awhê sa yêc bapia dindéc.

⁶ Têḡ ndoc sêmasanḡ gêḡ honḡ dinanḡ su, nanḡ dabuḡsiga sem si gwelêḡ sêsoc sêsa sêmbo ḡalôm ḡamata-ḡga tôm bêc honḡ. ⁷ Magoc ḡdabuḡsiga ḡamata-ḡga tawasê sôc ḡalôm tilu-ḡga, ma sôc tidim tigeḡ yêc yala tigeḡ ḡalôm. Ma têḡ bêc tigeḡ dinanḡ, inḡ sôc gi ma kôc dac tôteḡ, bu kêḡ ti da tu sac-ḡga. Inḡ kêḡ tu dau-ḡga, ma tu sac nanḡ Anötö ndê lau sêḡyalê dom ma sêkôm-ḡga. Inḡ bu kôc dac dom, dec oc tôm dom bu inḡ sôc ndi. ⁸ ḡalêḡ dinanḡ ḡalau Dabuḡ bu whê yom sa têḡ yac pi pwac akwa bocdec bu. Inḡ tôte asê bu ḡalêḡ mba bu lau sêsoc ḡalôm Dabuḡ Andô sêndi, têḡ tēm dabuḡsiga sêḡkuc sakinḡ pwac akwa-ḡga, ma lôm dabuḡ pwac akwa-ḡga kalhac dônḡ kalhac.

⁹ Sakinḡ pwac akwa-ḡga dinanḡ inḡ ti dôhônḡ têḡ yac lau tēm kwahic dec-ḡga. Ma tôte asê têḡ yac bu da danḡge ti da ya nanḡ dabuḡsiga sêkêḡ tu lau-ḡga, nanḡ gitôm dom bu kôm lau dau si ḡalôm timalô tu ḡac si sac-ḡga. ¹⁰ Bu sakinḡ dinanḡ ti ḡa-yomsu honḡ hêganônḡ gêḡ danêḡ ti danôm-ḡga, ma lau Israel-ḡga si lêḡ sêḡḡwasinḡ dau ḡawasi sa yêc Anötö anḡô-ḡga. Ma gêḡ honḡ dinanḡ inḡ gêḡ ḡamlic-ḡga ḡambwa, bu yêc e pwac wakuc nanḡ Anötö kêḡ tu nem gôlinḡ yac-ḡga, nanḡ menḡ sa su nanḡ.

Dac Pwac Akwa ma Pwac Wakuc-ḡga

¹¹ Magoc Kilisi menḡ ti dabuḡsiga atu, nanḡ ndê sakinḡ ḡa-ḡandô ḡayham menḡ sa su. Ma lôm dabuḡ nanḡ inḡ sôc gi, nanḡ ḡayham kêlêc ma hóc gêlêc lôm dabuḡ nanḡ ḡamalac amba sêkwê kalhac nom dindéc, nanḡ su. ¹² Inḡ gacgeḡ sôc lôm dau ḡalôm Dabuḡ Andô gi, magoc inḡ kôc makao ḡatu me naninḡ gapoc si dac bu kêḡ ti da ô sac-ḡga dom. Inḡ sôc gi tidim tigeḡ, ma kêḡ dau ndê dac tu bu nemlhi yac neḡ sac ḡatôp, dec kêmasanḡ lêḡ dambo tanḡli ḡapanḡ-ḡga.

¹³ Pwac akwa yomsu-ḡga sôm bu lau Israel-ḡga si dabuḡsiga sêkôc naninḡ gapoc ti makao gapoc ḡadac, ma sêḡḡaluḡ whinḡ makao ḡatu dinda nanḡ sêpec ti da ya nanḡ ḡagasi, goc sêmbalip pi lau bu kôm ḡac sêti dabuḡ ma ḡamlic ḡawasi sa yêc Anötö anḡô-ḡga. * ¹⁴ Magoc Kilisi, nanḡ ndê giso mbasi andô, ma kêḡ dau ti da têḡ Anötö tôm ḡalau mbo ḡapanḡ-ḡga puc inḡ dônḡ, nanḡ ndê dac hóc gêlêc dac

* **9:13:** ḡac si mêtê dinanḡ hêganônḡ ḡamalac nanḡ kêmasêc awhê me ḡnac batê, dec kôm inḡ ḡadômbwi sa yêc Anötö anḡô-ḡga. Alic Nam 19:1-22 yêc Yom Lêḡsêm Akwa.

pwac akwa-nga, ma gêm yac sa nãandô. Nahu bu inã ndê dac kêmasaŋ yac neŋ nãlôm nãwasi sa, ma kêgwasiŋ m êtê sac naŋ gic waê lêŋ dandiŋaŋ-nga, naŋ su. Ma bocdinaŋ datôm bu danem akiŋ Anôtô Tali Nãdau ti atac pa su eŋ. ¹⁵ Kilisi kêmasaŋ lêŋ dinaŋ, ma bocdinaŋ kwahic dec inã kalhac Anôtô ma lau nom-nga nãlhu bu ti pwac wakuc nãdau. Inã ndê mbac ndu gêmlihi lau naŋ sêmbo pwac akwa nãpu, naŋ si sac nãtôp, ma kêgapwêc nãc su yêc sakiŋ mêtê sac-nga. Ma tu dinaŋ-nga nãc oc sêtap gameŋ sêndôc t ali-nga naŋ Anôtô gic bata têŋ nãc, ma kêgalêm nãc sa bu sêwêkaiŋ, naŋ sa.

¹⁶⁻¹⁷ Gauc nem lau nom-nga si lêŋ sêmatiŋ pwac pi wapa lêŋsêm-nga. Lau naŋ bu sêwêkaiŋ nãmalac daŋ ndê wapa lêŋsêm, naŋ oc sêtap gêŋ daŋ sa dom e sêŋyalê pi nãandô bu nãmalac dau mbac ndu su. Inã bu mbo tali, naŋ pwac dinaŋ nãyom oc gacgeŋ lhac. ¹⁸ Tu dinaŋ-nga dec pwac akwa yom-su-nga sôm bu lau Israel-nga sêndic domba ti makao ndu, ma nãdac ti pwac dau nãhu. ¹⁹ Bu Moses to Anôtô ndê yom-su pwac-nga hoŋ sip bapia, ma sam asê têŋ lau Israel-nga. Goc inã kôc makao nãtu [ma naniŋ] nãdac ma kêgaluŋ whiŋ bu, sô domba nãmlichu kokoc pi a nãsaŋgac daŋ, goc kêŋ sip dac ti bu ma kêbalip pi bapia dau ma pi lau hoŋ. ²⁰ Ma sôm, “Pwac naŋ Anôtô kêmatiŋ whiŋ mac ma gic atu mac bu asôc nãpu, naŋ nãdac dau dindêc.” ²¹ Ma nãlêŋ tigeŋ inã kêbalip dac pi lau Israel si bac sênem akiŋ Anôtô-nga, ma pi dabuŋsiga si lôŋ ti laclhu sakiŋ dabuŋ-nga hoŋ. ²² Yomandô! Moses ndê yom-su pi lau Israel-nga si lêŋ sêmasaŋ dau nãwasi sa-nga, gic atu nãc bu sêmbalip dac pi gêŋ hoŋ bocdinaŋ. Nãc bu sêndic makao ti domba ndu ma sêkêc dac siŋ dom, dec Anôtô oc suc nãc si sac kwi dom.

Kilisi kêŋ dau ti da dec gêm yac si

²³ Lau Israel-nga si bac ti gêŋ sênem akiŋ Anôtô-nga, naŋ gitôm nãgatu nãmbwa bu tôc gêŋ nãandô undambê-nga asê têŋ yac. Ma lau Israel-nga sem dabuŋ gêŋ nom-nga dinaŋ ma sêkôm gêŋ dau nãwasi sa yêc Anôtô aŋgô-nga nã domba ti makao si dac. Magoc Kilisi ndê dac hôc gêlêc dac dinaŋ su, dec kêŋ nãwasi atu têŋ gêŋ nãandô undambê-nga. ²⁴ Bu Kilisi sôc lôm dabuŋ naŋ nãmalac sêkwê, naŋ dom. Ma lôm naŋ inã sôc, naŋ gitôm gêŋ nãandô undambê-nga nãgatu nãmbwa dom. Mba. Inã sôc undambê dau gi, ma kalhac Anôtô aŋgô-nga gêm yac hoŋ aŋôŋ.

²⁵ Ma Israel si dabuŋsiga atu naŋ sôc Nãlôm Dabuŋ Andô ti yala ti yala, naŋ kôc dau ndê dac dom. Magoc Kilisi sôc undambê tidim tigeŋ eŋ, ma kôc dau ndê dac solop. ²⁶ Inã kêŋ dau ti da gitôm dabuŋsiga nom-nga sêkêŋ da nãpaŋ ma nãpaŋ, naŋ dom. Bu bocdinaŋ, dec têŋ ndoc Anôtô kêŋ undambê ti nom ma meŋ, naŋ inã oc hôc nãandê tidim daêsam bocdinaŋ. Magoc Kilisi gitôm dabuŋsiga nom-nga dom. Inã meŋ ma kêŋ dau ti da tidim tigeŋ, tu bu êŋgaho lau nom-nga si sac nãgêyô su pi dau. ²⁷ Yac lau tigeŋ-tigeŋ tac waê bu dambac ndu tidim tigeŋ, ma tiŋambu yac oc dalhac Anôtô aŋgô-nga bu êŋsahê yac. ²⁸ Ma nãlêŋ tigeŋ Kilisi mbac ndu tidim tigeŋ eŋ, bu êŋgaho lau daêsam si sac nãgêyô su. Ma inã oc mbu meŋ tiyham bu hôc nãandê tu sac-nga tiyham dom, magoc tu bu kêŋ Anôtô ndê mwasiaŋ gêm lau si-nga nã-nãandô têŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ ti sêkêŋ bata inã bu mbu meŋ.

¹ Pwac akwa yomsu-nga inŋ gitôm ñagatu ñambwa bu tôc gêñ ñayham nañ oc meñ sa, nañ asê têtñ yac. Magoc inŋ gêtñ ñandô dau dom. Yomsu dau sôm bu lau Israel-nga sêkêtñ da tôm yala hon, dec tôc asê bu da kainñ dinañ gitôm dom bu señ lau si sac su, me ndic dabiñ ñac bu sêtigasuc Anötö. ² Da kainñ dinañ bu nditôm bu ndic dabiñ lau, dec oc sêkêtñ ñapañ dom. Ma inŋ bu nditôm bu kôm ñac si ñalôm ñawasi sa yêc Anötö anŋô-nga, dec ñac oc ñalôm ñawapac tu ñac si giso-nga tiyham dom. ³ Magoc sêkêtñ da dau tôm yala hon, dec kêtñ gauc ñac bu ñac si sac yêc ñac dôñ yêc. ⁴ Nahu bu makao gapoc ti naniñ si dac gitôm dom bu señ sac su.

⁵ Tu dinañ-nga dec têtñ ndoc Kilisi meñ mbo nom, nañ sôm yom asê têtñ Anötö, tôm sêto yêc muñ su bocdec bu:

Am atac whiñ bu sêndic makao ti domba ma sêkêtñ ti da têtñ am lec dom.

Magoc am kêmasañ aô dauñ neñ ñamlic ti ñandô.

⁶ Da ya ti da bocke nañ sêkêtñ tu sac-nga, nañ gic am tanôm dom bocdinañ.

⁷ Ma aô gasôm bu, “O Anötö, lic aô dec gameñ bu wakôm am nem atac whiñ ñandô sa, tôm yom nañ sêto pi aô muñ su, yêc bapia tilhuñ.” [BW 40:6-8]

⁸ Moses ndê buku yomsu-nga tôc bocdec bu. Sêkêtñ makao ti domba ti da, ma sêkêtñ da ya ti da tidau-tidau tu sac-nga. Magoc Kilisi dau sôm bu Anötö atac whiñ bu sêkêtñ da hon dinañ dom, ma gic inŋ tandô dom bocdinañ. ⁹ Ma tiñambu Kilisi sôm têtñ Anötö bu inŋ dau meñ su, bu kôm Anötö ndê atac whiñ ñandô sa. Bocdinañ dec inŋ señ lêtñ akwa da-nga su, ma kêmasañ lêtñ wakuc. ¹⁰ Ma Anötö ndê atac whiñ, nañ Kilisi kôm ñandô sa, nañ bocdec bu. Yisu Kilisi kêtñ dau ti da tidim tigeñ, dec kêmasañ lêtñ bu dati lau dabuñ.

¹¹ Dabuñsiga pwac akwa-nga sêlhac ti sem gwelenñ tôm bêc hon, ma sêkêtñ da kainñ tigeñ ñapañ, nañ tôm dom bu señ sac su. ¹² Magoc Yisu, nañ ti yac neñ dabuñsiga atu, kêtñ dau ti da dim tigeñ eñ, tu sac têtñ hon-nga, goc gi ndôc Anötö ndê andô-nga. ¹³⁻¹⁴ Nahu bu da tigeñ dinañ kêmasañ lêtñ bu señ lau nañ inŋ bu kôm ñac sêti lau dabuñ, nañ si sac su, ma gic dabiñ ñac bu sêmbo tali ñapañ. Ma kwahic dec inŋ hôñ bu Anötö kêtñ inŋ ndê ñacyo hon sêsôc inŋ gahi ñapu.

¹⁵ Ma Nalau Dabuñ hoc yom ñandô asê pi gêtñ dau whiñ, tôm yom dañ nañ sêto yêc bocdec bu:

¹⁶ Magoc têtñ têtñ pwac akwa-nga pacndê, nañ aô Pômdau, oc wamatiñ pwac wakuc wawhiñ lau Israel-nga, nañ bocdec bu. Aô oc wakêtñ aô neñ yomsu sip ñac si ñagulu, ma wato sip ñac si ñalôm. [Jer 31:33]

¹⁷ Ma tiñambu inŋ gic têtñ yom ma sôm yom bocdec:

Aô wasuc ñac si giso kwi, ma gauc nem ñac si sac tiyham dom. [Jer 31:34]

¹⁸ Bocdinañ, Pômdau sôm bu suc yac neñ sac kwi, ma tu dinañ-nga dec dapônnda dabuñsiga dañ bu kêtñ da tu sac-nga tiyham dom.

Kilisi kêmasañ señ datigasuc Anötö-nga

¹⁹ Tu dinañ-nga asidôwai, datigasuc Anötö ti neñ atac pa su, gitôm dasôc Nalôm Dabuñ Andô dandi, tu dac nañ Yisu kêc siñ-nga. ²⁰ Muñ-nga, po baliñ dañ kêgalêtñ nañ kalhac lau ahuc bu sêsôc Nalôm Dabuñ Andô sêndi dom. Magoc Yisu ndê ñamlic ô po dau su, ma inŋ mbo tali ñapañ, dec inŋ ti señ wakuc datigasuc Anötö-nga. ²¹ Ma inŋ yac neñ dabuñsiga tiwaê, nañ gêm gôlinñ Anötö ndê lau hon. ²² Inŋ ndê dac kêgwasinñ yac neñ sac hon su, dec dambo ti ñalôm ñawapac tu yac neñ sac-nga tiyham dom. Ma bu ñawa kêgwasinñ yac neñ ñamlic

ñawasi sa su. Tu dinan-nga dec datigasuc Anötö ti neñ ñalóm ñawasi, ma dakêñ whiñ ti neñ ñalóm pêñ dôñ.

Puc dalhac ñaŋga-nga

²³ Yac lau dakêñ whiñ-nga dahoc yom asê ma dasôm bu dakêñ batan ñandô ñayham nan Anötö gic bata têt yac. In gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi, ma tu dinan-nga tankwê ñandô dau ti atac lu-lu dom. ²⁴ Ma dakôc gauc pi lêñ bu dapuc dauñ dôñ bu atac whiñ asidôwai, ma dakôm mêtê ñayham eñ. ²⁵ Dahu mêtê dapitigen-nga siñ tôm lau ñatô sêkôm, nan dom. Mba. Dakac sa dapitigen, ma tangili dauñ bu dalhac ñaŋga. Mac anyalê bu Yisu ndê bêc mbu men-nga men kêpiñ su, ma bocdinañ dec akôm asiñ su eñ.

²⁶ Anğô ñapep! Yac bu tanyalê Anötö ndê yom ñandô tidôñ su, magoc tinambu dalic sac gitôm gêt ñambwa ma dakôm, dec da dan yêc nan tôm bu señ yac neñ sac dinan ñagêyô su-nga, yêc dom. ²⁷ Ñamalac nan sa lêñ kain dinan, nan bu ndê gauc sa, dec oc töt dau ñalêñ sac pi gêt nan gic in ñawaê bocdec bu, in oc tap Anötö ndê matôc sa, ma sip ya atu nan Anötö kêmasan tu in ndê ñacyo-nga ndi. ²⁸ Gauc nem ñamalac nan kégili Moses ndê yomsu. Ñamalac lu me tó bu sêpuc si yom dôñ ma sêtôc asê bu yomandô bu ñamalac dau kôm giso, dec yomsu dau sôm bu tawaló in dom, sêndic in ndu eñ. ²⁹ Bocdinañ mac gauc gêm bocke pi ñamalac nan kêyalê su bu Kilisi ndê dac pwac wakuc-nga kôm in ti dabun, magoc tinambu in pu gêt dau ma gêlic gitôm gêt ñambwa? Ñalêñ dinan in pu Anötö ndê Atu, gitôm in kwê in dôñ yêc in gahi ñapu gitôm gêt ñapopoc, ma in pu Anötö ndê Ñalau êmwasiñ yac-nga whiñ. Ñamalac nan kôm bocdinañ oc tôm dom andô bu êñlêc Anötö ndê matôc. In oc tap matôc sac sambuc sa. ³⁰ Bu yac tanyalê Pômdau, nan sôm yom bocdec bu:

Gwelen sac ñagêyô-nga yêc aó aman, ma aó dauñ oc wakêñ. *[Diut 32:35]*

Ma sêto yom dan whiñ, nan yêc bocdec bu:

Pômdau oc êñsahê ti êmatôc in ndê lau.

[Diut 32:36]

³¹ Oyaê, ñamalac nan sip Anötö Tali Ñadau amba bu tap in ndê matôc sa, nan töt dau man.

³² Gauc nem têt nan mac akêñ whiñ tiwakuc, ma akôc ñawaê ñayham sa gitôm ñawê bu pô nem ñalóm. Têt ndoc dinan, ñawapac daêsam tap mac sa tu akêñ whiñ Kilisi-nga, magoc mac alhac ñaŋga. ³³ Têt ñatô lau sêkêñ kisa mac, ma sêsu mac susu yêc lau hon anğô-nga. Ma têt ñatô mac alhac awhiñ lau nan sêhóc wapac kain dinan ma apuc ñac dôñ. ³⁴ Ma lau sêkêñ whiñ-nga nan sêkêñ ñac sêndôc gapocwaló, nan mac tamwaló ñac, ma am ñac sa bocdinañ. Ma têt ndoc lau sêñgaho mac nem wapa ti gêt hon su, nan mac ambo ti atac ñayham eñ. Ñahu bu mac anyalê bu mac nem awa ñandô yêc ñapan-nga yêc undambê.

³⁵ Bocdinañ asap nem akêñ whiñ Pômdau dôñ, ma atac lu-lu dom, dec mac oc atap mwasiñ atu sa. ³⁶ Alhac ñaŋga ti ñalóm pêñ dôñ, ma akôm gêt hon ñapep tôm Anötö ndê atac whiñ. Ma bocdinañ mac oc atap ñandô ñayham nan in gic bata, nan sa. ³⁷ Bu ñasawa saun eñ, tôm yom nan sêto yêc nan sôm bocdec bu:

In nan dakêñ batan bu men, nan oc men. Ma in oc men ñagahô eñ. ³⁸ Ma aneñ lau gitêñ oc sêndôc tali tu si sêkêñ whiñ-nga. Magoc ñac nan sêhu siñ, nan aó oc waliñ ñac sac sambuc. *[Hab 2:3-4]*

³⁹ Magoc yac datôm lau nan sêhu si sêkêñ whiñ siñ ma sêmbo señ sêñiñga-nga dom. Mba. Yac dalhac ñaŋga ma dakêñ whiñ dandic ñawaê, e datap mwasiñ dandôc tanli ñapan-nga ña-ñandô sa.

11

Abani Israel-nga si l  n s  k  n whin-nga ti d  h  n t  n yac

¹ Yac bu dak  n whin   nnga, dec yac oc atac lu-lu dom tu g  n nan dak  n batan dambo, me tu g  n nan tan  n dalic dom-nga. ² Abani Israel-nga s  k  n whin   l  n dinan, ma tu dinan-nga dec An  t   toc   ac sa. ³ Yac dak  n whin, dec tanjal   bu mun-nga, g  n nan kwahic dec tan  n dalic, nan   adan y  c dom, magoc me  n h  c as     a An  t   nd   yom.

⁴ Tu Abel nd   k  n whin-nga dec An  t   g  lic da nan in k  n bu   ayham, h  c g  l  c Kein nd   su. Ma tu An  t   k  c Abel nd   da sa-nga, dec t  c as   bu in g  lic Abel bu   gac git  n. Ma in mbac ndu su, magoc in nd   l  n k  n whin-nga dinan gacge  n kalhac t  m d  h  n   ayham.

⁵ Ma Inok k  n whin, dec s  to yom pi in ma s  s  m bu An  t   g  lic in   ayham. Ma tu in nd   k  n whin-nga, dec An  t   k  c in su y  c nom ti tali, ma s  lic in tiyham dom. ⁶   amalac dan bu k  n whin dom, dec gün hon nan in k  m, nan Şadan oc t  m dom bu ndic An  t   tand     ayham. Bu asa nan bu tigasuc An  t  , nan k  n whin bu in mbo yomand  , ma k  n whin bu in oc   mwasi  n lau nan s  k  n dau sambuc tu s  njal   in-nga.

⁷ Ma t  n ndoc An  t   k  n puc Noa pi g  n nan in tand   g  lic su dom, magoc tinambu oc me  n h  c as  , nan Noa k  n whin An  t  , ma toc in sa ti s  c in nd   yom   apu. In s   wan atu dan bu nem in ti nd   b al  koc sa. Tu in nd   l  n k  n whin-nga dec in t  c lau nan s  mbo nom t  n t  m dinan, nan si giso as   tiaw  , ma An  t   k  n in w  kai  n l  n dati lau git  n tu dak  n whin-nga.

⁸ Abraham k  n whin An  t   t  n ndoc An  t   k  gal  m in sa ma k  ki  n in t  n game  n nan in gic bata t  n in, nan gi. In g  m gac game  n dau, magoc danga wambu An  t   ma gi. ⁹ Ma yom tige  n nan An  t   gic bata t  n Abraham, nan gic Aisak lu Jakob   awa   bocdinan. Magoc Abraham, ma Aisak lu Jakob nan sênkuc in, nan s  ti nom   adaui dom, s  nd  c bac po git  m lau apa. Magoc Abraham k  n whin yom nan An  t   gic bata t  n in. ¹⁰ Nahu bu in k  n bata bu nd  c malac atu nan oc y  c   apan, nan An  t   dau kw   sa k  kuc   agatu nan in dau gac g  m tid  n.

¹¹ Abraham ti   amalac and   su, ma in nawh   Sara dau in awh   gapoc, magoc in k  n whin yom nan An  t   gic bata t  n in, dec An  t   k  n   aclai t  n in bu kw   balêkoc as  . ¹² A braham nd   t  m pacndê su, tige  n tu in k  n whin-nga, dec lau ton atu s  sa ak  n   gac tige  n dinan. In nd   lau wakuc dinan s  t  m tata umbon-nga, ma gan  gac gw  c-nga, nan git  m dom bu das   sa.

¹³ T  n t  m abani Israel-nga s  mbo tali, nan   ac si dan tap   and   nan An  t   gic bata t  n   ac, nan sa dom. Nal  n dinan dec s  sa si l  n s  k  n whin-nga e sêmbac ndu. Tu   ac si s  k  n whin-nga dec t  m s  lic g  n   and   dau gatuc-gatuc ma s  k  n bata bu s  tap   and   sa. Ma   ac s  lic dandi s  t  m lau nan sem apa nom. ¹⁴ Ma lau nan gac g  m bu   ac lau kai  n dinan, nan s  t  c as   bu   ac s  njal   si malac   and   s  nd  c-nga. ¹⁵ Abani Israel-nga bu s  lic game  n nan s  hu si  n su t  m si malac   and  , dec oc t  m bu s  mbu s  ndi s  nd  c dinan. ¹⁶ Magoc mba.   ac atac whin malac dan, nan h  c g  l  c in dindec su. Malac dau y  c undamb  , ma An  t   kw   malac dau sa su tu   ac-nga. Tu dinan-nga dec in maya dau dom bu   ac s  sam in bu   ac si An  t  .

¹⁷⁻¹⁸ Abraham k  n whin An  t   t  n ndoc in k  sah   in, ma s  m t  n in bu k  n Aisak ti da t  n in. An  t   gic bata yom t  n Abraham mun su, ma s  m bu lau oc s  sam lau wakuc nan s  sa ak  n Aisak, bu Abraham nd   g  l  wac   and  . Magoc

in sap ndê kêñ whin dôñ dec bu kêñ ndê atu tigen dinan ti da. ¹⁹ In gauc gêm bu Anötö gitôm bu oc un lau batê sa. Ma gêñ nan hôc asê, nan gitôm in kôc Aisak mbu akêñ lau batê-nga meñ tiyham.

²⁰ Ma tinjambu, têñ ndoc nan Aisak gêm mbec Jakob lu Iso, nan dec kêñ whin bu Anötö gitôm bu kôm in ndê mbec ñandô sa. ²¹ Ma Jakob bocdinan kêñ whin Anötö. Têñ ndoc in kêsahê bu in ndê têm kêpiñ bu pacndê, nan in gêm mbec Josep atu lu. Ma in gic senen dau ña ndê tôc ma kêpiñ Anötö. ²² Josep kêñ whin bu Anötö oc êñgaho lau Israel-nga su yêc gameñ Isip-nga, dec têñ ndoc in ndê têm kêpiñ bu pacndê, nan sôm yom asê pi gêñ dau, ma gic atu ñac bu sêkôc in ndê ñakwa whin ñac, têñ ndoc ñac bu sêlhô sêndi.

²³ Ma Moses damba lu dinda sêkêñ whin Anötö, dec sêsini in gitôm ayô tô têñ ndoc dinda kôc in. Nahu bu inlu sêlic bu in balêkoc ti angô, ma sêtôc dau tu yom nan kin Isip-nga gic atu nan-nga dom. ²⁴ Ma têñ ndoc Moses tiatu, nan in kêñ whin Anötö dec tec bu sêsam in bu Parao atuwê ndê balê. ²⁵ In tec bu mbo ti atac ñayham tôm ñasawa apê tu mêtê sac-nga whin Parao ndê lau, ma gêlic ñayham bu hôc ñandê ti ñawapac whin Anötö ndê lau. ²⁶ In gêlic lêñ mayan-nga nan gic waê Anötö ndê Mesaya bu ñayham hôc gêlêc lau Isip si awa ti gêñ ñayham-ñayham hon su. Nahu bu in takwê ndê ñaôli ñayham, nan in oc tap sa tinjambu. ²⁷ In kêñ whin, dec hu gameñ Isip-nga sin, ma tôc dau tu kin Isip-nga ndê atac ñandê-nga dom. In puc dau dôñ ma kalhac ñanğa, ñahu bu in gêlic Anötö, nan lau dan sêlic su dom. ²⁸ In kêñ whin Anötö dec sôm têñ lau Israel-nga bu sêmasañ Pasowa tôm Anötö sôm, ma sêsê domba ñadac pi gamat ñac si andu-nga. Ma ñalêñ dinan anela nan gic balêkoc ñgac mbêc Isip-nga hon ndu, nan kêlêc lau Israel-nga si andu hon.

²⁹ Lau dau sêkêñ whin Anötö nan gêlêc Gwêc Koc sa, dec sêlom gitôm sêñsêlêñ sêmbo gameñ basô si. Magoc têñ ndoc lau Isip-nga bu sêlom sêñkuc ñac, nan gwêc kêgatôc ñac ahuc e sênôm gwêc su ma sinğa.

³⁰ Tinjambu lau Israel-nga sêkêñ whin Anötö, dec sêñsêlêñ sêñgihi malac Jeriko tôm bêc 7 e malac dau ñatunbôm ku sa. ³¹ Magoc Anötö sen awhê mockain-nga Rahab su whin lau dangapêc malac dinan-nga dom. Nahu bu mun-nga Rahab dau tôc asê bu in kêñ whin Anötö, têñ têm in kôc lau Israel-nga si lau sêtip gameñ Kanan-nga sa ti yom malô.

³² Ma lau sêkêñ whin ñanğa-nga daêsam sêmbo, tôm Gideon, Barak, Samson, Jepta, Dawid, ma Samuel ti Anötö ndê lau propet ñatô. Magoc ñasawa mba bu wasôm yom pi ñac tigen-tigen. ³³ Natô sêkêñ whin ñanğa, dec sêku kin gameñ ñatô-ñ ga dulu. Natô sem gôlin lau Israel-nga ti sêngili ñac bu sêsa si lêñ gitêñ. Ma Anötö gic bata yom têñ ñac bu yob ñac. Tu lau ñatô si sêkêñ whin-nga dec Anötö kêgapiç layon si whasun ahuc, ³⁴ ma kêgaho ya ña-ñandê su yêc ñatô, ma yob ñatô bu sêlhô su yêc ñacyo si bien. Lau ñatô ñac lau licwalô mba, magoc tu ñac si sêkêñ whin-nga, dec Anötö kêñ ñanğa têñ ñac. ñac sêti lau sin-nga ti ñaclai atu, ma sêku lau apa si lau sin-nga dulu. ³⁵ Lauwhê ñatô sêkêñ whin Anötö, dec in un ñac si balêkoc ñgac nan sêmbac ndu su, nan sa sêmeñ sêmbo sêwhin ñac tiyham. Ma lau sêkêñ whin-nga ñatô, nan sic ñac ña sô e sêmbac ndu. Magoc lau dau sêtec bu sêsêc si sêkêñ whin ahuc tu bu sênem dau si yêc ñandê dinan, ñahu bu sêkêñ bata bu Anötö gitôm bu oc un ñac sa, ma kêñ ñac sêmbo ñayham en. ³⁶ Natô, lau sêsu ñac susu, ma sêhi ñac ña sô, ma ñatô sêsô ñac dôñ ma sêkêñ ñac sêndôc gapocwalô. ³⁷ Sêtuc ñatô ña hoc ndu, sêhê ñatô ña sege kic gi lu, ma ñatô nan lau sin sêkun ñac ndu ña bien baliñ. ñac sêsôc ñakwê sac-sac nan

sêmasañ ña domba ti naniñ ñamlic, sêpônda dau ñandô, ma lau sêkêñ kisa ñac ti sêkôm ñac ñayom. ³⁸ Ñac sênghihi sêmbo gameñ sawa ti gameñ lôc-ña gitôm lau waêmbe, ma sêndôc hoc ñasurñ ti surñ nañ yêc nom. Magoc tu ñac si sêkêñ whiñ-ña dec Anötö gêlic ñac ñayham kêlêc, hóc gêlêc lau nom-ña hon su.

³⁹ Ñawaê pi lau hon dinanñ si sêkêñ whiñ yêc tu bu whê ñac sa têtñ yac-ña. Magoc ñac si danñ gêlic ñandô nanñ Anötö gic bata têtñ ñac, nanñ dom. ⁴⁰ Ñahu bu lêtñ ñayham andô nanñ Anötö kêmasañ bu êmwasiñ yac lau têtñ kwahic dec-ña, nanñ gic waê ñac lau dau sêwhiñ. Ma yac hon oc datap sa dawhiñ daunñ.

12

Tañtiñ Yisu ma dalhac ñañga

¹ Lau honñ dinanñ sêmurñ yac su, ñac lau tonñ atu andô, ma sêtôc lêtñ dakêñ whiñ-ña ñayham têtñ yac tu tanñkuc-ña. Tu dinanñ-ña dec dakac daunñ su yêc gêtñ honñ nanñ kalhac yac ahuc tu tanñkuc Yisu-ña, ma yêc mêtê sac nanñ bu êntôm yac ma kôm yac daperñ. Ma tanti ñañga dapêtñ lêtñ nanñ Anötö gic bata tu tanti daho-ña ma dahu siñ dom. ² Tanti ma tanñtiñ Yisu, bu inñ ti yac neñ dakêñ whiñ ñahu, ma inñ oc ndic dabiñ yac neñ dakêñ whiñ. Inñ kêyalê bu inñ ndê mbac ndu oc ti lêtñ atac ñayham-ña tinambu, ma tu dinanñ-ña inñ puc dau dônñ tu hóc ñandê a gicso-ña, ma hêgo dau tu maya atu nanñ gic lêtñ dinanñ ñawaê, nanñ dom. Ma kwahic dec inñ pi undambê g i ndôc Anötö ndê pônñ atu ña-andô-ña. ³ Akôc gauc pi Yisu, ma pi lêtñ kisa-ña nanñ lau sac sêkôm têtñ inñ. Inñ hóc kisa dau magoc kalhac ñañga, dec tôte dôhônñ ñayham têtñ mac bu anñkuc, ma bu nem mac sa bu kwampac sa ma ahu nem akêñ whiñ siñ dom.

Anötö kêmatôc lau nanñ inñ atac whiñ

⁴ Mac ahôc ñawapac tu saê ti kisa nanñ lau sac sêkêñ têtñ mac-ña, magoc sêkôm e sêkêc mac nem danñ ndê dac siñ su dom. ⁵ Bocke? Mac anñhiñ Anötö ndê yom, nanñ kêgilí mac bu alhac ñañga, nanñ siñ, a? Yom dau sam mac bu Anötö atui awhê ma ñac, ma sêto yêc bocdec bu:

Aneñ balêkoc awhê ma ñac, Pômdau bu êmatôc mac, me bu kêñ ñawapac têtñ mac bu whê nem gauc sa pi nem giso, nanñ alic tôm gêtñ ñambwa dom, ma lic ñakam sa tu anñkuc inñ-ña dom. ⁶ Ñahu bu Pômdau kêmatôc lau nanñ inñ atac whiñ ñac, ma lau nanñ inñ kôc ñac sa sêti inñ ndê balêkoc, nanñ inñ kêñ ñandê têtñ ñac. *[Prov 3:11-12]*

⁷ Mac anñyalê bu dambai nom-ña honñ sêmatôc si balêkoc tu bu sêndôhônñ ñac bu sênñkuc lêtñ ñayham-ña. Ma bocdinanñ Anötö bu êmatôc mac, nanñ alhac ñañga. Bu gêtñ dau tôte asê bu inñ gêlic mac bu inñ ndê balêkoc solop. ⁸ Ma Anötö kêñ ñawapac têtñ inñ ndê balêkoc honñ tu bu êndôhônñ ñac-ña. Inñ bu kêñ têtñ mac dom, dec oc tôte asê bu mac atôm balêkoc ñasawa-ña, ma Anötö ndê balêkoc solop dom. ⁹ Ma têtñ ndoc damanñi nom-ña sêmatôc yac, nanñ dalic ñac sac dom, magoc datoc ñac sa. Bocdinanñ dasôc Damanñ undambê-ña ñapu hóc gêlêc damanñi nom-ña su dandic ñawaê. Ñahu bu inñ ti ñadau yac neñ gatunñ, ma inñ kêmatôc yac tu bu daso mwasinñ dandôc tanñli-ña dom. ¹⁰ Damanñi nom-ña gauc gêm bu sêndôhônñ yac tu bu dasa lêtñ ñayham-ña, ma ñac si matôc inñ gêtñ ñasawa apê-ña enñ. Magoc A nôtö kêyalê gêtñ bocke nanñ oc nem yac sa ñandô, dec kêmatôc yac tu bu dati lau dabunñ-ña, datôm inñ dau. ¹¹ Têtñ ndoc yac bu dahôc ñawapac tu êmatôc yac-ña, nanñ oc kôm yac atac ñayham dom, magoc oc kêñ ñandê têtñ yac. Magoc tinambu yac tanñyalê bu ñawapac dau gêm yac sa bu dambo ti yom malô, ma kédôhônñ yac bu dasa neñ lêtñ gitên enñ.

¹² Tu dinaŋ-ŋga dec mac nem lau naŋ si amba tibalê, me gahiduc tigoŋoŋ tu wapac naŋ sêhòc-ŋga, naŋ apuc ŋac dôŋ bu sêlhac ŋaŋga tiyham. ¹³ Amasaŋ seŋ gahim-ŋga tisolop, bu lau gahi sac naŋ sêŋkuc mac, naŋ sêpeŋ ma sêtisac dom, magoc ŋayham sa tiyham.

Dayob dauŋ bu daso Anötö ndê mwasiŋ dom

¹⁴ Anŋahê ŋaŋga bu ambo awhiŋ lau hoŋ ti yom malô, ma bu asa nem lêŋ dabuŋ eŋ. Bu asa naŋ sa lêŋ dabuŋ dom, naŋ oc tòm dom bu lic Pômdau ma mbo whiŋ iŋ. ¹⁵ Ayob daôm ŋapep bu mac nem daŋ so Anötö ndê mwasiŋ dom, ma bu ŋasili mêtê sac-ŋga lêc tiyham yêc mac-ŋga dom. Bu mêtê sac dau gitôm gêŋ ŋamakic ma oc kêŋ ŋawapac têŋ lau daêsam, ma kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö anŋô-ŋga. ¹⁶ Ayob bu mac nem daŋ sa lêŋ mockaiŋ-ŋga dom, me gauc nem gêŋ nom-ŋga êŋlêc dom, ma êŋlhiŋ Anötö siŋ gitôm Iso, naŋ hu ndê wapa lêŋsêm ŋgac mbêc-ŋga siŋ, tu neŋ gêŋ dim tigen-ŋga. ¹⁷ Mac anyalê su, bu tiŋambu iŋ tac whiŋ bu wêkaiŋ ndê gêŋ lêŋsêm dau tiyham, dec ndac damba Jakob bu nem mbec iŋ. Magoc damba tec iŋ dec kôm dom. Iŋ taŋ dau ndu, ma kêsahê ŋaŋga bu kac damba ndê ŋalôm kwi, magoc tòm dom.

Lôc Sainai ma Lôc Sayon sêti dôhôn pwac lu-ŋga

¹⁸ Lau Israel-ŋga sêtigasuc Lôc Sainai tu sêtap pwac akwa sa-ŋga. Magoc lôc naŋ mac atigasuc tu akôc pwac wakuc-ŋga, naŋ lôc kaiŋ daŋ dau-ŋga. Lôc Sainai dau kalhac nom, ma lau Israel-ŋga sêlic ya atu, ma ŋasec ti sômôm ma mbu lalahi atu gêm, yêc lôc dinaŋ. ¹⁹ Ma ŋac sêŋgô Anötö ndê dahuc ma iŋ dau ndê awaha, e sêtôc dau ma sêteŋ bu sêŋgô tiyham dom. ²⁰ Bu Anötö gic yomsu ŋac ma sôm bu ŋamalac me bôc bocke bu meŋ êmpiiŋ lôc dau, naŋ sêtuc iŋ ŋa hoc ndu. Lau Israel-ŋga sêlic bu yomsu dau kêŋ ŋawapac atu têŋ ŋac. ²¹ Ma Moses gêlic gêŋ hoŋ dinaŋ ma kôm iŋ töt dau ma kêtitec ŋandô.

²² M agoc tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga dec tòm mac ahôc asê Lôc †Sayon, naŋ malac Jerusalem wakuc naŋ yêc undambê, ma Anötö Tanŋi ŋadau ndê malac. Mac ahôc asê aŋela tausen ma tausen naŋ sêkac sa sêmo gameŋ dinaŋ ti atac ŋayham atu. ²³ Ma mac asôc Anötö ndê gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma ambo awhiŋ yac lau naŋ iŋ gêlic yac datôm iŋ ndê balêkoc mbêc, ma to yac neŋ ŋaê sa yêc undambê. Mac atigasuc Anötö dau, naŋ oc êŋsahê lau hoŋ pi ŋac si mêtê. Ma mac ahôc asê gameŋ naŋ lau gitêŋ naŋ Anötö gic dabiŋ ŋac, naŋ si gatu sêmo. ²⁴ Ma mac atigasuc Yisu, naŋ ti pwac wakuc ŋa-ŋgac ŋalhu-ŋga. Ma mac atap mwasiŋ atu sa, tu dac naŋ iŋ kêc siŋ tu êŋgwasiiŋ mac nem sac su-ŋga. Muŋ-ŋga, Abel ndê dac ta yom pi têŋ Anötö bu kêŋ ŋagêyô ô iŋ ndê dac. Magoc Yisu ndê dac ti ŋahu datap mwasiŋ sa yêc Anötö-ŋga, dec hôc gêlêc Abel ndê su.

Dalic Anötö ndê puc gitôm gêŋ ŋambwa dom

²⁵ B oc dinaŋ apôc daŋamsuŋ ahuc têŋ yom naŋ Anötö sôm têŋ mac, naŋ dom. Lau Israel-ŋga sêŋgô Anötö awaha kêŋ puc ŋac yêc nom, ma ŋac naŋ sêtêc bu sêŋgô iŋ ndê y om, naŋ sêlhô su yêc iŋ ndê matôc dom. Boc dinaŋ yac lau naŋ Anötö kêŋ puc yac akêŋ undambê, naŋ bu dapuc dômwêŋ iŋ, dec oc tòm dom andô bu dalhô su iŋ ndê matôc.

²⁶ Têŋ ndoc Anötö sôm yom yêc Lôc Sainai, naŋ iŋ awaha kôm nom wiwic sa. Ma tiŋambu, têŋ ndoc daŋ tiyham iŋ gic bata yom, tòm sêto yêc bocdec bu:

Têm daŋ tiyham aô oc waŋwic gameŋ tiyham, magoc waŋwic gameŋ nom-ŋga tawasê dom, undambê whiŋ.

²⁷ In sôm bu kôm gêṅ dau dim danṅ tiyham, ma yom dau hêganôṅ têm nanṅ inṅ oc êṅwic gêṅ undambê ti nom-ṅga honṅ nanṅ inṅ kêṅ. Ma gêṅ nanṅ bu yêc ṅapanṅ-ṅga dom, nanṅ oc wiwic sa e ṅinga. Ma ṅalêṅ dinanṅ, gêṅ nanṅ wiwic dom oc gagerṅ sêlhac.

²⁸ Anötö gic bata têtṅ yac bu yac oc dawêkainṅ gamenṅ nanṅ oc wiwic ma ṅinga dom. Tu dinanṅ-ṅga dec danem danṅe inṅ, ma danem akinṅ inṅ ṅalêṅ ṅayham nanṅ tôm bu ndic inṅ tandô ṅayham. Dakôm ti datoc inṅ sa ma datôc inṅ, ²⁹ ṅahu bu yac nenṅ Anötö ndê ṅaclai gitôm ya atu, nanṅ gitôm bu nenṅ gêṅ sambob su.

13

Sakinṅ nanṅ gic Anötö tandô ṅayham

¹ Ambo ti atac whinṅ asidôwai ṅapanṅ. ² Anṅhinṅ daôm sinṅ dom bu akôc lau anṅô batac sa ma andic ya ṅac. ṅahu bu lau ṅatô nanṅ sêkôm bocdinanṅ, dec sic ya anṅla magoc sem gauc. ³ Ma gauc nem lau sêkêṅ whinṅ-ṅga nanṅ sêndôc gapocwalô, ti ṅac nanṅ lau sêkêṅ kisa ṅac, ma anem ṅac sa gitôm mac daôm ahôc ṅawapac dinanṅ awhinṅ.

⁴ Mac honṅ atoc lêtṅ lauwhê ti ṅgac sênem dau-ṅga sa ṅapep andic ṅawaê. Awhê ma ṅgac bocke nanṅ sem dau sa su, nanṅ sêmbô sêwhinṅ dau ti sêsa lêtṅ ṅawasi enṅ. ṅahu bu lau honṅ nanṅ sêkôm mêtê mockainṅ-ṅga, me sêndic sêmbôcwalô kic, nanṅ oc sêtap Anötö ndê matôc sa.

⁵ Ayob daôm bu mêtê atac whinṅ mone-ṅga nem mac nem ṅalôm ahuc dom. Ambo ti atac ṅayham pi gêṅ bocke nanṅ Anötö kêṅ têtṅ mac. Bu Anötö dau sôm bu yob mac, tôm yom nanṅ sêto yêc, nanṅ bocdec bu:

Aô wahu am sinṅ me wapuc dômwêṅ am danṅ dom.

[Diut 31:6, 8]

⁶ Tu dinanṅ-ṅga dec ṅalôm pêṅ dôṅ ma dasôm yom asê tôm sêto yêc Buku Wê-ṅga bocdec bu:

Pômdau oc nem aô sa, ma bocdinanṅ aô oc watôc dauṅ dom. Asa oc tôm bu kac aô su yêc Pômdau ndê atac whinṅ?

[BW 118:6-7]

⁷ Gauc nem mac nem lau bata nanṅ sêndôhônṅ Anötö ndê yom têtṅ mac. Akôc gauc pi ṅac si lêtṅ ṅayham nanṅ sêsap dôṅ e si têm pacndê, ma anṅkuc ṅac si lêtṅ sêkêṅ whinṅ-ṅga. ⁸ Yisu Kilisi oc kac dau kwi-kwi dom. ṅalêṅ nanṅ inṅ mbo munṅ-ṅga, nanṅ inṅ mbo kwahic dec, ma oc mbo bocdinanṅ ṅapanṅ.

⁹ Ayob daôm bu yom ti mêtê wakuc nanṅ so yom ṅandô, nanṅ êṅsônṅ mac nem gauc e hê mac su yêc Kilisi dom. Tamkwê Anötö ndê mwasiṅ bu puc nem gatôm dôṅ, ma gauc nem gêṅ danenṅ-ṅga me ṅagôlinṅ pi gêṅ danenṅ-ṅga êṅlêc dom. Bu lau nanṅ sêmbô pwac akwa ṅapu ma gauc gêm gêṅ kainṅ dinanṅ kêlêc, nanṅ gêm ṅac sa bu sêti lau gitêṅ yêc Anötö anṅô-ṅga dom.

¹⁰ Yac tam akinṅ Anötö dambo pwac wakuc ṅapu, ma lau nanṅ sem akinṅ Anötö sêmbô pwac akwa ṅapu, nanṅ sêtôm dom bu sêwêkainṅ pwac wakuc dindêc ṅamwasiṅ. ¹¹ Domba ti makoa nanṅ dabuṅsiga ṅamata-ṅga Israel-ṅga kôc ṅadac ma sôc lôm dabuṅ ṅalôm Dabuṅ Andô gi bu kêṅ ti da ô lau si sac ṅagêyô, nanṅ lau sêkôc ṅamsôm su yêc malac ma sêpec su giṅga yêc gamenṅ ṅamakê-ṅga.*

¹² Ma ṅalêṅ tigenṅ Yisu hôc ṅandê ma mbac ndu yêc malac Jerusalem ṅamakê, tu bu kôm lau sêti dabuṅ tu inṅ dau ndê dac nanṅ kêc sinṅ-ṅga. ¹³ Bocdinanṅ

* **13:11:** - alic Lev 16:27. Yom pi lau Israel-ṅga si Om Atu Sêkêṅ Da ô Sac ṅagêyô-ṅga (Day of Atonement), nanṅ sêto yêc Lev 16:1-34. Hib 13:12 bu tôc asê tiawê bu Yisu ndê mbac ndu hôc gêlêc da nanṅ dabuṅsiga Israel-ṅga sêkêṅ ti yala ti yala (Hib 7:11-9:18), ma bu êṅgili lau sêkêṅ whinṅ-ṅga bu sêṅkuc Yisu ti atac pa su enṅ.

dahu lau Israel-nga si sakin pwac akwa-nga sin gacgen, gitom yac dasa yec malac Jerusalem, ma daten Yisu dandi, ma dahoc yom mayan-nga nan nacyo sembalin pi yac tu daken whin Yisu-nga, nan dawhin. ¹⁴ Nahu bu gamej nom-nga nan kwahic dec ti yac ney malac dambo-nga, nan malac yec napan-nga dom. Ma yac tanjwe malac ndand nan oc mey sa tinambu.

¹⁵ Tu Yisu-nga dec tampin Anoto tom bec hon. Yac lau hon nan dasom bu daken whin Yisu, nan tac waen bu tampin Anoto, ma yac ney yom tampin in-nga gitom da danje nayham. ¹⁶ Anhin daom sin dom bu akom meten nayham en, ma bu aken nem gen tu anem lau nat sa-nga. Meten dau in gitom da nan Anoto gelic nayham whin. ¹⁷ Danam wambu lau bata nan seyob mac lau aken whin-nga, ma asoc nac napa, tu bu sekom si gwelen ti atac nayham-nga. Bu nac sem gwelen pi Anoto nde yom bu sepu mac nem gatom don, ma tinambu Anoto oc kip nac sa nape pi gwelen dau. Mac bu danam wambu nac nape dom, dec oc kom nac nalom nawapac, ma oc tom dom bu senem mac sa nape.

¹⁸ Atey mbec tu yac-nga, bu yac ansahen nanga bu asa mba len giten en, ma yac ambo ti atac pa su pi yac mba len. ¹⁹ Ma atey mbec nanga bu Pmdau nem ao sa bu watap sen waten mac waloc-nga sa ngahon.

Yom nambu-nga

²⁰ Yac ney Pmdau Yisu ma ngac nayham yob domba-nga ken nde dac sin tu ematin pwac yec napan-nga, dec Anoto un in sa aken lau bat-nga. Ma ao bu waten Yom Malo Ndadu, Anoto dau, ²¹ bu ndic dabin mac bu akom meten nayham en ma asa nem len hon tom in nde atac whin. Ma tu Yisu Kilisi nde naen-nga, dec ao waten in bu puc yac hon don tu bu gen hon nan dakom, nan ndic in tandon nayham. Datoc Yisu nde waen sa tom bec sambob. Yomandon.

²² O asidowai. Ao gato bapia apen dindec bu wangili mac bu asap len nayham don napan. Ma kwahic dec ao bu waten mac bu akoc anen yom hon sa ma asoc napa. ²³ Ao waken nawaen ten mac bu sehu yac ney asidowa Timoti sin su yec gapocwalon. In bu hoc asen ao ngahon, dec alu oc aloc ma alic mac. ²⁴ Aken anen acsalon nayham ten mac nem lau bata hon, ma ten A noton nde lau dabun hon bocdinan. Ma lau gamej Itali-nga sekken si acsalon ten mac whin.

²⁵ Anoto nde mwasin whin mac hon.

Jems ndê bapia Yom whê bapia dindéc sa-nga

Ŋamalac naŋ to bapia dindéc, naŋ ndê ŋaê Jems. In ŋgac bata naŋ yob lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ sêndôc malac Jerusalem (Apo 15:13). Lau tigauc daêsam gauc gêm bu Jems in Pômdau Yisu asi (Mak 6:3).

Jems to bapia dindéc têtŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga naŋ sêndôc babalip yêc lau naŋ lau Israel dom, naŋ si gameŋ. In sam ŋac bu lau naŋ sêsa akêŋ gôlôwac Israel-ŋga si toŋ 12 (1:1), ma bocdinaŋ lau ŋatô gauc gêm bu mboe in to bapia dindéc têtŋ lau Israel-ŋga naŋ sêlhô su yêc malac Jerusalem têtŋ ndoc lau sêkêŋ kisa ŋac (Apo 8:1; 11:19). Ma lau ŋatô gauc gêm bu bapia dindéc gic waê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ, lau Israel-ŋga, ma lau gameŋ apa-ŋga sêwhiŋ.

In ndê bapia dau hêganôŋ lêtŋ ti sakinŋ ŋayham naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋawaê. In bu kêtŋ puc ŋac bu sêtôc si sêkêŋ whiŋ ŋandô tiawê, ma bu sêhu mêtê sac-sac hoŋ sin. Jems bu tôc asê bu lau si sêkêŋ whiŋ in gêtŋ naŋ sêsôm ŋa whasuŋ ŋambwa dom, magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋandô, naŋ si lêtŋ ti sakinŋ oc tôc gêtŋ dau asê tiawê.

Jems gic hu ndê bapia

¹ Aô Jems naŋ gam akiŋ Anötô lu Pômdau Yisu Kilisi, gato yom dindéc têtŋ mac lau akêŋ whiŋ Yisu-ŋga, naŋ asa akêŋ gôlôwac Israel-ŋga toŋ 12, mac lau naŋ andôc babalip yêc lau apa si gameŋ. Acsalô têtŋ mac hoŋ.

Dahôc ŋawapac ti atac lu-lu dom

² O aneŋ asidôwai. Gêtŋ wapac me lêtôm bu tap mac sa, naŋ alic nditôm gêtŋ atac ŋayham-ŋga. ³ Mac anyalê bu gêtŋ bocke naŋ kêsahê mac nem akêŋ whiŋ, naŋ gêm mac sa bu alhac ŋaŋga. ⁴ Ma mac bu ati lau alhac ŋaŋga-ŋga, dec oc ndic dabiŋ mac atôm gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga, ma mac oc apônda gêtŋ daŋ dom. ⁵ Magoc mac nem asa bu pônda gauc, naŋ teŋ Anötô bu kêtŋ gauc têtŋ am, ma in oc kêtŋ. Bu Anötô in mwasinŋ ŋadau, ma oc lic ŋamalac naŋ teŋ gêtŋ têtŋ in, naŋ sac dom, in oc kêtŋ gêtŋ têtŋ in ti atac whiŋ. ⁶ Magoc têtŋ ndoc am teŋ gêtŋ dau, naŋ teŋ ti atac lu-lu dom. Teŋ ti kêtŋ whiŋ bu am oc tap ŋandô sa. Asa naŋ teŋ gêtŋ ti atac lu-lu, naŋ gitôm gwêc naŋ mbu gêli sa ma pi sip ŋapaŋ. ⁷ In ŋamalac kaiŋ dinaŋ, gauc nem bu in oc kôc gêtŋ daŋ yêc Pômdau dom. ⁸ In ŋamalac gauc lu-lu-ŋga, ma kôm ndê gêtŋ hoŋ bambalinŋ.

Dahê gauc pi mone ti wapa ŋapaŋ dom

⁹ Mac asidôwai naŋ lau waêm mba ma lau ŋalôm sawa, aô wasôm têtŋ mac bu atac ŋayham sa, bu Pômdau gêlic mac atôm lau tiawê tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga. ¹⁰ Ma mac lau ti lêtôm, Anötô bu êŋgwiniŋ mac, goc atac ŋayham sa. Ahê gauc pi mac nem mone ti wapa dom. Bu gêtŋ dau oc niŋga gitôm a ŋamlha ŋayham, naŋ ¹¹ ac pi ti ŋandê atu, ma pec e ŋamlha kêsôlô, dec ŋamlha ŋayham dau pacndê. Ma ŋalêŋ tigenŋ, lau ti lêtôm naŋ sem gwelêŋ ŋapaŋ tu sêtap mone sa-ŋga, naŋ oc sêniŋga bocdinaŋ.

Lêtôm ti saê

¹² Asa naŋ bu lhac ŋaŋga têtŋ ndoc in kêsahê lêtôm ti saê, naŋ oc tap Anötô ndê mwasinŋ sa, bu ŋawapac dau kôm in hu ndê kêtŋ whiŋ sin dom, ma Anötô

oc kêḡ inḡ ndöc tali ḡapanḡ. ḡaöli dau dinarḡ Anötö gic bata su bu kêḡ tēḡ lau narḡ atac whinḡ inḡ narḡ.

¹³ḡamalac danḡ bu lêtôm tap inḡ sa, narḡ hê gauc bu Anötö kêḡ lêtôm tēḡ inḡ lec dom. Bu gēḡ danḡ gitôm dom bu êntôm Anötö, ma Anötö dau kêtôm ḡamalac danḡ dom. ¹⁴Mba! Lêtôm ḡahu sip ḡamalac dau ndê atac galac, narḡ kêḡ gauc tēḡ inḡ ma kêtôm inḡ bu kôm sac. ¹⁵Ma ḡamalac narḡ sôc atac galac ḡapu, narḡ kôm mêtê sac. Ma ḡamalac narḡ kôm mêtê sac, narḡ wêkainḡ seḡ mbac ndu-ḡga.

¹⁶Bocdinarḡ aneḡ asidôwai atac whinḡ-ḡga, ayob daôm bu lau danḡ sêḡsau mac dom. Lêtôm meḡ akēḡ Anötö dom. Mba! ¹⁷Damanḡ undambê-ḡga, narḡ kêḡ ḡawê hoḡ sêlhac umbonḡ, narḡ mwasinḡ ḡayham hoḡ ḡadau, ma gēḡ ḡayham hoḡ narḡ datap sa, narḡ meḡ akēḡ inḡ ndê. Tôm bêc hoḡ ac pi ma sip tiyham, ma ac ḡa-ayunḡ yêc teḡ dom. Magoc Anötö gitôm ac ḡa-ayunḡ dom. Inḡ kôm gēḡ ḡayham eḡ tu êmwasiḡ yac-ḡga, ma kac ndê awha kwi-kwi dom. ¹⁸Ma inḡ kêḡ inḡ ndê yom ḡandô sip yac neḡ ḡalôm tu bu kôm yac dati lau wakuc, datôm gēḡ inḡ narḡ inḡ kêḡ, narḡ si ḡandô mbêc.

Danḡô mêtê ti dakôm ḡandô sa

¹⁹O aneḡ asidôwai atac whinḡ-ḡga, anḡô su narḡ. Atisa ḡagahô tu asôm daôm nem yom-ḡga dom, magoc akēḡ danḡam lau ḡatô si yom ḡapep munḡ. Ma ayob daôm bu atac ḡandê ḡagahô dom. ²⁰Bu ḡamalac si atac ḡandê kalhac ḡac ahuc e sêso lēḡ gitēḡ narḡ Anötö tac whinḡ. ²¹Tu dinarḡ-ḡga dec aô wasôm tēḡ mac bu mêtê ḡadômbwi ma mêtê sac hoḡ narḡ kêsôwec tiatu yêc gameḡ nom-ḡga, narḡ ahu sinḡ! Anḡwininḡ daôm ma akôc Anötö ndê mêtê narḡ sic dulu tēḡ mac su, narḡ sa sip nem ḡalôm e tidôḡ, bu yom dau gitôm bu nem mac si.

²²Mac bu anḡô Anötö ndê yom ḡambwa, dec oc anḡsau daôm. Anḡô ma akôm ḡandô sa! ²³Asa narḡ ḡgô mêtê magoc kôm ḡandô sa dom, narḡ gitôm ḡamalac narḡ tôc gwaniḡ sip busunôm bu lic dau anḡô andô. ²⁴Inḡ gêlic su, goc sa gi ma ḡagahô kêlhinḡ anḡô andô sinḡ. ²⁵Magoc asa narḡ tôc gwaniḡ Anötö ndê yom^su ḡandô* narḡ kēgapwêc yac su yêc mêtê sac, ma sôc ḡapu ti gauc gêm ḡapanḡ, narḡ Anötö oc nem mbec gēḡ hoḡ narḡ inḡ kôm.

²⁶Asa narḡ gauc gêm bu inḡ gêm akin Anötö ḡapep, magoc gêm gôlinḡ dau ndê êmbala dom, narḡ kêsau dau. Ma gēḡ hoḡ narḡ inḡ kôm bu nem akin Anötö, narḡ gitôm gēḡ ḡambwa ma gic Anötö tandô ḡayham dom. ²⁷Mac bu anem akinḡ Anötö ḡalēḡ gitēḡ narḡ inḡ oc lic ḡayham, goc akôm gēḡ bocdec. Anem mosibu ti lauwhê sawa narḡ sêhóc ḡawapac, narḡ sa. Ma ambo ahê tēḡ mêtê ḡadômbwi nom-ḡga hoḡ.

2

Datoc lau hoḡ sa

¹O aneḡ asidôwai, mac narḡ akēḡ whinḡ yac neḡ ḡawasi ḡadau Pômduau Yisu Kilisi. Atoc lau tiwaê ma lau waêm^a hoḡ sa ḡalēḡ tigeḡ. ²Mboe mac akac daôm sa tu alic om-ḡga, ma ḡamalac lu sêso^c sêmeḡ. ḡgac danḡ sôc ḡakwê ḡawasi ti gôlônḡ gol, magoc ḡgac danḡ inḡ ḡgac ḡalôm sawa narḡ sôc ḡakwê akwa gwelenḡ-ḡga. ³Mac oc akôm sake? Mboe mac oc atoc ḡgac ti ḡakwê ḡawasi sa, ma asôm

* **1:25:** ḡgac narḡ to Hibru tôc asê bu yom^su amanḡlu gitôm dom bu ndic dabinḡ lau bu sêti lau gitēḡ (7:19; 10:1). Bocdinarḡ lau daêsam gauc gêm bu yom narḡ Jems to pi Anötö ndê yom^su ḡandô, narḡ hêganônḡ yom^su amanḡlu dom, magoc hêganônḡ ḡawaê ḡayham. Bu ḡawaê ḡayham whê sa bu Yisu gic dabinḡ yom^su pwac akwa-ḡga hoḡ (Mat 5:17) ô yac, ma ḡalau Dabunḡ gêm gôlinḡ lau sêkēḡ whinḡ-ḡga ma gêm ḡac sa bu sêsa lēḡ gitēḡ tôm yom^su sôm (Rom 8:2-4).

têj in bu, “Am ndöc pôj ñayham dindec,” a? Ma asôm têj ñgac ñalôm sawa, “Am lhac ñambu-ñga dê,” me “Ndöc nom dindec yêc yac gahin-ñga,” a? ⁴ Mac bu akôm bocdinañ ma atoc mac nem lau ñatô sa hóc gëlêc lau ñatô su, dec mac atôm lau sêmatôc yom-ñga nañ si gauc tisac.

⁵ O aneñ asidôwai atac whin-ñga, añgô su nañ. Lau nañ lau nom-ñga sêlic bu lau ñalôm sawa, nañ Anötö tac whin bu ênyalin ñac sa bu sêkêj whin ñanga, dec sêti lau ti lêlôm yêc in añgô-ñga. Ma in oc kêj ñac sêwêkainj gameñ undambê-ñga nañ in gic bata bu kêj têj lau nañ atac whin in. Yom dau in yom ñandô. ⁶ Magoc mac apu lau ñalôm sawa. Ma lau ti lêlôm nañ mac atoc ñac sa, nañ sêtoc mac sa ô dom. Ñac sêlic ñayham bu sêñgwinin mac, ma ñac bu sêtap yom danj sa pi mac, dec ñac oc sêwê mac atêj lau sêmatôc yom-ñga andi. ⁷ Yomandô! Ma têj ndoc lau dau sêñgwinin mac, nañ sêpu mac nem ñadau ndê ñaê ñayham whin.

⁸ Anötö ndê yomsu nañ sêto yêc bocdec bu, “Atac whin lau menpañ am-ñga gitôm mac atac whin daôm,” nañ tinamata yomsu hoñ nañ sêhêganôñ ñamalac si lêj sêmbô sêwhin dandi-ñga ma pinj ñac hoñ dôj sêpitigenj. Mac bu danjam wambu yomsu dau, dec mac oc atoc nem asidôwai sa ñapep. ⁹ Magoc mac bu atoc lau tiwaê sa ma apu lau waêmba, dec mac akôm sac, ma yomsu dau kêmatôc mac, ma tôc asê bu mac lau añgili yomsu-ñga. ¹⁰ Aô wasôm têj mac, bu asa nañ danja wambu yomsu hoñ ñapep, magoc kêgili yomsu ñalhô atêc danj, nañ gitôm ñamalac nañ kêgili yomsu hoñ. ¹¹ Anötö dau kêj yomsu danj bocdec, ‘I “Kôm gêj mockainj-ñga dom,” ma kêj danj tiyham bocdec, ‘I “Ndic ñamalac ndu dom.” Am bu kôm mêtê mockainj-ñga dom, tigenj am bu ndic ñamalac danj ndu, nañ dec am gitôm ñamalac kêgili yomsu hoñ-ñga.

¹² Mac añyalê su bu ñasawa sauj Anötö oc êñsahê mac, êñkuc yomsu nañ in kêj bu êñgapwêc yac su. Bocdinañ dec asôm yom ti akôm nem mêtê hoñ ñapep enj. ¹³ Mac bu tamwalô lau dom, dec Anötö oc tawalô mac dom têj in ndê bêc matôc-ñga. Tamwalô lau, ma mac oc atap in ndê matôc sa dom.

Dakôm mêtê ñayham tôc yac neñ dakêj whin asê

¹⁴ O aneñ asidôwai. Ñamalac danj bu sôm, “Aô gakêj whin Yisu Kilisi,” magoc kôm mêtê ñayham dom, dec in ndê kêj whin ñandô mba, ma oc nem in si dom. ¹⁵ Mac bu alic awhê me ñgac kêj whin-ñga danj nañ pônâ ñakwê ti gêj danen-ñga, dec mac oc akôm sake? ¹⁶ Mac bu asôm têj in bu, “Am ndi ti yom malô, ma oc ñayham bu am tap nem gêj danen-ñga ti ñakwê sa,” magoc akêj gêj danj bu anem in sa dom, dec mac nem akêj whin oc ñandô mbasi. ¹⁷ Bocdinañ, asa nañ sôm bu in kêj whin, magoc kôm ña-sakinj dom, nañ ndê kêj whin gitôm gêj batê.

¹⁸ Mboe ñamalac danj oc sôm, “Aô gakêj whin, dec gitôm,” ma danj oc sôm bu, “Aô gakôm mêtê ñayham, dec gitôm.” Oyaê! Am bu ñamalac nañ mêtê ñayham mbasi, dec ñalêj bocke aô oc wanjalê bu am kêj whin ñandô? Magoc lic mêtê ñayham dec aô gakôm gambo, oc tôc aneñ gakêj whin asê têj am. ¹⁹ Bocke? Am toc daôm sa bu am kêj whin bu Anötö tigenj dê mbo, a? Aluê! Ñalau sac sêkêj whin bocdinañ sêwhin, ma sêtoc dau ñandô!

²⁰ E am ñamalac gauc mbasi-ñga! Am nem kêj whin nañ mêtê ñayham mbasi, nañ ti gêj ñambwa. Gauc nem yom bocdec. ²¹ Abañ Abraham in bu kêj in ndê atu Aisak ti da pi alta, ma tu dinañ-ñga dec Anötö gêlic in bu ñgac gitêj. ²² Mac hoñ alic su nañ. Abraham ndê kêj whin ti in ndê gwelenj sêpuc dau dôj. Ma in ndê gwelenj ti sakinj gic dabinj in ndê kêj whin. ²³ Yom nañ sêto yêc nañ sôm

bu, “*Abraham kên whiñ Anötö dec Anötö gêlic iñ ti ñgac gitêñ.*” Yom dau ñandô sa pi gêñ nan iñ kôm, ma Anötö dau sam Abraham bu iñ ndê silip.

²⁴ Bocdinañ mac hoñ alic! Dakêñ whiñ ñambwa kôm yac dati lau gitêñ yêc Anötö añgô-ñga dom. Gêñ nan dakôm tu dañañ wambu Anötö-ñga, ma yac neñ dakêñ whiñ, nan lu-lu sêkôm yac dati lau gitêñ. ²⁵ Ma gêñ dañ tiyham. Gauc nem awhê señ-ñga Rahab. Iñ gêm yaom lau Israel-ñga nan sêtip gameñ Kanan-ñga, ma kemasañ ñac si lêñ bu sêlhô sêndi. Ma tu dinañ-ñga Anötö gêlic iñ bu awhê gitêñ.

²⁶ Ñamalac nan wayahô mbasi, nan iñ gêñ batê. Ma yac bu dakêñ whiñ magoc dakôm mêtê ñayham dom, dec yac neñ dakêñ whiñ gitôm gêñ batê bocdinañ.

3

Dayob êmbalañ

¹ Aneñ asidôwai, añgô su nan! Têñ Anötö ndê bêc êmatôc lau-ñga, nan iñ oc kip yac lau nan andôhôn iñ ndê mêtê têñ lau, nan sa ñapep pi yac mba gwelen dau. Tu dinañ-ñga mac nem asa bu ti kédôhôn waga mêtê-ñga, nan kôc gauc pi yom dau mun su nan. ² Mêtê sac kôm yac hoñ dapeñ ñalêñ daêsam. Ñamalac nan gitôm bu yob ndê êmbala e sôm yom so dañ dom, nan ñamalac gitêñ, ma gitôm bu nem gôlin iñ ndê ñamlic ñagêñ hoñ ñapep.

³ Lau nan sêndôc hosi ñahô, nan sêkêñ ain sôc hosi whasun, bu sênem gôlin hosi ma sêkac iñ kwi êñkuc ñac si atac whiñ. ⁴ Ma akôc gauc pi wañ atu-tu. Mbu ñadinda peñ lac sac andô, magoc gôlin atêc dinañ kên iñ kêtî kêkuc ñgac gôlin-ñga ndê atac whiñ. ⁵ Ñalêñ tigen, yac êmbalañ iñ gêñ sauñ andô dañ yêc ñamlic ñagêñ hoñ, magoc iñ yom datoc dauñ sa-ñga daêsam ñahu. Mac añyalê bu ya ñamsi sauñ dañ gitôm bu ti ya atu ma neñ pwa atu dañ su. ⁶ Ma yac êmbalañ dau gitôm ya. Yêc yac neñ ñamlic ñagêñ hoñ, sac ñahu yêc êmbalañ, ma yac bu dayob ñapep dom, dec sac oc êñsôwec e nem ñamlic sambuc ahuc ma kôm yac neñ têm dambo tanli-ñga hoñ tisac. Ma sac nan ñahu yêc êmbalañ, nan meñ akêñ ya lambwam-ñga.

⁷ Lau ñatô sêkôc bôc ti mbac ma sêyob e gêñ dau timalô. Ma gitôm bu sêkôm mboc ma gêñ gwêc-ñga timalô bocdinañ. ⁸ Magoc lau dañ sêtôm dom bu oc sênem malô êmbala. Bu ñamalac êmbala iñ gêñ sac nan yêc teñ dom, ma ñamalic sac gêm iñ ahuc. ⁹ Yac tam danje yac neñ Pômdau ti Daman undambê-ñga ña êmbalañ, magoc ñamalac nan Anötö kemasañ bu sênem iñ añgô sêmo nom, nan yac dapucho ñac ña gêñ tigen dinañ. ¹⁰ Añgô su nan. Mbec ti yom sac, lu-lu sêsa akêñ whañsun tigen. O aneñ asidôwai, mêtê dau iñ sac sambuc! ¹¹ Mac gauc gêm bocke? Oc tôm bu gwêc ma bu ñayham tu danôm-ñga lu-lu sêsa akêñ bubata tigen? Mba! ¹² O aneñ asidôwai. Gitôm dom bu datap bu danôm-ñga sa yêc gwêc ñalôm. Ma gêñ dañ tiyham. Oc datap wa ñandô sa yêc a kin, me a kin ñandô yêc wa? Mba.

Lau tigauc sêkôm mêtê ñayham

¹³ Mac nem asa iñ ñamalac tigauc, nan toc dau sa pi ndê gauc dom, magoc kôm mêtê ñayham ma sa lêñ gitêñ en, tu bu tôc gêñ dau asê. ¹⁴ Tigen mac lau nan asa lêñ atoc daôm sa tu ahôc gêlic asidôwai-ñga, me mêtê lêmun-ñga bu yêc mac nem ñalôm, nan atoc daôm sa me añsau daôm bu mac lau tigauc lec dom. ¹⁵ Bu lau nan sêkôm mêtê lêmun-ñga ti mêtê sêhôn gêlic dau-ñga, nan si gauc meñ akêñ Anötö ndê dom. Mêtê dau ñahu yêc nom, kêkuc ñamalac nom-ñga

si gauc nambwa, ma menj akêŋ Sadan ndê. ¹⁶ Mêtê lêmun-nga ti ahôc gêgêlêc daôm-nga bu yêc mac nem njalôm, dec mac oc apin daôm dôŋ napep dom, ma mêtê sac tidau-tidau oc nem mac ahuc. ¹⁷ Asa nanj kôc gauc nayaham yêc Anötö ndê, nanj gêŋ namata-nga inŋ oc kôm mêtê nawasi enŋ. Inŋ oc yob dau bu tac nandê njagahô dom, ma inŋ oc ti njamalac atac whinŋ lau ti sôc yom napan-nga. Inŋ njamalac tawalô lau-nga ma ndê gwelen oc nem nandô daësam. Inŋ oc kôm mêtê nayaham têtŋ lau tiwaê ma têtŋ lau waëmba sêwhinŋ, ma oc ênsau lau danŋ dom. ¹⁸ Lau nanj sêkôm gêŋ malô ma sêhê wamba lau, nanj sêtôm lau nanj sêsô gêŋ njawhê nayaham sip si ôm. Ma nac si gwelenŋ dau oc nem nandô bu nac ma lau daësam sêtap lêtŋ gitêtŋ sa.

4

Lêŋ atac whinŋ gêŋ nom-nga-nga

¹ Akôc gauc pi gêŋ nanj kôm mac atac nandê ti asôm daôm. Aô wasôm têtŋ mac, bu mêtê dau menj akêŋ mac nem njalôm akwa, nanj kac mac tu asa lêtŋ atac whinŋ gêŋ nom-nga-nga. ² Gêŋ nanj mac atac whinŋ, nanj mac atap sa dom, njahu bu mac atenŋ têtŋ Anötö dom. Mac tamgatu gêŋ dau napanŋ e mac atac nandê sa ti asôm daôm, ma mac oc akôm mwasac e nditôm bu andic njamalac ndu. Magoc mac atôm dom bu akôc gêŋ nanj mac atac whinŋ. ³ Ma têtŋ natô mac atenŋ gêŋ têtŋ Anötö, magoc inŋ kêtŋ têtŋ mac dom. Mac atap sa dom, njahu bu mac atenŋ gêŋ dau tu bu amwasinŋ daôm-nga nambwa, ma gauc dinanŋ inŋ solop dom.

⁴ Mac atôm lau mockainŋ-nga, bu mac ahu Anötö sinŋ ma asap gêŋ nom-nga dôŋ. Mac anŋô! Asa nanj tac whinŋ gêŋ nom-nga hôc gêlêc, nanj Anötö ndê silip dom, inŋ Anötö ndê nacyo. ⁵ Anötö ndê yom nanj sêto yêc, nanj whê sa bu Njalau nanj Anötö kêtŋ mbo yac nenŋ njalôm, nanj gêm lêmunŋ yac nenŋ gatunŋ ma tac whinŋ nandô bu dasap inŋ dôŋ napanŋ. Gauc nem yom dau napep, bu inŋ yom nambwa dom. ⁶ Anötö kêtŋ ndê mwasinŋ têtŋ yac tu bu puc yac dôŋ pi lêtŋ sac-nga. Tu dinanŋ-nga sêto yom yêc bocdec bu:

Anötö kêtŋwininŋ lau nanj sêtoc dau sa, magoc kêtŋwasinŋ lau nanj sêtŋgwininŋ dau. *[Prov 3:34]*

⁷ Bocdinanŋ asôc Anötö napanŋ. Apuc daôm dôŋ têtŋ Sadanŋ bu êntôm mac dom. Amasuc inŋ su ma inŋ oc lhô su yêc mac. ⁸ Atigasuc Anötö dec inŋ oc tigasuc mac. Mac lau nanj akôm mêtê sac, nanj anŋwasinŋ amam ma ahu mêtê dau sinŋ. Ma mac lau nanj anŋkuc Anötö ti gauc lu-lu, nanj amasanŋ nem njalôm nawasi sa. ⁹ Anem daôm kwi ma atarŋ tu mac nem sac-nga. Mac nem mbwac nem dau kwi ti danŋgibo, ma mac nem atac nayaham nem dau kwi ti atac njawapac. ¹⁰ Anŋgwininŋ daôm yêc Pômdau anŋgô-nga, goc inŋ oc toc mac sa.

Anŋôlinŋ yom pi nem asidôwai dom

¹¹ O asidôwai, anŋôlinŋ yom pi daôm dom. Asa nanj gêm dôhônŋ dau pi ndê asidôwa danŋ, nanj gêlic asidôwa dau sac ma sôm yom pu inŋ-nga, nanj pu yomsu ma gêlic yomsu dau sac whinŋ.* Ma am bu pu yomsu, dec am sôc yomsu dau napanŋ dom. ¹² Anötö nanj kêtŋ yomsu, nanj ndê nyclai yêc bu nem lau si, me senŋ nac su. Ma inŋ tawasê oc ênsahê lau honŋ pi nac si mêtê. Bocdinanŋ am asa dec gauc gêm bu ênsahê nem asidôwai?

Datoc daunŋ sa dom

* **4:11:** Lau atu-tu gauc gêm bu Jems kôc gauc pi yomsu tigenŋ bu 'Atac whinŋ nem asidôwai tôm am tac whinŋ daôm,' dec to yom dinanŋ. Yomsu dau yêc Lev 19:18; ma Jem 2:8.

¹³ Aõ wasôm yom pi lau nanj gauc gêm bu sêti ñadau dau. Mboe ñamalac danj oc sôm yom bu, “Kwahic dec me lanjsê, aõ watêj malac atu danj wandi, wanem gwelenj nditôm yala danj sambuc, ma watap mone daêsam sa.” ¹⁴ Mac atôm dom bu anjalê gêj nanj oc hôc asê têtj lanjsê. Mac alic nem têtj ambo tamli-nga bu inj gêj atu, a? Mba! Inj gitôm yawalec nanj puc pi menj magoc ñasawa sauñ enj hê su. ¹⁵ Gauc nem bu ati ñadau tu amasanj daôm nem lêtj asa-nga dom, magoc asôm yom bocdec bu, “Pômdau bu lic ñayham, dec yac oc ambo tanji ma akôm gêj bocdec me gêj bocdê.” ¹⁶ Magoc mac lau wachuc nanj êlêmê atoc daôm sa, ma mac nem mêtê dau inj mêtê sac. ¹⁷ Bocdinañ asa nanj kêyalê lêtj ñayham magoc kôm dom, nanj kôm sac.

5

Jems kêj puc lau ti lêtôm

¹ Mac lau ti lêtôm nanj ac mone ti wapa daêsam sa, nanj anjô! Apuc dangibo sa ma atanj pi ñawapac nanj gic waê bu tap mac sa têtj bêc ñambu-nga. ² Awa ti wapa ma ñakwê nanj mac ac sa tu daôm-nga, nanj hôc gêlêc su ma yêc ñambwa e da nôm ma sop señ su. ³ Oyaê! Bêc ñambu-nga menj kêpiñ su, magoc mac akôm bu andic nem awa silba ma gol sa ñapanj. Mac oc atap matôc sa tu mac nem awa nanj hêko wêmbwa e da nôm su. Ma tu gêj dinañ-nga dec mac nem ñamsôm oc tisac whiñ, gitôm ya gêj mac. ⁴ Anjô! Mac anjaminj ñaôli ñayham têtj lau nanj sêkôm gwelenj têtj mac. Ma Pômdau Ñaclai Ñadau ñgô ñawaê ma oc êmatôc mac pi gêj dau. ⁵ Mac ambo nom ti amwasinj daôm kêlêc, atôm bôc nanj señ gêj ñawahô e sêtôp atu, ma sêjyalê dom bu ñasawa sauñ ñac si ñadaui oc sêndic ñac ndu ma sênej. ⁶ Mac êlêmê amatôc lau gitêtj ma akic yom bu andic ñac ndu, magoc lau dau sêkêtj kisa mac dom.

Dahôc ñawapac ti atac pa su

⁷ Bocdinañ asidôwai, ahôñ Pômdau ndê bêc mbu menj-nga ti nem atac pa su. Lau nanj sêsô gêj sip ôm, nanj sêhônj gêj dau bu nem ñandô. Sêmbo ti atac pa su ma sêhônj u bu ndic ma ac bu pi tôm ñandoc. ⁸ Ma mac bocdinañ. Ndoc menj kêpiñ bu Pômdau oc mbu menj, dec apuc daôm dôñ bu alhac ñanja, ma ahônj inj ti nem atac pa su.

⁹ O asidôwai, asec daôm dom. Mac bu asec daôm, dec oc atap Anötô ndê matôc sa, bu inj ndê bêc êmatôc lau-nga menj kêpiñ, gitôm inj dau menj kalhac mac nem andu ñagatam.

¹⁰ Asidôwai, akôc gauc pi propet akwa-kwa. Ñac sêhônj ñawapac daêsam, magoc sêhoc yom asê sem Pômdau anjô ti atac pa su. Gauc nem ñac si lêtj dinañ ma anjuk. ¹¹ Lau nanj sêhônj ñawapac ti atac pa su, nanj yac tampiñ ñac. Mac anjô miñ pi Job, nanj hôc ñawapac daêsam, magoc gêj dau ku inj dulu dom, inj kalhac ñanja. Ma mac anjalê bu tiñambu Pômdau gêm inj sa tiyham. Yomandô! Pômdau inj tawalô yac ma atac apu yac ñandô.

¹² O anej asidôwai, ayob daôm tu gêj atu dindêc-nga. Mac bu akôm gêj danj, dec asôm, “Aêc,” ma yom dau gitôm. Mac bu akôm dom, dec asôm, “Mba,” ma mac nem yom dau gitôm. Atôc amam pi undambê me pi nom me pi gêj danj tu bu andic señej nem yom-nga dom. Mac bu akôm bocdinañ, dec oc atap Anötô ndê matôc sa.

Yom dateñ mbec-nga

¹³ Mac nem asa bu tap ñawapac sa, nanj teñ mbec. Ma mac nem asa nanj atac ñayham sa, nanj nem wê ma êmpiñ Pômdau. ¹⁴ Mac nem asa bu gêmbac,

nañ kêñ yom têñ gôlôwac dabuñ si lau bata sêmen, ma sêten mbec tu in-nga ma sêmbac ndip kwi pi in ñagôlôñ sênem Pômdau anğô. ¹⁵ Mbec nañ mac aten ti akêñ whin, nañ oc nem ñamalac gêmbac dau sa. Pômdau oc nem in sa ma kôm in ñayham sa tiyham. Ma in ndê sac bu yêc, goc ten mbec tu gêñ dau-nga whin, ma Pômdau oc suc kwi. ¹⁶ Bocdinañ asa nañ kôm sac, nañ hoc ñayom asê têñ asidôwa dan, ma asidôwa dau ten mbec tu in-nga. Akôm bocdinañ, ma aten mbec pi mac nem asidôwai nañ gêmbac, bu akôm ñac ñayham sa tiyham. Mbec nañ ñamalac gitêñ dan ten, nañ mbec ti ñaclai, ma oc nem ñandô. ¹⁷ Gauc nem propet Elaija. In ñamalac gitôm yac. In ten mbec bu u ndic dom, dec u gic dom gitôm yala tô ma ayô 6. ¹⁸ Goc in ten mbec tiyham, dec Anötô kêñ u gic ma gêñ ôm-nga sem ñandô tiyham.

Danem lau nañ sêhu Anötô ndê lêñ sin, nañ sa

¹⁹ Anej asidôwai. Mac nem dan bu hu Anötô ndê lêñ ti yom ñandô sin, ma dan bu nem in ndê ñalôm kwi ma kôc in mbu men tiyham, ²⁰ dec anyalé gêñ bocdec. Asa nañ gêm ñamalac sac kwi bu hu mêtê sac sin, nañ kégaho in su yêc sen mbac ndu-nga, ma gêm in sa bu tap ñagêyô sa tu in ndê sac daêsam-nga dom.

Pita ndê bapia **η**amata-**η**ga Yom whê bapia dindéc sa-**η**ga

Ngac nan to bapia dindéc in Pita, Yisu ndê aposel danj. Inj to têtj lau sêkêj whin-**η**ga nan sêmba babalip tòm gamej hoj nan lau Rom-**η**ga sem gôlinj. Lau dau sêhóc ηawapac daésam, ma lau sêkêj kisa ηac tu sêkêj whin Yisu-**η**ga.

Pita tac whin bu puc ηac dôj, bu sêlhac ηanja ma ti atac ηayham tu mwasinj atu ti ηawasi atu nan Anötö gic bata tu ηac-**η**ga yêc undambê. Tòm Anötö unj Yisu sa akêj lau batê-**η**ga, nan oc kôm têtj ηac bocdinaj. Inj to yom pi ηandê ti ηawapac daésam nanj Yisu hóc têtj ndoc inj mbo nom, ma sôm bu lau nanj sêηkuc Yisu, nanj sêwêkainj inj ndê lêtj dinaj. Inj whê sa bu ηawapac tidau-tidau gitôm bu puc ηac dôj, ma tinjambu têtj ndoc Pômdau mbu menj, nanj ηac oc sêtap waê atu sa. Ma Pita to yom pi lêtj ηayham ma dabunj bu lau sêkêj whin-**η**ga sêηkuc.

Pita gic hu ndê bapia ηamata-ηga

¹ Aô Pita, Yisu Kilisi ndê aposel, gato bapia dindéc têtj mac lau nanj Anötö kêyalinj mac sa, mac lau nanj ambo nom atôm lau apa, ma andöc babalip yêc gamej Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ma Bitinia-**η**ga. ² Damanj Anötö kêyalê gêtj hoj munj su, dec kêyalinj mac sa bu Yisu Kilisi ndê dac êηgwasinj mac nem sac hoj su, ma bu Njalau Dabunj kôm mac ati lau dabunj, nanj danjam wambu Kilisi ηapep. Mwasinj ti yom malô akêj Anötö êηsalê mac ahuc.

Yom pi Anötö ndê mwasinj atu nem yac si-ηga

³ Tampinj Anötö, yac nej Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba. Njahu bu inj tawalô yac ndu andô, dec kôm yac datiwakuc. Gêj dau ηandô sa bocdec bu, inj unj Yisu sa akêj lau batê-**η**ga, ma pinj yac dôj tam daminj inj, ma bocdinaj dec yac dakêj batanj ηandô ηayham kêlêc, nanj bu oc dandöc tanjli ηapanj. ⁴ Ma dawêkainj gêtj lêηsêm ηayham, nanj ndê ηawasi oc ninja dom, ma tòm dom bu tisac me hê su. Anötö po gêtj dau sa gwananj tu mac-**η**ga yêc undambê. ⁵ Mac atap Anötö ndê mwasinj nem mac si-**η**ga sa su, ma inj kêmasanj mwasinj dau ηa-ηandô su ma hôj têtj bu tötj ηandô dau asê tiawê têtj bêc ηambu-**η**ga. Ma tu mac nem akêj whin-**η**ga, dec Anötö ndê ηaclai oc yob mac e atap ηandô dau sa.

⁶ Aô kayalê bu mac ambo ti atac ηayham atu ηapanj tu Anötö ndê mwasinj hoj dinaj-**η**ga. Magoc aô kayalê bu ηawapac daésam tap mac sa têtj ηasawa dindéc, dec kôm mac nem ηalôm ηawapac whinj. Mac ac waê bu atap gêtj dau sa, magoc inj gêtj ηasawa apê-**η**ga enj. ⁷ Mac anyalê bu lau sêpec gol tu bu ηadômbwi ninja ma gol ηawasi solop gacgenj yêc. Ma ηalêj tigenj, ηawapac nanj tap mac sa, nanj menj bu êηsahê mac nem akêj whinj. Anötö gêlic mac nem akêj whinj bu gêtj ηandô, gitôm gêtj ηaôli atu, nanj hóc gêlêc gol nanj oc ninja whinj nom dindéc, nanj su. Ma mac bu ahóc ηawapac ma asap nem akêj whinj dôj nanja, dec têtj ndoc Yisu Kilisi mbu menj têtj bêc ηambu-**η**ga, nanj inj oc toc mac sa ma kêj waê ti ηawasi ηayham têtj mac. ⁸ Mac nem danj gêlic Yisu pi tandô dom, têtj ηamata-**η**ga e menj têtj kwahic dec, magoc mac atac whinj inj ma akêj whinj inj ambo. Ma mac nem atac ηayham tu inj-**η**ga inj gêtj atu andô, ma hóc gêlêc ηamalac si gauc me yom tu awhê sa-**η**ga. ⁹ Ma ndoc menj kêpinj bu mac atap Anötö ndê mwasinj nem mac si-**η**ga ηa-ηandô sa, nanj ti mac nem akêj whinj njahu.

Propet sêhoc Anötö ndê lêñ nem yac si-nga asê

10-11 Lau propet sêhoc yom asê mun su, pi mwasiñ nanj mac atap sa su. Kilisi ndê Njalau mbo ñac si ñalôm, ma kégilí ñac bu sêhoc yom asê pi Anötö ndê lêñ nem lau si-nga. Njalau dau hoc asê têtñ ñac gwananj su, bu Anötö ndê Mesaya oc hôc ñandê, ma tinjambu tap ñawasi atu sa. Magoc ñac sênjalê têtñ ti ndoc ma ñalên su dom, ma tu dinanj-nga dec sêkôm ñanga bu sêkip ñahu sa. ¹² Njalau tôc asê têtñ lau propet bu yom nanj sêhoc asê, nanj tu ñac dau-nga dom, magoc sêhoc asê gwananj tu sênem mac sa-nga. Ma lau nanj sêhoc ñawaê ñayham asê têtñ mac, nanj sêwhê yom dau sa ña Njalau Dabun nanj Anötö kêtñ sip akêtñ undambê menj, nanj ndê ñaclai. Gêtñ honj nanj propet sêhoc asê, nanj Anötö ndê anjela bocdinañ tac whiñ ndu andô bu sênjalê ma sêlic ñandô.

Dasa lêñ dabun dandic ñawaê

¹³ Tu dinanj-nga dec akôc gauc ñapep pi lêñ bocke inj lêñ solop tu asa-nga, ma ambo ti nem gauc ñawa. Akêtñ batam ñapanj ti tamkwê mwasiñ atu nanj mac oc atap sa têtñ bêc nanj Yisu oc hoc dau asê. ¹⁴ Mac ati Anötö ndê balêkoc solop, dec danam wambu inj ñapep, ma ahu mêtê sac honj nanj mac akôm têtñ ndoc mac am gauc Anötö, nanj siñ. ¹⁵ Anötö nanj kégalêm mac sa ati inj ndê, nanj inj dabun andô. Tu dinanj-nga dec ayob daôm nem lêñ honj bu akôm mêtê dabun enj, atôm inj dau. ¹⁶ Bu sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu:

Aô Anötö dabun, bocdinañ asa nem lêñ dabun enj.

[Lev 11:44-45]

¹⁷ Ambo nom atôm lau apa, ma atôc Anötö ma atoc inj sa ñapep. Ñahu bu Anötö, nanj mac ata bu Damanj, nanj oc toc ñamalac danj sa hôc gêlêc danj dom, têtñ ndoc inj êñsahê lau honj pi ñac si lêñ. Inj oc êñsahê lau honj ña dôhônj tigerj. ¹⁸ Munj-nga mac atôm lau akij mêtê sac-nga, tu lêñ gauc mbasi-nga nanj apami sic dulu têtñ mac. Magoc Anötö gêmli ti kégapwêc mac su yêc sakiñ mêtê sac-nga dinanj. Inj gêmli mac su, ña gêtñ nanj oc ninja whiñ nom dindéc gitôm gol me silba, nanj dom. Mba. Mac anjalê su bu ¹⁹ inj gêmli mac su ña Kilisi ndê dac, nanj hôc gêlêc gêtñ ñaôli atu-tu nom-nga honj su. Kilisi kêtñ dau ti da gitôm domba ñawasi ñayham nanj ñasac mbasi. ²⁰ Anötö kêyalinj inj sa têtñ ndoc inj kêtñ undambê ti nom su dom, ma tôc inj asê tiawê têtñ têtñ ñambu-nga dindéc, tu mac-nga. ²¹ Ma tu gêtñ nanj Kilisi dau kôm tu mac-nga, dec mac akêtñ whiñ Anötö, nanj unj inj sa akêtñ lau batê-nga, ma kêtñ ñawasi atu têtñ inj. Bocdinañ kwahic dec Anötö ti mac nem akêtñ whiñ ñahu, ma mac akêtñ batam bu atap mwasiñ atu nanj inj gic bata têtñ mac, nanj sa.

²² Mac asôc yom ñandô ñapu su, dec ahu lêñ ti mêtê ñadômbwi honj siñ su, tu bu anjuk mêtê ñandô atac whiñ asidôwai-nga. Bocdinañ kwahic dec aô watenj mac bu akêtñ nem ñalôm sambuc bu akôm mêtê dau ñandô sa-nga. ²³ Bu mac atiwakuc su. Mac atiwakuc ñahu sip gêtñ nom-nga nanj gic waê bu ninja, nanj danj dom. Mba. Mac atiwakuc ñahu sip Anötö ndê Yom nanj gitôm gêtñ tali, ma oc yêc ñapanj enj. ²⁴ Tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Ñamalac nom-nga honj sêtôm kwanj, ma ñac si waê gitôm ñaola ôm-nga.

Kwanj yêc ñasawa apê ma tibasô, ma ñaola bocdinañ kêsôlô.

²⁵ Magoc Pômdau ndê yom yêc ñapanj.

[Ais 40:6-8]

Ma Pômdau ndê yom dau, inj ñawaê ñayham nanj sêhoc asê têtñ mac su.

2

1 Tu dinaŋ-ŋga dec ahu mêtê sac-sac hoŋ siŋ. Mêtê alic lau sac-ŋga hoŋ, mêtê aŋsau lau-ŋga, mêtê dasôm yom ŋayham magoc dakôm ŋandô sa dom-ŋga, mêtê lêmuŋ-ŋga ti lêŋ dapu lau-ŋga tidau-tidau, naŋ ahu hoŋ siŋ. 2 Akôm ŋaŋga bu akôc Anötö ndê yom sa sip nem ŋalôm e tidôŋ, ŋalêŋ tigeŋ tôm balêkoc dedec tac whiŋ bu sênôm su. Ma tôm dinda ndê su gêm balêkoc dedec sa bu sêtiatu, dec Anötö ndê yom oc kôm mac nem akêŋ whiŋ êŋsôwec tiatu ma alhac ŋaŋga e atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga ŋa-ŋandô sa. 3 Mac aŋyalê Pômdau su ma aŋsahê su bu iŋ ndê mwasiŋ iŋ ŋayham, bocdinaŋ dec ahu mêtê sac hoŋ siŋ, ma aŋsalê gêŋ tu puc gatôm dôŋ-ŋga.

Yisu ti hoc ŋamata-ŋga andu-ŋga

4 Atigasuc Pômdau Yisu naŋ gitôm hoc tali naŋ Anötö kêyaliŋ sa ti hoc ŋamata-ŋga bu kwê ndê andu lhac ŋahô-ŋga. Ŋamalac sêtec iŋ, magoc Anötö dau kêyaliŋ iŋ sa, ma gêlic iŋ ŋayham kêlêc. 5 Mac bocdinaŋ atôm hoc tali naŋ Anötö bu kwê sa ti Ŋalau Dabuŋ ndê andu. Ma iŋ kêyaliŋ mac sa ati lau dabuŋ, bu anem akiŋ iŋ atôm iŋ ndê lau dabuŋsiga. Ma mac nem gwelen ŋandô, naŋ bu akêŋ daôm sambuc atôm da naŋ iŋ oc lic ŋayham, ma kôc sa tu Yisu Kilisi-ŋga. 6 Tôm yom naŋ Anötö sôm pi Kilisi, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Alic su naŋ! Aô gakêŋ hoc daŋ kalhac Lôc †Sayon, naŋ aô dauŋ kayaliŋ sa ma galic ŋayham kêlêc bu ti hoc ŋamata-ŋga andu-ŋga.

Asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc maya dau dom.

[Ais 28:16]

7 Mac akêŋ whiŋ dec alic hoc dau ŋayham kêlêc. Magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêtec hoc dau tôm sêto yêc bocdec bu:

Hoc naŋ lau sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic ti hoc ŋamata-ŋga yêc andu dau.

[BW 118:22]

8 Ma yom daŋ tiyham yêc bocdec:

Iŋ hoc naŋ lau daêsam oc sêtiŋ gahi pi ma sêpeŋ.

[Ais 8:14-15]

Ŋac sêpeŋ, ŋahu bu sêtec yom pi Kilisi, tôm yom naŋ Anötö hoc asê gwanan su.

Anötö ndê lau si lêŋ

9 Magoc Anötö, naŋ kêgalêm mac sa bu ahu ŋasec siŋ ma ambo iŋ ndê ŋawê atu ŋalôm, naŋ kêyaliŋ mac sa muŋ su ati iŋ ndê, ma bu ati gôlôwac dabuŋ toŋ tigeŋ, ma anem akiŋ iŋ gitôm lau dabuŋsiga naŋ sem akiŋ ŋac si Kiŋ. Iŋ kôc mac sa ati iŋ dau ndê lau, tu bu ahoc yom asê pi gêŋ atu-tu hoŋ naŋ iŋ kôm tu mac-ŋga. 10 Muŋ-ŋga mac Anötö ndê lau dom, magoc kwahic dec ati Anötö ndê lau solop. Ma muŋ-ŋga mac atap iŋ ndê tawalô sa dom, magoc kwahic dec mac atap sa su.*

11 Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Nom dindéc ti mac nem malam ŋandô dom, magoc mac ambo atôm lau apa. Aô bu wanem la mac bu akôm mêtê sac-sac ŋalôm akwa-ŋga ŋandô sa dom. Bu mêtê kaiŋ dinaŋ gitôm ŋacyo naŋ gic siŋ têtê mac ŋapaŋ, ma gitôm bu seŋ mac nem gatôm su. 12 Mboe lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ oc sêŋgôliŋ yom pi mac, ma sêsôm bu mac lau akôm sac-ŋga. Magoc ambo awhiŋ ŋac ma ayob bu akôm mêtê ŋayham eŋ, dec ŋac oc sêlic

* 2:10: Pita kôc gauc pi yom naŋ propet akwa Hosea to muŋ su. Anötö sôm têtê Hosea bu sam iŋ ndê balêkoc daŋ bu 'Aneŋ lau dom' (Hos 1:9; 2:23b), ma daŋ bu 'Lau naŋ aô atac whiŋ ŋac dom' (Hos 1:6; 2:23a). Balêkoc lu dinaŋ sêti dôhôn lau Israel-ŋga naŋ daŋgapêc têtê Anötö. Magoc tiŋambu iŋ tawalô lau Israel-ŋga, dec sam ŋac bu 'Aneŋ lau' (Hos 2:1, 23b) ma 'Lau atac whiŋ-ŋga' (Hos 2:1, 23a).

bu mac nem lêj ti sakin hoj nayham, ma mboe oc ti lêj bu sênem dau kwi ma sêkôc Anötö sa ti ñac si Pômdau, ma sêmpin in têtj ndoc in mbu têtj yac menj.

Dasôc gôlinwaga ti ñadaui ñapu

¹³ Tu Pômdau-nga dec asôc lau hoj nanj sem gôlinj sêmbô nom, nanj ñapu. Asa nanj ti mac nem kinj atu, nanj asôc in ñapu. ¹⁴ Ma lau nanj kinj dau kêkinj bu sênem gôlinj gamej natô, nanj asôc ñac ñapu bocdinaj. In kêkinj ñac bu sêkêj ñagêyô têtj lau nanj sêkôm sac, ma bu sêtoc lau nanj sêkôm nayham, nanj sa. ¹⁵ Bu Anötö tac whinj bu mac akôm mêtê nayham enj, e lau gauc mbasi-nga nanj sênyalê inj ti ndê yom dom, nanj sêngapic whasuj ahuc, ma tôm dom bu sêngôlinj yom pi mac. ¹⁶ Ambo atôm lau akinj ñambwa dom, magoc ambo atôm lau nanj sêti ñadau dau. Magoc gauc nem bu yom dau kêj ñasawa têtj mac bu asa lêtj sac-nga dom. Mba. Bu kwahic dec mac ati Anötö dau ndê lau akinj, dec asa nem lêtj anjuc inj ndê atac whinj. ¹⁷ Atoc lau hoj sa ñapep, ambo ti atac whinj asidôwai sêkêj whinj-nga hoj, atôc Anötö ti asôc inj ñapu ñapep, ma atoc nem kinj nom-nga sa.

¹⁸ Mac lau nanj am akinj ñadaui, asôc ñac ñapu ma atoc ñac sa ñapep. Akôm ñalêtj tigenj têtj ñadaui nayham nanj sêyob mac ñapep, ma têtj ñadaui sac nanj si ñalôm apê, nanj bocdinaj. ¹⁹⁻²⁰ Mac bu akôm sac dom, magoc sêkêj ñandê têtj mac tu anyalê Anötö ma anjuc inj-nga, dec ahôc gêtj dau, ma gauc nem bu Anötö gitôm bu êmwasij mac ô ñandê dinaj. Magoc mac bu akôm sac ma sêndic mac, nanj tamkwê mwasij danj ô ñandê dau dom, bu inj lêtj solop bu sêmatôc mac.

Tanjuc Kilisi ndê dôhônj hôc ñandê-nga

²¹ Bu lau nanj Anötö kêgalêm ñac sa, nanj sic waê bu sêhôtj ñawapac kainj dinaj. Nahu bu Kilisi hôc ñandê tu mac-nga bocdinaj, dec tôc dôhônj têtj mac bu anjuc-nga. ²² Tôm yom nanj sêto yêc nanj sôm bocdec bu:

Inj kôm sac danj dom, ma sôm yom sac danj sa whasuj dom. [Ais 53:9]

²³ Têtj ndoc lau sêsôm yom sac-sac pi inj ti sêpu inj, nanj inj sôm yom sac danj ô dom. Ma têtj ndoc sêkêj inj hôc ñandê, nanj gic ndoc ñac bu kêj ñagêyô-nga dom. Mba. Inj kêj dau sambuc sip Anötö amba, nanj oc êmatôc gêtj hoj ñalêtj gitêtj. ²⁴ Inj hôc yac neñ sac ñagêyô pi dau ñamlic, têtj ndoc inj mbac ndu pi a gicso dau. Inj kôm bocdinaj tu bu yac dahu mêtê sac sinj gitôm lau batê sêhu gêtj nom-nga sinj, ma dambo tanli ti dasa lêtj gitêtj enj. Mêtê sac inj gitôm gêmbac atu nanj kôm yac hoj, magoc ñandê atu nanj Yisu hôc, nanj kôm yac nayham sa tiyham. ²⁵ Bu muñ-nga mac akôm mêtê sac tidau-tidau tôm domba nanj si ñadau mbasi, ma sêmbô babalip. Magoc kwahic dec mac ambu atêtj ñgac nayham yob domba-nga, nanj yob mac nem gatôm ñapep enj.

3

Lauwhê ma launjac si lêtj nayham

¹ Aô bu wanem la mac lauwhê whinj bocdec bu, asôc nem akwenj ñapu ñapep. Ma ñalêtj dinaj mac nanj nem akwenj sêkêj whinj yom ñandô dom, nanj mboe mac nem lêtj nayham oc nditôm bu nem ñac kwi ma sêkêj whinj. Ñac oc sênem dau kwi ñahu sip yom daêsam nanj mac bu asôm tu bu anem ñac kwi-nga dom. ² Mba. Sêkac dau kwi ñahu sip ñac sêlic bu mac atoc Pômdau sa ñandô, ma asa nem lêtj ñawasi enj.

³ Mac lauwhê anjô. Akôc gauc ñapep pi gêtj awê-nga tôm anem bochinj kêclauj, me gôlinj ñamlic-nga ti ñakwê ñaôli atu-tu. Bu gêtj dinaj ñadañ oc kôm

mac ati lauwhê ti anôm yêc Anötö anğô-nga dom, ma bocdinaŋ gauc nem êŋlêc dom. ⁴ Gêŋ naŋ kôm mac ati lauwhê ti anôm yêc Anötö anğô-nga, naŋ lêŋ ŋayham ti lêŋ malô naŋ yêc siŋ dau yêc nem ŋalôm. Mêtê kain dinaŋ Anötö tac whiŋ hóc gêlêc, ma oc tôm dom bu niŋga. ⁵ Bu lauwhê dabuŋ muŋ-nga-nga naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö, naŋ sêŋkuc lêŋ tigen dinaŋ. Ŋac sêsôc si ŋgaci ŋapu, dec sêti lauwhê ti anğô. ⁶ Gauc nem Sara, naŋ sôc iŋ nakweŋ Abraham ŋapu ma sam iŋ bu ndê ŋadau. Ma mac bu akôm mêtê ŋayham eŋ, ma atóc daôm tu gêŋ daŋ-nga dom, naŋ mac atôm Sara ndê atuwêi.

⁷ Ma aö bu wanem la mac lau-ŋgac whiŋ bocdec bu. Mac anyalê su bu mac nem lauwhêi si licwalô gitôm mac nem dom. Bocdinaŋ ayob bu asa lêŋ ti gauc tu ambo awhiŋ ŋac-nga, ma bu atoc ŋac sa ŋapep. Ma gauc nem bu mac hoŋ oc atap Anötö ndê mwasin andöc tamli-nga sa awhiŋ daôm. Mac lauŋgac anğkuc lêŋ dinaŋ, dec gêŋ daŋ oc lhac mbec naŋ aten têŋ Anötö, naŋ ahuc dom.

Lêŋ ŋayham bu lau sêkêŋ whiŋ-nga hoŋ sêŋkuc

⁸ Aö bu wasôm yom ŋatô tiyham naŋ gic waê mac hoŋ. Ambo awhiŋ daôm ti ŋalôm tigen. Tamwalô nem asidôwai naŋ sêhóc ŋawapac, ma anem ŋac sa bu atoc nem atac whiŋ ŋac-nga asê. Ma ahu gauc atoc daôm sa-nga hoŋ siŋ. ⁹ Lau bu sêpu mac me sêkôm mêtê sac tidau-tidau têŋ mac, naŋ ayob bu akôm ô dom. Magoc asôm yom ŋayham ma anem mbec lau dau. Ŋahu bu Anötö kêgalêm mac sa bu atap iŋ dau ndê mbec ŋamwasin sa. ¹⁰ Gauc nem yom naŋ sêto yêc bocdec:

Asa naŋ tac whiŋ bu mbo ŋayham tôm iŋ ndê têm mbo tali-nga, naŋ yob whasuŋ têŋ yom sac-sac ma yom tasan hoŋ. ¹¹ Iŋ puc dômbwê mêtê sac hoŋ ma kôm mêtê ŋayham eŋ, ma êŋsahê ŋanğa bu sa ndê lêŋ hoŋ malô eŋ.

¹² Ŋahu bu Pômdau tatiŋ lau gitêŋ ma kêŋ danğa ŋac si mbec. Magoc iŋ atac tec ma anğô yaê lau sêkôm sac-nga. [BW 34:12-16]

Lau naŋ sêsa lêŋ gitêŋ, naŋ oc sêtap kisa sa

¹³ Mac bu akêŋ nem ŋalôm sambuc tu akôm mêtê ŋayham-nga, dec asa oc kêŋ sac mac? ¹⁴ Magoc mac bu ahóc ŋawapac ma atap kisa sa tu asa lêŋ gitêŋ-nga, naŋ atóc daôm ti ahêgo daôm dom, bu mac atap Anötö ndê mwasin sa su. ¹⁵ Apo Kilisi sa ti Pômdau ndöc nem ŋalôm. Akóc gauc ŋapan pi Anötö ndê mwasin ŋayham naŋ mac tamkwê ambo, dec têm bocke lau bu sêndac mac pi gêŋ dau, naŋ mac atôm bu awhê gêŋ dau ŋahu sa têŋ ŋac. ¹⁶ Magoc akôm gêŋ dau ti asap lêŋ malô dôŋ, ma atoc lau hoŋ sa. Ayob daôm bu asa nem lêŋ hoŋ ŋapep eŋ, dec oc tôm bu ambo ti atac pa su bu mac nem giso mbasi. Ma lau naŋ sêpu lêŋ ŋayham naŋ mac asa tu akêŋ whiŋ Kilisi-nga, naŋ oc maya dau tu ŋac si yom-nga. ¹⁷ Anötö bu kêŋ ŋasawa têŋ lau bu sêkêŋ ŋawapac têŋ mac tu akôm mêtê ŋayham-nga, naŋ ŋayham, hóc gêlêc sêkêŋ ŋawapac têŋ mac tu akôm mêtê sac-nga.

Kilisi ndê mbac ndu ŋa-ŋandô

¹⁸ Bu Kilisi dau mbac ndu tidim tigen tu lau hoŋ si sac-nga. Kilisi iŋ ŋgac gitêŋ, tigen iŋ hóc ŋawapac dau ô yac lau dakôm sac-nga, bu êmasaŋ lêŋ datigasuc Anötö-nga. Iŋ mbac ndu gitôm ŋamalac ti ŋamlic nom-nga, magoc Anötö uŋ iŋ sa ti ŋalau. ¹⁹ Ma ti ŋalau dec iŋ gi hoc ndê tisa ŋawaê asê, têŋ

nalau nanj sêndöc gapocwalô. ²⁰ Nalau dinanj,* ñac danggapêc têtj Anötö têtj Noa ndê têtj. Têtj têtj dinanj Anötö kôc ndê ñalôm dôñ, ma hôñ Noa bu ndic dabinj wanj atu nanj inj sô. Ma wanj dau gêm lau 8 solop si têtj ndoc bu suñ atu. ²¹ Bu dau tôm d ôhônj tu busanjju nanj gêm mac lau têtj kwahic dec-ñga si. Busanjju dau gêm mac sa bu kêtjwasinj ñadômbwi ñamlic-ñga su ñambwa dom. Magoc bu dau gêm mac si bu inj pinj mac dôñ am daminj Yisu Kilisi tu inj ndê tisa akêtj lau batê-ñga, ma tôc asê bu mac amatinj pwac awhinj Anötö bu asa nem lêtj ñawasi enj ambo inj anjô-ñga. ²² Ma Kilisi dau pi undambê gi su, ma ndöc Anötö ndê andô-ñga, ma anjela ma gôlinj ti ñaclai honj sêsôc inj ñapu.

4

Lau sêkêtj whinj-ñga si lêtj

¹ Kilisi hôc ñandê ma mbac ndu tôm ñamalac, ma boc-dinanj dec akôc gauc pi inj ndê lêtj dinanj, ma amasanj daôm bu anjuc inj. Bu asa nanj tôc dau dom bu hôc ñandê tu Kilisi-ñga, nanj tôc asê bu inj tec lêtj mêtê sac-ñga. ² Ma boc-dinanj mêtê sac ñalôm ñagalac-ñga oc tôm dom bu nem gôlinj inj tiyham, ma inj oc sa ndê lêtj honj tôm Anötö ndê atac whinj, e inj ndê têtj mbo tali-ñga pacndê. ³ Bu têtj baliñ hic su mac akôm mêtê sac tidau-tidau, tôm lau nanj sem gauc Anötö, nanj sêkôm. Lau kainj dinanj sêñgaminj dau têtj mêtê sac danj dom. Sêkôm mêtê ñalôm ñagalac-ñga ti mockainj-ñga maya pac, señ asam ti sêndôm gêtj êñinj ñac-ñga ñapanj, ma sêkôm mêtê sac tu sênem akinj gwam-ñga. ⁴ Ma kwahic dec sêlic bu mac lau akêtj whinj-ñga ahu ñac si mêtê wachuc ti lêtj sêkôm mêtê sac bambalinj-ñga sinj su, dec ñac gauc gêm yom daêsam ma sêmbalinj yom ñamalac daêsam pi mac, tu sêpu mac-ñga. ⁵ Magoc Anötö oc êñsu lau dau pi ñac si mêtê têtj inj ndê bêtj êmatôc lau-ñga. Inj kêtjmasanj dau su bu êñsahê lau nanj sêmbô tali ti ñac nanj sêmbac ndu su. ⁶ Tu yom dinanj-ñga dec sêhoc ñawaê ñayham asê têtj lau. Ma lau nanj sêmbac ndu su, nanj si sêmbac ndu kêtjuc lêtj matôc-ñga nanj lau nom-ñga honj sic waê bu sêtap sa tu sêkôm sac-ñga. Magoc tu ñac sêñgô ñawaê ñayham su-ñga, dec ñac si gatu gitôm bu oc mbo tali whinj Anötö.

⁷ Têtj menj kêtjpinj su bu gêtj kwahic dec-ñga honj oc ñinga. Bocdinanj atimêtê daôm ñapep ma ambo ti gauc ñawa tu atenj mbec-ñga. ⁸ Asap mêtê atac whinj asidôwai-ñga dôñ hôc gêtjêc mêtê ñayham honj su. Bu asa nanj mêtê atac whinj-ñga gêm inj ahuc, nanj tôm bu suc sac bocke nanj inj ndê asidôwai sêkôm têtj inj ñapanj, nanj kwi. ⁹ Akôc lau sa ti andic ya ñac, ma akôm ti atac ñayham enj. ¹⁰ Anötö gic sam inj ndê mwasiñ têtj mac honj bu akôm gwelenj tidau-tidau. Akôc mwasiñ dau sa ñambwa dom, magoc mac tigenj-tigenj anem akinj nem asidôwai ñapep tôm mwasiñ dau puc mac dôñ. ¹¹ Am asa nanj tap mwasiñ hoc yom asê-ñga sa, nanj sôm yom tôm Anötö dau sôm yom sa am whamsunj. Am asa nanj bu nem akinj gôlôwac dabunj, nanj nem akinj tôm licwalô nanj Anötö kêtj têtj am. Ma tu sakinj tidau-tidau nanj mac honj akôm-ñga, nanj dec lau oc sêmpinj Anötö tu Yisu Kilisi-ñga. Datoc inj sa tu inj ndê ñawasi ti ñaclai-ñga tôm têtj honj ndi. Yomandô.

Lau nanj sêkêtj whinj Kilisi oc sêtap kisa sa

* **3:20:** Yom dau ñahu yêc awê dom. Lau ñatô gauc gêm bu ñalau dinanj, ñac anjela sac nanj danggapêc têtj Anötö têtj Noa ndê têtj, dec inj kêtj ñac sêndöc gapocwalô ñapanj (alic Gen 6:1-3; ma 2 Pit 2:4). Ma lau ñatô gauc gêm bu ñac lau nom-ñga nanj danggapêc têtj Anötö têtj Noa ndê têtj, nanj si ñalau. Ma yom nanj Yisu hoc asê têtj ñalau dinanj, nanj bu tôc asê têtj ñac bu inj ku ñac ti inj ndê ñacyo honj dulu, têtj ndoc inj mbac ndu pi a gicso dau ma tisa tiyham.

¹² O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Asö tu ŋawapac ti kisa naŋ kwahic dec mac ahôc, naŋ-ŋga dom. Alic tôm gêŋ wakuc naŋ am gauc ŋahu, naŋ dom. ¹³ Magoc atac ŋayham bu mac awêkainŋ Kilisi ndê lêŋ hóc ŋandê-ŋga. Ma bocdinaŋ têtŋ ndoc inŋ mbu meŋ, ma lau hoŋ sêlic inŋ ndê ŋawasi atu, naŋ mac oc atac ŋayham atu bocdinaŋ. ¹⁴ Lau bu sêpu mac tu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, naŋ gauc nem mwasiŋ atu naŋ mac atap sa su, bu Anötö ndê ŋalau ti ŋawasi atu mbo whiŋ mac.

¹⁵ Aö gasôm yom dec hêganôŋ ŋandê ti ŋagêyô naŋ lau sêhóc tu sic yomso nom-ŋga popoc-ŋga dom. Mba. Bu mêtê dandic ŋamalac ndu-ŋga, danem kaŋ gêŋ-ŋga ma taŋgalôm lau daŋ si yom-ŋga, naŋ gic waê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dom. ¹⁶ Magoc mac bu ahóc ŋandê tu aŋkuc Kilisi-ŋga, naŋ mayam daôm dom, magoc ampinŋ Anötö bu inŋ hê Kilisi ndê ŋaê pi mac. ¹⁷ Bu ŋawapac bocke naŋ tap yac sa têtŋ têtŋ kwahic-ŋga, naŋ meŋ bu êŋsahê Anötö ndê lau yac muŋ. Bocdinaŋ oc ŋalêŋ mba bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö ndê ŋawaê ŋayham dom, naŋ sêŋlêc saê ti ŋawapac têtŋ têtŋ ŋambu-ŋga. ¹⁸ Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bu:

Lau gitêŋ naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa, naŋ sêŋlêc ŋawapac dom. Bocdinaŋ lau naŋ daŋgapêc têtŋ Anötö ma sêkôm sac ŋapaŋ, naŋ oc sêlhö su dom andô. *[Prov 11:31]*

¹⁹ Bocdinaŋ Anötö bu kêŋ ŋasawa têtŋ lau bu sêkêŋ ŋawapac têtŋ mac lau naŋ ati inŋ ndê, naŋ gauc nem yom daêsam e ahu mêtê ŋayham siŋ dom. Magoc akêŋ daôm sambuc asôc inŋ amba ŋapu, bu inŋ kêmasaŋ mac ti gêŋ hoŋ, ma oc hu mac siŋ dom.

5

Pita gêm la lau bata ma lau wakuc ti lau hoŋ

¹ Kwahic dec aö bu wanem la lau bata naŋ sêyob mac. Aö daŋŋ ŋgac bata daŋ, ma aö daŋŋ galic Kilisi hóc ŋandê ma mbac ndu. Ma aö oc wawêkainŋ inŋ ndê ŋawasi naŋ oc meŋ sa tiawê têtŋ bêc inŋ mbu meŋ-ŋga. ² Mac lau bata, ayob Anötö ndê domba naŋ sêmbo mac nem gôlinŋ ŋapu, naŋ ŋapep. Akôm tu lau sêŋyalinŋ mac sa ti sêkac mac-ŋga dom, me tu akôc ŋaôli-ŋga dom, magoc ayob ŋac ti atac ŋayham ma ti nem ŋalôm sambuc tu anem akinŋ Anötö-ŋga. ³ Ma atôc dôhônŋ ŋayham têtŋ Anötö ndê domba naŋ sêmbo mac ŋapu. Mac ŋadau ŋac, magoc atoc daôm sa me akôm gêŋ ti ŋaŋga têtŋ ŋac dom. ⁴ Ma têtŋ ndoc Yisu, naŋ ti lau sêyob domba-ŋga hoŋ si ŋgac atu, naŋ mbu meŋ, naŋ inŋ oc kôc mac sa ma kêŋ ŋaôli ŋayham ti ŋawasi atu têtŋ mac, naŋ oc niŋga dom.

⁵ Mac lau wakuc, daŋŋam wambu ti asôc nem lau bata ŋapu. Ma mac lau hoŋ akôc gauc daêsam pi daôm me apo daôm sa hóc gêlêc nem asidôwai dom, magoc ambo ti aŋgwiniŋ daôm. Bu Anötö ndê yom daŋ, sêto yêc bocdec bu:

Anötö kêgwiniŋ lau naŋ sêtoc dau sa, magoc kêmwasiŋ lau naŋ sêŋgwiniŋ dau. *[Prov 3:34]*

⁶ Tu dinaŋ-ŋga dec ambo Anötö ndê ŋaclai ŋapu ma aŋgwiniŋ daôm, ma bocdinaŋ têtŋ ndoc naŋ inŋ gêlic ŋayham, dec inŋ oc po nem waêm sa. ⁷ Gêŋ bocke naŋ kêŋ wapac mac, naŋ akêŋ sip Anötö amba, ŋahu bu inŋ gauc gêm mac ŋapaŋ, ma tac whiŋ bu nem mac sa.

⁸ Atimêtê daôm ŋapep ma anem ali, bu mac nem ŋacyo Sadaŋ kêsalê ŋasawa tu bu êntôm mac-ŋga ŋapaŋ. Inŋ gitôm layon naŋ taŋ atu ma kêsêlêŋ kêgihi ŋapaŋ ma kêsalê gêŋ tu neŋ-ŋga. ⁹ Alhac ŋaŋga ma asap nem akêŋ whiŋ dôŋ bu akêŋ ŋasawa daŋ têtŋ Sadaŋ dom, ma amasuc inŋ su. Ma gauc nem bu mac nem

asidôwai sêkêḡ whiḡ-ḡga naḡ sêmbô nom ḡgamenḡ hoḡ, naḡ sêḡsahê ḡjawapac kaiḡ tigenḡ tôm mac.

¹⁰ Anötö iḡ mwasiḡ hoḡ ḡadau naḡ kêgalêm mac sa bu piḡ mac dôḡ anem damiḡ Kilisi, ma awêkaiḡ iḡ ndê ḡawasi naḡ oc niḡga dom. ḡasawa sauḡ iḡ oc êḡgaho mac su yêc ḡjawapac naḡ kwahic dec mac ahôc, ma iḡ oc ndic seḡeḡ mac ma puc mac dôḡ ḡa iḡ ndê ḡaclai, bu alhac ḡaḡga. ¹¹ Iḡ ndê ḡaclai atu oc yêc ḡpaḡ. Yomandô.

Pita gic bata ndê yom

¹² Sailas naḡ galic ḡitôm aneḡ asidôwa ḡandô tu puc aô dôḡ-ḡga, naḡ gêm aô sa dec alu ato bapia apê dindec têḡ mac. Bapia dau bu puc yom pi Anötö ndê mwasiḡ dôḡ bu gêḡ ḡandô, ma êḡgilí mac bu tamkwê mwasiḡ dau ḡpaḡ.

¹³ Lau sêkêḡ whiḡ-ḡga naḡ sêndôc malac Babilon,* naḡ Anötö kêgalêm sa sêti iḡ ndê lau sêwhiḡ mac, naḡ sêkêḡ si acsalô têḡ mac. Ma Mak, naḡ galic ḡitôm aneḡ balê, naḡ bocdinaḡ. ¹⁴ Akam daôm aḡkuc lau sêkêḡ whiḡ-ḡga si lêḡ. Yom malô têḡ mac hoḡ naḡ akêḡ whiḡ Kilisi.

* **5:13:** Pita to yom pi malac Babilon, magoc lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôḡ malac Rom.

Pita ndê bapia tilu-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pita to ndê bapia tilu-nga hêganônɔ lau sêkêɔ whiɔ-nga nan sêmbô babalip yêc nom ɔgamenɔ tidau-tidau. In to bu kêɔ puc ɔac pi kêdôhônɔwaga tasan daêsam nan sêhôn asê. Lau dau sêndôhônɔ lau bu Yisu oc mbu menɔ dom, ma sêsôm bu mêtê sac in mêtê ɔayham.

Pita po lau sêkêɔ whiɔ-nga sa tu ɔac si lêɔ ti sakinɔ-nga ma kêgili ɔac bu sêlhac ɔanɔga tu Yisu-nga. In whê sa bu Yisu mbu menɔ ɔagahô dom, ɔahu bu Anôtô atac whiɔ bu lau honɔ sênem dau kwi, ma sêtap Anôtô ndê mwasinɔ nem ɔac si-nga sa, dec tinambu Yisu oc mbu menɔ. Ma in kêɔ puc lau pi ɔagêyô sac nanɔ gic waê kêdôhônɔwaga tasanɔ, ma pi lau honɔ nanɔ sêtec yom ɔandô ma sêsap mêtê sac dôɔ.

Pita gic hu ndê bapia tilu-nga

¹ Aô Saimon Pita, Yisu Kilisi ndê aposel ti ndê ɔgac akinɔ, gato bapia dindéc têɔ mac lau nanɔ akêɔ whiɔ inɔ. Anôtô kêmwasiɔ mac awhiɔ yac ɔa mwasinɔ ɔayham kêlêc, dec dati lau dakêɔ whiɔ-nga. Ma yac dakêɔ whiɔ bocdec bu, Anôtô gêlic yac datôm lau gitêɔ tu Yisu Kilisi, yac neɔ Anôtô ma ɔgac Gêm Yac Si-nga, nanɔ ndê lêɔ gitêɔ-nga. ² Yac atenɔ mbec bu Anôtô kêɔ gauc têɔ mac bu anɔyalê inɔ lau yac neɔ Pômdau Yisu Kilisi, e inɔ la si mwasinɔ ti yom malô êɔsalê mac ahuc.

Anôtô ndê kêyalinɔ ti kêgalêm yac sa ɔa-ɔandô

³ Anôtô kêgalêm yac sa, ɔahu sip inɔ dau ndê ɔawasi atu ti ndê mêtê gitêɔ. Ma in kêmwasiɔ yac ɔa inɔ dau ndê ɔaclai atu, dec puc yac dôɔ bu dambo tanɔli ti datoc inɔ sa ɔapep ɔa yac neɔ lêɔ honɔ. Ma yac datôm bu dakôm bocdinanɔ, ɔahu bu inɔ ndê ɔaclai gêm yac sa bu tanɔyalê inɔ tidônɔ. ⁴ Ma tu inɔ dau ndê ɔawasi ti mêtê gitêɔ-nga, dec inɔ gic bata bu kêɔ mwasinɔ atu ma ɔayham kêlêc têɔ yac. Ma mwasinɔ dau oc kôm gwelenɔ yêc yac neɔ ɔalôm, tu bu nem yac kwi-nga e dasa neɔ lêɔ gitêɔ ti dabunɔ enɔ ma datôm inɔ dau, ma dalhô su yêc lêɔ dandinanɔ-nga nanɔ gic waê lau nanɔ sêsap mêtê ɔalôm ɔagalac-nga dôɔ.

⁵ Tu yom honɔ dinanɔ-nga dec ayob daôm ɔapep bu mac nem akêɔ whiɔ ti gêɔ ɔandô mbasi-nga dom. Asa nem lêɔ akêɔ whiɔ-nga ti nem ɔalôm sambuc, ma asap mêtê ɔayham dôɔ. Ma ati lau tigauc tu lêɔ ɔayham bu asa-nga. ⁶ Atimêtê daôm ɔapep, ma alhac ɔanɔga enɔ. Asa nem lêɔ honɔ ɔapep enɔ, tu bu atôc asê bu mac atoc Anôtô sa. ⁷ Ma asap mêtê atac whiɔ nem asidôwai-nga dôɔ e andic dabinɔ nem lêɔ atac whiɔ lau honɔ-nga. ɔalêɔ dinanɔ dec mac nem akêɔ whiɔ oc ti gêɔ ɔandô mbasi-nga dom. ⁸ Mêtê honɔ dinanɔ bu êɔsôwec tiatu-tiatu ɔapanɔ e tidônɔ mac ɔandô, dec mac nem gauc anɔyalê yac neɔ Pômdau Yisu Kilisi-nga oc ti gêɔ ɔambwa ma ɔandô mbasi-nga dom. ⁹ Bu asa nanɔ sôm bu inɔ kêyalê Pômdau, magoc kôm mêtê ɔayham-ɔayham dinanɔ dom, nanɔ gitôm ɔamalac tandô pec nanɔ gêlic gameɔ dom, ma inɔ kêlhinɔ sinɔ bu sac honɔ nanɔ inɔ kôm munɔ-nga, nanɔ Anôtô suc kwi su ma kêgwasiɔ inɔ ndê ɔalôm ɔawasi sa.

¹⁰ Tu dinanɔ-nga anenɔ asidôwai, anɔsahê ɔanɔga bu asap mêtê ɔayham honɔ dinanɔ dôɔ, tu bu tôc asê bu Anôtô kêyalinɔ ti kêgalêm mac sa ɔambwa lec dom. ɔahu bu mac bu asap mêtê dau dôɔ, dec oc tôm dom bu mac apenɔ. ¹¹ Ma

bocdinaŋ Anötö oc kôc mac sa atôm lau ti waê atu, bu ambo gameŋ naŋ yac neŋ Pômdau ti Nŋac Gêm Yac Si-ŋga Yisu Kilisi gêm gôliŋ, naŋ oc yêc ŋapaŋ.

Pita tec bu sêŋliŋ yom ŋandô siŋ

¹² Tu dinaŋ-ŋga dec aô bu wakêŋ puc mac bu gauc nem yom hoŋ dinaŋ ŋapaŋ. Aô kayalê bu mac akôc yom ŋandô sa ma aŋyalê tidôŋ su. ¹³ Magoc aô galic ŋayham bu wakêŋ puc mac tôm aneŋ têm wambo taŋli-ŋga hoŋ bu aŋliŋ yom dau siŋ dom. ¹⁴ Bu Pômdau Yisu Kilisi hoc asê têŋ aô bu aneŋ têm wahu nom dindéc siŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su. ¹⁵ Bocdinaŋ kwahic dec aô tac whiŋ ŋandô bu mac aŋyalê yom hoŋ dindéc tidôŋ sambuc yêc nem ŋalôm, bu têŋ ndoc aô bu wahu mac siŋ, naŋ mac oc gauc nem yom dindéc ŋapaŋ, ma akôm ŋandô sa.

Pita puc lau aposel ti propet si yom dôŋ bu yom ŋandô

¹⁶ Yom naŋ yac lau aposel ahoc asê têŋ mac pi Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaclai ti ndê bêc mbu meŋ-ŋga, naŋ ŋahu sip yom ŋambwa naŋ ŋamalac gauc kê dom. Mba. Yac dauŋ alic iŋ ndê ŋaclai ti ŋawasi atu su. ¹⁷⁻¹⁸ Bu yac ambo awhiŋ Kilisi yêc lôc dabuŋ, ma aŋgô iŋ Damba Anötö ŋawasi ŋadau ndê awha naŋ sa akêŋ undambê. Anötö dau toc Kilisi sa, ma po iŋ ndê waê sa têŋ ndoc iŋ sôm yom pi iŋ bocdec bu, “Aô neŋ atunŋac dau dindéc. Aô galic iŋ ŋayham, ma atac whiŋ iŋ ndu andô.”

¹⁹ Gêŋ hoŋ naŋ yac alic ti aŋgô, naŋ puŋ yom naŋ propet akwa-kwa sêhoc asê ti sêto muŋ su, naŋ dôŋ têŋ yac. Bocdinaŋ atôc gwaniŋ yom dau ŋapep, bu whê nem gauc sa pi yom ŋandô, gitôm ya ŋawê naŋ pô gameŋ ŋasec. Ma asap yom dau dôŋ e Kilisi mbu meŋ, ma tôle gêŋ hoŋ tiawê têŋ mac, gitôm Têtênda bêbêc-ŋga pi meŋ ma bêc wakuc meŋ sa. ²⁰ Ma aŋyalê gêŋ atu dan bocdec bu, yom hoŋ naŋ Anötö ndê propet sêto, naŋ ŋadaŋ ŋahu yêc ŋac dau-ŋga dom. ²¹ Bu yom naŋ propet sêhoc asê, naŋ ŋahu yêc ŋamalac dom, magoc sêhoc Anötö dau ndê gauc ti yom asê tôle ŋalau Dabuŋ kac ŋac.

2

Kêdôhônŋwaga tasanŋ oc sêmeŋ

¹ Magoc propet tasanŋ sêmbô lau Israel-ŋga ŋalôm, sêwhiŋ Anötö ndê propet ŋandô, ma ŋalêŋ tigeŋ kêdôhônŋwaga tasanŋ oc sêtisa yêc mac lau akêŋ whiŋ-ŋga nem toŋ ŋalôm bocdinaŋ. Ŋac oc sêŋsau bu sêndôhônŋ yom ŋandô, magoc yom dau iŋ yom tasanŋ, ma gitôm bu tim lau e sêniŋga gacgeŋ. Yom ŋandô pi Pômdau naŋ gêmlihi ŋac su, naŋ ŋac oc sêsêc ahuc, ma bocdinaŋ dec têŋ bêc ŋambu-ŋga, Anötö oc tiŋ ŋac su sêniŋga ŋagahô eŋ. ² Ŋac oc sêtim lau daêsam naŋ sêkêŋ whiŋ gwalec, e sêŋkuc ŋac ma sêkôm mêtê mayanŋ-ŋga tidau-tidau tôle ŋac dau sêkôm. Ma tu ŋac si lêŋ dinaŋ-ŋga, dec lau ŋatô oc sêpu yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga neŋ lêŋ yom ŋandô-ŋga. ³ Ŋac lau atac whiŋ mone-ŋga, dec ŋac oc gauc kê miŋ tu sêndôhônŋ mac-ŋga, ma sêmbac-sêmbac yom mac bu anemlihi ŋac. Magoc yom matôc-ŋga naŋ Anötö kêmatiŋ tidôŋ muŋ su tu sêniŋga-ŋga, naŋ hôŋ ŋac gitôm ŋacyo naŋ yêc bêc dom, magoc gêm neneŋ ŋac mbo.

Lau sac oc sêwê Anötö ndê matôc sa dom

⁴ Akôc gauc pi yom dindéc. Aŋela naŋ sêkôm sac, naŋ Anötö hu ŋac si yom siŋ dom, magoc kêŋ ŋac sêndôc gapocwalô lambwam-ŋga, bu sêndôc ŋasec ŋalôm e tôle bêc matôc-ŋga hôc asê. ⁵ Ma lau naŋ sêkôm sac têŋ têm ŋamata-ŋga, naŋ Anötö hu ŋac si yom siŋ dom bocdinaŋ. Mba. Iŋ kêŋ bu suŋ atu ma

señ lau sac hoñ su siñga, magoc Noa nañ tôc lêtñ gitêtñ ti ndê gôlôwac 7, nañ Anötö gêm ñac sa. ⁶ Ma gauc nem malac atu Sodom ma Gomora ti lau hoñ nañ sêndöc dinan, nañ Anötö kêtñ ya gêtñ su e ñadaê ñambwa yêc. Gêtñ dau tòm dôhôn pi gêtñ nañ lau nañ sêsap mêtê sac dôñ, nañ oc sêtap sa têtñ bêc ñambu-ñga. ⁷ Têtñ ndoc dinan Anötö kêgaho Lot su yêc malac Sodom, bu in ñgac gitêtñ nañ ñalôm ñawapac ñandô tu lau sac malac dinan-ñga si mêtê ñadômbwi tidau-tidau-ñga. ⁸ Yomandô. Lot in ñgac gitêtñ ma ndê ñalôm ñawasi. Ma mêtê sac nañ in ñgô ti gêlic yêc malac dinan tòm bêc hoñ, nañ kêtñ wapac in ndê ñalôm. ⁹ Yom hoñ dinan tôc asê bu lau nañ sêsap Anötö ti ndê lêtñ dôñ, nañ Pômdau gitôm bu nem ñac si yêc ñawapac ti saê nañ tap ñac sa. Ma in gitôm bu hê lau sac si yom dôñ e in kêtñ ñagêyô têtñ ñac têtñ bêc ñambu-ñga. ¹⁰ Ma in oc kêtñ ñagêyô sac sambuc têtñ lau nañ sêñkuc mêtê ñalôm akwa-ñga nañ kôm ñac ñadômbwi sa yêc in anğô-ñga, ma sêtec bu sêsôc Pômdau me lau dan ñapu.

Kêdôhônwaga tasan si lêtñ

Kêdôhônwaga tasan nañ sêmbo sêwhiñ mac, nañ sêtec dau sa ma sêkôm gêtñ hoñ yêc lau anğô-ñga ti maya pac. Ñac sêtec dau dom tu sêsôm yom sac-sac pi Anötö ndê lau ti ñawasi.* ¹¹ Anötö dau ndê añela nañ si ñaclai ti ñanğa hóc gêlêc ñac lau dau si su, nañ sêñgôlin yom me sêsôm yom sac dan pi lau ti ñawasi yêc Pômdau anğô-ñga dom. ¹² Magoc kêdôhônwaga tasan dinan sêsôm yom sac-sac daêsam pi Anötö ndê gêtñ nañ sêñyalê ñahu dom. Ñac sêtôm bôclai nañ sêñyalê lêtñ malô ti gauc ñayham dan dom, nañ lau sêlô sip huc ma sic ndu. Ma tòm bôclai sic waê bu sêninga, dec kêdôhônwaga tasan dinan oc sêninga bocdinan.

¹³ Anötö oc kêtñ ñagêyô sac têtñ ñac ô sac nañ sêkôm têtñ lau. Ñac atac whiñ mêtê sênôm ti sêner asam-ñga, ma maya mbasi dec sêkôm têtñ acsalô eñ. Têtñ ndoc sêndöc ti señ gêtñ sêwhiñ mac, nañ sêhu si mêtê sac siñ dan dom, ma bocdinan sêkôm mac nem waêm ñayham tisac. ¹⁴ Ñac lau tagatu mockain-ñga, nañ si ñalôm ti gauc sap mêtê sac dôñ ñapan. Ñac sêtim lau nañ si sêkên whiñ babalê, ma sêhê ñac bu sêkôm sac sêwhiñ ñac. Ma ñac lau gwalam akwa tu tagatu lau si gêtñ-ñga. Bocdinan dec sic waê bu sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. ¹⁵ Ñac sêhu lêtñ solop siñ gacgeñ, ma sêñkuc Beo atungac Balam ndê lêtñ. Ñgac dau atac whiñ mone hóc gêlêc, dec kôm sac tu tap awa sa-ñga. ¹⁶ Ma tu in ndê lêtñ dinan-ñga dec Anötö kêtñ donki dan sôm in. Donki dau in gêtñ sôm yom-ñga dom, tigeñ Anötö kôm in sôm yom tòm ñamalac, bu lhac propet dau ndê lêtñ gac mbasi-ñga ahuc.

¹⁷ Lau dinan sêtôm bubata nañ tibasô ma yawalec nañ mbu oc soc su niñga ñagahô eñ. Anötö kêmasan gameñ ñasec atu dan tu ñac sêndöc-ñga. ¹⁸ Ñac sêsôm yom ñambwa-ñambwa tu sêtec dau sa-ñga. Ma sênsahê bu sêtim lau sêkên whiñ-ñga wakuc bu sêmbo sêtêtñ lêtñ sac-ñga nañ ñasawa apê eñ sêhu siñ su, nañ sêndi. Ñac sêngilí lau kain dinan bu sêsa lêtñ ñalôm ñagalac-ñga, nañ meñ akêtñ ñalôm akwa. ¹⁹ Ñac sêndôhôn lau dau bu yao dan yêc dom, dec sêtôm bu sêkôm gêtñ tòm si atac whiñ. Magoc ñac dau ñac lau akiñ ñambwa ma mêtê sac ti ñac si ñadau. Tòm mac añyalê su, gêtñ sake nañ ndê ñaclai gêm gôlin yac, nañ ti yac neñ ñadau ma tam akiñ in. Tu mêtê sac dinan-ñga, dec sic waê bu sêninga.

²⁰ Bu lau nañ sêñyalê yac neñ Pômdau ma Ñgac Gêm Yac Si-ñga Yisu Kilisi, nañ sêhu lêtñ sêninga-ñga siñ su. Magoc ñac bu sêmbo sêtêtñ lêtñ sac-ñga dau

* **2:10:** Lau ti ñawasi - yêc ndê bapia, Pita to yom tigeñ nañ 'ñawasi.' Lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganôn añela, magoc lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganôn lau sêkên whiñ-ñga, me lau sêkên whiñ-ñga si lau bata.

tiyham, goc mêtê sac ku ñac dulu. Ñac sêkôm dandi sêtisac sambuc, hôc gêlêc ñamata-ña su. ²¹ Ñac bu sêñyalê lêñ gitêñ dañ su dom, nañ oc ñayham hôc gêlêc sêñyalê su ma sêhu siñ, ma sêpuc dômbwê Pômdau ndê yomso dabuñ nañ aposel sic dulu têtñ ñac. ²² Gauc nem yom gôliñ lu nañ lau sêsôm bocdec bu, “Giam dañ guluc ma kac dau kwi gi gêtñ tiyham,” ma “Bôc nañ sêñgwasinñ ñawasi sa, nañ mbu gi gic matob tiyham.” Yom gôliñ lu dinañ hêganônñ lau tasan dinañ solop. Ñahu bu sêñyalê Pômdau su, magoc sêmbu sêtêñ lêñ sac-ña tiyham.

3

Pômdau ndê bêc mbu meñ-ña

¹ O aneñ lau atac whiñ-ña, kwahic dec aô gato bapia tilu-ña têtñ mac. Bapia lu-lu bu sêpuc yom ñandô nañ akôc sa su, nañ dôñ yêc nem gauc ñapañ, ma bu êñgilí mac bu akôc gauc ñayham eñ. ² Aô tac whiñ bu mac akôc gauc tiyham pi yom nañ propet dabuñ sêhoc asê muñ su, ma pi yom nañ yac neñ Pômdau ma Ñgac Gêm Yac Si-ña gic atu ma kêtñ têtñ lau aposel bu sêndic dulu têtñ lau.

³ Gêtñ atu nañ aô bu wakêtñ puc mac pi, nañ bocdec bu. Gauc nem bu têtñ têtñ ñambu-ña lau oc sêmeñ nañ sêkôm gêtñ hoñ tôm ñac dau si atac whiñ, ma sêsu mac susu ma sêpu Anötô ndê lêñ. ⁴ Ñac oc sêsôm, “Yisu sôm bu oc mbu meñ ma kôm gêtñ hoñ tiwakuc, a? Iñ mbo nde? Têtñ ndoc damañi sêmbac ndu ma meñ têtñ kwahic dec, nañ dalic bu gêtñ dañ tiwakuc dom, ma gêtñ hoñ yêc tôm têtñ ñamata-ña andô, têtñ ndoc nom ti gêtñ hoñ sêhoc asê ma kêsêlêñ meñ.” ⁵ Lau nañ sêsôm yom kaiñ dinañ, sêsêc Anötô ndê ñaclai, nañ sêñyalê su, nañ ahuc. Bu ñac sêñyalê su bu wandêc dañ su Anötô sôm yom ña whañsuñ ñambwa ma undambê hôc asê, ma iñ sôm bu bu léc dau sa ndi poc dau-ña, e gameñ tibasô yêc bu ñasawa. ⁶ Ma tiñambu iñ kêtñ bu dau dinañ suñ e señ nom ti gêtñ hoñ su siñga. ⁷ Ma Anötô kêmatiñ yom tidônñ whiñ, bu ya oc neñ undambê ti nom kwahic dec-ña su, têtñ bêc nañ iñ oc êmatôc lau hoñ, ma señ lau sac su sêñinga.

⁸ O aneñ lau atac whiñ-ña. Anñhiñ siñ dom bu Pômdau gêlic bêc tigen gitôm yala 1,000, ma yala 1,000 gitôm bêc tigen. ⁹ Lau ñatô sêlic bu Pômdau mbu meñ ñagahô dom, dec sêkôc gauc so ma sêsôm bu yom ñatô nañ iñ gic bata su, nañ iñ oc kôm ñandô sa ñagahô dom. Magoc mba. Iñ kôc ndê ñalôm dôñ tu mac-ña, ñahu bu iñ tec bu lau dañ sêñinga, magoc tac whiñ bu lau hoñ sênem si ñalôm kwi ma sêhu sac siñ. Tu dinañ-ña dec iñ mbu meñ ñagahô dom.

¹⁰ Magoc Pômdau ndê bêc mbu meñ-ña oc hôc asê ñapuc mbasi tôm lau kañ si ndoc sêmeñ-ña. Undambê oc hê su ti ñakêcsia atu, ma ya oc neñ nom ti gêtñ hoñ nañ yêc nom ti umbonñ ñapu, nañ su sêñinga. ¹¹ Akôc gauc ñapep. Gêtñ hoñ oc sêñinga ñalêñ dinañ, ma bocdinañ dec mac gauc gêm bu lêñ bocke solop gic waê yac lau dakêtñ whiñ-ña bu tañkuc? Solop bu mac asa lêñ dabuñ, ma akôm mêtê nañ Anötô tac whiñ eñ. ¹² Ahônñ Anötô ndê bêc ñambu-ña ti anjuk lêñ bocdinañ, ma akôm gêtñ hoñ tu bu bêc dau hôc asê ñagahô-ña.* Têtñ bêc

* **3:12:** Yêc ñabatñ 9 Pita sôm bu Pômdau gic têtñ iñ ndê têtñ tu mbu meñ-ña bu kêtñ ñasawa têtñ lau bu sêkac si ñalôm kwi. Ma yêc Mat 24:14 Yisu sôm bu bêc ñambu-ña oc hôc asê dom e ñawaê ñayham nem nom ñagameñ hoñ ahuc. Pita gêm la lau dau bu sêsa lêñ gitêñ eñ, tu bu lau sêlic ma sêkêtñ whiñ Yisu-ña. Yac dakôm bocdinañ, ma daten mbec ti dapuc gwelen ñawaê ñayham-ña dôñ, dec bêc ñambu-ña dau oc hôc asê ñagahô.

dinaŋ ya oc neŋ gêŋ undambê-ŋga ti gêŋ nom-ŋga hoŋ su. ¹³ M agoc Pômdau gic bata nom ti undambê wakuc têŋ yac, naŋ oc ti lau gitêŋ si gameŋ sêmbô-ŋga. Kwahic dec yac taŋkwê bu dambo dinaŋ, ma dahôŋ bu gêŋ dau hóc asê.

¹⁴ Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, mac akêŋ batam gêŋ dau ambo, ma tu dinaŋ-ŋga dec akêŋ nem ŋalôm sambuc bu asa nem lêŋ hoŋ gitêŋ eŋ, e bêc ŋambu-ŋga hóc asê. Ma bocdinaŋ dec Pômdau oc tap giso daŋ sa yêc mac-ŋga dom. In oc lic bu mac nem lêŋ hoŋ ŋawasi, ma mac oc atôm bu ambo in ŋgô-ŋga ti yom malô.

¹⁵ Aŋyalê bu Pômdau gic têku in ndê têm mbu meŋ-ŋga ma kôc ndê ŋalôm dôŋ, tu bu kêŋ ŋasawa têŋ lau daêsam bu sênem dau kwi ma sêtap in ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa. Anötô kêŋ gauc ŋayham têŋ yac neŋ asidôwa atac whiŋ-ŋga Pol, dec in to yom kaiŋ tigeŋ têŋ mac. ¹⁶ Yêc in ndê bapia hoŋ in to yom pi gêŋ hoŋ dindec. Yom ŋatô naŋ in to sip ndê bapia, naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, ma lau gauc babalê naŋ sêkêŋ whiŋ gwalec, naŋ sêŋsôŋ Pol ndê yom ŋatô ma sêŋsôŋ Anötô ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ ŋatô bocdinaŋ. Tu ŋac si lêŋ dinaŋ-ŋga dec ŋac oc sêniŋga.

¹⁷ O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga naŋ asap Kilisi dôŋ ambo. Aô gakêŋ puc mac gwananŋ su, ma bocdinaŋ dec ayob daôm ŋapep bu lau naŋ sêsôc Anötô ndê yom ŋapu dom, naŋ sêŋsôŋ mac, me sêkac mac su yêc Kilisi dom. ¹⁸ Asap yac neŋ Pômdau ma Ngac Gêm Yac Si-ŋga Yisu Kilisi ndê mwasiŋ dôŋ, bu nem ŋandô daêsam yêc mac nem ŋalôm, ma mac nem gauc aŋyalê in-ŋga êŋsôwec tiatu-tiatu ndi e ati gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga. Datoc in ndê waê sa kwahic dec ma tôm bêc sambob. Yomandô.

Jon ndê bapia ñamata-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Ngac nanj to bapia dindéc, nanj whê dau sa yêc bapia dau ñalôm dom, magoc lau tîgauc daêsam sêsôm bu Jon, Yisu ndê aposel nanj to Jon ndê ñawaê ñayham, nanj to bapia dindéc whiñ. Inj to bapia dindéc gic lau sêkêñ whiñ-nga honj ñawaê. Lau ñatô gauc gêm bu Jon to bapia dindéc têtñ ndoc inj ti ñamalac andô ma ndôc malac Epesas, ma bocdinañ inj to bu lau gameñ Esia-nga sêsam muñ.

Jon kêtñ puc lau sêkêñ whiñ-nga pi kêdôhônwaga tasanñ nanj sêsôm bu ñamalac si ñamlic ma gêtñ nom-nga honj tisac su. Bocdinañ sêsôm yom pi Anötô ndê Atu (Mesaya) bocdec bu, oc tòm dom bu inj sip nom ma mbo tòm ñamalac. Ma sêsôm bu Yisu inj ñamalac ñambwa, ma sêkêñ whiñ dom bu inj Anötô ndê Atu me Anötô ñandô. Ñac sêtoc lau si gauc sa kêlêc ma sêsôm bu datap gauc sa, dec tòm bu dambo dawhiñ Anötô. Ma sêlic ñamalac si lêtñ gitôm gêtñ ñambwa, dec sêhêgo dau pi mêtê atac whiñ-nga dom, ma gauc gêm bu oc tòm bu lau sêkêñ whiñ-nga sêkôm mêtê sac ñapañ.

Jon kêtñ puc inj ndê lau bu sêsôc yom tasanñ kairi dinañ ñapu dom, ma sêsap yom ñandô pi Yisu Kilisi ma mêtê atac whiñ-nga dôñ ñaŋga.

Anötô ndê Atu meñ mbo nom ti ñamalac ñandô

¹⁻² Yac bu ahoc yom ñandô asê têtñ mac, pi Yisu nanj dasam bu ‘Yom Tanli-nga.’ Inj yac neñ dambo tanli ñapañ-nga ñahu, nanj mbo whiñ Damañ Anötô têtñ têtñ ñamata-nga andô, ma tinjambu hoc dau asê têtñ yac. Inj meñ mbo nom whiñ yac, dec yac alic inj pi tanôn, amasec inj ña aman, ma anğô inj dau ndê yom. Ma bocdinañ dec yac bu apuc yom pi tanli ñahu dau dôñ bu yom ñandô. ³ Aêc! Yac ahoc yom asê têtñ mac, pi inj nanj yac alic ti anğô su. Yac atac whiñ bu mac akôc yom dau sa, dec yac honj oc dapiñ dauñ dôñ ti dasap yom ñandô pi Yisu dôñ. Ma yom ñandô dau oc piñ yac honj dôñ danem damiñ Damañ Anötô lu inj ndê Atu, Yisu Kilisi. ⁴ Yac ato yom dindéc têtñ mac, ma akêtñ batanñ bu mac oc akôc sa, dec oc kôm yac honj datisambuc.

Tañsêlêtñ dambo Anötô ndê ñawê ñalôm

⁵ Ñawaê nanj Yisu dau gic dulu têtñ yac, nanj yac ahoc asê têtñ mac bocdec bu, Anötô inj Ñawê Ñadau, ma mêtê ñasec-nga danj yêc inj-nga dom. ⁶ Bocdinañ yac bu dasôm bu dati Anötô ndê lau, tigenj dasa lêtñ ñasec-nga, goc yac lau tasan, ma tanjuc yom ñandô dom. ⁷ Magoc yac bu dasa neñ lêtñ dambo ñawê ñalôm gitôm Anötô dau mbo ñawê ñalôm, dec ñawê dau piñ yac dôñ dawhiñ dauñ, ma inj ndê Atunğac Yisu ndê dac oc êñgwasinj yac neñ sac honj su. ⁸ Yac bu dasôm bu yac neñ sac mbasi, dec oc tanjsau dauñ, ma yom ñandô yêc yac neñ ñalôm dom. ⁹ Magoc yac bu dapu dauñ ma dahoc neñ sac asê têtñ Anötô, dec dakêtñ whiñ bu inj oc suc yac neñ sac kwi, ma êñgwasinj yac neñ ñalôm ñawasi sa tiyham. Bu Anötô kôm gêtñ gitêtñ eñ, ma dakêtñ whiñ bu gêtñ bocke nanj inj kêmatinj tidôn bu kôm, nanj inj oc kôm. ¹⁰ Yac bu dasôm bu yac neñ sac mbasi, nanj tôc asê bu dalic Anötô ndê yom gitôm yom tasan, ma inj ndê yom ñandô danj yêc yac neñ ñalôm dom.

2

Yisu gêm yac awhañ têtj Damanj

¹ O aneñ balêkoc, aõ atac whiñ bu mac ahu mêtê sac siñ gacgeñ, ma tu dinañ-nga dec aõ gato yom dindec têtj mac. Tigeñ yac neñ danj bu kôm sac ma pu dau, goc yac neñ ñgac nem yac awhañ-nga mbo bu nem yac sa. In ñgac gitêtj Yisu Kilisi, ma in oc lhac ñalhu ma nem yac awhañ têtj Damanj. ² In kêtj dau ti da ma mbac ndu ô yac, ma gêmlihi yac neñ sac ñatôp su. Magoc in kôm gêtj dau tu yac tanwasêtj-nga dom, in gêmlihi lau nom-nga hoñ si sac ñatôp bocdinañ.

³ Yac bu danjañ wambu in ndê yomsu, dec oc tôc asê bu tanjalê in tidôñ. ⁴ Asa nañ sôm bu, “Aõ kayalê in tidôñ,” tigeñ danja wambu in ndê yomsu dom, nañ kôm tasan, ma yom ñandô yêc in ndê ñalôm danj dom. ⁵ Magoc asa nañ kôc Anötö ndê yom sa ma danja wambu, nañ Anötö ndê mêtê atac whiñ-nga gêm ñandô su yêc in ndê ñalôm. Ma yac tanjalê bu dati Anötö ndê lau ñalêñ bocdec. ⁶ Yac bu dasôm bu dati in ndê lau, nañ goc dasa lêtj gitêtj tôm Kilisi dau mañ.

Yisu ndê yomsu pi mêtê atac whiñ-nga

⁷ Aneñ lau atac whiñ-nga. Aõ bu wapuc yomsu nañ mac akôc su têtj ndoc mac akêtj whiñ tiwakuc, nañ dôñ, magoc aõ bu wato tôm yomsu wakuc dom. In yomsu akwa nañ mac añgô têtj ndoc lau sêhoc yom pi Yisu asê têtj mac. ⁸ Magoc kwahic dec aõ bu wato yomsu dau tiwakuc tiyham têtj mac. Yisu ndê lêtj hoñ tôc yomsu ña-ñandô asê, ma mac nem lêtj wakuc kôm yomsu dau ñandô sa bocdinañ. Bu têtj ñasec-nga kêpiñ bu pacndê, ma ñawê ñandô dau po asê su.

⁹ Asa nañ sôm bu in mbo ñawê ñalôm, tigeñ atac whiñ in ndê asidôwai dom, nañ gacgeñ mbo ñasec ñalôm. ¹⁰ Magoc asa nañ tac whiñ in ndê asidôwai, nañ mbo ñawê ñalôm, ma tu dinañ-nga gêtj danj oc kôm in peñ dom. ¹¹ Aõ wasôm tiyham, bu asa nañ gêlic in ndê asidôwa sac, nañ mbo ñasec ñalôm. In kêsêlêtj mbo ñasec, ma ñasec dau kôm in tandô tipec e in kêtjalê gameñ nañ in kêsêlêtj mbo, nañ dom.

¹² O aneñ balêkoc, aõ gato yom dindec têtj mac, ñahu bu Anötö suc mac nem sac kwi si tu Yisu ndê ñaê-nga. ¹³ Ma aõ gato yom têtj mac lau andô, bu mac añjalê in nañ mbo têtj têtj ñamata-nga ma mbo ñapanj. Ma aõ gato yom têtj mac lau batac, bu mac aku Sadanj dulu su. O aneñ balêkoc, mac añjalê Damanj tidôñ su, dec aõ gato yom têtj mac. ¹⁴ Mac lau andô, mac añjalê in nañ mbo têtj têtj ñamata-nga, ma mbo ñapanj, ma bocdinañ dec aõ gato yom têtj mac. Ma mac lau batac, mac alhac ñannga ma danjam wambu Anötö ndê yom nañ tidôñ yêc nem ñalôm, ma mac aku Sadanj dulu su. Tu dinañ-nga dec aõ gato yom dindec têtj mac.

Dasap gêtj nom-nga dôñ dom

¹⁵ Asa nañ tac whiñ gêtj nom-nga, nañ Damanj Anötö ndê atac whiñ yêc in ndê ñalôm dom. Bocdinañ atac whiñ nom ti gêtj nom-nga dom. ¹⁶ Ñahu bu lau nañ atac whiñ gêtj nom-nga kêlêc, nañ sêsa lêtj ñalôm ñagalac-nga, ñac tagatu gêtj, ma sêtoc dau sa tu ñac si gêtj nom-nga-nga. Mêtê kainj dinañ in mêtê nom dindec-nga ñambwa, nañ ñadanj menj akêtj Damanj Anötö dom. Mba! ¹⁷ Ma nom dindec ti mêtê nom dindec-nga gic waê bu niñga, tigeñ asa nañ sap Anötö ti in ndê lêtj gitêtj dôñ, nañ oc niñga dom, in oc mbo tali ñapanj.

*Kilisi ndê Njacyo**

¹⁸ O anej balêkoc atac whiŋ-ŋga, tēm kwahic dec-ŋga ti tēm ŋambu-ŋga. Mac aŋgô su bu Kilisi ndê njacyo oc meŋ, ma kwahic dec Kilisi ndê njacyo daêsam sêhóc asê yac su. Ma bocdinaŋ dec taŋyalê bu tēm ŋambu-ŋga dau dindec. ¹⁹ Lau dinaŋ muŋ-ŋga sêmbo sêwhiŋ yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga, magoc sêhu yac siŋ, dec taŋyalê bu ŋac yac neŋ lau solop dom. Ŋac bu yac neŋ lau solop, oc sêhu yac siŋ dom.

²⁰ Tigeŋ Yisu kêŋ Ŋalau Dabuŋ sip mac nem ŋalôm su, ma mac hoŋ aŋyalê su bu yom bocke iŋ yom ŋandô. ²¹ Aô gato bapia dindec têtŋ mac tu wawhê yom ŋandô sa têtŋ mac-ŋga dom. Mba! Mac aŋyalê yom ŋandô su, ma yom tasan daŋ meŋ akêŋ Yom Ŋandô Ŋadau Anötô dom. ²² Aô bu watôc ŋgac tasan-nda asê têtŋ mac. Asa naŋ sôm bu Yisu iŋ †Mesaya dom, naŋ Kilisi ndê njacyo, ma sêc yom ŋandô pi Damaŋ Anötô lu Atu ahuc. ²³ Bu asa naŋ sôm bu Yisu iŋ Anötô ndê Atu dom, naŋ ti Damba ndê gêtŋ dom. Magoc asa naŋ kêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Anötô Atu, naŋ ti Damba ndê gêtŋ. ²⁴ Ayob daôm ŋapep bu yom ŋandô naŋ mac aŋgô têtŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ tidôŋ yêc nem ŋalôm ŋapaŋ. Yom dau bu yêc nem ŋalôm ŋapaŋ, dec yom dau piŋ mac dôŋ am damiŋ Atuŋgac ma piŋ mac dôŋ am damiŋ Damba whiŋ. ²⁵ Ma bocdinaŋ mac oc atap mwasiŋ dandôc taŋli ŋapaŋ-ŋga sa, tôm iŋ gic bata têtŋ yac su.

²⁶ Aô gato yom dindec bu wakêŋ puc mac pi lau naŋ bu sêŋsau mac. ²⁷ Aŋgô su naŋ! Ŋalau naŋ gêm gôliŋ lau tasan dinaŋ, iŋ Ŋalau Dabuŋ dom. Magoc Yisu kêŋ Ŋalau Dabuŋ têtŋ mac su, ma iŋ Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga. Ma iŋ mbo nem ŋalôm ŋapaŋ bu êndôhônŋ mac pi gêtŋ hoŋ. Tu dinaŋ-ŋga mac apônda lau tu sêndôhônŋ mac-ŋga dom. Bocdinaŋ aŋkuc yom naŋ Ŋalau Dabuŋ kêŋ têtŋ mac, ma asap Yisu dôŋ ŋapaŋ.

Anötô ndê Balêkoc

²⁸ Anej balêkoc, aô wasôm têtŋ mac bu asap Kilisi dôŋ. Ma boc-dinaŋ têtŋ ndoc iŋ mbu meŋ ma hoc dau asê, naŋ yac oc dalhac iŋ aŋgô-ŋga ti atac pa su ma mayar dauŋ dom. ²⁹ Mac aŋyalê su bu iŋ ndê lêŋ hoŋ iŋ lêŋ gitêtŋ eŋ, ma bocdinaŋ aŋyalê bu lau hoŋ naŋ sêsa lêŋ gitêtŋ, naŋ Anötô kôm ŋac sêtiwakuc sêti iŋ ndê balêkoc su.

3

¹ Alic su naŋ. Damaŋ Anötô tac whiŋ yac ndu andô, dec sam yac bu iŋ ndê balêkoc. Ma yac dati iŋ ndê balêkoc su yomandô. Magoc lau nom dindec-ŋga sêŋyalê yac bu Anötô ndê balêkoc dom, ŋahu bu ŋac sêŋyalê iŋ dom bocdinaŋ. ² O anej lau atac whiŋ-ŋga, kwahic dec yac taŋyalê su bu dati Anötô ndê balêkoc, magoc ŋalêŋ bocke naŋ yac oc dambo têtŋ tēm ŋambu-ŋga, naŋ Anötô tôte asê têtŋ yac su dom. Tigeŋ têtŋ ndoc Yisu mbu meŋ, naŋ yac oc dalic iŋ ndê ŋawasi ti lêŋ naŋ iŋ dau mbo, ma taŋyalê bu yac oc dambo ŋalêŋ kaiŋ tigeŋ. ³ Ma lau hoŋ naŋ sêkêŋ bata gêtŋ dinaŋ, naŋ sêmasaŋ dau si ŋalôm ŋawasi sa, ma sêsa lêŋ ŋawasi tôm iŋ dau.

⁴ Asa naŋ kôm sac, naŋ kêgili Anötô ndê yomsu. Bu sac ŋahu sip yac dakôm gêtŋ naŋ so Anötô ndê yomsu. ⁵ Magoc mac aŋyalê bu Yisu sip meŋ bu kôc yac neŋ sac su. Ma iŋ dau ndê sac mbasi. ⁶ Bocdinaŋ asa naŋ sap Yisu dôŋ, naŋ

* **2:17:** Kilisi ndê njacyo - yêc Yom Griŋk sêto 'anti-kristos.' Yom dau danem kwi bu 'Iŋ naŋ bu kôc †Mesaya (Kilisi) ndê mala,' ma yom dau hêganônŋ lau tasan naŋ sêŋsau lau bu ŋac Mesaya dau, ma sêsêc yom ŋandô pi Yisu ahuc. Jon to yom ŋatô pi ŋac yêc 1 Jon 4:1-6.

hu mêtê sac siŋ ndic ŋawaê. Magoc asa naŋ kôm sac ŋapaŋ, naŋ ndê gauc sa pi Yisu dom, ma kêyalê inŋ dom.

⁷ Aneŋ balêkoc, ayob daôm bu ŋamalac daŋ êŋsau mac pi mêtê sac dom. Asa naŋ kôm mêtê ŋayham, naŋ ti ŋamalac gitêŋ kêkuc Yisu dau ndê lêŋ gitêŋ. ⁸ Magoc asa naŋ kôm sac, naŋ ti Sadaŋ ndê. Bu Sadaŋ dau kôm sac têŋ têm ŋamata-ŋga andô ma kôm ŋapaŋ e meŋ. Anötö ndê Atu sip nom meŋ naŋ ŋahu bocdec bu, tu bu seŋ Sadaŋ ndê gwelêŋ su. ⁹ ŋamalac bocke naŋ Anötö kôm inŋ tiwakuc, naŋ puc dômbwê mêtê sac. ŋahu bu Anötö ndê yom yêc inŋ ndê ŋalôm gitôm gêŋ ŋawhê ŋayham. Yomandô! Gitôm dom bu inŋ sap mêtê sac dôŋ, ŋahu bu Anötö kôm inŋ tiwakuc su. ¹⁰ Tu dinaŋ-ŋga dec tanyalê yêc awê lau bocke naŋ sêti Anötö ndê balêkoc, ma ŋac naŋ sêti Sadaŋ ndê. Lau naŋ sêsap lêŋ gitêŋ dôŋ dom, ma ŋac naŋ sêtec si asidôwai, naŋ sêti Anötö ndê balêkoc dom.

Mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga

¹¹ Yom atu naŋ sêhoc asê têŋ mac têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ bocdec bu, yac atac whiŋ neŋ asidôwai sêkêŋ whiŋ-ŋga dandic ŋawaê. ¹² Anŋkuc Kein dom, bu inŋ kêkuc lêŋ atac whiŋ-ŋga dom. Inŋ Sadaŋ ndê atu, ma gic asi Abel ndu. ŋahu bu inŋ dau ndê lêŋ sac, ma inŋ gêm lêmuŋ Abel ndê lêŋ solop.

¹³ O asidôwai. Lau nom-ŋga bu sêtec mac, naŋ ahêgo daôm dom. ¹⁴ Yac tanyalê bu dahu seŋ dambac ndu-ŋga siŋ, ma dambo seŋ dandöc taŋli-ŋga. ŋahu bu yac atac whiŋ asidôwai. Lau naŋ atac whiŋ asidôwai dom, naŋ gacgeŋ sêmbö seŋ sêmbac ndu-ŋga. ¹⁵ Asa naŋ atac tec inŋ ndê asidôwa, naŋ Anötö gêlic inŋ gitôm ŋgac ndic ŋamalac ndu-ŋga. Ma mac anyalê su bu asa naŋ gic ŋamalac ndu, naŋ wêkaiŋ gameŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga dom.

¹⁶ Yac tanyalê mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu bocdec bu. Yisu Kilisi dau mbac ndu tu yac-ŋga. Bocdinaŋ dakêŋ dauŋ sambuc tu danem asidôwai sa-ŋga e tôm dambac ndu tu ŋac-ŋga. ¹⁷ Asa naŋ gêlic asidôwa daŋ pônnda dau, ma ndê gêŋ yêc tu nem inŋ sa-ŋga, magoc tawalô inŋ ma gêm inŋ sa dom, naŋ tôc asê bu Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ŋga yêc inŋ ndê ŋalôm dom. ¹⁸ O aneŋ balêkoc, yham dom bu dasôm bu yac atac whiŋ asidôwai ŋa yom ti whaŋsuŋ ŋambwa. Danem ŋac sa, goc tôc asê bu yac atac whiŋ ŋac yomandô.

Dalhac ti atac pa su yêc Anötö aŋgô-ŋga

¹⁹⁻²⁰ Bocdinaŋ, yac bu atac whiŋ neŋ asidôwai, goc tanyalê tidôŋ bu taŋkuc lêŋ yom ŋandô-ŋga. Magoc yac bu ŋalôm ŋawapac yêc Anötö aŋgô-ŋga tu mêtê ŋatô naŋ dakôm-ŋga, naŋ goc gauc nem yom bocdec bu. Anötö kêyalê yac neŋ ŋalôm ti gêŋ hoŋ, ma inŋ ndê tawalô inŋ gêŋ atu. Ma yom dau gitôm bu kôm yac ŋalôm pêŋ dôŋ. ²¹ O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, yac bu ŋalôm lu-lu tu neŋ lêŋ-ŋga dom, dec oc tôm bu datigasuc Anötö ti atac pa su. ²² Ma tanyalê bu gêŋ naŋ dateŋ, naŋ inŋ oc kêŋ têŋ yac. ŋahu bu yac dasôc inŋ ndê yomsu ŋapu, ma dakôm mêtê naŋ inŋ gêlic ŋayham. ²³ Ma inŋ ndê yomsu dau bocdec bu. Dakêŋ whiŋ inŋ ndê Atu Yisu Kilisi, ma atac whiŋ neŋ asidôwai tôm inŋ gic atu yac. ²⁴ Lau hoŋ naŋ daŋga wambu Anötö ndê yomsu, naŋ sêmbö inŋ ŋalôm, ma inŋ mbo ŋac ŋalôm. Ma tanyalê bu inŋ mbo yac ŋalôm, tu ŋalau Dabuŋ naŋ inŋ kêŋ têŋ yac-ŋga.

¹ O aneṅ lau atac whiṅ-ṅga, akêṅ whiṅ lau hoṅ naṅ sêsam dau bu Anötö ndê propet, naṅ dom. Mba! Ayob daôm ṅapep, bu propet tasanṅ daêsam sêhóc asê su. Bocdinaṅ aṅsahê ṅac si yom, tu bu alic bu Anötö ndê ṅalau gêm gôliṅ ṅac, me mba. ² Ma mac oc aṅyalê Anötö ndê ṅalau ṅalêṅ bocdec. Asa naṅ sôm bu Yisu Kilisi meṅ ti ṅamalac ṅandô ma mbo nom, naṅ Anötö ndê ṅalau gêm gôliṅ iṅ. ³ Tigeṅ lau hoṅ naṅ sêsec yom ṅandô pi Yisu ahuc, naṅ sêkôc Anötö ndê ṅalau dom. ṅalau naṅ gêm gôliṅ ṅac, naṅ Kilisi ndê ṅacyo ndê. Mac aṅgô su bu Kilisi ndê ṅacyo oc meṅ, ma iṅ meṅ hóc asê nom su.

⁴ Aneṅ balêkoc, mac ati Anötö ndê, ma mac aku ṅac lau tasanṅ dinaṅ dulu su. ṅahu bu Anötö ndê ṅalau naṅ mbo mac nem ṅalôm, naṅ hóc gêlêc Sadanṅ, naṅ mbo lau nom-ṅga si ṅalôm, naṅ su. ⁵ Lau tasanṅ dinaṅ si ṅahu yêc nom, ma sêsom yom nom-ṅga ṅambwa. Ma lau nom-ṅga sêkôc ṅac si yom sa. ⁶ Magoc ṅac sêkôc yac mba yom sa dom, ṅahu bu ṅac sêti Anötö ndê lau dom. Yac ati Anötö ndê, ma lau hoṅ naṅ sêṅyalê Anötö, naṅ sêkôc yac mba yom sa. ṅalêṅ dinaṅ dec yac taṅyalê lau asa naṅ Anötö ndê ṅalau Yom ṅandô-ṅga gêm gôliṅ ṅac, ma lau asa naṅ Sadanṅ ndê ṅalau yom tasanṅ-ṅga gêm gôliṅ ṅac.

Mêê atac whiṅ-ṅga ṅahu Anötö dau

⁷ O aneṅ lau atac whiṅ-ṅga, yac atac whiṅ neṅ asidôwai dandic ṅawaê, bu mêê atac whiṅ-ṅga meṅ akêṅ Anötö dau. Lau hoṅ naṅ atac whiṅ asidôwai, naṅ Anötö kôm ṅac sêtiwakuc, ma ṅac sêṅyalê iṅ tidôṅ. ⁸ Asa naṅ tac whiṅ ndê asidôwai dom, naṅ kêyalê Anötö dom, bu Anötö iṅ mêê atac whiṅ-ṅga ṅahu. ⁹ Ma iṅ tôc iṅ ndê mêê atac whiṅ yac-ṅga yêc awê bocdec bu. Iṅ kêṅ iṅ ndê Atu tigeṅ sip nom meṅ, bu yac datap seṅ dandôc taṅli-ṅga sa yêc iṅ. ¹⁰ Yac neṅ mêê atac whiṅ Anötö-ṅga naṅ ti mêê atac whiṅ-ṅga ṅa-ṅahu andô dom. Tigeṅ Anötö ndê mêê atac whiṅ yac-ṅga, naṅ mêê atac whiṅ-ṅga ṅa-ṅahu andô. Bu iṅ kêṅ ndê Atu sip nom meṅ, ma kêṅ dau ti da bu nemlhi yac neṅ sac ṅatôp.

¹¹ O aneṅ lau atac whiṅ-ṅga, Anötö tac whiṅ yac ndu andô, ma bocdinaṅ yac atac whiṅ neṅ asidôwai dandic ṅawaê. ¹² ṅamalac daṅ gêlic Anötö su dom, tigeṅ yac bu atac whiṅ neṅ asidôwai ṅandô, dec Anötö mbo yac neṅ ṅalôm, ma iṅ ndê mêê atac whiṅ-ṅga gêm ṅandô su yêc yac neṅ ṅalôm.

¹³ Yac taṅyalê bu dambo iṅ ṅalôm ma iṅ mbo yac ṅalôm, tu ṅalau Dabuṅ naṅ iṅ kêṅ têṅ yac-ṅga. ¹⁴ Damanṅ Anötö kêkiṅ ndê Atu sip nom meṅ bu nem lau nom-ṅga si. Yac alic su, dec ahoc asê têṅ lau bu yomandô. ¹⁵ Ma asa naṅ kêṅ whiṅ ma sôm asê bu Yisu iṅ Anötö ndê Atu, naṅ mbo Anötö ṅalôm ma Anötö mbo iṅ ṅalôm. ¹⁶ Yac taṅyalê ti dakêṅ whiṅ su, bu Anötö atac whiṅ yac ndu andô. Bu Anötö iṅ mêê atac whiṅ-ṅga ṅahu, ma asa naṅ sap mêê atac whiṅ-ṅga dôṅ, naṅ mbo Anötö ṅalôm, ma Anötö mbo iṅ ṅalôm. ¹⁷ Ma ṅalêṅ dau dinaṅ iṅ ndê mêê atac whiṅ-ṅga gic dabiṅ dau yêc yac neṅ ṅalôm, ma yac dasa neṅ lêṅ gitôm iṅ ndê, tôm yac neṅ têṅ dambo nom-ṅga hoṅ. Tu dinaṅ-ṅga dec yac oc dalhac ti atac pa su têṅ bêc Anötö êmatôc yac-ṅga. ¹⁸ Têṅ ndoc Anötö ndê mêê atac whiṅ-ṅga gic dabiṅ dau su yêc yac neṅ ṅalôm, naṅ yac datôc dauṅ tiyham dom. Magoc asa naṅ tôc dau tu Anötö ndê bêc matôc-ṅga, naṅ tôc asê bu Anötö ndê mêê atac whiṅ-ṅga gic dabiṅ dau yêc iṅ ndê ṅalôm su dom.

¹⁹ Yac taṅkuc mêê atac whiṅ-ṅga, ṅahu bu Anötö atac whiṅ yac muṅ su.

²⁰ Asa naṅ sôm bu, “Aô atac whiṅ Anötö,” tigeṅ tec iṅ ndê asidôwa, naṅ kôm tasanṅ. ṅahu bu asa naṅ tec asidôwa naṅ iṅ gêlic su, naṅ gitôm dom bu tac whiṅ

Anötö naŋ iŋ gêlic su dom. ²¹ Ma Anötö gic yomsu yac bocdec bu, “Asa naŋ atac whiŋ aõ, naŋ atac whiŋ iŋ ndê asidôwai maŋ.”

5

Dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi, Anötö Atu

¹ Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Mesaya dau, naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc sêti iŋ ndê balêkoc. Ma asa naŋ tac whiŋ Damba, naŋ tac whiŋ lau naŋ sêti iŋ ndê balêkoc, naŋ sêwhiŋ. ² Ma yac datôc asê bu yac atac whiŋ Anötö ndê balêkoc ŋalêŋ bocdec bu, yac atac whiŋ Anötö dau, ma dasôc iŋ ndê yomsu ŋapu. ³ Yomandô! Yac atac whiŋ Anötö ŋalêŋ bocdec bu, danŋ wambu iŋ ndê yomsu. Ma iŋ ndê yomsu kêŋ wapac yac dom. ⁴ Lau hoŋ naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc, naŋ sêku ŋaclai sac nom-ŋga dulu. Ma gêŋ naŋ ku ŋaclai sac nom-ŋga dulu, naŋ yac neŋ dakêŋ whiŋ. ⁵ Seŋ tigen yêc bu daku ŋaclai sac nom-ŋga dulu, naŋ dakêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Anötö ndê Atu.

Gêŋ naŋ sêpuc yom ŋandô pi Yisu dôŋ

⁶ Yisu Kilisi sip nom meŋ, ma bu ti dac whê iŋ sa bu Anötö Atu. Bu ŋambwa dom, magoc bu ma dac whiŋ. Ma ŋalau Dabuŋ, naŋ ŋalau Yom ŋandô-ŋga, naŋ puŋ yom ŋandô pi iŋ dôŋ bocdinaŋ. ⁷ Boc-dinaŋ, gêŋ tó sêwhê iŋ sa, ⁸ naŋ ŋalau, bu, ma dac. Ma gêŋ tó dinaŋ sêpuc dau dôŋ. ⁹ Yac dakôc yom naŋ lau sêhoc asê pi Yisu, naŋ sa, ma bocdinaŋ yom bocke naŋ meŋ akêŋ Anötö, naŋ dakôc sa eŋ, bu Anötö ndê yom hôc gêlêc ŋamalac si yom. Ma Anötö kêŋ gêŋ tó dinaŋ tu bu whê iŋ ndê Atu sa têŋ yac. ¹⁰ Asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö ndê Atu, naŋ kôc Anötö ndê yom pi iŋ ndê Atu sa sip iŋ ndê ŋalôm. Magoc asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö dom, naŋ tó asê bu iŋ gêlic Anötö ndê yom gitôm yom tasanŋ. Ŋahu bu iŋ kêŋ whiŋ gêŋ naŋ Anötö kêŋ bu whê iŋ ndê Atu sa, naŋ dom.

Mwasinŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga

¹¹ Ma yom naŋ Anötö hoc asê têŋ yac naŋ bocdec bu. Iŋ kêmwasinŋ yac ŋa mwasinŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga, ma datap mwasinŋ dau sa yêc iŋ ndê Atu. ¹² Asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö ndê Atu, naŋ tap seŋ ndöc tali-ŋga sa. Tigenŋ asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ ndê Atu dom, naŋ tap seŋ ndöc tali-ŋga sa dom.

¹³ Mac lau naŋ akêŋ whiŋ Anötö ndê Atu. Aõ gato yom dindec, ŋahu bu aõ atac whiŋ bu mac aŋyalê tidôŋ bu mac atap mwasinŋ andöc tamli-ŋga sa su. ¹⁴ Bocdinaŋ têŋ ndoc naŋ yac bu datenŋ mbec têŋ Anötö, naŋ datenŋ ti atac pa su. Ma yac bu datenŋ gêŋ naŋ gi tap iŋ ndê atac whiŋ sa, naŋ yac taŋyalê bu iŋ oc ŋgô yac neŋ mbec. ¹⁵ Ma yac bu taŋyalê bu iŋ kêŋ danŋa yac neŋ mbec su, goc taŋyalê bu gêŋ naŋ datenŋ, naŋ iŋ oc kôm ŋandô sa.

Dateŋ mbec pi lau naŋ sêkôm sac

¹⁶⁻¹⁷ Mac bu alic nem asidôwa danŋ kôm sac, goc atenŋ mbec têŋ Anötö bu nem iŋ kwi e iŋ mbu meŋ mbo seŋ dandöc taŋli-ŋga tiyham. Mêtê hoŋ naŋ so Anötö ndê lêŋ, naŋ mêtê sac, ma iŋ gêlic bu gêŋ ŋambwa dom. Magoc sac hoŋ gic waê lambwam dom. Atenŋ mbec tu lau naŋ sêkôm sac kaiŋ dinaŋ-ŋga.

Mêtê sac dan yêc, nan gic waê lambwam solop.* Ateŋ mbec tu lau nan sêkôm sac kain dinan-nga dom, bu oc nem nac sa dom.

Yom nambu-nga

¹⁸ Tanjalê bu lau hon nan Anötö kôm nac sêtiwakuc su, nan sêhu mêtê sac sin. Anötö ndê Atu yob nac napep ma Sadaŋ gitôm dom bu êmasac nac. ¹⁹ Ma yac tanjalê bu yac dati Anötö ndê balêkoc su, magoc lau hon nan sêkêŋ whin dom, nan sêmbo Sadaŋ ndê gôliŋ napa. ²⁰ Ma yac tanjalê bu Anötö ndê Atu sip nom meŋ ma whê yac neŋ gauc sa bu tanjalê Anötö Yom Nandô Nadau. Ma yac dambo in nalom, ma dambo in ndê Atu, Yisu Kilisi ndê nalom bocdinaŋ. In dau Anötö nandô, ma ti yac neŋ dandôc tanli nahu.

²¹ Aneŋ balêkoc, ayob daôm napep bu anem akiŋ anötöi gwam dom.

* **5:16-17:** Lau ti gauc mêtê-nga gauc gêm bu Jon ndê yom pi sac nan gic waê lambwam solop, nan nahu bocdec bu. Lau nan sêkôm mêtê sac napaŋ ma sêlic bu gêŋ nambwa, nan gitôm sêpuc dômbwê Anötö ti in ndê yom, ma sêpu Yisu ndê mbac ndu tu nac si sac-nga (Hib 6:4-6; 10:29-31). Tu nac si sac dinan-nga dec nac sic waê bu sêsip lambwam sêndi. Nac si nalom nandandi sa su, ma yac bu dateŋ mbec tu nac-nga, dec oc nem nac sa dom. Alic yom nan Yisu sôm pi sac nan Anötö oc suc kwi dom (Mat 12:31; ma Mak 3:29).

Jon ndê bapia tilu-nga Yom whê bapia dindec sa-nga

Lau tigauc daêsam sêsôm bu Jon, nan Yisu ndê aposel dan, nan to bapia dindec, magoc in sam dau bu 'ngac bata' dan, ma to dau ndê ñaê dom. In to bapia dindec têt awê dan ti ndê balêkoc (1, 4-5), ma yêc bapia dau ñambu-nga, Jon kêt acsalô têt awê dau akêt in dôwawê dan ndê balêkoc (13). Lau daêsam gauc gêm bu yom pi awê lu dinañ hêganôn gôlôwac dabun ton lu, ma yom pi inlu si balêkoc, nan hêganôn lau sêkêt whin-nga nan sêmbo gôlôwac dau ñalôm.

Jon to bapia dindec tu puc ñac dôn bu sêsap yom ñandô ma mêtê atac whin-nga dôn. In kêt puc ñac pi lau nan sêndôhôn yom tasan, nan sêsêc yom ñandô pi Yisu ahuc, ma sêsôm bu Yisu in Anötö ndê Atu dom. Jon sôm têt lau sêkêt whin-nga bu sêmbo ahê lau kain dinañ hon.

Jon gêm mbec lau

¹ Aô ngac bata dec, gato yom têt am awê nan Anötö kêyalin am sa su, ma têt am nem balêkoc. Yac hon dasap yom ñandô dôn, ma tu dinañ-nga aô tac whin mac kêtêc. Aô tanwasêt dom, lau hon nan sênyalê yom ñandô, nan atac whin mac sêwhin. ² Nahu bu yom ñandô yêc yac neñ ñalôm, ma oc yêc yac ñalôm ñapan. ³ Daman Anötö lu in ndê Atu Yisu Kilisi si mwasin ti tawalô ma yom malô whin yac lau nan dasap yom ñandô ti mêtê atac whin-nga dôn.

Yom ñandô ma mêtê atac whin-nga

⁴ Aô gatap mac nem balêkoc ñatô sa, ma aô galic bu ñac sêsa lêt yom ñandô-nga sêñkuc yomsu nan Daman Anötö kêt têt yac. Tu dinañ-nga aô atac ñayham atu. ⁵ O awê ñayham, kwahic dec aô bu waten mac bu asap yomsu dau dôn ñapan. Yac hon dakôc yomsu dau sa, têt ndoc yac dakêt whin tiwakuc. Ma bocdinañ dec aô gato tôm yomsu wakuc dom. Ma yomsu dau bocdec bu, yac atac whin neñ asidôwai dandic ñawaê. ⁶ Ma mêtê atac whin-nga ñahu bocdec bu, yac dasa neñ lêt ti danan wambu Anötö ndê yomsu. Yomsu dau mac anğô têt ndoc mac akêt whin tiwakuc, ma yêc bocdec bu, asa nem lêt ti asap mêtê atac whin-nga dôn.

⁷ Lau tasan daêsam sêmbo nom, nan sêsôm bu Anötö ndê Mesaya men mbo nom ti ñamalac ñandô dom, ma bocdinañ sêsêc yom ñandô pi Yisu ahuc. Asa nan sôm yom dinañ, in tasan dinda ma Kilisi ndê ñacyo. ⁸ Bocdinañ ayob daôm ñapep bu sêñsau mac e aso ñandô ñayham nan mac am gwelen atu bu atap sa-nga, nan dom. Alhac ñanğa, tu bu atap ñandô dau sa. ⁹ Bu asa nan kêtôhôn yom nan so yom ñandô pi Yisu Kilisi, nan men akêt Anötö ndê dom. Magoc asa nan sap yom ñandô pi Yisu dôn ñapan, nan ti Damba ndê, ma ti Atu ndê gêt whin. ¹⁰ Asa nan bu têt mac men, magoc êndôhôn yom ñandô pi Yisu dom, nan akôc in sa pi nem andu dom, ma akam in dom. ¹¹ Bu asa nan kêt ñamalac kain dinañ sa, nan wêkain in ndê gwelen sac dinañ whin.

Yom ñambu-nga

¹² Yom daêsam yêc bu wakêt têt mac, tigen aô bu wato sip bapia dindec dom. Aô gakêt batan bu wandic mac kêt, goc danem yom-galôm anôn andô

pitigeŋ. Ma boc-dinaŋ yac oc datisambuc. ¹³ Am dôwamwê naŋ Anötö kêyalin sa yêc gameŋ dindec, naŋ ndê balêkoc sêkôm acsalô ŋayham têŋ mac.

Jon ndê bapia titö-nga Yom whê bapia dindec sa-nga

Ñamalac nanj to bapia dindec, nanj sam dau bu 'ngac bata' danj, tòm ñamalac nanj to 2 Jon. Inj to bapia dindec têtj ngac kêtj whinj-nga danj ñaê Gaius.

Jon kêtj lau ahenj-nga ñatô sêsa si bu sêkôm gwelenj sêwhinj lau sêkêtj whinj-nga toj danj yêc gamej Esia-nga. Magoc ngac danj ñaê Diotrepe kêtj kisa Jon ndê lau, ma kêmasuc lau nanj sêkôc lau dau sa, nanj su yêc gôlôwac dabuj dinanj. Jon to bapia dindec tu puc Gaius dôj ma kêpij inj bu inj puc lau ahenj-nga dau dôj.

Jon to yom têtj inj ndê silip Gaius

¹ Aô ngac bata dec, gato yom dindec têtj Gaius, anej silip. Hêclu dasap yom ñandô dôj, ma tu dinanj-nga dec aô atac whinj am kêlêc. ² Anej ngac atac whinj-nga, aô gatenj mbec têtj Anötö bu yob am bu mbo ñayham ej, ma bu nem mbec am nem gwelenj honj, tòm inj yob am gatôm ñapep. ³ Asidôwai ñatô sêhóc asê aô, ma sêsôm asê bu am sa nem lêtj kékuc yom ñandô ñapanj, ma gêtj honj nanj am kôm, nanj puc yom ñandô dôj. Ñac si yom dinanj kôm aô tac ñayham atu. ⁴ Têtj ndoc aô ganjô ñawaê bu anej balêkoc ñatô sêñsêlêtj ti sêsap yom ñandô dôj, goc aô atac ñayham kêlêc.

Jon kêpij Gaius ndê mêtê nem lau sa-nga

⁵ O anej ngac atac whinj-nga, am gêm asidôwai nanj sem gwelenj ñawaê ñayham-nga, nanj sa ñalêtj ñayham ej. Am kêyalê lau dau munj su dom, magoc têtj ndoc ñac sic am kêsî, nanj am yob ñac ñapep. ⁶ Ñac sic minj têtj gôlôwac dabuj yêc gamej dindec, pi am nem mêtê atac whinj-nga. Ñayham kêlêc bu am toc lau kainj dinanj sa gitôm Anötö ndê lau akinj, ma gêm ñac sa ña gêtj tu puc ñac dôj têtj ndoc sêñsêlêtj-nga. ⁷ Lau dau sêsa tu Yisu ndê ñaê-nga bu sênem mêtê, ma ñac takwê lau sambuc bu sênem ñac sa dom. ⁸ Ma tu dinanj-nga yac lau dakêtj whinj-nga danem lau mêtê-nga kainj dinanj sa dandic ñawaê. Dakôm bocdinaj dec tòm yac dakôm gwelenj yom ñandô-nga dawhinj ñac.

Diotrepe ndê mêtê sac

⁹ Aô gato yom pi lau ahenj-nga dinanj têtj am nem gôlôwac dabuj su, tigerj Diotrepe, ngac nanj toc dau sa bu ngac ñamata-nga, nanj kôc anej yom sa dom. ¹⁰ Bocdinaj aô bu watêtj mac waloc, goc wasôm inj ndê mêtê sac asê yêc lau sêkêtj whinj-nga honj anjô-nga. Inj kêtjolinj yom sac pi yac, ma tec bu kôc asidôwai sa. Ma lau nanj atac whinj bu sêkôc asidôwai sa, nanj inj kalhac ñac ahuc, ma kêmasuc ñac su yêc gôlôwac dabuj.

Anötö ndê lau sêkôm mêtê ñayham

¹¹ O anej ngac atac whinj-nga, kôm mêtê ñayham ej, ma êmkuc lau nanj sêkôm mêtê sac, nanj dom. Asa nanj kôm mêtê ñayham, nanj menj akêtj Anötö ndê, magoc asa nanj kôm mêtê sac, nanj kêyalê Anötö dom. ¹² Lau honj sêsôm yom ñayham pi Dimitrias, ma inj ndê mêtê gitêtj tóc asê bu inj kékuc yom ñandô. Ma yac bocdinaj bu apuc inj dôj têtj am bu ngac ñayham, ma am kêyalê bu yac mba yom inj yom ñandô.

Yom ηambu-ηga

¹³ Aneη yom daêsam yêc bu wakêη têtη am, tigen aö gatec bu wato têtη am.
¹⁴ Aö gakêη batanη bu ηasawa saunη aö oc walic am, ma hêclu dasôm yom anjêtη
pitigerη. ¹⁵ Yom malô whinη am. Am nem asidôwai nanη sêmbo dec, nanη sêkôm
acsalô ηayham têtη am. Ma ηac sêndac am bu sam yac mba asidôwai nanη sêmbo
dinanη, nanη si ηaê, ma kôm acsalô têtη ηac bocdinanη.

Jud ndê bapia Yom whê Jud ndê bapia sa-nga

Jud sam dau bu 'Jems asi.' Lau daêsam gauc gêm bu Jems dau in̄ Yisu asi (Mat 13:55; Mak 6:3), nan̄ ti lau sêkêñ whin̄-nga Jerusalem-nga si ñagôlôñ (Apo 15:13; Gal 1:19). Jud to bapia dindec têt̄ lau sêkêñ whin̄-nga, magoc gameñ ti malac bocke nan̄ ñac sêmbô, nan̄ in̄ tôte asê yêc bapia dindec dom.

In̄ to bapia dindec tu bu kêt̄ñ puc lau sêkêñ whin̄-nga pi kêdôhôn̄waga tasan̄ nan̄ sêñsôn̄ yom pi Anötö ndê mwasiñ, ma sêndôhôn̄ lau bu gitôm bu sêkôm mêtê sac daêsam, ma Anötö oc suc kwi. In̄ bu puc lau sêkêñ whin̄-nga dôñ bu sêlhac ñan̄ga ma sêkôc yom tasan̄ dinan̄ sa dom.

Jud ndê yom ñamata-nga

¹ Aô Jud, Yisu Kilisi ndê ñgac akin̄ ma Jems asi. Aô gato bapia dindec têt̄ñ mac lau nan̄ Daman̄ Anötö tac whin̄ mac ndu andô, ma kêgalêm mac sa ati in̄ ndê, ma piñ mac dôñ am damiñ Yisu Kilisi tu yob mac-nga. ² Anötö ndê tawalô, ti yom malô ma in̄ ndê atac whin̄ nem mac hoñ ahuc êñlêc.

Jud kêt̄ñ puc ñac pi lau nan̄ sêndôhôn̄ mêtê tasan̄

³ O aneñ lau ñayham, aneñ ñalôm kac aô bu wato yom têt̄ñ mac pi Anötö ndê lêt̄ñ nem yac si-nga, nan̄ tap yac sa su. Magoc kwahic dec aô galic bu ñawapac dan̄ hôc asê, ma tu dinan̄-nga dec gato yom dindec hêganôn̄ ñawapac dau. Aô bu wapuc mac dôñ bu alhac ñan̄ga ma asap Anötö ndê yom ñandô dakêt̄ñ whin̄-nga dôñ. In̄ kêt̄ñ yom dau têt̄ñ in̄ ndê lau dabuñ bu sêyob ñapep. ⁴ Ñawapac dau hêganôn̄ lau sac ñatô nan̄ sêtec Anötö ndê lêt̄ñ, nan̄ sêsôc mac nem gôlôwac dabuñ ñalôm sêmeñ sêsiñ sêmbô, ma sêndôhôn̄ mêtê tasan̄. Ñac sêsôm gitôm bu dakôm mêtê sac ñapan̄, ma Anötö oc suc kwi. Bocdinan̄ sêñsôn̄ yom pi Anötö ndê tawalô, ma sêsêc yac neñ Ñadau tigen, Pômdau Yisu Kilisi ahuc. Lau kaiñ dinan̄, ñac Anötö ndê lau dom, ma muñ-nga in̄ ndê propet sêto yom pi ñagêyô nan̄ in̄ oc kêt̄ñ têt̄ñ ñac.

Ñagêyô nan̄ Anötö kêt̄ñ têt̄ñ lau sac

⁵ Yom pi ñagêyô dinan̄ mac an̄yalê su, tigen aô wasôm tiyham bu mac gauc nem ñapep. Muñ-nga Pômdau kêgaho lau Israel-nga su yêc gameñ Isip-nga. Magoc tĩambu ñac si lau ñatô sêkêñ whin̄ in̄ dom ma sêli dau sa têt̄ñ in̄, dec in̄ señ ñac su. ⁶ Ma gauc nem an̄ela nan̄ dan̄ga wambu Anötö dom, ma sêhu gameñ nan̄ Anötö kêt̄ñ tu ñac-nga yêc undambê, nan̄ siñ. Bocdinan̄ in̄ sô ñac dôñ ña sen ñan̄ga bu sêmbô gameñ ñasec-nga ñapan̄, e sêtap matôc sa têt̄ñ bêc atu nan̄ oc meñ sa tĩambu. ⁷ Ma gauc nem lau nan̄ muñ-nga sêndôc malac Sodom ti Gomora ma malac ñatô nan̄ sêyêc malac lu dinan̄ ñamakê. Ñac sêkôm mêtê ñalôm ñagalac-nga ma mêtê mockaiñ-nga tidau-tidau, ma tu dinan̄-nga Anötö señ ñac su. Gêñ dinan̄ ti dôhôn̄ ma kêt̄ñ puc yac pi ñagêyô nan̄ lau sac oc sêtap sa yêc ya nan̄ sa ñapan̄.

⁸ Ma lau tasan̄ nan̄ sêmbô mac nem gôlôwac dabuñ ñalôm, nan̄ sêsa lêt̄ñ sac-nga gitôm lau ñamata-nga dinan̄. Lêt̄ñ sêkôm sac-nga kalhac ñac si gauc ñapan̄, ma ñac si mêtê sac kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö an̄gô-nga. Sêtoc dau sa ma sêsôc Anötö ma lau bata ñapu dom, ma sêsôm yom sac bu sêñgwiniñ Anötö

ndê lau ti ñawasi.* ⁹ Magoc gauc nem Anötö ndê aņela ñamata-ņga Maikel. Têñ ndoc inļu Sadañ sêseñ dau pi Moses ndê ñamlañ, nañ in yob dau ndê whasun bu sôm yom sac pi Sadañ dom. Magoc in sôm yom têtñ in bocdec bu, “Pômdau dau goc sôm am.”†

Lau tasan si mêtê

¹⁰ Magoc lau tasan nañ sêmbo sêwhiñ mac, nañ sêsôm yom sac-sac pi gêtñ dabuñ nañ sêñyalê dom. Tigeñ mêtê sac nom-ņga, nañ tidôñ ñac su, nañ sêñkuc gitôm bôc gapuñ nañ gauc mbasi. Ma tu mêtê sac dinañ-ņga dec ñac oc sêñiņga.

¹¹ Oyaê! Lau dinañ oc sêtisac. Ñac sêñkuc Kein ndê lêtñ. Ma ñac sêkôm gêtñ tu sêkôc awa-ņga ñambwa, ma bocdinañ sêñkuc Balam ndê giso. Ma ñac sêli dau sa têtñ Anötö ti in ndê lau bata, ma bocdinañ ñac oc sêñiņga gitôm Kora.

¹² Têtñ ndoc mac lau akêtñ whiñ-ņga akac sa bu aneñ gêtñ ma ateñ mbec, nañ ñagahô lau sac dinañ sêsôc sêmeñ ma señ gêtñ sêwhiñ mac. Magoc ñac maya dau tu ñac si mêtê sac-ņga dom, ma bocdinañ ñac sêkôm gôlôwac dabuñ si ñaê ñayham tisac. Ñac sêmwasin dau ma gauc gêm lau ñatô dom. Ñac lau sêhôn- sêhôn ñambwa sêtôm yawalec nañ puc pi meñ ma mbu soc su giņga. Ma ñac sêtôm a nañ gêm ñandô tôm ñandoc dom dec lau sêlêtñ su, ma bocdinañ a dau gitôm a nañ mbac tidim lu. ¹³ Ñac si lêtñ gitôm gwêc ñadinda, ma ñac si mêtê mayañ-ņga gitôm ñapwic nañ gwêc ñampoñ dau hu pi baô. Magoc ñac maya dau dom. Ma ñac sêtôm tata nañ sêlhac si mala solop dom, ma bocdinañ Anötö kêtñalñ ñac si mala sa yêc gameñ ñasec-ņga bu ñac sêmbo ñapañ.

¹⁴ Ñgac ñamata-ņga Adam ndê apanğac ti-7-ņga nañ sêsam bu Inok,‡ nañ hoc yom asê muñ su pi lau sac dinañ bocdec bu, “Alic su nañ. Pômdau oc meñ whiñ in ndê aņela dabuñ tausen ma tausen. ¹⁵ In oc êñsahê lau hoñ pi ñac si mêtê, ma lau hoñ nañ sêtêc Anötö ndê lêtñ, nañ in oc kêtñ ñagêyô atu têtñ ñac tu ñac si mêtê sac-ņga, ma tu yom sac nañ sêsôm pi in-ņga.”

¹⁶ Lau tasan dinañ êlêmê sêtucdiñ tu gêtñ hoñ-ņga, ma sêpu lau ñatô. Ma sêkôm mêtê sac tidau-tidau gitôm ñac dau si atac whiñ. Sêsôm yom sêtoc dau sa-ņga, ma sêmbac-sêmbac yom lau bu sêkêtñ gêtñ têtñ ñac.

Jud to yom puc ñac dôñ-ņga

¹⁷ O aneñ lau, gauc nem yom nañ Pômdau Yisu Kilisi ndê lau †apospel sêhoc asê gwanañ su. ¹⁸ Ñac sêsôm têtñ mac bocdec bu, “Têtñ têm ñambu-ņga, lau oc sêtisa, nañ sêtañ b ôlê lau sêkêtñ whiñ-ņga, ma sêkôm mêtê sac sêñkuc ñac dau si ñalôm nañ tec Anötö ndê lêtñ.” ¹⁹ Yom dau hêganônñ lau dinañ, nañ sêwhê mac n em gôlôwac dabuñ kôc, ma sêñkuc mêtê nom-ņga ñapañ sêtôm lau gauc mbasi-ņga. Bu Ñalau Dabuñ mbo ñac si ñalôm dom.

²⁰ Tigeñ mac lau ñayham. Akôm bocdinañ dom. Asap yom dabuñ dakêtñ whiñ-ņga dôñ, bu puc mac dôñ ma alhac ñaņga. Ma ateñ mbec ña Ñalau Dabuñ ndê ñaclai. ²¹ Ambo ti Anötö ndê mêtê atac whiñ-ņga nem mac ahuc, ma akêtñ batam Pômdau Yisu Kilisi ndê tawalô nañ yac oc datap sa têtñ ndoc in kôc yac sa dandöc tañli ñapañ yêc undambê.

* **1:8:** Lau ti ñawasi - yêc ndê bapia, Jud to yom tigeñ nañ ‘ñawasi.’ Lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganônñ aņela, magoc lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganônñ lau sêkêtñ whiñ-ņga, me lau sêkêtñ whiñ-ņga si lau bata. Pita to yom kaiñ tigeñ yêc 2 Pit 2:10. † **1:9:** Yom nañ Maikel sôm têtñ Sadañ nañ sêto yêc Sek 3:2. Tigeñ yom pi Moses dinañ yêc Yom Lêñsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-ņga si buko akwa dañ. ‡ **1:14:** Inok ndê minj sêto yêc Gen 5:18-24. Yom nañ in sôm nañ sêto yêc Yom Lêñsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-ņga si bapia akwa dañ.

²² Tamwalô lau nanj atac lu-lu, ma anem njac sa. ²³ Mac nem lau njatô sêsip mêtê sac njalôm su, dec sic waê bu sêsip ya lambwam-njga sêndi. Akôm bu anem njac si njalôm kwi, dec oc nditôm mac anjgaho njac su yêc ya dau. Tamwalô lau nanj sêkôm sac ma akôm bu anem njac sa, magoc atôc njac si sac ma ayob daôm njapep bu sac dau kôm mac apenj dom.

Jud gic bata inj ndê yom

²⁴⁻²⁵ Tu yac nenj Pômdau Yisu Kilisi-njga, tampinj yac nenj Anötö njandô tigenj nanj gêm yac si. Inj gitôm bu yob mac ma nem mac sa bu apenj dom. Inj kêgwasinj mac nem sac honj su, dec mac atôm bu alhac anjôm sawa ma atac njayham atu yêc inj anjgô-njga ti inj ndê njawasi atu. Dapo inj ndê waê sa, bu inj ndê njawasi ti njac lai ma njannga atu andô. Ma inj mbo bocdina nj têng têm njamata-njga, kwahic dec, ma oc mbo njapanj. Yomandô.

Revelesen (Gêḡ nanḡ Yisu hoc asê têtḡ Jon) Yom whê bapia dindéc sa-ḡga

Lau tigauc sêsôm bu Jon, nanḡ to bapia dindéc (1:1-2, 4), nanḡ inḡ ḡgac tigen nanḡ to Jon ndê ḡawaê ḡayham ma Jon ndê bapia tō. Têtḡ ndoc inḡ to bapia dindéc, nanḡ lau sêkêtḡ whinḡ-ḡga sêtap kisa atu ti ḡawapac daêsam sa. ḡacyo sêkêtḡ Jon dau ndôc nduc Patmos tu inḡ ndê gwelenḡ ḡawaê ḡayham-ḡga. Jon to bapia dindéc, tu bu puc lau sêkêtḡ whinḡ-ḡga dôḡ bu sêlhac ḡanḡga ma sêhu si sêkêtḡ whinḡ sinḡ dom.

Gêḡ daêsam nanḡ Jon to sip bapia dindéc, nanḡ inḡ sôm bu ḡalau Dabuḡ kôm inḡ ndê gatu kainḡ danḡ sa, ma Anôtô hoc asê têtḡ inḡ gitôm gêtḡ ḡagatu. Mac oc alic bu Jon to namba 7 ma namba 12 tidim daêsam yêc bapia dindéc ḡalôm. Lau Israel-ḡga sêlic namba 12 bu gêtḡ atu, ma hêganônḡ lau Israel-ḡga si tonḡ 12. Ma namba 7 hêganônḡ gêtḡ nanḡ ḡayham sambuc, ma ḡac sêsôm bu Anôtô ndê namba.

Yom daêsam hêganônḡ gêtḡ nanḡ oc meḡ sa têtḡ têtḡ ḡambu-ḡga. Sadanḡ oc kôm gwelenḡ ḡanḡga bu êntôm lau nom-ḡga, magoc tinḡambu Anôtô oc êḡgwiniḡ inḡ ti lau honḡ nanḡ sêḡkuc inḡ, ma seḡ ḡac su. Ma lau sêkêtḡ whinḡ-ḡga nanḡ sêlhac ḡanḡga ma sêhu si sêkêtḡ whinḡ sinḡ dom, nanḡ oc sêtap mwasinḡ atu sa, ma Anôtô oc kôc ḡac sa sêndôc malac Jerusalem wakuc.

Yom ḡamata-ḡga

¹ Yom dindéc ḡahu Yisu Kilisi, nanḡ hoc asê têtḡ Jon. Yom dau hêganônḡ gêtḡ honḡ nanḡ kêpinḡ bu hôt asê. Anôtô kêḡ yom dau têtḡ Yisu Kilisi bu tôt asê têtḡ lau nanḡ sem akinḡ inḡ. Ma Yisu kêkinḡ inḡ ndê anḡela danḡ bu hoc yom dau asê têtḡ inḡ ndê ḡgac akinḡ Jon. ² Ma Jon to yom dindéc pi gêtḡ honḡ nanḡ inḡ gêlic, ma puc yom dau dôḡ bu yom ḡandô nanḡ meḡ akêtḡ Anôtô lu Yisu Kilisi dau.

³ Yom nanḡ yêc bapia dindéc, nanḡ bu tôt gêtḡ nanḡ oc hôt asê têtḡ têtḡ ḡambu-ḡga, nanḡ asê, gitôm yom nanḡ propet akwa-kwa sêhoc asê munḡ su. Ma ndoc meḡ kêpinḡ bu gêtḡ honḡ dau ḡandô sa. Bocdinanḡ lau nanḡ sêsam yom dindéc asê, ma lau nanḡ sêḡôc ma sêkôc sa tidônḡ sip ḡac si ḡalôm, nanḡ honḡ oc sêtap Anôtô ndê mwasinḡ sa.

Jon kêkinḡ yom têtḡ gôlôwac dabuḡ tonḡ 7

⁴ Aô Jon, gato yom dindéc têtḡ Kilisi ndê gôlôwac dabuḡ tonḡ 7 nanḡ sêmbo gameḡ Asia-ḡga. Mwasinḡ ti atac malô têtḡ mac akêtḡ Damanḡ Anôtô nanḡ mbo têtḡ ḡamata-ḡga, kwahic dec mbo, ma oc meḡ tinḡambu-ḡga, ma akêtḡ ḡalau 7 nanḡ sêlhac inḡ ndê pônḡ kinḡ-ḡga ḡa-ndô-ḡga, ⁵ ma akêtḡ Yisu Kilisi. Yisu inḡ ḡgac ḡamata-ḡga bu tisa akêtḡ lau batê-ḡga, ma inḡ gêm gôlinḡ kinḡ nom-ḡga honḡ. Inḡ kalhac ḡanḡga bu hoc yom ḡandô asê pi Anôtô. Ma inḡ tac whinḡ yac, dec kêc ndê dac sinḡ bu êḡgapwêc yac su yêc yac neḡ sac. ⁶ Ma inḡ kôc yac sa datôm lau tonḡ tigen nanḡ dambo inḡ ndê †gôlinḡ ḡapu, ma datôm lau dabuḡ-siga bu danem akinḡ inḡ ndê Damba Anôtô. Inḡ ḡaclai ti ḡawasi ḡadau, dec dahoc inḡ ndê waê asê tôm bêc honḡ. Yomandô! ⁷ Alic su nanḡ. Inḡ oc sip whinḡ dao meḡ, ma lau honḡ oc sêlic inḡ. Aêc, ma lau nanḡ sic inḡ ndu, nanḡ oc sêlic inḡ sêwhinḡ. Lau nom-ḡga honḡ oc sêtap atu tu inḡ-ḡga. Yomandô andô!

⁸ Pômdau Anötö sôm, “Aö Nacilai Nadau. Têḡ ḡamata-ḡga aö gambo, kwahic dec aö gambo, ma aö oc wambu wamenḡ tiyham. Aêc, aö gac hu gêḡ honḡ, ma wandic dabinḡ gêḡ honḡ.”

Yisu hoc dau asê têtḡ Jon

⁹ Aö Jon, mac nem asidôwa gato yom dindec. Yac dati Yisu ndê lau, ma dambo inḡ ndê gôlinḡ ḡapu. Tu dinanḡ-ḡga lau sêkêḡ kisa yac, magoc tamasanḡ dauḡ bu dalhac ḡanḡga. Muḡ-ḡga lau sêmasuc aö ma sêkêḡ aö gandöc nduc nanḡ sêsam bu Patmos. Nahu bu aö galhac ḡanḡga ma gapuc Anötö ndê yom dôḡ, ma gahoc yom ḡandô asê pi Yisu. ¹⁰ Aö gandöc Patmos, ma têtḡ lau sêkêḡ whinḡ-ḡga si bêc sênem akinḡ Pômdau-ḡga danḡ, Nalau Dabuḡ kôm aö gatunḡ kainḡ danḡ sa. Ma aö ganḡô awha atu danḡ gitôm dahuc tanḡ yêc aö ḡambu-ḡga. ¹¹ Ma awha dau sôm, “Gêḡ nanḡ am oc lic, nanḡ to sip bapia, ma êmkinḡ têtḡ gôlôwac dabunḡ tonḡ 7 nanḡ sêndöc malac 7, nanḡ Epesas, Smena, Pegamam, Tayatira, Sadis, Piladelpia ma Laodisia.”

¹² Aö ganḡô yom dau, goc gakac dauḡ kwi bu walic bu asa sôm yom dau. Ma aö galic yakainḡ 7 nanḡ sêmasanḡ ḡa gol. ¹³ Ma yêc yakainḡ 7 dau ḡalhu aö galic ḡgac danḡ gitôm ḡamalac ndê Atu. Inḡ sôc ḡakwê balinḡ nanḡ sip têtḡ inḡ gahi, ma kic po nanḡ ḡawasi gitôm gol kêgihini inḡ ḡabapo. ¹⁴ Inḡ kêclauḡ sêp sambuc, ma inḡ tandô ḡawê gitôm ya. ¹⁵ Inḡ gahiapa ḡawasi gitôm ain yanḡyanḡ ḡaê brons nanḡ sêpec sa ya ma ḡamsic. Ma inḡ awha ḡakêcsia gitôm bu nanḡ hêc atu. ¹⁶ Inḡ anḡô andô ḡawasi atu gitôm ac ḡawê. Yêc inḡ amba andô-ḡga inḡ kôc tata 7, ma bienḡ balinḡ ti ḡamata yêc danḡa-danḡa sa akêḡ inḡ whasanḡ.

¹⁷ Têtḡ ndoc aö galic inḡ aö gahu dauḡ gasip nom gayêc inḡ gahi-ḡga gitôm ḡgac batê danḡ. Magoc inḡ kêtḡ amba andô-ḡga sac aö, ma sôm, “Töc daôm dom. Aö gati ḡamata gêḡ honḡ, ma aö gati ḡambu gêḡ honḡ. ¹⁸ Aö Anötö nanḡ gambo tanḡli. Muḡ-ḡga aö gambac ndu, tigenḡ lic! Kwahic dec aö gambo tanḡli, ma wambo tanḡli ḡapanḡ. Ma aö gakôc ki gatam-ḡga bu wanḡgapwêc lau su yêc lambwam ma yêc lau batê si gamenḡ.

¹⁹ “Bocdinanḡ to yom pi gêḡ nanḡ am gêlic su, pi gêḡ nanḡ kwahic dec ḡandô sa, ma pi gêḡ nanḡ oc ḡandô sa tinḡambu. ²⁰ Tata 7 nanḡ yêc amanḡ andô-ḡga, ma yakainḡ gol 7 nanḡ aö wawhê ḡahu sa têtḡ am. Tata 7 dinanḡ sêti dôhônḡ anḡla 7 nanḡ sêyob gôlôwac dabunḡ tonḡ 7, ma yakainḡ 7 sêti dôhônḡ gôlôwac dabunḡ tonḡ 7 dinanḡ-ḡga.”

2

Jon to yom têtḡ gôlôwac dabunḡ yêc malac Epesas

¹ Ma inḡ sôm têtḡ aö, “To yom têtḡ anḡla nanḡ yob gôlôwac dabunḡ Epesas-ḡga bocdec bu:

Yom dindec menḡ akêḡ inḡ nanḡ kôc tata 7 yêc amba andô-ḡga, ma kêsêlêḡ mbo yakainḡ gol 7 ḡalhu. ² Mac lau Epesas-ḡga. Aö kayalê mac nem mêtê honḡ su, ma mac akôm gwelenḡ atu ayêm daôm su, ma mac alhac ḡanḡga tu ahôc ḡawapac-ḡga. Ma aö kayalê bu mac atac tec lau sac ma amasuc ḡac su. Ma lau nanḡ sêḡsau ma sêsam dau bu aposel, nanḡ mac anḡsahê ḡac, ma anḡyalê ḡac bu lau tasanḡ. ³ Mac alhac ḡanḡga ma ahôc ḡawapac ti kisa tu anenḡ ḡaê-ḡga, magoc mac kwampac sa dom. Gêḡ honḡ dinanḡ mac akôm ḡayham.

⁴ Tigenḡ mac nem mêtê so danḡ yêc nanḡ aö galic yham dom. ḡamata-ḡga mac atac whinḡ aö ḡandô. Tigenḡ kwahic dec mba! ⁵ Bocdinanḡ gauc nem mac nem mêtê ḡamata-ḡga dinanḡ, nanḡ kwahic dec mac ahu sinḡ su. Ma anem

nem ñalôm kwi ma akôm mêtê ñayham gitôm ñamata-nga. Bu mba, dec aô watêñ mac wameñ, ma wakôc mac nem yakaiñ su.

⁶ Magoc aô galic ñayham bu mac atac tec Nikolai* ndê lau si lêñ sac, gitôm aô dañ gatec.

⁷ Asa ndê danğasun yêc, nañ ngô yom dindéc nañ Nalau Dabun sôm têñ Anötö ndê gôlôwac dabun. Lau hoñ nañ sêlhac ñanğa ma sêku sac dulu, nañ wakêñ ñac sêmbo Anötö ndê †Paradais ma sêneñ ñandô yêc A Tanji-nga.

Jon to yom têñ gôlôwac dabun yêc malac Smena

⁸ “Ma to yom têñ anela nañ yob gôlôwac dabun Smena-nga bocdec bu: Yom dindéc meñ akêñ in nañ tinamata gêñ hoñ ma tinambu gêñ hoñ, in nañ mbac ndu ma tisa ma mbo tali tiyham. ⁹ Aô kayalê bu mac lau Smena-nga ahôc ñawapac atu, ma mac andôc nom atôm lau ñalôm sawa. Tigeñ yêc Anötö anğô-nga mac ati lau ti lêlôm. Aô kayalê yom hoñ nañ lau nañ sêsap lau Israel-nga si sakin akwa dôñ, nañ sêsôm pi mac. Nac lau dau sêtoc dau sa bu ñac lau Israel-nga nañ Anötö kêyalin ñac sa sêti in ndê lau. Tigeñ mba! Nac Sadañ ndê lau solop. ¹⁰ Atôc daôm dom pi ñawapac nañ oc meñ. Anğô! Sadañ tac whin bu êñsahê mac, ma in ndê lau oc sêkêñ mac nem lau ñatô sêndôc gapocwalô. Tigeñ mac oc ahôc ñawapac tôm bêc 10 ma pacndê. Mac bu ahôc ñawapac e tôm lau sêndic mac ndu, magoc alhac ñanğa ma ahu aô sinj dom. Ma bocdinañ aô wakêñ mac andôc tamli ñapañ, nañ ti mac nem ñaôli.

¹¹ Asa ndê danğasun yêc, nañ ngô yom dindéc nañ Nalau Dabun sôm têñ Anötö ndê gôlôwac dabun. Lau hoñ nañ sêlhac ñanğa ma sêku sac dulu, nañ oc sêtap ñandê sa têñ bêc nañ lau sêmbac ndu tidim tilu-nga,† nañ dom.

Jon to yom têñ gôlôwac dabun yêc malac Pegamam

¹² “Ma to yom têñ anela nañ yob gôlôwac dabun Pegamam-nga bocdec bu: Yom dindéc meñ akêñ in nañ hóc bien baliñ nañ ñamata yêc danğa-danğa.

¹³ Aô kayalê mac lau Pegamam-nga nem gameñ, nañ lau daêsam sêmbo Sadañ ndê gôlinj ñapu. Tigeñ mac asap aô dôñ ñapañ, ma ahu nem akêñ whin aô-nga sinj su dom. Yêc Sadañ ndê malac dinañ, lau sic aneñ ñgac akiñ Antipas ndu. Nahu bu in hoc yom ñandô asê pi aô, ma sêc aô ahuc dom. Ma mac bocdinañ, têñ ndoc dinañ aô galic bu mac ahu aô sinj dom.

¹⁴ Tigeñ mac akôm gêñ ñatô nañ aô galic bu solop dom. Mac nem lau ñatô sêñkuc Balam ndê yom. Têñ têm ñamata-nga Balam kêdôhôn lau Israel si ñgac bata Balak bu êntôm lau Israel-nga bu sêkôm mêtê sac. Nac senj gêñ daneñ-nga nañ lau sêkêñ ti da têñ anötö gwam. Ma sêkôm mêtê sac mockaiñ-nga whin. Ma kwahic dec mac nem lau ñatô sêñkuc mêtê kaiñ dinañ. ¹⁵ Ma gêñ danj tiyham. Mac nem lau ñatô sêñkuc yom nañ Nikolai kêdôhôn têñ lau. ¹⁶ Bocdinañ anem daôm kwi. Bu mba, dec ñasawa saun aô watêñ mac waloc, ma wandic lau nañ sêsa lêñ kaiñ dinañ ña bien baliñ nañ sa yêc aô whanşun.

¹⁷ Asa ndê danğasun yêc, nañ ngô yom dindéc nañ Nalau Dabun sôm têñ Anötö ndê gôlôwac dabun. Lau hoñ nañ sêlhac ñanğa ma sêku sac dulu,

* **2:6:** Nikolai kêdôhôn lau bu sêlic mêtê sac gitôm gêñ ñambwa. In sôm bu Kilisi ndê lau gitôm bu sênem akiñ anötöi gwam, ma sêkôm mêtê mockaiñ-nga. † **2:11:** Bêc nañ lau sêmbac ndu tidim tilu-nga - bêc nañ Anötö oc êmatôc lau hoñ, ma lau sac oc sêsip ya atu nañ sa ñapañ sêndi bu sêhôn ñandê ñapañ. Alic yom ñatô yêc Rev 20:14; ma 21:8.

nañ wakêñ ñac sêñeñ gêñ daney-ña nañ kwahic dec yêc siñ dau yêc undambê, gitôm gakêñ fmana têtñ lau Israel-ña señ yêc gameñ sawa. Ma aô wakêñ hoc sêsêp tigen-tigen têtñ ñac tòm ndi. Yêc hoc tigen-tigen aô wato ñaê wakuc pi, nañ lau danj sêñyalê dom. Asa nañ kôc hoc dau ñadan, nañ oc êñyalê.

Jon to yom têtñ gôlôwac dabuñ yêc malac Tayatira

- ¹⁸ “Ma to yom têtñ añela nañ yob gôlôwac dabuñ Tayatira-ña bocdec bu: Yom dindec meñ akêñ Anötö ndê Atu, in nañ ndê tandô ñawê gitôm ya ñawahô, ma gahi gitôm brons nañ ñawasi atu. ¹⁹ Aô kayalê mac lau Tayatira-ña nem mêtê hoñ su, bu mac akêñ whiñ aô ñanga, ma asap mêtê atac whiñ-ña dôñ. Aô kayalê bu mac alhac ñanga ma am akiñ aney lau. Ma kwahic dec mac akôm gêñ dinañ hóc gêlêc ñamata-ña su.
- ²⁰ Tigen mac nem mêtê danj aô galic yham dom. Awhê sac danj mbo mac nem gôlôwac dabuñ ñalôm, nañ gitôm kwin sac Jesebel. In sam dau bu aney propet awhê danj, magoc in kêdôhôn aney lau bu sêkôm mêtê mockaiñ-ña, ma bu sêñeñ gêñ daney-ña nañ lau sêkêñ ti da têtñ anötöi gwam. In kôm mêtê sac bocdinañ, magoc mac asoc in su yêc mac nem gôlôwac dabuñ dom. ²¹ Aô gakêñ ñasawa têtñ in bu nem dau kwi, tigen in sap in ndê mêtê sac dôñ ñapañ. ²² Alic su nañ! Kwahic dec aô wakêñ ñandê atu têtñ in, ma têtñ lau nañ sêkôm mêtê mockaiñ-ña sêwhiñ in, nañ bocdinañ. Ñac bu sêñem dau kwi dom, dec ñac oc sêhóc ñawapac atu. ²³ Ma aô oc wandic in ndê balêkoc ndu sêwhiñ. Tu dinañ-ña dec Kilisi ndê lau hoñ oc sêñyalê bu aô kayalê ñamalac si gauc ti ñalôm hoñ. Ma aô wakêñ ñagêyô têtñ mac hoñ tòm ndi, êñkuc mêtê nañ mac lau tigen-tigen akôm.
- ²⁴ Mac lau Tayatira-ña ñatô asôc awhê sac dinañ ndê yom ñapu dom. Ma yom nañ sêsam bu Sadañ ndê yom nañ yêc siñ dau, nañ mac akip sa dom. Bocdinañ aô oc wakêñ ñawapac wakuc têtñ mac ahóc dom. ²⁵ Gêñ tigen aô atac whiñ, nañ asap mêtê ñayham nañ mac akôm ambo, nañ dôñ e wambu wamen.
- ²⁶ Asa nañ bu lhac ñanga ma ku sac dulu, ma sôc aney yom ñapu e bêc ñambu-ña, nañ wakêñ ñaclai têtñ in bu nem gôlin lau sambuc, ²⁷ gitôm Damañ kêtñ ñaclai têtñ aô dauñ. Tòm yom nañ sêto yêc nañ sôm bocdec bu:
- In kôc tóc kiñ-ña bu nem gôlin lau sambuc ti ñaclai atu, ma in oc ku ñac dulu gitôm ñgac danj tuc lôn andô danj popoc. *[BW 2:9]*
- ²⁸ Ma asa nañ bu lhac ñanga, nañ aô dauñ oc wambo wawhiñ in ti ñawasi atu gitôm tata bêbêc-ña. ²⁹ Asa ndê danjasuñ yêc, nañ ñgô yom dindec nañ Ñalau Dabuñ sôm têtñ Anötö ndê gôlôwac dabuñ.

3

Jon to yom têtñ gôlôwac dabuñ yêc malac Sadis

- ¹ “Ma to yom têtñ añela nañ yob gôlôwac dabuñ Sadis-ña bocdec bu: Yom dindec meñ akêñ in nañ mbo whiñ Anötö ndê ñalau 7 ma kôc tata 7. Aô kayalê mac lau Sadis-ña nem mêtê hoñ. Lau ñatô gauc gêm bu mac alhac ñanga ma akôm Anötö ndê gwelen. Tigen mba! Mac atôm lau batê!
- ² Yêc aney Anötö añgô-ña aô galic bu mac ac dabiñ mac nem gwelen ñapep dom. Bocdinañ tampo sa ma atisa! Mac nem akêñ whiñ kêtñ bu oc pacndê. Bocdinañ apuc nem akêñ whiñ dôñ mañ. ³ Gauc nem yom

hoj narj mac angô ti akôc sa su. Ma anem nem njalôm kwi ma danjam wambu yom dau. Mac bu anem ali dom, dec wambu wamenj gitôm njac kanj, ma mac oc anjyalê ndoc wamenj-nga dom.

⁴ Magoc aô kayalê lau Sadis-nga njatô narj sêkôm mêtê sac dom, dec galic njac tôm lau ti njakwê njawasi. Aô oc wakêj njakwê sêsêp têtj lau dinanj sêsôc, bu aô galic njac njayham, ma njac oc sêmbo sêwhinj aô njapanj. ⁵ Ma lau njatô narj sêlhac njanga ma sêku sac dulu, narj wakêj njakwê sêsêp têtj njac bocdinarj. Ma yêc Damanj ti inj ndê anjela anjô-nga, aô wasam njac si njêê asê, ma watôc asê bu sêti anej lau solop. Ma njac si njêê oc yêc Buku Tanjli-nga* njapanj.

⁶ Asa ndê danjasunj yêc, narj ngô yom dindéc narj Njalau Dabunj sôm têtj Anötö ndê gôlôwac dabunj.

Jon to yom têtj gôlôwac dabunj yêc malac Piladelpia

⁷ “Ma to yom têtj anjela narj yob gôlôwac dabunj Piladelpia-nga bocdec bu: Yom dindéc mej akêj njac dabunj narj sôm yom njandô enj. Inj kôc Kinj Dawid ndê ki gatam-nga, ma gatam bocke narj inj gêlêc su, narj lau danj sêtôm bu sêndic ahuc dom. Ma gatam narj inj gic ahuc, narj lau danj sêtôm bu sêkac sa dom. ⁸ Mac lau Piladelpia-nga. Aô kayalê mac nem mêtê hoj su. Mac lau ti licwalô atu dom, tigenj aô kayalê bu mac danjam wambu anej yom, ma asêc anej njêê ahuc dom. Bocdinarj alic su narj! Kwahic dec aô walêc gatam danj su bu wanem mac sa-nga, ma lau danj oc sêtôm dom bu sêndic ahuc. ⁹ Lau narj sêsap lau Israel-nga si sakinj akwa dôj, narj sêtoc dau sa bu njac lau Israel-nga narj Anötö kényalinj njac sa. Magoc mba. Njác lau tasanj, ma Sadanj ndê lau njac. Aô wanjgwininj njac e sêtêj mac sêmenj ma sêhu dau sêyêc mac gahim-nga. Ma têtj ndoc dinanj njac hoj oc sênjyalê tidôj bu mac lau narj aô atac whinj mac ndu andô.

¹⁰ Mac apuc daôm dôj ma alhac njanga têtj ndoc njawapac ti kisa tap mac sa, tôm aô gac atu mac munj su. Bocdinarj aô wayob mac têtj ndoc njawapac-nga narj oc hôc asê bu ênsahê lau nom-nga hoj. ¹¹ Ndoc mej kêpij bu aô wambu wamenj. Bocdinarj akôc yom njandô dôj ma ayob njapep, bu lau danj sênem kanj nem njôli njayham dom. ¹² Lau narj sêlhac njanga ma sêku sac dulu, narj aô wakêj njac sêndôc anej Anötö anjô-nga njapanj tôm alhê njanga narj sêlhac inj ndê lôm dabunj. Lau dinanj oc sêmbo sêwhinj Anötö yêc malac Jerusalem wakuc, narj inj oc kêj sip akêj undambê mej, dec aô oc wato anej Anötö ndê njêê ma inj ndê malac wakuc dau njêê pi njac. Ma aô wato aô daunj nenj njêê wakuc pi njac whinj.

¹³ Asa ndê danjasunj yêc, narj ngô yom dindéc narj Njalau Dabunj sôm têtj Anötö ndê gôlôwac dabunj.

Jon to yom têtj gôlôwac dabunj yêc malac Laodisia

¹⁴ “Ma to yom têtj anjela narj yob gôlôwac dabunj Laodisia-nga bocdec bu: Yom dindéc mej akêj Yom Njandô Njatau. Inj sôm yom njandô enj, ma bocdinarj yac dakêj whinj inj ndê yom ma atac lu-lu dom. Ma inj gêm gôlinj gêtj hoj narj Anötö kêj. ¹⁵ Aô kayalê mac lau Laodisia-nga nem mêtê hoj. Mac asôm bu akêj whinj aô, tigenj mac akêj whinj aô ti nem njalôm sambuc

* **3:5:** Buku Tanjli-nga - lau hoj narj sêkêj whinj Yisu ma sêtap Anötö ndê mwasinj dandôc tanjli njapanj-nga sa, narj si njêê yêc Buku Tanjli-nga dau. Buku njatô sêyêc undambê, narj sêto yom yêc njalôm pi gêtj njayham ma sac hoj narj yac tigenj-tigenj dakôm (Rev 20:12-13). Sêto yom pi Buku Tanjli-nga dau yêc Pil 4:3; Rev 13:18; 17:8; 20:12, 15; ma 21:27.

- dom. Mac lau tasan! Mac bu ahu aö sinj gacgen, me akêj whin aö ti nem ñalôm sambuc, dec oc ñayham. ¹⁶ Tigen mba! Mac anjsau bu anjuc aö. Bocdinañ oc wasen mac su tòm ñgac nañ kêsahê gêj sac yêc in whasun dec kêlôwê sa. ¹⁷ Mac asôm bu mac ati lau ti lêlôm ma lau tiwaê nañ apônda gêj dañ dom. Tigen mac anjalê dom bu yêc Anötö angô-ñga mac atôm lau ñalôm sawa, ma lau tandô pec, ma lau ñakwê mbasi. ¹⁸ Bocdinañ anjô anej yom dindec. Mac bu ati lau ti lêlôm, dec atêj aö amen, ma aö wakêj gol ñandô ñayham têt mac anemlhi. Ma anemlhi ñakwê sêsêp asôc-ñga bu ambo ñamlic ñambwa dom ma mayam pac. Ma anemlhi malasin bu anjwasin tanôm e tanôm ñawa sa.
- ¹⁹ Lau nañ aö atac whin, nañ bu sêkôm gêj giso, dec aö wasôm ñac ma wamatôc ñac tu bu sêhu métê sac dau sinj. Boc-dinañ anjô anej yom. Anem daôm kwi ma akôm ñanğa bu anjuc aö. ²⁰ Alic! Aö gatôm mac nem silip dañ nañ mej kalhac am nem andu ñagatam ma kêmati gatam mbo. Ma bocdinañ asa nañ ñgô aö awhañ ma gêlêc gatam dau su têt aö, nañ aö oc wasôc watêj in wandi, ma alu anej gêj awhin daun.
- ²¹ Aö gaku ñaclai sac-ñga honj dula, dec Damañ kôc aö sa gandôc gawhin in yêc in ndê pôn kin-ñga. Ma ñalêj tigen lau honj nañ sêlhac ñanğa ma sêku sac dula, nañ wakôc ñac sa bu sênem gôlinj sêwhin aö yêc anej pôn kin-ñga.
- ²² Asa ndê danjasun yêc, nañ ñgô yom dindec nañ Ñalau Dabun sôm têt Anötö ndê gôlôwac dabun.”

4

Jon gêlic gêj atu undambê-ñga

¹ Dinañ su, goc aö galic gatam dañ nañ kac sa su yêc undambê. Ma awha nañ aö ganjô munj su gitôm dahuc tañ, nañ sôm têt aö bu, “Pwi mwen, ma gêj nañ oc hôc asê tinjambu-ñga, nañ watôc têt am.” ² Têt dinañ Ñalau Dabun kôm aö gatun kaij dañ sa, ma aö galic pôn kin-ñga dañ kalhac undambê, ma pôn ñadau ndôc ñahô. ³ Ma in nañ ndôc, nañ ndê ñawasi atu, gitôm thoc ñayham lu nañ sêsam bu jasper ma kanelian. Ma gasun bu êp nañ ñadalô ñayham ma ñawasi gitôm hoc ñayham emerel, nañ kêgihi pôn atu dau ahuc. ⁴ Ma aö galic pôn 24 sêlhac sêngihi pôn atu, ma lau bata 24 sêndôc ñahô. Ñac sêsôc ñakwê sêsêp, ma sanem gol yêc ñac si ñagôlônj tôm gi.

⁵ Ma aö galic sickac, ma ganjô wapap gic ti ñakêcsia atu sa akêj pôn atu. Ma lam ti ñawê atu 7 sêlhac pôn ña-ndô-ñga. Lam 7 dinañ Anötö ndê ñalau 7. ⁶ Ma yêc pôn dau ña-ndô-ñga aö galic gêj ñawasi atu poc gitôm bugictonj, ma ñawa gitôm glas.

Ma aö galic anjela atu hale sêlhac sêngihi pôn atu. Ñac sem gêj tali ñatô anjô, ma tandô daêsam sêyêc ñac ñabapo ti ñadômbwê. ⁷ Anjela hale dinañ anjô andô bocdec. Anjela ñamata-ñga ndê anjô gitôm layon, tilu-ñga gitôm makao, titô-ñga gitôm ñamalac, ma anjela tihale-ñga ndê anjô gitôm macmpoñ nañ hu mbo lôlôc. ⁸ Ñac tigen-tigen si ñamakê 6, ma tandô daêsam sem ñac ahuc, yêc ñamakê ñapu-ñga whin. Ma ñac sêmpin Anötö ma sêsôm, “O Pômdau Anötö, Ñanğa Ñadau, am dabun, dabun, ma dabun en. Am mbo têt ñamata-ñga, kwahic dec am mbo, ma tinjambu am oc mbu mwen.” Ñalêj dinañ ñac sêmpin in acsalô ma ôbwêc honj, sêjwhañ dau dom.

⁹ Têm bocke nanj aņela hale dinanĵ sêsôm yom dinanĵ sêmpinĵ inĵ nanĵ ndöc pônĵ atu ma mbo tali napanĵ, ma sem danĵe inĵ ti sêtoc inĵ ndê waê sa, goc ¹⁰ lau bata 24 sêhu dau sêsip nom ma sêpônĵ haduc têtĵ inĵ. Ma sêkêtĵ ñac si sanem sêyêc pônĵ atu ndö-ņga, ma sêsôm yom bocdec bu, ¹¹ “O Pômdau yac mba Anötö. Am gêtĵ honĵ ñadau. Am kêmasanĵ gêtĵ honĵ ma kêĵ gêtĵ honĵ sêmbo tali, tôm am daôm tac whinĵ. Tu dinanĵ-ņga dec am ñayham kêlêc, ma gic waê bu yac ampınĵ am ti apo nem waêm sa, ma atoc am sa tu am nem ñawasi ti ñaclai atu-ņga.”

5

†Anötö ndê Domba ma bapia tilhuĵ

¹ Aö tanĵê inĵ nanĵ ndöc pônĵ atu, ma galic bapia tilhuĵ danĵ yêc inĵ amba andö-ņga, ma yom yêc bapia dau danĵa lu-lu. Bapia dau sêĵluhuĵ sa, ma sêkêtĵ gêtĵ ñabalêp 7 pi ñadali bu kôc dôĵ.* ² Ma aö galic aņela ñanĵa danĵ, nanĵ mbwêc awha atu bocdec bu, “Asa inĵ ñamalac gitêtĵ, gitôm bu kôc gêtĵ ñabalêp su ma kac bapia dau sa?” ³⁻⁴ Inĵ mbwêc yom dinanĵ asê, tigenĵ yêc undambê, ma yêc nom ma nom ñapu-ņga, sêtap ñamalac gitêtĵ danĵ sa dom, nanĵ gitôm bu kac bapia dau sa ma sam. Têtĵ ndoc aö galic bu sêtap ñamalac gitêtĵ danĵ sa dom, nanĵ aö gatanĵ atu andö. ⁵ Magoc lau bata 24 si danĵ sôm têtĵ aö, “Am tanĵ dom! Lic su nanĵ. Ñamalac gitêtĵ danĵ mbo, nanĵ ku ñaclai sac-ņga ti ñaclai dambac ndu-ņga dula su, ma inĵ gitôm bu kôc gêtĵ ñabalêp 7 su, ma kac bapia dau sa. Inĵ nanĵ sêsam bu ‘Layon nanĵ sa akêtĵ Juda ndê tonĵ,’ ma ‘Dawid ndê Wakuc,’ nanĵ gitôm.”

⁶ Têtĵ dinanĵ aö galic Domba danĵ nanĵ ña-angô gitôm sic inĵ ndu su, magoc mbo tali tiyham. Inĵ kalhac ñalhu kêpinĵ pônĵ atu, ma aņela hale ti lau bata 24 sêĵgihi inĵ ahuc. Inĵ ndê ñapo 7, ma tandô 7, nanĵ sem dôhônĵ Anötö ndê ñalau 7 nanĵ inĵ kêĵ ñac sêsa sêtêtĵ nom ñabatınĵ honĵ. ⁷ Ma Domba dau gi kôc bapia dau su yêc inĵ nanĵ ndöc pônĵ atu ndê amba andö-ņga. ⁸ Inĵ kôc sa su goc aņela hale ti lau bata 24 sêpônĵ haduc têtĵ inĵ. Yêc ñac honĵ si amba sêkôc gêtĵ wê-ņga nanĵ sêsam bu hap,† ma sùc nanĵ sêmasanĵ ña gol, nanĵ sêkêtĵ gêtĵ ñamalu ñayham sip e menĵu. Gêtĵ ñamalu dinanĵ, nanĵ mbec honĵ nanĵ Anötö ndê lau dabunĵ sêtenĵ têtĵ inĵ. ⁹ Ma ñac sem wê wakuc danĵ bocdec, “Am gitêtĵ andö, gitôm bu kôc bapia ma kac gêtĵ ñabalêp su. Nahu bu lau sic am ndu, ma am nem dac gêmlihi lau su sêti Anötö ndê lau. Am gêmlihi lau yêc nom ñagamenĵ honĵ, ma yêc lau titoĵ-titoĵ ma awha têtĵtêtĵ honĵ nanĵ sêmbo nom. ¹⁰ Ma am kôm ñac sêti lau tonĵ tigenĵ, bu sênem akinĵ yac nenĵ Anötö sêtôm lau †dabunĵsiga, ma ñac oc sênem gôlinĵ sêmbo nom.”

¹¹ Têtĵ dinanĵ aö galic ti ganĵô aņela daêsam ma daêsam ma daêsam, oc tôm dom bu dasê sa. Ñac sêĵgihi pônĵ atu ma aņela hale ti lau bata ahuc. ¹² Ma ñac sem wê ña awha atu bocdec bu, “O Domba ñayham kêlêc, am nanĵ lau sic am ndu. Yac ampınĵ am, bu am gêtĵ honĵ ñadau, ma am nem ñaclai, ti gauc, ma licwalô, ma waêm ti ñawê ma ñawasi atu hôc gêlêc su.”

¹³ Têtĵ dinanĵ aö ganĵô gêtĵ tali honĵ nanĵ sêmbo undambê ti nom ma nom ñapu-ņga, ma nanĵ sêmbo gwêc. Ñac honĵ sem wê bocdec bu, “Kwahic dec, ma tôm bêc honĵ, yac ampınĵ inĵ nanĵ ndöc pônĵ atu, ma yac ampınĵ Domba. Bu

* **5:1:** Têtĵ têm Jon to bapia dindec, nanĵ lau nanĵ bu sêkêtĵ bapia danĵ têtĵ lau ñatô, nanĵ sêkêtĵ gêtĵ ñabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia dau bu sêsap dôĵ. Ma bocdinanĵ lau bambalinĵ gitôm dom bu sêkac bapia dau sa ma sêsam e hôc asê ñamalac nanĵ bapia dau gic inĵ ñawaê. † **5:8:** Hap - gêtĵ gitôm gita ti wac daêsam, nanĵ lau sêndic têtĵ ndoc sênem wê-ņga. Alic Rev 14:2; ma 15:2.

inju si waê, ti ñawê ma ñawasi, ma ñaclai atu andô!” ¹⁴ Ma añela hale sêsôm, “Yomandô!” Ma lau bata hoñ séhu dau séyêc nom ma sêmpinju injlu.

6

Anötö ndê Domba kac bapia tilhuñ sa

¹ Dinañ su, goc aö galic Anötö ndê Domba dau kôc gêñ ñabalêp ñamata-ñga su yêc bapia tilhuñ. Ma añela hale si danñ ta yom ña awha atu gitôm wapap, ma sôm, “Mwenñ!” ² Dec aö tanhê gameñ, ma galic hosi sêsêp danñ. Ma aö galic ñgac nanñ ndöc hosi ñahô, nanñ kôc bakôc sôp-ñga danñ. Anötö kêñ sanem danñ têtñ inj, goc inj sa ti ñaclai atu bu ku ñacyo dulu.

³ Goc Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp tilu-ñga su, ma aö ganğô añela tilu-ñga sôm, “Mwenñ!” ⁴ Ma hosi kokoc danñ sa menñ. Anötö kêñ bienñ baliñ danñ têtñ ñgac nanñ ndöc hosi ñahô, ma kêñ ñaclai têtñ inj bu kôc yom malô su yêc lau nom-ñga, bu kôm ñac sêndic dandi ndu.

⁵ Goc Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp titö-ñga su, ma añela titö-ñga sôm, “Mwenñ!” Dec aö tanhê gameñ ma galic hosi yeyec danñ. Ma ñgac nanñ ndöc hosi ñahô kôc gêñ danem dôhônñ gêñ-ñga yêc inj amba. Gêñ kaiñ dinañ dakôc bu danem dôhônñ gêñ bu ñadehe me lolo. ⁶ Ma awha danñ sa akêñ pônñ atu nanñ kalhac añela hale ñalhu, nanñ sôm, “Kêñ tôbôm sa bu lau nom-ñga sêpônnda gêñ sênenñ-ñga, ma ñac oc sênenñ dôhônñ gêñ bu lau sênenlhi gêñ danenñ-ñga ñagec-ñagec ña ñaôli atu. Tigenñ kôm ôm a folib-ñga ti ôm wain-ñga tisac dom.”

⁷ Têtñ dinañ Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp tihale-ñga su, ma añela tihale-ñga sôm, “Mwenñ!” ⁸ Goc aö tanhê gameñ, ma galic hosi yanñan danñ. Ma ñgac nanñ ndöc ñahô, nanñ sêsam inj ndê ñaê bu ‘Mbac Ndu,’ ma danñ tiyham, nanñ ndê ñaê ‘Lambwam’ kékuc inj. Ma Anötö kêkinñ injlu bu séwhê lau nom-ñga hoñ kôc ndi toñ hale, ma sêndic toñ danñ ndu. Inju oc sêngilî sinñ, ma sêkêñ tôbôm ma gêmbac atu ma bôclai bu sêsenñ lau toñ tihale-ñga dinañ su.

⁹ Têtñ ndoc Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp ti-5-ñga su, nanñ galic lau ñatô si gatu sêmo Anötö ndê alta ñapu. Lau dinañ, muñ-ñga lau nom-ñga sic ñac ndu, ñahu bu sêkêñ whiñ Anötö ndê yom, ma sêhoc inj ndê yom asê. ¹⁰ Ma ñac sêta awha atu têtñ inj, “O Pômdau Dabuñ ma Yom Nandô Nadau. Têtñ bêc bocke am oc êmatôc lau sac nom-ñga, ma kêñ ñagêyô têtñ ñac ô yac mba dac nanñ ñac sêkêc sinñ su?” ¹¹ Sêsôm yom dinañ su, ma Anötö kêñ ñakwê sêsêp baliñ têtñ ñac tôm gi. Ma inj sôm têtñ ñac bu, “Mac nem asidôwai ñatô sem akiñ aö sêmo, nanñ lau nom-ñga oc sêndic ñac ndu gitôm ñac sic mac ndu. Bocdinañ ahônñ malô e gêñ dinañ pacndê su.”

¹² Aö tanhê Anötö ndê Domba ma inj kôc gêñ ñabalêp ti-6-ñga su, goc tiyhô atu gêm, ma aö galic ac tiyec gitôm sêcyaê, ma ayô tikoc gitôm dac. ¹³ Ma tata umboñ-ñga sêpenñ sêsip nom gitôm mbu puc atu ma kêwic ahi goc ñalôwê sêpenñ sêsip nom si. ¹⁴ Ma umboñ giñga tôm mbu soc po danñ su, ma lôc ti nduc hoñ sinñga bocdinañ. ¹⁵ Tu dinañ-ñga lau hoñ nanñ sêkêñ whiñ Yisu dom, nanñ sêtôc dau ñandô, ma sêñsalê gameñ bu sêsiniñ dau. Kiriñ ma lau bata, ma lau sinñ-ñga, ma lau ti lêlôm ma lau ti licwalô atu, ma lau nanñ sem akiñ ñadaui ti lau nanñ sêmo ñambwa, nanñ hoñ sêlhô bambaliñ. Ma sêñsalê mala sêsinñ dau kwi-ñga sêsôc hocsurñ ti hoc nanñ séyêc gameñ lôc-ñga, nanñ ñapu. ¹⁶ Ma ñac sêta yom têtñ lôc ti hoc bu êngatôc ñac si e inj nanñ ndöc pônñ atu, nanñ oc tôm dom bu lic ñac, ma bocdinañ ñac oc sêtap Anötö ndê Domba ndê atac ñandê sa dom. ¹⁷ Sêkôm

gêñ dinarj, ñahu bu bêc dinarj ti bêc sêtap ñandê sa tu ñac si sac-ñga, ma lau sac ñan oc sêtôm dom bu sêñlêc Anötö ndê matôc.

7

Sêpuc ñadalô pi lau Israel-ñga 144,000

¹ Dinarj su, goc aö galic añela hale nanj sêyob mbu. Ñac sêlhac nom ñabatin hale ma sêkôc ñaclai bu sêlhac mbu nom-ñga hale ahuc, tu bu sêpuc ñadinda e sêkôm nom me gwêc me a tisac dom. ² Anötö kêñ ñaclai têtj ñac bu sêyob mbu e tinjambu sêhu mbu nom-ñga sinj bu kôm nom ma gwêc tisac. Ma aö galic añela ñan tiyham nanj sa akêñ gameñ ac pi-ñga meñ, ma yêc inj amba inj kôc Anötö Tanji Ñadau ndê gêñ dapuc ñadalô-ñga.* Inj mbwêc ña awha atu têtj añela hale dinarj ma sôm, ³ “Akôm nom ti gwêc ma a tisac dom, e yac apuc yac neñ Anötö ndê ñadalô pi inj ndê lau akinj si sêcbala su.”

⁴ Inj sôm yom dinarj su, goc aö gangô lau nanj sêpuc ñadalô pi ñac si sêcbala, nanj si namba, nanj gitôm 144,000. Ma lau dinarj sêmeñ akêñ lau Israel-ñga si gôlôwac toñ 12. ⁵ Yêc Juda ndê toñ, sêkeñ ñadalô pi lau 12,000, ma pi lau 12,000 yêc Ruben ndê, 12,000 yêc Gad ndê, ⁶ 12,000 yêc Aser ndê, 12,000 yêc Naptali ndê, 12,000 yêc Manase ndê, ⁷ 12,000 yêc Simeon ndê, 12,000 yêc Liwai ndê, 12,000 yêc Isaka ndê, ⁸ 12,000 yêc Sebulun ndê, 12,000 yêc Josep ndê, ma pi lau 12,000 yêc Benjamin ndê toñ.

Lau daêsam sêmpinj Anötö

⁹ Tinjambu aö tanjhê gameñ ma galic lau daêsam andô, gitôm dom bu lau ñan sêsê ñac sa. Sêmeñ akêñ nom ñagameñ hoñ, ma akêñ lau titoñ-titoñ hoñ, ma akêñ lau awha têtjêtj. Ma sêlhac pônj atu ti Anötö ndê Domba aňgô andô-ñga. Ñac hoñ sêsôc ñakwê sêsêp, ma sêhóc tômtôm ñalauñ. ¹⁰ Ma sêmbwêc ñanña bu, “Yac tampinj yac neñ Anötö nanj ndöc pônj atu, ma inj ndê Domba, bu mwasiñ nem lau si-ñga yêc injlu.”

¹¹ Ma añela hoñ nanj sêlhac sêñgihi pônj atu ti añela hale ma lau bata ahuc, nanj sêhu dau aňgô sip nom sêyêc pônj atu ndô-ñga. Ma sêmpinj Anötö, ¹² ma sêsôm, “Yomandô! Yac neñ Anötö ndê ñawasi ti gauc ma waê ti ñaclai ma licwalô hóc gêlêc gêñ hoñ su. Bocdinañ tampinj inj, ma danem ñange inj kwahic dec ma tôm bêc hoñ. Yomandô!”

¹³ Têtj dinarj lau bata si ñan meñ ma ndac aö bocdec bu, “Lau ti ñakwê sêsêp dindê, ñac lau asa, ma sêmeñ akêñ nde?” ¹⁴ Ma aö gaö inj ndê awha ma gasôm, “O ñgac atu, am daôm kêyalê.” Dec inj sôm têtj aö, “Lau dinarj sêmbô nom têtj ndoc ñawapac atu hóc asê, ma kwahic dec sêmeñ sêmbô lec. Sêñgwasinj si ñakwê sip Anötö ndê Domba ñadac, ma ñakwê dau sêp sambuc. ¹⁵ Tu dinarj-ñga sêlhac Anötö ndê pônj atu ndô-ñga yêc inj ndê lôm dabuñ, ma sem akinj inj acsalô ma ôbwêc. Ma inj nanj ndöc pônj atu, nanj oc mbo whinj ñac ma yob ñac. ¹⁶ Tôm dom bu sêpônnda gêñ sêneñ-ñga ti sênôm-ñga tiyham. Ma ac oc pec ñac dom, ma gêñ ñandê ñan oc tap ñac sa dom. ¹⁷ Ñahu bu Anötö ndê Domba nanj mbo pônj atu ñalhu, nanj oc ti ñac si ñgac yob ñac-ñga, ma wê ñac sêsa bu sênôm bu yêc bubata tanji-ñga. Ma Anötö dau oc puñ ñac tasulu su yêc ñac tandô.”

* **7:2:** Têtj têtj dinarj lau sêkêñ gêñ ñabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia bu sêsap dôñ, ma sêpuc ñadalô ñan pi lêlêp dau bu túc asê bu ñac sêti bapia dau ñadau. Sêmasañ gôlônj amanatu-ñga (ring) me gêñ ñan nanj sênônj ti kôm bu sêpuc ñadalô dau.

8

Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp ti-7-nga su

¹ Têñ dinan Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp ti-7-nga su yêc bapia, ma gameñ undambê-nga ñaṇeñ sa gitôm acgatu ñasawa danja. ² Ma aô galic anjela 7 nan sêlhac Anötö angô-nga, ma in kên dahuc têtñ ñac hoñ tôm gi. ³ Ma anjela dan tiyham meñ kalhac alta gol kêpiñ pôn atu. In kôc lôñ gol dan, ma sêkên gêñ ñamalu ñayham daêsam têtñ in. Goc in kêgaluñ whiñ Anötö ndê lau dabuñ si mbec yêc lôñ dau, ma kêc pi alta ti da têtñ Anötö. ⁴ Ma ñawasu akên gêñ ñamalu ti lau dabuñ si mbec, sa akên lôñ nan yêc anjela amba, ma pi têtñ Anötö angô-nga. ⁵ Pacndê, goc in kôc ya ñanda akên alta, ma kên sip lôñ gêñ ñamalu-nga e meñhu, ma tuc sip gameñ nom-nga gi. Ma aô ganjô ñakêcsia atu, ma sickac ti wapap gic ma tiyhô gêm.

Anjela hale sêyu dahuc

⁶ Têtñ dinan anjela 7 nan sêkôc dahuc, nan sêmasañ dau bu sêyu. ⁷ Anjela ñamata-nga yu in ndê, ma sêmbaliñ u ñalhuc gitôm ais, ma ya nan sêñgaluñ whiñ dac nan sip nom gi. Ma ya dau gêñ gameñ nom-nga ti a daêsam su. Aô galic gitôm sêwhê gameñ nom-nga ti a hoñ kôc gi ñaton tó, ma toñ dan ya gêñ su, ma lu sêyêc ñayham. Ma kwan batac-batac, nan ya gêñ hoñ su.

⁸ Goc anjela tilu-nga yu dahuc, ma sêmbaliñ gêñ dan gitôm lôc atu ti ya sip gwêc gi. Ma tiyham aô galic gitôm sêwhê gwêc kôc gi toñ tó, ma toñ dan gêm dau kwi ti dac, ma toñ lu sêyêc ñayham. ⁹ Ma i ti gêñ tali hoñ nan sêmbo gwêc ti dac, nan sêmbac ndu. Ma wan nan sêpoc gwêc bocdinañ, toñ dan singa su, toñ lu sêpoc ñayham.

¹⁰ Têtñ ndoc anjela titô-nga yu ndê dahuc, nan tata atu dan peñ sip akên umbon. Tata dau ñawê atu, ma peñ sip nom ma kôm bu ti bubata daêsam sêtisac. Aô galic gitôm sêwhê bu ti bubata hoñ kôc gi toñ tó, ma toñ dan tisac.

¹¹ Sêsam tata dau ñaê bu 'Ñamakic.' Ma yêc bu nom-nga hoñ, toñ dan ñamakic sa ma toñ lu sêyêc ñayham. Ma lau hoñ nan sênôm bu ñamakic dinan, nan sêmbac ndu.

¹² Goc anjela tihale-nga yu ndê dahuc, ma ac ti ayô ma tata ñatô sêtisac. Tu dinan-nga têtñ acsalô, ac pô gameñ gitôm acgatu ñasawa 8, ma ñasec sa gitôm acgatu ñasawa hale. Ma têtñ ôbwêc bocdinañ, ayô ti tata ñawê mba gitôm acgatu ñasawa hale.

¹³ Aô galic gêñ hoñ dinan su, ma aô ganjô macmpon dan nan hu mbo umbon, ma tan ña awha atu bocdec bu, "Oyaê! Oyaê! Oyaê! Anjela hale sêyu dahuc su, ma anjela tó sêmbo dôn sêmbo. Bocdinañ mac lau nom-nga oc atap ñawapac sa tiyham."

9

Anjela ti-5-nga yu dahuc

¹ Goc anjela ti-5-nga yu ndê dahuc, ma aô galic tata dan peñ yêc umbon sip nom gi. Ma Anötö kên ki têtñ in bu yob sun baliñ sac nan sêsam bu Abis,* nan ñagatam. ² Goc in gêlêc gatam dau su, ma yawasu pi akên sun baliñ dinan meñ. Yawasu dau atu andô, gitôm yawasu têtñ ndoc lau sêkêc pwa atu dan. Yawasu dau gêm ac ahuc ma kôm umbon ñasec sa. ³ Ma aô galic wakô sêsip akên yawasu sêmey. Ñac si ñaclai gitôm gapiñgap bu sêkên ñandê atu têtñ lau

* 9:1: Ñaê 'Abis' (Abyss) kékuc Yom Grik. Sun baliñ dinan ti ñalau sac si gapocwalô.

nom-nga. ⁴ Magoc Anötö gic yao nac bu sêkôm kwanj ma gêj batac-batac ma a tisac dom, ma sêkôm lau nanj anjela sêpuc Anötö ndê njadalô pi nac sêcbala su, nanj sêtisac dom. Magoc lau njatô, nanj wakô dinanj oc sêkôm nac sêtisac. ⁵ Nac sêkôc njac lai bu sêkêj njandê atu têtj lau dinanj gitôm ayô 5, magoc nac oc sêndic njac ndu dom. Ma njandê dau gitôm gapiŋgap senj lau. ⁶ Têtj ndoc dinanj lau oc sêtec bu sêmbo tali. Nac oc tac whinj bu sêmbac ndu, tigenj nac oc sêmbo tali ma sêhóc njandê njapanj.

⁷ Aô galic wakô dinanj sêtôm hosi nanj sêmasanj tu sêndic sinj-nga. Gêj gitôm guluj gol sac nac si njagôlônj, ma nac si angô gitôm njamalac. ⁸ Nac si kêclauj baliŋ gitôm lauwhê si, ma nac si njalhô atu gitôm layon si. ⁹ Ma yêc nac si njabapo aô galic gêtj njanja gitôm lautuc ain. Ma têtj ndoc nac sêhu sêmbo lôlôc, nac si njamakê njakêcsia atu gitôm hosi daêsam sêhê kaleta ma sênti bu sêndic sinj. ¹⁰ Nac si njanguc gitôm gapiŋgap si njanguc bu sêtinj njamalac. Nac lai atu yêc nac si njanguc, bu sêkêj njandê têtj lau gitôm ayô amandanj. ¹¹ Nac si kinj inj anjela sac suŋ baliŋ-nga. Yêc Yom †Hibru sêsam inj ndê njê bu Abadon, ma yêc Yom Grik sêsam inj bu Apolion.† ¹² Nawapac dinanj ti njawapac njamata-nga. Ma njawapac lu sêyêc dôj sêyêc.

Anjela ti-6-nga yu dahuc

¹³ Têtj dinanj anjela ti-6-nga yu ndê dahuc. Ma aô ganjô awha danj sa akêj alta gol nanj kalhac Anötö angô-nga. Njapo hale sêyêc alta dau njakêcsu hale, ma awha dau sa akêj njapo dau njalhu, ¹⁴ ma ta yom têtj anjela nanj yu dahuc bocdec bu, “Sa têtj anjela hale nanj sêsô nac dôj sêmbo bu atu Yupretes, nanj ndi, ma êngapwêc nac su.” ¹⁵ Muŋ-nga Anötö kêyalinj ndoc danj sa bu anjela hale dinanj sêndic lau sac ndu, ma nac sêhônj ndoc dau sêmbo Bu Yupretes. Goc anjela dau sa gi ma kêgapwêc anjela hale dinanj su, bu sêwhê lau nom-nga kôc ndi tonj tô. Ma tonj danj nac oc sêndic njac ndu, ma tonj lu sêhu nac sinj.

¹⁶⁻¹⁷ Têtj dinanj aô galic gêtj njagatu danj, lau sinj-nga daêsam kêlêc sêndôc hosi njahô. Ma awha danj sam nac si namba asê têtj aô, nanj gitôm 200 milien. Ma aô galic lautuc njanja sêyêc nac njabapo. Lautuc dinanj njadalô kokoc gitôm ya, ma njamayanj gitôm umbonj, ma yanjanj gitôm gêtj njandê njê †solpa. Ma aô galic hosi si njagôlônj gitôm layon si, ma ya ti yawasu ma solpa sa akêj nac si whasuj. ¹⁸ Gêj tô dinanj, ya ti yawahô ma solpa, nanj sêsa hosi whasuj nanj tôm njawapac atu bu senj lau nom-nga njatô su. Lau tonj danj oc sêmbac ndu, magoc tonj lu oc sêmbo tali. ¹⁹ Hosi dinanj sêkôc njac lai atu yêc nac si whasuj, ma yêc nac si njanguc whinj. Bu nac si njanguc gitôm mboc njagôlônj bu senj lau ma kôm nac sêtisac.

²⁰ Nawapac tô dinanj kôm lau tonj danj sêmbac ndu. Ma lau njatô nanj sêmbac ndu dom, nanj sêlic su, magoc sem si njalôm kwi dom. Mba! Nac sêsap nac si mêtê sac dôj njapanj. Nac sem akinj njalau sac ma anötöi gwam nanj sêmasanj nj gol ti silba ma brons ti hoc ma nj a. Gwam honj dinanj gitôm dom bu sêlic gamenj me sênjô yom, ma sênsêlêj dom, tigenj lau nom-nga sem akinj nac njapanj. ²¹ Ma nac sêkôm mêtê sac daêsam tôm sic njamalac ndu, sêpec balô, sêkôm mêtê mockainj-nga, ma sem kanj gêtj. Nac sêlic njawapac dau, magoc sem dau kwi dom, nac sêsap si mêtê sac dinanj dôj njapanj.

† 9:11: Abadon ma Apolion - njê lu dinanj njahu tigenj. Danem kwi bu ‘Ndic Ndu’ me ‘Senj su.’

10

Anjela kênj bapia saunj danj têtj Jon

¹ Têtj dinanj aô galic anjela njanja danj sip akêj undambê mej. Inj ndê njakwê gitôm dao, ma gasunj bu êp danj yêc inj njagôlônj njahô-nja. Inj ndê anjô andô njawasi gitôm ac, ma inj gahi gitôm alhō ti ya. ² Ma inj kôc bapia saunj danj nanj kac sa su, yêc inj amba. Inj sip gi ma kênj gahi gasê-nja kalhac nom, ma gahi andô-nja kalhac gwêc. ³ Ma inj mbwêc njanja, gitôm layon danj tanj. Têtj ndoc inj mbwêc, nanj aô ganjô awha 7 sêta yom, nanj njakêcsia gitôm wapap gic. ⁴ Aô ganjô awha 7 dinanj su, ma bu wato njac si yom sip bapia, tigenj awha danj akêj undambê sôm têtj aô bu, “To yom nanj am njô akêj awha wapap-nja 7, nanj dom. Mba! Kôc dôj ma sêc ahuc yêc am-nja.”

⁵ Goc anjela nanj kalhac nom ti gwêc, nanj tôc inj amba andô-nja pi undambê. ⁶ Inj bu sôm yom ma puc dôj nja Anötô ndê njâe, dec sôm, “Aô wasôm yom njandô yêc inj nanj mbo tali njapanj, nanj anjô-nja, inj nanj kênj undambê ma nom ti gwêc, ma gêj hoj nanj sêmo gamej dinanj. Dahôj têtj danj tiyham dom, ⁷ bu gêj hoj nanj Anötô kêmatinj tidônj munj su, ma yêc sinj dau e mej têtj kwahic dec, nanj oc mej sa tiawê. Têtj bêc nanj anjela ti-7-nja yu dahuc, nanj gêj hoj dinanj oc njandô sa tôm inj hoc asê gwananj su têtj lau propet nanj sem akinj inj.”

⁸ Dinanj su, goc awha akêj undambê nanj aô ganjô su, nanj sôm yom têtj aô tiyham bocdec bu, “Am sa têtj anjela nanj kalhac nom ma gwêc, nanj ndi, ma kôc bapia nanj kac sa yêc inj amba, nanj su.” ⁹ Bocdiananj aô gatêj anjela dau ga, ma gandac bapia saunj dinanj. Ma inj sôm têtj aô, “Am kôc su, ma nejj. Yêc whamsunj am oc êmsahê njaganda gitôm lêp. Tigenj bapia dau oc kôm am nem njatac yham dom.” ¹⁰ Aô gakôc bapia saunj dau su yêc inj amba, ma ganj. Yêc whansunj aô kasahê bu njaganda gitôm lêp, tigenj tinjambu sip aô njatac gi ma kôm aô njatac yham dom. ¹¹ Goc Anötô sôm têtj aô, “Am oc hoc yom asê tiyham gitôm propet, ma sôm yom pi lau daêsam, pi lau titorj-titorj ma lau awha têtjtêtj, ma pi kinj sêwhinj.”

11

Anötô ndê propet lu

¹ Dinanj su, goc Anötô kênj gakoc balinj danj têtj aô bu wanem dôhônj gêj. Ma inj sôm têtj aô, “Am ndi, ma nem dôhônj anenj lôm dabunj, ma alta nanj kalhac dê. Ma lau nanj sêtoc aô sa ma sêtej mbec têtj aô sêmo dindê, nanj sê njac sa. ² Tigenj nem dôhônj gamej yêc lôm dabunj njabatêmdô dom, bu aô gakêj gamej dinanj têtj lau sambuc ti njac si gamej. Ma njac oc sênem gôlinj anenj malac dabunj, ma sêngwininj anenj lau gitôm ayô 42. ³ Magoc aô wakêj njacjai têtj anenj propet lu, dec injlu oc sêsôc njakwê yeyec ma sêsôm anenj yom asê gitôm bêc 1,260.”

⁴ Propet lu dau sêlhac Pômdau, nanj gêm gôlinj nom sambuc, nanj anjô-nja, sêtôm a olib lu, ma sêtôm yakainj lu. ⁵ Lau nanj bu sêkôm injlu nja yom, nanj oc sêmbac ndu njalêj bocdec. Ya oc sa yêc injlu whasunj ma nejj njac su. ⁶ Ma têtj ndoc sêhoc Anötô ndê yom asê, nanj sêkôc njacjai bu sêsôm u ndic dom yêc umbonj. Ma sêkôc njacjai bu sênem bu kwi ti dac, ma bu sêkêj njawapac tidau-tidau têtj lau nom-nja têtj ndoc bocke nanj injlu atac whinj nanj.

⁷ Têtj injlu si têtj sêhoc Anötô ndê yom asê-nja pacndê su, nanj aô galic bu gêj sac danj pi akêj sunj balinj sac dinanj mej, ma gic sinj têtj injlu. Ma inj ku injlu dulu ma gic injlu ndu. ⁸ Ma injlu si njamlanj sêyêc njambwa sêyêc malac atu dau

ña-malac lôm. Yêc malac atu dau lau sic injlu si Pômdau ndu pi a gicso dau, ma bocdinañ lau ñatô sem malac dau ñaê kwi ma sêsam bu Sodom ma Isip. ⁹ Têñ dinañ, lau akêñ nom ñagameñ hon, ma akêñ lau titoñ-titoñ ma awha têtñtêtñ hon tahê injlu si ñamlañ gitôm bêc tō ma ñadañga. Ma ñac sêkêñ yao bu lau dañ sêñsuhun injlu dom. ¹⁰ Lau sac nom-ñga sêtisambuc bu injlu sêmbac ndu, ma ñac sêkêñ gêñ ñayham-ñayham têtñ dandi ti atac ñayham atu. Ñahu bu muñ-ñga propet lu dinañ sêkêñ ñawapac têtñ ñac.

¹¹ Aô galic bu injlu sêyêc boc-dinañ tôm bêc tō ma ñadañga, goc Anötô kêtñ inj ndê wayahô tali-ñga têtñ injlu dec sêtisa tiyham ma sêlhac. Ma lau hon nañ sêlic, nañ sêtôc dau ñandô. ¹² Ma aô ganğô Anötô ta yom awha atu têtñ injlu ma sôm bu sêpi sa sêtêtñ inj sêmeñ. Goc dao dañ kôc injlu sa sêpi undambê si, ma injlu si ñacyo sêlic. ¹³ Têtñ têtñ dinañ tiyhô atu gêm, ma malac atu dau ñagameñ ñatô sêtisac. Gitôm sêwhê malac dau kôc ti gameñ 10, ma gameñ 9 sêyêc ñayham, ma gameñ ti-10-ñga tisac. Ma lau 7,000 sêmbac ndu. Gêñ dau kôm lau nañ sêmo tali, nañ sêtôc dau atu, ma sêtoc Anötô undambê-ñga ndê waê ti ñaclai atu sa.

¹⁴ Dinañ ti ñawapac tilu-ñga, ma titô-ñga kêpiñ bu hóc asê.

Dahuc ti-7-ñga tan

¹⁵ Têtñ dinañ añela ti-7-ñga yu dahuc, ma aô ganğô awha daêsam sêta yom ñanga yêc undambê bocdec bu, “Kwahic dec yac neñ Pômdau lu inj ndê Mesaya sem gôliñ nom ñagameñ sambuc. Ma gôliñ dau oc pacndê dom.”

¹⁶ Ma lau bata 24 nañ sêndôc ñac si pôn yêc Anötô anğô-ñga, nañ sêhu dau anğô sip nom, ma sêmpin inj, ¹⁷ ma sêsôm, “O Pômdau Anötô Ñaclai Ñadau, am nañ mbo têtñ ñamata-ñga, ma kwahic dec mbo. Yac bu anem dañge am bu am gêm gôliñ nom ti am nem ñaclai atu. ¹⁸ Lau nom-ñga atac ñandê sa, magoc kwahic dec ñac oc sêñsahê am nem atac ñandê. Ndoc meñ su, bu am êmsahê lau nañ sêmbac ndu su. Ma am oc kêtñ ñagêyô ñayham têtñ lau hon nañ sem akin am, lau propet ti am nem lau dabuñ, ma têtñ lau hon nañ sêtoc nem ñaê sa, lau tiwaê, ma lau waêmbe sêwhin. Tigenj lau nañ sêkôm nom tisac, nañ am oc señ ñac su.”

¹⁹ Ñac sêmpin Anötô su, goc gatam yêc Anötô ndê lôm dabuñ undambê-ñga kac sa, ma aô galic apa Anötô ndê pwac dabuñ-ñga yêc lôm dabuñ ñalôm. Ma sickac ti wapap gic, ma aô ganğô ñantinj atu, ma tiyhô gêm ma u gic ñalhuc atu ma ñanga gitôm ais.

12

Awhê dañ, ma Akô

¹ Têtñ dinañ gêñ dalô atu dañ hóc asê yêc undambê, ma kôm aô gasô. Aô galic awhê dañ, ma ac kêgihî inj ahuc gitôm ñakwê. Ayô yêc inj gahi ñapu, ma tata 12 sac inj ñagôlôn gitôm kin si sanem. ² Awhê dau daê, ma inj ndê ndoc kôc balêkoc-ñga meñ sa. Tu dinañ-ñga dec inj kêsahê ñandê atu, ma tan asê. ³ Ma gêñ dalô dañ tiyham hóc asê yêc undambê. Aô galic gêñ kokoc atu gitôm akô dañ. Inj ndê ñagôlôn 7, ma ñapo 10. Ma sanem kin-ñga 7 sac inj ndê ñagôlôn 7. ⁴ Ma inj ndê ñanguc gic tata umbon-ñga daêsam sa, ma kêbalip ñac sêsip nom si. Tata tonj lu gacgeñ sêlhac umbon, ma tonj dañ inj kêbalip sip nom gi. Goc inj gi kalhac awhê dau anğô-ñga, ma hôn bu inj kôc balêkoc su, goc inj neñ.

⁵ Ma awêhê dau kôc balêkoc ngac* danj. Inj ngac nanj oc nem gôlinj lau nom-nga honj ti njaclai atu, gitôm inj kôc tôc kinj-nga ain tu êmatôc njac-nga. Akô tac whinj bu neñ balêkoc dau, tigenj gitôm dom. Nahu bu sênghaho balêkoc dau su pi undambê gi, bu mbo whinj Anötö nanj ndöc pônj atu. ⁶ Ma balê dinda kölhö kêtî gi mbo gameñ sawa. Anötö kêyalinj gameñ sa gwananj yêc dindê, bu yob awêhê dau gitôm bêc 1,260.

⁷ Têñ dinanj aö galic sinj atu yêc undambê. Anötö ndê anjela njamata-nga Maikel ti inj ndê anjela sic sinj têñ akô, ma akô ti ndê anjela sac sic sinj ô. ⁸ Magoc akô ndê njaclai gitôm dom, dec inj ti ndê anjela sac sí mala sêmbo undambê-nga mba. ⁹ Anötö ndê anjela sêsoc njac su ma sêmbalinj njac sêsip nom si. Inj akô akwa dinanj, nanj dasam inj ndê njaê bu Sadanj me njac yeyec. Inj êlêmê kêsau lau nom-nga ma kêtôm njac bu sêkôm mêtê sac.

¹⁰ Têñ ndoc dinanj aö ganjô awha atu danj yêc undambê, nanj sôm, “Kwahic dec Anötö ndê ndoc bu nem gôlinj nom sambuc-nga, nanj hôc asê su, ma inj tôc inj ndê njaclai asê yêc awê. Inj ndê gwelenj nem lau si-nga kwahic dec njandô sa, ma lau honj oc sêlic †Mesaya ndê njaclai. Têñ njamata-nga Sadanj kalhac Anötö anjô-nga têñ acsalô ma ôbwêc honj, ma kêgôlinj yom pi yac neñ asidôwai. Magoc kwahic dec Anötö kêmasuc inj su yêc undambê. ¹¹ Dac nanj Anötö ndê Domba kêc sinj, nanj puc yac neñ asidôwai dôñ, ma sêhoc Anötö ndê yom njandô asê. Ma tu dinanj-nga njac sêku Sadanj dulu. Sêlhac njanga ma sêtôc dau dom bu lau sêndic njac ndu. ¹² Bocdijnanj mac lau undambê-nga, atac njayham ma atisambuc. Tigenj njawapac atu gic mac lau nom ti gwêc-nga njawaê. Oyaê. Sadanj sip têñ mac meñ, ma inj tac njandê atu andô. Nahu bu inj kêyalê bu inj ndê têm tiapê su.”

¹³ Têñ ndoc akô gêlic bu sêsoc inj su sip nom gi, nanj inj gic hu kêbulu awêhê nanj kôc balêkoc njac nanj. ¹⁴ Tigenj Anötö kêñ njamakê lu têñ awêhê dau gitôm macmponj atu danj ndê, bu hu sa ndi mbo inj ndê mala nanj Anötö kêyalinj sa su yêc gameñ sawa. Yêc dinanj Anötö oc yob inj tôm yala tö ma ayô 6, bu akô dau kôm inj tisac dom. ¹⁵ Têñ dinanj akô kac whasunj sa ma guluc bu atu sa bu hêc awêhê dau su. ¹⁶ Magoc Anötö gêm awêhê dau sa ma kôm nom hôc kôc, e bu nanj sa akêñ akô whasunj nanj sip nom njalôm gi. ¹⁷ Têñ dinanj akô tac njandê têñ awêhê dau, ma hu inj sinj sa gi, bu ndic sinj têñ inj ndê lau wakuc njatô. Njac lau nanj danjga wambu Anötö ndê yomsu ti sêsap Yisu ndê yom njandô dôñ. ¹⁸ M a akô dau gi kalhac kêpinj gwêc njadali.

13

Gêñ sac atu danj pi akêñ gwêc njalôm meñ

¹ Ma aö galic gêñ sac atu danj pi akêñ gwêc njalôm meñ. Inj ndê njagôlônj 7, ma njapo 10, ma sanem 10 sac njapo njahô tôm gi. Ma aö galic njaê sac sambuc 7 sêyêc inj ndê njagôlônj 7 dinanj. ² Gêñ sac dau nj-anjô gitôm pôsip pôm atu njaê lepat, ma gahi gitôm bea ndê, ma whasunj atu gitôm layon ndê. Ma akô nanj kalhac gwêc njadali, nanj kêñ ndê njaclai ti licwalô têñ gêñ sac dinanj, bu nem gôlinj lau sac nem inj anjô. ³ Aö galic gamboc atu yêc gêñ sac ndê njagôlônj danj, nanj gitôm sic inj ndu su, magoc gêñ dau tisa ma njayham sa tiyham. Lau sac nom-nga honj nanj sêlic gêñ dau, nanj sêhêdaê ma sêñkuc gêñ sac dau. ⁴ Ma sêlic bu akô kêñ inj ndê njaclai têñ gêñ sac, dec njac sêtoc akô sa ma sem akinj inj, ma

* **12:5:** Awêhê dinanj inj ti dôhônj Anötö ndê lau. Ma balê dau Yisu. Ma akô dinanj inj ti dôhônj Sadanj. Inj kêsahê bu senj Yisu su magoc gitôm dom. Dec tinjambu inj kêñ kisa Yisu ndê lau, magoc Anötö yob njac.

sem akinj gêj sac dau whiņ. Ma sêsôm têtj dandi, “Aluê! Gêj sac dinanj hôc gêlêc gêj honj su. Ŋamalac danj gitôm dom bu ndic siņ têtj inj!”

⁵ Gêj sac dau kôc ŋaclai bu sôm yom toc dau sa-ņga ma yom sac-sac gitôm ayô 42. ⁶ Dec gêj sac dau kac whasun sa bu sôm yom sac s ambuc pi Anôtô, ma pi inj ndê ŋaê, ma pi undambê, ma pi lau nanj sêndôc undambê whiņ. ⁷ Ma inj kôc ŋaclai bu ndic siņ têtj Anôtô ndê lau dabunj ma ku ŋac dulu. Inj kôc ŋaclai atu bu nem gôlinj lau honj, lau akêj nom ŋagameņ honj, ma akêj lau titonj-titonj, ma awha têtj têtj. ⁸ Ma lau nom-ņga honj nanj si ŋaê yêc Buku Tanli-ņga dom, nanj oc sêtoc gêj sac sa ma sênem akinj inj. Anôtô ndê Domba yob Buku Tanli-ņga dau. Inj Domba nanj nom dindêc mbasi eņ, ma Anôtô kêyalij inj sa ma kêyalê bu tinjambu, lau oc sêndic inj ndu.

⁹ Asa ndê dangasun bu yêc, nanj ŋgô yom dindêc. ¹⁰ Yomandô! Ŋawapac daêsam oc sêhôt asê. Lau ŋatô sic ŋawaê bu sêndôc gapocwalô, ma ŋatô oc sêndic ŋac ndu ŋa bienj baliņ. Bocdinaņ mac lau dabunj, alhac ŋanņga ma ahu nem akêj whiņ siņ dom.

Gêj sac tilu-ņga pi sa akêj nom ŋalôm

¹¹ Têtj dinanj aô galic gêj sac danj tiyham pi sa akêj nom ŋalôm meņ. Inj ndê ŋapo saunj lu, gitôm domba ŋatu danj ndê. Magoc inj ndê awha atu gitôm layon ndê. ¹² Gêj sac ŋamata-ņga nanj sic inj pi ŋagôlôj magoc ŋayham sa tiyham, nanj kêj ndê ŋaclai atu têtj gêj sac tilu-ņga dinanj, dec inj gêm gôlinj gêm inj anğô, ma kêgilil lau nom-ņga honj bu sênem akinj gêj sac ŋamata-ņga dinanj. ¹³ Ma gêj sac tilu-ņga kôm gêj dalô atu-tu. Inj sôm, ma ya sip akêj undambê meņ, ma lau honj sêlic. ¹⁴ Inj kôc ŋaclai bu kôm gêj dalô nem gêj sac ŋamata-ņga anğô, gêj sac nanj sic inj ŋa bienj baliņ, magoc mbo tali. Bocdinaņ inj kôm gêj dalô ma kêsau lau nom-ņga nanj sêkêj whiņ Yisu dom, ma kêj yatu têtj ŋac bu sêmasaņ gêj sac ŋamata-ņga ndê ŋagatu. ¹⁵ Ma inj kôc ŋaclai bu yu wayahô sôc gêj ŋagatu, dec gêj dau sôm yom asê. Ma lau nanj sem akinj gêj ŋagatu dom, dec inj gic ŋac ndu. ¹⁶ Inj kac lau honj ma sôm ŋanņga bu sêkôc ŋadalô danj pi ŋac si amba andô-ņga me pi ŋac si sêcbala. Lau tiwaê ma lau waêmbe, lau ti lêlôm ma lau ŋalôm sawa, lau nanj sem akinj ŋadaui ti lau nanj sêmbo ŋambwa, lau honj inj kac ŋac bu sêkôc ŋadalô dinanj. ¹⁷ Ma inj gic yao bu asa nanj kôc ŋadalô dom, nanj gitôm dom bu nemlhi gêj, ma gitôm dom bu kêj gêj têtj lau bu sênemlhi. Ma ŋadalô dau dinanj, inj gêj sac ŋamata-ņga ndê ŋaê me ŋaê ŋanamba.

¹⁸ Gêj sac ŋanamba dau ŋahu yêc siņ dau. Asa nanj ŋamalac ti gauc atu, nanj êņsahê bu kip namba dau ŋahu sa. Namba dau inj ŋamalac danj ndê namba, ma inj ndê namba 666.

14

Jon gêlic Anôtô ndê Domba ti inj ndê lau

¹ Tinjambu aô galic Anôtô ndê Domba kalhac Lôc †Sayon. Ma lau 144,000 nanj injlu damba si ŋaê kalhac ŋac si sêcbala, nanj sêlhac sêwhiņ inj. ² Ma aô ganğô awha danj sa akêj undambê. Awaha dau gitôm bu hêc ŋakêcsia, ma gitôm wapap nanj gic atu, ma gitôm hap nanj lau wê-ņga sic. ³ Lau 144,000 dinanj sêlhac pôtj atu, ti anęla atu hale ma lau bata 24 si anğô-ņga, ma sem wê wakuc danj. Anôtô gêm lau dinanj si yêc ŋamalac nom-ņga honj ŋalôm, ma ŋac tawasê sêņyalê wê dau. ⁴ Ŋac lau dinanj sem dabunj dau ŋapep, ma mêtê sac nanj kôm

ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga,* nañ sêkôm dan dom. Gameñ bocke nañ Anötö ndê Domba bu ndi, nañ ñac sêñkuc in. Domba dau gêmlihi ñac su yêc ñamalac nom-nga, ma kêñ ñac sêlhac inlu Anötö anğô-nga gitôm gêñ ñandô mbêc. ⁵ Ñac sêsôm yom tasan dan dom, ma ñac si giso mbasi.

Anjela tō si yom

⁶ Aō tanhê gameñ tiyham ma galic anjela dan hu mbo umbon, nañ kôc ñawaê ñayham bu hoc asê têtñ lau yêc nom ñagameñ hon, ma têtñ lau titoñ-titoñ ma awha têtñtêtñ hon. Ñawaê ñayham dau oc yêc ñapan, ma oc pacndê dom. ⁷ In sôm ña awha atu, “Atoc Anötö sa ma anem akin in, bu in kêñ undambê ti nom, ma gwêc ti bubata hon. Ma kwahic dec in ndê ndoc êmatôc lau-nga meñ sa su. Bocdinañ atoc in, ma apo in ndê waê sa.”

⁸ Dinañ su, ma anjela tilu-nga meñ ma sôm, “Malac atu Babilon† tisac su. Anğô su nañ! Babilon tisac sambuc. In hu Anötö sin ma kôm mêtê sac, ma hê lau daêsam sêsa in ndê lêtñ sac sêñkuc in, e ñac si gauc timboloc tôm lau nañ sênôm wain ma kêñ in ñac.”

⁹ Ma aō galic anjela titô-nga meñ kêkuc anjela lu dinañ, ma in sôm ña awha atu, “Mac lau hon nañ atoc gêñ sac ma in ndê ñagatu sa, ma akôc in ndê ñadalô pi nem sêmbalam me amam, nañ anğô. ¹⁰ Mac oc anşahê Anötö ndê atac ñandê. Yomandô! In ndê atac ñandê atu gitôm wain ñanga nañ in kêc sip laclhu bu mac anôm. Mac oc alhac Anötö ndê Domba ma anjela dabun anğô-nga, ma atap nem ñagêyô sac sa. Gêñ ñandê solpa ma ya oc kêñ ñandê atu têtñ mac. ¹¹ Y omandô! Lau hon nañ sem akin gêñ sac me in ndê ñagatu, ma sêkôc in ndê ñaê ñanamba pi ñac si ñamlic, nañ oc sêtap ñawapac atu dinañ sa. Gameñ nañ ñac sêmbo, nañ yawasu oc pi ñapan, ma oc pacndê dom. Ñac oc sêñsahê ñandê atu dau tôm acsalô ti ôbwêc hon, ma ñac oc sêñwhañ dau dom.”

¹² Yom dec kêñ puc mac lau nañ danam wambu Anötö ndê yomsu ma akêñ whin Yisu. Alhac ñanga, ma ahu nem akêñ whin sin dom!

¹³ Dinañ su, goc aō ganğô awha dan sa akêñ undambê, nañ sôm têtñ aō bu, “To yom bocdindec. Têtñ kwahic dec ma ndi, lau hon nañ sêsap si sêkêñ whin Pômdau dôn e sêmbac ndu, nañ oc sêtap Anötö ndê mwasiñ atu sa.” Ma Ñalau Dabun sôm, “Yomandô! Ñac oc sêñwhañ dau yêc gwelen nañ sêlhac ñanga ma sêkôm. Ma ñac si gwelen ña-ñandô oc êñkuc ñac pi undambê ndi.”

Anötö ndê anjela sic gêñ ñandô nom-nga sa

¹⁴ Têtñ dinañ aō galic dao sêsêp dan, ma ñamalac dan gitôm Ñamalac ndê Atu ndôc dao ñahô. Sanem gol dan sac in ñagôlôn, ma in kôc bien mbwê-alô ma ñamata sac andô. ¹⁵ Ma anjela dan sa akêñ Anötö ndê lôm dabun, ma ta yom awha atu têtñ in nañ ndôc dao ñahô bocdec bu, “Kwahic dec ôm nom-nga ñandô sa, ma gêñ hon tilôwê su. Bocdinañ dec kôc nem bien sa ndi, ma ndic gêñ ñandô sa pitigen.” ¹⁶ Dec in nañ ndôc dao ñahô, nañ sip têtñ nom gi, ma tim gêñ ñandô nom-nga ña in ndê bien dinañ, goc gic hon sa sêpitigen.

¹⁷ Ma anjela dan tiyham sa akêñ lôm dabun undambê-nga meñ, nañ kôc bien mbwê-alô dan ñamata sac andô. ¹⁸ Ma anjela dan tiyham nañ job ya yêc Anötö ndê alta, nañ sa meñ, ma mbwêc awha atu têtñ anjela nañ hêc bien ñamata bu,

* **14:4:** Jon to yom ma sôm bu lau dau sêyêc sêwhin lauwê dom, dec sêmbo ñawasi yêc Anötö anğô-nga. Magoc lau tîgauc daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôn mêtê sac tidau-tidau nañ kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga. Awê lu ñac nañ sem dau su, nañ bu sêyêc sêwhin dau, dec Anötö oc lic sac dom.

† **14:8:** Tijambu Jon to yom pi malac atu Babilon, ma gêm dôhôn in pi awê mockain-nga dan. Asam yêc Rev 17-19, ma alit footnote yêc Rev 17:1.

“Kôc nem bien, ma sôc ôm wain-nga nan yêc nom, nan ndi, ma ndic wain ñandô sa. Bu wain ñandô kwahic dec ñalôwê sa su.” ¹⁹ Dec añela dau sip nom gi ma tim wain ñandô nom-nga ña in ndê bien. Ma in gic sa pi gameñ sênem kin wain ñakwi-nga. Gêñ dinan ti dôhôn Anötö ndê atac ñandê pi lau sac nom-nga. ²⁰ Ma aö galic bu sem kin wain ñandô nom-nga dinan yêc malac atu ñamakê. Ma dac atu sa meñ, ma hêc sa ñasawa baliñ gitôm 300 kilometa, ma sun ñagaponñ atu. Ñagaponñ dau, hosi dan bu lom, dec oc meñ têtñ in tókwa.

15

Añela 7 ma ñawapac 7

¹ Dinan su, ma aö galic gêñ dalô atu dan tiyham yêc undambê, dec gasô ñandô. Añela 7 sêkôc ñawapac atu 7 bu sêkên pi lau sac nom-nga, nan ti ñawapac ñambu-nga nan Anötö oc kên. Bu ñawapac 7 dinan oc ndic dabin in ndê atac ñandê pi lau nom-nga e nom ñatêm pacndê. ² Ma aö galic gêñ dan gitôm gwêc nan ñawa gitôm glas, ma ya yêc ñalôm. Ma lau nan sêku gêñ sac atu d ulu, nan sêlhac gwêc dau ñamakê. Ñac lau nan sêtec bu sênem akin gêñ sac dau me sêtoc in ndê ñagatu sa, ma sêkôc in ndê ñaê ñanamba dom, ma ñalêñ dau dec sêku in dulu. Ñac sêkôc gêñ wê-nga ñaê hap nan Anötö dau kên têtñ ñac. ³ Ma ñac sem Anötö ndê ñgac akin Moses ndê wê ma Anötö ndê Domba ndê wê. Ñac sem bocdec, “O Pômdau Anötö Ñanğa. Am kôm gêñ atu-tu ti gêñ ñayham daêsam. O Kin atu, nan gêm gôlin nem lau tôm têm hon, am nem lêtñ in lêtñ ñandô ma gitêtñ en. ⁴ O Pômdau, am tigen dabun. Bocdinar solop bu lau hon sêtôc am, ma sêtoc am nem waêm sa. Lau akêtñ gameñ hon oc sêmeñ ma sênem akin am, bu kwahic dec sêlic yêc awê bu am kôm gêñ hon ñalêñ gitêtñ en.”

⁵ Dinan su, ma aö galic lau Israel-nga si fbac dabun ñagatam kac sa yêc undambê. Bac dau ti lau Israel-nga si lôm dabun yêc gameñ sawa, nan sêkên Anötö ndê yomsu yêc ñalôm. ⁶ Ma añela 7 sêsa akêtñ lôm dabun dau sêmeñ, ma sêkôc ñawapac atu 7. Ñac sêsôc ñakwê ñawasi sêsêp, ma sêkic po gol kêtñ ñac ñabapo. ⁷ Ma añela atu hale si dan kôc sêc 7 nan sêmasañ ña gol, ma kên têtñ añela 7 dinan. Anötö nan mbo tali ñapan, nan kên ñawapac tidau-tidau nan tôc in ndê atac ñandê asê, nan sip sêc 7 dinan e meñhu. ⁸ Têtñ dinan yawasu atu nan meñ akêtñ Anötö ndê ñawasi ti licwalô, nan gêm lôm dabun ñalôm ahuc. Ma tu dinan-nga gitôm dom bu lau dan sêsôc lôm dabun sêndi e añela 7 sêndic dabin si gwelen sêkên ñawapac 7-nga dinan pacndê.

16

Sêc ñawapac-nga 7

¹ Têtñ dinan aö gangô awha atu dan yêc lôm dabun ta yom têtñ añela 7 dinan bocdec bu, “Andi, ma ñawapac tôc Anötö ndê atac ñandê asê-nga nan yêc mac nem sêc, nan atac sa sip nom ndi.”

² Dec añela ñamata-nga tisa ma pô in ndê sêc tuc, ma kên ñawapac dan sip nom gi. Ma lau nan sêkôc gêñ sac ndê ñadalô ma sêpôn haduc têtñ in ndê ñagatu, nan gamboc andô gêm ñac ahuc ma sêñsahê ñandê atu.

³ Goc añela tilu-nga pô in ndê sêc tuc sip gwêc, ma gwêc gêm dau kwi ti dac yeyec gitôm ñgac batê dan ndê dac. Ma gêtñ tali gwêc-nga hon sêmbac ndu.

⁴ Añela titô-nga pô in ndê sêc tuc sip bu ti bubata, dec sêti dac. ⁵ Ma aö gangô añela nan yob bu, nan sôm, “O Pômdau dabun ñandô, am nan mbo têtñ ñamata-nga, ma kwahic dec mbo. Am kêmatôc lau, ma kên ñagêtñ têtñ ñac ñalêñ gitêtñ.

⁶ Nahu bu lau dinaŋ sêkêc am nem lau propet ti lau dabuŋ si dac siŋ. Ma kwahic dec am kêŋ dac têtŋ ŋac sênôm. Njagêyô dau gic ŋac ŋawaê solop.” ⁷ Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc aô ganŋô awha daŋ sa akêŋ alta, naŋ ô yom ma sôm, “Aêc, Pômdau Anötô Naclai Njatau. Am kêkuc yom ŋandô ma kêmatôc lau, ma kêŋ njagêyô solop têtŋ ŋac.”

⁸ Têtŋ dinaŋ aŋela tihale-ŋga pô iŋ ndê sùc tuc pi ac, dec ac pec lau nom-ŋga gitôm ya gêtŋ ŋac. ⁹ Njac sêŋsahê ŋandê atu ma sêtisac ŋandô. Magoc ŋac si ŋalôm ŋadandi ma ŋac sem dau kwi dom, ma sêtoc Anötô naŋ kêŋ njawapac dau têtŋ ŋac, naŋ sa dom. Mba! Njac sêsôm yom sac sambuc pi iŋ ndê ŋaê.

¹⁰⁻¹¹ Goc aŋela ti-5-ŋga pô iŋ ndê sùc tuc pi gêtŋ sac ndê pôŋ atu, ma gameŋ hoŋ naŋ gêtŋ sac gêm gôliŋ, naŋ njasec sa. Gamboc sac daêsam sem lau sac nom-ŋga ahuc, ma sêŋsahê ŋandê atu e kôm ŋac sêseŋ êmbala. Magoc ŋac sem dau kwi ma sêhu si mêtê sac siŋ dom. Sêsôm yom sac-sac pi Anötô undambê-ŋga bu iŋ kêŋ njawapac dinaŋ têtŋ ŋac.

¹² Ma aŋela ti-6-ŋga pô iŋ ndê sùc tuc sip bu atu Yupretes, dec bu dau pa. Bocdinaŋ kiŋ naŋ sêmeŋ akêŋ gameŋ ac pi-ŋga, naŋ si seŋ yêc bu sêlom bu dau. ¹³ Ma aô galic ŋalau sac tó, naŋ sêtôm pocwê. Daŋ sa akêŋ akô whasuŋ, ma daŋ sa akêŋ gêtŋ sac whasuŋ. Ma ŋalau sac titô-ŋga sa akêŋ propet tasanj* whasuŋ. ¹⁴ Sadaŋ ndê ŋalau sac tó dinaŋ sêkôm gêtŋ dalô atu-tu. Ma sêsa si bu sêndic kiŋ nom-ŋga hoŋ sa, bu sêndic siŋ têtŋ têm Anötô Naclai Njatau ndê bêc atu hôc asê. ¹⁵⁻¹⁶ Ma ŋac sic kiŋ hoŋ sa sêmo gameŋ naŋ yêc Yom Hibru sêsam bu Amagedon.

Pômdau sôm yom bocdec, “Ayob daôm njapep! Aô wakêŋ puc pi ndoc wameŋ-ŋga dom, aô wameŋ gitôm ŋgac kaŋ. Mac lau naŋ anem ali ma amasaŋ daôm njapep ambo, mac oc atac njayham tu atap Anötô ndê mwasin sa-ŋga. Tigeŋ lau naŋ sêmasaŋ dau dom têtŋ bêc aô wambu wameŋ, naŋ ŋac oc maya dau atu, gitôm lau naŋ sêmo ŋamlic ŋambwa.”

¹⁷ Têtŋ dinaŋ aŋela ti-7-ŋga pô iŋ ndê sùc tuc pi umbon. Ma awha atu daŋ akêŋ pôŋ atu yêc lôm dabuŋ ta yom ma sôm, “Gêŋ hoŋ pacndê su!” ¹⁸ Ma sickac ti wapap gic ti njakêcsia atu, ma tiyhô gêm. Tiyhô dau atu andô. Têtŋ lau ŋamata-ŋga si têm e meŋ têtŋ kwahic dec, tiyhô daŋ gêm atu gitôm iŋ dinaŋ dom. ¹⁹ Anötô gauc gêm malac atu Babilon ndê lau si mêtê sac, dec kêmatôc ŋac gitôm iŋ kêŋ iŋ ndê tac ŋandê atu sip laclhu daŋ ma kêŋ têtŋ ŋac bu sênôm. Ma tu dinaŋ-ŋga tiyhô atu dau gêm e gic malac atu Babilon kôc gi toŋ tó. Ma lau nom-ŋga si malac hoŋ sêtisac bocdinaŋ. ²⁰ Ma nduc ti lôc hoŋ siŋga. ²¹ Ma u ŋalhuc ŋaŋga gitôm hoc ais sip meŋ tuc lau. Ais dinaŋ atu sac ma njadehe gitôm 40 kilogram tôm gi. Gêtŋ dau kêŋ njawapac atu têtŋ lau nom-ŋga, ma sêsôm yom sac sambuc pi Anötô.

17

Awhê mockaiŋ-ŋga ma gêtŋ sac

* **16:13:** Jon sam gêtŋ sac tilu-ŋga naŋ sa akêŋ nom ŋalôm (Rev 13:11-18) bu propet tasanj. Nahu bu iŋ kôm gêtŋ dalô atu-tu bu êŋsau lau nom-ŋga. Alic Rev 19:20.

¹ Ma anjela nanj sêkôc sûc 7, nanj si danj têtj aô menj ma sôm, “Mwenj ma lic! Njagêyô nanj Anötö oc kêj têtj lauwê mockainj-nga honj njadinda,* nanj ndöc gamej nanj bu daêsam sêpoc, n anj aô bu watôc têtj am. ² Kinj nom-nga daêsam sêtêtj awhê mockainj-nga dinanj si, ma sêkôm mêtê mockainj-nga sêwhinj inj. Ma lau nom-nga sêjkuc inj ndê mêtê sac sêwhinj, e njac si gauc timboloc gitôm lau nanj sênôm wain njanga ma kêinj njac.”

³ Têtj dinanj Njalau Dabuj kôm aô gatuj kainj danj sa, ma anjela dau kôc aô gasa gamej sawa ga. Ma yêc dindê aô galic awhê danj ndöc gêtj sac kokoc njahô. Gêtj sac dinanj ndê njagôlôj 7, ma njapo 10, ma aô galic njê sac-sac gêm inj njamic sambuc ahuc. ⁴ Awhê dau sôc njakwê njayham dadalô kokoc ma njamayanj. Ma inj kêtjôlôj dau nj gol, ma hoc njayham, ma nj gêtj njawasi gwêc-nga nanj sêsam bu pearl. Sûc gol danj yêc inj amba, ma inj ndê mêtê sac ti mêtê njadômbwi atu nanj inj kôm, nanj sip sûc dau njalôm e menju. ⁵ Ma inj ndê njê nanj njahu yêc sinj dau, nanj sêto pi inj sêcbala bocdec bu:

Malac atu Babilon.

Lauwê mockainj-nga ma mêtê njadômbwi nom-nga honj
Njadinda.

⁶ Inj awhê nanj kêtjilô lau nom-nga bu sêndic Anötö ndê lau dabuj nanj sêhoc yom asê pi Yisu, nanj ndu. Ma aô galic bu dac nanj sêkêc sinj, nanj kôm awhê dinanj ndê gauc tisac, gitôm inj nôm wain njanga. Aô galic inj ma gasô njandô.

⁷ Goc anjela ndac aô bocdec bu, “Bocke dec am sô? Kêj danjam aô, dec oc wawê gêtj sac ti njagôlôj 7 ma njapo 10, ma awhê nanj ndöc gêtj sac dau njahô, nanj njahu sa têtj am. ⁸ Gêtj sac dinanj inj mbo munj-nga, magoc kwahic dec inj anjô mba. Ma tinjambu inj oc pi sa akêj surj baliinj sac ma Anötö oc serj inj su ninja gacgerj. Ma lau nom-nga oc sêhêdaê njandô têtj têtj sêlic gêtj sac dau. Njahu bu njamata-nga gêtj sac dau mbo, ma kwahic dec anjô mba, tigerj tinjambu oc mbu menj tinjham. Anötö kêyalê lau sac nom-nga dinanj gwananj su, têtj ndoc inj kêj undambê ti nom, dec inj to njac si njê sip Buku Tanji-nga dom.

⁹ “Lau nanj sêkôc gauc njapep, nanj oc sênyalê gêtj dau njahu. Gêtj sac ndê njagôlôj 7 sem dôhônj lôc 7 nanj awhê dau ndöc. ¹⁰ Ma sem dôhônj kinj 7 whinj. Kinj amandanj si ndoc pacndê su, ma kwahic dec kinj ti-6-nga gêm gôlinj mbo, ma kinj ti-7-nga ndê ndoc yêc dôj yêc. Tinjambu kinj dau oc menj, magoc inj oc nem gôlinj njasawa baliinj dom. ¹¹ Ma gêtj sac nanj munj-nga mbo, ma kwahic dec anjô mba, nanj oc ti kinj ti-8-nga. Inj oc mbo whinj kinj 7 si tonj, magoc inj gic waê bu Pômdau oc serj inj su ninja. ¹² Ma njapo 10 nanj am gêlic, nanj sêti dôhônj kinj 10 nanj si ndoc sênem gôlinj-nga yêc dôj yêc. Tigerj têtj ndoc gêtj sac mbu menj bu nem gôlinj, nanj kinj 10 dinanj oc sênem gôlinj sêwhinj inj. Magoc njac si ndoc dau oc apê enj. ¹³ Njac honj oc sêpiinj dau dôj, ma sêkêj njac si njac lai têtj gêtj sac ma sêsôc inj njapu. ¹⁴ Ma njac oc sêndic sinj têtj Anötö ndê Domba ti inj ndê lau. Tigerj Domba dau oc ku njac dulu. Njahu bu Anötö ndê Domba inj kinj honj si Kinj, ma inj pômdau honj si Pômdau. Ma inj ndê lau oc sêlhac sêwhinj inj. Njac lau

* **17:1:** Yêc 17:5 Jon whê sa bu yom nanj inj to pi lauwê mockainj-nga njadinda, nanj hêganônj malac Babilon, ma Rev 18:1-24 tôc njalêj nanj Anötö oc kêj njagêyô têtj inj, nanj asê. Lau njatô gauc gêm bu inj to yom dau pi malac Rom. Ma lau njatô sênyalê bu yom dau gitôm yom gôlinj danj, ma hêganônj lau honj nanj sêtec bu sêsôc Anötö njapu ma sêkêj kisa inj ndê lau, tôm lau Babilon-nga sêkôm têtj lau Israel-nga munj su. Mêtê mockainj-nga ti dôhônj pi mêtê sac nanj lau kainj dinanj sêkôm (alic Ais 23:16-17; ma Nah 3:4). Jon sôm bu awhê mockainj-nga ndöc kêpiinj bu daêsam, tôm malac Babilon dau (Jer 51:13).

nanj in kÛyalinj ñac sa sÛti in ndÛ, ma kÛgalÛm ñac sa, ma sÛsap si sÛkÛnj whin in dÛnj ñapanj.”

¹⁵ Ma anjela dau gic tÛku yom ma sÛm tÛnj aÛ, “Am gÛlic bu daÛsam nanj awhÛ mockainj-nga ndÛc. Bu dinanj sem dÛhÛnj lau titoj-titoj ma lau awha tÛjtÛnj, ma lau akÛnj nom ñagamenj honj. ¹⁶ Ma am gÛlic gÛnj sac ti in ndÛ ñapo 10 nanj sÛti dÛhÛnj kinj sac 10 dinanj. Ñac oc sÛkÛnj kisa awhÛ mockainj-nga dau, ma sÛkÛm in tisac. Ñac oc sÛkÛc in ndÛ ñakwÛ su, sÛnej in ndÛ ñamsÛm, ma sÛkÛnj ya nejn in su. ¹⁷ Ñac oc sÛkÛm bocdinanj, ñahu bu AnÛtÛ dau kÛnj gauc sip ñac si ñalÛm bu sÛkÛnj si ñaclai tÛnj gÛnj sac ma sÛsÛc in ñapu, ma sÛkÛnj kisa awhÛ mockainj-nga. AnÛtÛ kÛyalinj ñagÛyÛ dinanj sa gwananj su, ma kinj sac dinanj oc sÛkÛm in ndÛ yom ñandÛ sa. ¹⁸ AwhÛ mockainj-nga nanj am gÛlic su, in j ti dÛhÛnj malac atu nanj kinj nom-nga honj sÛsÛc in ndÛ ñagÛlinj sac-nga ñapu.”

18

Babilon tisac

¹ Dinanj su, ma aÛ galic anjela danj tiyham sip akÛnj undambÛ mej. In ndÛ ñaclai atu, ma in ndÛ ñawÛ ti ñawasi atu pÛ nom. ² Ma in mbwÛc awha atu, “Malac atu Babilon tisac su. AÛc, tisac su ma tigasanj. Kwahic dec lau danj oc sÛndÛc malac dau tiyham dom, ma oc ti ñalau sac si gamenj, ma mbac nanj sejn gÛnj ñasu, nanj si gamenj. ³ Malac dau tisac, ñahu bu in wÛ lau nom-nga sÛsa sejn sac-nga gitÛm awhÛ mockainj-nga danj. Kinj nom-nga sÛkÛm mÛtÛ sac sÛwhin in, ma lau nom-nga bocdinanj. Ñac sÛnjuc in ndÛ mÛtÛ sac e ñac si gauc timboloc tÛm lau nanj sÛnÛm wain ma kÛnj in ñac. Ma lau sÛtidulu gÛnj-nga sÛtap awa atu sa tu in ndÛ mÛtÛ Ûmwasiñ dau ña gÛnj ñayham-ñayham-nga.”

⁴ Ma aÛ ganjÛ awha danj tiyham akÛnj undambÛ nanj sÛm yom bocdec, “O anej lau. AnjÛ! AlhÛ su yÛc malac dinanj ma ambo awÛ, mboe mac anjuc in ndÛ mÛtÛ sac ma atap ñawapac atu sa tÛm in dau. ⁵ AlhÛ su, ñahu bu in ndÛ sac pi e gi suj undambÛ sa, ma AnÛtÛ gauc gÛm mÛtÛ sac honj dinanj. ⁶ Kwahic dec sac nanj malac dau kÛm tÛnj lau, nanj oc sÛd tidim lu mbu tÛnj in. Inj oc ÛñsahÛ ñawapac atu, nanj hÛc gÛlÛc ñawapac nanj in kÛnj tÛnj lau, nanj su. Oc nditÛm in nÛm gÛnj yÛc dau ndÛ laclhu ñawapac-nga nanj in kÛnj tÛnj lau sÛnÛm. ⁷ TÛnj ñamata-nga inj toc dau sa, ma kÛmwasiñ dau ña gÛnj ñayham-ñayham. Tigenj kwahic dec inj oc ÛñsahÛ ñawapac ti ñandÛ atu ò gÛnj ñayham dinanj su. TÛm ñasawa balinj lec inj sÛm yom pi dau bocdec bu, ‘AÛ gambo gatÛm kwin, ma oc wambo ñayham enj. Watanj danjibo gitÛm awhÛ sawa danj dom.’ ⁸ Tu dinanj-nga, yÛc bÛc tigenj ñalÛm, ñawapac daÛsam oc nem inj ahuc. Inj ndÛ lau oc sÛpÛnda gÛnj danenj-nga, daÛsam oc sÛmbac ndu ma daÛsam oc sÛtanj danjibo, ma PÛmdau AnÛtÛ oc kÛnj ya nejn in su. AnÛtÛ inj Ñaclai Ñadau, ma inj oc ÛmatÛc inj, ma kÛnj ñawapac honj dinanj tÛnj inj.

⁹ “Ma kinj nom-nga nanj sÛkÛm mÛtÛ sac sÛwhin inj, ma sÛpo dau sa ña in ndÛ gÛnj ñayham-ñayham, nanj oc sÛlic yawasu atu nanj sa akÛnj inj. Ma ñac oc sÛtanj atu pi inj. ¹⁰ ÑandÛ nanj inj hÛc, nanj oc kÛm ñac sÛtÛc dau atu, ma ñac oc sÛlhac ahÛ ma sÛtanj bocdec bu, ‘OyaÛ, OyaÛ! O malac atu Babilon. Muñ-nga am malac ti ñaclai atu! Tigenj acgatu ñasawa tigenj lec am tisac, ma gacgenj ginjam su!’

¹¹ “Ma lau sÛtidulu gÛnj-nga bocdinanj. Ñac honj oc sÛtanj atu tu inj-nga. Ñahu bu inj ginja su, ma lau mba bu sÛnemlhi ñac si wapa tiyham. ¹² Muñ-nga lau Babilon-nga semlhi ñac si gÛnj kainj gitÛm gol, silba, ma ñhoc ñayham-ñayham, pearl, ma po ñawasi ti ñadalÛ ñayham-ñayham. Ma semlhi a ñayham tidau-tidau,

ma gêj daêsam nanj lau sêmasanj nja a najham-najham, ma nja elepan njapo ti ain, brons, ma hoc njawasi. ¹³ M a semlhi gêj nanj dakêj sip gêj danen-nja gitôm msê, ma semlhi a njakwi ti gêj njamalu najham njaôli atu-tu, wain, olib njakwi, bolom ma plawa. Ma semlhi makao, domba, hosi, ma kaleta. Ma semlhi lau njatô tu bu sêti njac si lau akinj njambwa-njga.

¹⁴ “B oc dinanj lau wapa-njga dinanj oc sêsôm, ‘Gêj najham-najham honj nanj am tac whinj, nanj kwahic dec ginjga su. Am nem mone ti njawasi honj pacndê sambuc.’ ¹⁵ Lau nanj sêtidulu gêj dau ma sêtap mone daêsam sa yêc Babilon, nanj oc sêlhac ahê ti sêtôc dau atu, ma sêhu danjgibo atu asê ti sêtanj. ¹⁶ M a njac oc sêmbwêc, ‘Oyaê, Oyaê, malac atu! Njamata-njga am nem lau sêsôc njakwê najham gitôm kinj si. Ma g ol ti pearl ma hoc najham-najham daêsam ti nem gôlôj atu. ¹⁷ Tigenj acgatu njasawa tigenj ma gêj najham honj dinanj sinjga su.’

“Ma lau nanj sem gôlinj wanj atu gwêc-njga, ma lau nanj sêkôm gwelenj sêmbowanj, ma lau nanj sêpi wanj sêsôc sêsa tu sêtap awa sa-njga, nanj honj oc sêlhac ahê ma tahê. ¹⁸ Têj ndoc sêlic yawasu atu nanj pi akêj malac dau, nanj njac oc sêsôm, ‘Malac danj hôc gêlêc malac atu dinanj su dom. Yomandô!’ ¹⁹ Njac si njalôm oc njawapac atu e sêkêj kop pi njac njagôlôj. Ma njac oc sêtanj atu ti sêmbwêc bocdec bu, ‘Oyaê, Oyaê, malac atu! Njamata-njga inj malac ti lêlôm. Ma wanj njadau honj nanj sêkôc wapa sêsôc sêsa njapanj, nanj sêtap mone atu sa yêc inj. Magoc acgatu njasawa tigenj lec ma inj ginjga su.’”

²⁰ Ma aô ganjô awha danj sôm yom bocdec bu, “Mac lau undambê-njga honj atac najham atu! Anötô ndê lau njaposel, ti lau propet, ma lau dabunj njatô, mac honj atisambuc! Kwahic dec Anötô kênj njagêyô têj malac atu Babilon, ô mêtê sac nanj Babilon kôm têj mac.”

²¹ Têj dinanj anjela nanjga danj hôc hoc atu danj sa, goc tuc sip gwêc gi, ma sôm, “Nalêj tigenj Anötô oc tôc inj ndê njac lai asê ma senj malac atu Babilon su. ²² Lau danj oc sêmbowalac dau njalôm tiyham dom. Oc tôm dom bu dangô lau wê-njga sêyu gasuc me haduc ma sêndic hap tiyham. Ma lau nanj sêkôm gwelenj tidau-tidau me lau nanj sêmasanj bolom, nanj si danj oc sêmbowalac tiyham dom. ²³ Lam danj oc njawê sa dom, ma lauwhê ti njac oc sênem dau tiyham dom. Munj-njga lau Babilon-njga nanj sêtidulu gêj, nanj sêti lau tiwaê nom-njga. Ma Babilon ndê mêtê sac gic wasu lau honj e njac si gauc kênjsônj ma wê njac sêsa senj sac-njga. ²⁴ Ma yêc malac dau, lau sêkêc Anötô ndê lau propet ti ndê lau dabunj si dac sinj, tôm njac sic Anötô ndê lau njatô ndu yêc nom njagamenj honj.”

19

Lau undambê-njga sêmpinj Anötô

¹ Têj dinanj aô ganjô nj akêcsia atu yêc undambê g itôm lau daêsam sêmbwêc bocdec, “Haleluya! Tampinj yac nenj Anötô, bu inj ndê njac lai ti waê ma njawasi atu, ma mwasinj nem lau si-njga yêc inj tawasê. ² Tampinj inj, bu inj kêmatôc lau njalêj gitêj ma ti yom njandô. Bu malac atu Babilon inj gitôm awê mockainj-njga danj, ma inj ndê mêtê sac tidau-tidau kôm gamej nom-njga honj sêtisac. Ma kwahic dec Anötô kêmatôc malac dau ma kênj njagêyô atu ô inj ndê lau akinj si dac.” ³ M a njac honj sêmbwêc tiyham ma sêsôm, “Haleluya! Yawasu atu oc pi akêj Babilon njapanj.” ⁴ Ma lau bata 24 ti anjela atu hale sêpônj haduc ma sêmpinj Anötô nanj ndôc ndê pôj atu. Ma sêmbwêc bocdec, “Yomandô! Haleluya!”

⁵ Têj dinanj aô ganjô awha danj s a akêj pôj atu, nanj sôm, “O Anötô ndê lau akinj! Mac lau honj nanj atoc inj sa ma asôc inj njapu, mac lau tiwaê ma lau

waêm̄ba hoŋ amp̄iŋ yac neŋ Anötö!” ⁶ Ma aö gaŋgô aw̄ha daêsam sêmbwêc yom tiyham. Njakêcsia dau gitôm bu hêc atu, ma gitôm wapap gic. Ma sêsôm, “Haleluya! Yac neŋ Pômdau, Anötö Njalai N̄adau, gêm gôliŋ gêŋ hoŋ. ⁷ Datoc iŋ ndê waê sa ti atac ŋayham atu! Bu ndoc meŋ sa bu Anötö ndê Domba nem iŋ ndê aw̄hê.* Awhê dau kêmasaŋ dau su, ⁸ ma Anötö kêŋ ŋakwê ŋayham ma ti ŋawasi atu têt̄ iŋ bu sôc.” Njakwê ŋayham dinaŋ gêm dôhôn̄ mêtê gitêt̄ hoŋ naŋ Anötö ndê lau dabuŋ sêkôm.

⁹ Goc aŋjela dinaŋ sôm têt̄ aö, “To yom dindec, ‘Atac ŋayham mac lau hoŋ naŋ Anötö kêgalêm mac sa bu aneŋ Domba ndê mwasiŋ nem aw̄hê-ŋga.’” Ma iŋ gic têt̄ku yom ma sôm, “Yom dindec iŋ Anötö ndê yom ŋandô.” ¹⁰ Aö gaŋgô yom dinaŋ su, goc gahu dauŋ gayêc iŋ gahi-ŋga bu wamp̄iŋ iŋ. Magoc iŋ kalhac aö ahuc ma sôm, “Mba! Kôm bocdinaŋ dom! Bu aö ŋgac akiŋ ŋambwa, gitôm am, ma gitôm am nem asidôwai hoŋ naŋ sêsap yom ŋandô pi Yisu dôŋ. Pôn̄ hamduc têt̄ Anötö ma nem akiŋ iŋ tigen! Bu yom ŋandô naŋ lau sêhoc asê pi Yisu, naŋ ti lau propet si yom, naŋ ŋahu andô.”

Sij̄ atu têt̄ bêc ŋambu-ŋga

¹¹ Têt̄ dinaŋ aö galic undambê kac sa, ma hosi sêsêp daŋ kalhac aö aŋôn̄-ŋga. Ma ŋgac naŋ ndöc hosi dau ŋahô, naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê bu “N̄gac sôm yom ŋandô ti kôm ndê yom ŋandô sa-ŋga.” Iŋ kêmatôc yom ma gic siŋ têt̄ lau ŋalêt̄ gitêt̄. ¹² Iŋ tandô gitôm ya ŋawê, ma sanem kiŋ-ŋga daêsam sac iŋ ŋagôlôn̄. Ma ŋaê naŋ Anötö to pi iŋ, naŋ ŋamalac daŋ sêŋyalê dom. Iŋ tigen kêyalê. ¹³ Aö galic ŋakwê baliŋ naŋ iŋ sôc, naŋ dac hi ahuc.† Sêsam iŋ ndê ŋaê bu, “Anötö ndê Yom.” ¹⁴ Ma lau siŋ-ŋga undambê-ŋga sêndôc hosi sêsêp, sêsôc ŋakwê sêsêp ŋawasi ŋayham, ma sêŋkuc iŋ. ¹⁵ Aö galic bieŋ ŋamata sa yêc iŋ ndê whasuŋ bu ndic lau sac nom-ŋga, ma iŋ kôc tôc kiŋ-ŋga ti ŋaclai atu bu êŋgwiniŋ ŋac ma ku ŋac dulu. Anötö Njalai N̄adau iŋ tac ŋandê atu pi lau nom-ŋga, ma ŋgac dinaŋ oc kwê ŋac dôŋ, gitôm lau sêkwê wain ŋandô dôŋ e ŋakwi sa. ¹⁶ Ma aö galic bu sêto ŋaê daŋ pi iŋ ndê ŋakwê, ma pi iŋ apuhu bocdec bu, “Kiŋ hoŋ si Kiŋ, ma pômdau hoŋ si Pômdau.”

¹⁷ Têt̄ dinaŋ aö galic aŋjela daŋ kalhac ac ŋahô. Ma iŋ mbwêc aw̄ha atu têt̄ mbac hoŋ naŋ sêhu sêmbô lôlôc bocdec bu, “Akac daôm sa amen, bu aneŋ mwasiŋ atu naŋ Anötö kêmasaŋ. ¹⁸ Amen ma aneŋ lau sac nom-ŋga si ŋamsôm. Kiŋ ti lau bata siŋ-ŋga ma lau atu-tu, ma lau siŋ-ŋga ti ŋac si hosi, lau akiŋ ti lau naŋ sêmbô ŋambwa, ma lau tiwaê ma lau waêm̄ba, lau hoŋ dinaŋ mac ameneŋ aneŋ ŋac si ŋamsôm.”

¹⁹ Ma aö galic gêŋ sac ŋamata-ŋga, ma kiŋ nom-ŋga, ma ŋac si lau siŋ-ŋga hoŋ sêkac dau sa bu sêndic siŋ têt̄ iŋ naŋ ndöc hosi sêsêp ŋahô ti iŋ ndê lau. ²⁰ Magoc sêkôc gêŋ sac dau dôŋ, ma propet tasan̄ whiŋ. Propet tasan̄ dinaŋ, iŋ gêŋ sac tilu-ŋga naŋ kôm gêŋ dalô atu-tu gêm gêŋ sac ŋamata-ŋga aŋgô. Iŋ kôm gêŋ dalô dinaŋ ma kêsau lau naŋ gêŋ sac ndê ŋadalô kalhac ŋac si sêcbala ma sêpôn̄ haduc têt̄ iŋ ndê ŋagatu. Têt̄ ndoc sêlô gêŋ sac lu dinaŋ dôŋ, naŋ ŋac sic iŋlu ndu dom. Sêmbô tali, ma sêmbaliŋ iŋlu sêsip sê atu ya-ŋga, naŋ gêŋ ŋandê solpa golum ŋapaŋ. ²¹ M a bieŋ ŋamata sa akêt̄ ŋgac naŋ ndöc hosi ŋahô whasuŋ, ma gic iŋlu si lau hoŋ ndu. Ma mbac hoŋ sêhu sêsip ma seŋ ŋac si ŋamsôm. Seŋ ma seŋ ma seŋ, e sêlic ŋa tandô.

* **19:7:** Awhê naŋ Domba oc nem, naŋ gêm dôhôn̄ lau hoŋ naŋ sêkêt̄ whiŋ Yisu, naŋ sêti iŋ ndê gôlôwac dabuŋ. † **19:13:** Lau ŋatô gauc gêm bu dac dinaŋ iŋ ndê ŋacyo si dac - alic Rev 14:14-20; ma Ais 63:1-3. Ma ŋatô gauc gêm bu Yisu dau ndê dac, naŋ iŋ ndê ŋacyo sêkêc siŋ.

20

Yala 1,000

¹ Ma aõ galic anjela dan sip akêñ undambê meñ. In anjela nan kôc ki bu yob sur baliñ sac ñagatam. Ma in kôc sen gapocwalô-nga atu dan yêc in amba. ²⁻³ In sip nom gi ma kôc akô dôñ, mboc akwa nan dasam bu ñgac yeyec me Sadan. In kôc in ma sô in dôñ ña sen dinan, goc kêbaliñ in sip sur baliñ gi. Ma in kêlahi gatam ahuc ma sap dôñ. Sadan oc ndôc gapocwalô dinan gitôm yala 1,000. Boddinan oc tôm dom bu in sa ndi bu êñsau lau nom-nga tiyham e yala 1,000 dinan pacndê su. Ma tinambu Anötô oc êñgapwêc in su ma in oc sa awê meñ ma mbo ñasawa apê.

⁴ Aõ tanhê undambê tiyham, ma galic lau nan Anötô kêñ ñaclai têtñ ñac bu sêmatôc lau, nan sêndôc si pônñ atu. Ma aõ galic lau ñatô. Muñ-nga lau dinan sêlhac ñanğa ma sêpuc Anötô ndê yom dôñ, ma sêhoc yom asê pi Yisu. Ñac sêpônñ haduc têtñ gêtñ sac ma têtñ in ndê ñagatu dom, ma sêkôc in ndê ñadalô pi ñac si sêcbala me amba dom. Ma tu dinan-nga lau ñatô sêkêñ kisa ñac ma sêtim ñac si ñagôlônñ kic. Magoc kwahic dec Anötô uñ ñac sa sêmbô tali tiyham, bu sênem g ôlin sêwhiñ Yisu gitôm yala 1,000. ⁵ Dinan ti têtñ lau ñamata-nga sêtisa-nga. Lau ñatô nan sêmbac ndu su, nan oc sêtisa dom e yala 1,000 dinan pacndê. ⁶ Lau nan sêtisa têtñ têtñ ñamata-nga dinan, ñac lau dabuñ ma sêtap Anötô ndê mwasinñ atu sa. Ñac oc sêti lau dabuñsiga bu sêlhac Anötô lu Yisu anğô-nga, ma ñac oc sênem gôlin sêwhiñ in gitôm yala 1,000. Ma ñac oc sêmbô ñayham têtñ bêt Anötô êmatôc lau, bêt nan lau sêmbac ndu tidim tilu-nga.

Sadan ndê têtñ pacndê

⁷ Tinambu, têtñ yala 1,000 dinan pacndê su goc Anötô oc êñgapwêc Sadan su yêc gapocwalô. ⁸ Ma in oc sa ndi bu êñsau lau nan sêmbô nom ñagameñ hoñ, ma ndic ñac sa bu sêndic sinñ têtñ Anötô ndê lau. Sadan oc ndic lau daêsam andô sa, nditôm ganğac gwêc-nga, oc dasê sa nditôm dom. Anötô ndê ñacyo dinan sêtôm Gog ma Magog.* ⁹ Aõ galic ñac sêti akêñ gameñ hoñ ma sêñsêlêñ tawahô sa e sêhôt asê gameñ nan Anötô ndê lau sêndôc. Gameñ dinan malac atu nan Anötô tac whiñ. Ma sêngihi Anötô ndê lau ahuc bu sêndic ñac, magoc Anötô kêñ ya sip akêñ undambê meñ gêtñ ñac hoñ su. ¹⁰ Ma têtñ dinan in kêñ ñagêyô atu têtñ Sadan nan kêsau ñac. In kêbaliñ in sip sê atu ya ti gêtñ ñandê solpa-nga, nan muñ-nga sêmbaliñ gêtñ sac lu propet tasanñ sêsip si su. Yêc gameñ dindê ñac oc sêñsahê ñandê atu andô ñapanñ têtñ acsalô ma têtñ ôbwêc, oc pacndê dom.

Anötô oc êmatôc lau batê

¹¹ Dinan su, goc aõ galic pônñ sêsêp atu, ma Pômdau dau ndôc ñahô. Ma umboñ ma nom giñga su yêc in anğô-nga, ma pacndê sambuc. ¹² Goc aõ galic lau batê hoñ nan sêtisa tiyham. Lau tiwaê, ma lau waêmbe sêwhiñ, hoñ sêtisa s êmbô tali tiyham, ma sêlhac Anötô ndê pônñ atu ña-ndô-nga. Muñ-nga, têtñ ndoc lau dinan sêmbô tali, nan yom pi ñac si mêtê, ma gêtñ hoñ nan sêkôm, nan sêto sip buku yêc undambê. Ma kwahic dec Anötô kac buku hoñ dinan sa, ma Buku Tanji-nga whiñ, bu êmatôc ñac hoñ êñkuc mêtê bocke nan sêkôm têtñ têtñ sêmbô tali. ¹³ Lau hoñ nan sêmbac ndu sêsip gwêc si, nan sêtisa yêc gwêc ñalôm. Ma lau batê sêsa akêñ gameñ bocke nan sêmbac ndu sêyêc nan. Ma Anötô kêmatôc ñac hoñ tôm gi, kêkuc gêtñ bocke nan ñac sêkôm su. ¹⁴ Pacndê

* **20:8:** Gog ma Magog - ñaê lu dinan hêganônñ lau hoñ nan danğapêc têtñ Anötô ma sêkêñ kisa têtñ in ndê lau. Alic yom ñatô yêc Ese 38-39.

su, goc inj kêbaliñ inj ndê ñacyo lu nanj sêsam bu, “Ñaclai Dambac Ndu-ñga” ma “Ñaclai Lambwam-ñga,” nanj sêsip sê atu ya-ñga ñalôm si. Ya atu dinanj ti gameñ bu lau sac sêmbac ndu tidim tilu-ñga. ¹⁵ Ma lau hoñ nanj si ñaê yêc Buku Tanjli-ñga dom, nanj Anötö kêbaliñ ñac sêsip ya atu sêwhiñ.

21

Malac Jerusalem Wakuc

¹ Têñ ndoc dinanj aö galic undambê wakuc, ma nom w akuc, bu nom ti gwêc ñamata-ñga ma undambê ñamata-ñga sinja su. ² Ma aö galic malac dabuñ Jerusalem wakuc, nanj Anötö kêñ sip akêñ undambê meñ. Inj kêgôlôñ malac wakuc dau ña gôlôñ ñayham kêlêc, gitôm sêñgôlôñ awhê danj tu bu nem ñgac-ñga. ³ Ma aö gangô awha atu danj sa akêñ pônj atu meñ, nanj sôm, “Kwahic dec Anötö ma inj ndê lau oc sêmo sêwhiñ dau. Inj dau oc ndôc whiñ ñac ti ñac si Anötö, ma ñac sêti inj ndê lau. ⁴ Ñawapac têm akwa-ñga hoñ pacndê su. Anötö oc puñ tasulu su yêc inj ndê lau tandô. Ma ñac oc sêmbac ndu me sêhóc ñandê tiyham dom, ma ñac oc tasulu sa me sêtañ danjgibo tiyham dom.”

⁵ Ma inj nanj ndôc pônj atu, nanj sôm têtj aö, “Kwahic dec aö oc wamasanj gêtj hoñ tiwakuc. Am to yom nanj aö wasôm têtj am, bu anej yom inj yom ñandô, ma am to sip bapia bu lau sêsam ma sêkêñ whiñ.” ⁶ Goc inj sôm têtj aö, “Aö gac hu gêtj hoñ, ma wandic dabiñ gêtj hoñ. Aêc, aö gati ñamata gêtj hoñ, ma aö gati ñambu gêtj hoñ. Ma kwahic dec gêtj hoñ ñandô sa su. Lau hoñ nanj bu yô ñac, nanj wakêñ bu têtj ñac sênôm yêc Bubata Tanjli-ñga. Aö wakêñ bu dau têtj ñac ñambwa. ⁷ Lau hoñ nanj sêlhac ñanga ma sêku sac dulu, nanj oc sêwêkainj gêtj wakuc hoñ dindec. Aö wati ñac si Anötö, ma ñac oc sêti anej balêkoc awhê ma ñgac. ⁸ Tigeñ lau nanj sêtôc dau ma sêsêc si sêkeñ whiñ Yisu ahuc, ma lau nanj sêkeñ whiñ dom, lau nanj sêkôm mêtê sac ti mêtê mockainj-ñga, ñac nanj sic ñamalac ndu, lau m bectoma, lau nanj sem akinj gwam, ma lau nanj sêkôm tasanj, lau kainj dinanj hoñ oc sêwêkainj gameñ ya-ñga, nanj ya sa ñapanj, ma gêtj ñandê solpa oc tunj ñac. Gêtj dinanj ti ñac si sêmbac ndu tilu-ñga.”

⁹ Aö gangô yom dinanj su, goc añela danj têtj aö meñ. Inj añela 7 nanj sêkôc sùc ñawapac ñambu-ñga-ñga, nanj si danj. Ma inj sôm têtj aö bu, “Mweñ, ma lic! Aö watôc têtj am, awhê nanj Anötö ndê Domba oc nem.” ¹⁰ Goc Ñalau kôm aö gatunj kainj danj sa, ma añela dau kôc aö sa ma kêñ aö galhac lôc atu danj ñahô. Ma malac dabuñ Jerusalem, nanj Anötö kêñ sip akêñ undambê meñ, nanj inj tôc têtj aö. ¹¹ Anötö ndê ñawasi gêm malac dau ahuc. Ma malac dau ñawasi sa gitôm hoc ñayham jasper ma ñawa gitôm glas. ¹² Aö galic tunj baliñ danj kêgihi malac dau, ma gatam 12, ma añela 12 nanj sêyob gatam. Ma yêc gatam 12 aö galic ñaê 12. Lau Israel-ñga si gôlôwac toñ 12 si ñaê dinanj. ¹³ G atam tô sêyêc tunj têtj ac pi-ñga, gatam tô têtj ac sip-ñga, gatam tô yêc ñamakê danja, ma gatam tô yêc danja. ¹⁴ Tunj dau sêkwê sac hoc atu 12 ñahô. Ma aö galic Anötö ndê Domba ndê lau aposel 12 si ñaê sêyêc hoc 12 dinanj.

¹⁵ Añela nanj sôm yom dau têtj aö, nanj kôc gêtj danem dôhônj gêtj-ñga danj nanj sêmasanj ña gol, bu nem dôhônj malac, ma tunj ti gatam. ¹⁶ Inj gêm dôhônj malac, ma tap sa bu malac ña-baliñ-ñga gitôm dôñ 12,000, ma gic pôc-ñga gitôm dôñ 12,000, ma pi lôlôc-ñga gitôm dôñ 12,000.* ¹⁷ Ma inj gêm dôhônj tunj dau ñadandi, nanj gitôm dôñ 144.† Inj kêkuc dôhônj nanj ñamalac sênem dôhônj gêtj-ñga, ma gêm

* **21:16:** Dôñ dinanj sêsam bu ‘Stedia,’ ma stedia 12,000 dinanj gitôm 2,200 kilometa. † **21:17:** Dôñ dinanj sêsam bu ‘Kyubit,’ ma kyubit 144 gitôm 65 mita.

dôhôn malac dau. ¹⁸ Tun dinan, sêmasan nja hoc njasasi jaspas. Ma malac dau sêmasan nja gol njasasi atu ma njasasi gitôm glas. ¹⁹⁻²⁰ Ma hoc atu-tu 12 nan tun sac njahô, nan sêngôlôn nja fhoc njasasi-njasasi. Sêngôlôn hoc njasasi-njasasi nja hoc njasasi nan sêsam bu jaspas, ma hoc tilu-njasasi sêngôlôn nja sapaya, ma hoc titô-njasasi e têt hoc a tu ti-12-njasasi, nan sêngôlôn nja aget, emerel, oniks, kanelian, krisolait, beril, topas, krisopras, yasint, ma ametis. ²¹ Ma gatam 12 dinan sêmasan nja gêt njasasi gwêc-njasasi 12 nan sêsam bu pearl. Ma sen atu nan gic malac dau kôc, nan sêmasan nja gol njasasi atu, ma njasasi gitôm glas.

²² Aô tanhê malac, ma galic bu Anôtô ndê lôm dabun dan kalhac dom. Nahu bu Pômdau Anôtô Njalai Njadu, lu in ndê Domba sêndoc malac dau njalôm, ma lau malac-njasasi sêpônda lôm dabun dan tu bu sênem akin Anôtô-njasasi dom. ²³ Ma ac ti ayô mba, nahu bu Anôtô dau ndê njasasi pô malac, ma in ndê Domba ndê njawê ti lam malac-njasasi. ²⁴ Lau akêt gamej hon oc sênsêlên sêmbô njawê atu nan sa akêt malac dau. Ma kin nom-njasasi oc sêsoc malac dau sêndi ti njasasi waê ti njasasi tôhôn. ²⁵ Ôbwêc ti njasasi pacndê sambuc, ma tu dinan-njasasi oc sêsêc gatam ahuc dom. ²⁶ Gêt njasasi ma gêt tiwaê akêt nom njagamej sambob, nan Anôtô oc kôc sa sôc malac dau ndi. ²⁷ Magoc gêt njadômbwi dan oc sôc ndi dom. Lau nan sêkôm mêtê sac ma lau tasan dan oc sêsoc sêndi dom. Lau nan si njaê yêc Anôtô ndê Domba ndê Buku Tanli-njasasi, nan tawasê oc sêsoc sêndi.

22

Bu Tanli-njasasi

¹ Goc anjela dinan tôc Bu Tanli-njasasi têt aô, nan njasasi gitôm glas. Bu dau hêc sa yêc Anôtô ma Domba si pôn atu, ² ma k eselen kékuc sen atu nan gic malac dau kôc. Ma A Tanli-njasasi kalhac bu dau njamakê danja lu-lu, ma gêm njandô tôm ayô hon. Ma lau nom-njasasi hon nan sêndoc malac Jerusalem wakuc, nan oc gêmbac kôm njasasi dom, bu A Tanli-njasasi dau njalau oc kôm njasasi njamlic njasasi njapan. ³ Têt têt njamata-njasasi Anôtô pucbo nom tu njamalac si sac-njasasi, tigen têt têt njambu-njasasi njawapac dau oc pacndê sambuc. Anôtô lu Domba si pôn kin-njasasi oc lhac malac lôm, ma in ndê lau oc sênem akin in yêc dindê. ⁴ Njasasi oc sêlic in anjô andô, ma in ndê njaê oc yêc njasasi sêbala. ⁵ Gamej oc njasec sa tiyham dom, bu ôbwêc pacndê, ma lau oc sêpônda lam njawê ti ac njawê dom. Nahu bu Pômdau Anôtô ndê njawê oc pô njasasi. Ma lau dinan oc sêmbô ti sênem gôlin sêtôm kin njapan.

Pômdau Yisu oc mbu menj

⁶ Aô galic gêt hon dinan su, goc anjela dau sôm têt aô, “Yom hon dindec in yom njandô, ma yom njayham tu lau hon sêkêt whin-njasasi. Pômdau Anôtô nan kêt in ndê Njalau puc lau propet dôn, nan kwahic dec kêt in ndê anjela bu tôc gêt hon dindec asê têt in ndê lau akin. Ma gêt dau kêt in bu oc njandô sa.”

⁷ Ma Yisu sôm, “Anjô! Kêt in su oc wambu wamenj. Asa nan kôc yom nan Anôtô hoc asê gwanan yêc buku dindec, nan sa ma danja wambu, nan oc tap Anôtô ndê mwasin atu sa.”

⁸ Aô Jon ganjô ma galic gêt hon nan gato sip bapian dindec. Ma têt ndoc anjela tôc gêt hon dau asê têt aô su, nan aô gahu danj gayêc in gahi-njasasi bu wampin in. ⁹ Tigen in sôm têt aô, “Kôm bocdinan dom! Pôn hamduc têt Anôtô ma êmpin in tigen! Aô njac akin njambwa, gatôm am, ma gatôm am nem asidôwai lau propet, ma gatôm lau nan danja wambu yom hon nan yêc buku dindec.”

¹⁰ Goc in sôm têtj aö, “Ndoc meñ kêtj. Bocdinañ yom nañ Anötö hoc asê yêc buku dindec nañ, siñ kwi dom, magoc kêtj yêc lhu bu lau sêsam. ¹¹ Lau nañ sêsap mêtê sac ma mêtê ñadômbwi dôñ, nañ oc sêkôm sêmbo e Yisu mbu meñ. Magoc lau nañ sêsa lêtj gitêtj ma lêtj dabuñ, nañ sêsap si lêtj ñayham dau dôñ mañ e Yisu mbu meñ.”

¹² Ma Yisu sôm, “Am ñgô! Kêtj su oc wambu wameñ, ma wakêtj ñagêyô ñayham me sac têtj lau hoñ êñkuc mêtê nañ ñac sêkôm. ¹³ Ñamata-ña têtj gêtj hoñ, ma têtj gêtj hoñ ñambu-ña, aö dec gambo. Aêc, aö gati ñamata gêtj hoñ, ma gati ñambu gêtj hoñ. Aö gac hu gêtj hoñ, ma wandic bata gêtj hoñ. ¹⁴ Mac lau nañ ambo ahê mêtê sac hoñ, dec tôm mac añgwasin nem ñakwê ñawasi sa, nañ oc atap Anötö ndê mwasiñ atu sa. In oc kêtj mac aneñ ñandô yêc A Tanli-ña, ma mac oc asôc malac Jerusalem wakuc ñagatam andi. ¹⁵ Magoc lau sac oc sêsôc sêndi dom. Lau nañ tona, lau nañ sêkôm mêtê mockain-ña, ñac nañ sic ñamalac ndu, ma lau nañ sem akin anötöi gwam, ti lau nañ sêkôm tasan ma ñac nañ atac whin mêtê tasan, lau hoñ dinañ oc gacgeñ sêmbo awê gitôm giam pôm.

¹⁶ “Aö Yisu dec, kakin aneñ añela bu hoc yom hoñ dindec asê têtj mac, bu andic dulu têtj Anötö ndê lau dabuñ hoñ. Aö Dawid ndê Ñahu, nañ gambo gamuñ in, ma Dawid ndê Wakuc bocdinañ. Ma aö gatôm Têtênda, tata bêtêc-ña nañ ñawasi atu.”

¹⁷ Ñalau Dabuñ, lu awhê nañ oc nem Anötö ndê Domba, nañ sêsôm bu, “Mweñ!” Ma am asa nañ ñgô yom dindec, nañ sôm, “Mweñ!” Am asa nañ bu yô am, nañ mweñ, ma nôm Bu Tanli-ña nañ am oc kôc sa ñambwa, ñaôli mba. ¹⁸ Tiger aö wapuc yom hoñ nañ Anötö hoc asê gwanañ yêc buku dindec, nañ dôñ. Ñamalac dañ bu ndic têku yom dindec ña in dau ndê yom, dec Anötö oc kêtj ñawapac hoñ nañ gato ñayom sip buku dindec, nañ têtj in. ¹⁹ Ma ñamalac dañ bu kôc yom ñalhô dañ su yêc yom nañ Anötö hoc asê gwanañ yêc buku dindec, dec Anötö oc señ in su bocdinañ, ma in oc so gêtj ñayham-ñayham nañ buku dindec tôc asê. In oc wêkain ndê mala yêc malac dabuñ dom, ma neñ ñandô yêc A Tanli-ña dom.

²⁰ In nañ hoc yom ñandô asê pi gêtj hoñ dindec, nañ sôm, “Yomandô! Kêtj su aö oc wambu waloc.”

Yomandô! Mweñ Pômdau Yisu!

²¹ Pômdau Yisu ndê mwasiñ ndi têtj Anötö ndê lau hoñ. Yomandô!

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Matyu 1:1-2:12
2	Matyu 2:13-3:6
3	Matyu 3:7-4:11
4	Matyu 4:12-25
5	Matyu 5:1-26
6	Matyu 5:27-48
7	Matyu 6:1-24
8	Matyu 6:25-7:14
9	Matyu 7:15-29
10	Matyu 8:1-17
11	Matyu 8:18-34
12	Matyu 9:1-17
13	Matyu 9:18-38
14	Matyu 10:1-23
15	Matyu 10:24-11:6
16	Matyu 11:7-30
17	Matyu 12:1-21
18	Matyu 12:22-45
19	Matyu 12:46-13:23
20	Matyu 13:24-46
21	Matyu 13:47-14:12
22	Matyu 14:13-36
23	Matyu 15:1-28
24	Matyu 15:29-16:12
25	Matyu 16:13-17:9
26	Matyu 17:10-27
27	Matyu 18:1-22
28	Matyu 18:23-19:12
29	Matyu 19:13-30
30	Matyu 20:1-28
31	Matyu 20:29-21:22

February

date	Scripture
1	Matyu 21:23-46
2	Matyu 22:1-33
3	Matyu 22:34-23:12
4	Matyu 23:13-39
5	Matyu 24:1-28
6	Matyu 24:29-51
7	Matyu 25:1-30
8	Matyu 25:31-26:13
9	Matyu 26:14-46
10	Matyu 26:47-68
11	Matyu 26:69-27:14
12	Matyu 27:15-31
13	Matyu 27:32-66
14	Matyu 28:1-20
15	Mak 1:1-28
16	Mak 1:29-2:12
17	Mak 2:13-3:6
18	Mak 3:7-30
19	Mak 3:31-4:25
20	Mak 4:26-5:20
21	Mak 5:21-43
22	Mak 6:1-29
23	Mak 6:30-56
24	Mak 7:1-23
25	Mak 7:24-8:10
26	Mak 8:11-9:1
27	Mak 9:2-29
28	Mak 9:30-10:12

date	Scripture
1	Mak 10:13-31
2	Mak 10:32-52
3	Mak 11:1-26
4	Mak 11:27-12:17
5	Mak 12:18-37
6	Mak 12:38-13:13
7	Mak 13:14-37
8	Mak 14:1-21
9	Mak 14:22-52
10	Mak 14:53-72
11	Mak 15:1-47
12	Mak 16:1-20
13	Luk 1:1-25
14	Luk 1:26-56
15	Luk 1:57-80
16	Luk 2:1-35
17	Luk 2:36-52
18	Luk 3:1-22
19	Luk 3:23-38
20	Luk 4:1-30
21	Luk 4:31-5:11
22	Luk 5:12-28
23	Luk 5:29-6:11
24	Luk 6:12-38
25	Luk 6:39-7:10
26	Luk 7:11-35
27	Luk 7:36-8:3
28	Luk 8:4-21
29	Luk 8:22-39
30	Luk 8:40-9:6
31	Luk 9:7-27

date	Scripture
1	Luk 9:28-50
2	Luk 9:51-10:12
3	Luk 10:13-37
4	Luk 10:38-11:13
5	Luk 11:14-36
6	Luk 11:37-12:7
7	Luk 12:8-34
8	Luk 12:35-59
9	Luk 13:1-21
10	Luk 13:22-14:6
11	Luk 14:7-35
12	Luk 15:1-32
13	Luk 16:1-18
14	Luk 16:19-17:10
15	Luk 17:11-37
16	Luk 18:1-17
17	Luk 18:18-43
18	Luk 19:1-27
19	Luk 19:28-48
20	Luk 20:1-26
21	Luk 20:27-47
22	Luk 21:1-28
23	Luk 21:29-22:13
24	Luk 22:14-34
25	Luk 22:35-53
26	Luk 22:54-23:12
27	Luk 23:13-43
28	Luk 23:44-24:12
29	Luk 24:13-53
30	Jon 1:1-28

date	Scripture
1	Jon 1:29-51
2	Jon 2:1-25
3	Jon 3:1-21
4	Jon 3:22-4:3
5	Jon 4:4-42
6	Jon 4:43-54
7	Jon 5:1-23
8	Jon 5:24-47
9	Jon 6:1-21
10	Jon 6:22-40
11	Jon 6:41-71
12	Jon 7:1-29
13	Jon 7:30-52
14	Jon 7:53-8:20
15	Jon 8:21-30
16	Jon 8:31-59
17	Jon 9:1-41
18	Jon 10:1-21
19	Jon 10:22-42
20	Jon 11:1-53
21	Jon 11:54-12:19
22	Jon 12:20-50
23	Jon 13:1-30
24	Jon 13:31-14:14
25	Jon 14:15-31
26	Jon 15:1-27
27	Jon 16:1-33
28	Jon 17:1-26
29	Jon 18:1-24
30	Jon 18:25-19:22
31	Jon 19:23-42

date	Scripture
1	Jon 20:1-31
2	Jon 21:1-25
3	Aposel 1:1-26
4	Aposel 2:1-47
5	Aposel 3:1-26
6	Aposel 4:1-37
7	Aposel 5:1-42
8	Aposel 6:1-15
9	Aposel 7:1-29
10	Aposel 7:30-50
11	Aposel 7:51-8:13
12	Aposel 8:14-40
13	Aposel 9:1-25
14	Aposel 9:26-43
15	Aposel 10:1-33
16	Aposel 10:34-48
17	Aposel 11:1-30
18	Aposel 12:1-23
19	Aposel 12:24-13:12
20	Aposel 13:13-41
21	Aposel 13:42-14:7
22	Aposel 14:8-28
23	Aposel 15:1-35
24	Aposel 15:36-16:15
25	Aposel 16:16-40
26	Aposel 17:1-34
27	Aposel 18:1-21
28	Aposel 18:22-19:12
29	Aposel 19:13-41
30	Aposel 20:1-38

date	Scripture
1	Aposel 21:1-16
2	Aposel 21:17-36
3	Aposel 21:37-22:16
4	Aposel 22:17-23:10
5	Aposel 23:11-35
6	Aposel 24:1-27
7	Aposel 25:1-27
8	Aposel 26:1-32
9	Aposel 27:1-20
10	Aposel 27:21-44
11	Aposel 28:1-31
12	Rom 1:1-17
13	Rom 1:18-32
14	Rom 2:1-24
15	Rom 2:25-3:8
16	Rom 3:9-31
17	Rom 4:1-12
18	Rom 4:13-5:5
19	Rom 5:6-21
20	Rom 6:1-23
21	Rom 7:1-14
22	Rom 7:15-8:6
23	Rom 8:7-21
24	Rom 8:22-39
25	Rom 9:1-21
26	Rom 9:22-10:13
27	Rom 10:14-11:12
28	Rom 11:13-36
29	Rom 12:1-21
30	Rom 13:1-14
31	Rom 14:1-23

date	Scripture
1	Rom 15:1-21
2	Rom 15:22-16:7
3	Rom 16:8-27
4	1 Korin 1:1-17
5	1 Korin 1:18-2:5
6	1 Korin 2:6-3:4
7	1 Korin 3:5-23
8	1 Korin 4:1-21
9	1 Korin 5:1-13
10	1 Korin 6:1-20
11	1 Korin 7:1-24
12	1 Korin 7:25-40
13	1 Korin 8:1-13
14	1 Korin 9:1-18
15	1 Korin 9:19-10:13
16	1 Korin 10:14-11:1
17	1 Korin 11:2-16
18	1 Korin 11:17-34
19	1 Korin 12:1-26
20	1 Korin 12:27-13:13
21	1 Korin 14:1-17
22	1 Korin 14:18-40
23	1 Korin 15:1-28
24	1 Korin 15:29-58
25	1 Korin 16:1-24
26	2 Korin 1:1-11
27	2 Korin 1:12-2:11
28	2 Korin 2:12-17
29	2 Korin 3:1-18
30	2 Korin 4:1-12
31	2 Korin 4:13-5:10

date	Scripture
1	2 Korin 5:11-21
2	2 Korin 6:1-13
3	2 Korin 6:14-7:7
4	2 Korin 7:8-16
5	2 Korin 8:1-15
6	2 Korin 8:16-24
7	2 Korin 9:1-15
8	2 Korin 10:1-18
9	2 Korin 11:1-15
10	2 Korin 11:16-33
11	2 Korin 12:1-10
12	2 Korin 12:11-21
13	2 Korin 13:1-14
14	Galasia 1:1-24
15	Galasia 2:1-16
16	Galasia 2:17-3:9
17	Galasia 3:10-22
18	Galasia 3:23-4:20
19	Galasia 4:21-5:12
20	Galasia 5:13-26
21	Galasia 6:1-18
22	Epepas 1:1-23
23	Epepas 2:1-22
24	Epepas 3:1-21
25	Epepas 4:1-16
26	Epepas 4:17-5:2
27	Epepas 5:3-33
28	Epepas 6:1-24
29	Pilipai 1:1-26
30	Pilipai 1:27-2:18

date	Scripture
1	Pilipai 2:19-3:6
2	Pilipai 3:7-4:1
3	Pilipai 4:2-23
4	Kolosi 1:1-20
5	Kolosi 1:21-2:7
6	Kolosi 2:8-23
7	Kolosi 3:1-17
8	Kolosi 3:18-4:18
9	1 Tesalonika 1:1-2:9
10	1 Tesalonika 2:10-3:13
11	1 Tesalonika 4:1-5:3
12	1 Tesalonika 5:4-28
13	2 Tesalonika 1:1-12
14	2 Tesalonika 2:1-17
15	2 Tesalonika 3:1-18
16	1 Timoti 1:1-20
17	1 Timoti 2:1-15
18	1 Timoti 3:1-16
19	1 Timoti 4:1-16
20	1 Timoti 5:1-25
21	1 Timoti 6:1-21
22	2 Timoti 1:1-18
23	2 Timoti 2:1-21
24	2 Timoti 2:22-3:17
25	2 Timoti 4:1-22
26	Taitus 1:1-16
27	Taitus 2:1-14
28	Taitus 2:15-3:15
29	Pilemon 1:1-25
30	Hibru 1:1-14
31	Hibru 2:1-18

date	Scripture
1	Hibru 3:1-19
2	Hibru 4:1-13
3	Hibru 4:14-5:14
4	Hibru 6:1-20
5	Hibru 7:1-19
6	Hibru 7:20-28
7	Hibru 8:1-13
8	Hibru 9:1-10
9	Hibru 9:11-28
10	Hibru 10:1-18
11	Hibru 10:19-39
12	Hibru 11:1-16
13	Hibru 11:17-31
14	Hibru 11:32-12:13
15	Hibru 12:14-29
16	Hibru 13:1-25
17	Jems 1:1-18
18	Jems 1:19-2:17
19	Jems 2:18-3:18
20	Jems 4:1-17
21	Jems 5:1-20
22	1 Pita 1:1-12
23	1 Pita 1:13-2:10
24	1 Pita 2:11-3:7
25	1 Pita 3:8-4:6
26	1 Pita 4:7-5:14
27	2 Pita 1:1-21
28	2 Pita 2:1-22
29	2 Pita 3:1-18
30	1 Jon 1:1-10

date	Scripture
1	1 Jon 2:1-17
2	1 Jon 2:18-3:2
3	1 Jon 3:3-24
4	1 Jon 4:1-21
5	1 Jon 5:1-21
6	2 Jon 1:1-13
7	3 Jon 1:1-14
8	Jud 1:1-25
9	Revelesen 1:1-20
10	Revelesen 2:1-17
11	Revelesen 2:18-3:6
12	Revelesen 3:7-22
13	Revelesen 4:1-11
14	Revelesen 5:1-14
15	Revelesen 6:1-17
16	Revelesen 7:1-17
17	Revelesen 8:1-13
18	Revelesen 9:1-21
19	Revelesen 10:1-11
20	Revelesen 11:1-19
21	Revelesen 12:1-18
22	Revelesen 13:1-18
23	Revelesen 14:1-20
24	Revelesen 15:1-8
25	Revelesen 16:1-21
26	Revelesen 17:1-18
27	Revelesen 18:1-24
28	Revelesen 19:1-21
29	Revelesen 20:1-15
30	Revelesen 21:1-27
31	Revelesen 22:1-21

YOM NJATÔ NAHU (Glossary)

Mac bu alic ñadalô gitôm: † kalhac whiñ yom ñaŋ yêc buku dindec ñalôm, ñaŋ tôc asê bu mac atôm bu atap yom ñaŋ sa yêc buku ñatêku dindec.

ANÖTÖ NDÊ DOMBA (Lamb of God)

Jon, Ngac Kêku Lau-nga, sam Yisu bu 'Anötö ndê Domba' (Jon 1:29, 36). Yêc pwac akwa ñapu, lau Israel-nga sic domba daêsam ndu ma sêkêñ ti da ya ô lau si sac ñagêyô. Yisu in Anötö ndê Domba pwac wakuc-nga ñaŋ kêñ dau ti da dim tigeñ, dec kêmasaŋ lêñ bu Anötö suc lau si sac kwi-nga. Tiñambu Jon to yom daêsam pi Anötö ndê Domba yêc Revelesen (Rev 5:6; 7:10, 17; 14:4, 10; 15:3; 19:9; 21:22-23; 22:1, 3).

ANÖTÖ NDÊ GÔLIÑ / GAMEÑ UNDAMBÊ-NGA (Kingdom of God)

Yêc Yom Lêñsêm Wakuc, Yom Inglis 'Kingdom of God' ñaŋ ñahu tigeñ dom.

1. Têm ñatô 'Kingdom of God' hêganônñ undambê - gameñ ñaŋ Anötö dau mbo, ma gameñ ñaŋ Anötö ndê lau gitêñ oc sêndöc têñ têm ñambu-nga. (Alic Mat 7:21; Luk 13:28-29; 1 Kor 6:9-10; 15:50; Gal 5:21; Epe 5:5; 2 Tim 4:18; ma 2 Pit 1:11.) Bocdinañ yac am kwi bu **Gameñ undambê-nga** me **Anötö ndê gameñ undambê-nga**.
2. Têm ñatô 'Kingdom of God' hêganônñ bêc ñaŋ Pômdau Yisu oc mbu meñ ma êñsahê lau hoñ. (Mat 13:24-30, 41; 13:47-49; 20:1-16; 22:1-14; 25:1-13, 14-30.)
3. Têm daêsam 'Kingdom of God' hêganônñ gameñ ñaŋ me têm ñaŋ dom. Yom ñaŋ hêganônñ Anötö ndê ñaclai tu nem gôliñ-nga. In ñaŋ gôliñ dinañ in gêñ têm kwahic dec-nga ma hêganônñ gwelen ñaŋ in kôm yêc ñamalac si ñalôm. Asa ñaŋ kêñ whiñ ma sôc Anötö ñapu, ñaŋ mbo Anötö ndê gôliñ ñapu su. Yom kainañ dinañ danem kwi bu **Anötö ndê gôliñ**. (Alic yom ñatô yêc Mat 3:2; 6:33; 12:28; 13:44-46; Luk 16:16; 17:20-21; Rom 14:17; 1 Kor 4:20; ma Kol 1:13.)

APA PWAC YOMSU-NGA (Ark of the Covenant)

Têñ ndoc lau Israel-nga sêmbo gameñ sawa, ñaŋ Anötö sôm têñ ñac bu sêmasaŋ apa ñaŋ ña a, ma sêmpanñ ahuc ña gol (Eks 25:11-22). Apa ñaŋ sêkêñ yêc †bac dabuñ ñalôm dabuñ andô. Hoc lu ñaŋ Anötö to yomsu amañlu (pwac akwa) pi, ñaŋ sêkêñ yêc apa ñaŋ ñalôm. Ma sêkêñ Aron ndê tôc ti †mana ñatô yêc ñalôm whiñ (Hib 9:4-5).

Têñ ndoc lau Israel-nga sêkwê lôm dabuñ kalhac Jerusalem, ñaŋ sêkêñ apa ñaŋ yêc ñalôm dabuñ andô (1 Kiñ 8:1-13; ma 2 Kr 35:3). Magoc tiñambu lau Israel-nga si ñacyo sêsen gameñ ma apa ñaŋ giñga. Jon to yom pi apa ñaŋ yêc Rev 11:19.

APOSEL (Apostle)

Ñaê ñaŋ ñahu bu 'Lau ñaŋ sêñkiñ ñac sêsa si.' Yom 'misineri' yêc Yom Inglis ñaŋ ñahu kainañ tigeñ.

Têm ñatô ñaê aposel hêganônñ †ñgacêsñomi 12 (Mat 10:1-4; Mak 3:13-19; 6:30; ma Luk 6:12-16; 24:10). ñac sêti lau sêkêñ whiñ-nga si lau bata, ma sêkôm gêñ ñaŋ ñaŋ gêñ ti ñaclai daêsam (Apo 2:42-43). Ma têm ñatô yom ñaŋ hêganônñ lau ñaŋ sêmbo ñgacêsñomi 12 si toñ dom, gitôm Matias (Apo 1:26), Pol lu Banabas (Apo 14:4, 14; Rom 1:1), ma lau ñatô (Rom 16:7).

BAC DABUN (Tabernacle)

Têj têm Moses wê lau Israel-nga sa akêj gamej Isip-nga, ma sêmba gamej sawa, nanj Anötö sôm têtj Moses bu êmasanj bac po tu sênem akiñ in-nga (Eks 25:8-9; 26:1-37). Alic bac dau ñagatu danj yêc p 250.

BELSEBAL - Alic **Sadanj**.

BUKU TANLI-NGA (Book of Life)

Lau hoj nanj sêkêj whinj Yisu ma sêtap Anötö ndê mwasiñ dandöc tanli ñapan-nga sa, nanj si ñaê yêc Buku Tanli-nga yêc undambê. Alic yom ñapu-nga (footnote) yêc Rev 3:5.

DABUNSIGA (Priest)

Anötö dau kêyalinj Aron ti ndê lau wakuc nanj sêsa akêj †Liwai ndê tonj, nanj sa bu sêti lau Israel-nga si dabunsigna (Eks 28:1). Nac si gwelenj bu sênem akiñ Anötö, sêyob lau Israel-nga si gêj dabunj, ma bu sêkêj da tidau-tidau ma da ô lau Israel-nga si sac ñagêyô-nga.

Sênyalinj dabunsigna atu-tu ñatô sa bocdec bu:

DABUNSIGA ÑAMATA-NGA (High Priest / Chief Priest)

Tôm yala tigenj-tigenj, lau Israel-nga sênyalinj dabunsigna danj sa bu ti dabunsigna ñamata-nga. Inj tawasê gitôm bu sôc ñalôm dabunj andô yêc lôm dabunj bu kêj da ñim tigenj yêc yala tigenj ñalôm. Têm ñatô dasam inj bu **Dabunsigna Atu**.

DABUNSIGA ATU-TU (Chief Priests)

Lau Israel-nga sêsam ñac si dabunsigna ñatô bu dabunsigna atu-tu. Nac lau nanj munj-nga sênyalinj ñac sa sêti dabunsigna ñamata-nga, ma dabunsigna tiwaê ñatô.

DAWID NDÊ ATU (Son of David)

Lau Israel-nga sêkêj bata bu †Mesaya oc sa akêj Dawid ndê wakuc, ma tu dinanj-nga sêsam Mesaya bu Dawid ndê Atu.

DENARIAS

Lau Rom-nga si mone silba danj. Lau semlhi gêj ña mone dinanj yêc gamej nanj lau Rom sem gôlinj. Têj Yisu ndê têm, lau nanj bu sêkôm ñgac danj ndê gwelenj ôm-nga me domba-nga têtj bêc tigenj nanj oc nemlhi ñac ña denarias tigenj-tigenj. Nâê denarias hêganôj mone tigenj. Mone lu me daêsam sêsam bu 'denarii.'

GAMENJ APA-NGA - Alic **Lau Gamej Apa-nga**.

GAMENJ UNDAMBÊ-NGA - Alic **Anötö ndê gamej**.

HEROD

Yêc Yom Lênsêm Wakuc dasam yom pi kinj hale nanj si ñaê Herod. Nac hoj sem gôlinj gamej ñatô sêmba †Sisa ndê gôlinj ñapu.

1. **Kinj Herod (Herod the Great)** - alic Mat 2:1-22; ma Luk 1:5.

Inj kinj ti waê atu nanj gêm gôlinj gamej Judia ma Galili-nga têtj ndoc Yisu dinda kôc inj. Inj ñgac dau dinanj nanj kôm bu ndic Yisu ndu têtj ndoc inj balêkoc dedec. Inj mbac ndu têtj yala 4BC.

2. **Herod Antipas** - alic Mak 6:14-29; ma Luk 23:6-12.

Inj Kinj Herod ndê atu nanj gêm gôlinj gamej Galili ma Perea-nga têtj ndoc Yisu gêm mêtê ti kôm gêj dalô mbo gamej dinanj. Inj ñgac dau dinanj nawhê Herodias nanj sôm bu sêtim Jon (Ñgac Kêku Lau-nga) kachu kic.

3. **Herod Agripa 1** - alic Apo 12:1-23.

Inj Herod Antipas nêsip nanj gêm gôlinj gamej Galili-nga, ma tinjambu gamej Samaria ti Judia-nga whinj. Inj kêj kisa ti kêmatôc lau ñamata-nga nanj sêkêj whinj Yisu. Inj ñgac nanj gic Jon ndê asidôwa Jems ndu.

4. **Herod Agripa 2** - alic Apo 25:13-26:2; ma 26:19.

Inj Herod Agripa 1 ndê atu. Inj gêm gôliņ ndöc Sisaria Pilipai, ma kêmatoç Pol ma kêkiņ inj têtj Rom gi bu Sisa êmatöc inj ndê yom.

HIBRU (Hebrew)

Têm natô sêsam lau Israel-ņga bu 'Lau Hibru,' ma ñac si awha naņ sêsam bu 'Yom Hibru' whiņ. Ñaê dau meņ akêņ ñac si apaņgac daņ ñaê Eber (Gen 10:21).

Yom naņ sêto yêc Yom Lêņsêm Akwa naņ sêto ña Yom Hibru ñandô. Yom Hibru naņ lau Israel-ņga sêsôm têtj Yisu ndê têm, naņ sêsam yêc Inglis translesen natô bu 'Yom Aramaik.' Yom dau kêpiņ bu tap Yom Hibru ñandô sa, magoc inj yom ñasaê dau ña-ņga.

HOC NĀYHAM-NĀYHAM (Jewel)

Yêc Rev 21:19-20 Jon to yom pi hoc ñayham-ñayham ma ñaôli atu naņ gêlic yêc malac Jerusalem wakuc. Hoc tigeņ-tigeņ dinaņ bocdec bu:

HOC JASPA (Jasper) - hoc ñadalô batac-batac me ñawa (green or clear).

HOC SAPAYA (Sapphire) - hoc ñadalô ñamayan (blue).

HOC AGET (Agate) - hoc ñadalô tidau-tidau.

HOC EMEREL (Emerald) - hoc ñadalô batac-batac (bright green).

HOC ONIKS (Onyx) - hoc ñadalô yeyec (black).

HOC KANELIAN (Carnelian) - hoc ñadalô kokoc (bright red).

HOC KRISOLAIT (Chrysolite) - hoc ñadalô yanjan.

HOC BERIL (Beryl) - hoc ñadalô batac-batac me ñamayan (green/blue-green).

HOC TOPAS (Topaz) - hoc ñadalô yanjan.

HOC KRISOPRAS (Chrysoprase) - hoc ñadalô ñamayan (milky or grey).

HOC YASINT (Jasinth) - hoc ñadalô ñamayan me batac-batac (blue/greenish-blue).

HOC AMETIS (Amethyst) - hoc ñadalô kokoc (purple-blue).

ISRAEL

Ñaê Israel hêganôņ Jakob, naņ Aisak lu nawhê Rebeka si balêkoc lu dinaņ ñadaņ. Anötô dau kêņ ñaê wakuc Israel têtj inj (Gen 32:28). Ñaê dau sêhê pi lau toņ atu naņ sêsa akêņ Jakob, naņ sêsam ñac bu †lau Israel-ņga.

Ma ñaê dau hêganôņ gameņ naņ lau Israel-ņga sêndöc, naņ sêsam bu 'Israel' me 'Palestine.' Muņ-ņga sêsam gameņ dau bu 'Gameņ Kanan-ņga.'

JAKOB (Jacob) - Alic **Israel**.

JUDA (Judah)

Jakob ndê atui 12 si daņ inj Juda, ma sêsam lau Israel si toņ 12 ñadaņ kêkuc inj ndê ñaê. Têtj ndoc lau Israel sêmbu akêņ gameņ Isip-ņga ma sêndöc gameņ Kanan-ņga, naņ Juda ndê toņ sêwêkaiņ gameņ naņ sêsam bu Judia. Malac Betlehem yêc gameņ dinaņ (Mat 2:6).

Yisu sa akêņ Juda ndê toņ, ma Jon sam inj bu 'Layon naņ sa akêņ Juda ndê toņ' yêc Rev 5:5.

Muņ-ņga lau Israel-ņga sêwhê dau kôc gi toņ lu, naņ sêsam bu 'Lau Israel-ņga' ma 'Lau Juda-ņga.' Toņ lu dinaņ sêņyaliņ dau si kiņ sa tu nem gôliņ ñac-ņga. Alic yom ñapu-ņga (footnote) yêc Hib 8:8.

KĒDÔHÔŪWAGA YOMSU-NĜA - Alic **Skraib**.

KILISI (Christ)

Alic **Mesaya**.

Yom ñalhô 'Kilisi' meņ akêņ Yom Grik *kreistos*, ma yom ñalhô 'Mesaya' meņ akêņ Yom Hibru. Ñaê lu dinaņ ñahu tigeņ, ma danem kwi bu 'ñamalac naņ

sêkêc gêñ ñakwi pi in.’ Muñ-nga lau nan Anötö këyalin ñac sa bu sêti lau Israel-nga si kin, nan sêkêc olib ñakwi pi ñac, bu tôc asê bu ñac kin. Alic 1 Sam 16:12; ma 2 Kin 9:6.

Yom Grik *kreistos* yêc Yom Lêñsêm Wakuc, nan ñahu lu. Têm ñatô yom dau hêganônñ Yisu ndê gwelên nem lau si-nga, ma bocdinañ yac am kwi bu †Mesaya, ma têm ñatô yom dau inñ Yisu ndê ñaê dan, ma bocdinañ yac am kwi bu Kilisi.

LAU GAMEN APA-NGA (Gentiles)

Yom Inglis ‘Gentile’ heganônñ lau honñ nan lau Israel dom. Lau Israel-nga ñatô sêtoc dau sa bu Anötö këyalin ñac sa sêti inñ ndê lau, ma bocdinañ sêpu lau gamen apa-nga honñ nan lau Israel dom, ma sêsam ñac bu ‘lau sac,’ ñahu bu ñac sêñkuc Moses ndê yomsu dom (Gal 2:15). Magoc lau gamen apa-nga daêsam sêkêñ whinñ Yisu sêhóc gêlêc lau Israel-nga su.

Lau gamen apa-nga nan dangasun sambuc ñawaê ñayham ma sêsap lêtñ sac-sac nom-nga dôñ ñapanñ, nan têm ñatô dasam ñac bu ‘lau sambuc.’

LAU ISRAEL-NGA (Jew / Hebrew / Israelite)

Lau Israel-nga nan sêsa akêñ †Jakob, nan sêsam ñac yêc Yom Inglis bu ‘Jew’ ma ‘Hebrew’ ma ‘Israelite.’

LAU SÊTIM YOM LAU-NGA (Hypocrite)

Yom Inglis ‘hypocrite’ kêtuc Yom Grik *hypocriteis* ma hêganônñ lau nan sêsôm yom ñayham-ñayham tu bu lau ñatô sêlic ñac ñayham-nga, magoc ñac dau sêñkuc yom dau dom, ma sêkôm ñandô sa dom. Têm daêsam Yisu pu lau †Palêsai ma lau †Skraib, ñahu bu ñac si mêtê dau dinañ.

LEPRASI (Leprosy)

Ñaê leprasi hêganônñ gêmbac ñamlic-nga. Lau ñatô gauc gêm bu gêmbac nan sêsam bu leprasi têtñ Yisu ndê têm, nan gitôm gêmbac nanñ dasam bu leprasi têtñ têm kwahic dec-nga dom.

Lau Israel-nga sêmbo ahê lau ti gêmbac leprasi ma sêyob bu sêmasec ñac dom, bu oc kôm lau ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga. Anötö kêtñ gwelên têtñ lau dabunñsiga bu sêñsahê lau si gêmbac ñamlic-nga (Lev 13:1-46; 14:1-32).

LIWAI (Levi)

Liwai inñ †Jakob ndê atui 12 si dan, ma sêsam lau Israel si tonñ 12 ñadanñ kêtuc inñ ndê ñaê.

Ma ñgac danñ ñaê Liwai, inñ Yisu ndê ñgacsêñjom danñ nan sêsam inñ ndê ñaê danñ bu Matyu (Mat 9:9-13).

LAU LIWAI (Levites)

Anötö këyalin Liwai ndê lau wakuc sa bu sênem akinñ inñ yêc †bac dabunñ ma flôm dabunñ, ma bu sênem lau †dabunñsiga sa (Nam 1:47-53; 18:2-6; ma Diut 10:8-9). Anötö sôm bu lau Liwai sêwêkaññ nom yêc gamenñ Kanan-nga dom. Lau nanñ sêmbo lau Israel si tonñ 11, nanñ sêwhê si gêtñ honñ kôc gi tonñ 10, ma sêkêñ tonñ danñ têtñ lau Liwai tu yob ñac ti ñac si gôlôwac-nga (Nam 18:21-24). Lau nanñ sêti lau Israel-nga si dabunñsiga, nanñ sêñyalinñ ñac sa yêc Aron ndê wakuc nanñ sêsa akêñ Liwai ndê tonñ (Hib 7:5-10).

LÔM DABUN (Temple)

Têm ñatô sêsam lôm dabunñ Jerusalem-nga bu Anötö me Pômdau ndê Andu. Lau Israel-nga sêteñ mbec ti sêlic om tôm ñac si malac yêc ñac si flôm wê-nga. Magoc ñac bu sêkêñ da ya me da ñatô, nanñ sêtêtñ lôm dabunñ Jerusalem-nga si, ma lau dabunñsiga sêmbo tu sêkêñ lau dau si da. Ma ñac sêlic om atu-tu yêc lôm dabunñ dau.

LÔM WÊ-NGA (Synagogue)

Yom Inglis 'Synagogue' men akêñ Yom Grik dan, nan nahu bu 'gamen sêkac sa-nga.' Yom dau hêganôn andu nan lau Israel-nga sêkac sa sêmbô têt ndoc Sabat-nga bu sêsam ti sêngô Pômdau ndê yom, ma sênem wê ti sêter mbec têt in. Lau Israel-nga sêkwê lôm wê-nga sêlhac tôm nac si malac atu-tu ti saun-saun hon gi. Ma yêc lau apa si gamen nan lau Israel-nga daêsam sêmbô, nan sêkwê si lôm wê-nga tu sêlic om-nga bocdinañ. Têt ndoc Pol kôm gwelen yêc lau apa si gamen, nan êlêmê gêm mêtê yêc lôm wê-nga nan sêlhac gamen dinañ.

MANA (Manna)

Têt ndoc Moses wê lau Israel-nga ma sêmbô gamen sawa gitôm yala 40, nan Anötö gôlôm nac na bolom kaiñ dan nan sêsam bu 'Mana.' Yom dau in Yom Hibru dan, ma danem kwi bu 'in dinañ gêt sake?' Bu lau Israel sêsôm yom dau têt ndoc namata-nga nan sêlic bolom dau (Eks 16:15).

MESAYA (Messiah/Christ)

Anötö gic bata têt lau Israel-nga bu êñkin Mesaya nan oc nem nac si ma puc †Anötö ndê gôlin dôn. Yom Grik *kreistos* bu hêganôn Yisu ndê gwelen dinañ, dec yac am kwi bu Mesaya.

Alic **Kilisi** whiñ.

MWASIN / OM ATU (Festivals / Feasts)

Lau Israel sêlic om atu-tu natô tôm yala hon, bu gauc nem Anötö ti gêt atu-tu nan in kôm tu nem nac sa-nga.

MWASIN BOLOM YIST MBA-NGA (Unleavened Bread)

Alic Mat 26:17; Mak 14:1; Luk 22:7; Apo 12:3; ma 20:6. Pômdau gic hu Mwasin Bolom Yist Mba-nga têt ndoc lau Israel-nga sêmbô gamen Isip-nga - alic Eks 12:15-20. Mwasin dau yêc tôm bêc 8, ma Pômdau gic yomsu nac bu sêkac yist hon su yêc nac si andu, ma sêner gêt ti yist dom e mwasin natêm dau pacndê. Têt mwasin dau nabêc namata-nga na-ôbwêc, nan nac sen Mwasin Pasowa-nga.

MWASIN LÔM BAC-NGA (Tabernacles)

Alic Jon 7:2-52. Lau Israel-nga sêndê Mwasin Lôm Bac-nga têt ndoc sic bata si gwelen sêndic bolom nandô sa-nga tôm yala hon. Nac sêkwê bac, ma sêkac dau sa gitôm bêc 7, ma gauc gêm têt nan nac si apai sêndoc andu bac yêc gamen sawa. Ma nac sem mbec gêt nandô om-nga yêc wake dinañ nalôm (Lev 23:33-43; Diut 16:13-15; ma Sek 14:16-19).

MWASIN PASOWA-NGA (Passover)

Lau Israel-nga sen Mwasin Pasowa-nga tu bu gauc nem ndoc nan Anötö kêgaho nac su yêc lau Isip-nga amba (Eks 12). Yom Inglis 'Passover' nan danem kwi bu 'êñlêc têt nahô-nga,' ma hêganôn têt nan Anötö ndê anela nan gic balêkoc nac mbêc Isip-nga hon ndu, nan kêlêc lau Israel-nga si andu.

MWASIN PENTIKOS-NGA (Pentecost)

Alic Apo 2:1; 20:16; ma 1 Kor 16:8. Nê 'Pentikos' nahu bu 'bêc 50.' Lau Israel-nga sen Mwasin Pasowa, ma tinambu bêc 50 pacndê su goc sêlic om atu dan nan sêsam bu Pentikos. Têt ndoc dinañ nac sem danje Anötö tu bolom wit nan sic sa-nga, ma gauc gêm têt nan Anötö kêt yomsu amanlu têt Moses yêc Lôc Sainai. Alic yom pi Om Pentikos yêc Lev 23:15-16; Diut 16:10; ma Nam 28:26-30.

Kwahic dec, lau sêkêt whiñ Yisu-nga gauc gêm Om Pentikos nan Nalau Dabun gêm lau aposel ahuc (Apo 2:1).

MWASIN SIC GAWI LÔM-NGA (Temple Dedication)

Têj yala 167BC lau Siria-nga sic sinj têj lau Israel-nga ma sêngaho malac Jerusalem ti ñac si lôm dabuñ su, ma sêkên si anötö gwam danj kalhac alta. Magoc tinambu, têj yala 165BC, Judas Makabias kôc gêj sac dau su, ma lau Israel-nga sic gawi lôm bu ñawasi sa tuyham. Bocdinañ tòm yala hoñ lau Israel-nga sêndê Mwasin Sic Gawi Lôm-nga bu gauc nem gêj dau (Jon 10:22).

ÑAMALAC NDÊ ATU (Son of Man)

Têj tèm ñamata-nga, propet Daniel sôm yom pi ñamalac nanj Pômdau kêkinj bu nem lau sa yêc si sac hoñ, ma sam inj bu Ñamalac ndê Atu. Ñaê dau inj ñahu tigenj gitôm †Mesaya.

Yisu sam dau bu Ñamalac ndê Atu, bu whê sa bu inj ñamalac nanj Pômdau kêkinj, ma inj kôc ñaclai ti ñawasi atu menj akêj Anötö dau. Inj menj mbo nom gitôm ñamalac, tigenj inj Anötö dau.

Yêc Yom Hibru, ñaê 'Adam' ñahu bu 'ñamalac.' Bocdinañ oc tòm bu danem ñaê 'Ñamalac ndê Atu' kwi bu 'Adam ndê wakuc.' Tu dinañ-nga lau ñatô gauc gêm bu ñaê dau ñahu bu Yisu dau inj ñamalac ñandô gi tap Adam sa têj ndoc Pômdau kêmasañ inj, ma inj kôm sac su dom. Têm ñatô Pol to yom pi Yisu ma sam inj bu 'Adam wakuc' (1 Kor 15:45).

ÑGAC NEM LAU SI-NGA (Saviour)

Dasam Yisu bu 'Ñgac Nem Lau Si-nga,' ñahu bu inj gêm lau si bu sêtap ñagêyô nanj gic ñac ñawaê tu sêkôm sac-nga, nanj dom. Bu Yisu dau hôc lau hoñ si sac ñagêyô pi dau. Asa nanj kêj whiñ Yisu, nanj Anötö suc inj ndê sac kwi, ma gêlic inj bu ñamalac gitêj tu inj ndê kêj whiñ Yisu-nga.

ÑGACSÊËNOM (Disciple)

Ñaê dindêc menj akêj Yom Grik *mathetes*, nanj sem kwi yêc Yom Inglis bu 'disciple.' Yom Grik dau ñahu hêganônj lau kwapuc, me lau nanj sêndôhônj gêj. ñaê dau hêganônj lau nanj sêj kuc Yisu ma sêj sêlêj sêwhiñ inj ti sêkêj whiñ inj.

Yêc Yom Lêñsêm Wakuc, ñaê ñgacsêënom hêganônj laungac 12 nanj Yisu kêyalinj ñac sa bu sêj kuc inj. Magoc lau toñ atu nanj sêj kuc Yisu, nanj laungac hoñ dom, lauwhê sêwhiñ sêj kuc inj (Luk 8:1-3). Bocdinañ yac asam ñac bu 'sêjomi.' Ñaê sêjomi dau sêsôm pi lau nanj sêj kuc Yisu, ma lau nanj sêj kuc Jon, Ñgac Kêku Lau-nga (Mat 8:25), ma lau Palêsai si sêjomi (Mak 2:18).

OLIB (Olive)

A olib inj a kainj danj nanj sêpo ñapep yêc lau Israel-nga si gamej. U bu ndic dom tòm ñasawa baliñ, magoc a olib oc sêlhac ñayham.

Lau Israel-nga senj a olib dau ñandô, ma sêkôc ñandô tu sêmasañ olib ñakwi-nga. Sêkôm gwelenj daêsam ña olib ñakwi, sêkêj sip gêj danañ-nga, sem oso lau ña olib ñakwi, ma sêkêj sip ñac si lam gitôm buya.

Lôc danj ñaê Lôc Olib kalhac kêpiñ malac Jerusalem. Malac Betani ma Betpagi sêyêc dinañ.

PALÊSAI (Pharisee)

Lau Israel-nga si toñ danj. Ñac ti lau †Skraib si gwelenj ñandô nanj bu sêjyalê Moses ndê yomju ñapep enj, ma sêndôhônj ti sêwhê sa têj lau. Magoc Lau Palêsai sêndôhônj yomju ti ñagôlinj daêsam whiñ, nanj kêkuc ñamalac ñambwa si gauc. Ñac sêj sêhê ñanga bu sênem dabuñ dau, sêj gêj danañ-nga sinj tu sêteñ mbec ma sêtoc Anötö sa-nga, ma sêwhê si gêj hoñ kôc gi toñ 10 ma sêkêj toñ danj ti da (Mat 23:23; Luk 18:12). Magoc tèm daêsam ñac sêtoc dau

sa bu ñac gauc gêm bu ñac lau gitêñ sêhóc gêlêc lau Israel-ñga ñjatô su. Ma sêmbo ahê lau nanj sêñkuc Moses ndê yomsu ñapep dom.

Yisu pu Lau Palêsai ma sam ñac bu ñlau sêtim yom lau-ñga (hypocrites), ñahu bu ndoc daêsam ñac sêsôm ti sêndôhôn yom ñayham, magoc ñac dau sêñkuc yom dau me sêkôm ñandô sa dom. Tu Yisu ndê yom dinan-ñga, dec lau Palêsai daêsam sêkêñ kisa Yisu ma sêñsalê lêñ tu sêndic in ndu-ñga.

PARADAIS (Paradise)

Paradais ñahu bu 'ôm ñayham.' Têm ñjatô sêsam gameñ undambê-ñga bu 'Paradais' (Luk 23:43; Rev 2:7).

PASOWA - alic **Mwasin**/Om **Atu Pasowa**-ñga.

PWAC SÊSÊ LAUNGAC ÑAMLIC-ÑGA (Circumcision)

Lau Israel-ñga sêsê ñac si balêkoc ñgac honj si ñamlic ñjatô su têñ ñac si bêc ti-8-ñga, sêñkuc pwac nanj Anötô kêmatin whin Abraham (Gen 17:9-14).

Têñ ndoc lau aposel sêhoc ñawaê ñayham asê tiwakuc, nanj lau Israel-ñga ñjatô gauc gêm bu ñlau gameñ apa-ñga nanj sic hu sêkêñ whin Yisu, nanj bu sêñkuc lau Israel-ñga si pwac akwa dinan dom, dec Anötô oc nem lau apa dau si dom. Tigenj Pol ma aposel ñjatô sêlhac ñannga ma sêwhê sa bu Anötô gêm lau si tu ñac si sêkêñ whin-ñga, ma tu sêñkuc pwac akwa yomsu-ñga dom.

RABAI (Rabbi)

Lau Israel-ñga sêsam ñac si lau bata ti kêdôhônwaga bu 'Rabai.' Lau bocke nanj si gauc atu ma ñayham nanj sêkêñ ñaê Rabai pi ñac. (Ñaê **Raboni** nanj Maria sam Yisu (Jon 20:16), nanj ñahu tigenj.)

ROM (Rome)

Malac ñamata-ñga yêc gameñ nanj sêsam bu Itali. Lau Rom-ñga sic sinj ma sêkêñ gameñ daêsam sêsóc ñac si gôlinj ñapu. Ñac sem gôlinj lau Israel-ñga si gameñ whin, têñ têt Yisu mej mbo nom.

Lau Rom-ñga honj si kinj atu nanj sêsam in bu †Sisa. In gêm gôlinj gameñ Rom-ñga sambob têñ têt dinan, ma kêyalin lau ñjatô sa gitôm Herod ma Pailot, bu sênem gôlinj gameñ tidau-tidau sêmbo in ñapu.

SABAT (Sabbath)

Lau Israel-ñga si bêc sêlic om-ñga, kêkuc bêc nanj Anötô gic bata ndê gwelenj kêñ undambê ti nom-ñga, ma kêwhan dau. Anötô sôm bu lau honj sêkôm gwelenj tôm bêc 6 yêc wake danj ñalôm, ma bêc ti-7-ñga nanj ñac sêñwhan dau ma sêtoc in sa.

Lau Israel-ñga si yomsu ti ñagôlinj daêsam hêganônj bêc Sabat-ñga. Ñac sêsôm bu lau sêkôm gwelenj tidau-tidau têñ bêc dinan dom. Lau bata Israel-ñga tac ñandê têñ Yisu tidim daêsam, ñahu bu inj kôm lau gêmbac ñayham sa têñ bêc Sabat-ñga.

SADAN (Satan)

Sadan inj ñalau sac si ñadau. Inj kêñ kisa Anötô, ma bu êñgilí lau bu sêkôm mêtê sac.

Sêsam Sadan ndê ñaê ñjatô bu 'Belsebal,' 'Belial,' ma 'nom dindec ñadau' (Jon 12:31; 14:30; ma Epe 2:2). Yêc Yom Inglis sêsam inj bu 'Devil.'

SADIUSI (Sadducee)

Lau Israel-ñga tonj danj nanj sêmbo têñ Yisu ndê têt. Ñaê dau kêkuc dabunjsiga têt ñamata-ñga-ñga danj ndê ñaê 'Sadok' (1 Kr 16:39). Lau Sadiusi daêsam ñac lau dabunjsiga, ma ñjatô ñac lau tiwaê. Ñac sêndôhônj ti sêkac lau honj bu sêñkuc yomsu amanlu nanj Anötô kêñ têñ Moses, ma yomsu nanj Moses dau to sip inj ndê buku. Ñac lau kainj tigenj gitôm lau †Palêsai, tigenj

lau Sadiusi ma lau Palêsai sêseŋ dau pi yom njatô. Lau Palêsai sêkêŋ whiŋ bu lau naŋ sêmbac ndu su, naŋ oc sêtisa têŋ bêc ŋambu-ŋga, magoc Sadiusi sêkêŋ whiŋ iŋ dinaŋ dom. Ma sêkêŋ whiŋ bu aŋela ti ŋalau daŋ sêmbo dom (Apo 23:8).

SAINAI

Lôc daŋ ŋaê. Yomsu amanlu naŋ Anötô kên têŋ iŋ ndê lau Israel-ŋga, naŋ kên têŋ Moses yêc Lôc Sainai.

SAMARIA

Gameŋ daŋ ŋaê. Gameŋ dau yêc gameŋ Galili ma Judia-ŋga ŋasawa, ma yêc Bu Jordan ŋadali têŋ gameŋ ac sip-ŋga.

Lau Samaria-ŋga sêsa akêŋ apai Israel-ŋga, magoc ŋac sem lauwê apa, ma tu dinaŋ-ŋga lau Israel-ŋga sêlic ŋac gitôm lau Israel-ŋga ŋandô dom. Sêlic ŋac gitôm lau ŋambwa me lau apa.

SANEDRIN (Sanhedrin)

Lau bata naŋ sem gôliŋ lau Israel-ŋga, naŋ sêsam ŋac si toŋ bu ‘Sanedrin’ (yêc Yom Inglis sêsam toŋ dinaŋ bu ‘Council’). Lau dabuŋsiga ti lau bata ma kêdôhônŋwaga yomsu-ŋga gitôm 71 sêmbo toŋ dau ŋalôm. Lau Rom-ŋga sêkêŋ ŋasawa têŋ ŋac bu sênem gôliŋ ti sêmatôc lau Israel-ŋga si gêŋ njatô, magoc ŋac sêtôm dom bu sêkic ŋamalac daŋ ndê yom bu sêndic iŋ ndu. Tu dinaŋ-ŋga dec sêkêŋ Yisu sip lau Rom-ŋga amba (Jon 18:31-32).

SAYON (Zion)

Sêkwê malac Jerusalem kalhac lôc njatô ŋahô, ma lôc dau ŋadaŋ sêsam bu ‘Lôc Sayon.’ Iŋ gameŋ naŋ lau Israel-ŋga si lôm dabuŋ kalhac têŋ Yisu ndê têm. Têm njatô ŋaê ‘Sayon’ hêganônŋ malac Jerusalem ma têm njatô ŋaê dau hêganônŋ lau Jerusalem-ŋga (Mat 21:5; Rom 9:33; 11:26; ma 1 Pit 2:6).

SELOT (Zealot)

ŋaê ‘Selot’ nahu ‘lau naŋ sêyêm dau su tu sêkôm gêŋ-ŋga.’ Lau Israel-ŋga si toŋ daŋ sêsam bu ‘Lau Selot’ - ŋac lau naŋ sêtec bu lau Rom-ŋga sênem gôliŋ gameŋ Israel-ŋga, ma sêtec bu sênemlhi takis têŋ kiŋ Rom-ŋga. Têm njatô lau Selot sêli dau sa, ma sic siŋ têŋ lau Rom-ŋga. Ŋgac Galili-ŋga Judas (Apo 5:37) iŋ lau Selot si ŋgac bata daŋ.

Yisu ndê †ŋgacsêŋom daŋ ŋaê Saimon sêsam bu ‘Ŋgac Selot’ (Mat 10:4; Mak 3:18; Luk 6:15; ma Apo 1:13). Lau njatô gauc gêm bu muŋ-ŋga iŋ mbo Lau Selot si toŋ, ma njatô gauc gêm bu iŋ ŋgac naŋ yêm dau su tu kôm ndê gwelêŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec lau sêsam iŋ bu ‘Ŋgac Selot.’

SÊŊJOMI (Disciples) - Alic Ŋgacsêŋom.

SISA (Caesar)

ŋaê Sisa dau hêganônŋ kiŋ atu naŋ gêm gôliŋ gameŋ †Rom-ŋga hoŋ.

SKRAIB (Scribe)

Yom ŋalhô ‘skraib’ meŋ akêŋ Yom Inglis ‘scribe,’ naŋ danem kwi bu ‘ŋamalac to yom-ŋga.’ Bapia hoŋ naŋ Pol to, naŋ iŋ kôc ŋamalac daŋ (scribe) bu nem iŋ sa tu to ndê yom-ŋga, ma iŋ dau to yom apê tu bu ndic bata bapia tigeŋ-tigeŋ-ŋga (Rom 16:22; 1 Kor 16:21; ma Gal 6:11). Esra iŋ skraib ŋamata-ŋga daŋ (Esra 7:6-10).

LAU SKRAIB (Scribes / Teachers of the Law)

Lau Skraib ŋac lau Israel-ŋga si toŋ daŋ naŋ lau ti gauc tu sêsam ma sêto yom-ŋga. Ŋac si gwelêŋ atu naŋ bu sêwhê Moses ndê yomsu sa ti sêndôhôn têŋ lau. Lau Skraib daêsam sêmbo lau Palêsai ti lau Sadiusi si toŋ. Têm njatô dasam ŋac bu **lau naŋ sêndôhôn yomsu** me **kêdôhônŋwaga yomsu-ŋga**.

SOLPA (Sulphur)

Têm njatô sêsam solpa bu 'hoc ti ya' (Yom Inglis: brimstone). Inj gêŋ yanyan nanŋ ŋamalic ŋaŋga. Yêc Revelesen Jon to yom daêsam pi solpa nanŋ hêganônŋ ŋawapac ti ŋandê nanŋ oc tap lau sac sa (Rev 9:17-18; 14:10) ma sê atu ya-ŋga nanŋ lau sac oc sêsip têŋ ndoc sêtap matôc sa têŋ bêc ŋambu-ŋga (Rev 19:20; 20:10; ma 21:8).

YISU (Jesus)

Yêc Yom Hibu sêsam ŋaê dec bu 'Josua' ma ŋaê dau ŋahu bu 'Anötö gêm lau si' (Mat 1:21). Ŋaê njatô nanŋ hêganônŋ Yisu, nanŋ bocdec: 'Yisu Kilisi,' 'Anötö Atu,' 'Ŋamalac ndê Atu,' ma 'Dawid ndê Atu.'